Krenari dhe paragjykim
Jane Austen

Jane Austen

KRENARIA DHE PARAGJYKIMI

PARATHËNIE

Krenaria dhe Paragjykimi sjell një histori të ndërtuar me finesë, ku ndërthuren dashuria, karakteri dhe paragjykimet shoqërore. Në qendër të saj qëndron Elizabeth Bennet, një vajzë e zgjuar dhe e pavarur, dhe marrëdhënia e saj me Mr. Darcy-n, një burrë i rezervuar dhe krenar.

Përmes tyre, autorja na fton të reflektojmë mbi mënyrën se si gjykimet e nxituara dhe krenaria mund të ndikojnë në jetën dhe zgjedhjet tona.

Kapitulli 1

Është një e vërtetë e njohur botërisht se një burrë beqar, që zotëron një pasuri të mirë, ka nevojë për një grua.

Sado pak të njihen ndjenjat apo mendimet e një burri të tillë kur vendoset për herë të parë në një lagje, kjo e vërtetë është aq fort e rrënjosur në mendjet e familjeve përreth, sa ai konsiderohet menjëherë si një lloj "prone" për njërën apo tjetrën nga vajzat e tyre.

"I dashuri im, Z. Benet," i tha një ditë gruaja e tij, "a ke dëgjuar që Netherfild Park më në fund është dhënë me qira?"

Z. Benet u përgjigj se nuk kishte dëgjuar.
"Por është," vazhdoi ajo; "sepse Znj. Long sapo ka qenë këtu dhe më tregoi gjithçka për këtë."

Z. Benet nuk tha asgjë.

"A nuk do të dish kush e ka marrë?" thirri gruaja e tij, me padurim.

"Ti dëshiron të ma thuash, dhe unë s'kam asgjë kundër ta dëgjoj."
Kjo ishte ftesë më se e mjaftueshme.
"E pra, i dashuri im, duhet ta dish se Znj. Long thotë që Netherfild është marrë nga një djalë i ri me shumë pasuri nga

veriu i Anglisë; që ai erdhi të hënën me një karrocë me katër kuaj për të parë vendin dhe u mahnit aq shumë prej tij sa ra menjëherë dakord me Z. Moris; që do të vendoset aty para festës së Shën Mikelit dhe disa nga shërbëtorët e tij do të jenë në shtëpi që nga fundi i javës tjetër."
"Si e ka emrin?"

"Bingli."
"Është i martuar apo beqar?"
"Oh, beqar, i dashuri im, pa asnjë dyshim! Një burrë beqar me shumë pasuri; katër apo pesë mijë në vit. Çfarë bekimi i madh për vajzat tona!"
"Si kështu? si mund t'i ndikojë ato?"
"I dashuri im, Z. Benet," u përgjigj gruaja e tij, "si mund të jesh kaq i bezdisshëm? Duhet ta kuptosh që unë po mendoj që ai të martohet me njërën prej tyre."
"A është ky qëllimi i tij që po vendoset këtu?"
“Qëllimi? Budallallëqe, si mund të flasësh kështu!
"Por është shumë e mundur që ai të dashurohet me njërën prej tyre, prandaj duhet ta vizitosh sapo të vijë."

"Nuk shoh asnjë arsye për këtë. Ti dhe vajzat mund të shkoni-ose mund t'i dërgosh ato vetëm, gjë që ndoshta do të ishte edhe më mirë; sepse, meqë je po aq e bukur sa cilado prej tyre, Z. Bingli mund te te pelqeje ty me shumë nga te gjithë."

"I dashuri im, po më lavdëron. Sigurisht që kam pasur pjesën time të bukurisë, por tani nuk pretendoj të jem ndonjë gjë e

jashtëzakonshme. Kur nj grua ka pesë vajza të rritura, duhet të heqë dorë nga të menduarit për bukurinë e saj."
"Në raste të tilla, një grua zakonisht nuk ka shumë bukuri për të menduar."

"Por, i dashuri im, duhet patjetër të shkosh ta takosh Z. Binglin kur të vijë në lagje."
"Është më shumë nga sa mund të premtoj, të siguroj."
"Por mendo për vajzat e tua. Vetëm imagjino çfarë rregullimi do të ishte për njërën prej tyre. Sir Uilliam dhe zonja Lukas kanë vendosur të shkojnë vetëm për këtë arsye; sepse, siç e di, zakonisht ata nuk vizitojnë të ardhur të rinj. Vërtet duhet të shkosh, sepse do të jetë e pamundur që ne ta vizitojmë, nëse ti nuk e bën këtë.'
"Je tepër skrupuloze, me siguri. Besoj se Z. Bingli do të jetë shumë i kënaqur t'ju takojë; dhe unë do të dërgoj disa rreshta me ty për ta siguruar për miratimin tim të plotë që ai të martohet me cilëndo nga vajzat-megjithëse duhet të them një fjalë të mirë për Lizin time të vogël."

"Nuk dua që të bësh një gjë të tillë. Lizi nuk shtë aspak më e mirë se të tjerat; dhe jam e sigurt që ajo nuk është as gjysmë aq e bukur sa Xhejn, dhe as gjysmë aq e hareshme sa Lidia. Por ti gjithmonë i jep përparësi asaj."
"Asnjëra prej tyre nuk ka shumë për t'u lavdëruar," u përgjigj ai; "janë të gjitha të marra dhe të paditura si vajzat e tjera; por Lizi ka diçka më tepër zgjuarsi se motrat e saj."

"Z. Benet, si mund t'i fyesh femijët e tu në këtë mënyrë? Ti kënaqesh duke më mërzitur. Nuk ke asnjë mëshirë për nervat e mia të shkreta."

"Po gabohesh, e dashura ime. Kam shumë respekt për nervat e tua. Janë miq të vjetër të mitë. Të kam dgjuar t'i përmendsh me shumë kujdes prej të paktën njëzet vitesh."
"Ah, nuk e di çfarë vuaj."
"Por shpresoj që do ta kalosh dhe do të jetosh aq gjatë sa të shohësh shumë të rinj me katër mijë në vit që vijnë në lagje."
"Nuk do të na hyjë në punë, edhe sikur të vijnë njëzet të tillë, për sa kohë ti nuk do t'i vizitosh." Z. Benet ishte një përzierje aq e çuditshme zgjuarsie të mprehtë, humori sarkastik, rezervimi dhe tekash, sa përvoja prej njëzet e tre vitesh nuk kishte mjaftuar që gruaja e tij ta kuptonte karakterin e tij. Mendja e saj ishte më pak e vështirë për t'u zbërthyer. Ajo ishte një grua me kuptim të kufizuar, pak dije dhe një temperament të paqëndrueshëm. Kur ishte e pakënaqur, ajo e quante veten nervoze. Qëllimi i jetës së saj ishte t'i martonte vajzat; ngushëllimi i saj ishte të bënte vizita dhe të merrej me lajme.

Kapitulli 2

Z. Benet ishte ndër të parët që i bëri vizitë Z. Binglit. Ai gjithmonë kishte pasur ndër mend ta vizitonte, megjithëse deri në fund i kishte siguruar gruas së tij se nuk do të shkonte; dhe deri në mbrëmjen pas kryerjes së vizitës, ajo nuk kishte dijeni për këtë. Më pas u zbulua në këtë mënyrë. Duke parë vajzën e tij të dytë të zënë duke rregulluar një kapele, ai iu drejtua papritur:

"Shpresoj që Z. Bingli ta pëlqejë, Lizi."

"Nuk jemi në gjendje të dimë çfarë i pëlqen Z. Binglit," tha nëna e saj me inat, "meqë nuk do ta vizitojmë."
"Por po harron, mama," tha Elizabeta, "se do ta takojmë në mbrëmjet e vallëzimit, dhe se Znj. Long ka premtuar ta prezantojë."

"Nuk e besoj aspak që Znj. Long do të bëjë një gjë të tillë. Ajo ka dy mbesa të sajat. Është një grua egoiste dhe hipokrite, dhe nuk kam aspak mendim të mirë për të."

"As unë," tha Z. Benet; "dhe më vjen mirë që nuk mbështetesh tek ajo për të të shërbyer."
Znj. Benet nuk denjoi të përgjigjej; por, duke mos u përmbajtur dot, filloi të qortonte njërën nga vajzat e saj.
"Mos kollit kaq shumë, Kiti, për hir të Zotit! Ki pak mëshirë për nervat e mia. Po m'i shkatërron."
"Kiti nuk ka fare kujdes në kollën e saj," tha i ati; "e ka gjithmonë pa vend.
"Unë nuk kollitem për qejfin tim," u përgjigj Kiti me bezdi.
"Kur është vallëzimi yt i ardhshëm, Lizi?"

"Pas dy javësh."
"Po, kështu është," thirri nëna e saj, "dhe Znj. Long nuk kthehet deri një ditë më parë; kështu që do të jetë e pamundur që ajo ta prezantojë, sepse as vetë nuk do ta njohë."
"Atëherë, e dashura ime, mund të kesh përparësi ndaj mikeshës tënde dhe ta prezantosh ti Z. Binglin tek ajo."
"E pamundur, Z. Benet, e pamundur, kur unë vetë nuk e njoh; si mund të jesh kaq tallës?"

"E vlerësoj kujdesin tënd. Një njohje dyjavore është me të vërtetë shumë e shkurtër. Nuk mund ta njohësh vërtet një njeri brenda dy javësh. Por nëse ne nuk guxojmë, dikush tjetër do ta bëjë; dhe, në fund të fundit, Znj. Long dhe mbesat e saj duhet të provojnë fatin e tyre; prandaj, duke qenë se ajo do ta konsiderojë një shenjë mirësie nëse ti e refuzon këtë detyrë, unë do ta marr përsipër vetë."

Vajzat e panë të atin me habi. Znj. Benet tha vetëm:
"Budallallëqe, budallallëqe!"
"Çfarë kuptimi ka kjo thirrje kaq e theksuar?" tha ai. "A i konsideron rregullat e prezantimit dhe rëndësinë që u jepet atyre si budallallëqe? Nuk jam plotësisht dakord me ty. Çfarë thua ti, Meri? Sepse ti je një vajzë me mendime të thella, e di, dhe lexon libra të mëdhenj, dhe bën përmbledhje."

Meri donte të thoshte diçka shumë të mençur, por nuk dinte si.

"Ndërsa Meri po rregullon mendimet e saj," vazhdoi ai, "le të kthehemi te Z. Bingli."

"Jam lodhur nga Z. Bingli," thirri gruaja e tij.
"Më vjen keq ta dëgjoj këtë; por pse nuk ma the më parë? Po ta kisha ditur këtë mëngjes, sigurisht që nuk do ta kisha vizituar. Është shumë për të ardhur keq; por, meqë e kam bërë vizitën, nuk mund t'i shpëtojmë më kësaj njohjeje."
Habia e zonjave ishte pikërisht ajo që ai dëshironte-ajo e Znj. Benet ndoshta edhe më e madhe se e të tjerave; megjithatë, sapo kaloi vala e parë e gëzimit, ajo filloi të thoshte se këtë e kishte pritur gjatë gjithë kohës.

"Sa mirë që bëre kështu, i dashuri im, Z. Benet! Por unë e dija që do të të bindja në fund. Isha e sigurt që i do shumë vajzat e

tua për të neglizhuar një njohje të tillë. Ah, sa e lumtur jam! Dhe është edhe një shaka shumë e bukur që shkove këtë mëngjes dhe nuk the asnjë fjal për këtë deri tani.'
"Tani, Kiti, mund të kollitesh sa të duash," tha Z. Benet; dhe, sapo e tha këtë, doli nga dhoma, i lodhur nga entuziazmi i gruas së tij.

"Çfarë babai të shkëlqyer keni, vajza," tha ajo, sapo dera u mbyll. "Nuk e di si do t'ia shpërbleni ndonjeherë për mirësinë e tij; as mua, për këtë punë. Në moshën tonë nuk është edhe aq e këndshme, po ju them, të krijosh njohje të reja çdo ditë; por për ju do të bënim gjithçka. Lidia, e dashura ime, megjithëse je më e vogla, jam e sigurt që Z. Bingli do të vallëzojë me ty në mbrëmjen e ardhshme."

"Oh," tha Lidia me vendosmëri, "nuk kam frikë; sepse, megjithëse jam më e vogla, jam më e gjata."

Pjesa tjetër e mbrëmjes kaloi duke hamendësuar se sa shpejt ai do t'ia kthente vizitën Z. Benetit dhe duke vendosur se kur do ta ftonin për darkë.

Kapitulli 3

Megjithatë, as gjithçka që Znj. Benet, me ndihmën e pesë vajzave të saj, mund të pyeste për këtë çështje, nuk mjaftoi për të nxjerrë nga burri i saj ndonjë përshkrim të kënaqshëm të Z. Binglit. Ato e sulmuan nga të gjitha anët, me pyetje të drejtpërdrejta, hamendësime të zgjuara dhe dyshime të largëta; por ai u shmang nga të gjitha përpjekjet e tyre, dhe në fund ato u detyruan të kënaqeshin me informacionin e dorës së dytë nga fqinja e tyre, zonja Katerin Lukas. Raporti i saj ishte shumë i

favorshëm. Sir Uilliam ishte mahnitur prej tij. Ai ishte shumë i ri, jashtëzakonisht i bukur, tejet i këndshëm dhe, për ta kurorëzuar gjithçka, kishte ndër mend të merrte pjesë në mbrëmjen e ardhshme me një grup të madh. Asgjë nuk mund të ishte më e këndshme! Të ishe i dhënë pas vallëzimit ishte një hap i sigurt drejt dashurisë; dhe kështu u ushqyen shpresa shumë të gjalla për zemrën e Z. Binglit.

"Nëse arrij të shoh njërën nga vajzat e mia të vendosur mirë në Netherfild," i tha Znj. Benet burrit të saj, "dhe të tjerat po aq mirë të martuara, nuk do të kem më asgje per të dëshiruar."

Pas pak ditësh, Z. Bingli ia ktheu vizitën Z. Benetit dhe qëndroi rreth dhjetë minuta me të në bibliotekën e tij. Ai kishte shpresuar të kishte mundësinë t shihte vajzat e reja, për bukurinë e të cilave kishte dëgjuar shumë; por pa vetëm të atin. Zonjat qenë disi më me fat, sepse patën mundësinë të shihnin nga një dritare e sipërme se ai kishte veshur një pallto blu dhe kalëronte një kalë të zi.

Një ftesë për darkë u dërgua menjëherë pas kësaj; dhe Znj. Benet kishte filluar tashmë të planifikonte gatimet që do t'i sillnin nder shtëpisë së saj, kur mbërriti një përgjigje që e shtyu gjithçka. Z. Bingli ishte i detyruar të ishte në qytet ditën tjetër dhe, për rrjedhojë, nuk mund ta pranonte nderin e ftesës së tyre, e kështu me radhë. Znj. Benet mbeti shumë e zhgënjyer. Ajo nuk mund ta merrte me mend çfarë pune mund të kishte ai në qytet kaq shpejt pas mbërritjes së tij në Hertfordshajër; dhe filloi të kishte frikë se ai mund të lëvizte vazhdimisht nga një vend në tjetrin, pa u vendosur kurrë në Netherfild siç duhej. Zonja Lukas e qetësoi disi duke hedhur idenë se ai kishte shkuar në Londër vetëm për të sjellë një grup të madh për mbrëmjen e vallëzimit; dhe shpejt u përhap lajmi se Z. Bingli do të sillte me vete dymbëdhjetë zonja dhe shtatë zotërinj. Vajzat u mërzitën

nga një numër kaq i madh zonjash; por u ngushëlluan një ditë para mbrëmjes, kur dëgjuan se, në vend të dymbëdhjetë, ai kishte sjellë vetëm gjashtë nga Londra, pesë motrat e tij dhe një kushërirë. Dhe kur grupi hyri në sallën e vallëzimit, ai përbëhej gjithsej vetëm nga pesë veta: Z. Bingli, dy motrat e tij, burri i më të madhes dhe një tjetër i ri.

Z. Bingli ishte i pashëm dhe me sjellje zotërinjsh; kishte një fytyrë të këndshme dhe mënyra të thjeshta e të natyrshme. Motrat e tij ishin gra elegante, me një pamje të qartë mode. Kunati i tij, Z. Hërst, thjesht dukej si zotëri; por miku i tij, Z. Darsi, shume shpejt terhoqi vemendjen e të gjithë sallës me shtatin e tij të gjatë e të hijshëm, tiparet e bukura, qëndrimin fisnik dhe me lajmin, që u përhap kudo brenda pesë minutash nga hyrja e tij, se kishte dhjetë mijë në vit. Zotërinjtë e konsideruan një burrë shumë të hijshëm; zonjat shpallën se ishte shumë më i pashëm se Z. Bingli, dhe ai u shikua me admirim të madh për rreth gjysmën e mbrëmjes, derisa sjellja e tij shkaktoi pakënaqësi dhe e ktheu rrjedhën e popullaritetit të tij; sepse u pa se ishte krenar, mbi shoqërinë që kishte përreth dhe i paaftë të kënaqej; dhe as gjithë pasuria e tij e madhe në Derbishajër nuk mundi ta shpëtonte nga një pamje e ftohtë dhe e pakëndshme, që e bënte të padenjë për t'u krahasuar me mikun e tij.

Z. Bingli shumë shpejt u njoh me të gjithë njerëzit kryesorë të sallës: ai ishte i gjallë dhe i çlirët, vallëzoi çdo vallëzim, u mërzit që mbrëmja mbaroi kaq shpejt dhe foli për të organizuar një të tillë vetë në Netherfild. Cilësi kaq të dashura flasin vetë. Çfarë kontrasti mes tij dhe mikut të tij! Z. Darsi vallëzoi vetëm një herë me Znj. Herst dhe nje herë me Znjsh. Bingli, refuzoi të prezantohej me ndonjë zonjë tjetër dhe e kaloi pjesën tjetër të mbrëmjes duke ecur nëpër sallë, duke folur herë pas here me ndonjë nga shoqëria e tij. Karakteri i tij u bë i qartë. Ai ishte

njeriu më krenar dhe më i pakëndshëm në botë, dhe të gjithë shpresonin që të mos vinte më aty. Ndër më të ashpra kundër tij ishte Znj. Benet, urrejtja e së cilës për sjelljen e tij të përgjithshme u kthye në një pakënaqësi të veçantë për shkak se ai kishte përçmuar njërën nga vajzat e saj.

Elizabeta Benet ishte detyruar, nga mungesa e zotërinjve, të ulej për dy valle; dhe gjatë një pjese të asaj kohe, Z. Darsi kishte qëndruar aq afer sa ajo të dëgjonte një bisedë mes tij dhe Z. Binglit, i cili u largua për pak çaste nga vallëzimi për ta bindur mikun e tij të bashkohej.

"Hajde, Darsi," i tha ai, "duhet të vallëzosh. Nuk më pëlqen të të shoh të rrish vetëm në këtë mënyrë të mërzitshme. Do ishte shumë më mirë të vallëzoje."

"Sigurisht që nuk do ta bëj. E di sa e urrej, nëse nuk jam veçanërisht i njohur me partneren time. Në një mbrëmje si kjo do të ishte e padurueshme. Motrat e tua janë të zëna, dhe nuk ka asnje grua tjeter në sallë me të cilën te mos ishte një dënim për mua të vallëzoja.
"Nuk do të isha kaq përzgjedhës sa ti," tha Bingli, "as për një mbretëri! Me nder, nuk kam takuar kurrë kaq shumë vajza të këndshme në jetën time sa sonte; dhe disa prej tyre, siç e sheh, janë jashtëzakonisht të bukura."

"Ti po vallezon me te vetmen vajze vertet të bukur në këtë sallë," tha Z. Darsi, duke parë zonjushën më të madhe Benet.

"Oh, ajo është krijesa më e bukur që kam parë ndonjëherë! Por ka një nga motrat e saj, që është ulur pak pas teje, e cila është shumë e bukur, dhe besoj edhe shumë e këndshme. Më lejo të të kërkoj partneres sime të të prezantojë."

"Cilën ke parasysh?" dhe duke u kthyer, ai hodhi një vështrim për një çast nga Elizabeta, derisa, sapo ajo i kapi sytë, ai i largoi të vetët dhe tha ftohtë: "Ajo është e pranueshme; por jo aq e bukur sa të më tërheqë; dhe nuk jam në humor tani t'u jap rëndësi zonjushave që shpërfillen nga të tjerët. Më mirë kthehu te partnerja jote dhe shijo buzëqeshjet e saj, sepse po humbet kohë me mua."

Z. Bingli ndoqi këshillën e tij. Z. Darsi u largua; dhe Elizabeta mbeti pa ndonjë ndjenjë të mirë ndaj tij. Megjithatë, ajo e tregoi historinë me shumë gjallëri mes miqve të saj; sepse kishte një natyrë të gjallë dhe lozonjare, që kënaqej me gjithçka qesharake.

Në përgjithësi, mbrëmja kaloi këndshëm për të gjithë familjen. Znj. Benet pa që vajza e saj e madhe u admirua shumë nga shoqeria e Netherfildit. Z. Bingli vallëzoi dy herë me të dhe ajo u dallua edhe nga motrat e tij. Xhejn u kënaq po aq sa mund të kënaqej nëna e saj, megjithëse në një mënyrë më të qetë. Elizabeta e ndjeu gëzimin e Xhejnit. Meri dëgjoi që përmendej nga Znjsh. Bingli si vajza më e përgatitur në lagje; dhe Katerina dhe Lidia patën fatin të mos mbeteshin pa partnerë, gjë që ishte gjithçka që ato kishin mësuar të vlerësonin në një mbremje vallezimi. Keshtu, u kthyen me humor të mirë në Longborn, fshatin ku jetonin dhe ku ishin banoret kryesore. E gjetën Z. Benetin ende zgjuar. Me një libër në dorë, ai nuk i kushtonte rëndësi kohës; dhe në këtë rast kishte mjaft kureshtje për përfundimin e një mbrëmjeje që kishte ngjallur pritshmëri kaq të mëdha. Ai kishte shpresuar disi që të gjitha mendimet e gruas së tij për të panjohurin të zhgënjeheshin; por shpejt kuptoi se do të dëgjonte një histori krejt ndryshe.
"Oh, i dashuri im, Z. Benet," tha ajo sapo hyri në dhomë, "kemi kaluar një mbrëmje të mrekullueshme, një ballo të

shkëlqyer. Do të doja të kishe qenë edhe ti aty. Xhejn u admirua jashtë mase; nuk kishte si të ishte ndryshe. Të gjithë thanë sa bukur dukej; dhe Z. Bingli e mendoi vertet shumë të bukur dhe vallëzoi me të dy herë. Vetëm mendoje këtë, i dashuri im: ai vallëzoi me të plot dy herë; dhe ajo ishte e vetmja në gjithë sallën që ai e ftoi për herë të dytë. Në fillim ftoi zonjushën Lukas. U mërzita shumë kur e pashë të vallëzonte me të; por, gjithsesi, nuk i pëlqeu fare; në të vërtetë, askujt nuk mund t'i pëlqejë, siç e di; dhe ai dukej krejtësisht i mahnitur nga Xhejnin, ndërsa ajo po zbriste në vallëzim. Kështu që pyeti kush ishte, u prezantua me të dhe e ftoi për dy vallet e radhës. Pastaj dy të tretat i vallëzoi me zonjushën King, dy të katërtat me Maria Lukas, dy të pestat sërish me Xhejnin dhe dy të gjashtat me Lizin, dhe Boulanger-in-

"Sikur të kishte pasur pak mëshirë për mua," tha burri i saj me padurim, "nuk do te kishte vallezuar kaq shumë! Për hir të Zotit, mos thuaj më asgjë për partneret e tij. Ah, sikur ta kishte përdredhur kyçin e këmbës që në vallen e parë!"

"Oh, i dashuri im," vazhdoi Znj. Benet, "jam shumë e kënaqur me të. Është jashtëzakonisht i pashëm! Dhe motrat e tij janë gra të mrekullueshme. Nuk kam parë kurrë në jetën time diçka më elegante se veshjet e tyre. Jam e sigurt që dantella në fustanin e Znj. Hërst-

Këtu ajo u ndërpre përsëri. Z. Benet kundërshtoi çdo përshkrim zbukurimesh. Prandaj ajo u detyrua të kalonte në një temë tjetër dhe tregoi, me shumë hidhërim dhe paksa të ekzagjeruar, sjelljen skandaloze të pahijshme të Z. Darsit.

"Por mund te te siguroj," shtoi ajo, "se Lizi nuk humbet shumë që nuk i pëlqeu atij; sepse ai është një njeri shumë i pakndshëm, i tmerrshëm, aspak që ia vlen të përpiqesh t'i pëlesh. Aq krenar dhe mendjemadh, sa nuk durohej! Shëtiste

andej-këtej, duke e menduar veten shumë të madh! Jo aq i pashëm sa të vallëzohej me të! Ah, sikur të kishe qenë aty, i dashuri im, t'i kishe dhënë një nga ato përgjigjet e tua therëse. E urrej vërtet atë njeri."

Kapitulli 4

Kur Xhejn dhe Elizabeta mbeten vetëm, e para, e cila më parë kishte qenë e prmbajtur në lavdërimet për Z. Binglin, i shprehu motrës së saj sa shumë e admironte.

"Ai është pikërisht siç duhet të jetë një i ri," tha ajo, “i arsyeshëm, me humor të mirë, i gjallë; dhe nuk kam parë kurrë sjellje kaq të këndshme! kaq natyrshmëri, me kaq shumë edukatë të përkryer!"

"Është gjithashtu i pashëm," u përgjigj Elizabeta, “gjë që një i ri duhet të jetë po ashtu, nëse ka mundësi. Kështu karakteri i tij bëhet i plotë."

"U ndjeva shumë e nderuar që më ftoi për të vallëzuar për herë të dytë. Nuk e prisja një kompliment të tillë."

"Nuk e prisje? Unë e prisja për ty. Por kjo është një nga ndryshimet tona të mëdha. Komplimentet gjithmonë të befasojnë ty, mua kurrë. Cfarë mund të ishte më e natyrshme se të të ftonte sërish? Ai nuk mund të mos e shihte ë ti ishe rreth pesë herë më e bukur se çdo grua tjetër në sallë. Nuk është ndonjë meritë e veçantë e mirësjelljes së tij për këtë. Gjithsesi, ai është vërtet shumë i këndshëm, dhe të jap leje ta pëlqesh. Ke pëlqyer edhe shumë njerez më të marrë."

"E dashura Lizi!"

"Oh, ti e ke zakon, e di, të të pëlqejnë njerëzit në përgjithësi. Nuk sheh kurrë asnjë të metë tek askush. E gjithë bota është e

mirë dhe e kendshme ne syte e tu. Nuk te kam degjuar kurrë në jetën time të flasësh keq për ndonjë njeri."

"Do të doja të mos nxitohesha në gjykimin e askujt; por gjithmonë them atë që mendoj."

"E di që e bën; dhe pikërisht kjo është çudia. Me gjithë arsyen tënde të shëndoshë, të jesh kaq sinqerisht e verbër ndaj marrëzive dhe budallallëqeve të të tjerëve! Shtirja e çiltërsisë është mjaft e zakonshme; e has kudo. Por të jesh e çiltër pa u dukur dhe pa ndonjë qellim-të marrësh anën e mirë të karakterit të çdo njeriu dhe ta përmirësosh edhe më shumë, e të mos thuash asgjë për anën e keqe-kjo të përket vetëm ty. Pra, të pëlqejnë edhe motrat e tij, apo jo? Sjelljet e tyre nuk janë në të njëjtin nivel me të tijat."

"Sigurisht që jo, në fillim; por janë gra shumë të këndshme kur bisedon me to. Znjsh. Bingli do te jetoje me vëllanë e saj dhe do të kujdeset pr shtëpinë e tij; dhe gaboj shumë nëse nuk do të kemi një fqinjë shumë të këndshme tek ajo."

Elizabeta dëgjoi në heshtje, por nuk u bind: sjellja e tyre në mbrëmje nuk ishte e tillë që të pëlqehej nga të gjithë; dhe, me një vëzhgim më të mprehtë dhe një temperament më pak të përkulshëm se i motrës, si dhe me një gjykim të paprekur nga çdo vmendje ndaj saj, ajo nuk ishte aspak e prirur t'i miratonte. Në të vërtetë, ato ishin zonja shumë elegante; nuk u mungonte humori i mirë kur ishin të kënaqura, as aftësia për të qenë të këndshme kur dëshironin; por ishin krenare dhe mendjemëdha. Ishin mjaft të bukura; kishin studiuar në një nga institutet private më të mira në qytet; kishin një pasuri prej njëzet mijë paundësh; ishin mësuar të shpenzonin më shumë se ç'duhejdhe të shoqëroheshin me njerëz me pozitë; dhe, për këtë arsye, në çdo drejtim e konsideronin veten të rëndësishme dhe të tjerët më pak se ato. I përkisnin një familjeje të respektuar

në veri të Anglisë; një fakt që ishte më i ngulitur në mendjet e tyre sesa ai që pasuria e vëllait dhe e tyre ishte fituar nga tregtia.

Z. Bingli kishte trashëguar nga i ati një pasuri prej gati njëqind mijë paundësh; ky i fundit kishte pasur ndër mend të blinte një pronë, por nuk jetoi aq sa ta realizonte. Edhe Z. Bingli kishte të njëjtin qëllim dhe herë pas here mendonte për krahinën ku do ta blinte; por, duke qenë se tashmë kishte një shtëpi të mirë dhe lirinë qe i jepte një pronë e tillë, shumë prej atyre që e njihnin mire natyren e tij te lehte dyshonin nëse ai nuk do të kalonte pjesën tjetër te jetës në Netherfild, duke ia lënë brezit të ardhshëm ta blinte pronën.

Motrat e tij deshironin shumë qe ai te kishte nje pronë të vetën; por, megjithëse tani ishte vendosur vetëm si qiramarrës, Znjsh. Bingli nuk ishte aspak kundër të drejtonte shtëpinë e tij; dhe as Znj. Hërst, e cila ishte martuar me një burrë më shumë me emër sesa me pasuri, nuk ngurronte ta konsideronte shtëpinë e tij si të sajën sa herë që i leverdiste. Z. Bingli nuk kishte mbushur ende dy vjet moshën madhore kur, falë një rekomandimi të rastësishëm, u nxit t shihte shtëpinë në Netherfild. Ai e pa atë, brenda dhe jashtë, për rreth gjysmë ore; i pëlqeu vendndodhja dhe dhomat kryesore, u bind nga lavderimet e pronarit dhe e mori menjëherë.

Mes tij dhe Darsit kishte nje miqësi shumë të qëndrueshme, pavarësisht kundërshtimit të madh në karakter. Bingli ishte i dashur për Darsin për shkak të natyrës së tij të lehtë, të hapur dhe te pershtatshme, megjithëse asgje nuk mund të ishte më ndryshe nga karakteri i tij, dhe megjithatë ai kurrë nuk dukej i pakënaqur me të. Duke u mbështetur në vlerësimin e Darsit, Bingli kishte besimin me te fortë dhe mendimin me te lartë për gjykimin e tij. Për nga mendja, Darsi ishte më i larti. Bingli nuk

ishte aspak i mangët; por Darsi ishte më i zgjuar. Ai ishte njëkohësisht krenar, i rezervuar dhe përzgjedhës; dhe sjelljet e tij, megjithëse të sjellshme, nuk tërhiqnin. Në këtë pikë, miku i tij kishte një përparësi të madhe. Bingli ishte i sigurt se pëlqehej kudo që shfaqej; ndërsa Darsi vazhdimisht krijonte pakënaqësi.

Mënyra se si folën për mbrëmjen në Meriton ishte mjaft domethënëse për karakterin e tyre. Bingli nuk kishte takuar kurrë njerëz më të këndshëm apo vajza më të bukura në jetën e tij; të gjithë kishin qenë shumë të sjellshëm dhe të vëmendshëm me të; nuk kishte asnjë formalitet, asnjë ngurtësi; ai ishte ndjerë menjëherë i njohur me të gjithë sallën; dhe për sa i përket zonjushës Benet, nuk mund te imagjinonte nje engjell më të bukur. Darsi, përkundrazi, kishte parë një grup njerëzish ku kishte pak bukuri dhe aspak elegancë, për asnjërin prej të cilëve nuk kishte ndier interesin më të vogël dhe nga askush nuk kishte marrë as vëmendje, as kënaqësi. Ai e pranoi që zonjusha Benet ishte e bukur; por ajo buzëqeshte tepër.

Znj. Hërst dhe motra e saj e pranuan këtë; megjithatë e admiruan dhe e pelqyen, dhe e shpallen një vajzë të ëmbël, me të cilën nuk do të kishin asnjë kundërshtim të njiheshin më mirë. Kështu, zonjusha Benet u vendos si një vajzë e ëmbël; dhe vëllai i tyre e ndjeu veten të autorizuar, nga këto lavdërime, të mendonte për të sipas dëshirës së tij.

Kapitulli 5

Jo larg nga Longborni, në një shëtitje të shkurtër, jetonte një familje me te cilen Benetet ishin shumë te afert. Sir Uilliam Lukas kishte qenë më parë në tregti në Meriton, ku kishte bërë një pasuri të kënaqshme dhe kishte arritur nderin e titullit kalorës duke iu drejtuar mbretit gjatë kohës që ishte kryetar bashkie. Ky dallim, ndoshta, ishte ndier paksa tepër. Ai kishte filluar te ndiente neveri per punen dhe per jetesen ne nje qytet të vogël tregtar; dhe, duke i lënë te dyja, u shpërngul me familjen në një shtëpi rreth një milje larg Meritonit, e quajtur ge prej asaj kohe Lukas Lodxh; ku mund te mendonte me kënaqësi për rëndësinë e tij dhe, i çliruar nga puna, t'i kushtohej vetëm mirësjelljes ndaj gjithë botës. Sepse, megjithëse i kënaqur nga titulli i tij, nuk u bë mendjemadh; përkundrazi, ishte i vëmendshëm ndaj të gjithëve. Nga natyra i padëmshëm, miqësor dhe i sjellshëm, prezantimi i tij në Shën Xhejms e kishte bërë shumë të kulturuar në sjellje.

Zonja Lukas ishte një grua shumë e mirë, jo aq e zgjuar sa të mos ishte një fqinje e vlefshme për Znj. Benet. Ata kishin disa fëmijë. Më e madhja prej tyre, një vajzë e arsyeshme dhe e zgjuar, rreth njëzet e shtatë vjeç, ishte shoqja e ngushtë e Elizabetës.

Që zonjushat Lukas dhe zonjushat Benet të mblidheshin për të folur per mbremjen ishte mëse e domosdoshme; dhe mëngjesi pas saj i solli te parat ne Longborn per te degjuar dhe per të treguar.

"E fillove mire mbremjen, Sharlot," tha Znj. Benet me një vetëpërmbajtje të sjellshme ndaj zonjushës Lukas. "Ishte zgjedhja e parë e Z. Binglit."

"Po; por duket se i pëlqeu më shumë zgjedhja e dytë."

"Oh, ke parasysh Xhejnin, besoj, sepse vallëzoi me të dy herë. Sigurisht që dukej sikur e admironte-në të vërtetë, besoj se po-dëgjova diçka për këtë-por nuk e di mirë çfarë- diçka për Z. Robinson."

"Ndoshta ke parasysh atë që dëgjova mes tij dhe Z. Robinsonit: a nuk ta përmenda? Z. Robinson e pyeti se si i pëlqyen mbremjet në Meriton dhe nëse nuk mendonte se kishte shumë gra të bukura në sallë, dhe cila i dukej më e bukura? Dhe ai iu përgjigj menjeherë pyetjes së fundit: 'Oh, zonjusha më e madhe Benet, pa asnjë dyshim; nuk mund të ketë dy mendime për këtë.'

"Me te vertetë! Epo, kjo ishte shumë e qartë- me të vërtetë duket sikur ... por, sidoqoftë, mund të mos dalë asgjë, e di."

"Ajo që dëgjova unë kishte më shumë vlerë se e jotja, Eliza," tha Sharlot. "Z. Darsi nuk ia vlen të dëgjohet aq sa miku i tij, apo jo? E mjera Eliza! të jesh thjesht 'e pranueshme'."

"Të lutem, mos ia fus në kokë Lizit të mërzitet nga sjellja e tij e keqe, sepse ai është një njeri kaq i pakëndshëm sa do të ishte fatkeqësi të pëlqeheshe prej tij. Znj. Long më tha mbrëmë se ai u ul pranë saj per gjysmë ore pa hapur fare gojën."

"Jeni plotësisht e sigurt, zonjë? A nuk ka ndonjë gabim të vogël?" tha Xhejn. "Unë e pashë Z. Darsin duke folur me të."

"Po, sepse ajo më në fund e pyeti si i pëlqente Netherfildi dhe ai nuk mund të mos i përgjigjej; por ajo tha se dukej shumë i bezdisur që iu drejtuan."
"Znjsh. Bingli më tha," tha Xhejn, "se ai nuk flet shumë, përveçse me njerëzit e tij të afërt. Me ta është jashtëzakonisht i këndshëm.'

"Nuk besoj asnjë fjalë nga këto, e dashura ime. Po të kishte qene aq i kendshem, do te kishte folur me Znj. Long. Por e marr me mend si ka qenë puna; te gjithe thonë se është i mbushur me krenari dhe me siguri ka dëgjuar diku që Znj. Long nuk mban karrocë dhe duhej të vinte në ballo me një karrocë me qira."

"Nuk më shqetëson që nuk foli me Znj. Long," tha zonjusha Lukas, "por do të doja të kishte vallëzuar me Elizën."

"Herën tjetër, Lizi," tha nëna e saj, "po të isha në vendin tënd, nuk do të vallëzoja me të."

"Besoj, zonjë, se mund t'ju premtoj pa frikë që nuk do të vallëzojkurrëmetë."

"Krenaria e tij," tha zonjusha Lukas, "nuk më ofendon aq sa zakonisht krenaria, sepse ka një arsye. Nuk është çudi që një i ri kaq i pashëm, me familje, pasuri, gjithçka në favor të tij, të kete mendim te larte per veten. Po ta them kështu, ai ka të drejtë të jetë krenar."

"Kjo është shumë e vërtetë," u përgjigj Elizabeta, "dhe do ta falja lehtësisht krenarinë e tij, po të mos kishte lënduar timen."

"Krenaria," tha Meri, e cila mburrej me thellësinë e mendimeve të saj, "është një dobësi shumë e zakonshme, besoj. Nga gjithçka që kam lexuar, jam bindur se është vërtet shumë e përhapur; se natyra njerëzore është veçanërisht e prirur ndaj saj dhe se ka shumë pak prej nesh që nuk ushqejmë një ndjenjë vetëkënaqësie për ndonjë cilësi, qoftë reale apo e imagjinuar. Vaniteti dhe krenaria janë gjëra të ndryshme, megjithëse fjalët shpesh përdoren si sinonime. Një njeri mund të jetë krenar pa qenë vanitoz. Krenaria lidhet më shumë me mendimin që kemi për veten; vaniteti me ate qe duam qe te tjeret te mendojne për ne."

"Po të isha aq i pasur sa Z. Darsi," thirri një i ri nga familja Lukas, qe kishte ardhur me motrat e tij, "nuk do të më interesonte sa krenar do të isha. Do të mbaja një tufe qensh për gjueti dhelprash dhe do të pija një shishe verë çdo ditë."

"Atëherë do të pije shumë më tepër se ç'duhet," tha Znj. Benet; "dhe po te te shihja duke bërë kështu, do ta merrja menjëherë shishen."

Djali protestoi se ajo nuk do ta bënte; ajo vazhdoi të këmbengulte se do ta bënte; dhe debati përfundoi vetëm me largimin e tyre.

Kapitulli 6

Zonjat e Longbornit nuk vonuan të bënin vizitë te ato të Netherfildit. Vizita iu kthye sipas rregullit. Sjelljet e këndshme të zonjushës Benet fituan simpatinë e Znj. Hërst dhe Znjsh. Bingli; dhe, megjithëse nëna u duk e padurueshme dhe motrat e vogla nuk vlenin as për t'u përmendur, u shpreh dëshira për t'u njohur më mirë me dy më te mëdhatë. Xhejn e priti këtë vëmendje me shumë kënaqësi; por Elizabeta ende vërente mendjemadhësi në mënyrën si i trajtonin të gjithë, pothuajse pa përjashtuar as motrën e saj, dhe nuk mund t'i pëlqente; megjithatë, mirësia e tyre ndaj Xhejnit, sado e kufizuar, kishte vlerë, pasi vinte, me shumë gjasë, nga ndikimi i admirimit të vëllait të tyre. Ishte përgjithësisht e dukshme, sa herë që takoheshin, se ai e admironte; dhe për të ishte po aq e qartë se Xhejn po i përgjigjej kësaj pëlqimi që kishte filluar të ndiente për të që në fillim dhe ishte në rrugën për t'u dashuruar fort; por ajo mendonte me kënaqësi se kjo nuk kishte gjasa të vihej re nga bota në përgjithësi, pasi Xhejn bashkonte ndjenja të

forta me një qetësi të natyrshme dhe një gëzim të njëtrajtshëm në sjellje, që do ta mbronte nga dyshimet e të paduruarve. Këtë ia përmendi mikeshës së saj, zonjushës Lukas.

"Ndoshta është e këndshme," u përgjigj Sharlot, "të jesh në gjendje ta mbash publikun në errësirë në një rast të tillë; por ndonjëherë është edhe disavantazh të jesh kaq e rezervuar. Nëse një grua e fsheh ndjenjën e saj me të njëjtën kujdes edhe nga objekti i saj, mund te humbasë mundësinë për ta bërë për vete; dhe atehere do te jetë nje ngushëllim i varfer të besojë se edhe bota nuk e di. Ka aq shumë mirënjohje ose vanitet në pothuajse çdo lidhje, sa nuk është e sigurt t'i lësh gjërat të rrjedhin vetë. Të gjithë mund ta fillojmë lirshëm-një pëlqim i lehtë është krejt i natyrshëm; por shumë pak prej nesh kanë zemër të dashurohen vërtet pa inkurajim. Në nëntë raste nga dhjetë, një grua bën mirë të tregojë më shumë ndjenjë sesa ndien. Bingli pa dyshim e pëlqen motrën tënde; por ai mund të mos bëjë asgjë më shumë se kaq, nëse ajo nuk e ndihmon."

"Por ajo e ndihmon, aq sa e lejon natyra e saj. Nëse unë e dalloj ndjenjën e saj për të, ai duhet të jetë vërtet budalla që të mos e kuptojë gjithashtu."

"Kujto, Eliza, se ai nuk e njeh natyrën e Xhejnit siç e njeh ti."

"Por nëse një grua ka pëlqim për një burrë dhe nuk përpiqet ta fshehë, ai duhet ta kuptojë."

"Ndoshta po, nëse e sheh mjaftueshëm. Por, megjithëse Bingli dhe Xhejn takohen shpesh, nuk eshte kurre per shumë orë rresht; dhe meqe gjithmone takohen ne shogëri të mëdha e të përziera, është e pamundur që çdo çast të kalojë duke biseduar bashkë. Prandaj, Xhejn duhet të përfitojë nga çdo gjysmë ore që ka në dispozicion per të trhequr vëmendjen e tij. Kur të jetë

e sigurt për të, do të ketë kohë të mjaftueshme për t'u dashuruar sa të dojë."

"Plani yt është i mirë," u përgjigj Elizabeta, "kur nuk është në lojë asgjë tjetër përveçdëshira për t'u martuar mirë; dhe nëse do të isha e vendosur të gjeja një burrë të pasur, ose çfarëdo burri, besoj se do ta ndiqja. Por këto nuk janë ndjenjat e Xhejnit; ajo nuk po vepron me qëllim. Ende nuk mund të jetë as e sigurt për shkallën e ndjenjës së saj, as për arsyeshmërinë e saj. Ajo e njeh vetëm prej dy javësh. Vallëzoi katër valle me të në Meriton; e pa nje mengjes në shtepinë e tij dhe që atëherë ka darkuar ne shogeri me te kater here. Kjo nuk eshte mjaftueshëm për ta kuptuar karakterin e tij."

"Jo siç e paraqet ti. Po te kishte darkuar vetëm me të, mund të kishte zbuluar vetem nëse kishte oreks të mirë; por duhet të kujtosh se kanë kaluar edhe katër mbrëmje bashkë-dhe katër mbrëmje mund të bëjnë shumë."

"Po: këto katër mbrëmje i kanë ndihmuar të kuptojnë se të dyve u pëlqen më shumë Vingt-un sesa Komersi, por për sa i përket ndonjë cilësie tjetër të rëndësishme, nuk besoj se është zbuluar shumë."

"Epo," tha Sharlot, "i uroj me gjithë zemër sukses Xhejnit; dhe po të martohej me të nesër, do të mendoja se ka po aq gjasa për lumturi sa sikur te kalonte nje vit të tërë duke studiuar karakterin e tij. Lumturia në martesë është krejt çështje rastësie. Edhe nese karakteret e dy personave njihen shumë mirë ose janë shumë te ngjashme që me parë, kjo nuk e rrit aspak lumturinë e tyre. Ata gjithmone vazhdojnë të bëhen mjaftueshëm të ndryshëm më pas për të pasur pjesën e tyre të mërzitjeve; dhe është më mirë të dish sa më pak të jetë e mundur për të metat e njeriut me të cilin do të kalosh jetën."

"Ti më bën të qesh, Sharlot; por kjo nuk është e drejtë. E di që nuk eshte e drejte, dhe qe ti vetë nuk do të veproje kurrë kështu.

E zënë duke vëzhguar vëmendjen që Z. Bingli i kushtonte motrës së saj, Elizabeta ishte larg së dyshuari se ajo vetë po bëhej një objekt interesi në sytë e mikut të tij. Z. Darsi në fillim pothuajse nuk e kishte pranuar si të bukur: e kishte parë pa asnjë admirim në mbrëmje; dhe kur u takuan përsëri me të, ai e shikoi vetëm për ta kritikuar. Por sapo e bindi veten dhe miqtë e tij se ajo nuk kishte pothuajse asnjë tipar të bukur në fytyrë, filloi te verente se ajo gjallerohej në mënyre të veçantë nga shprehja e bukur e syve të saj të errët. Këtij zbulimi iu shtuan të tjerë, po aq të sikletshëm për të. Megjithëse me syrin e tij kritik kishte vënë re më shumë se një mangësi në simetrinë e trupit t saj, u detyrua të pranonte se trupi i saj ishte i lehtë dhe i hijshëm; dhe, pavarësisht se këmbëngulte se sjelljet e saj nuk ishin ato të botës së modës, u tërhoq nga natyrshmëria e tyre lozonjare. Për këtë ajo nuk kishte asnjë dijeni: për të, ai ishte vetëm njeriu gë nuk ishte i këndshëm askund dhe që nuk e kishte konsideruar aq te bukur sa për të vallëzuar me të.

Ai filloi të dëshironte ta njihte më mirë; dhe, si një hap drejt bisedës me të, i kushtoi vëmendje bisedave të saj me të tjerët. Kjo gjë terhoqi vëmendjen e saj. Ishte në shtëpinë e Sir Uilliam Lukas, ku ishte mbledhur një shoqëri e madhe.

"Çfarë do të thotë Z. Darsi," i tha ajo Sharlotit, "që po dëgjon bisedën time me kolonel Forsterin?"

"Kjo është një pyetje që vetëm Z. Darsi mund ta përgjigjet."
"Por nëse e bën përsëri, patjetër do t'i tregoj se e kuptoj çfarë po bën. Ka një vështrim shumë sarkastik, dhe nëse nuk filloj unë vetë të jem paksa e guximshme, do të filloj të kem frikë prej

tij." Kur ai iu afrua atyre pak me vonë, edhe pse pa dhënë shenja se kishte ndër mend të fliste, zonjusha Lukas e sfidoi shoqen e saj ta përmendte këtë çështje para tij, gjë që e shtyu menjëherë Elizabetën ta bënte; ajo u kthye nga ai dhe tha:

"A nuk mendoni, Z. Darsi, se u shpreha jashtëzakonisht mirë pak më parë, kur po e ngacmoja kolonel Forsterin që të na organizonte një ballo në Meriton?"

“Me shumë energji; por është një temë që gjithmonë i bën zonjat energjike."

"Jeni shumë i ashpër me ne."

"Tani është radha e saj të ngacmohet," tha zonjusha Lukas. "Po shkoj te hap instrumentin, Eliza, dhe ti e di çfarë vjen më pas.
"Je një mike shumë e çuditshme !- gjithmonë dëshiron që unë të luaj dhe të këndoj para kujtdo! Sikur vaniteti im të kishte marrë një drejtim muzikor, do të kishe qenë e paçmueshme; por siç janë punët, më mirë të mos ulem para atyre që janë mësuar të dëgjojnë interpretuesit më të mirë." Megjithatë, duke parë këmbënguljen e zonjushës Lukas, ajo shtoi: “Mirë atëherë; nëse duhet, duhet." Dhe duke hedhur një vështrim serioz nga Z. Darsi: "Ka një thenie të vjetër shumë të bukur, që të gjithë këtu e njohin-'Ruaj frymën për të ftohur qullin'-dhe unë do ta ruaj timen per ta ngritur këngën."

Interpretimi i saj ishte i këndshëm, megjithëse aspak i jashtëzakonshëm. Pas një a dy këngësh, dhe para se të mund t'u përgjigjej kërkesave të disa prej të pranishmëve që të këndonte përsëri, ajo u zëvendësua me padurim nga motra e saj Meri, e cila, duke qenë e vetmja jo shumë e bukur në familje,

ishte përpjekur shumë për dije dhe aftësi dhe gjithmonë mezi priste të shfaqej.

Meri nuk kishte as talent e as shije; dhe megjithëse vaniteti e kishte shtyrë të punonte, i kishte dhënë gjithashtu një sjellje pedante dhe nje menyrë mendjemadhe, që do të kishin dëmtuar edhe një shkallë më të lartë përsosmërie sesa ajo që kishte arritur. Elizabeta, e natyrshme dhe e çliret, u dëgjua me shumë më tepër kënaqësi, megjithëse nuk luante aq mirë; dhe Meri, në fund te nje koncerti te gjatë, u gezua qe fitoi lavderime dhe mirënjohje duke luajtur melodi skoceze dhe irlandeze, me kërkesën e motrave të saj më të vogla, të cilat, së bashku me disa nga familja Lukas dhe dy a tre oficerë, iu bashkuan me dëshirë vallëzimit në një cep të sallës.

Z. Darsi qëndroi pranë tyre, i heshtur dhe i pakënaqur nga një mënyrë e tillë kalimi të mbrëmjes, ku çdo bisedë përjashtohej; dhe ishte aq i perfshirë në mendimet e tij, sa nuk vuri re që Sir Uilliam Lukas ishte pranë tij, derisa ai filloi:

"Sa argëtim i këndshëm për të rinjtë është ky, Z. Darsi! Nuk ka asgjë si vallëzimi, në fund të fundit. Unë e konsideroj si një nga rafinimet e para të shoqërive të qytetëruara."

"Sigurisht, zotëri; dhe ka gjithashtu përparësinë që është i përhapur edhe në shoqëritë më pak të qytetëruara të botës: çdo i egër di të vallëzojë."

Sir Uilliam vetëm buzëqeshi. "Miku juaj kërcen shumë bukur," vazhdoi ai pas një pauze, kur pa Binglin t'i bashkohej grupit; "dhe nuk kam dyshim se edhe ju jeni i zoti në këtë art, Z. Darsi."

"Më keni parë të vallëzoj në Meriton, besoj, zotëri."

"Po, sigurisht, dhe më dha shumë kënaqësi. A vallëzoni shpesh në Shën Xhejms?"

"Kurrë, zotëri."

"Nuk mendoni se do të ishte një kompliment i përshtatshëm për vendin?"

“Është një kompliment që nuk ia bëj asnjë vendi, nëse mund ta shmang."

“Keni një shtëpi në qytet, besoj?"
Z. Darsi u përkul me kokë.

"Edhe unë kam pasur dikur mendime të vendosesha në qytet, sepse më pëlqen shoqëria e zgjedhur; por nuk isha plotësisht i sigurt se ajri i Londrës do t'i shkonte zonjës Lukas."

Ai u ndal duke pritur një përgjigje; por bashkëbiseduesi i tij nuk kishte dëshirë të fliste; dhe pikërisht në atë çast Elizabeta po afrohej drejt tyre, kur ai u shty nga ideja për të bërë një veprim gallant dhe e thirri:

"E dashura zonjushë Eliza, pse nuk po vallëzon? Z. Darsi, më lejoni t'jua prezantoj këtë zonjushë si një partnere shumë të dëshirueshme. Nuk mund të refuzoni të vallëzoni, jam i sigurt, kur përpara jush është kaq shumë bukuri." Dhe, duke i marrë dorën, u përpoq t'ia jepte Z. Darsit, i cili, megjithëse i habitur, nuk ishte kunder ta pranonte, kur ajo e terhoqi menjëherë dhe i tha Sir Uilliamit, disi e shqetësuar:

"Në të vertetë, zotëri, nuk kam aspak ndër mend të vallëzoj. Ju lutem mos mendoni se u afrova ketu per te kerkuar një partner.'

Z. Darsi, me seriozitet të hijshëm, kërkoi lejen për të pasur nderin e dorës së saj, por më kot. Elizabeta ishte e vendosur; dhe as Sir Uilliam nuk arriti ta ndryshonte vendimin e saj me përpjekjet e tij për ta bindur.

"Ju vallëzoni aq bukur, zonjushë Eliza, sa është mizore të më mohoni kënaqësinë t'ju shoh; dhe megjithëse ky zotëri nuk e pëlqen shumë kete argetim, jam i sigurt se nuk do të kundërshtojë të na bëjë qejfin për gjysmë ore."
"Z. Darsi është plot mirësjellje," tha Elizabeta, duke buzëqeshur.

"Është vërtet; por, duke parë nxitjen, e dashura zonjushë Eliza, nuk mund të habitemi nga gatishmëria e tij; sepse kush do të refuzonte një partnere të tillë?"

Elizabeta hodhi një vështrim lozonjar dhe u largua. Refuzimi i saj nuk e dëmtoi në sytë e zotërisë, dhe ai po mendonte për të me një farë kënaqësie, kur u afrua zonjusha Bingli:

"Mund ta marr me mend temën e mendimeve tuaja."

"Nuk besoj."
"Po mendoni sa e padurueshme do te ishte të kalonit shumë mbrëmje në këtë mënyrë-në një shoqëri të tillë; dhe, në të vërtetë, jam plotësisht dakord me ju. Nuk kam qenë kurrë më e bezdisur! Sa boshllëk, dhe megjithatë sa zhurmë-sa pavlerë, dhe megjithatë sa mendjemadhësi te gjithë këta njerëz! Sa do të doja të dëgjoja vërejtjet tuaja për ta!"

"Hamendësimi juaj është krejt i gabuar, ju siguroj. Mendja ime ishte e zënë në një mënyrë më të këndshme. Po mendoja për kënaqësinë e madhe qe mund te japin nje palë sy te bukur në fytyrën e një gruaje të hijshme."

Zonjushë Bingli i nguli menjëherë sytë në fytyrë dhe i kërkoi t'i tregonte se cila zonjë kishte meritën që i kishte frymëzuar këto mendime. Z. Darsi u përgjigj me guxim:

"Zonjushë Elizabeta Benet."

"Zonjushë Elizabeta Benet!" përsëriti zonjusha Bingli. "Jam krejt e habitur. Që kur është bërë ajo e preferuara juaj? Dhe kur duhet t'ju uroj?"

"Kjo është pikërisht pyetja që prisja të bënit. Imagjinata e një zonje është shumë e shpejtë; kalon nga admirimi në dashuri, nga dashuria në martesë, brenda një çasti. E dija që do të më uronit."

"Po, nëse jeni kaq serioz për këtë, do ta konsideroj çështjen të vendosur. Do të keni një vjehrrë shumë të këndshme, me siguri, dhe natyrisht ajo do të jetë gjithmonë në Pemberli me ju."

Ai e degjoi me një indiferencë të plotë, ndërsa ajo vazhdonte të argëtohej në këtë mënyrë; dhe, duke parë qetësinë e tij, ajo e latë rrjedhë lirshëm zgjuarsinë e saj.

Kapitulli 7

Pasuria e Z. Benet përbëhej pothuajse e gjitha nga një pronë që sillte dy mijë në vit, e cila, për fat të keq për vajzat e tij, ishte lënë me trashëgimi, në mungesë të trashëgimtarëve meshkuj, një të afermi të largët; dhe pasuria e nënës së tyre, megjithëse e mjaftueshme për pozitën e saj, mezi mund ta mbulonte këtë mangësi. I ati i saj kishte qenë avokat në Meriton dhe i kishte lënë katër mijë paund.

Ajo kishte një motër të martuar me një Z. Filips, i cili kishte qenë nëpunës i të atit dhe e kishte zëvendësuar në profesion, si dhe nje vella te vendosur në Londër në një degë tregtie të respektuar.

Fshati Longborn ishte vetem nje milje larg Meritonit; nje distancë shumë e përshtatshme për zonjushat e reja, të cilat zakonisht tundoheshin të shkonin atje tri ose katër herë në javë, për t'i bërë vizitë tezes së tyre dhe te dyqani i modistes përballë. Dy më të voglat e familjes, Katerina dhe Lidia, ishin veçanërisht të shpeshta në këto vizita: mendjet e tyre ishin më bosh se te motrave dhe, kur nuk kishin ndonjë argetim tjetër, një shëtitje në Meriton ishte e nevojshme për të kaluar mëngjesin dhe për të pasur diçka për të folur në mbrëmje; dhe, sado i varfer të ishte vendi për lajme, ato gjithmonë arrinin të mësonin diçka nga tezja. Në këtë kohë, në fakt, ato ishin të mbushura si me lajme ashtu edhe me gëzim nga ardhja e fundit e një regjimenti milicie në zonë; ai do të qëndronte gjatë gjithë dimrit dhe Meritoni ishte qendra e tij.

Vizitat te Znj. Filips tani sillnin lajme shumë interesante. Çdo ditë shtonte diçka në njohuritë e tyre për emrat dhe lidhjet e oficerëve. Vendqëndrimi i tyre nuk mbeti sekret për shumë kohë dhe, më në fund, ato filluan t'i njihnin vetë oficerët. Z. Filips i vizitoi te gjithë dhe kjo u hapi mbesave të tij një burim kënaqësie të panjohur më parë. Ato nuk flisnin për asgjë tjetër veç oficerëve; dhe pasuria e madhe e Z. Binglit, përmendja e së cilës i jepte gjallëri nënës së tyre, nuk kishte asnjë vlerë në sytë e tyre përballë uniformave të një oficeri të ri.
Pasi i dëgjoi një mëngjes duke folur pa pushim për këtë temë, Z. Benet tha me qetësi:

"Nga mënyra si flisni, duhet të jeni dy nga vajzat më budallaqe në këtë vend. E kam dyshuar prej kohësh, por tani jam i bindur."

Katerina u hutua dhe nuk tha asgjë; por Lidia, krejt pa u shqetësuar, vazhdoi të shprehte admirimin për kapiten Karterin dhe shpresën se do ta shihte gjatë ditës, pasi ai do të nisej të nesërmen për në Londër.

"Çuditem, e dashura ime," tha Znj. Benet, "që je kaq i gatshëm t'i quash femijët e tu budallenj. Po të doja të mendoja keq për femijët e dikujt, nuk do të ishin të mitë."

"Nëse femijët e mi janë budallenj, duhet të jem gjithmonë i vetëdijshëm për këtë."

"Po, por në fakt, të gjithë janë shumë të zgjuara."

"Kjo është e vetmja pikë, për të cilën më duket se nuk biem dakord. Kisha shpresuar se mendimet tona përputheshin në çdo gjë, por duhet të mos jem dakord me ty kur them se dy vajzat tona më të vogla janë jashtëzakonisht të marra."

"I dashuri im, Z. Benet, nuk mund te presësh që vajza të tilla të kenë mendjen e prindërve të tyre. Kur të arrijnë moshën tonë, jam e sigurt se nuk do të mendojnë më për oficerët, ashtu si ne. E mbaj mend kohen kur me pelqente shumë nje uniformë e kuqe-dhe, ne te vertete, ende me pelqen në zemër; dhe nëse një kolonel i ri dhe i bukur, me pesë a gjashtë mijë në vit, do të donte njërën nga vajzat e mia, nuk do t'i thoja jo; dhe mendoj se kolonel Forsteri dukej shumë mirë atë natë te Sir Uilliam, me uniformën e tij."

"Mama," thirri Lidia, "tezja ime thotë se kolonel Forsteri dhe kapiten Karteri nuk shkojnë më aq shpesh te zonjusha Uotson

sa në fillim; tani i sheh shpesh duke qëndruar te biblioteka e Klarkut."

Znj. Benet nuk arriti të përgjigjej, sepse hyri shërbëtori me një letër për zonjushën Benet; ajo vinte nga Netherfildi dhe shërbëtori priste përgjigje. Sytë e Znj. Benet shkëlqyen nga gëzimi dhe ajo filloi të thërriste me padurim, ndërsa vajza lexonte:

"Epo, Xhejn, nga kush është? Për çfarë bëhet fjalë? Çfarë thotë? Hajde, Xhejn, nxito dhe na trego; nxito, e dashura ime."
"Është nga zonjusha Bingli," tha Xhejn dhe pastaj e lexoi me zë të lartë.

"E dashura ime,

"Nëse nuk tregohesh aq e sjellshme sa të vish sot për drekë me mua dhe Luizen, rrezikojme te urrejmë njera-tjetrën për gjithë jetën; sepse një ditë e tërë vetëm mes dy grave nuk përfundon kurrë pa një grindje. Eja sa më shpejt të mundesh sapo ta marresh këtë. Vellai im dhe zotërinjtë do të darkojnë me oficerët. Gjithmonë e jotja,
C. B."

"Me oficerët!" thirri Lidia. "Çudi që tezja ime nuk na tha gjë për këtë.'
"Do të hanë jashtë," tha Znj. Benet; "kjo është shumë e pafat."
"A mund ta marr karrocën?" tha Xhejn.

"Jo, e dashura ime, më mirë shko me kalë, sepse duket se do të bjerë shi; dhe kështu duhet të qëndrosh gjithë natën."

"Do të ishte një plan i mirë," tha Elizabeta, "nëse do të ishe e sigurt që nuk do të ofronin ta sillnin në shtëpi."

"Oh, por zotërinjtë do të marrin karrocën e Z. Binglit për të shkuar në Meriton; dhe Hërstet nuk kanë kuaj për të tyren."

"Unë do të preferoja shumë të shkoja me karrocë."

"Por, e dashura ime, jam e sigurt që babai yt nuk mund t'i lërë kuajt. I duhen në fermë, apo jo, Z. Benet?"

"Ata duhen në fermë shumë më shpesh sesa mund t'i përdor unë."

"Por nëse i ke sot," tha Elizabeta, "qëllimi i nënës sime do të arrihet."

Më në fund ajo arriti t'i nxirrte nga i ati pranimin se kuajt ishin të zënë; kështu Xhejn u detyrua të shkonte me kalë, dhe nëna e saj e përcolli deri te dera me shumë parashikime të gëzuara për një ditë të keqe. Shpresat e saj u përmbushën; Xhejn nuk kishte kaluar shumë kohë që ishte larguar kur filloi një shi i fortë. Motrat u shqetësuan për të, por nëna e tyre ishte e kënaqur. Shiu vazhdoi pa nderprerje gjatë gjithë mbrëmjes; Xhejn sigurisht që nuk mund të kthehej.

"Çfarë ideje e mirë që pata!" tha Znj. Benet më shumë se një herë, sikur merita e shiut t'i përkiste vetëm asaj. Megjithatë, vetëm të nesërmen në mëngjes ajo e kuptoi plotësisht sa e suksesshme kishte enë kjo manovër. Sapo kishte mbaruar mëngjesi, kur nje shërbëtor nga Netherfildi solli këte letër për Elizabetën:

"E dashura ime Lizi,

"Ndodhem shumë keq këtë mëngjes, gjë që besoj se vjen nga fakti qe u laga krejt dje. Miqte e mi të mirë nuk pranojnë të më lejojnë të kthehem n shtëpi pa u përmirësuar. Ata këmbëngulin gjithashtu që të më vizitojë Z. Xhons-prandaj mos u shqetëso nëse dëgjon se ai ka ardhur tek unë-dhe, përveç një dhimbjeje fyti dhe koke, nuk kam ndonje problem tjetër.

"E jotja, etj."
"Epo, e dashura ime," tha Z. Benet, pasi Elizabeta e lexoi me zë të lartë letrën, "nëse vajza jote do të pësonte një sëmundje të rrezikshme-nëse do të vdiste-do të ishte një ngushëllim të dije se ndodhi në ndjekje të Z. Binglit dhe me urdhrin tënd."
"Oh, nuk kam aspak frikë se do të vdesë. Njerëzit nuk vdesin nga nje ftohje e vogël. Do të kujdesen mirë për të. Për sa kohë që gëndron atje, gjithçka është në rregull. Do të shkoja ta karrocën."

Elizabeta, e shqetësuar me të vërtetë, vendosi të shkonte tek ajo, megjithëse karroca nuk mund të prdorej: dhe, meqë nuk dinte të kalëronte mirë, e vetmja mundësi ishte të shkonte në këmbë. Ajo shpalli vendimin e saj.
"Si mund të jesh kaq e marrë," thirri nëna e saj, "sa të mendosh një gjë të tillë, në gjithë këtë baltë! Nuk do të jesh e paraqitshme kur të arrish atje."

"Do të jem shumë mirë për të parë Xhejnin-dhe kjo është gjithçka që dua."

“Është kjo një shenjë për mua, Lizi," tha i ati, "që të dërgoj për kuajt?"
"Jo, aspak. Nuk dua ta shmang ecjen. Distanca nuk është asgjë kur ke një qëllim; vetëm tre milje. Do të kthehem për drekë."

"E admiroj gjallërinë e dashamirësisë tënde," tha Meri, "por çdo shtysë e ndjenjës duhet të drejtohet nga arsyeja; dhe, sipas mendimit tim, përpjekja duhet të jetë gjithmonë në përpjesëtim me nevojën.
"Ne do te vijme me ty deri në Meriton," thanë Katerina dhe Lidia. Elizabeta e pranoi shoqërinë e tyre dhe të treja u nisën së bashku.

"Nëse nxitojmë," tha Lidia gjatë rrugës, "ndoshta mund të shohim kapiten Karterin para se të largohet."

Në Meriton u ndanë: dy më të voglat shkuan te banesa e një prej grave të oficerëve, ndërsa Elizabeta vazhdoi rrugën vetëm, duke kaluar fushë pas fushe me hap të shpejtë, duke kapërcyer gardhe dhe pellgje me një padurim të gjallë, derisa më në fund e pa shtepinë, me kembe të lodhura, çorape të ndotura dhe fytyrë te skuqur nga ecja.

Ajo u fut në dhomën e mëngjesit, ku të gjithë, përveç Xhejnit, ishin mbledhur, dhe paraqitja e saj shkaktoi shumë habi. Që ajo të kishte ecur tre milje kaq herët në ditë, në një mot kaq të keq dhe vetëm, ishte pothuajse e pabesueshme për Znj. Hërst dhe Znjsh. Bingli; dhe Elizabeta ishte e bindur se ato e përçmonin për këtë. Megjithatë, e pritën me shumë mirësjellje; dhe në sjelljen e vëllait të tyre kishte diçka më shumë se mirësjellje-kishte mirësi dhe dashamirësi. Z. Darsi tha shumë pak, dhe Z. Hërst asgjë fare. I pari ishte i ndarë mes admirimit për freskinë që ecja i kishte dhënë fytyrës së saj dhe dyshimit nëse rasti e justifikonte ardhjen e saj vetëm nga aq larg. I dyti mendonte vetëm për mëngjesin e tij.

Pyetjet e saj per motren nuk morën përgjigje shumë të mira. Zonjushë Benet kishte fjetur keq dhe, megjithëse ishte zgjuar, ishte me temperature dhe jo mjaftueshem mirë për të lënë

dhomën. Elizabeta u gëzua që u dërgua menjëherë tek ajo; dhe Xhejn, e cila ishte përmbajtur në letër vetëm nga frika se mos shqetësonte apo bezdiste, ishte shumë e lumtur me ardhjen e saj. Megjithatë, nuk ishte në gjendje për shumë bisedë; dhe kur zonjusha Bingli i la vetëm, ajo mundi të shprehte vetëm mirënjohjen për kujdesin e jashtëzakonshëm që po i tregohej. Elizabeta qëndroi pranë saj në heshtje.

Pasi mbaroi mëngjesi, iu bashkuan motrat; dhe Elizabeta filloi t'i pëlqente disi, kur pa sa dashuri dhe kujdes tregonin për Xhejnin. Erdhi farmacisti; dhe pasi e vizitoi, tha, siç pritej, se kishte marrë nje t ftohtë te fortë dhe duhej të përpiqeshin ta kalonin; i këshilloi të kthehej në shtrat dhe premtoi disa ilaçe. Këshilla u ndoq menjëherë, sepse simptomat e temperaturës u shtuan dhe koka i dhimbte shumë. Elizabeta nuk u largua nga dhoma e saj për asnjë çast, dhe as zonjat e tjera nuk munguan shpesh; zotërinjtë ishin jashtë dhe, në fakt, ato nuk kishin çfarë të bënin tjetërkund.

Kur ora shënoi tre, Elizabeta ndjeu se duhej të largohej dhe, me shumë ngurrim, e tha këtë. Zonjushë Bingli i ofroi karrocën dhe ajo kishte nevojë vetëm për pak nxitje që ta pranonte, kur Xhejn shprehu një shqetësim të tillë për ndarjen, sa zonjusha Bingli u detyrua ta kthente oferten në një ftesë që ajo të qëndronte për momentin në Netherfild. Elizabeta pranoi me mirënjohje, dhe nje shërbetor u dërgua në Longborn për të njoftuar familjen për qëndrimin e saj dhe për të sjellë rroba.shihja, po të mund të kisha karrocën."

Elizabeta, e shqetësuar me të vërtetë, vendosi të shkonte tek ajo, megjithëse karroca nuk mund të përdorej: dhe, meqë nuk dinte të kalëronte mirë, e vetmja mundësi ishte të shkonte në këmbë. Ajo shpalli vendimin e saj.

"Si mund të jesh kaq e marrë," thirri nëna e saj, "sa të mendosh një gjë te tillë, në gjithë këtë baltë! Nuk do të jesh e paraqitshme kur të arrish atje."

"Do të jem shumë mirë për të parë Xhejnin-dhe kjo është gjithçka që dua."
"Është kjo një shenjë për mua, Lizi," tha i ati, "që të dërgoj për kuajt?"

"Jo, aspak. Nuk dua ta shmang ecjen. Distanca nuk është asgjë kur ke një qëllim; vetëm tre milje. Do të kthehem për drekë."

"E admiroj gjallërinë e dashamirësisë tënde," tha Meri, "por çdo shtysë e ndjenjës duhet të drejtohet nga arsyeja; dhe, sipas mendimit tim, përpjekja duhet të jetë gjithmonë në përpjesëtim me nevojën."

"Ne do te vijmë me ty deri në Meriton," thanë Katerina dhe Lidia. Elizabeta e pranoi shoqërinë e tyre dhe të treja u nisën së bashku.

"Nëse nxitojmë," tha Lidia gjatë rrugës, "ndoshta mund të shohim kapiten Karterin para se të largohet."

Në Meriton u ndanë: dy më të voglat shkuan te banesa e një prej grave të oficerëve, ndërsa Elizabeta vazhdoi rrugën vetëm, duke kaluar fushë pas fushe me hap të shpejtë, duke kapërcyer gardhe dhe pellgje me një padurim të gjallë, derisa më në fund e pa shtepinë, me këmbe te lodhura, çorape të ndotura dhe fytyrë të skuqur nga ecja.
Ajo u fut në dhomën e mëngjesit, ku të gjithë, përveç Xhejnit, ishin mbledhur, dhe paraqitja e saj shkaktoi shumë habi. Që ajo të kishte ecur tre milje kaq herët në ditë, në një mot kaq të keq dhe vetëm, ishte pothuajse e pabesueshme për Znj. Hërst

dhe Znjsh. Bingli; dhe Elizabeta ishte e bindur se ato e përçmonin për këtë. Megjithatë, e pritën me shumë mirësjellje; dhe në sjelljen e vellait të tyre kishte diçka më shumë se mirësjellje-kishte mirësi dhe dashamirësi. Z. Darsi tha shumë pak, dhe Z. Hërst asgjë fare. I pari ishte i ndarë mes admirimit për freskinë që ecja i kishte dhënë fytyres së saj dhe dyshimit nëse rasti e justifikonte ardhjen e saj vetëm nga aq larg. I dyti mendonte vetëm për mëngjesin e tij.

Pyetjet e saj për motrën nuk morën përgjigje shumë të mira. Zonjushë Benet kishte fjetur keq dhe, megjithëse ishte zgjuar, ishte me temperature dhe jo mjaftueshem mirë për të lënë dhomën. Elizabeta u gëzua që u dërgua menjëherë tek ajo; dhe Xhejn, e cila ishte përmbajtur në letër vetëm nga frika se mos shqetësonte apo bezdiste, ishte shumë e lumtur me ardhjen e saj. Megjithatë, nuk ishte në gjendje për shumë bisedë; dhe kur zonjusha Bingli i la vetëm, ajo mundi të shprehte vetëm mirënjohjen për kujdesin e jashtëzakonshëm që po i tregohej. Elizabeta qëndroi pranë saj në heshtje.

Pasi mbaroi mëngjesi, iu bashkuan motrat; dhe Elizabeta filloi t'i pëlqente disi, kur pa sa dashuri dhe kujdes tregonin për Xhejnin. Erdhi farmacisti; dhe pasi e vizitoi, tha, siç pritej, se kishte marrë një te ftohtë të fortë dhe duhej të përpiqeshin ta kalonin; i këshilloi të kthehej në shtrat dhe premtoi disa ilaçe. Këshilla u ndoq menjëherë, sepse simptomat e temperaturës u shtuan dhe koka i dhimbte shumë. Elizabeta nuk u largua nga dhoma e saj për asnjë çast, dhe as zonjat e tjera nuk munguan shpesh; zotërinjtë ishin jashtë dhe, në fakt, ato nuk kishin çfarë të bënin tjetërkund.

Kur ora shënoi tre, Elizabeta ndjeu se duhej të largohej dhe, me shumë ngurrim, e tha këtë. Zonjushë Bingli i ofroi karrocën dhe ajo kishte nevojë vetëm për pak nxitje që ta pranonte, kur

Xhejn shprehu një shqetësim të tillë për ndarjen, sa zonjusha Bingli u detyrua ta kthente oferten në një ftesë që ajo të qëndronte për momentin në Netherfild. Elizabeta pranoi me mirënjohje, dhe një shërbëtor u dërgua në Longborn për të njoftuar familjen për qëndrimin e saj dhe për të sjellë rroba.

Kapitulli 8

Në orën pesë, dy zonjat u tërhoqën për t'u veshur dhe në gjashtë e gjysmë Elizabeta u thirr per darkë. Pyetjeve të sjellshme që iu drejtuan, mes te cilave ajo pati kënaqësinë të dallonte shqetësimin shumë më të sinqertë të Z. Binglit, nuk mundi t'u jepte një përgjigje shumë të mirë. Xhejn nuk ishte aspak më mirë. Motrat, sapo e degjuan këtë, perseriten tri ose kater herë sa shumë u vinte keq, sa e tmerrshme ishte të kishe një të ftohtë të keq dhe sa jashtëzakonisht e urrenin vetë sëmundjen; dhe pastaj nuk menduan më për këtë çështje. Ftohtësia e tyre ndaj Xhejnit, kur ajo nuk ishte para tyre, ia riktheu Elizabetës gjithë mospëlqimin e saj të parë.

Vëllai i tyre, në të vërtetë, ishte i vetmi nga grupi që ajo mund ta shihte me simpati. Shqetsimi i tij për Xhejnin ishte i dukshëm dhe vëmendja ndaj saj shumë e këndshme; dhe kjo e pengonte të ndihej aq e tepërt sa mendonte se e konsideronin të tjerët. Nga askush tjetër nuk mori pothuajse asnjë vëmendje. Zonjushë Bingli ishte e përqendruar te Z. Darsi, motra e saj pothuajse po aq; ndërsa Z. Hërst, pranë të cilit ishte ulur Elizabeta, ishte një njeri dembel, që jetonte vetëm për të ngrënë, për të pirë dhe për të luajtur letra, dhe kur pa se ajo preferoi një pjatë te thjeshtë në vend të ragusë, nuk kishte më asgjëpër t'i thënë.

Kur darka mbaroi, ajo u kthye menjëherë te Xhejn dhe zonjusha Bingli filloi ta kritikonte sapo doli nga dhoma. Sjelljet e saj u shpallën vërtet shumë të këqija-një përzierje krenarie dhe pafytyrësie; nuk kishte bisedë, stil, shije, as bukuri. Znj. Hërst mendonte njësoj dhe shtoi:

"Shkurt, ajo nuk ka asgjë për ta rekomanduar, përveçse është një ecëse e shkëlqyer. Nuk do ta harroj kurrë pamjen e saj këtë mëngjes. Dukej vërtet pothuajse e egër."

"Me të vërtetë, Luiza. Mezi e mbajta të qeshurën. Sa pa kuptim të vinte fare! Pse duhej të vraponte nëpër fshat vetëm sepse motra e saj ishte ftohur? Flokët aq të çrregullta, aq të shpupurisura!"

"Po, dhe fundi i fustanit; shpresoj ta pe fundin e saj, gjashtë gishta të mbuluar me baltë, jam absolutisht e sigurt, dhe fustani i ulur për ta fshehur nuk po bënte fare punë."

"Përshkrimi yt mund të jetë shumë i saktë, Luiza," tha Bingli; "por unë nuk vura re asgjë nga këto. Mendova se zonjusha Elizabeta Benet dukej jashtëzakonisht mirë kur hyri këtë mëngjes në dhomë. Fundi i saj i ndotur më shpëtoi krejtësisht."

"Ju e vutë re, Z. Darsi, jam e sigurt," tha zonjusha Bingli; "dhe besoj se nuk do të dëshironit ta shihnit motrën tuaj të paraqitej në atëmënyrë."

"Sigurisht që jo."
"Të ecësh tri milje, ose katër, ose pesë, apo sa të jenë, me këmbet në baltë, dhe vetëm, krejt vetëm! Çfarë donte të tregonte me këtë? Mua më duket një lloj pavarësie kryeneçe dhe e neveritshme, një shpërfillje krejt provinciale ndaj rregullave të sjelljes."

"Kjo tregon një dashuri shumë të bukur për motrën e saj," tha Bingli.

"Kam frikë, Z. Darsi," tha zonjusha Bingli me gjysmë zëri, "se kjo aventurë ka ndikuar disi në admirimin tuaj për sytë e saj të bukur."

"Aspak," u përgjigj ai; "madje u bënë më të shndritshëm nga ecja."

Pas kësaj pasoi një heshtje e shkurtër dhe Znj. Hërst filloi përsëri:

"Kam shumë simpati për Xhejn Benetin-është vërtet një vajzë shumë e ëmbël-dhe uroj me gjithë zemër të martohet mirë. Por me një baba dhe nënë të tillë dhe me lidhje kaq të ulëta, kam frikë se nuk ka shumë shpresë."
"Më duket se ju kam degjuar te thoni se xhaxhai i tyre është avokat në Meriton?"

"Po; dhe kanë nje tjetër që jeton diku pranë Çipsajdit."
"Kjo është fantastike," shtoi motra e saj; dhe të dyja shpërthyen në të qeshura.

"Edhe sikur te kishin xhaxhallarë sa për të mbushur gjithë Çipsajdin," tha Bingli, "nuk do t'i bënte aspak më pak të këndshme."

"Por do t'ua ulte ndjeshëm shanset për t'u martuar me burra me pozitë," u përgjigj Darsi.

Kësaj Bingli nuk iu përgjigj; por motrat e tij ranë plotësisht dakord dhe vazhduan te talleshin për ca kohë me të afermit vulgarë të mikeshës së tyre të dashur.

Megjithatë, me një rikthim të butësisë, ato shkuan në dhomën e Xhejnit sapo dolen nga dhoma e ngrenies dhe qëndruan me të deri kur u thirrën për kafe. Ajo ishte ende shumë keq dhe Elizabeta nuk u largua fare prej saj deri vonë në mbrëmje, kur pati ngushëllimin ta shihte në gjumë dhe mendoi se ishte më e drejtë sesa e këndshme të zbriste poshtë. Kur hyri në sallon, gjeti të gjithë grupin duke luajtur loo dhe u ftua menjëherë të bashkohej; por duke dyshuar se luanin për shuma të mëdha, ajo refuzoi dhe, duke përdorur motrën si justifikim, tha se do të argëtohej për pak kohë me një libër.

Z. Hërst e pa me habi.

"Preferoni leximin ndaj letrave?" tha ai. "Kjo është disi e çuditshme."
"Zonjushë Eliza Benet," tha zonjusha Bingli, “i përçmon letrat. Ajo eshte lexuese e madhe dhe nuk gjen kenaqësi në asgjë tjetër."

"Nuk meritoj as nje lavdërim te tillë, as nje kritikë të tillë," tha Elizabeta; "nuk jam ndonje lexuese e madhe dhe m pëlqejnë shumë gjëra."

"Në kujdesin për motrën tuaj jam i sigurt se gjeni kënaqësi," tha Bingli; "dhe shpresoj që kjo të shtohet shpejt kur ta shihni plotësisht mirë."

Elizabeta e falënderoi nga zemra dhe më pas iu afrua një tavoline ku ndodheshin disa libra. Ai u ofrua menjëherë t'i sillte të tjerë; gjithçka që kishte biblioteka e tij.
"Dhe do të doja që koleksioni im të ishte më i madh, për të mirën tuaj dhe për nderin tim; por jam dembel dhe, megjithëse

nuk kam shumë libra, kam më shumë sesa kam lexuar ndonjëherë."

Elizabeta e siguroi se mund të kënaqej fare mirë me ata që ndodheshin në dhomë.

"Më habit," tha zonjusha Bingli, "që babai im ka lënë një bibliotekë kaq të vogël. Sa bibliotekë e mrekullueshme keni në Pemberli, Z. Darsi!'
"Duhet të jetë e mirë," u përgjigj ai; "është puna e shumë brezave."

"Dhe pastaj ju vetë i keni shtuar aq shumë- ju blini vazhdimisht libra."

"Nuk mund ta kuptoj neglizhencën ndaj një biblioteke familjare në kohë si këto."

"Neglizhencë! Jam e sigurt që ju nuk neglizhoni asgjë që mund t'i shtojë bukurinë atij vendi fisnik. Çarls, kur të ndërtosh shtëpinë tënde, uroj të jetë qoftë edhe gjysma e këndshme sa Pemberli."

"Edhe unë e uroj."

"Por unë do t'ju këshilloja ta blinit pronën në atë zonë dhe ta merrnit Pemberlin si model. Nuk ka qark më të bukur në Angli se Derbishajri."

"Me gjithë zemër: do ta blija vetë Pemberlin, nëse Darsi do ta shiste."

"Unë po flas për mundësi, Çarls."
"Për fjalën time, Karolinë, mendoj se është më e mundur ta blesh Pemberlin sesa ta imitosh."

Elizabeta u tërhoq aq shumë nga kjo bisedë sa i kushtoi shumë pak vëmendje librit; dhe shpejt e la krejt mënjanë, iu afrua tavolinës së lojës dhe qëndroi mes Z. Binglit dhe motrës së tij më të madhe për të vëzhguar lojën.

"A është rritur shumë zonjusha Darsi që nga pranvera?" pyeti zonjusha Bingli; "a do të bëhet aq e gjatë sa unë?"

"Mendoj se po. Tani është afersisht sa zonjusha Elizabeta Benet, ose pak më e gjatë."
"Sa shumë dua ta shoh përsëri! Nuk kam takuar kurrë njeri që më ka pëlqyer aq shumë. Cfarë fytyre, cfarë sjelljesh dhe sa e talentuar për moshën e saj! Luajtja e saj në piano është e mrekullueshme."

"Mua më habit," tha Bingli, "si kanë durim vajzat e reja të bëhen kaq të talentuara.'
"Të gjitha vajzat e talentuara! I dashur Çarls, çfarë do të thuash?"

"Po, të gjitha, mendoj. Të gjitha pikturojnë tavolina, zbukurojnë ekrane dhe thurin çanta. Vështirë se njoh ndonjë që të mos i bëjë të gjitha këto; dhe jam i sigurt se nuk kam dëgjuar kurrë te permendet per herë te parë ndonje vajzë pa u thënë se ishte shumë e talentuar."

"Lista juaj për atë që quhet talent," tha Darsi, "ka shumë të vërtetë. Fjala perdoret për shumë gra që nuk e meritojnë ndryshe veçse duke thurur një çantë ose duke mbuluar një ekran; por jam shumë larg të qenit dakord me ju në vlerësimin për gratë në pergjithësi. Nuk mund te mburrem se njoh më shumë se gjysmë duzine, në gjithë rrethin e njohjeve të mia, që janë vërtet të talentuara."

"As unë, jam e sigurt," tha zonjusha Bingli.
"Atëherë," tha Elizabeta, "duhet të përfshini shumë gjëra në idenë tuaj për një grua të talentuar."

“Po; përfshij shumë gjëra."
"Oh, sigurisht," tha ndihmësja e tij besnike, "askush nuk mund të quhet vërtet i talentuar nëse nuk tejkalon shumë atë që zakonisht haset. Një grua duhet të ketë njohuri të plota në muzikë, këndim, vizatim, vallëzim dhe gjuhë moderne, që ta meritojë këtë fjalë; dhe, përveç të gjitha këtyre, duhet të ketë diçka të veçantë në mënyrën e saj të ecjes, në tonin e zërit, në mënyrën si sillet dhe si shprehet, përndryshe fjala është vetëm gjysmë e merituar."

"Të gjitha këto duhet t'i zotërojë," shtoi Darsi; "dhe mbi të gjitha duhet të shtojë diçka më të fortë: zhvillimin e mendjes përmes leximit të gjerë."

"Tani nuk habitem më që njihni vetëm gjashtë gra të talentuara. Përkundrazi, habitem që njihni qoftë edhe një."

"Jeni kaq e ashpër me gjininë tuaj sa të dyshoni se ekzistojnë gra të tilla?"

"Nuk kam parë kurrë një grua të tillë. Nuk kam parë kurrë të bashkuara aftësi, shije, përkushtim dhe elegancë siç i përshkruani ju."

Znj. Hërst dhe zonjusha Bingli protestuan menjëherë kundër padrejtësisë së dyshimit të saj dhe po përpiqeshin të tregonin se njihnin shumë gra që i përshtateshin këtij përshkrimi, kur Z. Hërst i ndërpreu me ankesa të hidhura për mungesën e vëmendjes ndaj lojës. Kështu biseda mori fund dhe Elizabeta u largua pak më vonë nga dhoma.

"Eliza Benet," tha zonjusha Bingli sapo dera u mbyll pas saj, "është një nga ato vajza që përpigen të pëlqehen nga burrat duke ulur vlerën e grave të tjera; dhe me shumë burra, besoj se kjo funksionon; por, sipas mendimit tim, është një mënyrë e ulët dhe e mjerë."

"Pa dyshim," u përgjigj Darsi, të cilit i drejtohej kryesisht kjo vërejtje, "ka diçka të ulët në të gjitha mënyrat që gratë ndonjëherë përdorin për të tërhequr. Çdo gjë që ka lidhje me dinakërinë është e neveritshme."

Zonjushë Bingli nuk mbeti aq e kënaqur nga kjo përgjigje sa për ta vazhduar temën.

Elizabeta u bashkua përsëri me ta vetëm për të thënë se motra e saj ishte më keq dhe se ajo nuk mund ta linte. Bingli këmbënguli që Z. Xhons të thirrej menjëherë; ndërsa motrat e tij, të bindura se asnjë këshillë provinciale nuk mund të ndihmonte, rekomanduan të dërgohej urgjentisht në qytet për një nga mjekët më të famshëm. Këtë ajo nuk pranoi ta dëgjonte; por nuk ishte aq kunder propozimit te vellait t tyre; dhe u vendos që Z. Xhons të thirrej herët në mëngjes, nëse zonjusha Benet nuk do te ishte dukshëm më mirë.

Bingli ishte shumë i shqetësuar; motrat e tij deklaruan se ishin të mjeruara.

Kapitulli 9

Elizabeta e kaloi pjesën me te madhe te natës në dhomën e motrës së saj dhe, në mëngjes, pati kënaqësinë të mund t'u jepte një përgjigje disi të mirë pyetjeve qe mori shumë herët nga Z.

Bingli, përmes një sherbetoreje, dhe pak më vonë nga dy zonjat elegante që kujdeseshin për motrat e tij. Megjithë këtë përmirësim, ajo kërkoi që një letër të dërgohej në Longborn, duke i kërkuar nënës së saj të vinte të shihte Xhejnin dhe ta gjykonte vetë gjendjen e saj. Letra u dërgua menjëherë dhe kërkesa u përmbush po aq shpejt. Znj. Benet, e shoqëruar nga dy vajzat më të vogla, mbërriti në Netherfild pak pas mëngjesit të familjes.

Po ta kishte gjetur Xhejnin në ndonjë rrezik të dukshëm, Znj. Benet do të ishte ndier shumë e mjerë; por, pasi u bind duke e parë se sëmundja e saj nuk ishte alarmuese, ajo nuk kishte aspak dëshirë që vajza të shërohej menjëherë, pasi rikthimi i saj në shëndet me shumë gjasë do ta largonte nga Netherfildi. Prandaj nuk pranoi ta dëgjonte propozimin e së bijës për ta kthyer në shtëpi; as farmacisti, i cili mbërriti afersisht në të njëjtën kohë, nuk e quajti aspak të këshillueshme. Pasi qëndroi pak me Xhejnin, me shfaqjen dhe ftesën e zonjushës Bingli, nëna dhe tri vajzat e ndoqën atë në dhomën e mëngjesit. Bingli i priti me shpresën se Znj. Benet nuk e kishte gjetur zonjushën Benet më keq nga sa priste.

"Në të vërtetë, po, zotëri," ishte përgjigjja e saj. "Ajo është shumë teper e sëmurë për t'u lëvizur. Z. Xhons thotë se nuk duhet ta mendojmë fare zhvendosjen e saj. Duhet të abuzojmë edhe pak me mirësinë tuaj."

"Te zhvendoset!" thirri Bingli. "As që duhet menduar. Jam i sigurt se motra ime nuk do te pranoje kurrë që ajo të largohet."

"Mund të jeni e sigurt, zonjë," tha zonjusha Bingli me mirësjellje të ftohtë, "se zonjusha Benet do të marrë çdo kujdes të mundshëm për sa kohë të qëndrojë me ne."

Znj. Benet u tregua e pakursyer në falënderime.

"Jam e sigurt," shtoi ajo, "se po të mos ishte për miq kaq të mirë, nuk e di ç'do te behej me te, sepse eshtë vertet shumë sëmurë dhe vuan jashtë mase, megjithëse me durimin më të madh në botë, siç është gjithmonë zakoni i saj, sepse ka, pa përjashtim, natyren më të ëmbël që kam njohur ndonjëherë. Shpesh u them vajzave të mia të tjera se nuk krahasohen fare me të. Keni nje dhomë shumë të këndshme këtu, Z. Bingli, dhe një pamje magjepsëse mbi atë shëtitore me zhavorr. Nuk njoh asnjë vend ne fshat qe te krahasohet me Netherfildin. Shpresoj të mos mendoni ta lini me nxitim, megjithëse qiranë e keni vetëm për një kohë të shkurtër."

“Çfarëdo që bëj, e bëjmenxitim," u përgjigjai; "prandaj, nëse do të vendosja ta lija Netherfildin, me shumë gjasë do të isha larguar brenda pesë minutash. Megjithatë, për momentin, e konsideroj veten mjaft të vendosur këtu."

"Kjo është pikërisht ajo që do të kisha menduar për ju," tha Elizabeta.

"Po filloni të më kuptoni, apo jo?" thirri ai, duke u kthyer nga ajo.

"Oh po-ju kuptoj përsosmërisht."

"Do të doja ta merrja këtë si kompliment; por, kam frikë se të jesh kaq lehtë i lexueshëm është për të ardhur keq."

"Kjo varet nga rasti. Nuk do të thotë domosdoshmërisht se një karakter i thellë dhe i nderlikuar është me shumë apo më pak i vlefshëm se një si i juaji."
"Lizi," thirri nëna e saj, "kujto ku je dhe mos fol me atë mënyrën tënde të shkujdesur që ta lejojmë në shtëpi."

"Nuk e dija më parë," vazhdoi menjëherë Bingli, "se merreshit me studimin e karaktereve. Duhet të jetë një studim argëtues."

"Po; por karakteret e nderlikuara janë më argëtueset. Të paktën këtë përparësi e kanë."
"Fshati," tha Darsi, "në përgjithësi mund të ofrojë shumë pak lëndë për një studim të tillë. Në një zonë fshatare lëviz brenda një shoqërie shumë të kufizuar dhe të pandryshueshme."

"Por njerëzit vetë ndryshojnë aq shumë, sa gjithmonë ka diçka të re për të vëzhguar tek ata."

"Po, vërtet," thirri Znj. Benet, e fyer nga mënyra si ai përmendi një zonë fshatare. "Ju siguroj se në fshat ndodhin po aq gjëra sa në qytet."

Të gjithë u habitën; dhe Darsi, pasi e pa për një çast, u kthye në heshtje nga ana tjetër. Znj. Benet, e cila mendoi se kishte fituar një fitore te plotë mbi të, vazhdoi triumfin e saj:

"Unë, për vete, nuk shoh që Londra të ketë ndonjë përparësi të madhe ndaj fshatit, përveç dyqaneve dhe vendeve publike. Fshati është shumë më i këndshëm, apo jo, Z. Bingli?"

"Kur jam në fshat," u përgjigj ai, "nuk dëshiroj kurrë të largohem; dhe kur jam në qytet, ndodh pothuajse e njëjta gjë. Secili ka përparësitë e veta, dhe unë mund të jem njësoj i lumtur në të dyja.

"Po, kjo sepse keni natyrën e duhur. Por ai zotëria," tha ajo duke parë nga Darsi, "dukej sikur mendonte se fshati nuk vlente fare."

"Në të vërtetë, mama, gabohesh," tha Elizabeta, duke u skuqur për nënën e saj. "E ke keqkuptuar plotësisht Z. Darsin. Ai donte

të thoshte vetëm se në fshat nuk ka aq shumëllojshmëri njerëzish sa në qytet, gjë që duhet ta pranosh se është e vërtetë."

"Sigurisht, e dashura ime, askush nuk tha se ka; por për sa i përket takimit me shumë njerëz në këtë zonë, besoj se ka pak zona më të mëdha. Ne darkojmë me njëzet e katër familje."

Vetëm shqetësimi për Elizabetën e ndihmoi Binglin të ruante seriozitetin. Motra e tij ishte më pak e kujdesshme dhe i hodhi Z. Darsit një buzëqeshje shumë kuptimplote. Elizabeta, për të thënë diçka që mund t'ia largonte mendjen nënës së saj nga kjo teme, e pyeti nese Sharlot Lukas kishte qene ne Longborn që kur ajo ishte larguar.

"Po, erdhi dje me të atin. Çfarë burri i këndshëm është Sir Uilliam, Z. Bingli-a nuk është? Ka kaq shumë sjellje të mira! Kaq i hijshëm dhe kaq i thjeshtë! Ai gjithmonë ka diçka për t'i thënë gjithkujt. Kjo është ideja ime për edukatën e mirë; dhe ata njerëz që e mendojnë veten shumë të rëndësishëm dhe nuk hapin kurrë gojën, e kanë kuptuar krejt gabim çështjen."
"A darkoi Sharlot me ju?"

"Jo, deshi të kthehej në shtëpi. Mendoj se e donin për byrekët e vegjël me mish. Për vete, Z. Bingli, unë gjithmonë mbaj shërbëtorë që mund ta bëjnë vetë punën e tyre; vajzat e mia janë rritur ndryshe. Por secili gjykon për veten, dhe vajzat Lukas janë shumë të mira, ju siguroj. Sa keq që nuk janë të bukura! Jo se mendoj se Sharlot është aq shumë e shëmtuar; por, fundja, ajo është mikeshë e veçantë e jona."

"Duket një vajzë shumë e këndshme," tha Bingli.

"Oh, po, patjetër; por duhet ta pranoni se është shumë e thjeshtë në pamje. Vetë zonja Lukas e ka thënë shpesh dhe ma ka pasur zili bukurinë e Xhejnit. Nuk më pëlqen të mburrem me fëmijën tim; por, me te vertete, Xhejn-rrallë sheh dikë më të bukur. Këte e thonë te gjithë. Nuk i besoj vetëm anshmërisë sime. Kur ishte vetëm pesëmbëdhjetë vjeçe, një zotëri te vëllai im Gardiner në qytet ishte aq i dashuruar me të, sa kunata ime ishte e sigurt se do t'i propozonte para se të largoheshim. Por, gjithsesi, nuk e beri. Ndoshta mendoi se ishte tepër e re. Megjithatë, i shkroi disa vargje, dhe ishin shumë të bukura."

"Dhe kështu mori fund dashuria e tij," tha Elizabeta me padurim. "Besoj se shumë te tjere janë shëruar në të njëjtën mënyrë. Çudi kush e zbuloi i pari fuqinë e poezisë për të larguar dashurinë!"

“Unë jam mësuar ta konsideroj poezinë si ushqimin e dashurisë," tha Darsi.

"Për një dashuri të bukur, të fortë dhe të shëndetshme, ndoshta. Çdo gjë e ushqen atë që është tashmë e fortë. Por nëse është vetëm një lloj pëlqimi i lehtë e i brishtë, jam e bindur se një sonet i mirë do ta shuante krejtësisht."

Darsi vetëm buzëqeshi; dhe heshtja e përgjithshme që pasoi e bëri Elizabetën të dridhej nga frika se mos nëna e saj do ta vinte sërish veten në siklet. Donte të fliste, por nuk i vinte asgjë ndër mend; dhe pas një heshtjeje të shkurtër, Znj. Benet filloi t'i përsëriste falënderimet Z. Binglit per mirësinë ndaj Xhejnit, duke kërkuar falje që po e shqetësonte edhe me Lizin. Z. Bingli iu përgjigj me një mirësjellje të natyrshme dhe e detyroi edhe motren e tij me te vogel të ishte e sjellshme dhe të thoshte atë që kërkonte rasti. Ajo e bëri pjesën e saj, vërtet, pa shumë përzemërsi, por Znj. Benet u kënaq dhe pak më vonë urdhëroi karrocën.

Me këtë shenjë, më e vogla e vajzave të saj doli përpara. Dy vajzat kishin pëshpëritur me njëra-tjetrën gjatë gjithë vizitës; dhe përfundimi ishte që më e vogla t'i kujtonte Z. Binglit se kishte premtuar, sapo erdhi në zonë, të jepte një ballo në Netherfild.
Lidia ishte nje vajzë pesëmbëdhjetëvjeçare e fortë dhe e zhvilluar mirë, me ngjyre te bukur fytyre dhe pamje të hareshme; e parapëlqyera e nënës së saj, dashuria e së cilës e kishte nxjerrë në shoqëri që në moshë të hershme. Ajo kishte një gjallëri të madhe dhe një lloj rëndësie natyrore për veten, të cilën vëmendja e oficerëve, që tërhiqeshin nga darkat e mira të xhaxhait të saj dhe nga mënyrat e saj të çlirëta, e kishte kthyer në vetësiguri. Prandaj ishte më se e aftë t'i drejtohej Z. Binglit për çështjen e ballos dhe ia kujtoi troç premtimin; duke shtuar se do të ishte gjëja më e turpshme në botë nëse nuk e mbante. Përgjigjja e tij ndaj këtij sulmi të papritur ishte muzikë për veshët e nënës së saj.

"Jam plotësisht i gatshëm, ju siguroj, ta mbaj premtimin tim; dhe kur motra juaj të shërohet, nëse dëshironi, mund ta caktoni ju vete diten e ballos. Por nuk do të donit të vallëzonit ndërsa ajo është e sëmurë, apo jo?"

Lidia u shpreh e kënaqur. "Oh po-do të ishte shumë më mirë të prisnim derisa Xhejn të bëhej mirë; dhe deri atëherë, ka shumë mundësi që kapiten Karteri të jetë përsëri në Meriton. Dhe pasi ju të keni dhënë ballon tuaj," shtoi ajo, "do të këmbengul që edhe ata te japin një. Do t'i them kolonel Forsterit se do të jetë vërtet turp nëse nuk e bën."

Pastaj Znj. Benet dhe vajzat e saj u larguan, dhe Elizabeta u kthye menjeherë te Xhejn, duke ia lënë sjelljen e saj dhe të familjes së saj komenteve të dy zonjave dhe Z. Darsit; ky i fundit, megjithatë, nuk mund të bindej të bashkohej me qortimet

e tyre ndaj saj, pavarësisht gjithë batutave të zonjushës Bingli për sytë e bukur.

Kapitulli 10

Dita kaloi pothuajse si ajo e mëparshmja. Znj. Hërst dhe zonjusha Bingli kishin kaluar disa orë të mëngjesit me të sëmurën, e cila vazhdonte të përmirësohej, megjithëse ngadalë; dhe ne mbremje, Elizabeta iu bashkua shoqërisë së tyre në sallon. Megjithatë, tavolina e lojës loo nuk ishte shtruar. Z. Darsi po shkruante, dhe zonjusha Bingli, e ulur pranë tij, po ndiqte përparimin e letrës së tij, duke ia tërhequr vazhdimisht vëmendjen me mesazhe për motrën e tij. Z. Hërst dhe Z. Bingli po luanin piket, ndërsa Znj. Hërst po vëzhgonte lojën e tyre.

Elizabeta mori në dorë një punë me gjilpërë dhe u argëtua mjaft duke dëgjuar çfarë kalonte mes Darsit dhe shoqërueses së tij. Lavderimet e panderprera te zonjës, herë për shkrimin e tij, herë per rregullsine e rreshtave, here per gjatesine e letres, bashkë me qetësinë e plotë me të cilën pranoheshin këto lavdërime, krijonin një dialog mjaft kureshtar dhe përputheshin plotësisht me mendimin që ajo kishte për secilin prej tyre.
"Sa e lumtur do te jete zonjusha Darsi kur ta marrë nje letër të tillë!
Ai nuk dha përgjigje.

"Ju shkruani jashtëzakonisht shpejt."

"Gaboheni. Shkruaj mjaft ngadalë."

"Sa shumë letra duhet t'ju duhet të shkruani gjatë një viti! Edhe letra pune! Sa te urryeshme do te me dukeshin mua!"

“Atëherë është fat që më takojnë mua dhe jo juve."
"Ju lutem, thuajini motrës suaj se mezi pres ta shoh."
"Ia kam thënë tashmë një herë, sipas dëshirës suaj."
"Kam frikë se nuk ju pëlqen pena. Më lini ta rregulloj unë për ju. I rregulloj penat jashtëzakonisht mirë."

"Faleminderit-por unë gjithmonë i rregulloj vetë."

"Si arrini të shkruani kaq drejt?"

Ai heshti.

"Thuajini motrës suaj se jam e kënaqur që dëgjova për përparimin e saj në harpë, dhe ju lutem bëjini të ditur se jam krejt e magjepsur nga vizatimi i saj i vogël dhe i bukur për tavolinën; mendoj se është pafundësisht më i mirë se ai i zonjushës Grantli."

"A do të më lejoni t'i shtyj magjepsjet tuaja deri herën tjetër që do t'i shkruaj? Për momentin nuk kam hapësirë t'u bëj drejtësi."

"Oh, nuk ka rëndësi. Do ta shoh në janar. Por a i shkruani gjithmonë letra kaq të gjata e të këndshme, Z. Darsi?"

"Zakonisht janë të gjata; por nëse janë gjithmonë të këndshme, këtë nuk më takon mua ta përcaktoj."

"Për mua eshtë rregull që një person që mund të shkruajë një letër të gjatë me lehtësi, nuk mund të shkruajë keq."

"Kjo nuk vlen si kompliment për Darsin, Karolinë," thirri vëllai i saj, "sepse ai nuk shkruan me lehtësi. Mendon tepër për fjalët me katër rrokje. Apo jo, Darsi?"

"Stili im i të shkruarit është shumë i ndryshëm nga i yti."

"Oh," thirri zonjusha Bingli, "Çarlsi shkruan në mënyrën më të shkujdesur që mund të imagjinohet. Të jashtë gjysmën e fjalëve dhe njollos pjesën tjetër.'
"Mendimet e mia rrjedhin aq shpejt, sa nuk kam kohë t'i shpreh; prandaj letrat e mia ndonjëherë nuk u përcjellin fare mendime atyre që ua dërgoj."

"Përulësia juaj, Z. Bingli," tha Elizabeta, "duhet ta çarmatosë çdo qortim."
"Asgjë nuk është më mashtruese," tha Darsi, "sesa pamja e përulësisë. Shpesh është vetëm shkujdesje në mendim, dhe ndonjëherë një mburrje e tërthortë."

"Dhe cilën nga këto dy do ta quani modestinë time te vogël të saposhfaqur?"

"Mburrje të tërthortë; sepse në të vërtetë jeni krenar për të metat tuaja në të shkruar, pasi i konsideroni si rrjedhojë të shpejtësisë së mendimit dhe shkujdesjes në zbatim, të cilat, edhe nëse nuk janë te vlefshme, ju i mendoni të paktën shumë interesante. Aftësia për të bërë diçka shpejt vlerësohet gjithmonë shumë nga ai që e zotëron, shpesh pa i kushtuar vëmendje papersosmërisë së rezultatit. Kur i thatë Znj. Benet këtë mëngjes se, po të vendosnit ndonjëherë të largoheshit nga Netherfildi, do të iknit për pesë minuta, synuat ta paraqisnit si një lloj lavdërimi për veten; e megjithatë, çfarë ka kaq të lavdërueshme në nje nxitim qe patjetër do të linte punë të rëndësishme pa bërë dhe nuk do të kishte asnjë përfitim të vrtetë as për ju, as për dikë tjetër?"

"Jo," thirri Bingli, "kjo është tepër, të kujtosh në darkë të gjitha marrëzitë që u thanë në mëngjes. Megjithatë, për nderin tim, besoja se ajo që thashë për veten ishte e vërtetë, dhe ende e besoj. Prandaj, të paktën, nuk e mora pamjen e një nxitimi të panevojshëm thjesht për t'u dukur para zonjave."

"Besoj se e besonit; por nuk jam aspak i bindur se do të largoheshit me kaq shpejtësi. Sjellja juaj do të varej po aq nga rasti sa ajo e çdo njeriu që njoh; dhe nëse, ndërsa po hipnit në kalë, një mik do t'ju thoshte: 'Bingli, më mirë qëndro deri javën tjetër', me shumë gjasë do ta bënit-me shumë gjasë nuk do të shkonit-dhe, me nje fjale tjeter, mund të qendronit edhe një muaj."

"Me këtë," thirri Elizabeta, "ju vetëm provuat se Z. Bingli nuk i bëri drejtësi natyrës së vet. Tani e keni nxjerre ate shumë më mirë sesa e nxori veten."

"Jam jashtëzakonisht i kënaqur," tha Bingli, "që e kthyet atë që thotë miku im në një kompliment për ëmbëlsinë e karakterit tim. Por kam frikë se po i jepni një kuptim që ky zotëri nuk e kishte aspak ndër mend; sepse ai me siguri do të mendonte më mire per mua nese, ne nje rrethane te tille, do te refuzoja prerazi dhe do te largohesha sa më shpejt të mundesha."

"Atëherë Z. Darsi do ta quante kokëfortësinë tuaj për t'i qëndruar vendimit si shlyerje për nxitimin e qëllimit fillestar?"

"Për fjalën time, nuk mund ta shpjegoj saktësisht çështjen-Darsi duhet të flasë vetë."

"Ju prisni që unë të jap llogari për mendime që ju zgjidhni t'i quani te miat, por që unë nuk i kam pranuar kurrë. Megjithatë, duke e marrë rastin siç e paraqitët ju, duhet të kujtoni, zonjushë Benet, se miku që supozohet se kërkon kthimin e tij në shtëpi

dhe shtyrjen e planit të tij, thjesht e ka dëshiruar këtë, e ka kërkuar, pa dhënë asnjë argument në favor të arsyeshmërisë së saj."

"T'i bindesh menjëherë-lehtë-bindjes së një miku nuk është meritë për ju."

"Të bindesh pa bindje të brendshme nuk është kompliment për gjykimin e asnjërit."
"Mua më duket, Z. Darsi, se ju nuk i lini fare vend ndikimit të miqësisë dhe dashurisë. Respekti për atë që bën kërkesën shpesh do ta bënte dikë t'i bindej me gatishmëri një kërkese, pa pritur argumente që ta bindnin. Nuk po flas veçanërisht për rastin që përmendët për Z. Bingli. Ndoshta mund të presim derisa rasti të ndodhë, para se të diskutojmë me maturi për sjelljen e tij atëherë. Por në raste të zakonshme, mes një miku dhe një miku, kur njëri prej tyre i kërkon tjetrit të ndryshojë një vendim jo shumë të rëndësishëm, a do të mendonit keq për atë person nëse do t'i bindej dëshirës, pa pritur të bindet me argumente?"

"A nuk do te ishte me mirë, para se te vazhdojmë këtë temë, të përcaktonim me pak më shumë saktësi shkallën e rëndësisë së kërkesës, si edhe shkallën e afërsisë mes palëve?"

"Patjetër," thirri Bingli; "le t'i dëgjojmë të gjitha hollësitë, pa harruar lartësinë dhe përmasat krahasuese të tyre, sepse kjo do të ketë më shumë peshë në argument, zonjushë Benet, sesa mund ta mendoni. Ju siguroj se, po të mos ishte Darsi një burrë kaq i gjatë në krahasim me mua, nuk do t'i tregoja as gjysmën e respektit që i tregoj. Ju deklaroj se nuk njoh pamje më të frikshme se Darsi ne disa raste të veçanta dhe në disa vende të veçanta; sidomos në shtëpinë e tij, të dielave në mbrëmje, kur nuk ka çfarë të bëjë."

Z. Darsi buzëqeshi; por Elizabeta mendoi se dalloi që ai ishte disi i fyer, prandaj e përmbajti të qeshurën. Zonjushë Bingli u zemërua shumë për fyerjen që i ishte bërë atij dhe e qortoi të vëllanë që fliste marrëzira të tilla.

"E kuptoj gëllimin tënd, Bingli," tha miku i tij. "Nuk i pëlqen debatet dhe dëshiron ta mbyllësh këtë."

"Ndoshta po. Debatet ngjajnë shumë me grindjet. Nëse ju dhe zonjusha Benet do ta shtynit tuajin derisa të dal unë nga dhoma, do t'ju isha shumë mirënjohës; dhe pastaj mund të thoni ç'të doni për mua."

"Ajo që kërkoni," tha Elizabeta, "nuk është asnjë sakrificë nga ana ime; dhe Z. Darsi ben shume me mire te perfundojë letrën e tij.'

Z. Darsi e ndoqi këshillën e saj dhe e përfundoi letrën.

Kur kjo punë mbaroi, ai iu drejtua zonjushës Bingli dhe Elizabetës për kënaqësinë e pak muzike. Zonjushë Bingli u ngrit me gjallëri drejt pianos dhe, pasi i kërkoi me mirësjellje Elizabetës të fillonte e para, gjë që kjo e fundit e refuzoi po aq me miresjellje dhe më me vendosmëri, u ul vetë.

Znj. Hërst këndoi bashkë me motrën; dhe ndërsa ato ishin të zëna me këtë, Elizabeta nuk mund të mos vinte re, teksa shfletonte disa libra muzike që ndodheshin mbi instrument, sa shpesh sytë e Z. Darsit nguleshin tek ajo. Ajo mezi mund ta mendonte se mund te ishte objekt admirimi për një burrë kaq të madh, e megjithatë, që ai ta shihte sepse nuk e pëlqente, ishte edhe me e çuditshme. Në fund, mundi vetëm të mendonte se vëmendjen e tij e tërhiqte diçka tek ajo që, sipas ideve të tij për të drejtën, ishte më e gabuar dhe më e qortueshme se te cilido

tjetër i pranishëm. Ky mendim nuk e lëndoi. Ajo e pëlqente shumë pak për t'u shqetësuar për miratimin e tij.

Pasi luajti disa këngë italiane, zonjusha Bingli e ndryshoi hijeshinë me një melodi të gjallë skoceze; dhe pak më vonë Z. Darsi, duke iu afruar Elizabetës, i tha:

"A nuk ndieni një dëshirë të madhe, zonjushë Benet, të përfitoni nga ky rast për të kërcyer një reel?"

Ajo buzëqeshi, por nuk u përgjigj. Ai e përsëriti pyetjen, disi i habitur nga heshtja e saj.
"Oh," tha ajo, "ju dëgjova që më parë; por nuk vendosa menjëherë çfarë të përgjigjesha. E di që donit të thosha 'Po', që pastaj të kishit kënaqësinë të përbuznit shijen time; por mua më pëlqen gjithmonë t'i prish plane të tilla dhe t'ia mohoj dikujt përbuzjen e menduar që më parë. Prandaj kam vendosur t'ju them se nuk dua aspak të kërcej reel; dhe tani më përbuzni po guxuat.'
“Në të vërtetë, nuk guxoj."

Elizabeta, e cila priste më shumë ta fyente, u habit nga mirësjellja e tij; por në mënyrën e saj kishte një përzierje ëmbëlsie dhe lozonjarie që e bënte të vështirë të fyente dikë, dhe Darsi nuk ishte magjepsur kurrë nga asnjë grua siç ishte magjepsur prej saj. Ai vërtet besonte se, po të mos ishin lidhjet e saj familjare më të ulëta, do të ishte në njëfarë rreziku.

Zonjushë Bingli pa, ose dyshoi, mjaftueshëm për t'u bërë xheloze; dhe shqetësimi i saj i madh për shërimin e mikeshës së dashur Xhejn u ndihmua edhe nga deshira per të hequr qafe Elizabetën.

Ajo shpesh përpiqej ta nxiste Darsin ta mospëlqente mysafiren e saj, duke folur për martesën e tyre të supozuar dhe duke planifikuar lumturinë e tij në nje lidhje të tillë.

"Shpresoj," tha ajo, ndërsa po ecnin së bashku në kopshtin me shkurre ditën tjetër, "që kur të ndodhë kjo ngjarje kaq e dëshirueshme, do t'i jepni vjehrrës suaj disa këshilla për përfitimin e madh të mbajtjes së gjuhës; dhe, nëse mundeni, t'i shëroni vajzat më të vogla nga vrapimi pas oficerëve. Dhe, nëse mund të përmend nje temë kaq delikate, përpiquni të frenoni atë diçka te vogël, që kufizohet me mendjemadhësinë dhe pafytyrësinë, të cilën e zotëron zonja juaj."
"A keni ndonjë gje tjetër për të propozuar për lumturinë time familjare?"

"Oh po. Ju lutem, vendosini portretet e xhaxhait dhe tezes suaj Filips në galerinë e Pemberlit. Vendosini pranë stërxhaxhait tuaj gjykatës. Janë në të njëjtin profesion, e dini, vetëm në drejtime të ndryshme. Sa për portretin e Elizabetës suaj, nuk duhet të përpiqeni ta bëni, sepse cili piktor mund t'u bëjë drejtësi atyre syve të bukur?"

"Në të vërtetë, nuk do të ishte e lehtë të kapej shprehja e tyre; por ngjyra dhe forma, si edhe qerpikët, aq jashtëzakonisht të bukur, mund të kopjoheshin."

Në atë çast, nga një shteg tjetër u takuan me Znj. Hërst dhe vetë Elizabetën.

"Nuk e dija se kishit ndër mend të dilnit për shëtitje," tha zonjusha Bingli, disi e hutuar, nga frika se mos i kishin dëgjuar.

"Na trajtuat tmerrësisht keq," u përgjigj Znj. Hërst, "duke ikur pa na thënë se po dilnit."

Pastaj, duke marrë krahun e lire të Z. Darsit, e la Elizabetën të ecte vetëm. Shtegu lejonte vetëm tre veta. Z. Darsi e ndjeu vrazhdësinë e tyre dhe tha menjëherë:

"Ky shteg nuk eshte mjaft i gjere per t gjithë ne. Më mirë të shkojmë në ale."

Por Elizabeta, e cila nuk kishte as deshirën më të vogël të qëndronte me ta, u përgjigj duke qeshur:

"Jo, jo; qëndroni aty ku jeni. Jeni të grupuar kaq bukur dhe dukeni jashtëzakonisht mirë. Pamja piktoreske do të prishej po të shtohej një i katërt. Mirupafshim."

Pastaj u largua me vrap e gëzuar, duke u kënaqur, ndërsa endej përreth, me shpresën se brenda një a dy ditësh do të ishte përsëri në shtëpi. Xhejn tashmë ishte përmirësuar aq shumë sa kishte ndër mend te dilte nga dhoma për disa orë atë mbrëmje.

Kapitulli 11

Kur zonjat u larguan pas darkës, Elizabeta vrapoi lart te motra e saj dhe, pasi u sigurua se ishte e mbrojtur mirë nga të ftohtit, e shoqëroi në sallon, ku ajo u prit nga dy mikeshat e saj me shumë shprehje kënaqësie; dhe Elizabeta nuk i kishte parë kurrë aq të këndshme sa gjatë asaj ore që kaloi para se të shfaqeshin zotërinjtë. Aftësitë e tyre për bisedë ishin të konsiderueshme. Mund të përshkruanin një argëtim me saktësi, të tregonin një anekdotë me humor dhe të qeshnin me të njohurit e tyre me gjallëri.

Por sapo hynë zotërinjtë, Xhejn nuk ishte më objekti i parë i vëmendjes; sytë e zonjushës Bingli u kthyen menjëherë nga Darsi dhe ajo pati diçka për t'i thënë ende pa bërë ai shumë

hapa. Ai iu drejtua menjëherë zonjushës Benet me një urim të sjellshëm; edhe Z. Hërst i bëri një përkulje të lehtë dhe tha se ishte "shumë i gëzuar"; por bollëku i fjalëve dhe ngrohtësia mbetën për përshëndetjen e Binglit. Ai ishte plot gëzim dhe kujdes. Gjysmeora e parë kaloi duke shtuar zjarrin ne vater, që ajo të mos vuante nga ndryshimi i dhomës; dhe, me dëshirën e tij, ajo u zhvendos në anën tjetër të oxhakut, që të ishte më larg derës. Pastaj ai u ul pranë saj dhe pothuajse nuk foli me askënd tjetër. Elizabeta, duke punuar në qoshen përballë, i pa të gjitha me kënaqësi të madhe.

Kur çaji mbaroi, Z. Hërst i kujtoi kunatës së tij tavolinën e letrave-por më kot. Ajo kishte marrë vesh privatisht se Z. Darsi nuk dëshironte të luante letra, dhe Z. Hërst shpejt e kuptoi se edhe kërkesa e tij e hapur u refuzua. Ajo e siguroi se askush nuk kishte nder mend te luante, dhe heshtja e gjithë shoqërisë për këtë çështje dukej se e mbështeste. Prandaj, Z. Hërstit nuk i mbeti gjë tjetër veçse të shtrihej në një nga divanët dhe te flinte. Darsi mori një libër. Zonjushë Bingli bëri të njëjtën gjë; ndërsa Znj. Hërst, e zënë kryesisht duke luajtur me byzylykët dhe unazat e saj, herë pas here i bashkohej bisedës së vëllait me zonjushën Benet.

Vëmendja e zonjushës Bingli ishte po aq e perqendruar në ndjekjen e perparimit të Z. Darsit në librin e tij, sa edhe në leximin e librit të saj; dhe vazhdimisht ose bënte ndonjë pyetje, ose shikonte faqen e tij. Megjithatë, nuk mundi ta fitonte për bisedë; ai vetëm i përgjigjej pyetjes së saj dhe vazhdonte të lexonte. Më në fund, krejt e lodhur nga perpjekja për t'u argëtuar me librin e saj, të cilin e kishte zgjedhur vetëm sepse ishte vellimi i dyte i atij qe lexonte ai, ajo hapi gojen në një gogësimë të madhe dhe tha: "Sa e këndshme është ta kalosh mbrëmjen kështu! Vërtet, në fund të fundit, nuk ka kënaqësi si leximi! Sa më shpejt lodhet njeriu nga çdo gjë tjetër sesa nga

një libër! Kur të kem shtëpinë time, do të jem e mjerë nëse nuk kam nje bibliotekë të shkëlqyer."

Askush nuk u përgjigj. Ajo gogësiu përsëri, e hodhi librin mënjanë dhe hodhi syte perreth dhomes në kërkim të ndonjë argëtimi; kur, duke dëgjuar vëllanë te përmendte një ballo me zonjushën Benet, u kthye papritur nga ai dhe tha:

"Meqë ra fjala, Çarls, a je vërtet serioz që po mendon të japësh një vallëzim në Netherfild? Unë do të të këshilloja, para se të vendosësh, të marrësh parasysh dëshirat e shoqërisë së pranishme; gaboj shumë nëse mes nesh nuk ka disa për të cilët një ballo do të ishte më tepër dënim sesa kënaqësi."

"Nëse ke parasysh Darsin," thirri vëllai i saj, "ai mund të shkojë të flejë, po të dojë, para se të fillojë; por sa për ballon, ajo është një gjë e vendosur, dhe sapo Nikolls të ketë bërë mjaft supë të bardhë, do të dërgoj ftesat."

"Do t'i pëlqeja pafundësisht më shumë ballot," u përgjigj ajo, "po të zhvilloheshin në një mënyrë tjetër; por ka diçka të padurueshme e të merzitshme në zakonin e zakonshëm të një mbledhjeje te tillë. Me siguri do të ishte shumë më e arsyeshme nëse rendi i ditës do të ishte biseda në vend të vallëzimit."

"Shumë më e arsyeshme, e dashura ime Karolinë, pa dyshim; por nuk do t'i ngjante aspak një balloje."

Zonjushë Bingli nuk u përgjigj dhe pak më vonë u ngrit e filloi të ecte nëpër dhomë. Trupi i saj ishte elegant dhe ecte bukur; por Darsi, për të cilin bëhej e gjithë kjo, vazhdonte të ishte i përqendruar me kokëfortsi te libri. Në dëshpërimin e ndjenjave të saj, ajo vendosi të bënte edhe një përpjekje; dhe, duke u kthyer nga Elizabeta, tha:

"Zonjushë Eliza Benet, më lejoni t'ju bind të ndiqni shembullin tim dhe te bëni nje xhiro nëpër dhomë. Ju siguroj se është shumë freskuese pas kaq kohe ulur në të njëjtin qëndrim."

Elizabeta u habit, por pranoi menjëherë. Zonjushë Bingli pati po aq sukses edhe ne qellimin e vërtetë të mirësjelljes së saj: Z. Darsi ngriti sytë. Ai ishte po aq i vetëdijshëm për risinë e kësaj vëmendjeje në atë drejtim sa mund të ishte edhe vetë Elizabeta, dhe pa e kuptuar mbylli librin. U ftua menjëherë t'u bashkohej, por ai refuzoi, duke vënë në dukje se mund të imagjinonte vetëm dy arsye pse ato kishin zgjedhur të ecnin lart e poshtë nëpër dhomë së bashku, dhe në secilën prej tyre pranisë së tij do t'u pengonte. Çfarë donte të thoshte? Ajo po digjej nga dëshira të dinte kuptimin e tij-dhe e pyeti Elizabetën nëse mund ta kuptonte sadopak.

"Aspak," ishte përgjigjja e saj; "por, jini e sigurt, ai ka ndër mend të jetë i ashpër me ne, dhe mënyra më e sigurt për ta zhgënjyer është të mos pyesim asgjë për këtë."

Megjithatë, zonjusha Bingli nuk ishte e aftë ta zhgënjente Z. Darsin në asgjë dhe, prandaj, këmbënguli të kërkonte shpjegimin e dy arsyeve të tij.

"Nuk kam kundërshtimin më të vogël t'i shpjegoj," tha ai, sapo ajo e la të fliste. "Ose keni zgjedhur këtë mënyrë për të kaluar mbrëmjen sepse i besoni njëra-tjetrës dhe keni çështje të fshehta për të diskutuar, ose sepse jeni të vetëdijshme se trupi juaj shfaqet më bukur kur ecni; në rastin e parë, do të isha krejtësisht pengesë; dhe në të dytin, mund t'ju admiroj shumë më mirë i ulur pranë zjarrit."

"Oh, e tmerrshme!" thirri zonjusha Bingli. "Nuk kam dëgjuar kurrë diçka kaq të neveritshme. Si ta ndëshkojmë për një fjalë të tillë?"

“Asgjë më e lehtë, nëse keni vetëm dëshirë," tha Elizabeta. "Të gjithë mund ta mundojmë dhe ta ndëshkojmë njëri-tjetrin. Ngacmojeni-qeshni me të. Duke qenë kaq të afert, duhet ta dini si bëhet."

"Por për nderin tim, nuk e di. Ju siguroj se afersia ime me të ende nuk ma ka mësuar këtë. Të ngacmosh një karakter të qetë dhe një mendje të pranishme! Jo, jo; mendoj se aty ai mund të na sfidojë. Dhe sa për të qeshurën, ju lutem të mos e ekspozojmë veten duke u përpjekur të qeshim pa pasur arsye. Z. Darsi mund të kënaqet me veten."
"Z. Darsi nuk qenka për t'u vënë në lojë!" thirri Elizabeta. "Kjo është një përparësi e pazakontë, dhe shpresoj të mbetet e pazakontë, sepse do të ishte humbje e madhe për mua të kisha shumë te njohur të tillë. Unë e dua shumë të qeshurën."

“Zonjushë Bingli," tha ai, "më ka dhënë më shumë merita sesa mund te kem. Edhe njerezit me te mençur e më të mirë-madje edhe veprimet me te mençura e me te mira te tyre-mund të bëhen qesharake nga dikush që e ka qëllimin e parë të jetës të bëjë shaka."

"Sigurisht," u përgjigj Elizabeta, "ka njerëz të tillë, por shpresoj të mos jem një prej tyre. Shpresoj të mos e përqesh kurrë atë që është e mençur apo e mirë. Marrëzitë dhe kotësitë, tekat dhe mospërputhjet më argëtojnë, e pranoj, dhe qesh me to sa herë mundem. Por këto, besoj, janë pikërisht ato që ju nuk i keni."

"Ndoshta kjo nuk është e mundur për askënd. Por studimi i jetës sime ka qenë të shmang ato dobësi që shpesh e ekspozojnë një mendje të fortë ndaj talljes."

"Si vaniteti dhe krenaria."

"Po, vaniteti është vërtet një dobësi. Por krenaria-aty ku ka një epersi te vertete mendjeje-krenaria do të jetë gjithmonë nën kontroll të mirë."

Elizabeta u kthye mënjanë për të fshehur një buzëqeshje.

"Besoj se shqyrtimi juaj i Z. Darsit mbaroi," tha zonjusha Bingli; "dhe ju lutem, cili është përfundimi?"

"Jam plotësisht e bindur nga ky shqyrtim se Z. Darsi nuk ka asnjë të metë. Ai e pranon vetë pa u fshehur."

"Jo," tha Darsi, "nuk kam bërë një pretendim të tillë. Kam mjaft të meta, por shpresoj të mos jenë të mendjes. Për temperamentin tim nuk guxoj të jap garanci. Besoj se është shumë pak i përkulshëm; sigurisht tepër pak për rehatinë e botes. Nuk mund t'i harroj marrezite dhe veset e te tjerëve aq shpejt sa duhet, as fyerjet e tyre ndaj meje. Ndjenjat e mia nuk lëkunden nga çdo përpjekje për t'i ndryshuar. Temperamenti im ndoshta do të quhej hakmarrës. Mendimi im i mirë, sapo humbet, humbet përgjithmonë."

"Kjo është vërtet një e metë!" thirri Elizabeta. "Mëria e papajtueshme është një hije në karakter. Por e keni zgjedhur mirë te meten tuaj. Me te vertetë nuk mund të qesh me të. Jeni i sigurt nga unë."

"Besoj se në çdo natyrë ka një pririe drejt ndonjë të keqeje të veçantë, një e metë natyrore që as edukimi më i mirë nuk mund ta mposhtë."

"Dhe e meta juaj është prirja për t'i urryer të gjithë."

"Dhe e juaja," u përgjigj ai me një buzëqeshje, "është t'i keqkuptoni me dëshirë."

"Ju lutem, le të kemi pak muzikë," thirri zonjusha Bingli, e lodhur nga një bisedë ku nuk kishte pjesë. "Luiza, nuk do të të shqetësojë nëse zgjoj Z. Hërst."

Motra e saj nuk bëri as kundërshtimin më të vogël, dhe pianoja u hap; dhe Darsi, pas disa çasteve përqendrimi, nuk u pendua për këtë. Ai kishte filluar te ndiente rrezikun e vëmendjes së tepërt ndaj Elizabetës.

Kapitulli 12

Si pasojë e një marrëveshjeje mes motrave, Elizabeta i shkroi të nesërmen në mëngjes nënës së saj, për t'i kërkuar që karroca të dërgohej për to gjatë ditës. Por Znj. Benet, e cila kishte llogaritur qe vajzat e saj te qendronin ne Netherfild deri te martën pasuese, gjë që do ta plotësonte saktësisht javën e Xhejnit, nuk mund ta sillte veten t'i priste me kënaqësi më herët. Përgjigjja e saj, pra, nuk ishte e favorshme, të paktën jo për dëshirat e Elizabetës, sepse ajo mezi priste të kthehej në shtëpi. Znj. Benet u dërgoi fjalë se ishte krejt e pamundur të kishin karrocën para te martës; dhe në fund te letrës shtoi se, nëse Z. Bingli dhe motra e tij do t'u kërkonin të qëndronin më gjatë, ajo mund t'i linte fare mirë.
Megjithate, Elizabeta ishte e vendosur te mos qendronte më gjatë-dhe as që priste shumë t'i kërkohej kjo; përkundrazi, nga frika se mos konsideroheshin si mysafire që po zgjateshin pa nevojë, ajo e nxiti Xhejnin të huazonte menjëherë karrocën e Z. Binglit, dhe më në fund u vendos që dëshira e tyre fillestare për t'u larguar atë mengjes nga Netherfildi te permendej dhe të bëhej kërkesa.

Ky lajm shkaktoi shumë shprehje keqardhjeje; dhe u tha mjaftueshëm për të dëshiruar që ato të qëndronin të paktën deri ditën tjetër, gjë që ndikoi te Xhejni; kështu largimi i tyre u shty për të nesërmen. Zonjushë Bingli më pas u pendua që kishte propozuar vonesën; sepse xhelozia dhe mospëlqimi i saj ndaj njërës motër e kalonin shumë dashurinë që kishte për tjetrën.

I zoti i shtepisë e degjoi me trishtim të vërtetë se ato do të largoheshin kaq shpejt dhe u përpoq vazhdimisht ta bindte zonjushën Benet se nuk ishte e sigurt për të-se nuk ishte shëruar mjaftueshëm; por Xhejni ishte e palëkundur kur mendonte se kishte të drejtë.

Për Z. Darsin ky ishte një lajm i mirëpritur: Elizabeta kishte qëndruar në Netherfild mjaftueshëm gjatë. Ajo po e tërhiqte më shumë sesa do të kishte dashur; dhe zonjusha Bingli po sillej me mungesë mirësjelljeje ndaj saj dhe po bëhej më bezdisëse se zakonisht me të vetë. Ai vendosi me mençuri të ishte veçanërisht i kujdesshëm që të mos i shpëtonte asnjë shenjë admirimi-asgjë që mund ta ngrinte atë me shpresën se mund të ndikonte në lumturinë e tij; duke e kuptuar se, nëse një ide e tillë do t'i ishte sugjeruar, sjellja e tij gjatë ditës së fundit do të kishte peshë të madhe për ta forcuar ose shkatërruar atë. Besnik ndaj vendimit të tij, ai mezi i tha dhjetë fjalë gjatë gjithë të shtunës; dhe megjithëse në një moment mbetën vetëm për gjysmë ore, ai iu përmbajt me ndërgjegje librit të tij dhe as nuk e pa me sy.

Të dielën, pas meshës së mëngjesit, ndodhi ndarja, aq e këndshme për pothuajse të gjithë. Mirësjellja e zonjushës Bingli ndaj Elizabetës u rrit papritur shumë, po ashtu edhe dashuria e saj për Xhejnin; dhe kur u ndanë, pasi siguroi këtë të fundit për kënaqësinë që do t'i jepte gjithmonë ta shihte qoftë në Longbërn, qoftë në Netherfild, dhe pasi e përqafoi me shumë përzemërsi, ajo madje i dha dorën edhe Elizabetës.

Elizabeta u nda nga e gjithë shoqëria me humorin më të gjallë.

Në shtëpi nuk u pritën shumë ngrohtë nga nëna e tyre. Znj. Benet u habit nga kthimi i tyre dhe mendoi se kishin gabuar që kishin sjellë kaq shumë telashe, madje ishte e sigurt se Xhejni do të ftohej përsëri. Por babai i tyre, ndonëse shumë i shkurtër në shprehjet e kënaqësisë, ishte vërtet i lumtur që i pa; ai e kishte ndier mungesën e tyre në rrethin familjar. Bisedat e mbrëmjes, kur mblidheshin të gjithë bashkë, kishin humbur shumë nga gjallëria dhe pothuajse gjithë kuptimin, për shkak të mungesës së Xhejnit dhe Elizabetës.

Gjetën Merin, si zakonisht, të zhytur në studimin e basit të vazhdueshëm dhe natyrës njerëzore; dhe kishin disa pjesë të reja për të admiruar dhe disa vëzhgime të reja morale të stërpërsëritura për të dëgjuar. Katerina dhe Lidija kishin lajme të një lloji tjetër për to. Shumë gjëra ishin bërë dhe shumë ishin thënë në regjiment që nga e mërkura e kaluar; disa nga oficerët kishin darkuar së fundmi te xhaxhai i tyre; një ushtar i thjeshtë ishte fshikulluar; dhe madje ishte përfolur se Kolonel Forsteri do të martohej.

Kapitulli 13

"Shpresoj, e dashura ime," i tha Z. Benet gruas së tij, ndërsa po hanin mengjesin te nesermen, "që ke urdheruar një drekë të mirë për sot, sepse kam arsye të pres një shtesë në shoqërinë tonë familjare."

"Kë ke parasysh, i dashur? Nuk di askënd që po vjen, jam e sigurt, përveçse nëse Sharlot Lluka vendos të na vizitojë; dhe shpresoj që drekat e mia të jenë mjaftueshëm të mira për të. Nuk besoj se sheh shpesh të tilla në shtëpinë e saj."

"Personi për të cilin po flas është një zotëri dhe një i panjohur."

Sytë e Znj. Benet shkelqyen. "Një zotëri dhe një i panjohur! Është Z. Bingli, jam e sigurt. Pse, Xhejn-ti nuk the asnjë fjalë për këtë-vajzë dinake! Oh, sa e lumtur do të jem ta shoh Z. Binglin. Por-o Zot i madh! sa ters! sot nuk gjendet fare peshk. Lidija, zemra ime, bjeri ziles. Duhet të flas me Hillin menjëherë."
"Nuk është Z. Bingli," tha i shoqi; "është një person që nuk e kam parë kurrë në gjithë jetën time."

Kjo ngjalli habi te pergjithshme; dhe ai pati kënaqësinë të pyetej me padurim nga gruaja dhe pesë vajzat njëherësh.

Pasi u argëtua për pak kohë me kureshtjen e tyre, ai shpjegoi:

"Rreth nje muaj me parë mora këtë letër dhe rreth dy javë më parë iu përgjigja; sepse mendova se ishte një çështje delikate dhe që kërkonte vëmendje të menjëhershme. Është nga kushëriri im, Z. Kolins, i cili, kur të vdes unë, mund t'ju nxjerrë të gjithëve nga kjo shtëpi sapo t'i teket."
"Oh, i dashuri im," thirri gruaja e tij, "nuk duroj ta dëgjoj atë gjë. Të lutem mos fol për atë njeri të neveritshëm. Mendoj se është gjëja më e padrejtë në botë që prona juaj t'u hiqet femijëve tuaj; dhe jam e sigurt se, po të isha në vendin tuaj, do të isha përpjekur prej kohësh të bëja diçka për këtë."

Xhejn dhe Elizabeta u perpoqen t'i shpjegonin natyrën e trashëgimisë së lidhur. Ishin përpjekur ta bënin këtë edhe më parë; por ishte një temë ku Znj. Benet ishte përtej arsyes, dhe ajo vazhdoi te ankohej me hidherim për mizorinë e lënies së

pronës larg një familjeje me pesë vajza, në favor të një burri për të cilin askush nuk interesohej fare.

"Me të vërtetë është një çështje tepër e padrejtë," tha Z. Benet; "dhe asgjë nuk mund ta pastrojë Z. Kolins nga faji i trashëgimit të Longbërnit. Por nëse do ta dëgjoni letrën e tij, ndoshta do të zbuteni pak nga mënyra se si shprehet."

"Jo, jam e sigurt që nuk do të zbutem; dhe mendoj se ishte shume e pacipë nga ana e tij qe ju shkroi fare, dhe shumë hipokrit. I urrej miq të tillë të rremë. Pse nuk vazhdoi të grindej me ju, siç bënte babai i tij?"

"Epo, në fakt, duket se ka pasur disa skrupuj birnorë për këtë çështje, siç do ta dëgjoni."

"Hunsford, pranë Uesterhamit, Kent, 15 Tetor.

"I nderuar zotëri,

"Mospajtimi që ekzistonte mes jush dhe babait tim të ndjerë e të nderuar më ka shqetësuar gjithmonë shumë; dhe, që kur pata fatkeqësinë ta humb, kam dëshiruar shpesh të shëroj këtë përçarje; por, për njëfarë kohe, më penguan dyshimet e mia, nga frika se mos do të dukej mungesë respekti ndaj kujtimit të tij po të isha në marrëdhënie të mira me dikë me të cilin ai kishte pëlqyer gjithmonë të ishte në kundërshtim."-'Ja pra, Znj. Benet.'-"Megjithatë, tani e kam vendosur mendjen për këtë çështje; sepse, pasi mora shugurimin në Pashkë, pata fatin të nderohem me mbështetjen e shumë të nderuarës Ledi

Katerinë dë Berg, vejushë e Sir Ljuis dë Bërgut, bujaria dhe dashamirësia e së cilës më kanë vendosur në famullinë e vlefshme të kësaj krahine, ku do të jetë përpjekja ime më e sinqertë të sillem me respekt mirënjohës ndaj zonjës së saj dhe të jem gjithmonë i gatshëm të kryej ato rite dhe ceremoni që janë vendosur nga Kisha e Anglisë. Për më tepër, si klerik, e ndiej si detyrë të promovoj dhe vendos bekimin e paqes në të gjitha familjet brenda ndikimit tim; dhe mbi këto baza e përgëzoj veten gë përpjekjet e mia të tanishme për mirëkuptim janë shumë të lavdërueshme, dhe që fakti se jam trashëgimtari i radhës i pronës së Longbërnit do të neglizhohet me mirësi nga ana juaj dhe nuk do t'ju bëjë të refuzoni degën e ullirit që po ju ofroj. Nuk mund të mos ndiej keqardhje që jam mjeti i dëmtimit të vajzave tuaja të dashura, dhe kërkoj leje të kërkoj ndjesë për këtë, si edhe t'ju siguroj për gatishmërinë time për t'u shpërblyer atyre çdo gjë të mundshme; por për këtë do të flasim më vonë. Nëse nuk keni kundershtim të me pranoni në shtëpinë tuaj, propozoj vetes kënaqësinë t'ju vizitoj ju dhe familjen tuaj te henen, me 18 nentor, rreth ores kater, dhe ndoshta do të përfitoj nga mikpritja juaj deri të shtunën e javës pasuese, gjë që mund ta bëj pa asnjë shqetësim, pasi Ledi Katerina nuk kundërshton aspak mungesat e mia të rastësishme të dielave, me kusht qe nje klerik tjetër të kryejë shërbesën e ditës. Mbetem, i nderuar zotëri, me përshëndetjet më respektuese për zonjën dhe vajzat tuaja, mirëdashësi dhe mik i juaji,

"W.C."

"Në orën katër, pra, mund ta presim këtë zotëri paqebërës," tha Z. Benet, ndersa paloste letrën. "Duket të jetë një i ri shumë i ndërgjegjshëm dhe i sjellshëm, për fjalën time; dhe nuk dyshoj

se do të rezultojë njohje e vlefshme, sidomos nëse Ledi Katerina tregohet aq zemërgjerë sa ta lejojë të vijë përsëri te ne."

"Megjithatë, ka pak kuptim në atë që thotë për vajzat; dhe, nëse është i gatshëm t'u bëjë ndonjë shpërblim, nuk do të jem unë ajo ë do ta pengoj."

"Megjithëse është e vështirë," tha Xhejni, "të merret me mend në ç'mënyrë ai mendon të na bëjë shlyerjen ë mendon se na detyrohet, dëshira e tij sigurisht i bën nder."

Elizabeta u godit kryesisht nga nderimi i jashtëzakonshëm që ai kishte për Ledi Katerinën dhe nga qëllimi i tij dashamirës për te pagëzuar, martuar dhe varrosur famullitarët e tij sa herë që të ishte e nevojshme.

"Mendoj se duhet të jetë një tip i çuditshëm," tha ajo. "Nuk arrij ta kuptoj. Ka diçka shumë pompoze në mënyrën e të shkruarit. Dhe çfarë mund të ketë dashur të thotë duke kërkuar falje që është trashëgimtari i radhës? Nuk mund të mendojmë se do ta ndryshonte këtë, po të mundte. A mund të jetë një njeri i mençur, zotëri?"

"Jo, e dashura ime; nuk mendoj kështu. Kam shpresa të mëdha se do ta gjej krejt të kundërtën. Ka një përzierje servilizmi dhe rëndësie për veten në letrën e tij që premton shumë. Po mezi pres ta shoh."

"Nga ana e përbërjes," tha Meri, "letra e tij nuk duket e mangët. Ideja e degës së ullirit ndoshta nuk është krejt e re, megjithatë mendoj se është shprehur mirë."

Për Katerinën dhe Lidijën, as letra dhe as autori i saj nuk kishin aspak interes. Ishte pothuajse e pamundur që kushëriri i tyre të vinte me një pallto të kuqe ushtarake, dhe kishin kaluar tashmë

disa javë që kur kishin ndier kënaqësi nga shoqëria e një burri me ndonjë ngjyrë tjetër.

Sa për nënën e tyre, letra e Z. Kolinsit kishte zbutur shumë nga pakënaqësia e saj, dhe ajo po përgatitej ta priste me një qetësi që habiti burrin dhe vajzat e saj.

Z. Kolins mberriti ne kohen e caktuar dhe u prit me shumë mirësjellje nga e gjithë familja. Në të vërtetë, Z. Benet foli pak; por zonjat ishin më se të gatshme të bisedonin, dhe Z. Kolins nuk dukej as se kishte nevojë pr nxitje, as i prirur të heshtte. Ishte një i ri i gjatë, i rëndë në pamje, rreth njëzetepesë vjeç. Qëndrimi i tij ishte solemn dhe hijerëndë, ndërsa sjellja shumë formale. Nuk kishte kaluar shumë kohë që ishte ulur, kur i bëri komplimente Znj. Benet për familjen e bukur me vajza, tha se kishte dëgjuar shumë për bukurinë e tyre, por që, në këtë rast, fama kishte mbetur poshtë së vertetës; dhe shtoi se nuk dyshonte që ajo do t'i shihte të gjitha të martuara mirë në kohën e duhur. Kjo galanteri nuk u pëlqeu shumë disa prej dëgjuesve të tij; por Znj. Benet, që nuk grindet me komplimentet, u përgjigjmenjëherë:

"Jeni shumë i sjellshëm, zotëri, jam e sigurt; dhe dëshiroj me gjithë zemër që të ndodhë kështu, sepse përndryshe do të mbeten shumë pa mbeshtetje. Gjërat janë rregulluar kaq çuditshëm."

"Ndoshta e keni fjalën për trashëgiminë e kësaj prone."
"Ah, zotëri, po, pikërisht. Është një çështje e dhimbshme për vajzat e mia, duhet ta pranoni. Jo se dua t'ju fajësoj ju, sepse gjëra të tilla, e di, janë punë fati në këtë botë. Askush nuk e di se ku përfundojnë pronat sapo lidhen me trashëgimi."

“Jam shumë i vetëdijshëm, zonjë, për padrejtësinë ndaj kusherirave te mia te bukura, dhe mund te thosha shumë për këtë temë, po të mos ruhesha të mos dukesha tepër i nxituar. Por mund t'i siguroj zonjushat se kam ardhur i përgatitur t'i admiroj ato. Per momentin nuk do te them më shumë, por ndoshta, kur të njihemi më mirë-"

Ai u ndërpre nga thirrja për drekë; dhe vajzat buzëqeshën me njëra-tjetrën. Ato nuk ishin të vetmet objekte të admirimit të Z. Kolinsit. Holli, dhoma e ngrenies dhe te gjitha mobiliet u panë dhe u lavdëruan; dhe vlerësimi i tij për çdo gjë do ta kishte prekur zemrën e Znj. Benet, po të mos ishte mendimi i hidhur se ai po i shikonte të gjitha si pronën e tij të ardhshme. Edhe dreka, më pas, u admirua jashtë mase; dhe ai pyeti se cilës prej kushërirave të tij të bukura i detyrohej gatimi i shkëlqyer. Por ketu Znj. Benet e vuri ne vend, duke e siguruar me njefarë ashpërsie se ishin krejtësisht të aftë të mbanin një kuzhiniere të mirë dhe se vajzat e saj nuk kishin asgjë të bënin me kuzhinën. Ai kërkoi falje që e kishte mërzitur. Me një ton më të zbutur ajo deklaroi se nuk ishte fare e fyer; por ai vazhdoi të kërkonte ndjesë për rreth pesëmbëdhjetë minuta.

Kapitulli 14

Gjatë darkës, Z. Benet pothuajse nuk foli fare; por sapo shërbëtorët u larguan, mendoi se kishte ardhur koha të bisedonte pak me mysafirin e tij dhe, për këtë arsye, hapi një temë ku priste që ai të shkëlqente, duke vënë në dukje se dukej tepër me fat për mbrojtësen e tij. Vëmendja që Ledi Katerinë dë Bërg tregonte ndaj dëshirave të tij dhe kujdesi për rehatinë e tij dukeshin vërtet të jashtëzakonshme.

Z. Benet nuk mund te kishte zgjedhur më mirë. Z. Kolins u bë teper elokuent ne lavderimet per të. Tema e ngriti në një solemnitet edhe me te madh se zakonisht; dhe me një pamje jashtëzakonisht të rëndësishme, ai deklaroi se gjatë gjithë jetës nuk kishte parë kurrë një sjellje të tillë nga një person me pozitë - aq shumë përzemërsi dhe mirësjellje sa kishte përjetuar vetë nga Ledi Katerina. Ajo kishte pasur mirësinë të vlerësonte dy predikimet që ai kishte pasur nderin të mbante para saj. Gjithashtu e kishte ftuar dy herë për darkë në Rosings dhe vetëm të shtunën e kaluar kishte dërguar ta thërrisnin për të plotesuar tavolinën e kuadrilit në mbrëmje.

Ledi Katerina konsiderohej krenare nga shumë njerëz, e dinte ai, por vetë nuk kishte parë tek ajo asgjë tjetër veç përzemërsisë. Ajo i kishte folur gjithmonë si çdo zotërie tjetër; nuk kishte kundërshtuar aspak që ai të shoqërohej me njerëzit e zonës, as që të largohej ndonjëherë nga famullia për një ose dy javë për të vizituar të afërmit e tij. Madje kishte denjuar ta këshillonte të martohej sa më shpejt të ishte e mundur, me kusht që të zgjidhte me mençuri; dhe një herë kishte ardhur ta vizitonte në shtëpinë e tij modeste të famullitarit, ku kishte miratuar plotësisht të gjitha ndryshimet që ai kishte bërë, madje kishte marrë mundimin të sugjeronte edhe disa vetë - disa rafte në dollapët e katit të sipërm.

"E gjitha kjo është shumë e hijshme dhe e sjellshme, jam e sigurt," tha Znj. Benet, "dhe besoj se është një grua shumë e këndshme. Është gjynah që zonjat e mëdha në përgjithësi nuk janë më shumë si ajo. A jeton afër jush, zotëri?

"Kopshti ku ndodhet banesa ime modeste ndahet vetëm nga një rrugicë me Parkun Rosings, rezidenca e zonjës së saj."

"Mendoj se thatë që është e ve, zotëri? Ka familje?"

"Ka vetem nje vajzë, trashegimtaren e Rosingsit dhe të një pasurie shumë të madhe."

"Ah," thirri Znj. Benet duke tundur kokën, "atëherë është më mirë se shumë vajza të tjera. Dhe ç'lloj vajze është? Është e bukur?"

"Është një zonjushë vërtet shumë e mrekullueshme. Vetë Ledi Katerina thotë se, për sa i përket bukurisë së vërtetë, Zonjusha dë Bërg është shumë m sipër se çdo vajzë tjetër; sepse ka diçka në tiparet e saj qe tregon menjehere nje zonjushë me origjinë fisnike. Fatkeqësisht ka shëndet të dobët, gjë që e ka penguar të përparojë në shumë talente ku, ndryshe, nuk do të kishte dështuar kurrë, siç më ka treguar zonja që mbikëqyri edukimin e saj dhe që ende jeton me to. Por ajo është jashtëzakonisht e dashur dhe shpesh denjon te kalojë pranë banesës sime modeste me karrocën e saj të vogël dhe poni."

"A është paraqitur në oborrin mbretëror? Nuk më kujtohet emri i saj mes zonjushave të oborrit."

"Gjendja e saj jo e mirë shëndetësore fatkeqësisht e pengon të qëndrojë në Londër; dhe kështu, siç i thashë vetë një ditë Ledi Katerinës, oborri britanik është privuar nga stolia e tij më e ndritur. Zonja e saj dukej e kënaqur nga kjo ide; dhe mund ta imagjinoni sa i lumtur jam sa herë që më jepet mundësia të ofroj ato komplimente të vogla delikate që janë gjithmonë të mirëpritura nga zonjat. I kam thenë me shumë se një herë Ledi Katerinës se vajza e saj simpatike dukej sikur kishte lindur për të qenë dukeshë; dhe se pozita më e lartë, në vend që t'i jepte rëndësi, do të zbukurohej prej saj. Këto janë ato gjërat e vogla

që i pëlqejnë zonjës së saj dhe është një lloj vëmendjeje që mendoj se e kam për detyrë ta tregoj."

"Gjykoni shumë drejt," tha Z. Benet; "dhe është fat për ju që zotëroni talentin e lajkatimit me kaq finesë. A mund t'ju pyes nëse këto vëmendje të këndshme vijnë nga frymëzimi i çastit apo janë rezultat i ndonjë studimi paraprak?"

"Ato lindin kryesisht nga ajo që ndodh në moment; dhe megjithëse ndonjëherë argëtohem duke menduar dhe rregulluar komplimente te vogla elegante që mund t'u përshtaten rasteve të zakonshme, gjithmonë dëshiroj që të duken sa më spontane."

Pritshmëritë e Z. Benet u përmbushën plotësisht. Kushëriri i tij ishte po aq absurd sa kishte shpresuar; dhe ai e dëgjonte me kënaqësinë më të madhe, duke ruajtur njëkohësisht një seriozitet të patundur në fytyrë dhe, përveç ndonjë vështrimi të rastësishëm drejt Elizabetës, nuk kishte nevojë për askënd tjetër që të ndante zbavitjen e tij.

Megjithatë, deri në orën e çajit, doza kishte qenë e mjaftueshme dhe Z. Benet u gëzua kur e çoi mysafirin përsëri në sallon; dhe kur çaji mbaroi, u gëzua edhe më shumë ta ftonte të lexonte me zë të lartë për zonjat.

Z. Kolins pranoi menjëherë dhe iu soll një libër; por sapo e pa (sepse gjithçka tregonte se ishte marrë nga një bibliotekë me qira), u tërhoq menjëherë dhe, duke kërkuar falje, deklaroi se nuk lexonte kurre romane.

Kiti e pa e habitur dhe Lidija bërtiti nga çudia.

U sollën libra të tjerë dhe, pas pak mendimi, ai zgjodhi "Predikimet e Fordajsit".
Lidija hapi gojën nga mërzia sapo ai hapi vëllimin; dhe para se të kishte lexuar tri faqe me solemnitet monoton, ajo e ndërpreu:

"A e dini, mama, që xhaxha Filips po mendon ta pushojë Riçardin? Dhe nese e ben, Kolonel Forsteri do ta marrë në punë. Halla ma tha vete te shtunen. Neser do te shkoj në Meriton per te degjuar me shumë dhe per te pyetur kur do të kthehet Z. Deni nga Londra."

Dy motrat më te medha i thanë Lidijës të heshtte; por Z. Kolins, shumë i fyer, e la librin mënjanë dhe tha:

"Kam vënë re shpesh se sa pak interes tregojnë zonjushat e reja për librat seriozë, megjithëse janë shkruar vetëm për dobinë e tyre. Më habit, e pranoj; sepse sigurisht nuk ka asgjë më të dobishme per to sesa udhëzimi. Por nuk do ta bezdis më kushërirën time të re."

Pastaj, duke u kthyer nga Z. Benet, i ofroi të luanin tavëll. Z. Benet e pranoi sfiden, duke vënë në dukje se ai vepronte shumë me mençuri duke i lënë vajzat me argëtimet e tyre të kota.

Znj. Benet dhe vajzat e saj kërkuan falje me shumë mirësjellje për ndërprerjen e Lidijës dhe premtuan se nuk do të prsëritej më, nëse ai do të rifillonte leximin; por Z. Kolins, pasi i siguroi se nuk mbante asnjë mëri ndaj kushërirës së tij të re dhe se nuk do ta konsideronte sjelljen e saj si fyerje, u ul në një tavolinë tjetër me Z. Benet dhe u përgatitën për tavëll.

Kapitulli 15

Z. Kolins nuk ishte njeri i mençur, dhe mungesa natyrore e zgjuarsisë ishte ndihmuar shumë pak nga edukimi apo shoqëria; pjesa më e madhe e jetës së tij kishte kaluar nën drejtimin e një babai të paditur dhe koprrac. Edhe pse kishte qenë në një nga universitetet, ai kishte qëndruar aty vetëm aq sa ishte e nevojshme, pa krijuar ndonjë njohje të dobishme. Nënshtrimi me të cilin i ati e kishte rritur i kishte dhënë fillimisht një përulësi të madhe në sjellje; por tani ajo ishte kundërpeshuar jo pak nga mendjemadhësia e një mendjeje të dobët, që jetonte në vetmi, dhe nga ndjenja e rëndësisë që i kishte sjellë një përparim i hershëm e i papritur. Një rastësi me fat e kishte rekomanduar te Ledi Katerinë dë Bërg kur famullia e Hunsfordit kishte mbetur bosh; dhe respekti që ndiente për rangun e saj të lartë, nderimi për të si mbrojtësen e tij, të përziera me një mendim shumë të mirë për veten, për autoritetin e tij si klerik dhe për të drejtën e tij si famullitar, e bënin në tërësi një përzierje krenarie dhe servilizmi, rëndësie për veten dhe përulësie.

Tani që kishte një shtepi të mirë dhe të ardhura mjaft të mjaftueshme, ai kishte ndër mend të martohej; dhe, duke kërkuar pajtim me familjen e Longbërnit, kishte në mendje edhe një grua, pasi synonte të zgjidhte njërën nga vajzat, nëse do t'i gjente aq të bukura dhe të dashura sa i paraqiste fama e përgjithshme. Ky ishte plani i tij per t'u bërë demshpërblim-për të shlyer fajin-që do të trashëgonte pronën e të atit të tyre; dhe ai e konsideronte një plan të shkëlqyer, plot përshtatshmëri

e leverdi, si edhe jashtëzakonisht bujar dhe pa interes nga ana e tij.

Plani i tij nuk ndryshoi kur i pa ato. Fytyra e bukur e zonjushës Benet i forcoi mendimet e tij dhe i vendosi plotësisht bindjet e tij më të rrepta per atë qe i takonte më te madhes; dhe gjatë mbrëmjes së parë, ajo ishte zgjedhja e tij e vendosur. Megjithatë, mëngjesi tjetër solli një ndryshim; sepse në një bisedë prej një çerek ore vetëm për vetëm me Znj. Benet para mëngjesit, një bisedë që nisi me shtëpinë e tij të famullitarit dhe çoi natyrshëm te rrëfimi i shpresave të tij se një zonjë për atë shtëpi mund të gjendej në Longbërn, ajo, mes buzëqeshjeve shumë dashamirëse dhe inkurajimit të përgjithshëm, e paralajmëroi kundër vetë Xhejnit, tek e cila ai kishte hedhur sytë.

"Sa per vajzat me te vogla, ajo nuk mund te merrte përsipër të thoshte-nuk mund të përgjigjej me siguri-por nuk dinte të kishte ndonjë parapëlqim; vajzën e saj më të madhe, megjithatë, duhej vetëm ta përmendte-e ndiente pr detyrë ta linte të kuptohej-kishte shumë gjasë të fejohej së shpejti."

Z. Kolinsit i mbetej vetëm të kalonte nga Xhejni te Elizabeta-dhe kjo u bë shpejt-u bë ndërsa Znj. Benet po trazonte zjarrin. Elizabeta, e dyta pas Xhejnit si për nga lindja ashtu edhe për nga bukuria, natyrisht e zëvendësoi atë.

Znj. Benet e ruajti mirë këtë aluzion dhe shpresoi se së shpejti mund te kishte dy vajza të martuara; dhe njeriu për të cilin një ditë më parë nuk duronte të flitej, tani kishte fituar shumë në sytë e saj.

ëllimi i Lidijës për të shkuar në këmbë në Meriton nuk u harrua: çdo moter, perveç Merit, pranoi te shkonte me të; dhe Z. Kolins do t'i shoqëronte, me kërkesën e Z. Benet, i cili dëshironte me gjithë shpirt të shpëtonte prej tij dhe ta kishte bibliotekën për vete. Sepse atje Z. Kolins e kishte ndjekur pas mëngjesit, dhe atje do të vazhdonte të qëndronte, gjoja i zënë me një nga vellimet me te medha te koleksionit, por në te vertetë duke i folur pa pushim Z. Benet për shtëpinë dhe kopshtin e tij në Hunsford. Këto sjellje e shqetësonin jashtë mase Z. Benet. Në bibliotekën e tij ai kishte qenë gjithmonë i sigurt për qetësi dhe kohë të lirë; dhe megjithëse ishte i përgatitur, siç i tha Elizabetës, të ndeshte marrëzi dhe mendjemadhësi në çdo dhomë tjetër të shtepisë, ishte mësuar të ishte i lirë prej tyre atje. Prandaj mirësjellja e tij u shfaq menjëherë në ftesën që i bëri Z. Kolinsit t'u bashkohej vajzave në shëtitje; dhe Z. Kolins, i cili në të vërtetë ishte shumë më i përshtatshëm për të ecur sesa për të lexuar, u kënaq jashtë mase të mbyllte librin e madh dhe të shkonte.

Me fjalë pompoze e të kota nga ana e tij dhe me miratime të sjellshme nga ana e kushërirave, koha u kaloi derisa hynë në Meriton. Atehere vemendja e me te rejave nuk mund të fitohej më prej tij. Syte e tyre nisen menjehere te endeshin rrugës në kërkim të oficerëve, dhe asgjë më pak se një kapelë shumë elegante, apo nje muslinë vertet e re në vitrinën e ndonjë dyqani, nuk mund t'i kthente në vete.

Por vëmendja e çdo zonjushe u tërhoq shpejt nga një i ri që nuk e kishin parë kurrë më parë, me pamje shumë zotërore, i cili po ecte me një oficer në anën tjetër të rrugës. Oficeri ishte vetë Z. Deni, për kthimin e të cilit nga Londra kishte ardhur të pyeste Lidija, dhe ai u përkul kur kaluan pranë. Të gjitha u goditën nga paraqitja e të panjohurit, të gjitha pyesnin veten kush mund të ishte; dhe Kiti e Lidija, të vendosura ta zbulonin nëse ishte e mundur, kaluan rrugën me pretekstin se donin diçka në një dyqan prballë. Për fat, sapo kishin arritur trotuarin, dy zotërinjtë, duke u kthyer mbrapsht, arritën në të njëjtin vend.

Z. Deni iu drejtua menjëherë dhe kërkoi leje t'u prezantonte mikun e tij, Z. Uikham, i cili ishte kthyer me të nje ditë më parë nga Londra dhe, me kenaqesi e thoshte, kishte pranuar një gradë në korpusin e tyre. Kjo ishte pikërisht siç duhej; sepse të riut i mungonte vetëm uniforma që të bëhej plotësisht magjepsës. Pamja e tij ishte shumë në favor të tij: kishte të gjitha pjesët më të mira të bukurisë, një fytyrë të këndshme, trup të hijshëm dhe sjellje shumë të pëlqyeshme. Prezantimi u pasua nga ana e tij me nje gatishmeri të kendshme per bisedë-një gatishmëri njekohësisht krejt e rregullt dhe e thjeshtë; dhe i gjithë grupi ende po qëndronte duke biseduar shumë këndshëm, kur tingulli i kuajve ua trhoqi vëmendjen dhe Darsi e Bingli u panë duke kalëruar përgjatë rrugës.

Sapo dalluan zonjushat e grupit, dy zotrinjtë erdhën drejt tyre dhe nisën mirësjelljet e zakonshme. Bingli ishte folësi kryesor, dhe zonjusha Benet objekti kryesor i vëmendjes. Ai tha se ishte nisur pikërisht drejt Longbërnit për të pyetur për shëndetin e

saj. Z. Darsi e përforcoi këtë me një përkulje koke dhe po fillonte të vendoste të mos ia ndalte sytë Elizabetës, kur ata papritur mbeten te ngujuar te pamja e te panjohurit; dhe Elizabeta, duke parë fytyrat e të dyve ndërsa shiheshin mes tyre, mbeti krejt e habitur nga efekti i atij takimi. Të dy ndryshuan ngjyrë; njëri u zbardh, tjetri u skuq. Z. Uikham, pas pak çastesh, preku kapelën në përshëndetje-një përshëndetje që Z. Darsi mezi denjoi ta kthente. Çfarë mund të nënkuptonte kjo? Ishte e pamundur te merrej me mend; dhe po aq e pamundur të mos digjeshe nga dëshira për ta ditur.

Një minutë më pas, Z. Bingli, pa lënë të kuptohej se kishte vënë re ndonjë gjë, mori leje dhe vazhdoi rrugën bashkë me mikun e tij.

Z. Deni dhe Z. Uikham i shoqëruan zonjushat deri te dera e shtëpisë së Z. Filips dhe më pas u përkulën për t'u larguar, pavarësisht lutjeve këmbëngulëse të Lidijes që te hynin brenda, madje edhe pavarësisht faktit që Znj. Filips hapi dritaren e sallonit dhe e perforcoi ftesën me zë të lartë.

Znj. Filips ishte gjithmonë e lumtur të shihte mbesat e saj; dhe dy më të mëdhatë, për shkak të mungesës së tyre të fundit, ishin veçanërisht të mirëpritura. Ajo po shprehte me shumë zjarr habinë për kthimin e tyre të papritur në shtëpi, gjë për të cilën, meqë karroca e tyre nuk kishte shkuar t'i merrte, nuk do të kishte marrë vesh asgje po të mos kishte ndodhur të shihte djalin e dyqanit të Z. Xhonsit në rrugë, i cili i kishte treguar se nuk do të dërgonin më ilaçe në Netherfild sepse zonjushat Benet

ishin kthyer në shtëpi; por mirësjellja e saj u kërkua menjëherë për Z. Kolins, pasi Xhejni e prezantoi me të.

Ajo e priti me gjithë mirësjelljen e saj më të madhe, të cilën ai e ktheu me edhe me teper tepri, duke kërkuar falje për ndërhyrjen e tij pa pasur njohje paraprake me të, ndonëse nuk mund të mos i bënte qejfin vetes duke menduar se kjo justifikohej nga lidhja e tij me zonjushat që ia prezantonin. Znj. Filips mbeti pothuajse e trembur nga një teprim i tillë edukate; por vemendja e saj ndaj nje te panjohuri mori fund shumë shpejt nga pyetjet dhe thirrjet për tjetrin, për të cilin, megjithatë, mund t'u thoshte mbesave vetëm atë që ato tashmë dinin: se Z. Deni e kishte sjellë nga Londra dhe se ai do të merrte gradën e togerit në regjimentin e-shire.

Ajo tha se e kishte vëzhguar gjatë gjithë orës së fundit ndërsa ecte lart e poshtë rrugës-dhe po të ishte shfaqur sërish Z. Uikham, Kiti dhe Lidija me siguri do të kishin vazhduar të njëjtën gjë; por, për fat të keq, tani para dritareve nuk kalonte askush tjeter përveç disa oficerëve, të cilët, krahasuar me të panjohurin, ishin bërë "tipa të mërzitshëm e pa pikë vlere".

Disa prej tyre do të darkonin te Filipsët të nesërmen dhe halla premtoi se do t'i kërkonte burrit të saj të ftonte edhe Z. Uikhamin, nëse familja nga Longbërni do të vinte në mbrëmje. Kjo u pranua menjëherë; dhe Znj. Filips deklaroi me entuziazëm se do të kalonin një mbrëmje shumë të këndshme me llotari dhe pak darkë të ngrohtë më pas.

Perspektiva e këtyre kënaqësive i gëzoi të gjitha dhe u ndanë në humor shumë te mirë.

Z. Kolins përsëriti ndjesat e tij kur u largua nga dhoma dhe u sigurua, me një mirësjellje të pashtershme, se ato ishin krejtësisht të panevojshme.

Ndërsa po kthesheshin në shtëpi, Elizabeta i tregoi Xhejnit çfarë kishte parë të ndodhte mes dy zotërinjve; por megjithëse Xhejni do të kishte mbrojtur njërin apo tjetrin, po të dukej se kishin gabuar, ajo nuk mund ta shpjegonte më shumë se motra e saj atë sjellje të çuditshme.

Kur u kthye, Z. Kolins e kënaqi shumë Znj. Benet duke admiruar sjelljen dhe mirësjelljen e Znj. Filips. Ai deklaroi se, përveç Ledi Katerinës dhe vajzës së saj, nuk kishte parë kurrë grua më elegante; sepse jo vetëm që e kishte pritur me edukatën më të madhe, por madje e kishte përfshirë posaçërisht në ftesën për mbrëmjen tjetër, megjithëse më parë nuk e kishte njohur fare. Diçka, mendonte ai, mund t'i atribuohej lidhjes së tij me familjen, por megjithatë nuk kishte marrë kurrë kaq shumë vëmendje gjatë gjithë jetës së tij.

Kapitulli 16

Meqë nuk pati asnjë kundërshtim për angazhimin e të rinjve me hallën e tyre, dhe te gjitha skrupujt e Z. Kolinsit për të lënë Z. dhe Znj. Benet qofte edhe per një mbrëmje të vetme gjatë vizitës së tij u kundërshtuan me vendosmëri, karroca e çoi atë dhe pesë kushërirat e tij në orën e përshtatshme drejt Meritonit; dhe vajzat patën kënaqësin të dëgjonin, sapo hynë në sallon, se Z. Uikham kishte pranuar ftesën e xhaxhait të tyre dhe ndodhej aty në shtëpi.
Kur iu dha ky lajm dhe te gjithë zunë vend, Z. Kolins pati kohë të shihte përreth dhe të admironte. Ai u mahnit aq shumë nga madhësia dhe mobilimi i dhomës, sa deklaroi se pothuajse mund ta kishte marrë për sallonin e vogël veror të mëngjesit në Rosings; një krahasim që në fillim nuk dha ndonjë kënaqësi të madhe. Por kur Znj. Filips kuptoi prej tij cfarë ishte Rosingsi dhe kush ishte pronarja e tij, kur dgjoi pershkrimin qoftë vetëm të njërit prej salloneve të Ledi Katerinës dhe mësoi se vetëm oxhaku kishte kushtuar tetëqind paund, ajo e ndjeu gjithë forcën e komplimentit dhe vështirë se do të fyhej edhe po të krahasohej me dhomën e ekonomes.

Duke i përshkruar asaj gjithë madhështinë e Ledi Katerinës dhe të rezidencës së saj, me ndonjë shmangie të rastit për të lavdëruar banesën e tij modeste dhe përmirësimet që po bëheshin në të, ai ishte i zënë këndshëm derisa u bashkuan zotërinjtë. Te Znj. Filips gjeti një dëgjuese shumë të vëmendshme, mendimi i së cilës për rëndësinë e tij rritej me çdo gjë që dëgjonte, dhe e cila po vendoste me vete t'ua përsëriste të gjitha fqinjëve të saj sa më shpejt të mundej.

Për vajzat, që nuk mund ta dëgjonin kushëririn e tyre dhe që nuk kishin ç'të bënin veç të dëshironin një instrument muzikor dhe të shqyrtonin imitimt e tyre jo fort të mira të porcelanit mbi

oxhak, koha e pritjes u duk shumë e gjatë. Megjithatë, më në fund mbaroi. Zoterinjte u afruan; dhe kur Z. Uikham hyri në dhomë, Elizabeta ndjeu se as e kishte parë më parë, as kishte menduar për të që atëherë, me ndonjë admirim të paarsyeshëm. Oficerët e regjimentit të -shajrit ishin, në përgjithësi, një grup shumë i denje dhe me pamje zotërinjsh, dhe më të mirët prej tyre ishin te pranishëm atë mbrëmje; por Z. Uikham ishte po aq sipër tyre në pamje, fytyrë, qëndrim dhe ecje, sa ata ishin sipër xhaxha Filipsit me fytyrë te gjerë e të rëndë, që vinte pas tyre në dhomë duke mbajtur erë vere porto.
Z. Uikham ishte burri fatlum drejt të cilit u kthyen pothuajse të gjithë sytë femërorë, dhe Elizabeta ishte gruaja fatlume pranë së cilës ai më në fund u ul. Mënyra e këndshme me të cilën ai hyri menjherë në bisedë, megjithëse fliste vetëm për natën e lagësht dhe mundësinë e nje stine me shi, e bëri atë të ndiente se edhe tema me e zakonshme, më e mërzitshme dhe më e përdorur mund të bëhej interesante nga zotësia e atij që fliste.

Me rivalë të tillë për vëmendjen e zonjushave si Z. Uikham dhe oficerët, Z. Kolins dukej sikur zhytej në parëndësi; për vajzat e reja ai sigurisht nuk ishte asgjë. Megjithatë, herë pas here, ai gjente ende një dëgjuese të mirë te Znj. Filips, dhe falë kujdesit të saj, furnizohej me bollëk me kafe dhe kekë të vegjël.

Kur u vendosën tavolinat e lojës, ai pati mundësinë t'ia kthente mirësjelljen duke u ulur për të luajtur uist.

"Për momentin di pak për këtë lojë," tha ai, "por do të jem i lumtur të përmirësohem; sepse në pozitën time në jetë-

Znj. Filips ishte shumë mirënjohëse për gatishmërinë e tij, por nuk mund të priste të dëgjonte arsyen.

Z. Uikham nuk luajti uist dhe u prit me kënaqësi të menjëhershme në tavolinën tjetër, mes Elizabetës dhe Lidijës. Në fillim dukej rrezik që Lidija ta përvetësonte krejtësisht, sepse ishte një folëse shumë e vendosur; por, duke qenë gjithashtu jashtëzakonisht e dhënë pas biletave të llotarisë, shpejt u përfshi aq shumë në lojë, aq e etur për të vënë baste dhe për t thirrur pas fitoreve, sa nuk i mbeti vëmendje për askënd në veçanti. Duke llogaritur kërkesat e zakonshme të lojës, Z. Uikham ishte kështu i lirë të bisedonte me Elizabetën, dhe ajo ishte shumë e gatshme ta dëgjonte, megjithëse atë që dëshironte më shumë të dëgjonte nuk mund të shpresonte t'i thuhej: historia e njohjes së tij me Z. Darsin. Ajo nuk guxonte as ta përmendte atë zotëri.

Megjithat, kureshtja e saj u lehtësua papritur. Z. Uikham e hapi vetë temën. Ai pyeti sa larg ishte Netherfildi nga Meritoni; dhe pasi mori përgjigjen, pyeti me njëfarë ngurrimi sa kohë kishte Z. Darsi që qëndronte atje.

"Rreth një muaj," tha Elizabeta; dhe pastaj, duke mos dashur ta linte temën të binte, shtoi: "Ai është një njeri me pasuri shumë të madhe në Derbishajër, me sa di."
"Po," u përgjigj Uikham; "prona e tij atje është madhështore. Dhjetë mijë të ardhura të pastra në vit. Nuk mund të kishit takuar njeri më te afte se unë per t'ju dhënë informacion të saktë mbi këtë çështje, sepse kam qenë i lidhur me familjen e tij, nënjëmënyrë tëveçantë, qëngafëmijëria."

Elizabeta nuk mund të mos dukej e habitur.

"Mund të habiteni me të drejtë, zonjushë Benet, nga një pohim i tillë, pasi patë, siç ndoshta e vute re, menyren shumë te ftohtë të takimit tonë dje. A jeni shumë e njohur me Z. Darsin?"

"Aq sa do te deshiroja ndonjëherë të isha," thirri Elizabeta me ngrohtësi. "Kam kaluar katër ditë në të njëjtën shtëpi me të, dhe më duket shumë i pakëndshëm."

"Nuk kam të drejtë të jap mendimin tim," tha Uikham, "nëse është i këndshëm apo jo. Nuk jam i përshtatshëm për të gjykuar. E njoh prej shumë kohësh dhe shumë mirë për të qenë gjykatës i drejtë. Është e pamundur për mua të jem i paanshëm. Por besoj se mendimi juaj për të në përgjithësi do të habiste-dhe ndoshta nuk do ta shprehnit kaq fort në ndonjë vend tjetër. Këtu jeni mes familjes suaj."

"Për fjalën time, këtu nuk them më shumë nga sa do të thoja në çdo shtëpi të zonës, përveç Netherfildit. Ai nuk pëlqehet aspak në Hertfordshajër. Të gjithë janë të neveritur nga krenaria e tij. Nuk do te gjeni askend qe te flasë më mirë për të."

"Nuk mund të shtirem sikur më vjen keq," tha Uikham pas një nderprerjeje të shkurtër, "që ai apo cilido njeri tjetër të mos vlerësohet më shumë sesa meriton; por me të, besoj se kjo nuk ndodh shpesh. Bota verbohet nga pasuria dhe rëndësia e tij, ose trembet nga sjellja e tij e lartë dhe imponuese, dhe e sheh vetëm ashtu siç ai zgjedh të shihet."

"Edhe nga njohja ime e pakët, do ta merrja për një njeri me karakter të keq."
Uikham vetëm tundi kokën.

"Pyes veten," tha ai në rastin tjetër që pati për të folur, "nëse ka gjasa të qendrojë gjatë në këtë zonë."

"Nuk e di aspak; por kur isha në Netherfild nuk dëgjova gjë për largimin e tij. Shpresoj që planet tuaja në favor të -shajrit të mos ndikohen nga prania e tij në zonë."

"Oh jo-nuk më takon mua të largohem për shkak të Z. Darsit. Nëse ai dëshiron të shmangë takimin me mua, duhet të largohet ai. Ne nuk jemi ne marredhenie miqesore dhe më dhemb gjithmonë ta takoj, por nuk kam arsye ta shmang përveç asaj që mund t'ia shpall gjithë botës: ndjesisë së një padrejtësie shumë të madhe dhe keqardhjes më të dhimbshme që ai është ai që është. I ati i tij, zonjushë Benet, i ndjeri Z. Darsi, ishte një nga njerëzit me te mire qe kanë marre frymë ndonjëherë dhe miku me i vertete qe kam pasur. Nuk mund te jem kurre në shoqërinë e këtij Z. Darsi pa u pikëlluar në shpirt nga një mijë kujtime të buta. Sjellja e tij ndaj meje ka qenë skandaloze; por besoj sinqerisht se mund t'i falja gjithçka, çdo gjë, përveç zhgënjimit të shpresave dhe njollosjes së kujtimit të të atit."

Interesi i Elizabetës për këtë temë u rrit, dhe ajo dëgjoi me gjithë zemër; por delikatesa e çështjes e pengoi të pyeste më tej.

Z. Uikham filloi të fliste për tema më të përgjithshme: Meritoni, zona përreth, shoqëria. Ai dukej shumë i kënaqur me gjithçka që kishte parë deri tani dhe, veçanërisht kur foli për shoqërinë, e bëri me një galanteri të butë, por shumë të kuptueshme.

"Ishte perspektiva e shoqërisë së vazhdueshme, dhe e shoqërisë së mirë," shtoi ai, "ajo që më shtyu kryesisht të hyja në shajër. E di që është një korpus shumë i respektuar dhe i këndshëm; dhe miku im Deni më tundoi edhe më shumë me përshkrimin e vendqëndrimit të tyre të tanishëm dhe të vëmendjeve shumë të mëdha e njohjeve të shkëlqyera që Meritoni u kishte siguruar. Shoqëria, e pranoj, është e nevojshme për mua. Kam qenë një njeri i zhgënjyer dhe shpirti im nuk e duron vetminë. Duhet t kem punë dhe shoqëri. Jeta ushtarake nuk ishte ajo për të cilën isha caktuar, por rrethanat tani e kanë bërë të përshtatshme. Kisha duhej të ishte profesioni im-isha rritur për kishën; dhe tani do të kisha qenë në zotërim

të një famullie shumë të vlefshme, po t'i kishte pelqyer zotërisë për të cilin po flisnim pak më parë."
“Vërtet?"

"Po-i ndjeri Z. Darsi më la në testament të drejtën e emërimit në famullinë më të mirë që kishte në dorë. Ai ishte kumbari im dhe teper i lidhur me mua. Nuk mund t'i bej drejtësi mirësisë së tij. Kishte ndër mend të më siguronte mirë dhe mendonte se e kishte bërë; por kur famullia u lirua, iu dha dikujt tjetër."

"O Zot!" thirri Elizabeta. "Por si mund të ndodhte kjo? Si mund të shpërfillej vullneti i tij? Pse nuk kërkuat drejtësi ligjore?"

"Kishte njëfarë pasaktësie në kushtet e lënies së testamentit, aq sa nuk më jepte shpresë nga ligji. Një njeri me nder nuk do ta kishte dyshuar qëllimin, por Z. Darsi zgjodhi ta dyshonte-ose ta trajtonte si nje rekomandim thjesht te kushtëzuar, dhe të pretendonte se unë kisha humbur çdo te drejtë mbi të për shkak të shpenzimeve të tepërta, pakujdesisë, me pak fjalë, gjithçkaje ose asgjëje. Është e sigurt se famullia u lirua dy vjet më parë, pikërisht kur unë isha në moshën e duhur për ta marrë, dhe iu dha një njeriu tjetër; dhe po aq e sigurt është se nuk mund ta akuzoj veten se kam bërë vërtet ndonjë gjë që të meritoja ta humbja. Kam një temperament të ngrohtë e të pambrojtur, dhe ndoshta ndonjëherë kam folur mendimin tim për të, madje edhe ndaj tij, më lirshëm se ç'duhej. Nuk kujtoj asgjë më të keqe. Por e vërteta është se ne jemi lloje shumë të ndryshme burrash, dhe ai më urren."

“Kjo është vërtet tronditëse! Ai meriton të turpërohet publikisht."

"Një ditë do të ndodhë-por nuk do të jetë prej meje. Për sa kohë nuk mund ta harroj të atin, nuk mund ta sfidoj apo ta ekspozoj."
Elizabeta e nderoi për ndjenja të tilla dhe iu duk më i pashëm se kurrë ndërsa i shprehte.

"Por çfarë," tha ajo pas një pauze, "mund të ketë qenë arsyeja e tij? Çfarë mund ta ketë shtyrë të sillet kaq mizorisht?"

"Një mospëlqim i plotë dhe i vendosur ndaj meje-një mospëlqim që nuk mund të mos ia atribuoj deri diku xhelozisë. Po të më kishte pëlqyer më pak i ndjeri Z. Darsi, i biri ndoshta do të më kishte duruar më mirë; por lidhja e jashtëzakonshme e të atit me mua e irritoi, besoj, që herët në jetë. Ai nuk kishte temperamentin për të duruar llojin e konkurrencës ku ndodheshim-llojin e parapëlqimit që më jepej shpesh mua."

"Nuk e kisha menduar Z. Darsin kaq të keq-edhe pse nuk më ka pëlqyer kurrë, nuk kisha menduar kaq keq për të. E kisha menduar si njeri që perçmon njerëzit në pergjithësi, por nuk dyshoja se mund të zbriste në një hakmarrje kaq te ligë, në një padrejtësi të tillë, në një pashpirtësi të tillë!"

Pas disa minutash mendimi, ajo vazhdoi: "Më kujtohet vërtet se një ditë në Netherfild mburrej me papajtueshmërinë e mërisë së tij, me temperamentin e tij që nuk fal. Natyra e tij duhet të jetë e tmerrshme."

"Nuk guxoj t'i besoj vetes kur flas për këtë," u përgjigj Uikham; "vështirë se mund të jem i drejtë me të."

Elizabeta u zhyt përsëri në mendime dhe pas pak thirri: “Të trajtosh në këtë mënyrë kumbarin, mikun, të parapëlqyerin e të atit!" Ajo mund te kishte shtuar: "Dhe një të ri si ju, fytyra e të

cilit vetë dëshmon sa i dashur është." Por u mjaftua me: "Dhe një që ndoshta ka qenë shoku i tij që nga femijëria, i lidhur me të, siç thatë, në mënyrën më të ngushtë."

"Ne kemi lindur në të njëjtën famulli, brenda të njëjtit park; pjesën me te madhe te rinisë e kaluam bashkë: banorë të së njëjtës shtëpi, duke ndarë të njëjtat argëtime, objekt i të njjtit kujdes prindëror. Im atë e nisi jetën në profesionin që xhaxhai juaj, Z. Filips, duket se e nderon kaq shumë; por hoqi dorë nga gjithçka për t'i qenë i dobishëm të ndjerit Z. Darsi dhe ia kushtoi gjithë kohën kujdesit për pronën e Pemberlit. Ai vlerësohej jashtëzakonisht shumë nga Z. Darsi, ishte një mik shumë i afërt dhe i besuar. Z. Darsi shpesh e pranonte se i detyrohej shumë mbikëqyrjes aktive të tim eti; dhe kur, pak para vdekjes së tim eti, Z. Darsi i dha vullnetarisht premtimin se do të kujdesej për mua, jam i bindur se ai e ndiente këtë po aq si borxh mirënjohjeje ndaj tij, sa edhe si dashuri ndaj meje."

"Sa e çuditshme!" thirri Elizabeta. "Sa e neveritshme! Çuditem që vetë krenaria e ktij Z. Darsi nuk e ka bërë të jetë i drejtë me ju. Nëse jo për ndonjë arsye më të mirë, të paktën krenaria duhej ta pengonte të ishte i pandershëm-sepse pandershmëri duhet ta quaj."

"Është e habitshme," u përgjigj Uikham; "sepse pothuajse të gjitha veprimet e tij mund të gjurmohen te krenaria; dhe krenaria shpesh ka qenë miku i tij më i mirë. Ajo e ka lidhur më pranë virtytit sesa çdo ndjenje tjetër. Por askush prej nesh nuk është i qëndrueshëm; dhe në sjelljen e tij ndaj meje kishte shtysa më të forta edhe se krenaria."

"A mund të ketë bërë ndonjëherë mirë një krenari kaq e neveritshme si e tij?"

"Po; shpesh e ka shtyrë të jetë liberal dhe bujar; të japë para lirisht, te tregoje mikpritje, të ndihmojë qiramarrësit dhe të lehtësojë të varfrit. Krenaria familjare dhe krenaria birnore, sepse ai është shumë krenar për atë që ishte i ati, e kanë bërë këtë. Të mos duket sikur turpëron familjen, të mos bjerë poshtë cilësive të njohura, apo të mos humbasë ndikimin e Shtëpisë së Pemberlit, është një shtysë e fuqishme. Ai ka edhe krenari vëllazërore, e cila, bashkë me pak dashuri vëllazërore, e bën një kujdestar shumë të mirë dhe të kujdesshëm për motrën; dhe zakonisht do ta dëgjoni të lavdërohet si më i vëmendshmi dhe më i miri ndër vëllezër."

"Ç'Iloj vajze është zonjusha Darsi?"

Ai tundi kokën. "Do të doja të mund ta quaja të dashur. Më dhemb te flas keq për një Darsi; por ajo i ngjan tepër të vëllait-shumë, shumë krenare. Kur ishte femijë, ishte e dashur dhe e këndshme, dhe jashtëzakonisht e lidhur me mua; kam kaluar orë të tera duke e argëtuar. Por tani nuk është asgjë për mua. Është një vajzë e bukur, rreth pesëmbëdhjetë apo gjashtëmbëdhjetë vjeç, dhe, me sa di, shumë e përgatitur. Që nga vdekja e të atit, shtëpia e saj ka qenë Londra, ku jeton me tënjë zonjë që mbikëqyr edukimin e saj."

Pas shumë pauzash dhe shumë përpjekjesh për tema të tjera, Elizabeta nuk mund të mos kthehej përsëri te e para dhe tha:

"Më habit afërsia e tij me Z. Binglin. Si mundet Z. Bingli, që duket vetë mirësia dhe, besoj vertet, është shumë i dashur, të jetë mik me një njeri të tillë? Si mund të përshtaten me njëri-tjetrin? A e njihni Z. Binglin?"

"Aspak."

"Ai është një njeri me natyrë të ëmbël, i dashur, magjepsës. Nuk mund ta dijë çfarë është Z. Darsi."

"Ndoshta jo; por Z. Darsi di të pëlqehet kur dëshiron. Nuk i mungojnë aftësitë. Mund të jetë bashkëbisedues i këndshëm kur mendon se ia vlen. Mes atyre qe janë disi të barabartë me të nga rëndesia, ai eshte nje njeri krejt tjeter nga ai qe eshtë me më pak te begatët. Krenaria nuk e braktis kurrë; por me të pasurit është mendjegjerë, i drejtë, i sinqertë, i arsyeshëm, i ndershëm dhe, ndoshta, i këndshëm-duke marrë parasysh pasurinë dhe pozitën."

Pak më vonë, grupi i uistit u shpërnda, lojtarët u mblodhën rreth tavolinës tjetër, dhe Z. Kolins zuri vend mes kushërirës së tij Elizabetë dhe Znj. Filips. Kjo e fundit bëri pyetjet e zakonshme për suksesin e tij. Ai nuk kishte pasur shumë; kishte humbur çdo pikë. Por kur Znj. Filips filloi te shprehte keqardhje për këtë, ai e siguroi me seriozitet të madh se kjo nuk kishte asnjë rëndësi; se i konsideronte paratë si një gjë krejt të vogël, dhe iu lut të mos shqetësohej.

"E di shumë mirë, zonjë," tha ai, "se kur njerëzit ulen në një tavolinë letrash, duhet ta pranojnë fatin e këtyre gjërave-dhe për fat të mirë nuk jam në rrethana të tilla që pesë shilinga të kenëndonjë rendësi. Pa dyshim, ka shume qe nuk mund të thonë të njëjtën gjë; por falë Ledi Katerinë dë Bërgut, unë jam shumë larg nevojës për t'u shqetësuar për gjëra të vogla."

Vëmendja e Z. Uikhamit u tërhoq; dhe pasi e vëzhgoi Z. Kolins për disa çaste, e pyeti Elizabetën me zë të ulët nëse të afërmit e saj ishin shumë të lidhur me familjen dë Bërg.

"Ledi Katerinë dë Bërg," u përgjigj ajo, "i ka dhënë së fundmi një famulli. Vështirë se e di si u prezantua Z. Kolins për herë të parë para saj, por sigurisht nuk ka shumë kohë që e njeh."

"Sigurisht e dini se Ledi Katerinë dë Bërg dhe Ledi Ana Darsi ishin motra; pra ajo është halla e Z. Darsi të tanishëm."

"Jo, vërtet, nuk e dija. Nuk dija asgjë për lidhjet e Ledi Katerinës. Nuk kisha dëgjuar kurrë për ekzistencën e saj deri pardje."

"Vajza e saj, zonjusha dë Bërg, do të ketë një pasuri shumë të madhe, dhe besohet se ajo dhe kushëriri i saj do t'i bashkojnë dy pronat."

Ky informacion e bëri Elizabetën të buzëqeshte, ndërsa mendoi për te gjorën zonjushë Bingli. Të kota, vërtet, duhet të ishin të gjitha përkujdesjet e saj, e kotë dhe e padobishme dashuria për motrën e tij dhe lavderimet për të vetë, nëse ai tashmë ishte i destinuar për një tjetër.

"Z. Kolins," tha ajo, "flet shumë lart si për Ledi Katerinën ashtu edhe për vajzën e saj; por nga disa hollësi që ka treguar për zonjën e saj, dyshoj se mirënjohja e çon në gabim; dhe se, pavarësisht se është mbrojtesja e tij, ajo është një grua arrogante dhe mendjemadhe."

"Besoj se është të dyja në një shkallë të madhe," u përgjigj Uikham; "nuk e kam parë prej shumë vitesh, por më kujtohet shumë mirë se nuk më ka pëlqyer kurrë dhe se sjelljet e saj ishin urdhëruese dhe fyese. Ka reputacionin se është jashtëzakonisht e arsyeshme dhe e zgjuar; por unë besoj më tepër se një pjesë të aftësive të saj ia jep rangu dhe pasuria, një pjesë mënyra autoritare, dhe pjesën tjetër krenaria e nipit të saj, i cili zgjedh gë çdo njeri i lidhur me të të konsiderohet me mendje të klasit të parë."

Elizabeta pranoi se ai kishte dhënë një shpjegim shumë të arsyeshëm, dhe ata vazhduan të bisedonin së bashku me

kënaqësi të ndërsjellë, derisa darka e lehtë i dha fund lojës së letrave dhe u dha edhe zonjave te tjera pjesën e tyre të vëmendjes së Z. Uikhamit. Në zhurmën e darkës së Znj. Filips nuk mund te kishte bisede te mirefilltë, por sjelljet e tij e bënë të pëlqyer nga të gjithë. Cfarëdo që thoshte, e thoshte bukur; dhe çfarëdo që bënte, e bënte me hijeshi.

Elizabeta u largua me mendjen plot me të. Gjatë gjithë rrugës për në shtëpi nuk mund të mendonte për asgjë tjetër veç Z. Uikhamit dhe atyre që i kishte treguar; por nuk pati kohë as t'ia përmendte emrin gjatë kthimit, sepse as Lidija, as Z. Kolins nuk pushuan për asnjë çast. Lidija fliste pa pushim për biletat e llotarisë, për fishat që kishte humbur dhe ato që kishte fituar; dhe Z. Kolins, duke përshkruar mirësjelljen e Z. dhe Znj. Filips, duke deklaruar se nuk i interesonin aspak humbjet në uist, duke numëruar të gjitha pjatat e darkës dhe duke u shqetësuar vazhdimisht se mos po i ngjeshte kushërirat, kishte më shumë për të thënë nga sa mund të arrinte para se karroca të ndalonte te shtëpia e Longbërnit.

Kapitulli 16

Meqë nuk pati asnjë kundërshtim për angazhimin e të rinjve me hallën e tyre, dhe te gjitha skrupujt e Z. Kolinsit për të lënë Z. dhe Znj. Benet qoftë edhe per një mbrëmje të vetme gjatë vizitës së tij u kundërshtuan me vendosmëri, karroca e çoi atë dhe pesë kushërirat e tij në orën e përshtatshme drejt Meritonit; dhe vajzat paten kënaqesine te degjonin, sapo hynë në sallon, se Z. Uikham kishte pranuar ftesen e xhaxhait te tyre dhe ndodhej aty ne shtëpi.

Kur iu dha ky lajm dhe te gjithe zune vend, Z. Kolins pati kohë te shihte perreth dhe te admironte. Ai u mahnit aq shumë nga madhesia dhe mobilimi i dhomes, sa deklaroi se pothuajse mund ta kishte marrë per sallonin e vogël veror të mëngjesit në Rosings; nje krahasim qe ne fillim nuk dha ndonje kenaqesi të madhe. Por kur Znj. Filips kuptoi prej tij cfare ishte Rosingsi dhe kush ishte pronarja e tij, kur dëgjoi përshkrimin qoftë vetëm të njerit prej salloneve te Ledi Katerines dhe mesoi se vetëm oxhaku kishte kushtuar teteqind paund, ajo e ndjeu gjithe forcën e komplimentit dhe veshtirë se do të fyhej edhe po të krahasohej me dhomen e ekonomes.

Duke i pershkruar asaj gjithe madheshtine e Ledi Katerinës dhe te rezidencës së saj, me ndonjë shmangie të rastit për të lavdëruar banesën e tij modeste dhe përmirësimet që po bëheshin në të, ai ishte i zënë këndshëm derisa u bashkuan zotërinjtë. Te Znj. Filips gjeti nje degjuese shume te vemendshme, mendimi i së ciles per rendesine e tij rritej me çdo gje qe degjonte, dhe e cila po vendoste me vete t'ua prseriste te gjitha fqinjëve të saj sa më shpejt të mundej.
Për vajzat, që nuk mund ta degjonin kushëririn e tyre dhe që nuk kishin ç'te bënin veç të dëshironin një instrument muzikor dhe te shqyrtonin imitimt e tyre jo fort te mira të porcelanit mbi oxhak, koha e pritjes u duk shume e gjatë. Megjithatë, më në fund mbaroi. Zoterinjte u afruan; dhe kur Z. Uikham hyri në dhomë, Elizabeta ndjeu se as e kishte parë më parë, as kishte menduar për të që atëherë, me ndonjë admirim të paarsyeshëm. Oficeret e regjimentit të -shajrit ishin, ne pergjithësi, një grup shume i denje dhe me pamje zoterinjsh, dhe më të mirët prej tyre ishin te pranishëm atë mbrëmje; por Z. Uikham ishte po aq siper tyre ne pamje, fytyre, gndrim dhe ecje, sa ata ishin siper xhaxha Filipsit me fytyre te gjerë e të rëndë, që vinte pas tyre në dhome duke mbajtur ere vere porto.

Z. Uikham ishte burri fatlum drejt të cilit u kthyen pothuajse të gjithë sytë femërorë, dhe Elizabeta ishte gruaja fatlume pranë së ciles ai më në fund u ul. Mënyra e këndshme me të cilën ai hyri menjëherë në bisedë, megjithëse fliste vetëm për natën e lagësht dhe mundesine e nje stine me shi, e beri ate të ndiente se edhe tema më e zakonshme, më e mërzitshme dhe më e përdorur mund te bëhej interesante nga zotësia e atij që fliste.

Me rivalë te tille per vemendjen e zonjushave si Z. Uikham dhe oficerët, Z. Kolins dukej sikur zhytej në parëndësi; për vajzat e reja ai sigurisht nuk ishte asgje. Megjithatë, herë pas here, ai gjente ende nje degjuese te mire te Znj. Filips, dhe fale kujdesit te saj, furnizohej me bollek me kafe dhe kekë te vegjël.
Kur u vendosen tavolinat e lojes, ai pati mundesine t'ia kthente miresjelljen duke u ulur per te luajtur uist.
"Per momentin di pak per këtë lojë," tha ai, "por do të jem i lumtur të përmirësohem; sepse në pozitën time në jetë-"
Znj. Filips ishte shume mirenjohëse per gatishmerinë e tij, por nuk mund te priste te degjonte arsyen.

Z. Uikham nuk luajti uist dhe u prit me kenaqesi të menjehershme ne tavolinen tjetër, mes Elizabetës dhe Lidijës. Në fillim dukej rrezik që Lidija ta përvetësonte krejtësisht, sepse ishte nje folëse shumë e vendosur; por, duke qenë gjithashtu jashtëzakonisht e dhënë pas biletave të llotarisë, shpejt u përfshi aq shume ne loje, aq e etur per te vene baste dhe per te thirrur pas fitoreve, sa nuk i mbeti vemendje per askënd ne veçanti. Duke llogaritur kerkesat e zakonshme te lojës, Z. Uikham ishte kështu i lirë te bisedonte me Elizabetën, dhe ajo ishte shumë e gatshme ta dëgjonte, megjithëse atë që dëshironte më shumë të dëgjonte nuk mund të shpresonte t'i thuhej: historia e njohjes së tij me Z. Darsin. Ajo nuk guxonte as ta përmendte atë zotëri.

Megjithatë, kureshtja e saj u lehtësua papritur. Z. Uikham e hapi vete temen. Ai pyeti sa larg ishte Netherfildi nga Meritoni; dhe pasi mori prgjigjen, pyeti me njëfarë ngurrimi sa kohë kishte Z. Darsi qe qendronte atje.
"Rreth nje muaj," tha Elizabeta; dhe pastaj, duke mos dashur ta linte temën te binte, shtoi: "Ai eshte nje njeri me pasuri shumë te madhe në Derbishajër, me sa di."

"Po," u pergjigj Uikham; "prona e tij atje eshte madhështore. Dhjetë mijë të ardhura të pastra në vit. Nuk mund të kishit takuar njeri më të aftë se unë per t'ju dhënë informacion të saktë mbi këtë çeshtje, sepse kam qenë i lidhur me familjen e tij, në një mënyrë të veçantë, që nga fëmijëria."

Elizabeta nuk mund të mos dukej e habitur.
"Mund te habiteni me te drejtë, zonjushë Benet, nga një pohim i tillë, pasi patë, siç ndoshta e vute re, menyren shume te ftohte të takimit tonë dje. A jeni shumë e njohur me Z. Darsin?"
"Aq sa do te deshiroja ndonjehere te isha," thirri Elizabeta me ngrohtësi. "Kam kaluar katër ditë në të njëjtën shtëpi me t, dhe më duket shumë i pakëndshëm."

"Nuk kam te drejte te jap mendimin tim," tha Uikham, "nese është i këndshëm apo jo. Nuk jam i përshtatshëm për të gjykuar. E njoh prej shume kohesh dhe shumë mire për të qenë gjykatës i drejtë. Është e pamundur për mua të jem i paanshëm. Por besoj se mendimi juaj për të në përgjithësi do të habiste-dhe ndoshta nuk do ta shprehnit kaq fort ne ndonje vend tjetër. Këtu jeni mes familjes suaj.'
"Për fjalën time, këtu nuk them më shumë nga sa do të thoja në çdo shtepi te zonës, përveç Netherfildit. Ai nuk pëlqehet aspak në Hertfordshajër. Të gjithë janë të neveritur nga krenaria e tij. Nuk do te gjeni askend qe te flase me mirë për të."

"Nuk mund te shtirem sikur me vjen keq," tha Uikham pas nje nderprerjeje te shkurter, "qe ai apo cilido njeri tjetër të mos vlerësohet më shumë sesa meriton; por me të, besoj se kjo nuk ndodh shpesh. Bota verbohet nga pasuria dhe rendësia e tij, ose trembet nga sjellja e tij e lartë dhe imponuese, dhe e sheh vetëm ashtu siç ai zgjedh të shihet."
"Edhe nga njohja ime e paket, do ta merrja per nje njeri me karakter të keq.
Uikham vetëm tundi kokën.
"Pyes veten," tha ai ne rastin tjeter qe pati për të folur, "nëse ka gjasa të qëndrojë gjatë në këtë zonë."
"Nuk e di aspak; por kur isha ne Netherfild nuk degjova gje per largimin e tij. Shpresoj qe planet tuaja ne favor te -shajrit te mos ndikohen nga prania e tij ne zonë."
"Oh jo-nuk më takon mua të largohem për shkak të Z. Darsit. Nese ai dëshiron te shmangë takimin me mua, duhet të largohet ai. Ne nuk jemi ne marredhenie miqesore dhe më dhemb gjithmone ta takoj, por nuk kam arsye ta shmang perveç asaj që mund t'ia shpall gjithë botes: ndjesise se nje padrejtësie shumë te madhe dhe keqardhjes me te dhimbshme që ai është ai që është. I ati i tij, zonjushë Benet, i ndjeri Z. Darsi, ishte një nga njerëzit më të mirë që kanë marrë frymë ndonjëherë dhe miku më i vërtetë që kam pasur. Nuk mund t jem kurrë në shoqërinë e këtij Z. Darsi pa u pikëlluar në shpirt nga një mijë kujtime të buta. Sjellja e tij ndaj meje ka qene skandaloze; por besoj singerisht se mund t'i falja gjithçka, çdo gje, përveç zhgënjimit të shpresave dhe njollosjes se kujtimit të të atit."
Interesi i Elizabetes per ketë temë u rrit, dhe ajo dëgjoi me gjithë zemër; por delikatesa e çështjes e pengoi të pyeste më tej.
Z. Uikham filloi te fliste për tema më të përgjithshme: Meritoni, zona perreth, shogeria. Ai dukej shume i kenaqur me gjithçka

që kishte parë deri tani dhe, veçanërisht kur foli per shogerinë, e bëri me një galanteri të butë, por shumë të kuptueshme.
"Ishte perspektiva e shoqerise se vazhdueshme, dhe e shoqërisë së mirë," shtoi ai, "ajo që më shtyu kryesisht të hyja në -shajër. E di që është nje korpus shume i respektuar dhe i këndshëm; dhe miku im Deni më tundoi edhe më shumë me përshkrimin e vendqendrimit te tyre te tanishem dhe te vemendjeve shumë të mëdha e njohjeve të shkëlqyera që Meritoni u kishte siguruar. Shoqeria, e pranoj, është e nevojshme për mua. Kam qenë një njeri i zhgënjyer dhe shpirti im nuk e duron vetminë. Duhet të kem pune dhe shoqeri. Jeta ushtarake nuk ishte ajo per te cilën isha caktuar, por rrethanat tani e kanë bërë te përshtatshme. Kisha duhej te ishte profesioni im-isha rritur per kishën; dhe tani do te kisha qene ne zoterim te nje famullie shumë të vlefshme, po t'i kishte pëlqyer zotërisë për të cilin po flisnim pak më pare."
"Vërtet?"
"Po-i ndjeri Z. Darsi me la ne testament të drejtën e emërimit ne famulline me te mire qe kishte në dorë. Ai ishte kumbari im dhe teper i lidhur me mua. Nuk mund t'i bej drejtësi mirësisë së tij. Kishte nder mend te më siguronte mirë dhe mendonte se e kishte berë; por kur famullia u lirua, iu dha dikujt tjetër."
"O Zot!" thirri Elizabeta. "Por si mund te ndodhte kjo? Si mund te shperfillej vullneti i tij? Pse nuk kerkuat drejtesi ligjore?"
"Kishte njëfarë pasaktësie në kushtet e lënies së testamentit, aq sa nuk më jepte shpresë nga ligji. Një njeri me nder nuk do ta kishte dyshuar qëllimin, por Z. Darsi zgjodhi ta dyshonte-ose ta trajtonte si nje rekomandim thjesht te kushtëzuar, dhe të pretendonte se unë kisha humbur çdo të drejtë mbi të për shkak te shpenzimeve të tepërta, pakujdesisë, me pak fjalë, gjithçkaje ose asgjeje. Është e sigurt se famullia u lirua dy vjet më parë, pikërisht kur unë isha në moshën e duhur për ta marrë, dhe iu dha një njeriu tjetër; dhe po aq e sigurt është se nuk mund ta

akuzoj veten se kam bërë vërtet ndonjë gjë që të meritoja ta humbja. Kam nje temperament te ngrohtë e të pambrojtur, dhe ndoshta ndonjeherë kam folur mendimin tim per të, madje edhe ndaj tij, më lirshëm se ç'duhej. Nuk kujtoj asgjë më të keqe. Por e verteta eshte se ne jemi lloje shume te ndryshme burrash, dhe ai me urren."
"Kjo është vertet tronditëse! Ai meriton të turpërohet publikisht."
"Një dite do te ndodhë-por nuk do të jetë prej meje. Për sa kohe nuk mund ta harroj te atin, nuk mund ta sfidoj apo ta ekspozoj."
Elizabeta e nderoi per ndjenja të tilla dhe iu duk më i pashëm se kurrë ndërsa i shprehte.
"Por çfarë," tha ajo pas nje pauze, "mund te ketë qenë arsyeja e tij? Çfare mund ta ketë shtyre te sillet kaq mizorisht?"
"Një mospelqim i plote dhe i vendosur ndaj meje-nje mospëlqim që nuk mund të mos ia atribuoj deri diku xhelozisë. Po të më kishte pëlqyer më pak i ndjeri Z. Darsi, i biri ndoshta do të më kishte duruar më mirë; por lidhja e jashtëzakonshme e të atit me mua e irritoi, besoj, që herët në jetë. Ai nuk kishte temperamentin per te duruar llojin e konkurrences ku ndodheshim-llojin e parapelqimit që më jepej shpesh mua."
"Nuk e kisha menduar Z. Darsin kaq te keq-edhe pse nuk më ka pelqyer kurrë, nuk kisha menduar kaq keq per të. E kisha menduar si njeri që përçmon njerëzit në përgjithësi, por nuk dyshoja se mund të zbriste në një hakmarrje kaq të ligë, në një padrejtesi te tillë, ne nje pashpirtësi të tillë!"
Pas disa minutash mendimi, ajo vazhdoi: "Më kujtohet vërtet se nje ditë në Netherfild mburrej me papajtueshmërinë e mërisë së tij, me temperamentin e tij qe nuk fal. Natyra e tij duhet të jetë e tmerrshme."
"Nuk guxoj t'i besoj vetes kur flas per ketë," u pergjigj Uikham; "vështirë se mund të jem i drejtë me të."

Elizabeta u zhyt përseri në mendime dhe pas pak thirri: "Të trajtosh në këtë mënyrë kumbarin, mikun, të parapëlqyerin e të atit!" Ajo mund te kishte shtuar: "Dhe nje te ri si ju, fytyra e të cilit vete deshmon sa i dashur është." Por u mjaftua me: "Dhe nje qe ndoshta ka qene shoku i tij qe nga femijeria, i lidhur me të, siç thatë, në mënyrën më të ngusht."
"Ne kemi lindur ne te njejtën famulli, brenda të njëjtit park; pjesën më të madhe të rinisë e kaluam bashkë: banorë të së njejtes shtepi, duke ndare t njejtat argetime, objekt i të njejtit kujdes prinderor. Im ate e nisi jeten ne profesionin qe xhaxhai juaj, Z. Filips, duket se e nderon kaq shume; por hoqi dore nga gjithçka për t'i qenë i dobishëm të ndjerit Z. Darsi dhe ia kushtoi gjithe kohen kujdesit per pronën e Pemberlit. Ai vlerësohej jashtëzakonisht shumë nga Z. Darsi, ishte një mik shumë i afërt dhe i besuar. Z. Darsi shpesh e pranonte se i detyrohej shumë mbikëqyrjes aktive të tim eti; dhe kur, pak para vdekjes së tim eti, Z. Darsi i dha vullnetarisht premtimin se do të kujdesej për mua, jam i bindur se ai e ndiente kete po aq si borxh mirënjohjeje ndaj tij, sa edhe si dashuri ndaj meje."
"Sa e çuditshme!" thirri Elizabeta. "Sa e neveritshme! Çuditem që vetë krenaria e këtij Z. Darsi nuk e ka bërë të jetë i drejtë me ju. Nëse jo për ndonjë arsye më të mirë, të paktën krenaria duhej ta pengonte te ishte i pandershëm-sepse pandershmeri duhet ta quaj.
"Është e habitshme," u përgjigj Uikham; "sepse pothuajse të gjitha veprimet e tij mund te gjurmohen te krenaria; dhe krenaria shpesh ka qenë miku i tij më i mirë. Ajo e ka lidhur më pranë virtytit sesa çdo ndjenje tjetër. Por askush prej nesh nuk është i gendrueshem; dhe ne sjelljen e tij ndaj meje kishte shtysa më të forta edhe se krenaria."
"A mund te kete bere ndonjehere mire një krenari kaq e neveritshme si e tij?"

"Po; shpesh e ka shtyre te jete liberal dhe bujar; të japë para lirisht, te tregojë mikpritje, të ndihmojë qiramarrësit dhe të lehtesoje te varfrit. Krenaria familjare dhe krenaria birnore, sepse ai është shume krenar per ate qe ishte i ati, e kanë bërë ketë. T mos duket sikur turperon familjen, të mos bjerë poshtë cilësive të njohura, apo të mos humbasë ndikimin e Shtëpisë së Pemberlit, është një shtysë e fuqishme. Ai ka edhe krenari vellazërore, e cila, bashkë me pak dashuri vellazërore, e bën një kujdestar shume te mire dhe te kujdesshem per motren; dhe zakonisht do ta dëgjoni të lavdërohet si më i vmendshmi dhe më i miri ndër vëllezër."
"Ç'lloj vajze është zonjusha Darsi?"
Ai tundi koken. "Do te doja te mund ta quaja te dashur. Më dhemb te flas keq per një Darsi; por ajo i ngjan tepër të vëllait-shume, shume krenare. Kur ishte femije, ishte e dashur dhe e këndshme, dhe jashtëzakonisht e lidhur me mua; kam kaluar ore te tera duke e argëtuar. Por tani nuk është asgjë për mua. Është një vajzë e bukur, rreth pesëmbëdhjetë apo gjashtëmbëdhjetë vjeç, dhe, me sa di, shumë e përgatitur. Që nga vdekja e te atit, shtepia e saj ka qenë Londra, ku jeton me të një zonjë qe mbikeqyr edukimin e saj.
Pas shume pauzash dhe shume perpjekjesh per tema të tjera, Elizabeta nuk mund të mos kthehej prsëri te e para dhe tha:
"Më habit afersia e tij me Z. Binglin. Si mundet Z. Bingli, që duket vetë miresia dhe, besoj vrtet, është shumë i dashur, të jetë mik me nje njeri te tillë? Si mund te pershtaten me njëri-tjetrin? A e njihni Z. Binglin?"
"Aspak.'
"Ai eshte nje njeri me natyrë te ëmbël, i dashur, magjepsës. Nuk mund ta dije çfare është Z. Darsi."
"Ndoshta jo; por Z. Darsi di te pelqehet kur deshiron. Nuk i mungojnë aftesitë. Mund te jetë bashkebisedues i këndshëm kur mendon se ia vlen. Mes atyre qe janë disi te barabartë me të nga

rëndësia, ai është një njeri krejt tjetër nga ai që është me më pak të begatët. Krenaria nuk e braktis kurrë; por me të pasurit është mendjegjerë, i drejtë, i sinqertë, i arsyeshëm, i ndershëm dhe, ndoshta, i kendshem-duke marre parasysh pasurine dhe pozitën."

Pak më vonë, grupi i uistit u shpernda, lojtarët u mblodhën rreth tavolines tjeter, dhe Z. Kolins zuri vend mes kusherires së tij Elizabete dhe Znj. Filips. Kjo e fundit beri pyetjet e zakonshme per suksesin e tij. Ai nuk kishte pasur shumë; kishte humbur çdo pikë. Por kur Znj. Filips filloi te shprehte keqardhje për këtë, ai e siguroi me seriozitet të madh se kjo nuk kishte asnjë rëndësi; se i konsideronte parate si nje gje krejt te vogël, dhe iu lut të mos shqetësohej.

"E di shume mire, zonje," tha ai, "se kur njerezit ulen ne një tavolinë letrash, duhet ta pranojnë fatin e këtyre gjërave-dhe për fat të mirë nuk jam në rrethana të tilla që pesë shilinga të kenë ndonje rendësi. Pa dyshim, ka shumë që nuk mund të thonë të njejten gje; por falë Ledi Katerine de Bergut, unë jam shumë larg nevojes per tu shqetesuar per gjëra të vogla."

Vëmendja e Z. Uikhamit u tërhoq; dhe pasi e vëzhgoi Z. Kolins per disa çaste, e pyeti Elizabetën me zë të ulët nëse të afërmit e saj ishin shume te lidhur me familjen dë Bërg.

"Ledi Katerine de Berg," u pergjigj ajo, "i ka dhëne së fundmi një famulli. Vështirë se e di si u prezantua Z. Kolins për herë të pare para saj, por sigurisht nuk ka shume kohe qe e njeh."

"Sigurisht e dini se Ledi Katerine de Berg dhe Ledi Ana Darsi ishin motra; pra ajo eshtë halla e Z. Darsi të tanishëm."

"Jo, vertet, nuk e dija. Nuk dija asgje per lidhjet e Ledi Katerines. Nuk kisha degjuar kurre per ekzistencen e saj deri pardje."

"Vajza e saj, zonjusha de Berg, do të ketë një pasuri shumë të madhe, dhe besohet se ajo dhe kusheriri i saj do t'i bashkojne dy pronat."

Ky informacion e beri Elizabeten te buzëqeshte, ndërsa mendoi per te gjorën zonjushë Bingli. Të kota, vërtet, duhet të ishin të gjitha perkujdesjet e saj, e kotë dhe e padobishme dashuria për motren e tij dhe lavderimet per te vetë, nëse ai tashmë ishte i destinuar për një tjetër.

"Z. Kolins," tha ajo, "flet shume lart si per Ledi Katerinën ashtu edhe per vajzën e saj; por nga disa hollësi që ka treguar për zonjen e saj, dyshoj se mirënjohja e çon në gabim; dhe se, pavarësisht se është mbrojtesja e tij, ajo është një grua arrogante dhe mendjemadhe."

"Besoj se eshte te dyja në një shkallë të madhe," u përgjigj Uikham; "nuk e kam parë prej shume vitesh, por me kujtohet shumë mirë se nuk më ka pëlqyer kurrë dhe se sjelljet e saj ishin urdhëruese dhe fyese. Ka reputacionin se është jashtëzakonisht e arsyeshme dhe e zgjuar; por unë besoj më tepër se një pjesë të aftesive të saj ia jep rangu dhe pasuria, një pjesë mënyra autoritare, dhe pjesen tjetër krenaria e nipit të saj, i cili zgjedh që çdo njeri i lidhur me te te konsiderohet me mendje të klasit të parë."

Elizabeta pranoi se ai kishte dhene nje shpjegim shumë të arsyeshem, dhe ata vazhduan te bisedonin së bashku me kenaqesi te ndersjellë, derisa darka e lehtë i dha fund lojës së letrave dhe u dha edhe zonjave te tjera pjesen e tyre te vemendjes se Z. Uikhamit. Ne zhurmen e darkes se Znj. Filips nuk mund të kishte bisedë të mirëfilltë, por sjelljet e tij e bënë të pëlqyer nga te gjithë. Çfaredo që thoshte, e thoshte bukur; dhe çfarëdo që bënte, e bënte me hijeshi.

Elizabeta u largua me mendjen plot me të. Gjatë gjithë rrugës per ne shtepi nuk mund te mendonte per asgje tjetër veç Z. Uikhamit dhe atyre që i kishte treguar; por nuk pati kohë as t'ia permendte emrin gjatë kthimit, sepse as Lidija, as Z. Kolins nuk pushuan per asnjë çast. Lidija fliste pa pushim për biletat e llotarisë, per fishat që kishte humbur dhe ato që kishte fituar;

dhe Z. Kolins, duke pershkruar mirësjelljen e Z. dhe Znj. Filips, duke deklaruar se nuk i interesonin aspak humbjet në uist, duke numeruar te gjitha pjatat e darkes dhe duke u shqetësuar vazhdimisht se mos po i ngjeshte kushërirat, kishte më shumë per te thene nga sa mund të arrinte para se karroca të ndalonte te shtëpia e Longbërnit.

Kapitulli 18

Derisa Elizabeta hyri ne sallonin e Netherfildit dhe kerkoi me kot Z. Uikham mes grupit te uniformave te kuqe te mbledhura aty, nuk i kishte shkuar kurre nder mend se ai mund te mos ishte i pranishëm. Siguria se do ta takonte nuk ishte zbehur nga asnjë prej atyre kujtimeve qe, jo pa arsye, mund ta kishin alarmuar. Ajo ishte veshur me me shume kujdes se zakonisht dhe ishte pergatitur me shpirtin me te larte per te pushtuar gjithçka qe kishte mbetur ende e papushtuar nga zemra e tij, duke besuar se nuk ishte më shumë nga sa mund të fitohej gjatë mbrëmjes. Por brenda nje çasti lindi dyshimi i tmerrshem se ai ishte lënë qëllimisht jashtë ftesës së Binglive për oficerët, për kënaqësinë e Z. Darsit; dhe megjithëse kjo nuk ishte plotësisht e vërtetë, fakti i qarte i mungeses se tij u pohua nga miku i tij, Z. Deni, te cilit Lidija iu drejtua me padurim. Ai u tha se Uikham ishte detyruar te shkonte ne qytet per pune nje dite me parë dhe ende nuk ishte kthyer; duke shtuar, me një buzëqeshje kuptimplote:
"Nuk besoj se puna e tij do ta kishte thirrur larg pikërisht tani, po te mos kishte dashur te shmangte nje zotëri të caktuar këtu."
Këtë pjesë të lajmit, ndonëse Lidija nuk e dëgjoi, Elizabeta e kapi; dhe, meqë kjo e bindi se Darsi ishte po aq pergjegjës për mungesën e Uikhamit sa do të kishte qenë po të kishte qenë i drejtë dyshimi i saj i parë, çdo ndjenje pakenaqesie ndaj tij u mpreh aq shume nga zhgenjimi i menjehershëm, sa ajo mezi

mundi t"u përgjigjej me një mirësjellje të pranueshme pyetjeve të sjellshme që ai iu afrua pak më vonë për t'i bërë. Vëmendja, durimi, permbajtja ndaj Darsit i dukeshin padrejtesi ndaj Uikhamit. Ajo ishte e vendosur te mos bënte asnjë lloj bisede me të dhe u largua me nje gjendje shpirtërore të keqe, të cilën nuk mundi ta mposhtte plotesisht as kur foli me Z. Binglin, anshmeria e verbër e të cilit e acaroi.

Por Elizabeta nuk ishte krijuar për humor të keq; dhe megjithëse çdo shpresë e saj për mbrëmjen ishte shkatërruar, kjo nuk mund te gendronte gjate mbi shpirtin e saj. Pasi ia tregoi gjithe hidherimin Sharlot Llukes, te cilen nuk e kishte pare prej nje jave, ajo shpejt mundi te kalonte vetë te çuditë e kushëririt të saj dhe t'ia tregonte ate ne menyre te veçantë.

Megjithate, dy vallëzimet e para i rikthyen shqetesimin: ishin vallëzime poshtërimi. Z. Kolins, i ngathët dhe solemn, duke kerkuar falje ne vend qe te ndiqte vallen, dhe shpesh duke lëvizur gabim pa e kuptuar, i dha asaj gjithe turpin dhe mjerimin që një partner i pakëndshëm mund të japë pr dy valle. Çasti kur u lirua prej tij ishte ekstazë.

Më pas vallëzoi me një oficer dhe pati freskinë të fliste për Uikhamin dhe te degjonte se ai pelqehej nga të gjithë. Kur ato valle mbaruan, ajo u kthye te Sharlot Lluka dhe po bisedonte me të, kur papritur iu drejtua Z. Darsi, i cili e befasoi aq shumë duke i kerkuar doren per vallëzim, sa ajo, pa e ditur ç'po bënte, pranoi. Ai u largua menjeherë, dhe ajo mbeti duke u mërzitur per mungesën e saj te gjakftohtesisë; Sharlot u përpoq ta ngushëllonte.

"Besoj se do ta gjesh shume te këndshëm.

"Zoti na ruajt! Kjo do te ishte fatkeqesia me e madhe nga të gjitha! Te gjesh te kendshem nje burre qe je e vendosur ta urresh! Mos me uro nje te keqe të tillë."

Megjithatë, kur vallëzimi rifilloi dhe Darsi iu afrua për të kërkuar doren e saj, Sharlot nuk mundi te mos e paralajmeronte me

peshpërimë të mos bëhej budallaqe dhe të mos lejonte pëlqimin e saj për Uikhamin ta bënte të dukej e pakëndshme në sytë e një burri shume here me te rendesishem se ai. Elizabeta nuk u pergjigj dhe zuri vendin e saj në rresht, e habitur nga dinjiteti ku kishte arritur duke u lejuar te qendronte perballë Z. Darsit, dhe duke lexuar në vështrimet e të tjerëve po të njëjtën habi.
Ata gendruan për pak kohë pa folur asnjë fjalë; dhe ajo filloi të mendonte se heshtja e tyre do te zgjaste gjatë te dyja vallëzimeve. Në fillim ishte e vendosur te mos e thyente; por papritur mendoi se denimi me i madh per partnerin e saj do të ishte ta detyronte të fliste, prandaj bëri një vërejtje të lehtë për vallëzimin. Ai iu pergjigj dhe heshti perseri. Pas nje pauze prej disa minutash, ajo iu drejtua per herë të dytë:
"Tani eshte radha juaj te thoni diçka, Z. Darsi. Unë fola për vallen, dhe ju duhet të bëni ndonjë vërejtje për madhësinë e dhomës ose për numrin e çifteve."
Ai buzeqeshi dhe e siguroi se do te thoshte cfaredo qe ajo dëshironte të thoshte.
"Shumë mirë; kjo pergjigje mjafton për momentin. Ndoshta pak më vonë mund te verej se ballot private janë shumë më të këndshme se ato publike; por tani mund të heshtim."
"Ateherë, ju flisni sipas rregullit kur vallëzoni?"
"Ndonjeherë. Njeriu duhet të flasë pak, e dini. Do të dukej e çuditshme te gendroje krejt i heshtur per gjysme ore; dhe megjithate, per perfitimin e disave, biseda duhet të rregullohet në mënyrë që ata të kenë mundimin të thonë sa më pak të jetë e mundur."
"Po merrni parasysh ndjenjat tuaja në këtë rast, apo mendoni se po kënaqni të miat?"
"Të dyja," u përgjigj Elizabeta me djallëzi; "sepse gjithmonë kam pare nje ngjashmeri te madhe ne menyren si funksionojnë mendjet tona. T dy jemi me natyrë jo shoqërore dhe të heshtur, te padëshiruar per te folur, perveçse kur presim të themi diçka

që do ta mahnitë gjithë sallën dhe do tu përcillet pasardhësve me gjithë shkelqimin e një proverbi."
"Kjo nuk është aspak një ngjashmëri shumë e goditur me karakterin tuaj, jam i sigurt," tha ai. "Sa afer mund te jete me timin, nuk mund te pretendoj ta them. Ju pa dyshim e mendoni një portret besnik."
"Nuk me takon mua të gjykoj veprën time."
Ai nuk u përgjigj; dhe ata heshten perseri derisa zbritën në vallëzim, kur ai e pyeti nese ajo dhe motrat e saj nuk shkonin shume shpesh ne kembe ne Meriton. Ajo iu pergjigj pohuese; dhe, duke mos i rezistuar dot tundimit, shtoi: "Kur na takuat atje ditën tjetër, sapo kishim krijuar një njohje të re."
Efekti ishte i menjehershem. Një hije edhe me e thellë krenarie i mbuloi fytyren, por ai nuk tha asnje fjale; dhe Elizabeta, megjithese e qortonte veten per dobësinë e saj, nuk mundi të vazhdonte. Me ne fund Darsi foli dhe, me nje menyrë të përmbajtur, tha:
"Z. Uikham është bekuar me sjellje aq të këndshme sa mund t'i sigurojnë miqesi; nese është po aq i aftë t'i mbajë ato, është më pak e sigurt.
"Ai pati fatkeqesinë të humbë miqësinë tuaj," u përgjigj Elizabeta me theks, "dhe ne nje menyre nga e cila ka gjasa të vuajë gjithë jetën."
Darsi nuk u pergjigj dhe dukej se deshironte ta ndryshonte temen. Ne ate çast, Sir Uilliam Lluka u shfaq pranë tyre, duke dashur të kalonte prmes rreshtit në anën tjetër të dhomës; por, sapo pa Z. Darsin, ndaloi dhe, me nje perkulje te jashtezakonshme mirësjelljeje, e komplimentoi pr vallëzimin dhe partneren.
"Kam qene vertet jashtezakonisht i kenaqur, i dashur zotëri; një vallëzim kaq i lartë rrallë shihet. Është e qartë që ju i prkisni qarqeve më të mira. Megjithatë, më lejoni të them se partnerja juaj e bukur nuk ju turpëron aspak; dhe shpresoj ta kem shpesh

këtë kënaqësi të përsëritur, veçanërisht kur një ngjarje e deshirueshme, e dashura ime zonjushe Eliza," tha ai duke hedhur syte nga motra e saj dhe Bingli, "te ndodhe. Ç'urime do te vershojne atëherë! I drejtohem Z. Darsi ;- por të mos ju nderpres, zotëri. Nuk do të më falënderoni që po ju largoj nga biseda magjepsese e kesaj zonjushe, sytë e ndritur të së cilës po me gortojne edhe mua.'

Pjesa e fundit e këtij fjalimi mezi u dëgjua nga Darsi; por aludimi i Sir Uilliamit per mikun e tij dukej se e goditi fort, dhe sytë e tij u drejtuan me nje shprehje shume serioze drejt Binglit dhe Xhejnit, qe po vallezonin bashkë. Megjithatë, duke e mbledhur veten shpejt, ai u kthye nga partnerja e tij dhe tha:

"Ndërhyrja e Sir Uilliamit me beri të harroj për çfarë po flisnim."

"Nuk mendoj se po flisnim fare. Sir Uilliam nuk mund te kishte ndërprerë dy njerz në këtë sallë që kishin më pak për t'i thënë njeri-tjetrit. Kemi provuar tashmë dy ose tre tema pa sukses, dhe nuk mund ta imagjinoj per çfarë do të flasim më pas."

"Çfarë mendoni për librat?" tha ai, duke buzëqeshur.

"Librat-oh jo! Jam e sigurt se ne nuk lexojme kurre te njejtët, ose jo me të njëjtat ndjenja."

“Më vjen keq që mendoni kështu; por nëse është kështu, të paktën nuk do te na mungoje tema. Mund të krahasojmë mendimet tona te ndryshme."

"Jo-nuk mund te flas per libra ne nje salle balloje; koka ime është gjithmonë plot me diçka tjetër.

"E tashmja ju pushton gjithmonë në skena të tilla-a po?" tha ai me nje veshtrim dyshues.

"Po, gjithmonë," u pergjigj ajo, pa e ditur cfarë po thoshte; sepse mendimet e saj ishin larguar shumë nga tema, siç u duk pak më vone kur papritur thirri: "Më kujtohet se ju kam degjuar nje herë të thoni, Z. Darsi, se pothuajse nuk falni kurrë ;- se mëria juaj, sapo krijohet, nuk qetesohet më. Besoj se tregoheni shumë i kujdesshem para se ta lejoni te krijohet?"

"Po," tha ai me zë të vendosur.
"Dhe nuk ia lejoni kurre vetes te verboheni nga paragjykimi?"
"Shpresoj që jo.
"Është veçanerisht detyre e atyre qe nuk e ndryshojnë kurrë mendimin, te jene te sigurt se kanë gjykuar drejt qe në fillim."
"A mund te pyes ku synojnë këto pyetje?"
"Thjesht te ndriçimi i karakterit tuaj," tha ajo, duke u perpjekur të largonte seriozitetin. "Po perpiqem ta kuptoj."
"Dhe si po ia dilni?"
Ajo tundi kokën. "Aspak. Degjoj aq shumë rrefime të ndryshme për ju, sa më ngatërrojnë jashtë mase."
"Mund ta besoj lehtesisht," u përgjigj ai me seriozitet, "se zërat per mua mund te ndryshojne shumë; dhe do të dëshiroja, zonjushë Benet, të mos e vizatonit karakterin tim pikërisht tani, pasi ka arsye te druhem se puna nuk do t'i bente nder asnjerit prej nesh.'
"Por nese nuk e bej tani portretin tuaj, mund te mos kem më kurre mundësi."
"Nuk do te doja ne asnje menyre t'ju privoja nga ndonje kënaqësi," u përgjigj ai ftohtë.
Ajo nuk tha me asgje, dhe ata vazhduan vallen tjeter e u ndane në heshtje; të dy të pakënaqur, ndonëse jo në të njëjtën masë. Sepse ne kraharorin e Darsit kishte nje ndjenje mjaft të fuqishme ndaj saj, e cila shpejt i siguroi faljen dhe e drejtoi gjithe zemërimin e tij kundër dikujt tjetër.
Nuk kishin kaluar shumë kohë te ndarë, kur zonjusha Bingli iu afrua dhe, me nje shprehje perbuzjeje të sjellshme, iu drejtua kështu:
"Pra, zonjushë Eliza, degjoj se jeni krejt e magjepsur nga Xhorxh Uikham? Motra juaj po më fliste per të dhe më bënte një mijë pyetje; dhe kuptoj se i riu paska harruar t'ju tregoje, mes gjithe rrëfimeve të tjera, se ishte i biri i Uikhamit të vjetër, kujdestarit të të ndjerit Z. Darsi. Megjithatë, më lejoni t'ju këshilloj si mike

të mos u besoni pa kushte të gjitha pohimeve të tij; sepse, sa për trajtimin e keq që gjoja i ka bërë Z. Darsi, kjo është krejtësisht e rreme. Përkundrazi, ai ka qenë gjithmonë jashtëzakonisht i mirë me te, ndersa Xhorxh Uikham e ka trajtuar Z. Darsin ne menyren me te turpshme. Nuk i di hollesitë, por e di shumë mire se Z. Darsi nuk ka aspak faj; se ai nuk duron ta degjoje emrin e Xhorxh Uikhamit; dhe se, megjithese im vella mendoi se nuk mund ta shmangte lehtë perfshirjen e tij në ftesën për oficerët, u gëzua jashtë mase kur pa se ai vetë ishte larguar. Vetë ardhja e tij ne kete zonë eshte vertet nje paturpësi e madhe, dhe çuditem si guxoi ta bënte. Më vjen keq për ju, zonjushë Eliza, për këtë zbulim të fajit të të parapëlqyerit tuaj; por, duke marrë parasysh origjinen e tij, vertet nuk mund te pritej shumë më mirë."

"Faji dhe origjina e tij, sipas rrefimit tuaj, duken se janë e njejta gjë," tha Elizabeta me zemerim; "sepse nuk ju dëgjova ta akuzoni për asgjë më të keqe sesa që është i biri i kujdestarit të Z. Darsi; dhe per këtë, mund t'ju siguroj, më ka njoftuar vetë."

"Ju kërkoj ndjesë," u përgjigj zonjusha Bingli, duke u kthyer me nje buzëqeshje tallëse. "Më falni për ndërhyrjen; ishte me qëllim të mirë."

"Vajzë e pacipë!" tha Elizabeta me vete. "Gabohesh shumë nëse pret te ndikosh tek une me nje sulm kaq te ulët si ky. Nuk shoh asgjë ne te perveç padijes sate të qëllimshme dhe ligësisë së Z. Darsit.'

Pastaj kerkoi motren e saj me te madhe, e cila kishte marrë përsipër të pyeste Binglin për të njëjtën çështje. Xhejni e priti me nje buzëqeshje aq te embel kenaqesie, me një shklqim kaq të lumtur ne fytyre, sa tregonte mjaft qarte sa e kenaqur ishte nga ngjarjet e mbremjes. Elizabeta ia lexoi menjeherë ndjenjat; dhe në atë çast, shqetësimi për Uikhamin, zemërimi ndaj armiqve të tij dhe çdo gje tjeter u terhogen para shpreses se Xhejni ishte në rrugën më të bukur drejt lumturisë.

"Dua të di," tha ajo, me një fytyrë jo më pak të qeshur se e motrës, "çfarë mesove për Z. Uikhamin. Por ndoshta ke qenë e zënë aq këndshëm sa nuk ke menduar për ndonjë person të tretë; në këtë rast mund të jesh e sigurt për faljen time."
"Jo," u pergjigj Xhejni, "nuk e kam harruar; por nuk kam asgje te kenaqshme per te te thene. Z. Bingli nuk e njeh gjithë historinë e tij dhe është krejt i paditur per rrethanat që e kanë fyer më shumë Z. Darsin; por ai garanton për sjelljen e mirë, ndershmerinë dhe nderin e mikut të tij, dhe është plotësisht i bindur se Z. Uikham ka merituar shume me pak vemendje nga Z. Darsi sesa ka marrë. Më vjen keq të them se, sipas rrëfimit të tij, ashtu si edhe të motrës së tij, Z. Uikham nuk është aspak një i ri i respektueshem. Kam frikë se ka qene shume i pakujdesshem dhe ka merituar ta humbasë vlerësimin e Z. Darsit."
"Z. Bingli nuk e njeh vetë Z. Uikhamin."
"Jo; nuk e kishte pare kurre deri mengjesin tjeter ne Meriton."
"Atehere ky rrefim eshte ai qe ka marre nga Z. Darsi. Jam plotësisht e qartë. Por çfare thote per famullinë?"
"Nuk i kujtohen saktesisht rrethanat, megjithëse i ka dëgjuar nga Z. Darsi më shumë se një herë, por beson se i ishte lënë vetëm me kusht."
"Nuk kam asnje dyshim per singeritetin e Z. Binglit," tha Elizabeta me ngrohtësi, "por duhet të më falësh që nuk bindem vetëm nga sigurime. Mbrojtja që Z. Bingli i bëri mikut të tij ishte shumë e aftë, pa dyshim; por meqë ai nuk njeh disa pjesë të historisë dhe pjesën tjetër e ka mësuar nga vetë ai mik, unë do të guxoj ende t'i mendoj të dy zotërinjtë siç i mendoja më parë."
Pastaj ajo e ndryshoi bisedën në një temë më të këndshme për te dyja, dhe per te cilen nuk mund te kishte dallim mendimi. Elizabeta degjoi me kënaqësi shpresat e lumtura, megjithëse modeste, qe Xhejni ushqente per ndjenjat e Binglit, dhe tha gjthçka ge mundi për t'ia forcuar besimin. Kur iu bashkua vetë

Z. Bingli, Elizabeta u terhoq te zonjusha Lluka; dhe pyetjes së saj per kënaqesinë e partnerit të fundit mezi kishte arritur t'i pergjigjej, kur Z. Kolins iu afrua dhe i tha me gezim te madh se sapo kishte pasur fatin te bente nje zbulim shume te rëndësishëm.

"Kam zbuluar," tha ai, "nga nje rastesi e veçantë, se në këtë dhomë ndodhet tani nje i aferm i ngushtë i mbrojtëses sime. Rastesisht dëgjova vetë zotërinë duke përmendur, para zonjushes qe kryen nderimet e kesaj shtëpie, emrat e kushërirës së tij, zonjushës dë Bërg, dhe të nënës së saj, Ledi Katerinës. Sa çuditërisht ndodhin kto gjëra! Kush do ta kishte menduar se do te takoja-ndoshta-nje nip të Ledi Katerinë dë Bërgut në këtë mbledhje! Jam shumë mirënjohës që zbulimi u bë në kohë që t'i paraqes respektet e mia, gje qe po shkoj ta bëj tani, dhe besoj se ai do te me falë qe nuk e kam bërë më herët. Padituria ime e plote per lidhjen duhet të jetë ndjesa ime."

"Nuk do te prezantoheni vete me Z. Darsin?"

"Po, patjetër. Do t'i kërkoj ndjesë që nuk e kam bërë më parë. Besoj se eshte nipi i Ledi Katerines. Do te mund ta siguroj se zonja e saj ishte shumë mirë të shtunën e kaluar."

Elizabeta u perpoq shume ta largonte nga nje plan i tillë; duke e siguruar se Z. Darsi do ta konsideronte afrimin e tij pa prezantim si një liri të pacipë, jo si kompliment per hallën e tij; se nuk ishte aspak e nevojshme t kishte ndonjë vëmendje nga asnjëra anë, dhe se, po te ishte e nevojshme, i takonte Z. Darsit, si më i lartë ne rendësi, ta fillonte njohjen. Z. Kolins e dëgjoi me pamjen e vendosur te njeriut qe do te ndjekë deshiren e vet; dhe kur ajo pushoi së foluri, u përgjigj kështu:

"E dashura ime zonjushe Elizabetë, kam mendimin më të lartë ne bote per gjykimin tuaj te shkelqyer në te gjitha çshtjet q hyjne brenda kufijve të kuptimit tuaj; por më lejoni të them se duhet te ketë një dallim të madh mes formave të vendosura të ceremonise midis laikëve dhe atyre që rregullojnë klerin. Sepse,

me lejoni te verej se une e konsideroj detyren klerikale të barabartë në dinjitet me rangun më të lartë në mbretëri-me kusht qe, njekohësisht, të ruhet përulësia e duhur në sjellje. Prandaj duhet të më lejoni të ndjek zërin e ndërgjegjes sime në këte rast, i cili më shtyn te kryej atë që e shoh si pikë detyre. Më falni që nuk përfitoj nga këshilla juaj, e cila në çdo temë tjetër do te jetë udherrefyesi im i përhershëm, megjithëse në rastin para nesh e konsideroj veten me te pershtatshëm nga edukimi dhe studimi i zakonshëm për të vendosur çfarë është e drejtë sesa një zonjushë si ju."

Dhe me nje perkulje të ulët, e la për të sulmuar Z. Darsin. Elizabeta e vëzhgoi me padurim pritjen që do t'i bënte ky i fundit afrimit te tij, dhe habia e Z. Darsit nga nje adresim i tille ishte shume e dukshme. Kusheriri i saj e parapriu fjalimin me një perkulje solemne, dhe megjithese ajo nuk mund te degjonte asnjë fjalë, i dukej sikur po i degjonte të gjitha dhe dallonte në levizjen e buzeve te tij fjalët "ndjesë", "Hunsford" dhe "Ledi Katerinë dë Bërg". E merziste ta shihte duke e vënë veten në siklet para një njeriu të tillë. Z. Darsi po e shihte me një habi të pakufizuar; dhe kur me ne fund Z. Kolins e lejoi te fliste, ai u pergjigj me nje ajer miresjelljeje te largët. Megjithatë, Z. Kolins nuk u dekurajua nga të folurit përsëri, dhe përbuzja e Z. Darsit dukej se rritej mjaft me gjatësinë e fjalimit të tij të dytë; dhe në fund te tij, ai vetëm i bëri një përkulje të lehtë dhe u largua diku tjetër. Z. Kolins më pas u kthye te Elizabeta.

"Nuk kam asnje arsye, ju siguroj," tha ai, "të jem i pakënaqur nga pritja ime. Z. Darsi dukej shume i kenaqur nga vemendja. M'u pergjigj me miresjelljen më të madhe, madje më bëri komplimentin te thoshte se ishte aq i bindur per gjykimin e Ledi Katerinës, sa ishte i sigurt se ajo nuk mund të jepte kurrë favorin e saj ne menyre te padenjë. Ishte vertet një mendim shumë i bukur. Në pergjithësi, jam shume i kenaqur me të."

Meqe Elizabeta nuk kishte me ndonje interes të vetin për të ndjekur, ajo e ktheu vmendjen pothuajse krejtësisht te motra e saj dhe Z. Bingli; dhe vargu i mendimeve te kendshme qe i linden nga vezhgimet e saj e bri ndoshta pothuajse po aq të lumtur sa Xhejni. Ne mendje e shihte te vendosur ne atë shtëpi, në gjithë lumturinë qe mund të jepte një martesë me dashuri të vertete; dhe ndiente se, ne rrethana te tilla, mund te përpiqej madje t'i pelqente edhe dy motrat e Binglit. Mendimet e nenës se saj i pa qarte se ishin drejtuar po ne te njejtën an, dhe vendosi të mos i afrohej, nga frika se mos dëgjonte më tepër se ç'duhej. Prandaj, kur u ulen per darken e lehtë, ajo e konsideroi si një fatkeqësi të madhe kokëfortésinë e rastit që i vendosi pranë njera-tjetres; dhe u merzit thellë kur pa se nëna e saj po fliste me ate person te vetem, Ledi Lluken, lirisht, hapur, dhe per asgje tjeter veç pritjes së saj që Xhejni të martohej së shpejti me Z. Binglin. Ishte një temë gjallëruese, dhe Znj. Benet dukej e paaftë të lodhej ndërsa numëronte përparësitë e kësaj lidhjeje. Që ai ishte një i ri kaq magjepsës, kaq i pasur dhe jetonte vetëm tri milje larg tyre, ishin pikat e para te vetekënaqësisë; pastaj ishte nje ngushellim i madh te mendoje sa të dashura ishin dy motrat e tij me Xhejnin dhe te ishte e sigurt se ato duhet ta deshironin lidhjen po aq sa ajo vete. Per me teper, ishte nje gje shume premtuese per vajzat me te vogla, pasi martesa e madhe e Xhejnit do t'i sillte ato prane burrave te tjere te pasur; dhe se fundi, ishte aq e kendshme ne moshën e saj të mund t'ia linte vajzat beqare kujdesit te motres se tyre, qe te mos detyrohej te dilte ne shoqëri më shumë nga sa i pëlqente.

Ishte e nevojshme ta paraqiste këtë rrethanë si kënaqësi, sepse në raste të tilla kështu e kërkonte rregulli; por askush nuk kishte më pak gjasa se Znj. Benet te gjente ngushëllim duke qëndruar në shtepi në çfaredo periudhe te jetës. Ajo e përfundoi me shume urime te mira qe Ledi Lluka se shpejti te kishte po të

njejtin fat, megjithëse qartësisht dhe triumfalisht besonte se kjo nuk kishte asnjë mundësi.
Më kot u përpoq Elizabeta të frenonte vrullin e fjalëve të nënës se saj ose ta bindte te pershkruante lumturine me një pështpërimë më pak të dëgjueshme; sepse, për mërzinë e saj të papershkrueshme, ajo mund të kuptonte se pjesa kryesore e saj degjohej nga Z. Darsi, i cili ishte ulur perballë tyre. Nëna e saj vetëm e qortoi se po fliste marrëzira.
"Çfarë është Z. Darsi për mua, të lutem, që të kem frikë prej tij? Jam e sigurt se nuk i detyrohemi ndonje mirësjellje të veçantë, aq sa te mos themi asgje qe mund te mos i pëlqejë ta dëgjojë."
"Për hir të Zotit, zonjë, flisni më ulët. Çfarë përfitimi mund të keni duke fyer Z. Darsin? Nuk do ta rekomandoni kurrë veten te miku i tij duke vepruar kështu."
Megjithatë, asgjë që ajo mund të thoshte nuk pati ndonjë ndikim. Nëna e saj vazhdoi të fliste për planet e saj me po të njëjtin ton të kuptueshëm. Elizabeta u skuq dhe u skuq sërish nga turpi dhe mërzia. Nuk mund të mos hidhte shpesh sytë nga Z. Darsi, megjithëse çdo vështrim e bindte për atë që i druhej; sepse, edhe pse ai nuk po shihte gjithmonë nga nëna e saj, ajo ishte e bindur se vemendja e tij ishte vazhdimisht e fiksuar tek ajo. Shprehja e fytyres se tij ndryshoi gradualisht nga perbuzje e indinjuar në një seriozitet të qetë e të qëndrueshëm.
Më në fund, megjithatë, Znj. Benet nuk pati më ç'të thoshte; dhe Ledi Lluka, e cila kishte kohë qe gogesinte nga persëritja e kënaqësive ku nuk shihte asnjë mundësi të merrte pjesë, iu la ngushëllimit të proshutës së ftohtë dhe pulës. Elizabeta tani filloi të ringjallej. Por intervali i qetësisë nuk zgjati shumë; sepse, kur darka e lehtë mbaroi, u fol për këngë, dhe ajo pati poshtërimin të shihte Merin që, pas shumë pak lutjesh, po përgatitej të kënaqte shoqërinë. Me shumë vështrime kuptimplote dhe lutje te heshtura u perpoq ta ndalonte nje prove te tille gatishmërie-por me kot. Meri nuk i kuptoi; nje mundesi e tille per t'u shfaqur

ishte e këndshme per të, dhe filloi këngën. Sytë e Elizabetës u ngulën tek ajo me ndjenja shumë të dhimbshme; dhe ajo e ndoqi perparimin e saj neper disa strofa me nje padurim qe u shpërblye shumë keq ne fund, sepse Meri, pasi mori mes falënderimeve të tavolines aluzionin e një shprese se mund të bindej t'i nderonte persëri, pas nje pauze gjysmëminute filloi nje tjeter.

Aftësitë e Merit nuk ishin aspak të përshtatshme për një shfaqje të tillë; zëri i saj ishte i dobët dhe mënyra e saj e shtirur. Elizabeta ishte ne ankth. Pa nga Xhejni per të parë si po e duronte; por Xhejni po fliste shume qetesisht me Binglin. Pa nga dy motrat e tij dhe i pa duke i bere shenja talljeje njera-tjetrës dhe Darsit, i cili megjithate vazhdonte te qendronte i padepertueshëm e serioz. Pa nga i ati per t'i kërkuar ndërhyrjen, nga frika se mos Meri kendonte gjithe natën. Ai e kuptoi aluzionin dhe, kur Meri mbaroi këngën e dytë, tha me zë:

"Kjo ishte shumë mirë, bijë. Na kënaqe mjaftueshëm gjatë. Le t'u japim kohë edhe zonjushave të tjera të shfaqen."

Meri, megjithese u shtir sikur nuk degjoi, u hutua disi; dhe Elizabeta, e ardhur keq per te dhe e ardhur keq per fjalët e të atit, pati frikë se ankthi i saj nuk kishte sjellë asgjë të mirë. Tani iu drejtuan te tjerëve të shoqërisë.

"Nëse unë," tha Z. Kolins, "do te kisha fatin të mund të këndoja, jam i sigurt se do te kisha kenaqesi te madhe ta nderoja shoqerine me nje melodi; sepse e konsideroj muzikën si një argetim shumë te pafajshëm dhe plotësisht të pajtueshëm me profesionin e nje kleriku. Megjithatë, nuk dua të them se mund të justifikohemi nëse i kushtojmë shumë nga koha jonë muzikës, sepse sigurisht ka gjëra të tjera që kërkojnë vëmendje. Famullitari i nje famullie ka shume per te berë. Se pari, duhet te beje një marrëveshje të tillë për të dhjetat që të jetë e dobishme për veten dhe jo fyese per mbrojtesin e tij. Duhet te shkruaje vetë predikimet; dhe koha që mbetet nuk do të jetë teper për detyrat e famullisë dhe per kujdesin e përmirësimin e banesës së tij, të

cilën nuk mund te justifikohet ta lërë pa e bërë sa më të rehatshme. Dhe nuk mendoj se eshtë gje e parëndësishme që ai te kete sjellje te vemendshme dhe pajtuese ndaj të gjithëve, sidomos ndaj atyre te cileve u detyrohet per ngritjen e tij. Nuk mund ta liroj nga kjo detyre; as nuk mund te mendoj mire per nje njeri qe do te linte pas dore rastin per të dëshmuar respekt ndaj kujtdo qe lidhet me familjen.

Dhe me një perkulje drejt Z. Darsit, e mbylli fjalimin e tij, të cilin e kishte thënë aq me zë të lartë sa e dëgjoi gjysma e dhomës. Shumë e panë te habitur-shumë buzëqeshën; por askush nuk dukej më i argëtuar se vetë Z. Benet, ndërsa gruaja e tij e lavdëroi seriozisht Z. Kolinsin qe kishte folur kaq me mend dhe verejti, me gjysme zeri drejtuar Ledi Llukës, se ai ishte një i ri jashtëzakonisht i zgjuar dhe i mirë.

Elizabetes iu duk se, po te kishte ber familja e saj një marreveshje per ta ekspozuar veten sa më shumë gjatë mbremjes, do të kishte qene e pamundur t'i luanin rolet me më shume gjallëri ose me sukses më të madh; dhe ajo e mendoi si fat te mirë per Binglin dhe motrën e saj që një pjesë e kësaj shfaqjeje i kishte shpëtuar vëmendjes së tij, dhe që ndjenjat e tij nuk ishin te tilla qe te tronditeshin shume nga marrezia që patjeter kishte parë. Megjithatë, që dy motrat e tij dhe Z. Darsi te kishin nje mundesi te tille per te perqeshur të afërmit e saj ishte mjaft e keqe; dhe ajo nuk mund të vendoste nëse përbuzja e heshtur e zotërisë apo buzëqeshjet fyese të zonjave ishin më të padurueshme.

Pjesa tjetër e mbrëmjes i solli pak argëtim. U bezdis nga Z. Kolins, i cili vazhdoi me kembengulje te qendronte pranë saj; dhe megjithëse nuk mundi ta bindte të vallëzonte përsëri me të, ia hoqi mundesine te vallëzonte me të tjerët. Më kot iu lut ajo të ngrihej me dikë tjetër dhe i ofroi ta prezantonte me çdo zonjushë ne dhome. Ai e siguroi se, sa per vallëzimin, ishte krejtësisht indiferent ndaj tij; se gellimi i tij kryesor ishte, me vemendje

delikate, të rekomandohej tek ajo; dhe se, për këtë arsye, do ta bënte pikë të qëndronte pranë saj gjithë mbrëmjen. Nuk kishte si te debatohej me nje plan të tillë. Lehtësimin më të madh ia dha shoqja e saj, zonjusha Lluka, e cila shpesh bashkohej me ta dhe, me natyrë të mirë, e tërhiqte bisedën e Z. Kolinsit nga vetja. Ajo te pakten ishte e lirë nga fyerja e ndonje vemendjeje të mëtejshme nga Z. Darsi: megjithëse shpesh qëndronte shumë prane saj, krejt i lire, ai nuk iu afrua kurre aq sa te fliste. Ajo e ndjeu këtë si pasojë të mundshme të aluzioneve të saj për Z. Uikhamin dhe u gëzua për këtë.

Grupi i Longbernit ishte i fundit nga te gjithe te ftuarit që u largua; dhe, me nje manover te Znj. Benet, iu desh të prisnin karrocen per një çerek ore pasi te gjithe te tjerët kishin ikur, gjë që u dha kohë te shihnin sa me gjithë zemer dëshirohej largimi i tyre nga disa prej familjes. Znj. Hërst dhe motra e saj mezi hapen gojën, përveçse për t'u ankuar nga lodhja, dhe dukeshin qartë te paduruara ta kishin shtëpine per vete. Ato zmbrapsën çdo perpjekje të Znj. Benet për bisedë dhe, duke vepruar kështu, hodhën një plogështi mbi gjithë grupin, e cila u lehtësua shumë pak nga fjalimet e gjata të Z. Kolinsit, që po komplimentonte Z. Binglin dhe motrat e tij per elegancën e argëtimit, mikpritjen dhe mirësjelljen që kishin shënuar sjelljen e tyre ndaj te ftuarve. Darsi nuk tha asgjë. Z. Benet, në po të njejten heshtje, po shijonte skenen. Z. Bingli dhe Xhejni gëndronin bashkë pak t veçuar nga të tjerët dhe flisnin vetëm me njeri-tjetrin. Elizabeta ruajti një heshtje po aq të gendrueshme sa Znj. Herst apo zonjusha Bingli; madje edhe Lidija ishte shume e lodhur per të thënë më shumë se ndonjë thirrje te rastit: "Zot, sa e lodhur jam!" e shoqeruar nga nje gogësimë e fortë.

Kur me ne fund u ngriten per t'u larguar, Znj. Benet u tregua jashtezakonisht këmbëngulëse në mirësjelljen e saj, duke shpresuar ta shihte se shpejti gjithe familjen ne Longbern; dhe iu

drejtua veçanërisht Z. Binglit, duke e siguruar sa shumë do t'i lumturonte nese do te hante nje darke familjare me ta në çdo kohë, pa ceremoninë e një ftese zyrtare. Bingli ishte plot kënaqësi mirënjohëse; dhe pranoi me gatishmëri të shfrytëzonte rastin e parë për t'i bërë vizitë pas kthimit nga Londra, ku ishte i detyruar të shkonte të nesërmen për pak kohë.
Znj. Benet ishte plotesisht e kënaqur; dhe u largua nga shtëpia me bindjen e ëmbël se, duke llogaritur përgatitjet e nevojshme per marreveshjet, karrocat e reja dhe rrobat e dasmës, pa dyshim do ta shihte vajzen e saj të vendosur në Netherfild brenda tre ose kater muajsh. Per martesen e nje vajze tjetër me Z. Kolinsin mendonte me po te njejten siguri, dhe me kënaqësi të konsiderueshme, megjithëse jo të barabartë. Elizabeta ishte më pak e dashura per te nga te gjithe femijët e saj; dhe megjithëse burri dhe martesa ishin plotesisht te mjaftueshëm për të, vlera e secilit zbehej perballë Z. Binglit dhe Netherfildit.

Kapitulli 19

Dita tjeter hapi nje skene te re ne Longbern. Z. Kolins beri deklaratën e tij në formën e duhur. Pasi kishte vendosur ta bënte pa humbur kohe, meqe leja e tij zgjaste vetëm deri te shtunën tjeter, dhe duke mos pasur asnje ndjenje pasigurie që ta bënte të vuante edhe në atë çast, ai iu përvesh punës në mënyrë shumë të rregullt, me të gjitha formalitetet që mendonte se ishin pjesë e domosdoshme e çështjes.
Kur gjeti Znj. Benet, Elizabetën dhe njerën nga vajzat më të vogla së bashku, pak pas mëngjesit, iu drejtua nënës me këto fjalë:
"A mund te shpresoj, zonje, ne ndermjetesimin tuaj pranë vajzës suaj te bukur, Elizabetes, kur te kerkoj nderin e një bisede private me te gjate këtij mëngjesi?"

Para se Elizabeta te kishte kohe per diçka më shumë se një skugje habie, Znj. Benet u përgjigj menjëherë:
"Oh, i dashur! Po, sigurisht. Jam e sigurt se Lizi do te jete shume e lumtur-jam e sigurt se nuk mund te kete asnje kundërshtim. Hajde, Kiti, me duhesh lart.'
Dhe duke mbledhur punen e saj me dore, po nxitonte te largohej, kur Elizabeta thirri:
"E dashur zonje, mos ikni. Ju lutem, mos ikni. Z. Kolins duhet te me falë. Ai nuk mund te kete asgje per të më thënë që të mos mund ta degjojë kushdo. Po largohem vetë."
"Jo, jo, marrezira, Lizi. Dua te gendrosh aty ku je."
Dhe kur pa se Elizabeta, me fytyre te merzitur e të hutuar, dukej vërtet gati të arratisej, shtoi:
"Lizi, unë këmbëngul qe të qëndrosh dhe ta dëgjosh Z. Kolins."
Elizabeta nuk mund ta kundërshtonte një urdhër të tillë; dhe një çast mendimi e bëri të kuptonte se më e mençura do të ishte ta përfundonte këtë sa më shpejt dhe sa më qetë të ishte e mundur. U ul perseri dhe u perpoq t'i fshihte ndjenjat e saj, te ndara mes shqetësimit dhe zbavitjes, duke u marrë vazhdimisht me punën që kishte në dorë.
Znj. Benet dhe Kiti u larguan; dhe sapo ato dolen, Z. Kolins filloi:
"Më besoni, e dashura ime zonjushë Elizabetë, se modestia juaj, larg nga te qenit ne dem tuajin, vetem sa u shton hijeshi persosmerive tuaja të tjera. Do të ishit dukur më pak e dashur në sytë e mi po të mos kishit këtë ngurrim të vogël; por më lejoni t'ju siguroj se kam lejen e nënes suaj të respektuar për këtë bisedë. Vështirë se mund të dyshoni për qëllimin e fjalëve të mia, sado qe delikatesa juaj natyrore mund t'ju shtyjë të shtireni sikur nuk e kuptoni; vëmendjet e mia kanë qenë tepër të dukshme për t'u keqkuptuar. Pothuajse sapo hyra në këtë shtëpi, ju veçova si shoqen e jetes sime të ardhshme. Por para se të rrëmbehem nga ndjenjat e mia mbi këtë çështje, ndoshta do t ishte e

këshillueshme të paraqes arsyet e mia për martesë-dhe, për më teper, arsyet pse erdha ne Hertfordshajer me qellimin per të zgjedhur një grua, siç e bëra pa dyshim."
Ideja e Z. Kolinsit, me gjithe qetesine e tij solemne, duke u rrëmbyer nga ndjenjat, e solli Elizabetën aq pranë të qeshurës, sa nuk mundi ta perdorte pauzen e shkurter që ai i la për ta ndalur më tej; dhe ai vazhdoi:
"Arsyet e mia per t'u martuar janë, se pari, sepse mendoj se është gjeja e drejtë për çdo klerik me gjendje të rehatshme, si unë, të jape shembullin e marteses në famullinë e tij; së dyti, sepse jam i bindur se kjo do t'i shtoje shume lumturise sime; dhe së treti, gjë që ndoshta duhej ta kisha përmendur më herët, sepse është keshilla dhe rekomandimi i veçante i zonjes shumë fisnike që kam nderin ta quaj mbrojtesen time. Dy herë ajo ka denjuar të më japë mendimin e saj, madje pa ia kërkuar, mbi këtë çështje; dhe pikerisht te shtunën mbrëma para se të largohesha nga Hunsfordi-mes lojërave tona të kuadrilit, ndersa Znj. Xhenkinson po rregullonte mbështetësen e këmbëve të zonjushës dë Bërg-ajo tha: 'Z. Kolins, ju duhet të martoheni. Nje klerik si ju duhet te martohet. Zgjidhni siç duhet, zgjidhni nje zonje per hirin tim dhe per tuajin; le të jetë një person aktiv, i dobishëm, jo i rritur me shumë pretendime, por i afte ta përdorë mirë nje te ardhur te vogel. Kjo eshte keshilla ime. Gjeni nje grua te tille sa me shpejt qe te mundeni, silleni në Hunsford dhe un do ta vizitoj.'
Më lejoni, meqë ra fjala, kushërira ime e bukur, të vërej se nuk e llogaris aspak vemendjen dhe miresine e Ledi Katerine dë Bërgut si një nga përparësitë më të vogla që kam në dorë t'ju ofroj. Do t'i gjeni sjelljet e saj pertej çdo gjeje që mund të pershkruaj; dhe mendoj se zgjuarsia dhe gjalleria juaj duhet t'i pelqejnë, sidomos kur të zbuten me heshtjen dhe respektin që rangu i saj do te zgjojë pashmangshëm.

Kaq për qellimin tim të përgjithshëm në favor të martesës; mbetet të tregoj pse mendimet e mia u drejtuan nga Longbërni në vend të zonës sime, ku ju siguroj se ka shumë vajza të reja të dashura. "Por e verteta është se, duke qenë se unë do ta trashëgoj këtë pronë pas vdekjes së babait tuaj të nderuar (i cili, megjithatë, mund të jetojë edhe shumë vite të tjera), nuk mund ta qetësoja ndergjegjen time pa vendosur të zgjedh një bashkëshorte nga mes vajzave të tij, që humbja për to të ishte sa më e vogël kur të ndodhe ai moment i trishtuar-i cili, sic e thashe tashme, mund te mos vije për shumë vite. Ky ka qenë motivi im, kushërira ime e bukur, dhe shpresoj që kjo të mos më ulë në vlerësimin tuaj. Dhe tani nuk më mbetet gjë tjetër veçse t'ju siguroj, me gjuhën më të zjarrtë të mundshme, për forcën e ndjenjave të mia. Pasuria per mua është krejtesisht pa rendesi dhe nuk do t'i kërkojasgjë të tillë babait tuaj, sepse e di shumë mirë që nuk do të mund të përmbushej; dhe se një mijë paund në fondet 4 për qind, te cilat nuk do të jenë tuajat deri pas vdekjes së nënës suaj, janë gjithçka qe mund t'ju takoje ndonjeherë. Për këtë çeshtje, pra, do te hesht gjithmone; dhe mund te jeni e sigurt se asnje qortim i ulët nuk do të dalë kurrë nga buzët e mia kur të jemi të martuar."

Tani ishte absolutisht e nevojshme ta ndërpriste.

"Jeni teper i nxituar, zoteri," thirri ajo. "Po harroni qe une ende nuk kam dhëne asnje pergjigje. Më lejoni ta bëj pa humbur më kohe. Pranoni falenderimet e mia per komplimentin qe po më bëni. E ndiej shume nderin e propozimit tuaj, por është e pamundur per mua te bej tjeter veçse ta refuzoj.

"Nuk po mesoni tani prej meje," u pergjigj Z. Kolins, duke bërë një lëvizje formale me dorë, "se është zakon për zonjushat e reja te refuzojne deklaratat e burrit që fshehurazi synojnë ta pranojnë, kur ai u drejtohet per herë të parë; dhe se ndonjeherë refuzimi përsëritet edhe për herë t dytë apo të tretë. Prandaj,

nuk jam aspak i dekurajuar nga ajo qe sapo thatë dhe shpresoj t'ju çoj para altarit shumë shpejt."
"Për fjalën time, zotëri," thirri Elizabeta, "shpresa juaj është disi e jashtëzakonshme pas deklaratës sime. Ju siguroj se nuk jam nga ato zonjusha (nese te tilla ekzistojnë) që guxojnë të rrezikojnë lumturine e tyre me shpresen se do t'u kerkohet doren per herë te dyte. Jam krejtesisht serioze ne refuzimin tim. Ju nuk mund të me bënit të lumtur, dhe jam e bindur se unë do të isha gruaja e fundit ne botë qe do t'ju bënte ju të lumtur. Madje, po t'ju njihte mikja juaj, Ledi Katerinë, jam e bindur se do të më gjente në çdo aspekt të papërshtatshme për këtë rol."
"Nese do te ishte e sigurt qe Ledi Katerine do të mendonte keshtu," tha Z. Kolins shume seriozisht, "por nuk mund ta imagjinoj qe zonja e saj do të mos ju miratonte. Dhe mund të jeni e sigurt se, kur te kem nderin ta takoj persëri, do të flas me fjalët m të mira për modestinë, ekonominë dhe cilësitë tuaja të tjera të dashura."
"Vërtet, Z. Kolins, çdo lavdërim për mua është i panevojshëm. Duhet të më lejoni të gjykoj vetë dhe të më bëni nderin të besoni ate qe them. Ju uroj shume lumturi dhe shume pasuri, dhe duke refuzuar doren tuaj, po bëj gjithçka që mundem për të parandaluar të kundertën. Duke më bërë këtë ofertë, ju duhet ta keni qetesuar delikatesën e ndjenjave tuaja ndaj familjes sime dhe mund ta zoteroni pronen e Longbërnit kurdo që t'ju bjerë në pjesë, pa asnje qortim ndaj vetes. Kjo çështje, pra, mund të konsiderohet perfundimisht e mbyllur."
Dhe duke u ngritur ndersa fliste kështu, do të kishte dalë nga dhoma, po te mos e kishte ndalur Z. Kolins:
"Kur të kem nderin të flas përsëri me ju për këtë temë, do të shpresoj te marr nje pergjigje më të favorshme nga ajo që më dhatë tani; megjithëse jam larg së akuzuari ju për mizori për momentin, sepse e di qe eshte zakon i vendosur i gjinise suaj të refuzoje nje burre ne kërkesën e parë dhe ndoshta edhe tani keni

thene aq sa per te inkurajuar kërkesën time, aq sa e lejon delikatesa e vërtetë e karakterit femëror."
"Vërtet, Z. Kolins," thirri Elizabeta me pak nervozizëm, "më hutoni jashte mase. Nese ajo qe kam thëne deri tani mund t'ju duket si inkurajim, atëherë nuk di si ta shpreh refuzimin tim në nje menyre qe t'ju binde se eshtë i tillë.'
"Duhet të më lejoni të kënaq veten me mendimin, kushërira ime e dashur, se refuzimi juaj është thjesht formalitet. Arsyet e mia per ta besuar janë këto: nuk me duket se dora ime është e padenje per pranimin tuaj, apo se pozita qe mund t' ju ofroj eshtë diçka tjetër përveçse tepër e dëshirueshme. Pozita ime në jetë, lidhjet e mia me familjen dë Berg dhe farefisnia ime me tuajën jane rrethana shume ne favorin tim; dhe duhet te mermi parasysh gjithashtu se, pavaresisht gjithe terheqjeve tuaja të shumta, nuk është aspak e sigurt që do t'ju behet ndonjëherë një tjeter oferte martese. Paja juaj është fatkeqesisht aq e vogël, sa me shumë gjasa do t'i zbehë efektet e bukurisë dhe cilësive tuaja të dashura.
"Prandaj, duke qenë se duhet te arrij në përfundimin se nuk jeni serioze ne refuzimin tuaj ndaj meje, do të zgjedh ta shpjegoj atë si deshirën tuaj për të shtuar dashurinë time përmes pritjes dhe pasigurisë, sipas praktikës së zakonshme të grave elegante."
"Ju siguroj, zoteri, se nuk kam aspak pretendime per atë lloj elegance që konsiston në mundimin e një burri të respektueshëm. Do të preferoja shumë më tepër të më bënit nderin te me besonit te sinqertë. Ju falënderoj përsëri e përsëri per nderin që më keni berë me propozimin tuaj, por ta pranoj është krejtsisht e pamundur. Ndjenjat e mia, në çdo aspekt, ma ndalojnë. A mund të flas më qartë? Mos më konsideroni tani si nje grua elegante qe synon tju mundoje, por si nje qenie e arsyeshme që po flet te vërtetën nga zemra."
"Ju jeni vazhdimisht e mrekullueshme!" thirri ai, me nje lloj galanterie të sikletshme; "dhe jam i bindur se, kur propozimi im

te mbeshtetet nga autoriteti i qarte i te dy prindërve tuaj të shkëlqyer, ai nuk do të dështojë të bëhet i pranueshëm." Përballë një këmbënguljeje të tillë në vetëmashtrim të gëllimshëm, Elizabeta nuk dha më asnjë përgjigje dhe u largua menjëherë në heshtje; e vendosur që, nëse ai do të vazhdonte t'i konsideronte refuzimet e saj te perseritura si inkurajim lajkatues, t'i drejtohej babait te saj, refuzimi i të cilit mund të shprehej në nje menyre aq vendimtare sa nuk do te linte vend për keqkuptim, dhe sjellja e te cilit te pakten nuk mund te ngatërrohej me shtirjen apo flirtin e një gruaje elegante.

Kapitulli 20

Z. Kolins nuk mbeti gjate ne soditjen e heshtur të dashurisë së tij te suksesshme; sepse Znj. Benet, pasi ishte sorollatur ne korridor per të pritur fundin e bisedës, sapo pa Elizabetën të hapte deren dhe te kalonte me hapa të shpejtë drejt shkallëve, hyri menjëherë ne dhomën e mëngjesit dhe përgëzoi si atë, ashtu edhe veten, me fjale te ngrohta për perspektivën e lumtur të lidhjes se tyre me te afërt. Z. Kolins i priti dhe i ktheu këto urime me po aq kenaqesi dhe me pas nisi te tregonte hollesitë e bisedës se tyre, rezultati i së cilës, sipas tij, i jepte çdo arsye për t'u ndier i kënaqur, pasi refuzimi i palekundur i kushërires së tij buronte natyrshëm nga modestia e saj e turpshme dhe delikatesa e sinqertë e karakterit të saj.

Ky informacion, megjithate, e tronditi Znj. Benet. Ajo do të ishte lumturuar po te ishte po aq e bindur se vajza e saj kishte dashur ta inkurajonte duke kundërshtuar propozimin e tij; por nuk guxonte ta besonte dhe nuk mundi te mos e thoshte.

"Por besoni, Z. Kolins," shtoi ajo, "se Lizi do te sillet ne arsye. Do te flas vete me te menjeherë. Është një vajzë shumë kokëforte dhe budallaqe dhe nuk e njeh interesin e vet; por une do ta bëj ta njohë."

"Më falni qe ju ndërpres, zonjë," thirri Z. Kolins; "por nse ajo është vertet kokëfortë dhe budallaqe, nuk e di nëse do të ishte nje bashkëshorte aq e dëshirueshme për një burrë në pozitën time, i cili natyrshëm kerkon lumturi në martesë. Nëse, pra, ajo këmbëngul vërtet në refuzimin e kërkesës sime, ndoshta do të ishte me mire te mos detyrohej të më pranonte, sepse, po të kishte te tilla te meta ne karakter, nuk do te mund te kontribuonte shume ne lumturine time."

"Zotëri, më keni keqkuptuar plotësisht," tha Znj. Benet e alarmuar. "Lizi eshte kokeforte vetëm në çështje të tilla. Në çdo gjë tjetër është vajza më zemërmirë që ka ekzistuar ndonjëherë. Do të shkoj menjëherë te Z. Benet dhe jam e sigurt se do ta rregullojmë shumë shpejt këtë punë me të."

Ajo nuk i dha kohë te pergjigjej, por nxitoi menjeherë drejt burrit të saj dhe, sapo hyri ne bibliotekë, thirri:
"Oh, Z. Benet, ju duhen menjëherë; jemi të gjithë në rrëmujë. Duhet te vini dhe ta detyroni Lizin te martohet me Z. Kolins, sepse ajo betohet se nuk do ta pranojë; dhe nëse nuk nxitoni, ai do te ndryshoje mendje dhe nuk do ta doje më."

Z. Benet ngriti sytë nga libri ndërsa ajo hyri dhe e vështroi fytyrën e saj me nje qetësi te pandryshuar nga lajmi që ajo i dha.

"Nuk kam kenaqesine t'ju kuptoj," tha ai pasi ajo mbaroi fjalimin. "Për çfarë po flisni?"

"Për Z. Kolinsin dhe Lizin. Lizi deklaron se nuk do ta pranojë Z. Kolinsin, dhe Z. Kolins po fillon te thote se nuk do ta marrë Lizin."

"Dhe çfarë duhet te bej unë në këtë rast? Duket një çështje pa shpresë."

"Flisni vete me Lizin. Thuajini se kembengulni qe ajo të martohet me të."

"Thirreni këtu. Do ta dgjojë mendimin tim."

Znj. Benet i ra ziles dhe zonjushe Elizabeta u thirr në bibliotekë.

"Eja këtu, bijë," tha i ati sapo ajo u shfaq. "Të kam thirrur për nje çështje të rëndësishme. Më kanë thënë se Z. Kolins të ka bërë nje propozim martese. Është e vërtetë?"

Elizabeta u përgjigj se po.

"Shumë mirë-dhe këtë propozim martese e ke refuzuar?"

"Po, zotëri."

"Shumë mirë. Tani vijme te pika kryesore. Nena jote këmbëngul që ta pranosh. A nuk është kështu, Znj. Benet?"

"Po, ose nuk do ta shoh me kurrë."

"Një zgjedhje e trishtuar është para teje, Elizabetë. Që nga kjo ditë, duhet të jesh e huaj për njërin nga prindërit e tu. Nëna jote nuk do te te shohe me nese nuk martohesh me Z. Kolinsin, dhe unë nuk do të të shoh më nëse martohesh."

Elizabeta nuk mundi të mos buzëqeshte nga një përfundim i tillë pas një fillimi te tillë; por Znj. Benet, e cila e kishte bindur veten se burri i saj e shihte çeshtjen ashtu siç dëshironte ajo, mbeti jashtëzakonisht e zhgënjyer.

"Çfarë doni te thoni, Z. Benet, duke folur ne këtë mënyrë? Më premtuat se do te këmbëngulnit që ajo të martohej me të."

"E dashura ime," u pergjigj burri i saj, "kam dy favore te vogla për te kërkuar. Së pari, që të më lejoni përdorimin e lirë të mendjes sime në këtë rast; dhe së dyti, te dhomës sime. Do të isha i kenaqur ta kisha bibliotekën vetëm sa më shpejt të jetë e mundur.

Megjithatë, pavarësisht zhgënjimit ndaj burrit të saj, Znj. Benet nuk hoqi dorë nga çështja. Ajo foli me Elizabetën vazhdimisht; here e ledhatonte, here e kercenonte. U perpoq te fitonte Xhejnin ne anen e saj, por Xhejn, me gjithe butesine e mundshme, refuzoi te nderhynte; dhe Elizabeta, herë me seriozitet te vërtetë, herë me gëzim lozonjar, iu përgjigj sulmeve te saj. Megjithëse mënyra e saj ndryshonte, vendosmëria nuk ndryshoi kurre.

Ndërkohë, Z. Kolins po meditonte në vetmi mbi gjithçka që kishte ndodhur. Mendonte teper mire per veten per te kuptuar se per çfare arsyeje kushërira mund ta refuzonte; dhe megjithëse krenaria e tij ishte lenduar, nuk vuajti ne asnje menyre tjeter. Dashuria e tij per te ishte krejt imagjinare; dhe mundesia që ajo të meritonte qortimet e së ëmës e pengoi të ndiente keqardhje.

Ndersa familja ishte ne ketë rremujë, Sharlotë Lukas erdhi të kalonte diten me ta. Ajo u prit ne korridor nga Lidija, e cila vrapoi drejt saj dhe tha me gjysme zeri:
"Jam shume e lumtur qe erdhe, sepse ketu po ndodh qejf i madh! E di çfare ka ndodhur kete mengjes? Z. Kolins i ka bërë propozim Lizit dhe ajo nuk e pranon."

Sharlota mezi pati kohë të përgjigjej para se t'u bashkohej Kiti, e cila erdhi te tregonte të njëjtin lajm; dhe sapo hynë në dhomën e mengjesit, ku Znj. Benet ishte vetëm, ajo gjithashtu nisi menjeherë mbi këte temë, duke kërkuar dhembshurinë e zonjushe Lukas dhe duke iu lutur te bindte shoqen e saj, Lizin, te pranonte dëshirën e familjes.

"Ju lutem, e dashur zonjushe Lukas," shtoi ajo me nje ton te trishtuar, "sepse askush nuk eshte ne anën time, askush nuk më mbështet; po trajtohem mizorisht, askush nuk ndien për nervat e mia të shkreta."

Përgjigija e Sharlotës u kursye nga hyrja e Xhejnit dhe Elizabetës.

"Ja ku po vjen," vazhdoi Znj. Benet, "duke u dukur krejt e pashqetësuar dhe pa u interesuar më shumë për ne sesa sikur të ishim ne Jork, mjafton qe te beje sic do vete. Por po te them, zonjushë Lizi, nëse të shkon ndër mend të vazhdosh të refuzosh çdo propozim martese në këtë mënyrë, nuk do të gjesh kurrë burrë-dhe nuk e di kush do te te mbaje kur babai yt të vdesë. Unë nuk do te jem ne gjendje te te mbaj-prandaj po të paralajmëroj. Që nga kjo ditë nuk kam më punë me ty. Të thashë në bibliotekë se nuk do të të flisja më kurrë dhe do ta shohesh se e mbaj fjalën. Nuk kam kënaqesi të flas me fëmijë të pabindur. Jo se kam shume kenaqesi të flas me këdo. Njerëzit që vuajne nga nervat si unë nuk kanë shume dëshirë të flasin.

Askush nuk e di çfare vuaj! Por kështu është gjithmonë. Ata që nuk ankohen nuk meshirohen kurrë."

Vajzat e saj e dgjuan në heshtje këtë shpërthim, duke e ditur se çdo përpjekje për ta qetësuar apo bindur vetëm sa do ta shtonte acarimin e saj. Ajo vazhdoi te fliste, pra, pa u ndërprerë nga asnjera prej tyre, derisa u bashkua me ta Z. Kolins, i cili hyri me nje ajer më solemn se zakonisht; dhe sapo e pa, ajo u tha vajzave:

"Tani këmbëngul që ju të gjitha të mbyllni gojën dhe të më lini mua dhe Z. Kolinsin te bejme nje bisede te vogël."

Elizabeta doli qetësisht nga dhoma; Xhejn dhe Kiti e ndoqën, por Lidija gendroi ne vend, e vendosur te degjonte gjithçka që mundej; dhe Sharlota, e ndaluar fillimisht nga miresjellja e Z. Kolinsit, pyetjet e të cilit për të dhe familjen e saj qenë shumë të hollësishme, e pastaj nga njfarë kureshtjeje, u mjaftua duke gendruar prane dritares dhe duke bere sikur nuk degjonte.

Me një zë të zymtë, Znj. Benet nisi bisedën e planifikuar:

"Oh, Z. Kolins!"

"Zonja ime e dashur," u përgjigj ai, "le të heshtim përgjithmonë mbi këtë pikë. Larg qofte prej meje," vazhdoi pas pak me një zë që tregonte pakenaqesinë e tij, "të zemërohem me sjelljen e vajzes suaj. Dorëzimi ndaj te këqijave të pashmangshme është detyrë për te gjithë ne: detyra e veçantë e një të riu që ka qenë aq me fat sa unë në ngritjen e hershme në jetë; dhe besoj se jam i dorezuar. Ndoshta edhe me shume ngaqe ndiej dyshim për lumturinë time të plotë po të më kishte nderuar kushërira ime e bukur me doren e saj; sepse kam vene re shpesh se dorëzimi

nuk eshte kurre aq i persosur sa kur bekimi i mohuar fillon të humbasë disi nga vlera në sytë tanë.
Nuk shpresoj, zonja ime e dashur, qe ta konsideroni këtë si mungesë respekti ndaj familjes suaj, duke tërhequr pretendimet e mia ndaj vajzës suaj pa ju bërë juve dhe Z. Benetit nderin të kerkoja ndërhyrjen e autoritetit tuaj në favorin tim. Sjellja ime mund te jetë e gabuar, ngaqë pranova largimin tim nga buzët e vajzes suaj ne vend te tuajave; por te gjithe jemi te prirur ndaj gabimeve. Sigurisht qe kam pasur qellime të mira gjatë gjithë kësaj çështjeje. Qëllimi im ka qenë të siguroj një shoqe të dashur per veten time, duke marre parasysh edhe te miren e gjithë familjes suaj; dhe nëse mënyra ime ka qenë në ndonjë pikë e qortueshme, ju kërkoj leje të kërkoj ndjese."

Kapitulli 21

Diskutimi mbi propozimin e Z. Kolins tani pothuajse kishte marre fund dhe Elizabetes i mbetej vetem te vuante ndjenjat e pakëndshme që e shoqeronin domosdoshmërisht atë, si dhe herë pas here ndonje thumbim nervoz nga e ëma. Sa për vetë zotërinë, ndjenjat e tij shpreheshin kryesisht jo me turpërim apo dëshpërim, as duke u përpjekur ta shmangte, por me një sjellje të ngrirë dhe heshtje plot mllef. Ai mezi i fliste; dhe vëmendjet e zellshme, për të cilat kishte qenë aq krenar më parë, iu drejtuan per pjesën tjetër të ditës zonjushë Lukas, mirësjellja e së cilës në dëgjimin e tij ishte nje lehtesim i mirëpritur për të gjithë, veçanërisht per shoqen e saj.

Dita tjetër nuk solli asnjë zbutje të humorit të keq apo të gjendjes se dobet te Znj. Benet. Edhe Z. Kolins ishte po aq krenar dhe i zemëruar. Elizabeta kishte shpresuar se mllefi i tij do ta shkurtonte viziten, por planet e tij nuk dukeshin aspak të

ndikuara nga kjo. Ai gjithmone kishte menduar te largohej te shtunen, dhe deri te shtunen ende synonte te qendronte.

Pas mëngjesit, vajzat shkuan në Meriton për të pyetur nëse Z. Uikham ishte kthyer dhe per t'u ankuar per mungesen e tij në ballin e Netherfildit. Ai iu bashkua sapo hynë në qytet dhe i shoqeroi deri te shtepia e hallës së tyre, ku pendesa dhe zemërimi i tij, si edhe shqetësimi i të gjithëve, u diskutuan gjatë.

Megjithate, per Elizabeten, ai pranoi vete se mungesa e tij kishte qenë e gellimshme.

"E kuptova," tha ai, "kur afrohej koha, se do te ishte me mirë të mos takoja Z. Darci; të ndodheshim në të njëjtën dhomë, në të njejtën shogëri për kaq shumë orë, mund të ishte më tepër sesa mund te duroja, dhe mund të lindnin skena të pakëndshme për me shume se vetem per mua."

Ajo e miratoi shume vetepermbajtjen e tij; dhe patën kohë të mjaftueshme për ta diskutuar plotësisht, si dhe për të shkëmbyer komplimentet qe me miresjellje i bënin njëri-tjetrit, ndërsa Uikham dhe nje oficer tjeter u kthyen me to ne Longbourn. Gjatë rrugës ai i kushtoi asaj nje vemendje të veçantë. Shoqërimi i tij ishte nje perfitim i dyfishte: ajo e ndiente plotesisht komplimentin që i bëhej vetes; dhe ishte gjithashtu shumë e kenaqur qe do te kishte rastin ta prezantonte me babanë dhe nënën e saj.

Pak pas kthimit të tyre, një letër iu dorëzua zonjushë Benet; vinte nga Netherfildi dhe u hap menjehere. Zarfi permbante një fletë elegante letre te holle, te shkruar me doren e bukur dhe të rrjedhshme të një zonje; dhe Elizabeta pa fytyrën e motrës së saj te ndryshonte ndërsa lexonte, dhe e pa të ndalej me vëmendje te

disa pjesë të veçanta. Xhejn u përmbajt shpejt dhe, pasi e palosi letrën, u përpoq të bashkohej me gzimin e zakonshëm në bisedën e përgjithshme; por Elizabeta ndjeu një ankth mbi këtë çeshtje që ia largoi vemendjen edhe nga Uikhami; dhe sapo ai dhe shoku i tij u larguan, nje veshtrim i Xhejnit e ftoi ta ndiqte lart.

Kur arriten ne dhomen e tyre, Xhejn nxori letrën dhe tha: "Kjo është nga Karolin Binglej; ajo që përmban më ka habitur shume. E gjithe familja eshte larguar tashme nga Netherfildi dhe janë nisur pr ne Londër, pa asnje qellim per t'u kthyer me. Degjo çfarë shkruan."

Pastaj lexoi me zë fjalinë e parë, e cila përmbante lajmin se kishin vendosur papritur te ndiqnin vellanë e tyre menjëherë në Londer dhe se do te darkonin ate dite ne Grosvenor Street, ku Z. Hërst kishte një shtëpi. Fjalia tjetër ishte kështu:

"'Nuk pretendoj te me vije keq per asgje qe lë në Hertfordshire, perveç shoqerise sate, mikja ime më e dashur; por do të shpresojmë që në një kohë të ardhshme të shijojmë sërish shumë prej atyre çasteve të këndshme që kemi kaluar bashkë, dhe nderkohe mund ta zbusim dhimbjen e ndarjes me një korrespondencë shumë të shpeshtë dhe krejt të sinqertë. Mbeshtetem tek ti per ketë.'

Keto shprehje të stërholluara Elizabeta i dëgjoi me mosbesim të plotë; dhe megjithëse largimi i tyre i papritur e habiti, nuk pa asgje vertet per t'u vajtuar: nuk kishte arsye te mendohej se mungesa e tyre nga Netherfildi do ta pengonte Z. Binglej të ishte atje; dhe sa per humbjen e shoqerisë së tyre, ajo ishte e bindur se Xhejn do te pushonte shpejt së vleresuari atë, sapo të shijonte praninë e tij.

"Është per te ardhur keq," tha ajo pas një pushimi te shkurtër, "që nuk mund t'i shohësh shoqet e tua para se të largohen nga qarku. Por a nuk mund te shpresojme që ajo periudhë lumturie per te cilen zonjusha Binglej flet, te vije me heret sesa ajo mendon, dhe qe marredhënia e këndshme që keni njohur si mike te rifilloje me kenaqesi edhe me te madhe si motra? Z. Binglej nuk do te mbahet ne Londër prej tyre."

"Karolina thote qarte se askush nga familja nuk do të kthehet në Hertfordshire kete dimër. Po ta lexoj.

'Kur vellai ynë u largua dje nga ne, mendonte se puna që e çonte ne Londer mund te mbaronte per tre ose katër ditë; por meqë jemi të bindura se nuk do të ndodhë kështu, dhe njëkohësisht të sigurta se sapo Çarlsi të arrijë në qytet nuk do të ketë asnjë nxitim te largohet perseri, kemi vendosur ta ndjekim atje, që të mos detyrohet t'i kalojë orët e lira në një hotel pa rehati. Shumë prej të njohurve të mi janë tashme atje per dimrin: do të doja shumë te degjoja se edhe ti, mikja ime me e dashur, kishe nder mend te bëheshe pjesë e turmës, por per këtë dëshpërohem. Shpresoj sinqerisht që Krishtlindjet e tua në Hertfordshire te mbushen me te gjitha argetimet që sjell zakonisht ajo stinë, dhe që admiruesit e tu te jene aq te shumte sa të mos ndjesh mungesën e tre personave prej të cilëve do të të privojmë.'

"Është e qarte nga kjo," shtoi Xhejn, "se ai nuk do të kthehet më këtë dimër."

"Është e qarte vetem se zonjusha Binglej nuk dëshiron që ai të kthehet."

"Pse mendon keshtu? Duhet te jete deshira e tij; ai vendos vetë. Por ti nuk di gjithçka. Do të t lexoj pjesën që më lëndon më shumë. Nuk dua të kem sekrete me ty.

'Z. Darci mezi pret të shohë motrën e tij; dhe, për të thënë të vertetën, ne jemi pothuajse po aq të paduruara për ta takuar perseri. Me te vertete nuk mendoj se Xhorxhiana Darci ka të barabarte per bukuri, elegance dhe talent; dhe dashuria qe ajo frymezon tek Luiza dhe une është kthyer në diçka edhe më interesante nga shpresa qe guxojme te ushqejmë se një ditë do të bëhet motra jonë. Nuk e di nëse t'i kam permendur ndonjëherë me parë ndjenjat e mia per këtë çështje, por nuk dua të largohem nga qarku pa t'i besuar, dhe shpresoj qe te mos me konsiderosh të paarsyeshme. Vëllai im e admiron shumë tashmë; tani do të kete mundesi ta shohe shpesh dhe nga afer; të afërmit e saj e deshirojnë lidhjen po aq sa ai vetë; dhe dashuria e një motre nuk me verbon, besoj, kur them se Çarlsi eshte plotësisht i aftë të fitoje zemren e çdo gruaje. Me gjithë keto rrethana që favorizojnë nje lidhje, dhe pa asgjë që ta pengojë, a jam gabim, e dashura ime Xhejn, qe shpresoj ne nje ngjarje që do të siguronte lumturinë e kaq shume njerëzve?' "

"Çfare mendon per kete fjali, e dashur Lizi?" tha Xhejn pasi mbaroi. "A nuk eshte mjaftueshem e qartë? A nuk deklaron haptazi se Karolina as nuk pret, as nuk deshiron qe unë të behem motra e saj; se ajo është plotësisht e bindur për indiferencen e vëllait të saj; dhe se nëse dyshon në natyrën e ndjenjave të mia për të, synon (me shumë mirësi!) të më vërë në roje? A mund te kete ndonje mendim tjetër mbi këtë?"

"Po, mund të ketë; sepse imi është krejtësisht ndryshe. A do ta dëgjosh?"

"Me shumë dëshirë."

"Do ta them me pak fjalë. Zonjusha Binglej e sheh qe vëllai i saj eshte i dashuruar me ty dhe deshiron qe ai të martohet me zonjushë Darcin. Ajo e ndjek në Londër me shpresën për ta mbajtur atje dhe perpiqet të të bindë se ai nuk ndien asgjë për ty."

Xhejn tundi kokën.

"Vërtet, Xhejn, duhet të më besosh. Askush që ju ka parë bashkë nuk mund te dyshoje ne dashurinë e tij; zonjusha Binglej, jam e sigurt, aq me pak. Ajo nuk eshte aq budallaqe. Sikur te kishte parë gjysmën e dashurise qe Z. Darci ka per të, do të kishte porositur menjeherë rrobat e dasmës. Por puna është kjo: ne nuk jemi mjaftueshem te pasur apo te rendësishëm për ta; dhe ajo deshiron edhe më shumë zonjushë Darcin per vëllanë e saj, sepse mendon se pas një martese brenda familjeve, do ta ketë me te lehte te arrije nje te dyte; gje ge ka njefare zgjuarsie dhe ndoshta do te funksiononte po te mos ishte zonjusha de Bourgh ne rruge. Por, e dashura ime Xhejn, nuk mund ta imagjinosh seriozisht se vetem sepse zonjusha Binglej te thotë qe vellai i saj admiron shume zonjushe Darcin, ai eshte me pak i ndjeshëm ndaj vlerave te tua sesa ishte kur u largua nga ti të martën; apo se ajo do te mund ta binde se, ne vend qe te jetë i dashuruar me ty, është shume i dashuruar me shoqen e saj."

"Nëse do të mendonim njësoj për zonjushë Binglej," u përgjigj Xhejn, "shpjegimi yt do te me qetesonte plotësisht. Por e di që baza e tij eshte e padrejte. Karolina eshtë e paaftë të mashtrojë me dashje dikë; dhe gjithcka qe mund te shpresoj në këtë rast është qe ajo te jete vetë e mashtruar.

"Kjo eshte mire. Nuk mund te kishe gjetur nje ide më të përshtatshme, meqë nuk do të ngushëllohesh nga imja: besoje të mashtruar, me çdo kusht. Tani e ke bere detyren tende ndaj saj dhe nuk duhet te shqetesohesh më."

"Por, motra ime e dashur, a mund te jem e lumtur, edhe duke supozuar më të mirën, po të pranoj një burrë, motrat dhe miqtë e te cilit duan te gjithe qe ai te martohet me dike tjetër?"

"Duhet te vendosesh vetë," tha Elizabeta; "dhe nëse, pas mendimit te thellë, mendon se mjerimi i pakënaqjes së dy motrave të tij është më i madh sesa lumturia e të qenit gruaja e tij, atëherë të këshilloj me gjithë zemër ta refuzosh."

"Si mund te flasesh keshtu?" tha Xhejn me nje buzeqeshje të lehtë; "duhet ta dish se, megjithese do te trishtohesha shumë nga mosmiratimi i tyre, nuk do të hezitoja."

"Nuk mendoja se do ta beje; dhe meqe eshte keshtu, nuk mund ta shoh gjendjen tënde me shumë dhembshuri."

"Por nese ai nuk kthehet me këtë dimër, zgjedhja ime nuk do të kerkohet kurre. Nje mije gjera mund te ndodhin per gjashtë muaj."

Idenë qe ai te mos kthehej më, Elizabeta e trajtoi me përbuzjen më të madhe. Asaj i dukej vetëm dëshira egoiste e Karolins; dhe nuk mund te besonte per asnje çast se ato deshira, sado haptazi apo me dinakeri te shprehura, mund te ndikonin mbi një te ri aq te pavarur.

Ajo i paraqiti motres së saj, sa më bindshëm që mundi, gjithçka që ndiente për këtë çështje dhe shpejt pati kënaqësinë të shihte

efektin e lumtur te fjaleve të saj. Karakteri i Xhejnit nuk ishte i prirur per deshperim; dhe ajo filloi gradualisht të shpresonte, megjithëse ndrojtja e ndjenjave ndonjëherë e mundte shpresën, se Binglej do te kthehej ne Netherfild dhe do t'i plotesonte çdo dëshirë të zemrës.

Ato rane dakord që Znj. Benet te degjonte vetëm për largimin e familjes, pa u alarmuar për sjelljen e zotërisë; por edhe ky lajm i pjesshëm i shkaktoi asaj shumë shqetësim dhe ajo u ankua gjatë se ishte jashtëzakonisht ters që zonjat të largoheshin pikërisht kur po beheshin kaq intime me njera-tjetrën. Megjithatë, pasi u ankua për një kohë të gjatë, u ngushëllua me mendimin se Z. Binglej do të kthehej shumë shpejt dhe do të darkonte së shpejti ne Longbourn; dhe perfundimi i gjithckaje ishte deklarata ngushelluese se, megjithese ai ishte ftuar vetem per një darkë familjare, ajo do te kujdesej te kishte dy pjata të plota.

Kapitulli 22

Benetet ishin te ftuar te darkonin te Lukaset; dhe perseri, gjate pjesës më te madhe të dites, zonjushë Lukas pati mirësinë të degjonte Z. Kolins. Elizabeta gjeti një rast për ta falënderuar.

"Kjo e mban me humor te mirë," tha ajo, "dhe të jam më shumë mirenjohese nga sa mund ta shpreh."

Sharlota e siguroi shoqen e saj se ishte e kënaqur që po bëhej e dobishme dhe se kjo e shpërblente plotësisht për sakrificën e vogël të kohës së saj. Kjo ishte shumë e dashur; por mirësia e Sharlotës shtrihej më larg nga sa Elizabeta mund ta imagjinonte: gëllimi i saj nuk ishte asgjë më pak sesa ta mbronte nga çdo rikthim i propozimeve te Z. Kolins, duke i drejtuar ato drejt

vetes. I tille ishte plani i zonjushe Lukas; dhe shenjat ishin aq të favorshme, sa kur u ndane ate nate, ajo do te ishte ndier pothuajse e sigurt për suksesin, po të mos ishte fakti se ai do të largohej nga Hertfordshajri kaq shpejt.

Por këtu ajo i bëri padrejtësi zjarrtësisë dhe pavarësisë së karakterit të tij; sepse pikërisht ato e shtynë të dilte nga shtëpia e Longbërnit të nesërmen në mëngjes me një dinakëri të admirueshme dhe te nxitonte drejt Lukas Lodxh për t'u hedhur te këmbët e saj. Ai ishte i shqetësuar të shmangte vëmendjen e kusherirave të tij, sepse ishte i bindur se, po ta shihnin të largohej, nuk do te deshtonin te hamendësonin qëllimin e tij; dhe nuk deshironte qe perpjekja të dihej para se të dihej edhe suksesi i saj. Sepse, megjithese ndihej pothuajse i sigurt, dhe me arsye, pasi Sharlota kishte qenë mjaft inkurajuese, pas aventurës së se merkurës ishte krahasimisht më pak i sigurt në vetvete.

Megjithatë, pritja që iu bë ishte nga më lajkatueset. Zonjushë Lukas e pa nga një dritare e katit të sipërm teksa po ecte drejt shtëpisë dhe menjëherë doli ta takonte, si rastësisht, në rrugicë. Pak kishte guxuar ajo te shpresonte se aq shume dashuri dhe elokuencë po e prisnin aty.

Në aq pak kohe sa ia lejonin fjalimet e gjata të Z. Kolinsit, gjithçka u rregullua mes tyre per kenaqesinë e të dyve; dhe ndërsa hynin në shtëpi, ai iu lut me zjarr të caktonte ditën që do ta bënte atë burrin më të lumtur në botë. Megjithëse një kërkesë e tillë duhej shtyre per momentin, zonjusha nuk kishte asnjë deshire te luante me lumturine e tij. Budallallëku me të cilin natyra e kishte bekuar ate e mbronte njohjen e tij dashurore nga çdo hijeshi që mund ta bënte një grua të dëshironte zgjatjen e saj; dhe zonjushe Lukas, e cila e pranoi vetëm nga dëshira e pastër

dhe pa interes per nje vendosje të sigurt, nuk kishte rëndësi sa shpejt arrihej kjo vendosje.

Sir Uilliam dhe Ledi Lukas u kerkuan menjehere pëlqimin; dhe ai u dha me një gatishmëri shumë të gëzueshme. Rrethanat e tanishme të Z. Kolins e bënin këtë një martesë shumë të leverdishme për vajzën e tyre, së cilës ata mund t'i jepnin pak pasuri; dhe perspektivat e tij per pasuri te ardhshme ishin jashtezakonisht të mira. Ledi Lukas filloi menjëherë të llogariste, me më shume interes nga sa kishte ndier ndonjeherë me parë për këtë çështje, edhe sa vite kishte gjasa të jetonte Z. Benet; dhe Sir Uilliam dha mendimin e tij te prerë se, sapo Z. Kolins të zotëronte pronën e Longbërnit, do të ishte shumë e pershtatshme qe ai dhe gruaja e tij te paraqiteshin ne Shën Xhejms.

Me pak fjalë, e gjithë familja u gëzua siç duhej për këtë rast. Vajzat me te vogla krijuan shpresa se mund te dilnin ne shogeri nje apo dy vjet me heret se ç'do te kishin bërë ndryshe; dhe djemtë u çliruan nga frika se Sharlota do të vdiste beqare.

Vetë Sharlota ishte mjaft e qetë. Ajo kishte arritur qëllimin e saj dhe kishte kohe ta mendonte. Mendimet e saj ne pergjithësi ishin te kënaqshme. Z. Kolins, sigurisht, nuk ishte as i mençur, as i kendshëm: shoqeria e tij ishte e lodhshme dhe lidhja e tij me te duhej te ishte imagjinare. Por megjithatë ai do të ishte burri i saj. Pa pasur ndonje mendim te larte as per burrat, as per martesën, martesa kishte qenë gjithmone gellimi i saj: ishte e vetmja sigurim i nderuar per vajzat e reja të edukuara mirë, por me pak pasuri, dhe, sado e pasigurt te ishte per te dhënë lumturi, duhej të ishte mbrojtja e tyre më e këndshme nga varfëria.

Këtë mbrojtje ajo tani e kishte fituar; dhe në moshën njëzet e shtate vjeçare, pa qenë kurre e bukur, ndjeu gjithë fatin e mirë gë kishte. Rrethana më pak e këndshme në këtë çështje ishte habia qe do t'i shkaktonte Elizabeta Benetit, miqesinë e së cilës ajo e vlerësonte më shumë se të kujtdo tjetër. Elizabeta do të habitej dhe ndoshta do ta qortonte; dhe megjithëse vendimi i saj nuk mund te lekundej, ndjenjat e saj do te lendoheshin nga një mosmiratim i tillë. Vendosi t'ia jepte vetë lajmin; dhe prandaj, kur Z. Kolins u kthye ne Longbern per darkë, e porositi të mos linte te kuptohej asgje nga ajo që kishte ndodhur para askujt në familje.

Premtimi për fshehtësi, natyrisht, u dha me shumë bindje, por nuk mund të mbahej pa vështirësi; sepse kureshtja e ngjallur nga mungesa e tij e gjatë shpërtheu në pyetje aq të drejtpërdrejta sapo u kthye, sa kerkonin pak zgjuarsi per t'u shmangur. Njekohësisht, ai po ushtronte nje vetëpermbajtje të madhe, sepse digjej nga dëshira të shpallte dashurinë e tij të suksesshme.

Megë do ta niste udhëtimin shumë herët të nesërmen për të parë ndonje nga familja, ceremonia e lamtumirës u krye kur zonjat u tërhoqën për natën; dhe Znj. Benet, me shumë mirësjellje dhe përzemërsi, tha sa të lumtur do të ishin ta shihnin përsëri në Longbërn, sa herë që angazhimet e tjera do t'ia lejonin ta vizitonte.

"Zonja ime e dashur," u përgjigj ai, "kjo ftesë është veçanërisht e këndshme per mua, sepse është pikërisht ajo që kam shpresuar te marr; dhe mund të jeni shumë e sigurt se do ta shfrytëzoj sa më shpejt të jetë e mundur."

Te gjithe u habiten; dhe Z. Benet, i cili nuk mund te deshironte aspak një kthim kaq të shpejtë, tha menjëherë:

"Por a nuk ka rrezik këtu nga mosmiratimi i Ledi Katerinës, zotëria im i mirë? Më mirë të lini pas dore të afërmit sesa të rrezikoni të fyeni mbrojtësen tuaj."

"Zoteria im i dashur," u pergjigj Z. Kolins, "ju jam veçanerisht mirënjohës për këtë paralajmërim miqësor, dhe mund të jeni i sigurt se nuk do te ndermarr nje hap kaq te rendesishëm pa miratimin e zonjes së saj."

"Nuk mund te jeni kurrë teper i kujdesshëm. Rrezikoni çdo gjë më mirë sesa pakënaqesinë e saj; dhe nëse shihni se kthimi juaj te ne mund ta shkaktoje atë, gje që une do ta mendoja shumë të mundshme, rrini qetesisht ne shtëpi dhe jini i sigurt se ne nuk do të fyhemi."

"Më besoni, zotëria im i dashur, mirënjohja ime është zgjuar me ngrohtesi nga nje kujdes kaq i dashur; dhe, mund te jeni i sigurt, së shpejti do të merrni nga unë një letër falënderimi për këtë, si edhe per çdo shenje tjeter te vemendjes suaj gjatë gndrimit tim ne Hertfordshajer. Sa per kusherirat e mia te bukura, megjithese mungesa ime mund të mos jetë aq e gjatë sa ta bëjë të nevojshme, tani do te marr guximin t'u uroj shëndet dhe lumturi, pa perjashtuar kushërirën time Elizabetë."

Me miresjelljet e duhura, zonjat u terhogen; të gjtha po aq të habitura kur zbuluan se ai po mendonte për një kthim të shpejtë. Znj. Benet dëshironte ta kuptonte këtë si shenjë se ai po mendonte t'i drejtohej njeres prej vajzave të saj më të vogla, dhe Meri mund te ishte bindur ta pranonte. Ajo i vleresonte aftesitë e tij shumë më lart se çdokush tjetër: kishte një qëndrueshmëri ne mendimet e tij që shpesh e godiste; dhe megjithëse ai nuk ishte aspak aq i zgjuar sa ajo vete, ajo mendonte se, po të

inkurajohej të lexonte dhe të përmirësohej nga një shembull si i saj, mund te behej një shok shumë i këndshëm.

Por mengjesin tjeter çdo shpresë e këtij lloji u shua. Zonjushë Lukas erdhi pak pas mëngjesit dhe, në një bisede private me Elizabetën, i tregoi ngjarjen e ditës së mëparshme.

Mundesia qe Z. Kolins ta imagjinonte veten te dashuruar me shoqen e saj i kishte shkuar dikur nder mend Elizabetes gjatë një apo dy diteve te fundit; por qe Sharlota mund ta inkurajonte i dukej pothuajse po aq e pamundur sa ta inkurajonte vetë. Për pasoje, habia e saj ishte aq e madhe sa ne fillim e kaperceu kufirin e mirësjelljes dhe nuk mundi te mos thërriste:

"E fejuar me Z. Kolins! E dashura ime Sharlote, e pamundur!"

Qetesia e fytyrës që zonjushë Lukas kishte ruajtur gjatë tregimit të saj u prish për një çast nga hutimi, kur mori një qortim kaq të drejtpërdrejtë; megjithëse, duke qenë se nuk ishte më shumë nga sa priste, ajo shpejt rifitoi qetësinë dhe u përgjigj me gjakftohtësi:

"Pse duhet te habitesh, e dashura ime Eliza? A te duket e pabesueshme qe Z. Kolins të mund të fitojë mendimin e mirë të ndonje gruaje, vetem sepse nuk pati fatin te kete sukses me ty?"

Por Elizabeta tani e kishte mbledhur veten; dhe, duke berë një perpjekje të fortë, mundi ta siguronte me njëfarë vendosmërie se perspektiva e lidhjes së tyre i jepte shume kenaqesi dhe se i uronte gjithë lumturinë që mund të imagjinohej.

"E shoh cfare po ndien," u pergjigj Sharlota; "duhet te jesh e habitur, shume e habitur, aq pak kohë pasi Z. Kolins dëshironte te martohej me ty. Por kur të kesh pasur kohë ta mendosh të

gjithën, shpresoj se do te jesh e kënaqur me atë që kam bërë. Ti e di qe nuk jam romantike. Nuk kam qene kurre. Kerkoj vetëm një shtëpi të rehatshme; dhe duke marrë parasysh karakterin, lidhjet dhe poziten e Z. Kolinsit ne jete, jam e bindur se mundësia ime për lumturi me të është po aq e mirë sa ajo me të cilën mburren shumica e njerëzve kur hyjnë në martesë."

Elizabeta u pergjigj qetësisht: "Pa dyshim"; dhe pas një pauze të sikletshme, ato u kthyen te pjesa tjetër e familjes. Sharlota nuk qëndroi shumë më gjatë; dhe Elizabeta mbeti të mendonte mbi atë që kishte dëgjuar.

Kaloi shume kohe para se ajo te pajtohej sadopak me idenë e një lidhjeje kaq te papërshtatshme. Çudia që Z. Kolins kishte bere dy propozime martese brenda tri ditesh ishte asgje krahasuar me faktin se tani ishte pranuar. Ajo gjithmone kishte ndier se mendimi i Sharlotes per martesën nuk ishte krejt i njëjtë me te sajin; por nuk mund të kishte menduar se ishte e mundur që, kur kjo çështje t vihej në veprim, ajo do të sakrifikonte çdo ndjenjë më të mirë për përfitim botëror. Sharlota, gruaja e Z. Kolins, ishte nje pamje teper poshteruese! Dhe dhimbjes qe shogja e saj po e ulte veten dhe po binte ne vlerësimin e saj, iu shtua bindja shqetesuese se ishte e pamundur qe ajo shoqe të ishte mjaftueshem e lumtur ne fatin që kishte zgjedhur.

Kapitulli 23

Elizabeta po rrinte me nënën dhe motrat e saj, duke reflektuar mbi atë që kishte degjuar dhe duke dyshuar nëse kishte të drejtë ta permendte, kur vetë Sir Uilliam Lukas u shfaq, i drguar nga vajza e tij per t'i njoftuar familjes fejesen e saj. Me shumë komplimente per ta dhe me shume vetepergezime per

perspektivën e një lidhjeje mes dy familjeve, ai shpalosi lajmin-përpara një audience jo vetëm të habitur, por krejt mosbesuese; sepse Znj. Benet, me më shumë këmbëngulje sesa mirësjellje, këmbënguli se ai duhej të ishte krejtësisht i gabuar; ndërsa Lidija, gjithmone e pakujdesshme dhe shpesh e pasjellshme, thirri me zë të lartë:

"Zot i madh! Sir Uilliam, si mund te tregoni nje histori te tille? A nuk e dini qe Z. Kolins do te martohet me Lizin?"

Asgjë më pak se prulësia e një oborrtari nuk do ta kishte duruar pa zemerim nje trajtim të tillë; por edukata e mirë e Sir Uilliamit e ndihmoi ta kalonte të gjithën; dhe megjithëse kërkoi leje të ishte kategorik per vertetesine e lajmit të tij, ai i dëgjoi të gjitha paudhesite e tyre me miresjelljen me të durueshme.

Elizabeta, duke ndier se ishte detyra e saj ta çlironte nga një situatë kaq e pakëndshme, doli perpara për ta konfirmuar tregimin e tij, duke permendur se e kishte mesuar më parë nga vetë Sharlota; dhe u përpoq t'u jepte fund thirrjeve të nënës dhe motrave të saj me përzemërsinë e urimeve që i bëri Sir Uilliamit, ne te cilat iu bashkua menjehere edhe Xhejn, si dhe duke berë nje sere verejtjesh mbi lumturinë që mund të pritej nga kjo martesë, karakterin e shkëlqyer të Z. Kolins dhe afersinë e pershtatshme te Hansfordit me Londren.

Ne te vertete, Znj. Benet ishte teper e tronditur per të folur shume sa kohë qe Sir Uilliam gendroi aty; por sapo ai u largua, ndjenjat e saj shperthyen me vrull. Së pari, ajo vazhdoi të mos besonte asgjë nga kjo histori; së dyti, ishte krejt e sigurt se Z. Kolins ishte mashtruar; së treti, shpresonte qe ata te mos ishin kurrë te lumtur bashkë; dhe se katerti, qe fejesa te prishej. Megjithate, nga e gjithe kjo dilnin qarte dy perfundime: njëri, se

Elizabeta ishte shkaku i vërtetë i gjithë fatkeqësisë; dhe tjetri, se vete ajo ishte trajtuar barbarisht nga të gjithë. Dhe pikërisht mbi keto dy pika u ndal me shume gjate gjithe dites. Asgje nuk mund ta ngushëllonte dhe asgjë nuk mund ta qetësonte.

As dita nuk ia fashiti zemerimin. Kaloi nje jave para se të mund ta shihte Elizabeten pa e qortuar; kaloi nje muaj para se të mund t'i fliste Sir Uilliamit apo Ledi Lukas pa u treguar e pasjellshme; dhe kaluan shume muaj para se ta falte sadopak vajzën e tyre.

Ndjenjat e Z. Benet, në këtë rast, qenë shumë më të qeta dhe ato qe provoi ai i quajti te nje lloji jashtezakonisht të këndshëm; sepse, siç tha vetë, i jepte kënaqësi të zbulonte se Sharlota Lukas, te cilen ai e kishte konsideruar gjithmone disi te mençur, ishte po aq budallaqe sa gruaja e tij dhe me budallaqe se vajza e tij!

Xhejn pranoi se ishte paksa e habitur nga kjo martesë; por foli me pak per habine sesa per deshirën e saj të sinqertë për lumturine e tyre; dhe as Elizabeta nuk mundi ta bindte ta konsideronte te pamundur.

Kiti dhe Lidija nuk e kishin aspak zili zonjushë Lukas, sepse Z. Kolins ishte vetëm nje prift; dhe kjo ngjarje i prekte vetëm si një lajm për t'u përhapur në Meriton.

Ledi Lukas nuk mund te mos ndiente triumf ngaqe mund t'ia kthente Znj. Benetit ngushellimin per te pasur nje vajzë të martuar mirë; dhe filloi te vizitonte Longbernin më shpesh se zakonisht per të treguar sa e lumtur ishte, megjithëse fytyra e vrerosur dhe verejtjet e hidhura te Znj. Benet do te mjaftonin për ta larguar lumturinë.

Mes Elizabetes dhe Sharlotes ekzistonte tani nje rezerve q i mbante te heshtura mbi këtë temë; dhe Elizabeta ishte e bindur se mes tyre nuk mund te ekzistonte me kurrë besim i vërtetë.

Zhgënjimi i saj ndaj Sharlotës bëri që ajo t"i drejtohej me më shumë perzemërsi motrës së saj, për drejtësinë dhe delikatesën e së cilës ishte e sigurt se mendimi i saj nuk do të lëkundej kurrë; dhe për lumturinë e së cilës shqetësohej çdo ditë e më shumë, pasi Bingli kishte tashme nje jave qe ishte larguar dhe nuk dëgjohej asgjë për kthimin e tij.

Xhejn i kishte derguar Karolines nje pergjigje të menjëhershme letres se saj dhe po numeronte ditet derisa mund të shpresonte me arsye të merrte një tjetër. Letra e premtuar e falënderimit nga Z. Kolins mberriti të martën, e adresuar për të atin e tyre dhe e shkruar me gjithe solemnitetin e mirënjohjes që mund të kishte frymëzuar një qëndrim dymbëdhjetëmujor në familje. Pasi e shkarkoi ndërgjegjen e tij në atë drejtim, vazhdoi t'i njoftonte, me shume shprehje entuziaste, per lumturinë e tij që kishte fituar dashurine e fqinjes se tyre te dashur, zonjushë Lukas; dhe më pas shpjegoi se vetem deshira per te shijuar shoqërinë e saj e kishte bërë aq të gatshëm të pranonte dëshirën e tyre të mirë për ta parë sërish në Longbërn, ku shpresonte të kthehej të hënën pas dy javesh; sepse Ledi Katerina, shtonte ai, e miratonte martesen e tij me aq zemër, sa dëshironte që ajo të bëhej sa më shpejt te ishte e mundur, gje qe ai shpresonte se do të ishte një argument i pakundërshtueshem per Sharlotën e tij të dashur që te caktonte nje ditë te afërt për ta bërë atë burrin më të lumtur në botë.

Kthimi i Z. Kolins ne Hertfordshajer nuk ishte me nje çeshtje kenaqesie per Znj. Benet. Përkundrazi, ajo ishte po aq e prirur te ankohej për këtë sa edhe burri i saj. Ishte shumë e çuditshme

që ai duhej të vinte në Longbërn në vend që të shkonte në Lukas Lodxh; ishte gjithashtu shume e papershtatshme dhe jashtëzakonisht bezdisëse. Ajo e urrente të kishte vizitorë në shtëpi kur shëndeti i saj ishte aq i dobët, dhe njerëzit e dashuruar ishin nga të gjithë më të padurueshmit.

Keto ishin ankesat e buta te Znj. Benet, dhe ato i lane vend vetëm shqetësimit më të madh për mungesën e vazhdueshme të Z. Binglit.

As Xhejn dhe as Elizabeta nuk ndiheshin te qeta per kete çështje. Ditë pas dite kalonte pa sjellë ndonjë lajm tjetër pr të, përveç thashethemit që shpejt u përhap në Meriton se ai nuk do te kthehej me ne Netherfild gjate gjithe dimrit; nje thashethem qe e zemeroi jashte mase Znj. Benet dhe te cilin ajo nuk linte rast pa e kundërshtuar si nje gënjeshtër të turpshme.

Madje edhe Elizabeta filloi te kishte frike-jo se Bingli ishte indiferent-por se motrat e tij do te kishin sukses duke e mbajtur larg. Sado qe nuk donte ta pranonte një ide kaq shkatërruese për lumturine e Xhejnit dhe kaq fyese per qendrueshmerine e të dashurit të saj, nuk mund ta pengonte veten ta mendonte shpesh. Përpjekjet e bashkuara të dy motrave të tij pa zemër dhe të mikut të tij me ndikim të madh, të ndihmuara nga tërheqjet e zonjushë Darsit dhe zbavitjet e Londres, mund te ishin teper te forta, kishte frikë ajo, për forcën e dashurisë së tij.

Sa për Xhejnin, ankthi i saj gjatë kësaj pasigurie ishte natyrisht me i dhimbshem se ai i Elizabetes; por cfaredo qe ndiente, ajo dëshironte ta fshihte; dhe kështu, mes saj dhe Elizabetës, tema nuk permendej kurrë. Por meqe asnje delikatesë e tillë nuk e ndalte nenen e tyre, rralle kalonte nje ore pa folur ajo për Binglin, pa shprehur padurimin per kthimin e tij, apo madje pa

kërkuar që Xhejni të pranonte se, nëse ai nuk kthehej, do ta konsideronte veten shume te keqtrajtuar. Duhej gjithë butesia e gendrueshme e Xhejnit per t'i duruar këto sulme me një qetësi të pranueshme.

Z. Kolins u kthye shumë perpikërisht të hënën pas dy javësh, por pritja e tij në Longbërn nuk ishte aq e përzemërt sa kishte qene ne viziten e pare. Megjithate, ai ishte teper i lumtur per të pasur nevoje per shume vemendje; dhe, per fat te te tjereve, punet e dashurise i kursenin ata nga nje pjese e madhe e shoqërisë së tij. Pjesën më të madhe të çdo dite e kalonte në Lukas Lodsh, dhe ndonjehere kthehej ne Longbern vetëm sa per te kerkuar ndjesë per mungesën e tij përpara se familja të shkonte të flinte.

Znj. Benet ishte vërtet në një gjendje shumë për të ardhur keq. Vetë përmendja e çdo gjeje që lidhej me këtë martesë e hidhte në një agoni humori të keq, dhe kudo që shkonte ishte e sigurt se do ta degjonte të përmendej. Pamja e zonjushë Lukas ishte e urryer per te. Si pasardhese e saj ne ate shtepi, ajo e shihte me neveri xheloze. Sa herë që Sharlota vinte për vizitë, Znj. Benet bindte veten se ajo po parashikonte oren kur do te merrte zotërimin e shtëpisë; dhe sa herë që ajo fliste me zë të ulët me Z. Kolins, ishte e sigurt se po bisedonin per pronën e Longbernit dhe po planifikonin ta nxirrnin atë dhe vajzat e saj nga shtëpia sapo te vdiste Z. Benet. Per te gjitha keto ajo ankohej me hidherim te burri i saj.

"Vërtet, Z. Benet," tha ajo, "është shumë e rndë të mendosh se Sharlota Lukas do te behet një ditë zonja e kesaj shtëpie, që mua do te me duhet t'i leshoj vendin dhe te jetoj per ta parë atë të marre vendin tim!"

"E dashura ime, mos u dorëzo para mendimeve kaq të zymta. Le të shpresojmë për gjra më të mira. Le ta ngushëllojmë veten me mendimin se unë mund te jem ai që do të mbijetojë."

Kjo nuk ishte aspak ngushelluese per Znj. Benet; dhe kështu, në vend që te pergjigjej, ajo vazhdoi si më parë.

"Nuk mund ta duroj dot mendimin qe ata do ta kene gjithe këtë pronë. Po te mos ishte ai trashëgimi i lidhur, nuk do te më bënte përshtypje."

"Çfarë nuk do të të bënte përshtypje?"

"Asgjë fare."

"Le te jemi mirenjohes qe je ruajtur nga nje gjendje e tillë pandjeshmërie."

"Nuk mund te jem kurre mirënjohëse, Z. Benet, për asgjë që ka lidhje me atë trashëgimi. Si mund të ketë dikush ndërgjegjen t'ua heqe pasurine vajzave te veta, nuk e kuptoj; dhe gjithe kjo per hir te Z. Kolinsit! Pse duhet ta kete ai me shume se kushdo tjetër?"

"Ta lë ty ta vendosësh," tha Z. Benet.

Kapitulli 24

Letra e zonjushë Bingli mberriti dhe i dha fund çdo dyshimi. Që në fjaline e parë jepte sigurinë se te gjithe ishin vendosur në Londër për dimrin dhe perfundonte me keqardhjen e vellait të

saj që nuk kishte pasur kohë t'u bënte vizitën e lamtumirës miqve te tij ne Hertfordshajer para se të largohej nga provinca.

Shpresa kishte marre fund, krejtesisht fund; dhe kur Xhejn arriti te lexonte pjesen tjeter te letres, gjeti shumë pak gjera, përveç dashurise së deklaruar të autores, që mund t'i jepnin ngushëllim. Lavdërimet për zonjushë Darsin zinin pjesën më të madhe të saj. Terhegjet e shumta të saj përmendeshin përsëri; dhe Karolina mburrej me gëzim për afrimin gjithnjë e më të madh mes tyre, madje guxonte te parashikonte përmbushjen e dëshirave që kishte shprehur ne letren e meparshme. Ajo shkruante gjithashtu me shumë kënaqësi për faktin që i vëllai po jetonte në shtëpinë e Z. Darsit dhe permendte me entuziazem disa plane të këtij të fundit per mobilie të reja.

Elizabeta, se cilës Xhejn shumë shpejt ia tregoi pjesën kryesore të gjithë kësaj, e dëgjoi me zemërim të heshtur. Zemra e saj ndahej mes shqetesimit per motren dhe zemerimit ndaj të tjereve. Pohimit te Karolines se i vellai ishte i dhëne pas zonjushë Darsit, ajo nuk i besoi aspak. Se ai e donte vertet Xhejnin, nuk dyshonte më shumë se më parë; dhe sado e prirur të kishte qenë gjithnje ta pelqente, nuk mund të mendonte pa zemërim, pothuajse pa perçmim, per atë dobësi karakteri, atë mungesë vendosmërie, që tani e bënte skllav të miqve të tij të interesuar dhe e çonte te sakrifikonte lumturinë e vet për tekat e dëshirave të tyre.

Po te ishte sakrifikuar vetëm lumturia e tij, mund të lejohej ta trajtonte si të donte; por në këtë ishte përfshirë edhe lumturia e motres se saj, gje per te cilen ajo mendonte se ai vetë duhej të ishte i vetedijshëm. Ishte, shkurt, një çështje mbi të cilën mendimet do te zgjateshin shume dhe pa dobi. Ajo nuk mund te mendonte per asgjë tjetër; dhe megjithatë, qoftë se dashuria e

Binglit ishte zbehur vertet, apo ishte shtypur nga ndërhyrja e miqve të tij; qoftë se ai kishte qenë i vetëdijshëm për ndjenjat e Xhejnit apo jo; sido qe te ishte e verteta, megjithëse mendimi i saj per të do të ndikohej shumë nga ndryshimi, gjendja e motrës mbetej e njejte, dhe qetesia e saj po aq e plagosur.

Kaluan nje ose dy dite para se Xhejn te gjente guximin të fliste për ndjenjat e saj me Elizabetën; por më në fund, pasi Znj. Benet i la vetëm pas një ankese më të gjatë se zakonisht për Netherfildin dhe zoterine e tij, ajo nuk mundi te mos thoshte:

"Oh, sikur nena ime e dashur te kishte me shume kontroll mbi veten! Ajo nuk e ka idenë e dhimbjes që më shkakton me këto aludime te vazhdueshme per te. Por nuk do te ankohem. Nuk do të zgjasë shumë. Ai do të harrohet dhe ne do të jemi si më parë."

Elizabeta e pa motrën me një shqetësim mosbesues, por nuk tha asgjë.

"Ti nuk më beson," tha Xhejn, duke u skuqur lehtë; "vërtet nuk ke arsye. Ai mund te mbetet ne kujtesën time si njeriu më i dashur qe kam njohur, por kaq. Nuk kam asgje per të shpresuar apo për t'u frikësuar dhe asgjë për ta qortuar. Falë Zotit nuk kam ate dhimbje. Prandaj, pak kohe ... sigurisht qe do te perpiqem ta kapërcej ... "

Me një zë më të fortë shtoi menjëherë:

"Kam këtë ngushëllim të menjëhershëm, që nuk ka qenë më shume se nje iluzion nga ana ime dhe qe nuk i ka berë dëm askujt tjetër përveç vetes."

"Xhejn e dashur," thirri Elizabeta, "ti je shume e mire. Butesia dhe vetëmohimi yt janë vërtet engjëllorë; nuk di çfarë të të them. Ndihem sikur nuk te kam vleresuar kurrë siç duhet, apo të kam dashur aq sa meriton."

Zonjushe Benet mohoi me nxitim çdo merite te jashtezakonshme dhe ia ktheu lavderimet dashurisë së ngrohtë të motrës së saj.

"Jo," tha Elizabeta, "kjo nuk është e drejte. Ti deshiron ta mendosh gjithe boten te respektueshme dhe lendohesh nëse unë flas keq për dikë. Unë dua vetëm të të mendoj ty të përkryer, dhe ti me kundërshton. Mos ki frikë se do ta teproj apo se do të cenoj privilegjin tënd të mirësisë universale. Nuk ke pse. Ka pak njerëz që i dua vërtet dhe edhe më pak për të cilët mendoj mirë. Sa më shumë njoh botën, aq më shumë zhgënjehem prej saj; dhe çdo ditë ma forcon bindjen per paqëndrueshmërinë e karaktereve njerëzore dhe për pak besim që mund t'i kushtohet pamjes se merites apo mendjes. Kam hasur se fundmi dy shembuj: njerin nuk do ta përmend, tjetri është martesa e Sharlotës. Është e pashpjegueshme! Në çdo këndvështrim, është e pashpjegueshme!"

"Lizzy e dashur, mos iu dorezo ndjenjave të tilla. Do të ta shkaterrojnë lumturinë. Ti nuk merr parasysh mjaftueshëm ndryshimin e rrethanave dhe karaktereve. Mendo per respektueshmërinë e Z. Kolins dhe karakterin e matur e të gendrueshem te Sharlotes. Kujto që ajo është pjesë e një familjeje të madhe; që, përsa i përket pasurisë, kjo është një martese shumë e favorshme; dhe për hir të të gjithve, përpiqu te besosh se ajo mund te ndiejë diçka si respekt dhe vlerësim per kushëririn tonë."

"Për të të bërë qejfin, do të përpiqesha të besoja pothuajse gjithçka, por askush tjetër nuk do të përfitonte nga një bindje e tillë; sepse po të besoja se Sharlota kishte ndonjë ndjenje për të, do të mendoja më keq për mendjen e saj sesa mendoj tani për zemren e saj. Xhejn e dashur, Z. Kolins është një njeri mendjemadh, pompoz, mendjengushtë dhe budalla; ti e di këtë po aq mire sa une; dhe duhet te ndiesh, po aq sa une, se gruaja që martohet me te nuk mund te kete mënyrë të drejtë të menduari. Nuk do ta mbrosh, edhe pse eshte Sharlota Lukas. Nuk do ta besh, per hir te nje individi te vetem, të ndryshosh kuptimin e parimeve dhe integritetit, apo të përpiqesh të bindësh veten apo mua se egoizmi eshte maturi dhe pandjeshmeria ndaj rrezikut është siguri për lumturinë."

"Më duhet ta konsideroj gjuhën tende tepër të ashpër kur flet për të dy," u pergjigj Xhejn; "dhe shpresoj qe do te bindesh për këtë kur t'i shohësh t lumtur bashkë. Por mjaft me këtë. Ti iu referove dickaje tjeter. Permende dy raste. Nuk mund të të keqkuptoj, por te lutem, Lizzy e dashur, mos me lendo duke menduar se ai person shtë fajtor dhe duke thënë se mendimi yt për të ka rënë. Nuk duhet të jemi kaq të gatshme të mendojmë se na kane lenduar gellimisht. Nuk duhet te presim qe një i ri plot gjalleri te jete gjithmone kaq i kujdesshem dhe i matur. Shpesh është vetem kotesia jonë që na mashtron. Gratë imagjinojnë se admirimi do të thotë më shumë sesa është në të vërtetë."

"Dhe burrat kujdesen qe ato ta besojne këtë."

"Nëse e bejne me qëllim, nuk mund të justifikohen; por unë nuk besoj se ne bote ka aq shume qellim te keq sa mendojne disa njerëz."

"Jam larg se menduari se ndonjë pjesë e sjelljes së Z. Binglit është bre me qellim," tha Elizabeta; "por edhe pa planifikuar te bejnë keq apo të bëjne te tjerët të palumtur, mund të ketë gabime dhe mund te kete mjerim. Pakujdesia, mungesa e vëmendjes ndaj ndjenjave të të tjerëve dhe mungesa e vendosmërisë mjaftojnë."

"Dhe ti ia atribuon njeres prej këtyre?"

"Po; te fundit. Por nese vazhdoj, do te te merzis duke thënë çfarë mendoj pr njerëzit që ti i vlerëson. Më ndalo sa mundesh."

"Pra, vazhdon te mendosh se motrat e tij kane ndikim mbi te?"

"Po, bashkë me mikun e tij."

"Nuk mund ta besoj. Pse do te perpiqeshin ta ndikonin? Ata mund te duan vetem lumturine e tij; dhe nese ai është i lidhur me mua, asnjë grua tjetër nuk mund ta sigurojë atë."

"Pozicioni yt i pare eshte i gabuar. Ata mund te dëshirojnë shumë gjera përveç lumturisë së tij: mund të duan shtimin e pasurise dhe rendesise se tij; mund te duan qe ai të martohet me një vajzë që ka rëndësinë e parasë, lidhjeve të mëdha dhe krenarisë."

"Pa dyshim qe duan ta martojnë me zonjushë Darsin," u përgjigj Xhejn; "por kjo mund te vije nga ndjenja me te mira nga sa mendon ti. Ato e njohin prej shumë më gjatë sesa më njohin mua; s'është çudi nese e duan më shumë. Por, sido që të jenë deshirat e tyre, nuk ka gjasa qe te kundërshtojnë vellain e tyre. Cila moter do ta mendonte veten të lirë ta bënte këtë, përveçse po të kishte diçka shumë të papranueshme? Nëse do të besonin se ai është i lidhur me mua, nuk do të perpiqeshin të na ndanin;

dhe nese ai do te ishte vertet, nuk do t'ia dilnin. Duke supozuar nje dashuri te tille, ti po i ben te gjithe te sillen ne menyre të panatyrshme dhe te gabuar, dhe mua me bën jashtëzakonisht të palumtur. Mos me mundo me kete ide. Nuk me vjen turp që jam gabuar-ose te paktën është një gjë e vogël krahasuar me atë qe do te ndieja po te mendoja keq per te apo per motrat e tij. Më lër ta shoh në dritën më t mirë, në mënyrën më të butë që mund te kuptohet.

Elizabeta nuk mund t'i kundërshtonte nje dëshirë të tillë; dhe që nga ajo kohë emri i Z. Binglit pothuajse nuk u përmend më mes tyre.

Znj. Benet vazhdonte ende te habitej dhe te ankohej qe ai nuk po kthehej; dhe megjithëse rrallë kalonte një ditë pa ia shpjeguar qartë Elizabeta arsyen, dukej se kishte pak shprese qe ajo ta shihte ndonjëherë me më pak hutim. Vajza e saj përpiqej ta bindte per diçka që as vetë nuk e besonte plotësisht, se vëmendja e tij ndaj Xhejnit kishte qene vetëm rezultat i një pelqimi të zakonshëm dhe kalimtar, që kishte marrë fund sapo ai nuk e pa më; por megjithese mundësia e kësaj pranohej në atë çast, e njëjta histori prsëritej çdo ditë. Ngushëllimi më i madh i Znj. Benet ishte se Z. Bingli duhej te zbriste persri ne vere.

Z. Benet e trajtoi çështjen ndryshe.

"Pra, Lizzy," tha ai nje dite, "motra jote paska zhgënjim në dashuri. E përgëzoj. Menjëherë pas martesës, një vajze i pëlqen here pas here te zhgenjehet ne dashuri. Eshte dicka per te menduar dhe i jep nje lloj dallimi mes shoqeve te saj. Kur e ke radhen ti? Nuk do ta durosh gjate te mbetesh pas Xhejnit. Tani është momenti yt. Ka mjaft oficerë n Meriton për t'i zhgënjyer

te gjitha vajzat e reja të krahinës. Le të jetë Uikëmi i yti. Është një djale i kendshem dhe do te te tradhtonte me shumë hijeshi."

"Faleminderit, zotëri, por edhe një burrë më pak i këndshëm do te me mjaftonte. Nuk mund te presim te gjitha fatin e mirë të Xhejnit.

"E vertetë," tha Z. Benet; "por eshte ngushelluese te mendosh se, çfarëdo që të të ndodhë në këtë drejtim, ke një nënë të dashur që gjithmonë do ta zmadhoje sa më shumë."

Shogeria e Z. Uikemit ndihmoi shume per të larguar trishtimin qe ngjarjet e fundit te pakendshme kishin hedhur mbi shume prej familjes se Longbernit. Ata e shihnin shpesh dhe, perveç cilësive të tjera të tij, tani i shtohej edhe ajo e çiltërsisë së plotë. Gjithçka që Elizabeta kishte dëgjuar më parë, pretendimet e tij ndaj Z. Darsit dhe te gjitha vuajtjet qe kishte pësuar prej tij, tashmë pranoheshin hapur dhe diskutoheshin publikisht; dhe të gjithe kenaqeshin duke menduar sa shumë e kishin pasur gjithmone antipatik Z. Darsin para se te dinin ndonje gje per çështjen.

Zonjushe Benet ishte e vetmja krijese qe mund të mendonte se mund te kishte rrethana lehtesuese te panjohura per shoqerinë e Hertfordshajerit; drejtesia e saj e bute dhe e gendrueshme gjithmonë kërkonte mirekuptim dhe sugjeronte mundësinë e gabimeve; por nga të gjithë të tjerët Z. Darsi dënohej si njeriu më i keq në botë.

Kapitulli 25

Pas nje jave të kaluar me deklarata dashurie dhe plane lumturie, Z. Kolins u thirr larg Sharlotes se tij te dashur nga ardhja e së shtunes. Megjithatë, dhimbja e ndarjes, nga ana e tij, mund të lehtësohej nga përgatitjet për pritjen e nuses së tij, pasi kishte arsye te shpresonte se, pak pas kthimit te tij te ardhshëm në Hertfordshajer, do te caktohej dita qe do ta bente ate burrin më te lumtur ne bote. Ai u nda nga te afermit e tij ne Longbern me po aq solemnitet sa me parë; u uroi perseri kusherirave të tij të bukura shendet dhe lumturi dhe i premtoi babait te tyre nje tjetër letër falënderimi.

Te hënën pasuese, Znj. Benet pati kenaqesinë të priste vëllanë e saj dhe gruan e tij, te cilët erdhën, si zakonisht, për të kaluar Krishtlindjet ne Longbern. Z. Gardiner ishte nje burre i arsyeshëm dhe me sjellje zotërie, shumë më i lartë se motra e tij si nga natyra, ashtu edhe nga edukimi. Zonjat e Netherfildit do ta kishin pasur të vështirë të besonin se një burrë që jetonte me tregti dhe pranë magazinave t veta mund të ishte kaq i edukuar dhe i kendshem. Znj. Gardiner, e cila ishte disa vite më e re se Znj. Benet dhe Znj. Filips, ishte nje grua e dashur, inteligjente dhe elegante, si edhe shume e parapelqyer nga mbesat e saj të Longbernit. Sidomos mes saj dhe dy me te mëdhave ekzistonte nje dashuri shumë e veçantë. Ato kishin gëndruar shpesh tek ajo ne Londër.

Pjesa e parë e punës së Znj. Gardiner, sapo mbërriti, ishte të shpërndante dhuratat dhe të përshkruante modat më të fundit. Kur kjo u bë, i mbeti nje rol me pak aktiv per të luajtur. Tani i erdhi radha te degjonte. Znj. Benet kishte shumë halle për të treguar dhe shumë ankesa për të bërë. Të gjithë e kishin trajtuar shume keq qe nga hera e fundit qe kishte pare motren. Dy nga

vajzat e saj kishin qene ne prag te marteses, dhe në fund nuk kishte dalë asgje prej saj.

"Unë nuk e fajesoj Xhejnin," vazhdoi ajo, "sepse Xhejni do ta kishte marre Z. Binglin po te mundej. Por Lizi! Oh, moter! Është shumë e rende te mendosh se ajo mund të kishte qenë gruaja e Z. Kolinsit tani, po të mos ishte për kokëfortësinë e saj. Ai i bëri propozim pikërisht në këtë dhomë dhe ajo e refuzoi. Pasoja eshtë qe Ledi Lukas do të ketë nje vajzë të martuar para meje, dhe prona e Longbernit mbetet po aq e lidhur me trashëgimi sa më parë. Lukasët janë njerëz shumë dinakë, vërtet, moter. Ata mendojne vetem per ate qe mund te perfitojnë. Më vjen keq ta them per ta, por keshtu eshte. Me ben shumë nervoze dhe të sëmurë të pengohem kështu në familjen time dhe të kem fqinje që mendojnë per veten para kujtdo tjetër. Megjithatë, ardhja jote pikërisht tani është ngushëllimi më i madh, dhe jam shume e lumtur te degjoj cfare na tregon për mëngët e gjata.

Znj. Gardiner, së cilës pjesa kryesore e këtij lajmi i ishte treguar më parë gjate leterkëmbimit të saj me Xhejnin dhe Elizabetën, i dha motrës një përgjigje të shkurtër dhe, nga dhembshuria për mbesat, e ktheu bisedën ne nje temë tjetër.

Me vone, kur mbeti vetem me Elizabeten, foli me shume per këtë çështje. "Duket se do të kishte qenë një martesë e deshirueshme per Xhejnin," tha ajo. "Më vjen keq që u prish. Por keto gjera ndodhin kaq shpesh! Një i ri, siç e përshkruan ti Z. Binglin, bie kaq lehtë në dashuri me një vajzë të bukur për disa javë, dhe kur rastësia i ndan, e harron po aq lehtë, sa këto paqëndrueshmëri janë shume të zakonshme."

"Nje ngushellim i shkelqyer ne llojin e vet," tha Elizabeta; "por nuk na vlen. Ne nuk vuajmë nga rastesia. Nuk ndodh shpesh që nderhyrja e miqve ta bindë një të ri me pasuri të pavarur të mos mendoje me per nje vajze me te cilën ishte dashuruar fort vetëm pak ditë me parë."

"Por ajo shprehje 'i dashuruar fort' eshte kaq e konsumuar, kaq e dyshimtë, kaq e papërcaktuar, sa më jep shumë pak ide. Perdoret po aq shpesh per ndjenja qe lindin pas nje njohjeje gjysmeore, sa edhe per nje lidhje të vërtetë e të fortë. Më thuaj, sa e forte ishte dashuria e Z. Binglit?"

"Nuk kam parë kurrë prirje më premtuese; ai po bëhej krejt i pavëmendshëm ndaj njerzve të tjerë dhe plotësisht i perqendruar tek ajo. Sa herë takoheshin, kjo bëhej më e qartë dhe me e dukshme. Ne ballon e tij, ai ofendoi dy ose tre vajza të reja duke mos i ftuar te vallëzonin; dhe une vetë i fola dy herë pa marre pergjigje. A mund te kete shenja me te mira? A nuk është mungesa e përgjithshme e mirësjelljes vetë thelbi i dashurisë?"

"Oh, po! I asaj lloj dashurie qe mendoj se ai ka ndier. E gjora Xhejn! Me vjen keq per të, sepse me natyrën e saj mund të mos e kalojë menjeherë. Më mirë të të kishte ndodhur ty, Lizi; ti do ta kishe shuar duke qeshur me shpejt. Por a mendon se do të bindet te kthehet me ne? Ndryshimi i ambientit mund t'i beje mirë-dhe ndoshta pak largim nga shtepia do te jete po aq i dobishm sa çdo gjë tjetër."

Elizabeta u kënaq jashtë mase me këtë propozim dhe ishte e bindur se motra e saj do ta pranonte me gatishmëri.

"Shpresoj," shtoi Znj. Gardiner, "qe asnje mendim lidhur me këtë të ri të mos ndikojë tek ajo. Ne jetojmë në nje pjesë kaq të ndryshme të qytetit, lidhjet tona janë kaq të ndryshme, dhe, siç e di mire, dalim kaq pak, sa eshte shume e pamundur qe ata të takohen, përveç nëse ai vërtet vjen ta shohë."

"Dhe kjo është krejt e pamundur; sepse tani ai është nën kujdestarine e mikut te tij, dhe Z. Darsi nuk do ta lejonte kurrë te shkonte te Xhejni ne nje pjesë të tillë të Londrës! E dashura ime teze, si mund ta mendosh? Z. Darsi ndoshta mund te kete dëgjuar per një vend si Grejsçërç Strit, por veshtirë se do të mendonte se një muaj larjeje do të mjaftonte për ta pastruar nga papastertite e tij, po t hynte qofte edhe nje herë atje; dhe ji e sigurt, Z. Bingli nuk lëviz kurrë pa të."

"Aq me mire. Shpresoj te mos takohen fare. Por a nuk korrespondon Xhejni me motren e tij? Ajo nuk do te mund të mos e vizitojë."

"Ajo do ta ndërprese plotësisht njohjen."

Por, pavaresisht sigurisë me të cilën Elizabeta u përpoq ta paraqiste këtë pikë, si edhe atë më interesante, se Bingli po mbahej larg nga Xhejni, ajo ndiente nje shqetësim për këtë çështje që, kur e shqyrtonte, e bindte se nuk e konsideronte plotësisht të pashpresë. Ishte e mundur, dhe nganjeherë i dukej edhe e mundshme, qe dashuria e tij te ringjallej dhe ndikimi i miqve të mposhtej nga ndikimi më i natyrshëm i tërheqjes së Xhejnit.

Zonjushë Benet e pranoi me kënaqësi ftesën e tezes së saj; dhe Binglit nuk ishin ne mendimet e saj ne ate çast veçse me shpresën që, meqë Karolina nuk jetonte në të njëjtën shtëpi me

të vëllanë, ajo mund të kalonte ndonjë mëngjes me të pa rrezikun ta shihte atë.

Gardineret gendruan një jave në Longbërn; dhe mes Filipsëve, Lukasëve dhe oficerëve, nuk pati asnjë ditë pa ndonjë angazhim. Znj. Benet kishte menduar me aq kujdes per argetimin e vëllait dhe kunates se saj, sa ata nuk u ulën asnjëherë në një darkë thjesht familjare. Kur takimi ishte ne shtepi, disa nga oficerët ishin gjithmone pjesë e tij, dhe mes tyre Z. Uikëm ishte i sigurt se do te ishte njeri; dhe ne këto raste Znj. Gardiner, e bërë disi dyshuese nga lavdërimet e ngrohta të Elizabetës për t, i vezhgonte të dy me kujdes. Pa menduar, nga ajo që pa, se ata ishin shume seriozisht te dashuruar, parapelqimi i tyre per njëri-tjetrin ishte mjaft i qarte per ta bërë paksa të shqetësuar; dhe ajo vendosi te fliste me Elizabetën per këtë para se të largohej nga Hertfordshajri dhe t'i tregonte pakujdesine e nxitjes se nje lidhjeje të tillë.

Per Znj. Gardiner, Uikemi kishte nje menyre per t'i dhënë kenaqesi që nuk lidhej me aftesite e tij të përgjithshme. Rreth dhjetë ose dymbedhjetë vjet më parë, para martesës së saj, ajo kishte kaluar një kohë të konsiderueshme pikërisht në atë pjesë te Derbishajrit nga vinte ai. Prandaj, ata kishin shume te njohur të përbashkët; dhe, megjithëse Uikëmi kishte qenë pak atje që nga vdekja e babait te Darsit, pese vjet me parë, ai prapë mund t"i jepte lajme më të freskëta për miqtë e saj t dikurshëm nga sa ajo kishte mundur te merrte.

Znj. Gardiner kishte parë Pemberlin dhe e njihte shumë mirë, nga reputacioni, te ndjerin Z. Darsi. Këtu, për pasojë, kishte një temë të pashtershme bisede. Duke krahasuar kujtimet e saj për Pemberlin me pershkrimin e hollesishëm që mund të jepte Uikëmi, dhe duke i dhënë lavdërimin e merituar karakterit të

pronarit te tij te ndjere, ajo po kenaqte si atë, ashtu edhe veten. Kur u njoh me trajtimin qe Z. Darsi i tanishëm i kishte berë atij, ajo u perpoq të kujtonte diçka nga karakteri që i përflitej këtij zotërie kur ishte ende djalosh, që mund të përputhej me këtë; dhe me në fund ishte e sigurt se i kujtohej ta kishte dëgjuar dikur Z. Ficuiliam Darsi te përmendej si një djalë shumë krenar dhe me natyrë të keqe.

Kapitulli 26

Këshilla e Znj. Gardiner për Elizabetën iu dha me përpikëri dhe dashamirësi në rastin e parë të përshtatshëm për të folur vetëm me të; pasi i tha sinqerisht çfarë mendonte, ajo vazhdoi kështu:

"Ti je nje vajzë shumë e arsyeshme, Lizi, për t'u dashuruar thjesht sepse te paralajmërojnë kundër kësaj; prandaj nuk kam frikë të flas hapur. Seriozisht, dua të jesh e kujdesshme. Mos e perfshi veten, dhe as mos u perpiq ta perfshish ate, ne nje ndjenje qe mungesa e pasurise do ta bente shume te pamatur. Nuk kam asgjë për të thënë kundër tij: ai është një i ri shumë interesant; dhe po të kishte pasurinë që duhet të kishte, do të mendoja se nuk mund të beje zgjedhje më të mirë. Por kështu siç është-nuk duhet ta lësh imagjinatën të të marrë përpara. Ke mendje, dhe te gjithe presim ta perdoresh. Jam e sigurt se babai yt do të mbështetej te vendosmëria dhe sjellja jote e mirë. Nuk duhet ta zhgënjesh babanë tënd."

"Tezja ime e dashur, kjo qenka vertet shumë serioze.'

"Po, dhe shpresoj te te bind edhe ty të jesh serioze."

"Mirë, atëherë, nuk ke pse të shqetësohesh. Do të kujdesem për veten, dhe per Z. Uikem gjithashtu. Ai nuk do te dashurohet me mua, nese mund ta parandaloj."

"Elizabetë, tani nuk je serioze.'

"Të kërkoj ndjesë. Do të provoj përsëri. Për momentin nuk jam e dashuruar me Z. Uikëm; jo, sigurisht që nuk jam. Por ai është, pa asnje krahasim, njeriu me i kendshem qe kam parë ndonjehere-dhe nese ai lidhet vertet me mua-besoj se do të ishte me mirë te mos ndodhte. E shoh pamaturinë e kësaj. Oh, ai i neveritshmi Z. Darsi! Mendimi i babait tim per mua më bën nderin me të madh; dhe do të isha e mjerë po ta humbisja. Megjithatë, babai im e pëlqen Z. Uikëm. Me pak fjalë, tezja ime e dashur, do te me vinte shumë keq të behesha shkak që ndonjeri prej jush të ishte i palumtur; por meqë shohim çdo ditë se, kur ka dashuri, te rinjte rralle ndalen nga mungesa e menjehershme e pasurisë për të hyrë ne fejesa me njëri-tjetrin, si mund te premtoj se do te jem me e mençur se kaq shume krijesa të tjera njerëzore, nëse tundohem? Ose si mund ta di madje se do te ishte me e mençur te rezistoja? Prandaj, gjithçka qe mund të të premtoj është të mos nxitohem. Nuk do të nxitohem të besoj se jam objekti i tij i pare. Kur te jem ne shoqerinë e tij, nuk do te ushqej dëshira. Me pak fjalë, do të bëj më të mirën."

"Ndoshta do te ishte po aq mire nese do ta dekurajoje ardhjen e tij kaq te shpeshte ketu. Te paktën nuk duhet ti kujtosh nënës sate ta ftojë."

"Siç bera ditën tjetër," tha Elizabeta me një buzëqeshje të vetëdijshme; "shumë e vertetë, do të jetë e mençur nga ana ime të përmbahem nga kjo. Por mos mendo se ai është gjithmonë kaq shpesh këtu. Ai është ftuar kaq shpesh këtë jave per shkakun

tënd. Ti i njeh idetë e nënës sime për domosdoshmërinë e shoqërisë se vazhdueshme per miqtë e saj. Por vërtet, për nderin tim, do të përpiqem të bëj atë që mendoj se është më e mençura; dhe tani shpresoj te jesh e kënaqur."

Tezja e siguroi se ishte; dhe Elizabeta, pasi e falënderoi për mirësinë e këshillave të saj, u ndanë-një shembull i mrekullueshëm i nje këshille të dhënë për një çshtje të tillë pa u pritur me inat.

Z. Kolins u kthye ne Hertfordshajer pak pasi Gardineret dhe Xhejni ishin larguar; por, meqe u vendos te Lukaset, ardhja e tij nuk ishte ndonje shqetësim i madh për Znj. Benet. Martesa e tij tani po afrohej me shpejtesi; dhe ajo me ne fund ishte pajtuar aq sa ta mendonte të pashmangshme, madje shpesh thoshte me një ton dashakeq: "Uroj të jenë të lumtur."

E enjtja do te ishte dita e dasmes, dhe te merkuren zonjushë Lukas beri vizitën e saj të lamtumirës; dhe kur u ngrit për t'u larguar, Elizabeta, e turperuar nga urimet e ftohta dhe të detyruara te nënës së saj dhe vetë sinqerisht e prekur, e shoqëroi jashtë dhomës. Ndërsa zbrisnin shkallët së bashku, Sharlota tha:

"Do të mbështetem që të dëgjoj shpesh prej teje, Eliza."

"Patjetër që do të dëgjosh."

"Dhe kam edhe nje favor tjeter per te te kerkuar. A do të vish të me vizitosh?"

"Shpresoj se do te takohemi shpesh ne Hertfordshajer."

"Nuk ka shume gjasa të largohem nga Kenti per ca kohë. Prandaj me premto se do te vish ne Hunsford."

Elizabeta nuk mund te refuzonte, megjithëse parashikonte pak kënaqësi nga vizita.

"Babai im dhe Maria do te vijne tek unë në mars," shtoi Sharlota, "dhe shpresoj te pranosh te jesh pjesë e grupit. Vërtet, Eliza, do te jesh po aq e mirepritur tek unë sa secili prej tyre."

Dasma u bë: nusja dhe dhëndri u nisën për në Kent që nga dera e kishes, dhe te gjithe patën po aq shumë për të thnë ose dëgjuar mbi këtë çështje sa zakonisht. Elizabeta mori shpejt lajme nga shoqja e saj, dhe leterkembimi i tyre ishte po aq i rregullt dhe i shpeshtë sa kishte qenë gjithmonë; por të ishte po aq i hapur sa me parë ishte e pamundur. Elizabeta nuk mund t'i shkruante kurrë pa ndier se e gjithë ngrohtësia e intimitetit kishte marre fund; dhe, megjithese ishte e vendosur te mos zbehej si korrespondente, kjo ishte me shume per hir të asaj që kishte qenë, sesa per ate qe ishte.

Letrat e para te Sharlotes u pritën me shumë kureshtje: nuk mund te mos kishte deshire per të ditur si do të fliste për shtëpinë e saj të re, si do t'i pëlqente Ledi Katerina dhe sa e lumtur do te guxonte ta quante veten. Megjithatë, kur letrat u lexuan, Elizabeta ndjeu se Sharlota shprehej per çdo pikë pikërisht ashtu siç mund ta kishte parashikuar. Ajo shkruante me gëzim, dukej e rrethuar nga rehati dhe nuk përmendte asgjë që nuk mund ta lavderonte. Shtepia, mobiliet, lagija dhe rrugët ishin te gjitha sipas shijes se saj, dhe sjellja e Ledi Katerines ishte shumë miqesore dhe e gatshme per ndihmë. Ishte portreti i Hunsfordit dhe Rosingsit nga Z. Kolins, i zbutur me arsye; dhe

Elizabeta e kuptoi se duhej te priste vizitën e saj atje për të mesuar pjesën tjetër.

Xhejni kishte shkruar tashmë disa rreshta për motrën e saj, për t'i njoftuar mbërritjen e sigurt në Londër; dhe kur të shkruante persëri, Elizabeta shpresonte se do të mund të thoshte diçka për Binglit.

Padurimi i saj per kete leter te dyte u shpërblye po aq mirë sa shpërblehet zakonisht padurimi. Xhejni kishte qenë një javë në gytet pa e pare apo degjuar Karolinen. Megjithate, ajo e shpjegonte kete duke menduar se letra e fundit që i kishte dërguar shoqes nga Longbëri mund të kishte humbur nga ndonjë rastësi.

"Tezja ime," vazhdonte ajo, "nesër do te shkojë në atë pjesë të qytetit dhe une do ta shfrytezoj rastin për të bërë një vizitë në Grosvenor Street."

Ajo shkroi perseri pasi e bëri vizitën dhe pasi e kishte parë zonjushë Bingli. "Nuk me duket se Karolina ishte ne humor të mirë," ishin fjalët e saj, "por u gezua shume qe me pa dhe më qortoi qe nuk e kisha njoftuar per ardhjen time në Londër. Pra, kisha te drejtë; letra ime e fundit nuk i kishte mberritur kurrë. E pyeta, natyrisht, per vellanë e tyre. Ai ishte mirë, por aq i zënë me Z. Darsi sa ato e shihnin shume rralle. Mesova se zonjusha Darsi pritej për darkë: do të doja ta shihja. Vizita ime nuk zgjati shumë, sepse Karolina dhe Znj. Hërst po dilnin. Besoj se së shpejti do t'i shoh këtu.'

Elizabeta tundi koken mbi kete leter. Ajo e bindi se vetëm rastesia mund t'ia zbulonte Z. Binglit pranine e motres se saj ne qytet.

Kaluan kater jave dhe Xhejni nuk pa asgje prej tij. Ajo përpiqej ta bindte veten se nuk i vinte keq; por nuk mund te ishte me e verbër ndaj shpërfilljes së zonjushë Bingli. Pasi priti në shtëpi çdo mëngjes për dy javë dhe shpiku çdo mbrëmje një justifikim te ri per te, vizitorja më në fund u shfaq; por shkurtësia e gendrimit të saj, dhe akoma me shumë ndryshimi i sjelljes, nuk e lejuan më Xhejnin të mashtronte veten. Letra që ajo i shkroi motres në këtë rast do të tregojë çfarë ndiente:

"Lizzy ime e dashur, jam e sigurt se nuk do te triumfosh mbi gjykimin tënd më të mirë në kurrizin tim, kur të pranoj se jam mashtruar plotësisht per dashurinë e zonjushë Bingli ndaj meje. Por, motra ime e dashur, megjithese ngjarja te dha te drejtë, mos me mendo kokëforte nese ende them se, duke marrë parasysh sjelljen e saj, besimi im ishte po aq i natyrshëm sa dyshimi yt. Nuk e kuptoj aspak arsyen pse deshironte te bëhej e afert me mua; por nëse të njejtat rrethana do të ndodhnin përsëri, jam e sigurt se do të mashtrohesha përsëri.

Karolina nuk ma ktheu viziten deri dje; dhe gjate gjithe kesaj kohe nuk mora prej saj asnje shenim, asnje rresht. Kur erdhi, ishte shume e qarte se nuk kishte asnje kenaqesi ne ketë; beri një ndjesë të shkurtër dhe formale që nuk kishte ardhur më parë, nuk tha asnjë fjalë se dëshironte të më shihte përsëri, dhe ishte në çdo aspekt aq e ndryshuar, sa kur u largua, unë isha plotësisht e vendosur te mos e vazhdoja më njohjen.

Me vjen keq per te, megjithese nuk mund te mos e fajësoj. Ajo gaboi shumë qe më veçoi siç bëri; mund të them me siguri se çdo hap drejt afërsisë nisi nga ana e saj. Por më vjen keq për të, sepse duhet ta ndiejë se ka vepruar gabim, dhe sepse jam shumë e sigurt se shqetesimi per vellanë e saj është shkaku i kësaj. Nuk

kam nevojë të shpjegohem më tej; dhe megjithëse e dimë se ky shqetësim është krejt i panevojshëm, prapëseprapë, nëse ajo e ndien, kjo e shpjegon lehte sjelljen e saj ndaj meje; dhe duke qenë ai me te drejtë kaq i dashur për motrën e tij, çdo shqetësim që ajo mund te ndieje per të është i natyrshëm dhe i dashur.

Megjithate, nuk mund te mos çuditem qe ajo ka ende frikë të tilla tani, sepse nese ai do të kishte pasur ndonje ndjenje për mua, ne do te ishim takuar shumë, shume kohë më parë. Jam e sigurt se ai e di qe jam në qytet, nga diçka që ajo vetë tha; e megjithatë, nga mënyra se si flet, duket sikur dëshiron ta bindë veten se ai eshte vertet i dhene pas zonjushe Darsit. Nuk mund ta kuptoj. Po të mos kisha frikë se po gjykoj ashpër, do të tundohesha pothuajse te thoja se ne gjithe kete ka një pamje të fortë dyfytyrësie.

Do te perpiqem te largoj çdo mendim te dhimbshëm dhe të mendoj vetem per ato qe me bejne të lumtur: dashurinë tënde dhe miresine e pandryshueshme të xhaxhait dhe tezes sime të dashur. Më shkruaj shumë shpejt. Zonjusha Bingli tha diçka për faktin se ai mund te mos kthehet me kurrë në Netherfild, për ta lënë shtpinë, por jo me siguri. Më mirë të mos e përmendim. Jam jashtëzakonisht e lumtur që ke lajme kaq të këndshme nga miqte tane ne Hunsford. Te lutem, shko t'i vizitosh me Sir Uilliamin dhe Marian. Jam e sigurt se do te ndihesh shume rehat atje.

E jotja, etj.

Kjo letër i shkaktoi Elizabetës pak dhimbje; por humori iu kthye kur mendoi se Xhejni nuk do te mashtrohej me, te paktën nga motra. Çdo shpresë nga vëllai tani kishte marrë fund plotësisht. Ajo as nuk deshironte me nje rikthim të vëmendjes së tij. Sa më

shume e shqyrtonte karakterin e tij, aq më poshtë i dukej; dhe, si ndëshkim për të, si edhe si një përfitim i mundshëm për Xhejnin, ajo shpresonte seriozisht qe ai te martohej shpejt me motrën e Z. Darsi, sepse, sipas rrëfimit të Uikëmit, ajo do ta bënte t pendohej me bollëk për atë që kishte hedhur tej.

Rreth kesaj kohe Znj. Gardiner i kujtoi Elizabetes premtimin e saj lidhur me ate zoteri dhe kerkoi lajme; dhe Elizabeta kishte të tilla per t'i derguar qe mund ta kenaqnin më shumë tezen e saj sesa veten. Prirja e tij e dukshme ishte zbehur, vëmendjet e tij kishin marrë fund, ai ishte admirues i dikujt tjetër. Elizabeta ishte mjaft e vemendshme per t'i pare te gjitha, por mund t'i shihte dhe t'i shkruante pa dhimbje te madhe. Zemra e saj ishte prekur vetëm pak, dhe krenaria e saj kënaqej duke besuar se ajo do të kishte qene zgjedhja e tij e vetme, po ta kishte lejuar pasuria.

Fitimi i papritur i dhjetë mije paundëve ishte hijeshia më e jashtezakonshme e vajzës së re së cilës ai tani po i afrohej; por Elizabeta, ndoshta më pak largpamëse në këtë rast sesa në atë të Sharlotës, nuk u zemërua me të për dëshirën për pavarësi. Përkundrazi, asgjë nuk mund të ishte më e natyrshme; dhe, duke qenë ne gjendje te mendonte se kjo i kishte kushtuar atij disa perpjekje për të hequr dorë prej saj, ishte gati ta pranonte si një mase te mencur dhe te deshirueshme per te dy dhe mund ti uronte singerisht lumturi.

Të gjitha këto ia pohoi Znj. Gardiner; dhe, pasi tregoi rrethanat, vazhdoi kështu:

"Tani jam e bindur, tezja ime e dashur, se nuk kam qenë kurrë shume e dashuruar; sepse po ta kisha perjetuar vertet atë pasion të paster dhe lartësues, tani do ta urreja edhe vetë emrin e tij dhe do t'i uroja çdo lloj te keqeje. Por ndjenjat e mia nuk janë vetëm

miqesore ndaj tij; ato janë madje te paanshme ndaj zonjushë King. Nuk arrij te zbuloj se e urrej aspak, apo se jam sadopak e padëshiruar ta mendoj si një vajzë shumë të mirë. Nuk mund të ketë dashuri ne gjithe kete. Kujdesi im ka qene i efektshem; dhe megjithëse pa dyshim do të isha një objekt shumë më interesant për të gjithe te njohurit e mi po të isha marrëzisht e dashuruar me te, nuk mund te them se e vajtoj parendesine time krahasuese. Rëndësia ndonjëherë mund të blihet tepër shtrenjtë. Kiti dhe Lidija e marrin largimin e tij shume më teper per zemër se unë. Ato janë te reja në mënyrat e botës dhe ende nuk janë hapur ndaj bindjes se hidhur se djemte e pashëm duhet të kenë diçka për te jetuar, po aq sa edhe ata jo të bukurit."

Kapitulli 27

Pa ndonje ngjarje me te madhe se këto në familjen Benet, dhe me pak ndryshime përveç shëtitjeve në Meryton, herë në baltë e herë ne te ftohtë, janari dhe shkurti kaluan. Marsi do ta çonte Elizabeten në Hunsford. Në fillim ajo nuk e kishte menduar shume seriozisht udhëtimin atje; por Sharlota, siç e kuptoi shpejt, po mbështetej te ky plan, dhe Elizabeta gradualisht nisi ta shihte edhe vetë me më shumë kënaqësi dhe siguri. Mungesa ia kishte shtuar deshirën per ta parë sërish Sharlotën dhe ia kishte zbutur neverinë ndaj Z. Kolinsit. Plani kishte diçka të re; dhe, me nje nënë si e saja dhe motra kaq pak të këndshme për shoqeri, shtëpia nuk mund të ishte e përkryer, ndaj një ndryshim i vogël ishte i mirëpritur per vetë ndryshimin. Për më tepër, udhëtimi do t'i jepte mundesine të shihte edhe Xhejnin; dhe, shkurt, sa me shume afrohej koha, aq me teper do të ishte mërzitur nëse do të kishte ndonjë vonesë.

Gjithçka, megjithatë, shkoi pa pengesa dhe më në fund u rregullua sipas planit te pare te Sharlotes. Ajo do te shoqronte Sir Uilliamin dhe vajzen e tij të dytë. Ideja e përmirësuar për të kaluar nje nate ne Londer iu shtua planit ne kohën e duhur, dhe kështu gjithçka u bë aq e përsosur sa mund të ishte.

Dhimbja e vetme ishte largimi nga i ati, i cili me siguri do ta ndiente mungesen e saj dhe që, kur erdhi momenti, e pëlqeu aq pak largimin e saj, sa i tha t'i shkruante dhe pothuajse premtoi se do t'i pergjigjej letrës.

Lamtumira mes saj dhe Z. Uikem ishte krejtesisht miqesore; madje me shume nga ana e tij. Ndjekja e tij e tanishme nuk mund ta bënte të harronte se Elizabeta kishte qenë e para q i kishte zgjuar dhe merituar vemendjen, e para qe e kishte degjuar dhe mëshiruar, e para që kishte admiruar; dhe në mënyrën si i dha lamtumiren, duke i uruar çdo kenaqesi, duke i kujtuar çfarë duhej te priste nga Ledi Katerina de Burg dhe duke shpresuar që mendimi i tyre për të - mendimi i tyre për këdo - të përputhej gjithmonë, kishte nje kujdes dhe interes qe ajo ndiente se do ta lidhnin perhere me të me një ndjenjë shumë të sinqertë respekti. Ajo u nda prej tij e bindur se, i martuar apo beqar, ai do te mbetej gjithmone modeli i saj per nje njeri te dashur dhe të këndshëm.

Shoqeruesit e saj të udhëtimit ditën tjetër nuk ishin të tillë që ta benin ta mendonte ate me pak terheqes. Sir Uilliam Lukas dhe vajza e tij Maria, nje vajze zemermirë, por po aq bosh ne mendje sa i ati, nuk kishin asgje për të thënë që të vlente të dëgjohej, dhe dëgjoheshin me po aq kënaqësi sa zhurma monotone e karrocës. Elizabetës i pëlqenin absurditetet, por ato të Sir Uilliamit i njihte prej shume kohesh. Ai nuk mund t'i tregonte asgje te re per

mrekullite e prezantimit dhe titullit te tij kaloresiak; dhe miresjelljet e tij ishin konsumuar, ashtu si edhe informacionet e tij.

Ishte një udhëtim prej vetëm njëzet e katër miljesh, dhe u nisën aq herët sa arritën në Gracechurch Street para mesditës. Kur karroca ndaloi te dera e Z. Gardinerit, Xhejni po vështronte ardhjen e tyre nga nje dritare e sallonit; dhe sapo hyne në korridor, ajo ishte aty per t'i pritur. Elizabeta, duke e parë me kujdes ne fytyrë, u kënaq kur e pa po aq të shëndetshme dhe të bukur sa gjithmone.

Në shkallë ishte nje tufe djemsh e vajzash te vegjel, padurimi i të cileve per të parë kusheriren nuk i kishte lënë të prisnin në sallon, ndërsa ndrojtja, ngaqë nuk e kishin parë prej një viti, i pengonte të zbrisnin më poshtë. Gjithçka ishte gëzim dhe dashamiresi. Dita kaloi shumë këndshëm; mëngjesi mes lëvizjesh dhe pazaresh, ndërsa mbrëmja në një nga teatrot.

Elizabeta arriti të ulej pranë tezes së saj. Tema e parë ishte motra e saj; dhe ajo u trishtua më shumë sesa u habit kur dëgjoi, si pergjigje ndaj pyetjeve te saj te hollesishme, se megjithëse Xhejni perpiqej gjithmone ta mbante gjalle humorin e saj, kishte periudha dëshpërimi. Megjthatë, ishte e arsyeshme të shpresohej se ato nuk do te vazhdonin gjate. Znj. Gardiner i tregoi gjithashtu hollesite e vizites së zonjushë Bingli në Gracechurch Street dhe perseriti biseda te ndryshme mes saj dhe Xhejni, te cilat tregonin se kjo e fundit, nga zemra, kishte hequr dore nga ajo njohje.

Më pas Znj. Gardiner e ngacmoi mbesën për largimin e Uikëmit dhe e komplimentoi qe po e perballonte aq mirë.

"Por, Elizabeta ime e dashur," shtoi ajo, "çfare lloj vajze është zonjusha King? Do të më vinte keq të mendoja mikun tonë si interesaxhi."

"Te lutem, tezja ime e dashur, cili është ndryshimi në çështjet martesore mes motivit interesaxhi dhe atij te matur? Ku mbaron maturia dhe ku fillon lakmia? Krishtlindjet e kaluara kishe frike se ai mund te martohej me mua, sepse do të ishte e pamatur; dhe tani, sepse po përpiqet të fitojë një vajzë me vetëm dhjetë mijë paund, deshiron te zbulosh që ai shtë interesaxhi."

"Nëse vetëm më thua çfarë lloj vajze është zonjusha King, do ta di vetë çfarë të mendoj."

"Besoj se eshte një vajzë shumë e mirë. Nuk di asgjë të keqe pr të."

"Por ai nuk i kushtoi as vemendjen me te vogël derisa vdekja e gjyshit e bëri trashëgimtare të asaj pasurie?"

"Jo - dhe pse duhet ta bente? Nese nuk ishte e lejueshme qe ai të fitonte ndjenjat e mia, sepse unë nuk kisha para, çfarë arsyeje do te kishte te bente dashuri me nje vajzë për të cilën nuk ndiente asgje dhe qe ishte po aq e varfer?"

"Por duket pa takt qe t'i drejtoje vemendjet ndaj saj kaq shpejt pas asaj ngjarjeje."

"Nje njeri ne veshtiresi financiare nuk ka kohë per të gjitha ato rregulla elegante që të tjerët mund të respektojnë. Nëse ajo nuk kundërshton, pse duhet ta bëjmë ne?"

"Fakti ge ajo nuk kundërshton nuk e justifikon atë. Vetëm tregon se asaj vete i mungon diçka - mendja ose ndjeshmëria."

"Mirë," thirri Elizabeta, "mendoje si të duash. Ai qoftë interesaxhi, dhe ajo budallaqe."

"Jo, Lizi, pikerisht kete nuk dua. Do të me vinte keq, e di, të mendoja keq per nje djale te ri qe ka jetuar kaq gjatë në Derbyshire."

"Oh, nëse kjo është e gjitha, kam një mendim shumë të ulët për djemtë që jetojnë në Derbyshire; dhe miqtë e tyre të ngushtë që jetojnë në Hertfordshire nuk janë shumë më mirë. Jam lodhur prej te gjitheve. Falë qiellit! Nesër po shkoj atje ku do t gjej një burre qe nuk ka as edhe nje cilesi te kendshme, qe nuk ka as sjellje dhe as mend per ta rekomanduar. Burrat budallenj janë të vetmit qe ia vlejne te njihen, në fund të fundit."

"Kujdes, Lizi; ajo fjali mban shume erë zhgënjimi."

Përpara se të ndaheshin në fund të shfaqjes, ajo pati kënaqësinë e papritur te merrte nje ftese per te shogeruar xhaxhain dhe tezen e saj në një udhëtim argëtues që planifikonin të bënin gjatë verës.

"Nuk kemi vendosur ende deri ku do te shkojme," tha Znj. Gardiner; "por ndoshta te Ligenet."

Asnje plan nuk mund te kishte qene me i kendshem per Elizabetën, dhe pranimi i saj ishte i menjehershëm dhe plot mirënjohje.

"Tezja ime e dashur, e dashur!" thirri ajo me entuziazëm. "Çfarë kënaqësie! Çfarë lumturie! Më jepni jetë dhe energji të re. Lamtumirë zhgënjimit dhe mërzitjes. Çfarë janë burrat krahas shkembinjve dhe maleve? Oh, sa ore ekstaze do te kalojmë! Dhe kur të kthehemi, nuk do të jemi si udhëtarët e tjerë, pa mundur te japim asnjë ide të saktë për asgjë. Ne do ta dimë ku kemi qenë - do te kujtojme çfare kemi pare. Liqenet, malet dhe lumenjtë nuk do te ngaterrohen bashke ne imagjinatën tonë; as kur të përpiqemi të përshkruajmë një pamje të veçantë, nuk do të fillojme te grindemi per vendndodhjen e saj. Le te jenë shperthimet tona të para më pak të padurueshme se ato të shumicës së udhëtarëve."

Kapitulli 28

Çdo gjë në udhëtimin e dites së nesërme ishte e re dhe interesante per Elizabetën; dhe humori i saj ishte plot kënaqësi, sepse e kishte pare motren aq mirë sa të mos kishte më asnjë frikë për shëndetin e saj, ndërsa ideja e udhëtimit verior ishte një burim i vazhdueshëm gëzimi.

Kur lane rrugen kryesore per te hyre ne rrugicen drejt Hunsfordit, çdo sy kerkonte shtepinë e famullitarit, dhe çdo kthese pritej ta nxirrte ne pamje. Gardhi i parkut të Rosingsit shënonte kufirin në njërën anë. Elizabeta buzëqeshi duke kujtuar gjithçka qe kishte degjuar per banorët e tij.

Më në fund, shtëpia e famullitarit u duk. Kopshti që zbriste drejt rruges, shtepia e vendosur mes tij, gardhi i gjelber dhe shkurret e dafinës, gjithçka tregonte se kishin mbërritur. Z. Kolins dhe Sharlota u shfagen te dera, dhe karroca ndaloi te porta e vogël

që të çonte, përmes një rruge të shkurtër me zhavorr, drejt shtëpisë, mes përkuljeve dhe buzëqeshjeve të të gjithëve.

Brenda nje çasti dolen te gjithe nga karroca, të gëzuar që po shiheshin sërish. Zonja Kolins e priti mikeshën e saj me kënaqësinë më të gjallë, dhe Elizabeta u bind edhe më shumë se kishte bërë mirë që kishte ardhur, kur pa sa përzemërsisht po pritej.

Ajo e kuptoi menjehere se sjelljet e kusheririt të saj nuk kishin ndryshuar nga martesa: miresjellja e tij formale ishte po ajo qe kishte qenë gjithmonë; dhe ai e mbajti disa minuta te porta për te degjuar e per t'u kenaqur me pyetjet e tij per gjithe familjen e saj.

Pastaj, pa ndonjë vonesë tjetër përveçse t'u tregonte sa e rregullt ishte hyrja, i futi brenda shtepisë; dhe sapo hynë në sallon, ai i mirëpriti për herë të dytë, me formalitet të tepruar, në banesën e tij modeste, duke përsëritur me përpikëri të gjitha ofertat e gruas së tij per t'i shërbyer me diçka.

Elizabeta ishte pergatitur ta shihte në kulmin e lavdisë së tij; dhe nuk mundi të mos mendonte se, duke treguar me krenari permasat e dhomes, orientimin dhe mobilimin e saj, ai po i drejtohej posaçërisht asaj, sikur të donte ta bënte të ndiente çfarë kishte humbur duke e refuzuar. Por, megjithese gjithçka dukej e rregullt dhe e rehatshme, ajo nuk mundi t'ia jepte kënaqësinë e ndonje psherëtime pendese; përkundrazi, shikonte me habi mikeshen e saj, qe arrinte te dukej aq e qete me nje shoqërues të tillë.

Kur Z. Kolins thoshte dicka per te cilen gruaja e tij mund te turperohej me të drejtë - gje që ndodhte jo rrallë - ajo pa dashje

kthente syte nga Sharlota. Nje ose dy here dalloi një skuqje të lehtë; por, në përgjithësi, Sharlota me zgjuarsi bënte sikur nuk dëgjonte.

Pasi ndenjen aq sa te admironin çdo pjesë të mobilimit të dhomes, nga bufeti deri te mbrojtesja e oxhakut, të tregonin për udhetimin dhe gjithçka kishte ndodhur ne Londër, Z. Kolins i ftoi te benin nje shëtitje në kopsht, i cili ishte i madh dhe i sistemuar bukur, dhe për kultivimin e të cilit kujdesej vetë.

Të punonte ne kopsht ishte nje nga kënaqësitë e tij më të respektueshme; dhe Elizabeta admiroi qetesinë e fytyrës me të cilën Sharlota fliste per dobine e atij ushtrimi per shëndetin, duke pranuar se e nxiste sa më shumë të mundej.

Këtu, duke i udhëhequr në çdo shteg dhe kthesë, dhe pa u lënë pothuajse asnje çast per të shqiptuar lavdërimet që ai kërkonte, çdo pamje u tregua me një hollsi të tillë sa bukuria mbeti krejt ne plan te dyte. Ai mund te numeronte fushat në çdo drejtim dhe te tregonte sa pemë kishte edhe ne grupin më të largët.

Por, nga te gjitha pamjet qe mund te ofronte kopshti i tij, ose vendi, apo gjithë mbretëria, asnjë nuk krahasohej me pamjen e Rosingsit, e dukshme permes një hapjeje mes pemëve që kufizonin parkun, pothuajse perballe fasadës së shtëpisë së tij. Ishte nje ndërtesë moderne dhe elegante, e vendosur bukur në nje terren të ngritur.

Nga kopshti i tij, Z. Kolins do t'i kishte cuar edhe rreth dy livadheve të tij; por zonjat, që nuk kishin këpucë të përshtatshme për t përballuar mbetjet e brymës së bardhë, u kthyen mbrapsht. Ndersa Sir Uilliami e shoqeronte atë, Sharlota mori

motren dhe mikeshën e saj per t'u treguar shtëpinë, ndoshta shume e kënaqur që po e bënte këtë pa ndihmën e burrit.

Shtepia ishte disi e vogël, por e ndërtuar mirë dhe praktike; dhe gjithçka ishte sistemuar me një rregull e harmoni për të cilat Elizabeta i dha gjithe meriten Sharlotes. Kur Z. Kolins mund të harrohej, ne te vrtetë kishte një ndjesi të madhe rehatie në gjithë shtëpinë; dhe nga kënaqesia e dukshme e Sharlotës, Elizabeta mendoi se ai duhej te harrohej shpesh.

Ajo kishte mesuar tashme se Ledi Katerina ishte ende në fshat. Kjo u permend perseri gjatë darkës, kur Z. Kolins tha:

"Po, zonjusha Elizabeta, të dielën që vjen do të keni nderin të shihni Ledi Katerina de Burg ne kishe, dhe s'kam nevoje t'ju them se do te mbeteni e mahnitur prej saj. Ajo është mishërimi i përzemërsisë dhe përulësisë fisnike, dhe nuk dyshoj aspak se do te nderoheni me nje pjesë te vemendjes së saj sapo të mbarojë sherbesa. Me shumë pak hezitim mund të them se ajo do t'ju perfshije ju dhe motrën time Maria në çdo ftesë me të cilën na nderon gjate qendrimit tuaj këtu. Sjellja e saj ndaj Sharlotës sime te dashur eshte magjepsese. Ne darkojme në Rosings dy herë në jave dhe nuk na lejohet kurre te kthehemi ne këmbë. Karroca e zonjes së saj dërgohet gjithmonë për ne. Më mirë të them, një nga karrocat e saj, sepse ajo ka disa."

"Ledi Katerina është vërtet një grua shumë e respektueshme dhe e mençur," shtoi Sharlota, "dhe nje fqinje shume e kujdesshme."

"Shume e vertetë, e dashura ime, pikërisht kështu them edhe unë. Është një grua ndaj së cilës nuk mund të tregosh kurrë tepër respekt."

Mbremja kaloi kryesisht duke folur per lajmet nga Hertfordshire dhe duke treguar perseri ato që tashmë ishin shkruar; dhe kur ajo mbaroi, Elizabeta, n vetminë e dhomës së saj, pati kohë të mendonte per shkallën e kënaqesisë së Sharlotës, të kuptonte aftësinë e saj për të drejtuar dhe durimin për të përballuar burrin e saj, dhe të pranonte se gjithçka po bëhej shumë mirë.

Ajo mendoi gjithashtu se si do te kalonte vizita e saj: rrjedha e qetë e punëve të zakonshme, ndërprerjet bezdisëse të Z. Kolinsit dhe zbavitjet e marredhënieve me Rosingsin. Imagjinata e saj e gjallë e sistemoi shpejt gjithë pamjen.

Rreth mesdites se dites tjetër, ndërsa po vishej për një shëtitje në dhomën e saj, një zhurmë e papritur poshtë dukej sikur kishte futur gjithë shtëpinë ne rrëmujë; dhe, pasi dëgjoi për një çast, dëgjoi dikë që po ngjitej me nxitim të madh shkallëve, duke e thirrur me ze te larte. Ajo hapi derën dhe u perball me Marian në korridor, e cila, pa frymë nga emocionet, bërtiti:

"Oh, Eliza ime e dashur! Eja shpejt ne dhomen e ngrenies, sepse ka diçka te pabesueshme për t'u parë! Nuk do të ta them çfarë është. Nxito dhe zbrit menjeherë!"

Elizabeta bëri pyetje kot; Maria nuk pranoi të tregonte më shumë; dhe te dyja zbritën me vrap në dhomën e ngrënies që shihte nga rruga, në kërkim të kësaj mrekullie. Ishin dy zonja, të ndaluara në një karrocë të ulët pranë portës së kopshtit.

"Dhe kjo qenka e gjitha?" thirri Elizabeta. "Prisja te paktën qe derrat te kishin hyre ne kopsht, dhe ketu s'paska gje tjetr veç Ledi Katerines dhe vajzes se saj!"

"Oh, e dashura ime," tha Maria, krejt e tronditur nga gabimi, "ajo nuk eshte Ledi Katerina. Zonja e moshuar është zonja Xhenkinson, që jeton me to. Tjetra është zonjusha de Burg. Vetëm shikoje! Është fare e vogël. Kush do ta kishte menduar se mund te ishte kaq e holle dhe e imët!"

"Është tmerresisht e pasjellshme ta mbaje Sharloten jashte në gjithe kete ere. Pse nuk hyn brenda?"

"Oh, Sharlota thote se ajo pothuajse nuk hyn kurre. Është një favor i madh kur zonjusha de Burg vendos te hyje."

"Më pelqen pamja e saj," tha Elizabeta, e goditur nga mendime të tjera. "Duket e sëmurë dhe ters. Po, do t'i shkojë shumë për shtat atij. Do të jetë një grua shumë e përshtatshme për të."

Z. Kolins dhe Sharlota po qendronin te porta duke biseduar me zonjat; ndërsa Sir Uilliami, për argëtimin e madh të Elizabetës, ishte vendosur te dera, duke soditur me serioz madheshtine perpara tij dhe duke u përkulur vazhdimisht sa herë që zonjusha de Burg kthente syte nga ajo anë.

Më ne fund nuk mbeti me asgje per t'u thene; zonjat vazhduan rrugën, dhe të tjerët u kthyen në shtëpi. Sapo Z. Kolins pa dy vajzat, nisi t'i përgëzonte për fatin e tyre të madh, të cilin Sharlota e shpjegoi duke u bërë të ditur se e gjithë shogria ishte ftuar për darkë në Rosings të nesërmen.

Kapitulli 29

Triumfi i Z. Kolins, si pasojë e kësaj ftese, ishte i plotë. Mundësia per t'u treguar vizitoreve te tij te habitur madheshtine e

mbrojtëses së tij, dhe për t'i lënë të shihnin mirësjelljen e saj ndaj tij dhe gruas se tij, ishte pikerisht ajo qe kishte deshiruar; dhe fakti që një rast i tillë iu dha kaq shpejt ishte një shembull i tillë i përulësisë fisnike të Ledi Katerinës, sa ai nuk dinte si ta admironte mjaftueshëm.

"E pranoj," tha ai, "se nuk do te isha aspak i habitur po te na kishte ftuar zonja e saj te dielën për të pirë çaj dhe për të kaluar mbrëmjen në Rosings. Madje, nga njohja që kam me perzemërsinë e saj, e prisja disi qe kjo të ndodhte. Por kush mund ta kishte parashikuar nje vemendje të tillë si kjo? Kush mund ta kishte imagjinuar se do te merrnim nje ftesë për të darkuar atje - nje ftese qe perfshin, per me teper, gjithe shoqerinë - menjëherë pas mbërritjes suaj?"

"Unë habitem më pak nga ajo që ka ndodhur," u përgjigj Sir Uilliam, "nga njohja qe kam me ate qe jane vertet sjelljet e njerëzve të mëdhenj, të cilën pozita ime në jetë më ka lejuar ta fitoj. Ne oborr, raste te tilla edukate elegante nuk janë të pazakonta."

Pothuajse asgje tjeter nuk u fol gjate gjithe asaj dite dhe mengjesit pasues, perveç vizites se tyre në Rosings. Z. Kolins i udhëzonte me kujdes per atë qe duhej të prisnin, që pamja e dhomave të tilla, e aq shume sherbetorëve dhe e një darke kaq madhështore, të mos i mposhtte krejtësisht.

Kur zonjat po ndaheshin per t'u veshur, ai i tha Elizabetes:

"Mos u shqetesoni, kusherira ime e dashur, per veshjen tuaj. Ledi Katerina eshte shume larg nga kerkesa qe ne te kemi atë elegancë në veshje që i shkon asaj vetë dhe vajzës së saj. Do t'ju këshilloja thjesht të vishni atë nga rrobat tuaja që është më e mira

nder te tjerat - nuk ka nevoje per asgjë më tepër. Ledi Katerina nuk do te mendoje më keq per ju sepse jeni veshur thjesht. Ajo dëshiron që dallimi i rangut të ruhet."

Ndersa ato po visheshin, ai erdhi dy ose tri here te dyert e tyre te ndryshme per t'u kujtuar të nxitonin, sepse Ledi Katerina e kundërshtonte shumë të mbahej në pritje për darkën e saj. Këto rrëfime të frikshme për zonjën e saj dhe mënyrën e jetesës së saj e tremben shumë Maria Lukas, e cila ishte pak e mësuar me shogeri; dhe ajo e priste prezantimin ne Rosings me po aq frikë sa i ati kishte pritur dikur paraqitjen e tij ne Shën Xhejms.

Meqë moti ishte i mirë, bënë nje shëtitje të këndshme prej rreth gjysme miljeje permes parkut. Çdo park ka bukurinë dhe pamjet e veta; dhe Elizabeta pa shume gjera qe i pelqyen, megjithëse nuk mund të përfshihej në entuziazmin që Z. Kolins priste t'i frymëzonte pamja, dhe u prek vetëm pak nga numërimi i dritareve ne fasaden e shtepise dhe rrefimi i tij se sa i kishte kushtuar fillimisht xhamaria Sir Luis de Burgut.

Kur u ngjitën shkallëve drejt hollit, frika e Marias rritej çdo çast, dhe madje edhe Sir Uilliami nuk dukej plotësisht i qetë. Guximi i Elizabetes nuk e braktisi. Ajo nuk kishte degjuar asgjë për Ledi Katerinen qe ta bente te frikshme per ndonjë talent të jashtezakonshëm apo virtyt mrekullues; dhe madhështinë e thjeshte të parasë e të rangut mendonte se mund ta përballonte pa dridhje.

Nga holli i hyrjes, per te cilin Z. Kolins vuri ne dukje, me një ajër të magjepsur, përmasat e bukura dhe zbukurimet e përkryera, ata ndoqen sherbetoret permes një paradhome deri në dhomën ku rrinin Ledi Katerina, vajza e saj dhe Znj. Xhenkinson. Zonja e saj u ngrit me shumë përulësi fisnike për t'i pritur; dhe, meqë

Znj. Kolins e kishte rene dakord me burrin e saj që detyra e prezantimit te ishte e saj, ajo u krye ne menyrën e duhur, pa asnjë nga ato ndjesa dhe falenderime qe ai do t'i kishte menduar të nevojshme.

Pavaresisht se kishte qene ne Shën Xhejms, Sir Uilliami ishte aq i tronditur nga madhështia që e rrethonte, sa pati vetëm aq guxim sa te bënte nje perkulje shumë të thellë dhe të ulej pa thënë asnjë fjalë; ndërsa vajza e tij, gati e trembur deri në humbje të mendjes, u ul në cep të karriges, pa ditur nga të shikonte. Elizabeta e gjeti veten krejt të aftë për skenën dhe mundi t'i vëzhgonte tri zonjat perballë me qetesi.

Ledi Katerina ishte nje grua e gjatë dhe trupmadhe, me tipare të forta, qe dikur mund të kishin qenë të bukura. Pamja e saj nuk ishte pajtuese, as mënyra si i priti nuk ishte e tillë që t'i bënte vizitoret te harronin rangun e tyre me te ulët. Ajo nuk bëhej e frikshme nga heshtja; por cdo gje qe thoshte shqiptohej me një ton aq autoritar, sa tregonte rendesine e madhe që i jepte vetes dhe i solli menjeherë Z. Uikëm në mendje Elizabetës. Nga gjithë vezhgimi i asaj dite, ajo besoi se Ledi Katerina ishte pikërisht ashtu siç e kishte përshkruar ai.

Pasi e shqyrtoi nënën, në fytyrën dhe sjelljen e së cilës gjeti shpejt njefare ngjashmerie me Z. Darsi, kur i ktheu sytë nga vajza, ajo pothuajse mund te bashkohej me habine e Marias qe ajo ishte kaq e holle dhe e vogel. Nuk kishte as ne trup, as në fytyrë ndonjë ngjashmëri mes këtyre zonjave. Zonjusha de Burg ishte e zbehtë dhe e sëmurë: tiparet e saj, megjithëse jo të shëmtuara, ishin pa shprehje; dhe ajo foli shumë pak, përveçse me zë të ulët me Znj. Xhenkinson, ne pamjen e së cilës nuk kishte asgjë të veçante dhe e cila ishte krejt e zene duke degjuar çfare ajo

thoshte dhe duke vendosur nje ekran ne drejtimin e duhur përpara syve të saj.

Pasi ndenjen ulur disa minuta, te gjithe u derguan te një nga dritaret per te admiruar pamjen, me Z. Kolins qe i shoqëronte per t'u treguar bukurite e saj, dhe me Ledi Katerinen qe i njoftonte me miresi se ia vlente shume me teper të shihej në verë.

Darka ishte jashtezakonisht e bukur, dhe aty ishin te gjithe shërbëtorët dhe të gjitha sendet prej argjendi që Z. Kolins kishte premtuar; dhe, siç kishte parashikuar gjithashtu, ai zuri vend në fund te tryezës, sipas dëshires së zonjes së saj, dhe dukej sikur ndiente se jeta nuk mund të ofronte asgjë më të madhe. Ai priste mishin, hante dhe lavdëronte me një gatishmëri të lumtur; dhe çdo pjate lavdërohej fillimisht prej tij, pastaj nga Sir Uilliami, i cili tani ishte mjaftueshëm i qetësuar për të përsëritur si jehonë gjithçka që thoshte dhëndri i tij, në një mënyrë që e bënte Elizabeten te çuditej si mund ta duronte Ledi Katerina. Por Ledi Katerina dukej e kenaqur nga admirimi i tyre i tepruar dhe u dhuronte buzeqeshje shume te hirshme, sidomos kur ndonjë pjatë në tryezë u dukej e re.

Shogeria nuk ofroi shumë bisedë. Elizabeta ishte gati të fliste sa here hapej ndonje rast, por ishte ulur mes Sharlotes dhe zonjushe de Burg - e para ishte e zene duke degjuar Ledi Katerinën, ndërsa e dyta nuk i tha asnjë fjalë gjatë gjithë darkës. Znj. Xhenkinson ishte kryesisht e zënë duke vëzhguar sa pak hante zonjusha de Burg, duke e nxitur te provonte ndonje pjatë tjeter dhe duke u frikesuar se mos nuk ishte mire. Maria mendonte se të flisje ishte jashtë diskutimit, ndërsa zotërinjtë nuk bënë gjë tjetër veçse hëngrën dhe admiruan.

Kur zonjat u kthyen ne sallon, nuk kishte shume per te bërë përveçse të dgjonin Ledi Katerinën të fliste; dhe ajo e bëri këtë pa asnje nderprerje derisa erdhi kafeja, duke dhene mendimin e saj për çdo temë në nje mënyrë aq vendimtare, sa tregonte se nuk ishte mesuar që gjykimi i saj të kundërshtohej. Ajo pyeti me familjaritet dhe hollësi për punët shtëpiake të Sharlotës dhe i dha shumë keshilla per menyren si duhej t'i drejtonte të gjitha; i tregoi si duhej te rregullohej gjithçka ne nje familje kaq të vogël si e saja, dhe e udhezoi edhe per kujdesin ndaj lopëve dhe shpendëve. Elizabeta kuptoi se asgjë nuk ishte nën vëmendjen e kësaj zonje të madhe, nëse mund t'i jepte rast për të komanduar të tjerët.

Ne nderprerjet e bisedës së saj me Znj. Kolins, ajo i drejtoi një sere pyetjesh Marias dhe Elizabetes, por sidomos kësaj të fundit, per lidhjet familjare te se ciles dinte më pak dhe për të cilën verejti para Znj. Kolins se ishte nje vajzë mjaft e hijshme dhe e bukur. E pyeti ne momente te ndryshme sa motra kishte, nëse ishin më të medha apo më të vogla se ajo, nëse ndonjëra prej tyre kishte gjasa te martohej, nese ishin te bukura, ku ishin edukuar, çfarë karroce mbante babai i saj dhe cili kishte qenë mbiemri i vajzerise i nenes së saj. Elizabeta e ndjeu gjithë pacipesine e pyetjeve, por iu pergjigj shume qetesisht. Pastaj Ledi Katerina vërejti:

"Prona e babait tuaj eshte e lidhur me Z. Kolins, besoj? Për hirin tënd," tha ajo duke u kthyer nga Sharlota, "me vjen mirë për këtë; por përndryshe nuk shoh ndonjë arsye për t'i larguar pronat nga linja femerore. Ne familjen e Sir Luis de Burgut nuk u pa e nevojshme. A luani dhe kendoni, zonjusha Benet?"

"Pak."

"Oh, atëhere - heret a vone do te kemi kënaqësinë t'ju dëgjojmë. Instrumenti ynë shtë i shkëlqyer, ndoshta më i mirë se - do ta provoni ndonje dite. Motrat tuaja luajne dhe këndojnë?"

"Njëra prej tyre po."

"Pse nuk mesuat te gjtha? Duhej te kishit mesuar te gjitha. Zonjushet Uebb luajnë të gjitha, dhe babai i tyre nuk ka të ardhura aq te mira sa tuajat. A vizatoni?"

"Jo, aspak."

"Çfarë, asnjëra prej jush?"

"Asnjëra."

"Kjo është shumë e çuditshme. Por supozoj se nuk patët mundësi. Nëna juaj duhej t'ju çonte në qytet çdo pranverë për të përfituar nga mësuesit."

"Nëna ime nuk do të kishte kundërshtim, por babai im e urren Londrën."

"A është larguar guvernantja juaj?"

"Nuk kemi pasur kurrë guvernante."

"Pa guvernante! Si ishte e mundur kjo? Pese vajza te rritura në shtepi pa guvernante! Nuk kam degjuar kurre nje gje të tillë. Nëna juaj duhet të ketë qenë krejt skllave e edukimit tuaj."

Elizabeta mezi e përmbajti buzëqeshjen, ndërsa e siguroi se nuk kishte qenë kështu.

"Atëherë kush ju mësoi? Kush u kujdes per ju? Pa guvernante, duhet te keni qenë te lëna pas dore."

"Krahasuar me disa familje, besoj se po; por ato prej nesh që deshironin te mesonin nuk i munguan kurrë mjetet. Gjithmonë jemi inkurajuar te lexojme dhe kishim te gjithe msuesit qe ishin te nevojshem. Ato qe zgjodhen te rrinin kot, sigurisht që mundën."

"Po, pa dyshim: por pikërisht këtë e parandalon një guvernante; dhe po ta njihja nenen tuaj, do ta kisha keshilluar me shumë këmbëngulje të punësonte një. Unë them gjithmonë se asgjë nuk mund te behet ne edukim pa mësim t qëndrueshëm dhe të rregullt, dhe askush përveç një guvernanteje nuk mund ta japë këtë. Është e mrekullueshme sa shumë familjeve u kam siguruar ndihmë në këtë mënyrë. Gjithmonë më gëzon të vendos mirë një person të ri. Katër mbesa të Znj. Xhenkinson janë vendosur në mënyrë shumë të këndshme falë ndërmjetësimit tim; dhe vetëm ditën tjetër rekomandova një tjetër vajzë të re, e cila m'u përmend krejt rastësisht, dhe familja është jashtëzakonisht e kenaqur me te. Znj. Kolins, a ju tregova se Ledi Metkalf më vizitoi dje per te me falenderuar? Ajo e quan zonjushë Pop një thesar. 'Ledi Katerina,' me tha, ju me keni dhene nje thesar.' A kanë dalë ne shoqeri motrat tuaja më te vogla, zonjusha Benet?"

"Po, zonjë, të gjitha."

"Te gjitha! Çfare, te pesta njeherësh? Shumë e çuditshme! Dhe ju jeni vetëm e dyta. Të voglat të dalin para se të martohen të medhatë! Motrat tuaja më të vogla duhet të jenë shumë të reja?"

"Po, më e vogla nuk është ende gjashtëmbdhjetë. Ndoshta është mjaft e re për të qenë shumë në shoqëri. Por vërtet, zonjë, mendoj se do te ishte shume e padrejte per motrat më të vogla te mos kene pjesen e tyre te shogerise dhe argetimit, vetëm sepse më të mëdhatë mund të mos kenë mundësinë ose dëshirën të martohen heret. E fundit e lindur ka po aq te drejte per kenaqesitë e rinisë sa edhe e para. Dhe t'i mbash prapa per një arsye te tillë! Mendoj se kjo nuk do te nxiste shumë as dashurinë mes motrash, as delikatesën e mendjes."

"Për fjalën time," tha zonja e saj, "ju e jepni mendimin tuaj shumë prerë për një person kaq të ri. Më thoni, sa vjeç jeni?"

"Me tri motra më te vogla të rritura," u përgjigj Elizabeta duke buzëqeshur, "zonja juaj veshtirë se mund të presë që ta pranoj."

Ledi Katerina dukej krejt e habitur qe nuk mori një pergjigje të drejtperdrejtë; dhe Elizabeta dyshoi se ishte krijesa e parë që kishte guxuar ndonjeherë te luante me një pacipsi kaq të madherishme.

"Nuk mund te jeni me shume se njezet, jam e sigurt - prandaj nuk keni pse ta fshihni moshën."

"Nuk jam ende njezet e nje.

Kur zotërinjtë iu bashkuan dhe çaji mbaroi, u vendosën tavolinat e letrave. Ledi Katerina, Sir Uilliami dhe Z. e Znj. Kolins u ulën per te luajtur kuadril; dhe meqe zonjusha de Burg zgjodhi te luante kazino, dy vajzat paten nderin te ndihmonin Znj. Xhenkinson per te plotësuar grupin e saj. Tavolina e tyre ishte jashtëzakonisht e merzitshme. Mezi u tha ndonjë rrokje që nuk

lidhej me lojen, perveç rasteve kur Znj. Xhenkinson shprehte friken se mos zonjusha de Burg kishte shume vape ose shumë ftohtë, apo shumë ose pak dritë.

Shumë më tepër ndodhte në tavolinën tjetër. Ledi Katerina fliste zakonisht - tregonte gabimet e tre të tjerëve, ose rrëfente ndonjë histori per veten. Z. Kolins ishte i zene duke rene dakord me gjithçka qe thoshte zonja e saj, duke e falënderuar për çdo fish gë fitonte dhe duke kerkuar ndjese nëse mendonte se fitonte tepër. Sir Uilliami nuk thoshte shumë. Po mbushte kujtesën me anekdota dhe emra fisnikësh.

Kur Ledi Katerina dhe vajza e saj luajten aq sa deshiruan, tavolinat u prishën, karroca iu ofrua Znj. Kolins, u pranua me mirënjohje dhe u porosit menjëherë. Shoqëria pastaj u mblodh rreth zjarrit per te degjuar Ledi Katerinën të vendoste çfarë moti do te kishin te nesermen. Nga keto udhezime i thirri ardhja e karroces; dhe me shume fjale falenderimi nga ana e Z. Kolins dhe po aq prkulje nga ana e Sir Uilliamit, u larguan.

Sapo u larguan nga dera, Elizabetës iu kërkua nga kushëriri i saj te jepte mendimin për gjithçka kishte parë në Rosings; dhe për hir te Sharlotes ajo e beri me te favorshëm nga sa ishte në të vërtetë. Por lavdërimi i saj, megjithëse i kushtoi pak mundim, nuk mund ta kenaqte aspak Z. Kolinsin, dhe ai shumë shpejt u detyrua ta merrte vetë në dorë lavdërimin e zonjës së saj.

Kapitulli 30

Sir Uilliami qëndroi vetëm një javë në Hunsford; por vizita e tij ishte mjaft e gjate per ta bindur se vajza e tij ishte vendosur ne

mënyrën më të rehatshme dhe se kishte një burrë e një fqinje të tillë, siç nuk gjendeshin shpesh. Gjatë kohes që Sir Uilliami ishte me ta, Z. Kolins ia kushtonte mengjeset shëtitjeve me karrocën e tij të vogël, duke i treguar krahinën; por kur ai u largua, e gjithë familja iu kthye puneve te zakonshme, dhe Elizabeta ishte mirënjohëse kur pa se, nga ky ndryshim, nuk po e shihnin më shume kusheririn e saj. Pjesen me te madhe të kohës mes mengjesit dhe darkes, ai e kalonte tani ose duke punuar në kopsht, ose duke lexuar e shkruar, dhe duke pare nga dritarja ne dhomen e tij të librave, e cila shihte nga rruga.

Dhoma ku rrinin zonjat ishte nga ana e pasme. Në fillim, Elizabeta ishte çuditur pak që Sharlota nuk e parapëlqente sallonin e ngrënies për përdorim të përditshëm; ishte dhomë më e madhe dhe kishte pamje me te këndshme. Por shpejt kuptoi se shogja e saj kishte nje arsye te shkelqyer per zgjedhjen që kishte berë, sepse Z. Kolins pa dyshim do të qëndronte shumë me pak ne dhomen e tij, po te uleshin ato ne nje dhome po aq të gjallë; dhe ajo i dha Sharlotës gjithë meritën për këtë rregullim.

Nga salloni nuk mund te dallonin asgje ne rrugice, dhe u detyroheshin Z. Kolins për lajmet se cilat karroca kalonin dhe sa shpesh, sidomos kur zonjusha de Burg kalonte me karrocën e saj te ulet, gje per te cilen ai nuk harronte kurre të vinte t'i njoftonte, megjithëse ndodhte pothuajse çdo ditë. Ajo ndalej jo rrallë te shtepia e famullitarit dhe bënte disa minuta bisedë me Sharlotën, por pothuajse kurrë nuk bindej të zbriste.

Shume pak dite kalonin pa shkuar Z. Kolins n Rosings, dhe jo shumë ditë pa menduar gruaja e tij se ishte e nevojshme të shkonte edhe ajo; dhe derisa Elizabeta kujtoi se mund te kishte edhe famulli të tjera familjare për t'u shpërndarë, nuk arrinte ta kuptonte sakrificen e kaq shume oreve. Here pas here ata

nderoheshin me nje vizite nga zonja e saj, dhe asgjë që ndodhte në dhomë gjatë këtyre vizitave nuk i shpëtonte vëzhgimit të saj. Ajo shqyrtonte punet e tyre, shihte punimet me dore dhe i këshillonte t'i bënin ndryshe; gjente të meta në vendosjen e mobilieve, ose zbulonte ndonjë pakujdesi te shërbyesja; dhe nese pranonte ndonjë gjë për t'u freskuar, dukej sikur e bënte vetem per te zbuluar se copat e mishit te Znj. Kolins ishin shumë të mëdha për familjen e saj.

Elizabeta shpejt vuri re se, megjithëse kjo zonjë e madhe nuk ishte pjese e komisionit te paqes per qarkun, ajo ishte një gjykatëse shumë aktive në famullinë e vet, punët më të imëta të se ciles i silleshin nga Z. Kolins; dhe sa here qe ndonje nga fshatarët ishte i prirur te zihej, të ankohej apo të ishte tepër i varfër, ajo dilte në fshat për të zgjidhur mosmarrëveshjet, për t'u mbyllur gojën ankesave dhe për t'i qortuar drejt harmonisë e bollëkut.

Argëtimi i darkës në Rosings përsëritej rreth dy herë në javë; dhe, duke llogaritur mungesen e Sir Uilliamit dhe faktin qe ne mbremje kishte vetëm një tavolinë letrash, çdo argëtim i tillë ishte kopje e të parit. Angazhimet e tjera të tyre ishin të pakta, sepse mënyra e jetesës së fqinjesisë në prgjithësi ishte përtej mundësive të Kolinsëve. Megjithatë, kjo nuk ishte ndonjë e keqe pr Elizabetën, dhe në pergjithësi ajo e kalonte kohën mjaft rehat: kishte gjysmeore bisedash të këndshme me Sharlotën, dhe moti ishte aq i mire per atë kohë te vitit, sa ajo shpesh gjente kënaqësi të madhe jashtë.

Shëtitja e saj e parapëlqyer, ku shkonte shpesh ndërsa të tjerët vizitonin Ledi Katerinen, ishte pergjate korijes se hapur qe kufizonte ate ane te parkut, ku kishte nje shteg te bukur e te mbrojtur, të cilin askush nuk dukej se e vleresonte perveç saj,

dhe ku ajo ndiente se ishte jashte rrezes se kureshtjes së Ledi Katerinës.

Në këtë mënyrë të qetë, dy javët e para të vizitës së saj kaluan shpejt. Pashkët po afroheshin, dhe java para tyre do të sillte një shtesë në familjen e Rosingsit, gjë që, në një rreth kaq të vogël, duhej te ishte e rëndësishme. Elizabeta kishte dëgjuar pak pas mbërritjes se Z. Darsi pritej të vinte aty brenda pak javësh; dhe megjithëse nuk kishte shumë nga të njohurit e saj që nuk do t'i parapelqente para tij, ardhja e tij do t'i jepte nje fytyre relativisht të re për të parë në mbrëmjet e Rosingsit. Ajo mund të argëtohej duke parë sa të pashpresa ishin planet e zonjushë Bingli për të, permes sjelljes se tij ndaj kusherires se vet, per te cilën ai ishte dukshëm i destinuar nga Ledi Katerina. Ajo fliste per ardhjen e tij me kënaqësinë më të madhe, e përmendte me lavdërimet më të larta dhe dukej pothuajse e zemeruar kur zbuloi se ai ishte parë tashme shpesh nga zonjushe Lukas dhe vete Elizabeta.

Mbërritja e tij u mor vesh shpejt n shtëpinë e famullitarit; sepse Z. Kolins kishte kaluar gjithe mengjesin duke ecur brenda pamjes se portave ge hapeshin ne rrugicen e Hunsfordit, me gllim të kishte sa më herët sigurinë për këtë; dhe pasi bëri përkuljen e tij kur karroca u kthye drejt parkut, nxitoi në shtëpi me lajmin e madh.

Të nesërmen në mëngjes, ai u nxitua për në Rosings për të bërë nderimet e tij. Kishte dy niper te Ledi Katerines qe i kerkonin ato, sepse Z. Darsi kishte sjelle me vete kolonel Ficuiliamin, djalin më te vogel të xhaxhait të tij, Lord -; dhe, për habinë e madhe te te gjtheve, kur Z. Kolins u kthye, zotërinjtë e shoqeruan. Sharlota i kishte parë nga dhoma e të shoqit duke kaluar rrugen dhe, duke vrapuar menjehere ne dhomen tjetër, u tregoi vajzave çfarë nderi mund të prisnin, duke shtuar:

"Mund te te falnderoj ty, Eliza, për këtë mirësjellje. Z. Darsi nuk do te kishte ardhur kurre kaq shpejt per te me berë vizitë mua."

Elizabeta mezi pati kohë t mohonte çdo të drejtë për këtë kompliment, para se afrimi i tyre të lajmërohej nga zilja e derës; dhe pak me vone tre zoterinjte hyne ne dhome. Kolonel Ficuiliami, qe ecte i pari, ishte rreth tridhjetë vjeç, jo i pashëm, por ne trup dhe ne sjellje vertet zoteri. Z. Darsi dukej pikërisht siç dukej zakonisht në Hertfordshajër, i bëri komplimentet e tij, me rezerven e zakonshme, Znj. Kolins; dhe çfaredo që të ishin ndjenjat e tij ndaj shoqes së saj, e takoi atë me çdo shenjë qetësie. Elizabeta vetëm iu përkul lehtë, pa thënë asnjë fjalë.

Kolonel Ficuiliami hyri menjehere ne bisede, me gatishmerinë dhe lehtesine e nje njeriu te edukuar mirë, dhe foli shumë këndshëm; por kushëriri i tij, pasi i bëri Znj. Kolins një vërejtje të shkurtër per shtëpinë dhe kopshtin, gëndroi për ca kohë pa folur me askend. Megjithatë, me ne fund, miresjellja e tij u zgjua aq sa ta pyeste Elizabeten per shëndetin e familjes së saj. Ajo iu përgjigj në mënyrën e zakonshme; dhe, pas një pauze të shkurter, shtoi:

"Motra ime më e madhe ka qenë në qytet këta tre muaj. A nuk ju ka rastisur ta shihni atje?"

Ajo e dinte shumë mirë se ai nuk e kishte parë; por dëshironte te shihte nese ai do te tregonte ndonje vetëdije per atë që kishte ndodhur mes Binglive dhe Xhejnit. Iu duk se ai u hutua pak kur u pergjigj se nuk kishte pasur kurrë fatin ta takonte zonjushë Benet. Tema nuk u vazhdua më tej, dhe pak më vonë zoterinjtë u larguan.

Kapitulli 31

Sjelljet e kolonel Ficuiliamit u admiruan shume ne shtepinë e famullitarit dhe te gjitha zonjat ndienin se ai do t'i shtonte shumë kënaqësinë vizitave të tyre në Rosings. Megjithatë, kaluan disa ditë para se të merrnin ndonjë ftesë për atje, sepse, për sa kohë kishte vizitorë në shtëpi, ato nuk ishin të nevojshme; dhe vetëm te dielën e Pashkëve, pothuajse një javë pas mbërritjes së zoterinjve, u nderuan me nje vemendje të tillë, dhe atëherë vetëm u ftuan, ndërsa dilnin nga kisha, të shkonin atje në mbrëmje.

Gjate javes se fundit kishin pare shume pak si Ledi Katerinen, ashtu edhe vajzen e saj. Kolonel Ficuiliami kishte berë më shumë se një vizitë në shtëpinë e famullitarit gjatë asaj kohe, por Z. Darsin e kishin parë vetëm në kishë.

Ftesa u pranua, sigurisht, dhe ne oren e duhur ato iu bashkuan shoqerisë në sallonin e Ledi Katerinës. Zonja e saj i priti me miresjellje, por ishte e qarte se prania e tyre nuk ishte aspak aq e dëshiruar sa kur nuk kishte askënd tjetër; dhe në fakt ajo ishte pothuajse teresisht e perqendruar te niperit e saj, duke folur me ta, sidomos me Darsin, shume me teper sesa me cilindo tjetër në dhomë.

Kolonel Ficuiliami dukej vertet i kenaqur qe i shihte; çdo gje ishte nje lehtësim i mirëpritur për të në Rosings; dhe per më teper, shogja e bukur e Znj. Kolins i kishte tërhequr shumë vemendjen. Ai u ul pranë Elizabetës dhe foli aq këndshëm për Kentin dhe Hertfordshajerin, per udhetimet dhe qendrimin ne shtëpi, për librat e rinj dhe muzikën, sa Elizabeta nuk ishte argetuar kurre me mire ne ate dhomë; dhe ata biseduan me aq

gjalleri dhe rrjedhshmeri, sa te terhiqnin vemendjen e vetë Ledi Katerinës, si edhe të Z. Darsit.

Syte e tij ishin kthyer shpesh e me kureshtje drejt tyre; dhe fakti qe edhe zonja e saj, pas pak kohe, ndau te njejtën ndjenjë, u bë më i dukshëm, sepse ajo nuk ngurroi të thërriste:

"Per çfare po flisni aty, Ficuiliam? Çfare eshte ajo që po thoni? Çfarë po i tregoni zonjushë Benetit? Më lini ta dëgjoj."

"Po flisnim per muzikën, zonjë," tha ai, kur nuk mundi më ta shmangte pergjigjen.

"Për muzikën! Atëherë flisni me zë më të lart, ju lutem. Nga të gjitha temat, ajo është kënaqësia ime më e madhe. Duhet t kem pjesën time në bisedë, nëse po flisni për muzikën. Besoj se ka pak njerëz në Angli që e shijojnë muzikën më sinqerisht se unë, ose që kanë shije më të mirë natyrore. Po të kisha mësuar ndonjëherë, do të isha bërë shumë e zonja. Dhe kështu do të ishte berë edhe Ana, po t'ia kishte lejuar shëndeti te merrej me te. Jam e bindur se do te kishte luajtur mrekullisht. Si po përparon Xhorxhiana, Darsi?"

Z. Darsi foli me lavdërim të përzemërt për aftësitë e motrës së tij.

"Më vjen shumë mirë të degjoj nje vlerësim kaq të mirë për të," tha Ledi Katerina; "dhe ju lutem t'i thoni nga une, se nuk mund të presë të shkëlqejë, nëse nuk ushtrohet shumë."

"Ju siguroj, zonje," u pergjigj ai, "se ajo nuk ka nevoje per një keshille te tille. Ajo ushtrohet shume rregullisht."

"Aq me mire. Nuk mund te behet kurre teper; dhe kur t'i shkruaj heren tjeter, do ta porosis të mos e neglizhoje për asnjë arsye. U them shpesh vajzave te reja se asnje persosmëri në muzikë nuk mund të fitohet pa ushtrime të vazhdueshme. I kam thënë disa herë zonjushë Benetit se nuk do të luajë kurrë vertet mirë, nese nuk ushtrohet me shume; dhe megjithese Znj. Kolins nuk ka instrument, ajo eshte shume e mirepritur, siç i kam thënë shpesh, te vije çdo ditë në Rosings dhe të luaje piano në dhomën e Znj. Xhenkinson. Nuk do t'i pengonte askujt, e dini, në atë pjesë të shtëpisë."

Z. Darsi dukej paksa i turperuar nga mungesa e edukatës së halles se tij dhe nuk dha pergjigje.

Kur mbaroi kafeja, kolonel Ficuiliami i kujtoi Elizabetes premtimin qe i kishte bere per t'i luajtur; dhe ajo u ul menjëherë te pianoja. Ai terhoqi nje karrige pranë saj. Ledi Katerina dëgjoi gjysmën e nje kënge dhe pastaj vazhdoi të fliste, si më parë, me nipin tjeter te saj; derisa ky i fundit u largua prej saj dhe, duke u afruar me qetesine e zakonshme drejt pianos, u vendos në një pozicion nga ku mund te shihte plotesisht fytyren e interpretueses se hijshme.

Elizabeta e kuptoi çfarë po bënte dhe, në pauzën e parë të përshtatshme, u kthye nga ai me një buzëqeshje dinake dhe tha:

"Ju doni te me trembni, Z. Darsi, duke ardhur me gjithe kete solemnitet per te me degjuar. Por nuk do të frikësohem, edhe pse motra juaj luan aq mire. Ka nje kokefortesi tek une qe nuk mund të duroje te trembet nga vullneti i të tjerëve. Guximi im gjithmonë rritet me çdo perpjekje për të më frikësuar."

"Nuk do te them se gaboheni," u pergjigj ai, "sepse nuk mund te besoni vertet se unë kam ndonje synim per t'ju trembur; dhe kam pasur kënaqesinë e njohjes suaj aq gjatë, sa ta di se ju kënaqeni shumë duke shprehur herë pas here mendime që, në të vërtetë, nuk janë tuajat.

Elizabeta qeshi me gjithë zemër me këtë përshkrim të vetes dhe i tha kolonel Ficuiliamit:

"Kushëriri juaj do t'ju krijojë një ide shumë të bukur për mua dhe do t'ju mesoje te mos besoni asnje fjale qe them. Jam veçanërisht e pafat që po takoj dikë kaq të aftë për të zbuluar karakterin tim të vrtetë, në një pjesë të botës ku shpresoja të paraqitesha me pak reputacion. Vertet, Z. Darsi, është shumë bujare nga ana juaj te permendni gjithçka që dinit në disavantazhin tim ne Hertfordshajer - dhe më lejoni të them, shume jo e mençur gjithashtu - sepse po me shtyni të hakmerrem, dhe mund te dalin gjera qe do t'i tronditin te afermit tuaj.

"Nuk kam frikë prej jush," tha ai duke buzëqeshur.

"Ju lutem, me lini te degjoj per çfare e akuzoni," tha koloneli. "Do te doja të dija si sillet ai mes të panjohurve."

"Atëherë do ta dëgjoni - por përgatituni për diçka shumë të tmerrshme. Heren e parë që e pashë ndonjëherë në Hertfordshajer, duhet ta dini, ishte ne nje ballo - dhe në këtë ballo, çfare mendoni se beri? Vallëzoi vetëm katër valle! Më vjen keq që ju lëndoj, por kështu ndodhi. Vallëzoi vetëm katër valle, megjithëse zotërinjtë ishin të paktë; dhe, sipas dijenisë sime të sigurt, më shumë se një zonjë e re rrinte ulur nga mungesa e partnerit. Z. Darsi, nuk mund ta mohoni këtë fakt."

"Në ate kohe nuk kisha nderin te njihja asnjë zonjë në sallë, perveç grupit tim.

"E vertetë; dhe askush nuk mund te prezantohet në një sallë vallëzimi. Mirë, kolonel Ficuiliam, çfarë te luaj tani? Gishtat e mi presin urdhrat tuaj.

"Ndoshta," tha Darsi, "do te kisha gjykuar me mire po te kisha kërkuar një prezantim, por unë nuk jam i aftë të rekomandoj veten te te panjohurit.

"Ta pyesim kushëririn tuaj arsyen për këtë?" tha Elizabeta, duke iu drejtuar ende kolonelit. "Ta pyesim pse nje njeri me mend dhe edukatë, që ka jetuar në botë, nuk është i aftë të prezantohet te te panjohurit?"

"Mund t'i pergjigjem pyetjes suaj," tha Ficuiliami, "pa iu drejtuar atij. Sepse nuk do t'ia jape vetes mundimin."

"Sigurisht qe nuk kam talentin qe disa njerez kanë," tha Darsi, "per te biseduar lehtësisht me njerëz që nuk i kam parë kurrë me parë. Nuk mund te kap tonin e bisedes së tyre, apo të dukem i interesuar per shqetesimet e tyre, siç shoh shpesh te bëhet."

"Gishtat e mi," tha Elizabeta, "nuk levizin mbi kete instrument me mjeshterinë që shoh te kaq shumë gra. Nuk kanë të njëjtën forcë apo shpejtësi dhe nuk prodhojnë te njëjtën shprehje. Por gjithmone kam menduar se eshtë faji im - sepse nuk doja të merrja mundimin te ushtrohesha. Nuk është se nuk besoj se gishtat e mi jane po aq te afte sa te çdo gruaje tjeter per një interpretim te shkëlqyer."

Darsi buzëqeshi dhe tha:

"Ju keni krejtesisht te drejte. E keni perdorur kohen tuaj shumë me mire. Askush qe ka pasur privilegjin t'ju degjoje nuk mund të mendojë se ju mungon ndonje gje. Asnjeri prej nesh nuk performon per te panjohurit."

Ketu u ndërprenë nga Ledi Katerina, e cila thirri për të ditur se për çfarë po flisnin. Elizabeta filloi menjeherë të luante përsëri. Ledi Katerina u afrua dhe, pasi degjoi per disa minuta, tha drejtuar Darsit:

"Zonjushë Beneti nuk do te luante aspak keq po të ushtrohej më shumë dhe po të kishte avantazhin e një mësuesi londinez. Ka një ide shumë të mirë për përdorimin e gishtave, megjithëse shija e saj nuk eshte e barabarte me ate te Anes. Ana do te kishte qenë nje interpretuese e mrekullueshme, po t'ia kishte lejuar shëndeti të mësonte."

Elizabeta e pa Darsin për të parë me çfarë ngrohtësie pajtohej ai me lavderimin per kusherirën e tij; por as në atë çast dhe as në ndonje tjeter nuk mundi te dallonte ndonje shenje dashurie; dhe nga e gjithe sjellja e tij ndaj zonjushe de Burgut, nxori këtë ngushellim per zonjushë Bingli: se ai mund të kishte qenë po aq i prirur te martohej me të, sikur ajo të kishte qenë farefisi i tij.

Ledi Katerina vazhdoi komentet e saj mbi interpretimin e Elizabetës, duke i përzier me to shumë udhëzime mbi teknikën dhe shijen. Elizabeta i priti te gjitha me durimin e edukatës; dhe, me kerkesen e zoterinjve, qëndroi te pianoja derisa karroca e zonjës së saj u bë gati për t'i çuar të gjithë në shtëpi.

Kapitulli 32

Te nesërmen në mëngjes, Elizabeta po rrinte vetëm dhe po i shkruante Xhejnit, ndersa Znj. Kolins dhe Maria kishin shkuar në fshat per disa punë, kur u tremb nga tingulli i ziles së derës, shenja e sigurt e një vizitori. Meqë nuk kishte dëgjuar karrocë, mendoi se ka shume mundesi te ishte Ledi Katerina; dhe, me kete frike, po mblidhte letren e saj gjysme te perfunduar, që t'i shpëtonte pyetjeve të saj të bezdisshme, kur dera u hap dhe, për habine e saj te madhe, ne dhome hyri Z. Darsi - dhe vetem Z. Darsi.

Edhe ai dukej i habitur qe e gjeti vetëm dhe kërkoi ndjesë për nderhyrjen, duke e njoftuar se kishte menduar qe te gjitha zonjat ndodheshin brenda.

Pastaj u ulën dhe, pasi u bënë pyetjet e zakonshme për Rosings, biseda dukej ne rrezik te zhytej ne heshtje te plotë. Ishte absolutisht e nevojshme te gjendej diçka për të thënë; dhe, në kete situatë, duke kujtuar herën e fundit kur e kishte parë në Hertfordshajer dhe duke ndier kureshtje te dinte çfare do të thoshte ai per largimin e tyre të nxituar, ajo vërejti:

"Sa papritur e late Netherfield-in nentorin e kaluar, Z. Darsi! Duhet te kete qene nje surprize shumë e këndshme për Z. Bingli t'ju shihte te gjitheve kaq shpejt pas tij; sepse, në mos gaboj, ai ishte larguar vetem nje dite me parë. Ai dhe motrat e tij ishin mirë, shpresoj, kur u larguat nga Londra?"

"Shumë mirë, ju faleminderit."

Ajo kuptoi se nuk do të merrte asnje pergjigje tjetër; dhe, pas një pauze te shkurtër, shtoi:

"Mendoj se kam kuptuar se Z. Bingli nuk ka ndonje plan per t'u kthyer perseri ne Netherfield?"

"Nuk e kam degjuar kurre ta thote nje gje te tille; por eshte e mundur që në të ardhmen të kalojë shumë pak kohë atje. Ai ka shume miq, dhe ndodhet ne nje moshe kur miqte dhe angazhimet shtohen vazhdimisht."

"Nese ai synon te jete shume pak në Netherfield, do të ishte më mirë për lagjen që ta linte krejtësisht vendin, sepse atherë ndoshta mund te kishim nje familje te qëndrueshme atje. Por ndoshta Z. Bingli nuk e mori shtepine aq për komoditetin e fqinjesise, sa per te vetin, dhe duhet të presim që ta mbajë apo ta lërë sipas të njëjtit parim."

"Nuk do te çuditesha," tha Darsi, "nese do ta linte sapo t'i paraqitej ndonje blerje e favorshme."

Elizabeta nuk u pergjigj. Kishte frike te vazhdonte te fliste më gjatë per mikun e tij; dhe, duke mos pasur asgje tjeter per të thenë, vendosi t'ia linte atij barrën për të gjetur një temë bisede.

Ai e kuptoi nënkuptimin dhe shpejt filloi:

"Kjo duket nje shtepi shumë e rehatshme. Besoj se Ledi Katerina bëri shumë për të kur Z. Kolins erdhi për herë të parë ne Hunsford."

"Besoj se po - dhe jam e sigurt se nuk mund ta kishte dhene mirësinë e saj për një njeri më mirënjohës."

"Z. Kolins duket shumë me fat ne zgjedhjen e gruas."

"Po, vrtet; miqtë e tij kanë të drejtë të gëzohen që ai ka gjetur nje nga ato pak gra me mend që do ta kishin pranuar, apo do ta kishin berë të lumtur po ta kishin pranuar. Shoqja ime ka një mendje te shkelqyer - megjithese nuk jam e sigurt që martesa me Z. Kolins ishte gjeja më e mençur që ka bërë ndonjëherë. Megjithate ajo duket plotësisht e lumtur; dhe, nga pikëpamja praktike, është sigurisht një martesë shumë e mirë pr të."

"Duhet te jete shume e kënaqur që është vendosur kaq afer familjes dhe miqve të saj.

"Afër e quani ju? Janë gati pesedhjetë milje."

"Po çfare jane pesedhjete milje ne nje rruge të mirë? Pak më shume se gjysme dite udhetim. Po, une e quaj një distancë shume te lehtë."

"Unë nuk do ta kisha konsideruar kurre distancën si një nga avantazhet e kesaj martese," tha Elizabeta. "Nuk do te thosha kurre qe Znj. Kolins eshte vendosur prane familjes se saj."

"Kjo eshte deshmi e lidhjes suaj të fortë me Hertfordshajërin. Besoj se gjithçka përtej lagjes së Longbourn-it ju duket larg."

Teksa fliste, kishte një lloj buzëqeshjeje që Elizabeta mendoi se e kuptoi; ai duhet te po mendonte se ajo po mendonte per Xhejnin dhe Netherfield-in, dhe ajo u skuq ndersa u pergjigj:

"Nuk dua te them se nje grua nuk mund te vendoset teper afër familjes së saj. E largeta dhe e aferta janë relative dhe varen nga

shume rrethana te ndryshme. Kur ka pasuri qe e bën shpenzimin e udhëtimeve të parëndesishëm, distanca nuk është problem. Por këtu nuk është kështu. Z. dhe Znj. Kolins kanë të ardhura te rehatshme, por jo aq sa te lejojne udhëtime të shpeshta - dhe jam e bindur qe shoqja ime nuk do ta quante veten pranë familjes së saj me më pak se gjysmën e distancës së tanishme."

Z. Darsi afroi pak karrigen drejt saj dhe tha:

"Nuk mund te keni te drejte per nje lidhje kaq te fortë lokale. Nuk mund te keni jetuar gjithmone ne Longbourn."

Elizabeta e pa e habitur. Zotëria përjetoi një ndryshim ndjenjash; e terhoqi karrigen mbrapa, mori një gazetë nga tavolina dhe, duke i hedhur një sy, tha me një zë më të ftohtë:

"A ju pëlqen Kenti?"

Pasoi nje dialog i shkurter mbi vendin, i qetë dhe i përmbledhur nga te dyja palet - dhe shpejt mori fund nga hyrja e Sharlotës dhe motres se saj, të sapokthyera nga shëtitja. Të dyja u habitën nga ky takim koke me kokë. Z. Darsi shpjegoi gabimin që e kishte bere te hynte te zonjusha Benet dhe, pasi gendroi edhe pak minuta pa folur shumë me askënd, u largua.

"Jam e bindur," tha Sharlota sapo ai iku, "se ai eshte i dashuruar me ty, përndryshe nuk do të vinte të na vizitonte në këtë mënyrë kaq familjare."

Por kur Elizabeta tregoi per heshtjen e tij, kjo nuk iu duk shumë e mundshme as deshirave te Sharlotes; dhe, pas shume hamendesimeve, në fund mundën vetëm të supozonin se vizita

e tij vinte nga vështirësia për të gjetur diçka tjetër për të bërë, gjë gë behej edhe më e mundshme nga stina e vitit. Të gjitha sportet ne fushe kishin mbaruar. Brenda kishte Ledi Katerinen, libra dhe nje tavoline bilardoje, por zotërinjtë nuk mund të rrinin gjithmonë brenda; dhe afersia e shtepise se famullitarit, ose kënaqesia e shëtitjes deri atje, ose njerëzit që jetonin aty, i tunduan dy kusherinjte që, që prej asaj kohe, të shkonin pothuajse çdo ditë.

Ata vinin ne ore te ndryshme te mengjesit, here veçmas, herë bashke, dhe ndonjehere te shoqeruar nga halla e tyre. Ishte e qarte per te gjithe se kolonel Ficuiliami vinte sepse kënaqej me shogerine e tyre, nje bindje qe, natyrisht, e bente edhe më të pëlqyeshëm; dhe Elizabeta, nga kënaqësia e vet kur ishte me të, si edhe nga admirimi i tij i dukshëm, kujtoi përsëri të preferuarin e saj te dikurshëm, Xhorxh Uikhamin; dhe megjithëse, duke i krahasuar, vuri re se kolonel Ficuiliami kishte me pak ëmbëlsi joshese ne sjellje, ajo besonte se ai mund te kishte mendjen më të kultivuar.

Por pse Z. Darsi vinte kaq shpesh ne shtepine e famullitarit, ishte me e veshtire te kuptohej. Nuk mund te ishte per shoqëri, sepse shpesh rrinte aty dhjetë minuta rresht pa hapur gojën; dhe kur fliste, dukej më shumë si detyrim sesa si zgjedhje - një sakrificë ndaj mirësjelljes, jo një kënaqësi për veten. Rrallëherë dukej vërtet i gjallëruar.

Znj. Kolins nuk dinte ç'te mendonte per të. Fakti që kolonel Ficuiliami qeshte herë pas here me heshtjen e tij tregonte se zakonisht ai ishte ndryshe, gje që njohja e saj me të nuk do t'ia kishte treguar; dhe, meqe do te kishte dashur ta besonte këtë ndryshim si pasoje te dashurise, dhe objekt te asaj dashurie shoqen e saj Eliza, ajo filloi seriozisht te përpiqej ta zbulonte: e

vezhgonte sa here ishin ne Rosings dhe sa here ai vinte në Hunsford, por pa shume sukses.

Ai sigurisht e shikonte shpesh shoqen e saj, por shprehja e atij vështrimi ishte e diskutueshme. Ishte një shikim i përqendruar dhe i qendrueshëm, por shpesh ajo dyshonte nese kishte shumë admirim në të, dhe ndonjëherë dukej thjesht mungesë vëmendjeje.

Nje ose dy here i kishte sugjeruar Elizabetes mundësinë që ai të kishte simpati për të, por Elizabeta gjithmonë qeshte me këtë ide; dhe Znj. Kolins nuk mendonte se ishte e drejte ta shtynte me tej temën, nga frika se mos ngjallte pritshmëri që mund të perfundonin vetëm në zhgënjim; sepse, sipas mendimit të saj, nuk kishte asnje dyshim se e gjithë mospëlqimi i shoqes së saj do të zhdukej, po të mendonte se ai ishte nën ndikimin e saj.

Ne planet e saj dashamirese per Elizabeten, ajo ndonjëherë imagjinonte martesen e saj me kolonel Ficuiliamin. Ai ishte, pa krahasim, burri me i kendshem; sigurisht qe e admironte, dhe pozita e tij në jetë ishte shumë e favorshme; por, per të balancuar keto avantazhe, Z. Darsi kishte ndikim te madh ne kishë, ndërsa kushëriri i tij nuk kishte aspak.

Kapitulli 33

Më shumë se një herë, gjatë shëtitjeve të saj në park, Elizabeta u ndesh papritur me Z. Darsi. Ajo e ndiente gjithe kokefortesinë e këtij rastësimi të pafat, që e sillte atë pikërisht aty ku nuk vinte askush tjetër; dhe, për ta parandaluar që të ndodhte përsëri, u kujdes t'i tregonte qe ne fillim se ai ishte vendi i saj i parapelqyer

per shetitje. Si mund te ndodhte, pra, per here te dytë, ishte shumë e çuditshme! Megjithatë ndodhi, madje edhe për herë të tretë. Dukej si një dashakeqesi e qëllimshme, ose si një pendesë e vullnetshme; sepse në këto raste nuk kishte vetëm disa pyetje formale, nje pauzë të sikletshme dhe pastaj largim, por ai e quante vertet të nevojshme të kthehej pas dhe të ecte me të.

Ai nuk thoshte kurre shume, dhe as ajo nuk e lodhte veten shume duke folur apo degjuar; por gjatë takimit të tyre të tretë, asaj i bëri përshtypje se ai po i bënte disa pyetje të çuditshme e të palidhura me njera-tjetrën - për kënaqësinë e saj në Hunsford, dashurine e saj per shëtitjet vetmitare dhe mendimin e saj për lumturinë e Z. dhe Znj. Kolins; dhe kur fliste për Rosingsin dhe per faktin qe ajo nuk e njihte mirë shtëpinë, dukej sikur priste që, sa herë të vinte persëri në Kent, ajo të qëndronte edhe aty. Fjalet e tij dukej se e nënkuptonin këtë. A mos kishte ne mendje kolonel Ficuiliamin? Ajo mendoi se, nese ai nenkuptonte diçka, duhej te ishte nje aludim per atë që mund të lindte nga ajo anë. Kjo e shqetësoi pak, dhe u ndie mjaft e lehtësuar kur e pa veten te porta e gardhit përballë shtëpisë së famullitarit.

Nje dite, teksa ecte, ishte e zene duke rilexuar letrën e fundit të Xhejnit dhe duke u ndalur te disa pjese qe tregonin se Xhejni nuk kishte shkruar me humor te mire, kur, ne vend qe te befasohej persri nga Z. Darsi, pa, sapo ngriti sytë, se po i afrohej kolonel Ficuiliami. Duke e futur menjehere letren menjane dhe duke detyruar një buzëqeshje, tha:

"Nuk e dija me parë se ju shëtisnit ndonjeherë në këtë drejtim."

"Kam berë rrethin e parkut," u përgjigj ai, "siç bëj zakonisht çdo vit, dhe kisha nder mend ta perfundoja me një vizitë në shtëpinë e famullitarit. A do te ecni edhe shume me tej?"

"Jo, do te kthehesha pas nje çasti."

Dhe keshtu bëri; u kthye dhe ecën se bashku drejt shtëpisë së famullitarit.

"A largoheni patjeter nga Kenti te shtunën?" tha ajo.

"Po - nese Darsi nuk e shtyn persëri. Por jam në dispozicion të tij. Ai i rregullon punët ashtu si i pëlqen."

"Dhe nese nuk arrin ta kënaqe veten në rregullimin e tyre, të paktën ka kënaqësinë e madhe të fuqisë për të zgjedhur. Nuk njoh askënd që duket se e shijon më shumë pushtetin për të bërë çfarë i pëlqen sesa Z. Darsi.'

"Atij i pelqen shume te beje sipas menyres së vet," u përgjigj kolonel Ficuiliami. "Por kështu jemi te gjithë. Vetëm se ai ka mjete më të mira për ta arritur këtë se shumë të tjerë, sepse është i pasur, ndersa shume te tjere jane te varfer. Flas me ndjesi personale. Nje djalë i vogel i familjes, siç e dini, duhet te mesohet me vetëpermbajtjen dhe varësinë."

"Sipas mendimit tim, djali i vogël i një konti mund të dijë shumë pak per njërën apo tjetrën. Tani, seriozisht, çfarë keni njohur ndonjeherë nga vetëpermbajtja dhe varësia? Kur jeni penguar ndonjeherë nga mungesa e parave të shkoni ku të donit, apo të merrnit diçka që ju kishte tërhequr?"

"Keto janë pyetje që godasin në shenjë - dhe ndoshta nuk mund te them se kam perjetuar shume veshtiresi te këtij lloji. Por në çeshtje më te rendësishme mund të vuaj nga mungesa e parave. Djemtë e vegjël nuk mund të martohen ku u pëlqen."

"Përveç kur u pelqejne gra me pasuri, gje që mendoj se ndodh shumë shpesh."

"Zakoni ynë për shpenzime na bën tepër të varur, dhe nuk ka shumë në rangun tim të jetës që mund të martohen pa i kushtuar pak vëmendje parasë."

"A është kjo," mendoi Elizabeta, "për mua?" dhe u skuq nga ky mendim; por, duke mbledhur veten, tha me një ton të gjallë:

"Dhe, ju lutem, cili eshte çmimi i zakonshëm i djalit të vogël të një konti? Nëse vellai i madh nuk është shumë i sëmurë, besoj se nuk do te kerkonit më shume se pesedhjete mijë paund."

Ai iu pergjigj me të njëjtin stil dhe tema u mbyll. Për të ndërprerë nje heshtje që mund ta bënte të mendonte se ajo ishte prekur nga ajo që kishte kaluar, ajo tha pak më vonë:

"Mendoj se kushëriri juaj ju solli këtu kryesisht për të pasur dikë ne dispozicion. Çuditem pse nuk martohet, per të siguruar një komoditet te perhershëm të këtij lloji. Por ndoshta motra e tij e përmbush këtë rol per momentin; dhe, meqë ajo është nën kujdesin e tij te vetëm, ai mund te bejë ç'të dojë me të."

"Jo," tha kolonel Ficuiliami, "kete avantazh ai duhet ta ndaje me mua. Edhe une jam bashkë me të kujdestar i zonjushë Darsit."

"Vërtet? Dhe, ju lutem, çfarë lloj kujdestari jeni? A ju shkakton shumë telashe e mbrojtura juaj? Vajzat e reja të moshës së saj ndonjherë janë pak të vështira për t'u drejtuar; dhe nëse ajo ka shpirtin e vertetë te familjes Darsi, mund t'i pëlqejë të bëjë sipas kokës së vet."

Ndersa fliste, ajo vuri re se ai po e shikonte me vëmendje; dhe mënyra se si e pyeti menjëherë pse mendonte se zonjusha Darsi mund t'u shkaktonte ndonje shqetesim, e bindi se, ne nje menyre apo tjeter, i ishte afruar mjaft se vertetes. Ajo u përgjigj menjëherë:

"Nuk keni pse te trembeni. Nuk kam degjuar kurre ndonje gje të keqe për të; dhe jam e sigurt se është një nga krijesat më të bindura ne bote. Ajo eshte shume e dashur per disa zonja qe njoh, Znj. Hërst dhe zonjushe Bingli. Më duket se ju kam degjuar te thoni se i njihni."

"I njoh pak. Vellai i tyre eshte nje burre i kendshem dhe me sjellje zotërie - është mik i madh i Darsit."

"Oh po," tha Elizabeta thate, "Z. Darsi eshte jashtezakonisht i mire me Z. Bingli dhe kujdeset per te ne menyre të jashtëzakonshme."

"Kujdeset per të! Po, besoj vërtet se Darsi kujdeset për të në ato pika ku ai ka më shumë nevojë për kujdes. Nga diçka që më tha gjate udhetimit tone ketu, kam arsye te mendoj se Bingli i detyrohet shumë. Por duhet t'i kerkoj ndjesë, sepse nuk kam të drejtë t supozoj se Bingli ishte personi për të cilin bëhej fjalë. Ishte thjesht hamendësim."

"Çfarë doni të thoni?"

"Është një rrethanë që Darsi, natyrisht, nuk do të dëshironte të bëhej e njohur gjerësisht, sepse po të arrinte te familja e zonjës, do të ishte një gje e pakëndshme."

"Mund te mbeshteteni tek une se nuk do ta përmend."

"Dhe mos harroni se nuk kam shume arsye per te menduar se behej fjalë për Binglin. Ajo që më tha ishte vetëm kjo: se e pergezonte veten që së fundmi kishte shpëtuar një mik nga shqetësimet e një martese shumë të pamatur, por pa përmendur emra apo hollësi të tjera; dhe unë thjesht dyshova se ishte Bingli, sepse e mendoj atë si llojin e të riut që mund të futej në një situatë të tillë, dhe sepse di qe ata kane qene bashkë gjatë gjithë verës së kaluar."

"A ju dha Z. Darsi arsyet per kete ndërhyrje?"

"Kuptova se kishte disa kundershtime shume te forta ndaj zonjës."

"Dhe çfare mjetesh perdori per t'i ndarë?"

"Ai nuk me foli per mjetet e veta," tha Ficuiliami duke buzëqeshur. "Më tha vetem ate qe sapo ju tregova."

Elizabeta nuk dha pergjigje dhe vazhdoi te ecte, me zemrën që i ziente nga indinjata. Pasi e vështroi pr pak, Ficuiliami e pyeti pse ishte kaq e menduar.

"Po mendoj per ate qe me treguat," tha ajo. "Sjellja e kushëririt tuaj nuk perputhet me ndjenjat e mia. Pse duhej të ishte ai gjykatësi?"

"Jeni disi e prirur ta quani nderhyrjen e tij te tepruar?"

"Nuk shoh cfare te drejte kishte Z. Darsi te vendoste mbi pershtatshmërinë e prirjeve të mikut të tij; apo pse, vetëm mbi gjykimin e vet, duhej të përcaktonte dhe drejtonte mënyrën se si ai mik duhej të ishte i lumtur. Por," vazhdoi ajo, duke mbledhur veten, "meqë nuk dimë asnj nga hollësitë, nuk është e drejtë ta denojmë. Nuk ka pse të mendohet se ne ate rast kishte shumë dashuri."

"Kjo nuk eshte nje hamendje e panatyrshme," tha Ficuiliami; "por ia ul shume nderin triumfit te kusheririt tim."

Kjo u tha me shaka, por asaj iu duk nje portret aq i sakte i Z. Darsi, sa nuk i besoi vetes për të dhënë pergjigje; prandaj, duke ndryshuar papritur biseden, foli per gjera te parendesishme derisa arriten te shtëpia e famullitarit.

Atje, sapo vizitori u largua dhe ajo u mbyll ne dhomën e saj, mundi të mendonte pa ndërprerje për gjithçka që kishte dëgjuar. Nuk mund te supozohej se behej fjale per njerez te tjere përveç atyre me te cilët ajo ishte e lidhur. Nuk mund të ekzistonin në bote dy burra mbi te cilet Z. Darsi te kishte nje ndikim kaq te pakufishëm. Se ai kishte qenë i perfshirë ne masat e marra për te ndar Z. Bingli nga Xhejni, ajo nuk kishte dyshuar kurrë; por gjithmone ia kishte atribuar zonjushe Binglit planin dhe organizimin kryesor të tyre. Megjithatë, nëse vetë mendjemadhesia e tij nuk e mashtronte, ai ishte shkaku krenaria dhe teka e tij ishin shkaku - i gjithe asaj qe Xhejni kishte vuajtur dhe vazhdonte te vuante. Ai kishte shkaterruar për një kohe cdo shprese lumturie per zemren me te dashur dhe më

bujare ne bote; dhe askush nuk mund te thoshte sa e gëndrueshme mund të ishte e keqja që kishte shkaktuar.

"Kishte disa kundershtime shume te forta ndaj zonjës," ishin fjalet e kolonel Ficuiliamit; dhe keto kundërshtime të forta, me shume gjasa, ishin se ajo kishte nje xhaxha avokat province dhe nje tjetër që merrej me tregti në Londër.

"Ndaj vetë Xhejnit," thirri ajo, "nuk mund te kishte asnjë kundershtim - ajo është e gjitha bukuri dhe miresi! Mendja e saj eshte e shkelqyer, shpirti i saj i kultivuar dhe sjelljet e saj magjepsëse. As ndaj babait tim nuk mund të ngrihej asgjë, sepse, megjithëse ka disa veçori të vetat, ai ka aftësi që vetë Z. Darsi nuk duhet t'i përçmojë, dhe një respektueshmëri që ai ndoshta nuk do ta arrije kurre."

Kur mendoi për nënën e saj, në t vërtetë, siguria iu lëkund pak; por ajo nuk pranoi qe ndonje kundërshtim në atë drejtim të kishte peshë të rëndësishme për Z. Darsin, krenaria e të cilit, ishte e bindur, do te plagosej më thellë nga mungesa e rëndësisë në lidhjet familjare të mikut të tij sesa nga mungesa e mendjes së tyre. Ne fund, ajo vendosi plotësisht se ai ishte udhëhequr pjeserisht nga kjo lloj krenarie me e keqe dhe pjesërisht nga dëshira për ta ruajtur Z. Bingli për motrën e tij.

Trazimi dhe lotët që i shkaktoi kjo çështje i sollën dhimbje koke; dhe ajo u perkeqesua aq shumë drejt mbrëmjes, sa, bashkë me mosdeshirën per te parë Z. Darsin, e bëri të vendoste të mos i shogeronte kushërinjtë në Rosings, ku ishin të ftuar për çaj. Znj. Kolins, duke parë se ajo vertet nuk ndihej mirë, nuk e shtyu të shkonte, dhe sa mundi e pengoi edhe burrin e saj ta shtynte; por Z. Kolins nuk mund ta fshihte friken se Ledi Katerina mund te pakënaqej disi nga gëndrimi i saj në shtëpi.

Kapitulli 34

Kur ata u larguan, Elizabeta, sikur te kishte nder mend ta acaronte veten sa më shumë kundër Z. Darsit, zgjodhi si punë të shqyrtonte te gjitha letrat qe Xhejni i kishte shkruar qe kur ajo kishte ardhur ne Kent. Ato nuk permbanin asnje ankese të drejtperdrejtë, as ndonje rikthim te ngjarjet e shkuara, as ndonjë rrefim te vuajtjes se tanishme. Por në te gjitha, pothuajse në çdo rresht te secilës, mungonte ajo gjallëri që zakonisht e karakterizonte stilin e saj dhe që, duke buruar nga qetesia e një mendjeje ne paqe me veten dhe e prirur mirë ndaj të gjithëve, rrallë ishte errësuar ndonjëherë. Elizabeta vuri re çdo fjali që përcillte ndjenjen e shqetësimit, me një vëmendje që vështirë se ia kishte kushtuar gjatë leximit të parë. Mburrja e turpshme e Z. Darsit për mjerimin që kishte qenë në gjendje të shkaktonte ia beri edhe me te mprehte ndjesine e vuajtjeve të motrës së saj. Ishte njefare ngushellimi te mendonte se vizita e tij në Rosings do te perfundonte pas dy ditësh, dhe një ngushëllim edhe më i madh se, brenda me pak se dy javesh, ajo vetë do të ishte përsëri me Xhejnin dhe do te mund te ndihmonte ne rikthimin e humorit te saj me gjithçka qe dashuria mund të bënte.

Nuk mund te mendonte per largimin e Darsit nga Kenti pa kujtuar se kushëriri i tij do te largohej bashkë me të; por kolonel Ficuiliami e kishte bere te qarte se nuk kishte asnjë qëllim, dhe, sado i kendshem qe ishte, ajo nuk kishte ndër mend të ishte e palumtur për të.

Ndërsa po e qartësonte këtë pikë, u zgjua papritur nga tingulli i ziles së derës; dhe shpirti iu trazua pak nga mendimi se mund të ishte vete kolonel Ficuiliami, i cili kishte ardhur njeherë më parë vone ne mbremje dhe tani mund te vinte posaçerisht per të

pyetur per shendetin e saj. Por ky mendim u largua shpejt, dhe ndjenjat e saj u prekën krejt ndryshe kur, për habinë e saj të plote, pa Z. Darsin te hynte ne dhomë. Me nje mënyrë të nxituar, ai nisi menjeherë te pyeste per shëndetin e saj, duke e shpjeguar vizitën me dëshirën për t dëgjuar se ishte më mirë. Ajo iu pergjigj me miresjellje të ftohtë. Ai u ul për disa çaste, pastaj u ngrit dhe filloi te ecte neper dhome. Elizabeta u habit, por nuk tha asnje fjalë. Pas nje heshtjeje prej disa minutash, ai iu afrua me një trazim të dukshëm dhe nisi kështu:

"Më kot kam luftuar. Nuk mundem me. Ndjenjat e mia nuk mund të shtypen. Duhet të më lejoni t'ju them sa zjarrtësisht ju admiroj dhe ju dua."

Habia e Elizabetes ishte përtej çdo shprehjeje. Ajo e vshtroi, u skuq, dyshoi dhe heshti. Ai e mori kete si inkurajim te mjaftueshëm, dhe menjeherë pasoi rrëfimi i gjithçkaje që ndiente dhe kishte ndier prej kohësh për të. Ai foli mirë; por kishte ndjenja te tjera perveç atyre te zemres që duheshin shprehur, dhe ai nuk ishte me pak elokuent për krenarinë sesa për butësinë. Ndjenja e tij per pozitën e saj më të ulët, pr faktin se kjo ishte një ulje për të, për pengesat familjare që gjykimi i kishte vëne gjithmonë perballë prirjes, u përmendën me një ngrohtësi që dukej e përshtatshme për rëndësinë që po cenohej, por qe kishte shume pak gjasa ta bente propozimin e tij te pranueshëm.

Pavaresisht mospelqimit te saj te rrenjosur thellë, ajo nuk mund te ishte e pandjeshme ndaj komplimentit të dashurisë së një burri te tille; dhe megjithese qellimet e saj nuk ndryshuan as per një çast, në fillim ndjeu keqardhje për dhimbjen që ai do të merrte, derisa, e nxitur në zemërim nga fjalët e tij të mëvonshme, e humbi çdo dhembshuri ne indinjatë. Megjithatë, u përpoq ta

qetesonte veten qe t'i pergjigjej me durim kur ai te kishte mbaruar. Ai perfundoi duke i paraqitur forcen e asaj lidhjeje që, pavaresisht te gjitha perpjekjeve, e kishte gjetur te pamundur ta mposhtte; dhe duke shprehur shpresen se tani ajo do të shperblehej me pranimin e dores se tij. Ndersa thoshte këtë, ajo mund ta shihte lehte se ai nuk kishte asnje dyshim per nje pergjigje të favorshme. Fliste per frikë dhe ankth, por fytyra e tij shprehte siguri të vërtetë. Kjo rrethanë vetëm sa e acaroi më shume; dhe kur ai pushoi se foluri, ngjyra iu ngrit ne faqe dhe ajo tha:

"Në raste si ky, besoj se mënyra e pranuar është të shprehet një ndjenje detyrimi për ndjenjat e rrëfyera, sado pak të kthehen ato. Është e natyrshme që të ndihet një detyrim i tillë, dhe nëse do të mund te ndieja mirenjohje, tani do t'ju falenderoja. Por nuk mundem - nuk e kam dëshiruar kurrë mendimin tuaj të mirë, dhe ju sigurisht ma keni dhënë atë me shumë pak dëshirë. Më vjen keq qe i kam shkaktuar dhimbje dikujt. Megjithatë, kjo është bërë krejt pa vetëdije, dhe shpresoj se do të zgjasë pak. Ndjenjat që më thoni se ju kanë penguar për kaq kohë ta pranoni dashurine tuaj, nuk do ta kene te veshtire ta mposhtin atë pas këtij shpjegimi."

Z. Darsi, i cili mbështetej te oxhaku me sytë të ngulur në fytyrën e saj, dukej se i priti fjalët e saj me jo më pak zemërim sesa habi. Fytyra iu zbeh nga zemërimi dhe trazimi i mendjes së tij dukej në çdo tipar. Ai po luftonte per të ruajtur pamjen e qetësisë dhe nuk hapi gojen derisa besoi se e kishte arritur. Pauza ishte e tmerrshme per ndjenjat e Elizabetës. Më në fund, me një zë të detyruar te qetë, tha:

"Dhe kjo eshte gjithe pergjigija qe kam nderin te pres! Ndoshta do të dëshiroja të më thuhej pse, me kaq pak përpjekje për mirësjellje, po refuzohem kështu. Por kjo ka pak rëndësi."

"Po aq mirë mund te pyes edhe unë," u pergjigj ajo, "pse, me një synim kaq te dukshëm per të më fyer dhe poshtëruar, zgjodhët të më thoni se më pëlqenit kundër vullnetit tuaj, kundër arsyes suaj, madje edhe kunder karakterit tuaj? A nuk ishte kjo njefarë justifikimi për mungesë mirsjelljeje, nëse unë isha e pasjellshme? Por kam edhe arsye te tjera per t'u zemëruar. Ju e dini që i kam. Edhe sikur ndjenjat e mia të mos kishin vendosur kunder jush, edhe sikur te kishin qene te paanshme, madje edhe te favorshme, a mendoni se ndonje konsiderate do të më tundonte të pranoja burrin që ka qenë mjeti për të shkatërruar, ndoshta përgjithmonë, lumturinë e një motre shumë të dashur?"

Ndersa shqiptoi keto fjalë, Z. Darsi ndryshoi ngjyrë; por emocioni ishte i shkurtër, dhe ai dëgjoi pa u përpjekur ta ndërpriste ndërsa ajo vazhdoi:

"Kam çdo arsye në botë të mendoj keq pr ju. Asnjë motiv nuk mund ta justifikoje rolin e padrejte dhe jo bujar qe luajtët aty. Ju nuk guxoni, nuk mund ta mohoni se keni qenë mjeti kryesor, në mos i vetmi, per t'i ndarë nga njeri-tjetri, për ta ekspozuar njërin ndaj qortimit te botes per tekë dhe paqëndrueshmëri, tjetrën ndaj perqeshjes per shpresa të zhgënjyera, dhe për t'i perfshirë të dy në mjerimin më të mprehtë."

Ajo pushoi dhe pa me jo pak indinjate se ai po e degjonte me nje pamje qe tregonte se ishte krejt i paprekur nga çdo ndjenjë pendese. Madje e shikonte me nje buzëqeshje mosbesimi të shtirur.

"A mund ta mohoni qe e keni bere?" persëriti ajo.

Me qetësi të shtirur, ai u përgjigj:

"Nuk kam asnje deshire ta mohoj se bëra gjithçka në fuqinë time për ta ndarë mikun tim nga motra juaj, ose se gëzohem për suksesin tim. Ndaj tij kam qenë me i mirë sesa ndaj vetes."

Elizabeta e prçmoi pamjen e nje përgjigjeje ndaj kësaj vërejtjeje të sjellshme, por kuptimi i saj nuk i shpëtoi dhe nuk kishte gjasa ta zbuste.

"Por nuk eshte vetëm kjo çështje," vazhdoi ajo, “mbi të cilën mbështetet mospëlqimi im. Shumë kohë para se të ndodhte kjo, mendimi im për ju ishte vendosur. Karakteri juaj m'u zbulua në rrëfimin që mora shumë muaj më parë nga Z. Uikëm. Për këtë temë, çfare mund te thoni? Me çfare akti imagjinar miqësie mund ta mbroni veten këtu? Apo me çfarë shtrembërimi mund t’i mashtroni te tjerët?"

"Ju tregoni nje interes te zjarrte per punet e atij zoterie," tha Darsi me një ton më pak të qetë dhe me fytyrë më të skuqur.

"Kush qe i njeh fatkeqesitë e tij mund të mos ndiejë interes për tep"

"Fatkeqësitë e tij!" përsëriti Darsi me përçmim. "Po, fatkeqësitë e tij kanë genë vërtet të mëdha.

"Dhe te shkaktuara nga ju," thirri Elizabeta me forcë. "Ju e keni ulur ne gjendjen e tij te tanishme te varferis - varferi krahasuese. Ju i keni mbajtur larg perfitimet qe e dinit se ishin caktuar për të. Ju ia keni mohuar viteve më të mira të jetës së tij

atë pavarësi që i takonte jo më pak si e drejtë sesa si meritë. Të gjitha keto i keni bre ju! Dhe prapë mund ta trajtoni permendjen e fatkeqesive të tij me përçmim e tallje."

"Dhe ky," thirri Darsi, duke ecur me hapa te shpejte neper dhomë, "qenka mendimi juaj për mua! Ky qenka vlerësimi që me bëni! Ju falënderoj q e shpjeguat kaq plotësisht. Gabimet e mia, sipas këtij llogaritjeje, qenkan vertet te renda! Por ndoshta," shtoi ai, duke ndalur ecjen dhe duke u kthyer drejt saj, "këto fyerje do te ishin kaluar, po të mos ishte lënduar krenaria juaj nga rrëfimi im i sinqertë i hezitimeve që më kishin penguar prej kohësh të formoja ndonje synim serioz. Këto akuza të hidhura mund te ishin shtypur, po te kisha, me më shumë dredhi, fshehur luften time te brendshme dhe t'ju kisha lajkuar ne besimin se me shtynte nje prirje e plote, e paster, pa asnje perzierje; nga arsyeja, nga mendimi, nga gjithçka. Por çdo lloj shtirjeje është e urryer për mua. As nuk turpërohem për ndjenjat ge rrefeva. Ato ishin te natyrshme dhe te drejta. A mund të prisnit qe une te gezohesha per pozitën më të ulët të lidhjeve tuaja? Të përgëzoja veten me shpresën për të afërm, gjendja e të cilëve në jetë është kaq dukshëm poshtë sime?"

Elizabeta ndiente se po zemërohej më shumë çdo çast; megjithatë u përpoq me gjithë fuqinë të fliste me qetësi kur tha:

"Gaboheni, Z. Darsi, nese mendoni se menyra e deklaratës suaj më preku në ndonjë mënyrë tjetër, përveçse më kurseu keqardhjen qe mund te kisha ndier duke ju refuzuar, po të ishit sjellë në një mënyrë më prej zotërie."

Ajo e pa te dridhej nga keto fjalë; por ai nuk tha asgje, dhe ajo vazhdoi:

"Nuk mund te ma kishit bere propozimin tuaj ne asnje menyre të mundshme që do të më tundonte ta pranoja."

Përsëri habia e tij ishte e dukshme; dhe ai e pa me një shprehje ku përziheshin mosbesimi dhe poshtërimi. Ajo vazhdoi:

"Që nga fillimi, që nga çasti i parë, mund të them pothuajse, i njohjes sime me ju, sjelljet tuaja, duke me lënë bindjen më të plotë per mendjemadhesinë, vetëkënaqesinë dhe përçmimin tuaj egoist ndaj ndjenjave te te tjerëve, qenë të tilla sa të formonin themelin e mosmiratimit tim; dhe mbi këtë themel, ngjarjet e mevonshme ndërtuan një mospëlqim kaq të palëkundur. Nuk kishte kaluar as një muaj që ju njihja, kur ndjeva se ishit burri i fundit në botë që mund të më bindnin ndonjeherë të martohesha me te."

"Keni thënë mjaft, zonjë. I kuptoj plotësisht ndjenjat tuaja, dhe tani me mbetet vetem te turperohem per ato q kanë qen të miat. Më falni qe ju mora kaq shumë kohë dhe pranoni urimet e mia më të mira për shëndetin dhe lumturinë tuaj."

Dhe me këto fjalë, ai u largua me nxitim nga dhoma; dhe çastin tjetër Elizabeta e dëgjoi të hapte derën kryesore dhe të dilte nga shtëpia.

Trazimi i mendjes se saj tani ishte dhimbshem i madh. Nuk dinte si ta mbante veten dhe, nga dobësia e vërtetë, u ul dhe qau për gjysme ore. Habia e saj, ndërsa mendonte pr atë që kishte ndodhur, shtohej sa here e rishqyrtonte. Qe ajo te merrte një propozim martese nga Z. Darsi! Që ai të kishte qenë i dashuruar me te per kaq shume muaj! Aq i dashuruar sa te deshironte të martohej me te pavarësisht te gjitha kundërshtimeve që e kishin berë te pengonte mikun e tij të martohej me motrën e saj, dhe

që në rastin e tij duhet te dukeshin të paktën po aq të forta, ishte pothuajse e pabesueshme! Ishte kënaqësi të kishte frymëzuar pa vetedije nje dashuri kaq te fortë. Por krenaria e tij, krenaria e tij e neveritshme, rrëfimi i paturpshëm i asaj që kishte bërë lidhur me Xhejnin, siguria e pafalshme në pranimin e saj, edhe pse nuk mund ta justifikonte, dhe menyra e pandjeshme me të cilën kishte permendur Z. Uikem, mizorine ndaj te cilit nuk ishte perpjekur ta mohonte, shpejt e mposhtën mëshirën që mendimi per dashurine e tij i kishte zgjuar per nje çast.

Ajo vazhdoi ne mendime shumë të trazuara derisa tingulli i karroces se Ledi Katerines e beri te kuptonte se sa e paafte ishte të përballej me vezhgimin e Sharlotës, dhe nxitoi të largohej drejt dhomës së saj.

Kapitulli 35

Të nesërmen në mëngjes, Elizabeta u zgjua me të njëjtat mendime e përsiatje me të cilat më në fund e kishte zënë gjumi. Ende nuk mund ta merrte veten nga habia per atë që kishte ndodhur; ishte e pamundur te mendonte per ndonjë gjë tjetër; dhe, krejt e paaftë për t'u marrë me ndonjë punë, vendosi pak pas mëngjesit t'i lejonte vetes ajër dhe lëvizje. Po shkonte drejt e te shëtitja e saj e parapëlqyer, kur kujtimi se Z. Darsi vinte ndonjeherë atje e ndali; dhe në vend që të hynte në park, u kthye nga rrugica qe e çonte me larg nga rruga kryesore. Gardhi i parkut mbetej ende kufiri nga njera anë, dhe ajo shpejt kaloi pranë njeres prej portave qe te çonin ne brendësi.

Pasi eci dy ose tri here pergjate asaj pjese të rrugicës, u tundua nga këndshmëria e mëngjesit të ndalej te portat dhe të vështronte brenda në park. Pesë javët që kishte kaluar tashmë në Kent

kishin sjelle nje ndryshim te madh në natyrë, dhe çdo ditë i shtonte gjelbërim pemëve t hershme. Ishte gati të vazhdonte shëtitjen, kur dalloi nje zotëri brenda korijes që kufizonte parkun: ai po vinte ne ate drejtim; dhe, nga frika se mos ishte Z. Darsi, ajo nisi menjehere te terhiqej. Por personi qe po afrohej tashme ishte mjaft pranë per ta parë dhe, duke berë përpara me nxitim, shqiptoi emrin e saj. Ajo ishte kthyer mënjanë; por, kur dëgjoi veten të thirrej, megjithëse zëri tregonte se ishte Z. Darsi, u kthye persëri drejt portës. Ai kishte arritur gjithashtu aty; dhe, duke i zgjatur një leter, te cilën ajo e mori instinktivisht, tha me një pamje krenare e të qetë:

"Kam kohe qe shëtis ne korije, me shpresën t'ju takoj. A do të me bëni nderin ta lexoni këtë letër?"

Pastaj, me një përkulje të lehtë, u kthye përsëri mes pemëve dhe shpejt u zhduk nga sytë.

Pa pritur ndonje kenaqesi, por me kureshtjen më të madhe, Elizabeta hapi letren dhe, per habinë e saj gjithnje në rritje, pa një zarf që permbante dy fletë letre, të mbushura nga fillimi në fund me nje shkrim shumë te ngjeshur. Edhe vetë zarfi ishte plot. Duke vazhduar rrugën përgjatë rrugicës, ajo nisi ta lexonte. Letra mbante datën nga Rosingsi, në orën tetë të mëngjesit, dhe ishte si vijon:

"Mos u shqetesoni, zonjë, kur ta merrni këtë letër, nga frika se mos permban ndonje perseritje te atyre ndjenjave, apo një ripërtëritje të atyre propozimeve, që mbrëmë ju qenë kaq të neveritshme. Unë shkruaj pa asnjë synim për t'ju shkaktuar dhimbje, apo për ta ulur veten, duke u ndalur te dëshira që, për lumturine e te dyve, nuk mund te harrohen kurrë tepër shpejt; dhe përpjekja që duhet të kërkojë hartimi dhe leximi i kësaj letre

do të ishte kursyer, po të mos e kërkonte karakteri im që ajo të shkruhej dhe te lexohej. Prandaj duhet te ma falni lirinë me të cilën kërkoj vëmendjen tuaj; ndjenjat tuaja, e di, do ta japin atë pa dëshirë, por unë e kërkoj nga drejtësia juaj.

Dy faje te një natyre shumë të ndryshme, dhe aspak me të njëjtën rëndësi, më ngarkuat mbrëmë. I pari ishte se, pa marrë parasysh ndjenjat e askujt prej tyre, e kisha shkëputur Z. Bingli nga motra juaj; dhe tjetri, se, në kundrshtim me pretendime të ndryshme, ne kundërshtim me nderin dhe njerëzillëkun, kisha shkatërruar mirëqenien e menjëhershme dhe kisha prishur perspektivat e Z. Uikëm. Të flakja me dashje dhe pa shkak shokun e rinisë sime, të preferuarin e pranuar të babait tim, një të ri që pothuajse nuk kishte mbeshtetje tjeter perveç perkrahjes sonë dhe qe ishte rritur duke pritur ta merrte atë, do të ishte një ligësi me të cilën ndarja e dy te rinjve, dashuria e të cilëve mund të kishte lindur vetëm brenda pak javësh, nuk do të mund të krahasohej. Por shpresoj se nga ashpersia e atij faji qe mbreme u hodh aq bujarisht mbi mua, lidhur me te dyja rrethanat, do te jem i mbrojtur në të ardhmen, pasi të jetë lexuar rrëfimi i mëposhtëm i veprimeve të mia dhe i motiveve te tyre. Nëse, gjatë shpjegimit te tyre, qe ia detyroj vetes, jam i detyruar te rrefej ndjenja që mund tju fyejne, mund të them vetëm se më vjen keq. Domosdoshmeria duhet respektuar, dhe çdo ndjesë e mëtejshme do të ishte e kotë.

Nuk kisha qene gjate ne Hertfordshajer kur pashë, bashkë me te tjerët, se Bingli parapëlqente motrën tuaj të madhe mbi çdo vajze tjeter te krahines. Por vetem në mbrëmjen e ballos në Netherfield pata ndonjë shqetësim se ndjenja e tij ishte një lidhje serioze. E kisha parë shpesh të dashuruar më parë. Në atë ballo, ndërsa pata nderin të vallëzoja me ju, u njoha për herë të parë, nga nje informacion i rastësishëm i Sir Uilliam Lukas, me faktin

se vemendjet e Binglit ndaj motres suaj kishin ngjallur pritjen e pergjithshme te martesës së tyre. Ai foli për të si për një ngjarje të sigurt, koha e së cilës vetëm mbetej e pavendosur.

Që nga ai çast vëzhgova me kujdes sjelljen e mikut tim; dhe atehere munda te vereja se parapelqimi i tij per zonjushë Benetin ishte përtej gjithçkaje që kisha parë ndonjëherë tek ai. Vëzhgova edhe motren tuaj. Vështrimi dhe sjelljet e saj ishin të hapura, të gezuara dhe terheqese si gjithmone, por pa asnje shenjë të ndonje ndjenje të veçantë; dhe mbeta i bindur, nga vëzhgimi i asaj mbremjeje, se megjithese ajo i pranonte vëmendjet e tij me kenaqesi, nuk i nxiste ato me ndonje pjesemarje të njëjtë ndjenje.

Nëse ju nuk keni gabuar në këte pikë, ateherë duhet të kem gabuar unë. Njohja juaj më e mirë e motrës suaj e bën këtë të fundit te mundshme. Nese eshte keshtu, nëse jam mashtruar nga nje gabim i tillë dhe i kam shkaktuar dhimbje asaj, zemërimi juaj nuk ka qenë i paarsyeshëm. Por nuk do te ngurroj te pohoj se qetesia e fytyres dhe e sjelljes se motres suaj ishte e tillë sa mund t"i jepte edhe vezhguesit më të mprehtë bindjen se, sado i dashur të ishte karakteri i saj, zemra e saj nuk kishte gjasa të prekej lehtë. Që unë dëshiroja ta besoja indiferente, kjo është e sigurt; por guxoj te them se hetimet dhe vendimet e mia zakonisht nuk ndikohen nga shpresat apo frikerat e mia. Nuk e besova indiferente sepse e dëshiroja; e besova mbi bindje të paanshme, po aq sinqerisht sa e dëshiroja me arsye.

Kundershtimet e mia ndaj marteses nuk ishin vetem ato që mbreme pranova se kishin kerkuar forcen me te madhe të pasionit per t'i lene menjane ne rastin tim; mungesa e lidhjeve familjare nuk mund te ishte nje e keqe aq e madhe per mikun tim sa per mua. Por kishte arsye të tjera mospëlqimi; arsye që,

megjithëse ende ekzistojnë dhe ekzistojnë në të njëjtën masë në të dyja rastet, unë vetë isha përpjekur t'i harroja, sepse nuk i kisha menjeherë perpara syve. Këto arsye duhet të shprehen, megjithëse shkurt.

Pozita e familjes së nenes suaj, megjithëse e kundërshtueshme, ishte asgje ne krahasim me mungesën e plotë të hijeshisë dhe përshtatshmerise qe shfaqej kaq shpesh, pothuajse vazhdimisht, nga vete ajo, nga tri motrat tuaja më të vogla dhe ndonjëherë edhe nga babai juaj: më falni, më dhemb t'ju fyej. Por mes shqetësimit tuaj për të metat e të afërmve tuaj më të ngushtë dhe pakënaqesisë suaj ndaj këtij paraqitjeje të tyre, le t'ju ngushëllojë mendimi se fakti qe ju dhe motra juaj e madhe jeni sjellë në mënyrë te tillë sa te shmangni çdo pjesë të një qortimi të ngjashëm, eshtë nj lavdërim që ju jepet po aq gjerësisht sa edhe eshte nderues per mendjen dhe natyren e te dyjave.

Do te shtoj vetëm se nga ajo që ndodhi atë mbrëmje, mendimi im per te gjitha palët u perforcua, dhe çdo nxitje që më kishte çuar me parë te ruaja mikun tim nga ajo që e konsideroja një lidhje shume te palumtur, u shtua. Ai u largua nga Netherfield-i për në Londër të nesërmen, siç jam i sigurt se e kujtoni, me synimin per t'u kthyer shpejt. Tani duhet te shpjegohet roli që luajta unë. Shqetësimi i motrave të tij ishte zgjuar po aq sa i imi: përputhja e ndjenjave tona u zbulua shpejt; dhe, po aq të bindur se nuk duhej humbur kohe per ta shkeputur vellane e tyre, vendosëm së shpejti t'i bashkoheshim menjëherë në Londër. Kështu bëmë; dhe atje unë u angazhova pa ngurrim në detyrën për ti vene ne dukje mikut tim te këqijat e sigurta të një zgjedhjeje të tillë. I përshkrova dhe i theksova ato me seriozitet. Por, sado qe ky kundërshtim mund ta ketë lëkundur ose vonuar vendimin e tij, nuk besoj se do ta kishte penguar përfundimisht martesën, po të mos ishte mbështetur nga siguria, të cilën nuk

ngurrova t'ia jepja, per indiferencen e motrës suaj. Ai më parë kishte besuar se ajo ia kthente dashurine me ndjenjë të sinqertë, ne mos te barabartë. Por Bingli ka shumë modesti natyrore dhe mbështetet më shumë te gjykimi im sesa te i veti. Prandaj, ta bindja se kishte mashtruar veten nuk ishte shume e veshtirë. Ta bindja të mos kthehej në Hertfordshajër, pasi ai ishte bindur për këtë, ishte pothuajse punë e një çasti.

Nuk mund ta fajesoj veten qe kam bere kaq shumë. Ka vetëm një pjesë te sjelljes sime në gjithë këtë çështje për të cilën nuk mendoj me kenaqesi: qe u ula deri aty sa te përdorja mjete dredhie, duke ia fshehur atij qe motra juaj ndodhej në qytet. Unë e dija, ashtu siç e dinte edhe zonjusha Bingli; por vellai i saj edhe tani eshte i paditur per ketë. Që ata mund të ishin takuar pa ndonje pasoje te keqe, ndoshta është e mundur; por dashuria e tij nuk më dukej mjaftueshëm e shuar që ta shihte atë pa ndonjë rrezik. Ndoshta ky fshehim, kjo shtirje, ishte nën dinjitetin tim. Megjithatë, u bë, dhe u bë për më të mirën. Për këtë çështje nuk kam më asgje per të thënë, as ndonje ndjesë tjetër për të ofruar. Nëse kam plagosur ndjenjat e motrës suaj, është bërë pa dijeni; dhe megjithese motivet qe me udhehoqen mund t'ju duken shumë natyrshëm të pamjaftueshme, unë ende nuk kam mësuar t'i dënojato.

Sa i përket akuzës tjetër, më të rëndë, se i kam bërë dëm Z. Uikem, mund ta hedh poshte vetem duke ju paraqitur gjithë lidhjen e tij me familjen time. Nuk e di me çfarë më ka akuzuar saktesisht; por per te verteten e asaj që do të rrëfej, mund të therras më shumë se një dëshmitar me ndershmëri të padiskutueshme.

Z. Uikëm është djali i një njeriu shumë të respektuar, i cili për shumë vite kishte drejtimin e të gjitha pronave të Pemberlit, dhe

sjellja e mirë në kryerjen e këtij besimi e shtyu natyrshëm babanë tim ta ndihmonte; prandaj ndaj Xhorxh Uikëmit, i cili ishte biri i tij shpirteror, miresia e tij u dha me bujari. Babai im e mbështeti ne shkolle dhe me pas ne Kembrixh; ndihme shume e rëndësishme, sepse babai i tij, gjithmonë i varfër për shkak të shpenzimeve të tepruara të gruas së tij, nuk do të kishte mundur t"ijepte nje edukim prej zotrie. Babai im jo vetëm që e pëlqente shoqërinë e këtij të riu, sjelljet e të cilit ishin gjithmonë trheqëse, por kishte edhe mendimin me te larte per te dhe, duke shpresuar se kisha do te ishte profesioni i tij, synonte t'i siguronte një vend në të.

Sa per mua, kane kaluar shume, shume vite qe kur fillova të mendoj per te ne nje menyre shumë të ndryshme. Prirjet e liga, mungesa e parimeve, të cilat ai kujdesej t'i fshihte nga miku i tij më i mirë, nuk mund t'i shpetonin vezhgimit të një të riu pothuajse në të njejtën moshë me të, dhe që kishte mundësi ta shihte ne çaste te pambrojtura, gje që Z. Darsi i vjetër nuk mund ta kishte. Edhe këtu do t"ju shkaktoj dhimbje - deri në çfarë shkalle, vetëm ju mund ta dini. Por çfaredo ndjenjash që Z. Uikëm ka krijuar, dyshimi per natyrën e tyre nuk do të më pengoje te zbuloj karakterin e tij te vertetë. Madje shton një motiv tjeter.

Babai im i shkëlqyer vdiq rreth pese vjet më parë; dhe lidhja e tij me Z. Uikëm mbeti deri ne fund aq e qëndrueshme, sa në testamentin e tij me rekomandoi posaçerisht te përparoja gjendjen e tij në mënyrën më të mirë që profesioni i tij do të lejonte; dhe nese ai do te merrte urdhrat kishtarë, dëshironte që nje vend i vlefshem familjar t'i jepej sapo te lirohej. Kishte gjithashtu nje trashegimi prej një mijë paundësh. Babai i tij nuk jetoi shume pas timit; dhe brenda gjashte muajsh nga këto ngjarje, Z. Uikëm më shkroi për të më njoftuar se, pasi kishte

vendosur perfundimisht të mos merrte urdhrat kishtarë, shpresonte që unë të mos e konsideroja të paarsyeshme të priste ndonjë përfitim më të menjëhershëm financiar, në vend të vendit kishtar nga i cili nuk mund të përfitonte. Shtonte se kishte njefarë synimi të studionte drejtësi dhe se unë duhej ta kuptoja se interesi i një mijë paundëve do të ishte mbështetje shumë e pamjaftueshme për këtë.

Më shumë dëshiroja sesa besoja se ishte i sinqertë; por, sidoqoftë, isha plotësisht gati të pranoja propozimin e tij. E dija se Z. Uikëm nuk duhej të bëhej klerik. Çështja u zgjidh shpejt. Ai hoqi dorë nga çdo pretendim për ndihmë në kishë, nëse do të ndodhte ndonjëherë të ishte në pozitë për ta marrë, dhe në këmbim pranoi tre mijë paund. Çdo lidhje mes nesh dukej tani e shuar. Mendoja shume keq per të per ta ftuar në Pemberli apo pr ta pranuar në shoqërinë time në qytet. Në qytet, besoj, ai jetonte kryesisht; por studimi i drejtësisë ishte vetëm një pretekst; dhe, tashme i lirë nga çdo kufizim, jeta e tij ishte jetë pertacie dhe shthurjeje.

Për rreth tre vjet dëgjova pak për të; por, me vdekjen e klerikut që mbante vendin e destinuar për të, ai m'u drejtua përsëri me leter per t'ia dhene ate vend. Rrethanat e tij, më siguroi ai - dhe nuk e kisha të vështirë ta besoja - ishin jashtëzakonisht të këqija. Ai kishte zbuluar se studimi i ligjit ishte shumë i pafrytshëm dhe tani ishte plotësisht i vendosur të shugurohej, nëse unë do t'ia jepja vendin në fjalë, per të cilin besonte se nuk mund të kishte shume dyshim, pasi ishte i sigurt se une nuk kisha askend tjeter per te mbështetur dhe nuk mund t'i kisha harruar synimet e babait tim te nderuar. Mezi do te me fajesoni që refuzova ta pranoja këtë lutje, apo që kundërshtova çdo përsëritje të saj. Zemërimi i tij ishte në përpjesëtim me vështirësinë e rrethanave të tij - dhe pa dyshim ishte po aq i ashper në abuzimin me mua

para te tjerve sa edhe ne qortimet ndaj meje. Pas kësaj periudhe, çdo pamje njohjeje u ndërpre. Si jetonte, nuk e di. Por verën e kaluar ai u shfaq përsëri, në mënyrën më të dhimbshme, ne vëmendjen time.

Tani duhet te përmend një rrethanë që do të dëshiroja ta harroja edhe vetë, dhe që asnjë detyrim më i vogël se ky i tanishmi nuk do të më shtynte t'ia zbuloja ndonjë qenieje njerëzore. Duke thënë kaq, nuk kam asnjë dyshim për fshehtësinë tuaj. Motra ime, e cila është më shumë se dhjetë vjet më e vogël se unë, u la nen kujdestarine time dhe te nipit te nenës sime, kolonel Ficuiliamit. Rreth nje vit më parë, ajo u mor nga shkolla dhe iu krijua një shtepi në Londër; dhe vern e kaluar shkoi me zonjën që kujdesej për të në Ramsgate. Atje shkoi edhe Z. Uikëm, padyshim me qëllim; sepse doli se kishte pasur një njohje të mëparshme mes tij dhe Znj. Jang, ne karakterin e së cilës ne u mashtruam në mënyrën më fatkeqe; dhe me bashkëpunimin e ndihmën e saj, ai arriti t'i rekomandohej aq shumë Xhorxhianës, zemra e dashur e së cilës kishte ruajtur një përshtypje të fortë nga miresia e tij ndaj saj kur ishte femijë, sa ajo u bind të mendonte se ishte e dashuruar dhe te pranonte te arratisej me të. Ajo ishte vetëm pesëmbëdhjetë vjeç, gjë që duhet të jetë justifikimi i saj; dhe pasi kam treguar pamaturinë e saj, jam i lumtur të shtoj se dijeninë për këtë ia detyroj vetë asaj. U bashkova me ta papritur nje ose dy dite para arratisjes se planifikuar; dhe atehere Xhorxhiana, e paafte te duronte mendimin se do të lëndonte dhe fyente nje vella që pothuajse e shihte si baba, ma rrëfeu të gjithën. Mund ta imagjinoni çfarë ndjeva dhe si veprova. Kujdesi per reputacionin dhe ndjenjat e motrës sime pengoi çdo zbulim publik; por i shkrova Z. Uikëm, i cili u largua menjeherë nga vendi, dhe Znj. Jang, natyrisht, u hoq nga detyra e saj. Qëllimi kryesor i Z. Uikëm ishte pa dyshim pasuria e motrës sime, e cila eshte tridhjete mije paund; por nuk mund te mos mendoj se

shpresa pr t'u hakmarrë ndaj meje ishte një shtysë e fortë. Hakmarrja e tij do të kishte qenë vërtet e plotë.

Kjo, zonjë, është një rrëfim besnik i çdo ngjarjeje në të cilën kemi qenë te perfshirë se bashku; dhe nese nuk e refuzoni plotësisht si të rremë, shpresoj se që këtej e tutje do të më lironi nga akuza per mizori ndaj Z. Uikëm. Nuk e di në ç'mënyrë, nën çfarë forme gënjeshtre, ai ka arritur t'ju mashtrojë; por suksesi i tij ndoshta nuk është për t'u çuditur, duke qenë se ju më parë ishit e paditur për gjithçka që lidhej me secilin prej nesh. Zbulimi nuk ishte ne fuqinë tuaj, dhe dyshimi sigurisht nuk ishte ne prirjen tuaj.

Mund te pyesni veten pse e gjithe kjo nuk ju tha mbrëmë. Por ateherë nuk isha aq zot i vetes sa të dija çfarë mund ose duhej të zbulohej. Për të vërtetën e gjithçkaje që rrëfehet këtu, mund t'i drejtohem veçanërisht dëshmisë së kolonel Ficuiliamit, i cili, për shkak te afersisë sonë familjare dhe intimitetit të vazhdueshëm, dhe akoma me shumë si nje nga ekzekutorët e testamentit të babait tim, është njohur pashmangshëm me çdo hollësi të këtyre ngjarjeve. Nëse urrejtja juaj ndaj meje do t'i bëjë pohimet e mia pa vlerë, nuk mund te pengoheni nga e njëjta arsye të besoni te kushëriri im; dhe qe te ekzistoje mundesia ta këshilloheni me të, do t përpiqem të gjej një rast për ta vënë këtë letër në duart tuaja gjatë mëngjesit. Do të shtoj vetëm: Zoti ju bekoftë.

Ficuiliam Darsi."

Kapitulli 36

Kur Z. Darsi i dha letren, Elizabeta nuk priste qe ajo të permbante një perseritje te propozimit të tij; në fakt, nuk kishte krijuar asnje pritshmeri per permbajtjen e saj. Por, sido që të ishte ajo permbajtje, mund të merret me mend sa me padurim e lexoi dhe çfare ndjenjash te kundërta i zgjoi. Ndjenjat e saj gjatë leximit ishin pothuajse te pamundura per t'u percaktuar. Me habi kuptoi fillimisht se ai besonte se kishte ne dore ndonje ndjese; dhe me vendosmeri ishte e bindur se ai nuk mund të jepte asnje shpjegim që një ndjenjë e drejtë turpi të mos e fshihte. Me nje paragjykim te forte kunder gjithçkaje qe ai mund të thoshte, nisi rrefimin e tij per ate qe kishte ndodhur ne Netherfield. Lexonte me nje padurim qe mezi i linte fuqi për të kuptuar; dhe, nga dëshira per të ditur çfarë do të sillte fjalia tjetër, ishte e paafte t'i kushtonte vemendje kuptimit të asaj që kishte para syve. Besimin e tij se motra e saj ishte e pandjeshme, ajo e vendosi menjëherë si të rremë; dhe rrëfimi i tij për kundershtimet e verteta, më të këqija, ndaj martesës e zemëroi aq shumë, sa nuk kishte asnjë dëshirë t'i bënte drejtësi. Ai nuk shprehte asnjë pendesë për atë që kishte bërë që ta kënaqte atë; stili i tij nuk ishte pendestar, por krenar. Ishte i gjithi krenari dhe pafytyrësi.

Por kur pas kësaj teme erdhi rrëfimi i tij për Z. Uikëm - kur lexoi, me nje vëmendje disi më të qartë, një rrëfim ngjarjesh që, nese ishin të vërteta, duhej të përmbysnin çdo mendim të dashur ge kishte pasur per vleren e tij, dhe qe kishte nje ngjashmëri aq alarmuese me historine qe ai vete kishte treguar per veten - ndjenjat e saj u bëne edhe më therëse e më të vështira për t'u percaktuar. Habia, frika, madje edhe tmerri e shtypën. Dëshironte ta mosbesonte krejtësisht, duke përsëritur shpesh: "Kjo duhet te jete e rreme! Kjo nuk mund të jetë! Kjo duhet të

jete genjeshtra më e madhe!" Dhe kur e mbaroi të gjithë letrën, megjithese mezi dinte çfare kishte lexuar ne faqen ose dy të fundit, e futi me nxitim menjanë, duke këmbëngulur se nuk do t'i kushtonte rëndësi, se nuk do ta shihte më kurrë.

Në këtë gjendje të trazuar mendjeje, me mendime që nuk mund të ndaleshin te asgjë, vazhdoi të ecte; por nuk ecte dot kështu. Brenda gjysmë minute, letra u hap persëri; dhe, duke mbledhur veten sa mundi, nisi serish leximin poshterues të gjithçkaje që kishte lidhje me Uikemin, duke e detyruar veten te shqyrtonte kuptimin e çdo fjalie. Rrefimi për lidhjen e tij me familjen e Pemberlit ishte pikërisht siç e kishte treguar ai vetë; dhe mirësia e të ndjerit Z. Darsi, megjithëse ajo nuk e kishte njohur më parë shtrirjen e saj, perputhej po aq mirë me fjalët e tij. Deri këtu, secili rrëfim e përforconte tjetrin; por kur arriti te testamenti, ndryshimi ishte i madh. Ajo që Uikëmi kishte thënë për vendin kishtar ishte ende e fresket ne kujtesën e saj; dhe, ndërsa kujtoi fjalët e tij të sakta, ishte e pamundur të mos ndiente se kishte një dyfytyrësi të rëndë në njërën anë ose në tjetrën, dhe për disa çaste e perkëdheli veten me mendimin se dëshirat e saj nuk gabonin. Por kur lexoi dhe rilexoi, me vemendjen me të madhe, hollësitë qe pasonin menjeherë për dorëheqjen e Uikëmit nga çdo pretendim per atë vend, dhe për marrjen në këmbim të një shume aq te madhe sa tre mije paund, ajo u detyrua persëri të hezitonte. E uli letrën, peshoi çdo rrethanë me atë që synonte të ishte paanshmëri, shqyrtoi gjasat e secilit pohim, por me pak sukses. Nga të dyja anët kishte vetëm pohime. Përsëri vazhdoi të lexonte. Por çdo rresht tregonte gjithnjë e më qartë se çështja, të cilen ajo e kishte besuar te pamundur te paraqitej nga ndonje dredhi në mënyrë të tillë që sjellja e Z. Darsi të dukej më pak se e turpshme, mund të merrte një kthesë që e bënte atë krejtësisht të pafajshëm nga fillimi në fund.

Shpenzimet e tepruara dhe shthurja e pergjithshme që ai nuk ngurronte t'ia vinte ne ngarkim Z. Uikëm e tronditën jashtë mase; aq me teper, sepse nuk mund të sillte asnjë provë për padrejtesine e tyre. Ajo nuk kishte degjuar kurrë per të para se te hynte ne milicine e -shire, ku ishte futur me bindjen e një te riu qe, duke e takuar rastesisht ne qytet, kishte rinovuar aty nje njohje te lehte. Per jetën e tij të mëparshme, në Hertfordshajër nuk dihej asgje perveç asaj qe kishte treguar ai vete. Sa per karakterin e tij të vërtetë, edhe sikur informacioni të kishte qenë ne doren e saj, ajo kurrë nuk kishte ndier dëshirë të pyeste. Fytyra, zeri dhe sjellja e tij i kishin siguruar menjeherë zotërimin e çdo virtyti. Ajo u perpoq te kujtonte ndonjë shembull mirësie, ndonje tipar te veçante ndershmerie apo dashamiresie, që mund ta shpetonte nga sulmet e Z. Darsi; ose te paktën, me mbizotërimin e virtytit, të shlyente ato gabime të rastit, nën të cilat do te përpiqej të fuste atë që Z. Darsi kishte përshkruar si pertaci dhe vese te vazhdueshme prej shumë vitesh. Por asnjë kujtim i tille nuk i erdhi ne ndihme. Mund ta shihte menjeherë para saj, me gjithe hijeshine e pamjes dhe sjelljes, por nuk mund të kujtonte asnjë të mirë më të qëndrueshme sesa miratimi i pergjithshëm i fqinjesise dhe simpatia që aftesitë e tij shoqërore i kishin fituar ne mesin e oficereve.

Pasi u ndal për një kohë të gjatë në këtë pikë, vazhdoi edhe një here te lexonte. Por, mjerisht! Historia qe pasonte, për planet e tij ndaj zonjushe Darsi, mori njefare vertetimi nga ajo qe kishte ndodhur mes kolonel Ficuiliamit dhe saj vetem mengjesin e meparshem; dhe ne fund, per te vertetën e çdo hollësie, ajo i referohej vetë kolonel Ficuiliamit, prej të cilit kishte marrë më pare informacionin per perfshirjen e tij te afert ne te gjitha punët e kushëririt të tij, dhe karakterin e të cilit nuk kishte asnjë arsye ta vinte ne dyshim. Për nje çast, pothuajse vendosi t'i drejtohej atij, por mendimi u ndal nga sikleti i nje kerkese te tillë, dhe më

ne fund u largua krejt nga bindja se Z. Darsi nuk do te kishte guxuar kurrë të bënte një pohim të tillë, po të mos ishte i sigurt pr mbështetjen e kushëririt të tij.

Ajo kujtoi ne menyre te persosur gjithçka që kishte kaluar në bisedën mes Uikëmit dhe saj ne mbrëmjen e parë te Z. Filips. Shumë nga shprehjet e tij ishin ende të freskëta në kujtesën e saj. Tani u godit nga papershtatshmeria e rrefimeve të tilla ndaj një të panjohure, dhe u habit që më parë i kishte shpëtuar. Pa mungesën e delikatesës në mënyrën si ai e kishte nyjerrë veten perpara dhe mosperputhjen mes deklaratave të tij dhe sjelljes. Kujtoi se ai ishte mburrur se nuk kishte frikë ta shihte Z. Darsi; se Z. Darsi mund te largohej nga krahina, por ai do te qendronte ne vendin e vet; megjithate ai shmangu ballon e Netherfield-it javen tjeter. Kujtoi gjithashtu se, derisa familja e Netherfield-it ishte larguar nga krahina, ai ia kishte treguar historinë vetëm asaj; por pas largimit te tyre, ajo ishte diskutuar kudo; se atehere ai nuk kishte me rezerva, as ndrojtje për të ulur karakterin e Z. Darsi, megjithëse e kishte siguruar se respekti për të atin do ta pengonte gjithmonë te ekspozonte të birin.

Sa ndryshe dukej tani çdo gje qe lidhej me të! Vëmendjet e tij ndaj zonjushe King tani ishin pasoje e synimeve krejtesisht dhe ne menyre te urryer interesaxhie; dhe mesatarja e pasurisë se saj nuk tregonte më përmbajtjen e dëshirave të tij, por nxitimin e tij për te kapur çfaredo gjeje. Sjellja e tij ndaj vetë Elizabetës tani nuk mund te kishte asnje motiv te pranueshem: ose ishte mashtruar për pasurinë e saj, ose po kënaqte kotsinë e vet duke nxitur nje parapelqim qe ajo besonte se ia kishte treguar me shume pak kujdes. Çdo perpjekje e mbetur në favor të tij bëhej gjithnje e me e dobët; dhe, për ta justifikuar më tej Z. Darsin, ajo nuk mund te mos pranonte se Z. Bingli, kur ishte pyetur nga Xhejni, kishte pohuar kohe me pare pafajesine e tij ne këtë

çështje; se, sado krenare dhe larguese të ishin sjelljet e tij, ajo nuk kishte parë kurrë, gjatë gjithë njohjes së tyre - një njohje që së fundmi i kishte sjellë shumë pranë dhe i kishte dhënë asaj njëfarë familjariteti me mënyrat e tij - asgje që ta tregonte pa parime apo të padrejtë; asgjë që të fliste për zakone të pafe apo të pamoralshme; se mes lidhjeve te veta ai vlerësohej dhe çmohej; se edhe Uikemi ia kishte pranuar meritat si vella, dhe se ajo shpesh e kishte degjuar te fliste me aq dashuri per motrën e tij, sa te tregonte se ishte i afte per ndjenja të dashura; se, po të kishin qene veprimet e tij ashtu siç i paraqiste Uikëmi, një shkelje kaq e rende e cdo gjeje te drejte veshtire se do të ishte fshehur nga bota; dhe se miqesia mes nje njeriu te afte per këtë dhe nje burri aq te dashur si Z. Bingli ishte e pakuptueshme.

Ajo u turperua thellesisht nga vetja. Nuk mund te mendonte as per Darsin, as për Uikëmin, pa ndier se kishte qenë e verbër, e anshme, e paragjykuar, absurde.

"Sa perçmueshëm kam vepruar!" thirri ajo. "Unë, që jam krenuar me gjykimin tim! Une, qe kam vleresuar aftesite e mia! Që shpesh kam përçmuar sinqeritetin bujar të motrës sime dhe kam kënaqur kotësinë time me mosbesim te padobishëm e të pafajshëm. Sa poshtërues është ky zbulim! E megjithatë, sa i drejtë ky poshtërim! Edhe po të kisha qenë e dashuruar, nuk mund te kisha qenë me mjerisht e verber. Por kotësia, jo dashuria, ka qenë marrezia ime. E kënaqur nga parapelqimi i njerit dhe e fyer nga shperfillja e tjetrit, qe ne fillim te njohjes sonë kam kërkuar paragjykim e padije dhe kam perzënë arsyen sa herë bëhej fjalë për ndonjërin prej tyre. Deri në këtë çast, nuk e paskam njohur kurrë veten."

Nga vetja te Xhejni, nga Xhejni te Bingli, mendimet e saj shkuan në një drejtim që shpejt i solli ndër mend se shpjegimi i Z. Darsi

per atë çështje ishte dukur shumë i pamjaftueshëm; dhe e lexoi perseri. Efekti i leximit te dyte ishte shume i ndryshëm. Si mund t'i mohonte besim pohimeve të tij në një rast, kur ishte detyruar t'i besonte në tjetrin? Ai deklaronte se kishte qenë krejtësisht i pavetedijshem per lidhjen e motres së saj; dhe ajo nuk mund të mos kujtonte se cili kishte qenë gjithmonë mendimi i Sharlotës. As nuk mund te mohonte drejtesine e pershkrimit të tij për Xhejnin. E ndiente se ndjenjat e Xhejnit, megjithëse të zjarrta, shfaqeshin pak, dhe se në pamjen e sjelljen e saj kishte një qetësi te vazhdueshme, që rrallë bashkohej me ndjeshmëri të madhe.

Kur arriti te pjesa e letres ku permendej familja e saj, me tone aq poshteruese, por të merituara qortimi, ndjenja e turpit iu bë e rëndë. Drejtësia e akuzës e goditi shumë fort për ta mohuar; dhe rrethanat per te cilat ai aludonte veçanërisht, si ato që kishin ndodhur ne ballon e Netherfield-it dhe qe kishin perforcuar gjithe mosmiratimin e tij te pare, nuk mund te kishin lënë pershtypje me te forte ne mendjen e tij sesa në te sajën.

Komplimenti ndaj saj dhe motres se saj nuk mbeti pa u ndier. Ai e zbuti, por nuk mund ta ngushëllonte per përçmimin që pjesa tjeter e familjes së saj e kishte tërhequr vetë mbi vete; dhe kur mendoi se zhgënjimi i Xhejnit kishte qenë, në fakt, vepër e të afërmve të saj më të ngushtë, dhe kur reflektoi sa shumë duhet të ishte dëmtuar reputacioni i të dyjave nga një sjellje kaq e papërshtatshme, u ndie më e dëshpëruar se kurrë më parë.

Pasi endej per dy ore pergjatë rrugicës, duke iu dorëzuar çdo lloj mendimi, duke rishqyrtuar ngjarjet, duke përcaktuar mundësitë dhe duke u pajtuar, sa mundej, me nje ndryshim kaq te papritur dhe te rëndësishëm, lodhja dhe kujtimi i mungesës së saj të gjatë e bene me ne fund te kthehej në shtëpi; dhe hyri me dëshirën

per t'u dukur e gëzuar si zakonisht, dhe me vendosmërinë për të shtypur ato mendime që do ta bënin të paaftë për bisedë.

I thane menjehere se dy zoterinjte nga Rosings kishin ardhur secili gjatë mungesës së saj; Z. Darsi vetëm për pak minuta, për t'u pershendetur, ndersa kolonel Ficuiliami kishte qendruar me ta te pakten nje orë, duke shpresuar per kthimin e saj dhe pothuajse duke vendosur te dilte ta kërkonte derisa ta gjente. Elizabeta mezi mundi të shtirej e shqetësuar që e kishte humbur; në të vërtetë, u gëzua për këtë. Kolonel Ficuiliami nuk ishte më objekt i mendimeve te saj. Ajo mund te mendonte vetëm per letrën.

Kapitulli 37

Dy zotërinjtë u larguan nga Rosings të nesërmen në mëngjes; dhe Z. Kolins, i cili kishte qendruar ne pritje pranë portave për t'u bërë përkuljen e lamtumirës, mundi të sillte në shtëpi lajmin e kendshem se ata dukeshin me shendet shume te mirë dhe me humor aq te pranueshëm sa mund të pritej, pas skenës së trishtuar që sapo kishte kaluar në Rosings. Pastaj nxitoi për në Rosings per te ngushelluar Ledi Katerinen dhe vajzën e saj; dhe kur u kthye, solli me shume kenaqesi nje mesazh nga zonja e saj, ku thuhej se ajo ndihej aq e merzitur, sa deshironte shumë t'i kishte të gjithë për darkë.

Elizabeta nuk mund ta shihte Ledi Katerinën pa kujtuar se, po te kishte zgjedhur ndryshe, deri atehere mund t'i ishte paraqitur asaj si mbesa e saj e ardhshme; dhe nuk mund te mendonte, pa buzëqeshur, se çfarë indinjate do të kishte ndier zonja e saj.

"Çfarë do të kishte thënë? Si do të ishte sjellë?" ishin pyetjet me të cilat argëtohej.

Tema e tyre e parë ishte zvogëlimi i shoqërisë në Rosings.

"Ju siguroj se e ndiej jashte mase," tha Ledi Katerina; "besoj se askush nuk e ndien humbjen e miqve aq shumë sa unë. Por jam veçanerisht e lidhur me këta të rinj; dhe e di që edhe ata janë shume te lidhur me mua! U erdhi jashtezakonisht keq qe u larguan! Por kështu janë gjithmonë. I dashuri kolonel e mbajti humorin mjaft mire deri ne fund; por Darsi dukej se e ndiente me thelle - me shume, mendoj, se vitin e kaluar. Lidhja e tij me Rosingsin sigurisht po shtohet."

Z. Kolins pati ketu nje kompliment dhe nje aludim per të hedhur, te cilat u pritën me buzëqeshje dashamirëse nga nëna dhe vajza.

Pas darkes, Ledi Katerina vuri re se zonjusha Benet dukej pa humor; dhe menjehere, duke e shpjeguar vete këte me mendimin se ndoshta nuk i pelqente të kthehej kaq shpejt në shtëpi, shtoi:

"Por nese eshte keshtu, duhet t'i shkruani nënës suaj dhe t'i kërkoni të gëndroni edhe pak. Jam e sigurt se Znj. Kolins do të gëzohej shume per shoqërinë tuaj."

"Ju jam shume mirenjohese, zonje, per ftesën tuaj të mirë," u përgjgj Elizabeta; "por nuk është ne dorën time ta pranoj. Duhet të jem në qytet të shtunën tjetër."

"Po kështu, ju do të keni qenë këtu vetëm gjashtë javë. Prisja të gendronit dy muaj. Keshtu i thashë edhe Znj. Kolins para se të

vinit. Nuk ka asnje arsye qe te shkoni kaq shpejt. Znj. Benet me siguri mund t'ju kursejë edhe dy jave te tjera."

"Por babai im nuk mundet. Ai më shkroi javën e kaluar që ta shpejtoj kthimin."

"Oh, babai juaj, sigurisht, mund t'ju kursejë, nëse mundet nëna juaj. Vajzat nuk kanë kurrë aq rëndësi për një baba. Dhe nëse qëndroni edhe një muaj të plotë, do të jetë në dorën time ta marr njeren prej jush deri ne Londer, sepse do te shkoj atje në fillim të qershorit për një javë; dhe meqë Doson nuk ka kundërshtim të ulet në vendin e karrocierit, do të ketë hapësirë shumë të mirë per njërën prej jush - madje, nëse moti ndodh t jetë i freskët, nuk do te kisha kundërshtim t'ju merrja të dyjave, pasi asnjëra prej jush nuk është trupmadhe."

"Ju jeni vetë mirësia, zonjë; por besoj se duhet t'i përmbahemi planit tone fillestar.'

Ledi Katerina dukej e pajtuar me këtë.

"Znj. Kolins, duhet te dergoni nje sherbëtor me to. Ju e dini që une gjithmone e them mendimin tim, dhe nuk mund ta duroj idenë e dy vajzave të reja që udhëtojnë vetëm me postë. Është shumë e pahijshme. Duhet te gjeni mënyrën të dërgoni dikë. Kam mospëlqimin më të madh në botë për gjera të tilla. Vajzat e reja duhet te jenë gjithmone te ruajtura dhe të shoqëruara siç duhet, sipas pozites së tyre në jetë. Kur mbesa ime Xhorxhiana shkoi ne Ramsgate veren e kaluar, une kembëngula që të shkonin me te dy shërbëtorë burra. Zonjusha Darsi, vajza e Z. Darsi te Pemberlit dhe Ledi Anes, nuk mund te shfaqej me dinjitet ndryshe. Unë jam jashtezakonisht e vëmendshme ndaj ketyre gjerave. Duhet te dergoni Xhonin me zonjushat, Znj.

Kolins. Më vjen mirë qe m'u kujtua ta përmend; sepse do të ishte vertet në dëm të emrit tuaj t'i linit të shkonin vetëm."

"Xhaxhai im do te dergoje nje sherbëtor për ne."

"Oh! Xhaxhai juaj! Ai mban sherbetor burri, apo jo? Më vjen shumë mirë që keni dikë që mendon për këto gjëra. Ku do t'i nderroni kuajt? Oh, në Bromli, sigurisht. Nese përmendni emrin tim te 'Bell', do te kujdesen per ju."

Ledi Katerina kishte shume pyetje të tjera për të bërë lidhur me udhëtimin e tyre; dhe, meqë nuk iu përgjigj të gjithave vetë, duhej vëmendje - gjë që Elizabeta e konsideroi me fat për veten; sepse, me nje mendje kaq te zene, mund te kishte harruar se ku ndodhej. Mendimet duhej te ruheshin per orët e vetmisë: sa herë ishte vetëm, u dorëzohej atyre si lehtësimit më të madh; dhe nuk kalonte ditë pa një shëtitje të vetmuar, ku mund të kënaqej me gjithë mbëlsinë e kujtimeve të pakëndshme.

Letrën e Z. Darsi ishte ne rrugë te mirë për ta mësuar shpejt permendësh. Studionte çdo fjali; dhe ndjenjat e saj ndaj shkruesit te saj ishin here pas here shume te ndryshme. Kur kujtonte mënyrën e propozimit të tij, mbushej ende me indinjatë; por kur mendonte sa padrejtesisht e kishte dënuar dhe qortuar, zemerimi i kthehej kunder vetes; dhe ndjenjat e tij te zhgënjyera beheshin objekt dhembshurie. Dashuria e tij i zgjonte mirënjohje, karakteri i tij i përgjithshëm respekt; por nuk mund ta miratonte; as nuk mund të pendohej për asnjë çast që e kishte refuzuar, apo të ndiente dëshirën më të vogël për ta parë sërish.

Ne sjelljen e saj te shkuar kishte nje burim te vazhdueshëm shqetësimi dhe pendese; dhe në te metat e pafat të familjes së saj, një temë edhe me te rëndë hidhërimi. Ato ishin pa shpresë

per t'u ndrequr. Babai i saj, i kënaqur vetëm duke qeshur me to, nuk do te perpiqej kurre te frenonte mendjelehtësinë e egër të vajzave te tij me te vogla; dhe nena e saj, me sjellje aq larg së duhures, ishte krejt e pandjeshme ndaj se keqes. Elizabeta ishte bashkuar shpesh me Xhejnin ne perpjekje per te frenuar pakujdesine e Katerines dhe Lidias; por per sa kohe ato mbështeteshin nga lëshimet e nënës, çfarë shprese mund të kishte per permiresim? Katerina, me shpirt të dobët, e irritueshme dhe plotesisht nen drejtimin e Lidias, ishte fyer gjithmone nga keshillat e tyre; ndersa Lidia, kokeforte dhe e pakujdesshme, mezi pranonte t'i degjonte. Ato ishin te paditura, pertace dhe mendjemedha. Per sa kohë kishte nje oficer në Meryton, do te flirtonin me të; dhe per sa kohë Merytoni ishte brenda largesisë se nje shetitjeje nga Longbourn, do te shkonin atje pareshtur.

Shqetesimi per Xhejnin ishte nje tjeter mendim mbizotërues; dhe shpjegimi i Z. Darsi, duke e rikthyer Binglin ne gjithe mendimin e saj te mire te meparshëm, e thelloi ndjesinë e asaj që Xhejni kishte humbur. Dashuria e tij ishte provuar e sinqertë, dhe sjellja e tij ishte pastruar nga çdo faj, perveç nëse mund të quhej faj besimi i verbër te miku i tij. Sa e dhimbshme ishte, pra, ideja se nga një situatë kaq e dëshirueshme në çdo drejtim, kaq plot perfitime, kaq premtuese për lumturi, Xhejni ishte privuar nga marrezia dhe mungesa e hijeshise se vetë familjes së saj!

Kur këtyre kujtimeve iu shtua edhe zbulimi i karakterit të Uikëmit, mund të besohet lehtë se humori i lumtur, që më parë rrallë ishte rrëzuar, tani ishte prekur aq shumë, sa e bënte pothuajse te pamundur te dukej mjaftueshëm e gëzuar.

Ftesat e tyre ne Rosings ishin po aq te shpeshta gjatë javës së fundit te qendrimit te saj sa kishin qenë në fillim. Edhe mbrëmja

e fundit u kalua atje; dhe zonja e saj përsëri pyeti me imtësi për hollësite e udhetimit te tyre, u dha udhëzime per mënyrën më të mirë të paketimit dhe ishte aq këmbëngulëse për domosdoshmërinë e vendosjes së fustaneve në të vetmen mënyrë te drejtë, sa Maria mendoi se ishte e detyruar, sapo u kthye, ta zhbente gjithë punën e mëngjesit dhe ta paketonte valixhen nga e para.

Kur u ndanë, Ledi Katerina, me shume perulësi fisnike, u uroi udhetim te mbare dhe i ftoi te vinin perseri në Hunsford vitin tjeter; ndersa zonjusha de Burg u perpoq aq sa te perkulej lehtë dhe t'u zgjaste doren te dyjave.

Kapitulli 38

Të shtunën në mëngjes, Elizabeta dhe Z. Kolins u takuan për mengjes disa minuta para se te shfaqeshin te tjerët; dhe ai shfrytëzoi rastin për të bërë mirësjelljet e lamtumirës, të cilat i konsideronte te domosdoshme.

"Nuk e di, zonjusha Elizabet," tha ai, "nese Znj. Kolins e ka shprehur ende mirenjohjen e saj per mirësinë që patët duke ardhur tek ne; por jam shumë i sigurt se nuk do te largoheni nga kjo shtepi pa marrë falenderimet e saj per këtë. Nderi i shoqrisë suaj është ndier shumë, ju siguroj. Ne e dimë fare mirë sa pak ka per te tunduar dikë drejt kësaj banese sonë modeste. Mënyra jonë e thjeshtë e jetesës, dhomat e vogla, pak shërbëtorë, dhe sa pak shohim nga bota, duhet ta bjnë Hunsfordin jashtëzakonisht të mërzitshëm për një zonjë të re si ju; por shpresoj të besoni se jemi mirënjohës për perulësinë tuaj dhe se kemi bërë gjithçka që

kemi pasur ne dore per te mos ju lene ta kaloni kohen pa kënaqësi.'

Elizabeta nxitoi me falënderime dhe siguri për lumturinë e saj. Kishte kaluar gjashtë javë me shumë kënaqësi; dhe gëzimi i të qenit me Sharlotën, si edhe vemendja dashamirëse që kishte marrë, duhet ta bënin të ndihej mirënjohëse. Z. Kolins u kënaq; dhe me një solemnitet më të buzëqeshur u përgjigj:

"Më jep kënaqësinë më të madhe të dëgjoj që e keni kaluar kohën jo pa kënaqesi. Sigurisht kemi berë me të mirën tonë; dhe per fat te madh, duke pasur ne dore t'ju prezantonim me një shoqeri shumë superiore, si dhe nga lidhja jonë me Rosingsin, mjetet e shpeshta per te ndryshuar skenën modeste të shtëpisë sonë, mendoj se mund te mburremi se vizita juaj në Hunsford nuk mund të ketë qenë krejtësisht e lodhshme. Pozita jonë në lidhje me familjen e Ledi Katerines eshte, ne te vërtetë, ai lloj avantazhi dhe bekimi të jashtëzakonshëm me të cilin pak njerëz mund të mburren. E shihni vetë në çfarë marrëdhënieje jemi. E shihni sa vazhdimisht jemi të angazhuar atje. Në të vërtetë, duhet ta pranoj, se me gjithë të metat e kësaj famullie modeste, nuk do ta konsideroja askënd që banon këtu si objekt mëshire, për sa kohë që është pjesëmarrës në afersinë tonë me Rosingsin."

Fjalët nuk mjaftonin per lartesimin e ndjenjave të tij; dhe u detyrua te ecte perreth dhomes, ndersa Elizabeta përpiqej të bashkonte mirësjelljen dhe të vërtetën në disa fjali të shkurtra.

"Në fakt, mund të çoni një raport shumë të favorshëm për ne në Hertfordshire, kushërira ime e dashur. Të paktën, kështu e mendoj. Vemendjet e medha te Ledi Katerines ndaj Znj. Kolins i keni parë çdo ditë; dhe, ne pergjithesi, shpresoj te mos duket se shoqja juaj ka bërë një zgjedhje të pafat - por për këtë pike

është më mirë të heshtim. Vetëm më lejoni t'ju siguroj, zonjusha Elizabet e dashur, se nga zemra ju uroj sinqerisht te njejtën lumturi ne martese. Sharlota ime e dashur dhe une kemi vetem një mendje dhe një mënyrë të menduari. Në çdo gjë ekziston një ngjashmeri jashtezakonisht e madhe karakteri dhe idesh mes nesh. Duket sikur jemi krijuar për njëri-tjetrin."

Elizabeta mund te thoshte me siguri se ishte nje lumturi e madhe kur kjo ndodhte; dhe me po aq sinqeritet mund te shtonte se besonte fort dhe gezohej per rehatine e tyre familjare. Megjithatë, nuk i erdhi keq qe rrefimi i tyre u ndërpre nga hyrja e zonjes prej se ciles buronin ato. E mjera Sharlotë! Ishte trishtuese ta lije ne nje shogeri te tillë! Por ajo e kishte zgjedhur me sytë hapur; dhe, megjithëse dukshëm i vinte keq që vizitorët e saj po largoheshin, nuk dukej sikur kërkonte dhembshuri. Shtepia dhe ekonomia e saj, famullia dhe pulat e saj, dhe gjithe shqetesimet qe vareshin prej tyre, nuk i kishin humbur ende hijeshinë.

Më në fund karroca mberriti, valixhet u lidhën sipër, pakot u vendosen brenda, dhe u shpall se gjithçka ishte gati. Pas një ndarjeje te perzemert mes shoqeve, Elizabeta u shoqërua deri te karroca nga Z. Kolins; dhe ndersa ecnin nepër kopsht, ai e ngarkonte me pershendetjet e tij më të mira për gjithë familjen e saj, pa harruar falënderimet per mirësinë që kishte marrë në Longbourn gjate dimrit, dhe komplimentet per Z. dhe Znj. Gardiner, ndonese nuk i njihte. Pastaj e ndihmoi të hipte; Maria e ndoqi, dhe dera ishte gati të mbyllej, kur ai papritur u kujtua me njefare shqetesimi se deri atehere kishin harruar të linin ndonje mesazh për zonjat e Rosingsit.

"Por," shtoi ai, "sigurisht qe do te dëshironi qe respektet tuaja modeste t'u përcillen, bashkë me falënderimet mirënjohëse për mirësinë e tyre ndaj jush gjatë qëndrimit këtu."

Elizabeta nuk kundërshtoi: dera u lejua të mbyllej dhe karroca u nis.

"Zot i madh!" thirri Maria, pas disa minutash heshtjeje, "duket sikur kane kaluar vetem nje ose dy dite qe kur erdhem per herë të parë! E megjithatë sa shumë gjera kanë ndodhur!"

"Vërtet shumë," tha shoqeruesja e saj, me një psherëtimë.

"Kemi darkuar nente here ne Rosings, pa llogaritur dy heret që pimë çaj atje! Sa shume do te kem per te treguar!"

Elizabeta shtoi me vete: "Dhe sa shume do te me duhet te fsheh!"

Udhëtimi u krye pa shumë biseda dhe pa ndonjë shqetësim; dhe brenda katër oresh nga largimi i tyre nga Hunsfordi, arriten në shtëpinë e Z. Gardiner, ku do të gendronin disa ditë.

Xhejni dukej mirë, dhe Elizabeta pati pak mundësi të vëzhgonte gjendjen e saj shpirterore mes angazhimeve te ndryshme që miresia e halles se saj kishte ruajtur per to. Por Xhejni do të kthehej në shtëpi bashkë me të, dhe në Longbourn do të kishte mjaftueshëm kohë për vëzhgim.

Ndërkohë, nuk ishte pa përpjekje që ajo mund të priste deri në Longbourn para se t'i tregonte motrës së saj për propozimin e Z. Darsi. Te dinte se kishte fuqinë të zbulonte diçka që do ta habiste kaq shume Xhejnin, dhe qe njekohesisht do te kenaqte

aq teper çdo grime te kotesisë së saj që ende nuk kishte mundur ta mposhtte me arsye, ishte nje tundim per sinqeritet që asgje nuk do ta kishte mundur, përveç gjendjes së pasigurisë në të cilën ndodhej lidhur me sa duhej te tregonte, dhe frikes se, sapo te hynte ne këtë temë, mund të rrëshqiste duke prsëritur diçka per Binglin, qe vetëm sa do ta lëndonte më shumë motrën e saj.

Kapitulli 39

Ishte java e dyte e majit kur të treja vajzat e reja u nisën bashkë nga Gracechurch Street per ne qytetin e - ne Hertfordshire; dhe ndersa po afroheshin te hanja e caktuar ku karroca e Z. Bennet do t'i priste, dalluan shpejt, si shenje e perpikmërisë së karrocierit, si Kiti ashtu edhe Lidian duke pare nga nje dhome ngrënieje në katin e sipërm. Këto dy vajza kishin mbi një orë në ate vend, te zena me kënaqësi duke vizituar një dyqan kapelash përballë, duke vëzhguar rojën në postë dhe duke përgatitur sallate me kastravece.

Pasi mirepriten motrat e tyre, shfagën triumfalisht një tryezë të mbushur me mish te ftohte, siç zakonisht ofron depoja e një hani, duke thirrur:

"A nuk eshte bukur? A nuk eshte nje surprizë e këndshme?"

"Dhe kemi ndër mend t'ju gostitim te gjithave," shtoi Lidia; "por duhet te na huazoni ca para, sepse sapo i shpenzuam tonat te dyqani atje jashtë."

Pastaj, duke treguar blerjet e saj:

"Shikoni ketu, kam blere kete kapele. Nuk mendoj se është shumë e bukur; por mendova se ishte njësoj ta blija ose jo. Do ta cmontoj sapo te kthehem ne shtepi dhe do te shoh nese mund ta bëj më mirë."

Dhe kur motrat e saj e kritikuan si te shemtuar, ajo shtoi me indiferencë të plotë:

"Oh, por kishte dy a tre shume me te shemtuara ne dyqan; dhe kur të blej pak saten me ngjyrë më të bukur për ta zbukuruar nga e para, mendoj se do te dalë mjaft e pranueshme. Përveç kësaj, nuk ka shumë rëndësi çfarë vesh njeriu këtë verë, pasi regjimenti i -shire do te largohet nga Merytoni, dhe ata po ikin pas dy javësh."

"Vërtet?" thirri Elizabeta, me kenaqesine me të madhe.

"Po shkojne te vendosen pranë Brightonit; dhe unë dua aq shumë qe babai te na çoje t gjithave atje për verën! Do të ishte nje plan i mrekullueshëm, dhe jam e bindur se nuk do të kushtonte pothuajse asgje. Edhe mamaja do te donte të shkonte më shume se çdo gje tjeter! Vetëm mendoni çfarë vere të mjerueshme do te kishim përndryshe!"

"Po," mendoi Elizabeta, "do të ishte vertet një plan i mrekullueshëm, dhe do të na shkatërronte përfundimisht. O Zot! Brightoni dhe një kamp i tërë ushtarësh për ne, që jemi tronditur tashmë nga një regiment i vetëm milicie dhe nga ballot mujore te Merytonit!"

"Tani kam ca lajme për ju," tha Lidia, ndersa u ulën në tavolinë. "Ç'mendoni? Janë lajme te shkëlqyera, lajme fantastike, dhe kanë të bëjnë me një person të caktuar që të gjithëve na pëlqen."

Xhejni dhe Elizabeta pane njera-tjetrën, dhe kamarierit iu tha se nuk kishte nevoje te rrinte. Lidia qeshi dhe tha:

"Ah, kjo eshte tamam si formaliteti dhe maturia juaj. Menduat se kamarieri nuk duhej te degjonte, sikur t'i interesonte! Jam e sigurt se ai degjon shpesh gjera me te keqija se ato që do të them une. Por eshte nje djale i shemtuar! Jam e lumtur që iku. Nuk kam parë kurrë një mjekër kaq të gjatë në jetën time. Mirë pra, tani per lajmin tim: ka te beje me te dashurin Uikhem; shumë i mire per kamarierin, apo jo? Nuk ka rrezik qe Uikhemi të martohet me Meri Kingun - ja ku e keni! Ajo ka shkuar te xhaxhai i saj ne Liverpul; ka ikur per te gendruar atje. Uikhemi është i sigurt."

"Dhe Meri Kingu eshte e sigurt!" shtoi Elizabeta; "e sigurt nga nje lidhje e pamatur per nga pasuria."

"Ajo është budallaqe e madhe qe iku, nëse e pëlqente."

"Por shpresoj te mos kete ndonje ndjenje të fortë nga asnjëra palë," tha Xhejni.

"Jam e sigurt se nga ana e tij nuk ka. Për këtë vë dorën në zjarr, ai nuk ia ndiente fare per të. Kush mund te ndiente për një gjë kaq te shpifur me njolla ne fytyrë?"

Elizabeta u trondit kur mendoi se, ndonese vete nuk do të përdorte kurrë nje gjuhë kaq te trashë, ndjenja e trashë ishte pothuajse e njejta qe edhe ajo vetë kishte ushqyer më parë në zemer, dhe madje e kishte quajtur të arsyeshme!

Sapo mbaruan së ngrëni dhe më të mëdhatë paguan, u porosit karroca; dhe, pas disa përpjekjesh për sistemim, i gjithë grupi, me gjithë kutitë, çantat e punës dhe pakot, si dhe shtesën e padëshiruar të blerjeve të Kitit dhe Lidias, u ulën në të.

"Sa bukur jemi ngjeshur!" thirri Lidia. "Jam e lumtur qe e solla kapelen, qofte edhe vetem per qejfin e te pasurit nje kuti tjetër! Mirë tani, le të jemi te gjitha rehat e ngrohtë dhe te flasim e të qeshim gjatë gjithe rruges per në shtëpi. Dhe para së gjithash, le të degjojmë çfarë ju ka ndodhur që kur ikët. A keni parë ndonjë burre te kendshem? A keni flirtuar? Kisha shume shprese qe njera prej jush te kishte gjetur burre para se të kthehej. Xhejni shumë shpejt do të bëhet plakë beqare, po ju them. Ajo është pothuajse njezet e tre vjeç! Zot! Sa turp do te me vinte të mos isha martuar para njezet e tre vjec! Halla Filips deshiron aq shume qe ju te gjeni burra sa s'e imagjinoni dot. Ajo thotë se Lizit do t'i kishte bere mire te pranonte Z. Kolins; por une nuk mendoj se do të kishte pasur ndonjë zbavitje në këtë. Ah, sa shumë do të doja të martohesha para jush të gjithave! Dhe pastaj do t'ju shoqeroja në të gjitha ballot. O Zot! Sa qeshëm ditën tjetër te kolonel Forsteri! Une dhe Kiti do ta kalonim diten atje, dhe Znj. Forster premtoi te bënte një kërcim të vogël në mbrëmje; (meqë ra fjala, unë dhe Znj. Forster jemi berë shoqe të ngushta!) dhe keshtu ajo ftoi dy motrat Harington; por Harriet ishte sëmurë, dhe kështu Peni u detyrua të vinte vetëm; dhe pastaj, ç'mendoni se bëmë? E veshëm Chamberlayne me rroba gruaje, enkas që të dukej si zonjë - vetëm mendoni çfarë zbavitjeje! Askush nuk e dinte, perveç kolonelit dhe Znj. Forster, mua dhe Kitit, perveç halles, sepse u detyruam te huazonim një nga fustanet e saj; dhe nuk e imagjinoni dot sa bukur dukej! Kur Deni, Uikhemi, Prati dhe dy a tre te tjere nga burrat hynë brenda, nuk e njohen fare. Zot! Sa qesha! Edhe Znj. Forster po

ashtu. Mendova se do te vdisja. Dhe kjo i beri burrat të dyshonin per diçka, dhe pastaj e kuptuan shpejt se çfarë po ndodhte."

Me histori te tilla per festat dhe shakatë e tyre, Lidia, e ndihmuar nga nderhyrjet dhe shtesat e Kitit, perpiqej të argëtonte shoqet e saj gjatë gjithe rruges per në Longbourn. Elizabeta dëgjonte sa më pak të mundej, por nuk kishte shpëtim nga përmendja e shpeshtë e emrit të Uikhemit.

Pritja në shtëpi ishte jashtëzakonisht e ngrohtë. Znj. Bennet u gezua kur pa Xhejnin po aq të bukur sa më parë; dhe më shumë se një herë gjatë darkës Z. Bennet i tha vullnetarisht Elizabetës:

"Jam i lumtur qe je kthyer, Lizi."

Tavolina në dhomën e ngrënies ishte plot, sepse pothuajse të gjithe Lukaset kishin ardhur per te takuar Marian dhe per të dëgjuar lajmet; dhe të ndryshme ishin temat që i mbanin të zënë: Zonja Lukas po pyeste Marian, pertej tavolines, per mirëqenien dhe shpendët e vajzes së saj më të madhe; Znj. Bennet ishte dyfish e zënë, nga njëra anë duke mbledhur lajmet e modës nga Xhejni, e cila rrinte disi me poshte saj, dhe nga ana tjetër duke ua percjelle ato zonjushave me te reja Lukas; ndërsa Lidia, me ze me te larte se kushdo tjetër, po rendiste kënaqesite e mëngjesit pr kedo qe donte ta dëgjonte.

"Oh, Meri," tha ajo, "sa do te doja te kishe ardhur me ne, sepse u zbavitem aq shumë! Rruges unë dhe Kiti ngritëm të gjitha perdet e karroces dhe beme sikur nuk kishte njeri brenda; dhe do te kisha vazhduar keshtu gjatë gjithë rruges, po të mos ishte semurur Kiti; dhe kur arritem te 'George', mendoj se u sollëm shumë bukur, sepse i gostitëm të tjerat me drekën më të mirë të ftohte ne botë, dhe po te kishe ardhur edhe ti, do të të kishim

gostitur gjithashtu. Dhe pastaj, kur u nisem, ishte aq qesharake! Mendova se nuk do të futeshim kurrë në karrocë. Po vdisja së qeshuri. Dhe pastaj ishim aq të gëzuara gjatë gjithë rrugës për në shtepi! Flisnim dhe qeshnim aq fort, sa kushdo mund te na kishte dëgjuar dhjetë milje larg!"

Për këtë, Meri u përgjigj me shumë seriozitet:

"Larg qofte nga une, motra ime e dashur, te nenvleresoj kënaqësi të tilla. Pa dyshim që ato janë të përshtatshme për shumicën e mendjeve femerore. Por e pranoj se per mua nuk do të kishin asnje hijeshi. Unë do të preferoja pafundësisht nje libër."

Por nga kjo pergjigje Lidia nuk degjoi asnje fjalë. Ajo rrallë dëgjonte këdo për më shumë se gjysmë minute, dhe kurr nuk i kushtonte vëmendje Merit.

Pasdite, Lidia këmbënguli që pjesa tjetër e vajzave të shkonin për shëtitje në Meryton dhe të shihnin si po kalonin të gjithë; por Elizabeta e kundershtoi vendosmerisht planin. Nuk duhej thënë se zonjushat Bennet nuk mund te rrinin as gjysme dite ne shtëpi pa vrapuar pas oficereve. Kishte edhe nje arsye tjeter per kundershtimin e saj. Ajo kishte frikë ta shihte persëri Uikhemin dhe ishte e vendosur ta shmangte sa me gjatë të ishte e mundur. Ngushëllimi që regjimenti do të largohej së shpejti ishte për të i papershkrueshëm. Pas dy javësh ata do të iknin, dhe sapo të largoheshin, shpresonte të mos kishte më asgjë që ta shqetësonte për shkak të tij.

Nuk kishte kaluar shumë orë ne shtëpi kur kuptoi se plani për Brightonin, per te cilin Lidia u kishte dhënë një shenjë në han, diskutohej shpesh mes prinderve te saj. Elizabeta e kuptoi menjehere se babai i saj nuk kishte aspak ndër mend të

dorëzohej; por pergjigjet e tij ishin njekohësisht aq të paqarta dhe të dykuptimta, sa nëna e saj, megjithëse shpesh humbiste zemër, ende nuk e kishte humbur shpresen per te fituar me në fund.

Kapitulli 40

Padurimi i Elizabetes per t'i treguar Xhejnit ate qe kishte ndodhur nuk mund te mposhtej me; dhe, me në fund, duke vendosur të fshihte çdo hollësi që lidhej me vete motrën e saj, dhe duke e pergatitur per t'u habitur, i tregoi te nesërmen në mëngjes pjesën kryesore të skenës mes Z. Darsi dhe vetes.

Habia e zonjushe Benet u pakesua shpejt nga ajo anësi e fortë moterore që e bënte çdo admirim për Elizabetën të dukej krejtësisht i natyrshëm; dhe gjithë befasia shpejt humbi në ndjenja te tjera. Ajo u trishtua që Z. Darsi i kishte shprehur ndjenjat e tij në një mënyrë kaq pak të përshtatshme për t'i brë të pranueshme; por edhe më shumë u pikëllua për palumturinë që refuzimi i motrës së saj duhet t'i kishte shkaktuar atij.

"Fakti qe ishte aq i sigurt per suksesin ishte gabim," tha ajo, "dhe sigurisht nuk duhej të dukej; por mendo sa shumë duhet t'ia ketë shtuar kjo zhgënjimin."

"Vërtet," u përgjigj Elizabeta, "më vjen sinqerisht keq për të; por ai ka edhe ndjenja te tjera që ndoshta shpejt do ta largojnë dashurinë për mua. Megjithatë, ti nuk më fajëson që e refuzova?"

“Të të fajësoj! Oh, jo."

"Por me fajeson që fola aq ashpër për Uikhemin?"

"Jo -nuk di te them se gabove ne ato qe the."

"Por do ta dish, kur te te tregoj çfarë ndodhi te nesërmen."

Pastaj ajo foli për letrën, duke përsëritur të gjithë përmbajtjen e saj per aq sa lidhej me Xhorxh Uikhemin. Çfare goditjeje ishte kjo per te gjoren Xhejn, e cila do te kishte kaluar me dëshirë gjithë botën pa besuar se kaq shumë ligësi mund të ekzistonte në tere racen njerezore, sa ajo qe këtu ishte mbledhur në një njeri të vetëm! As shfajësimi i Darsit, megjithëse i lehtësonte ndjenjat, nuk mund ta ngushëllonte për një zbulim të tillë. Me gjithë shpirt u perpoq te provonte mundesine e ndonje gabimi dhe të pastronte njerin, pa perfshirë tjetrin.

"Kjo nuk bën," tha Elizabeta; "nuk do të arrish kurrë t'i bësh të dy te mirë per diçka. Zgjidh njerin, por duhet te kënaqesh vetëm me nje. Ka vetëm një sasi të caktuar merite mes tyre; mjaftueshëm sa për të bërë një burrë të mirë; dhe kohët e fundit ajo merite ka levizur shumë nga njeri te tjetri. Sa për mua, jam e prirur te besoj se eshte e gjitha e Z. Darsi, por ti bej si te duash."

Megjithate kaloi ca kohe para se Xhejnit t'i nxirrej nje buzëqeshje.

"Nuk di kur jam tronditur me shume," tha ajo. "Uikhemi kaq i keq! Eshte pothuajse e pabesueshme. Dhe i gjori Z. Darsi! E dashur Lizi, vetem mendo çfare duhet te kete vuajtur. Një zhgenjim i tillë! Dhe me dijenine e mendimit tend te keq per të! Dhe te detyrohej te tregonte nje gje te tille per motrën e tij! Është vertet shumë e dhimbshme, jam e sigurt qe edhe ti e ndien kështu."

"Oh jo, keqardhja dhe dhembshuria ime janë zhdukur krejt, tani që të shoh ty kaq plot me te dyja. E di qe do t'i besh atij aq shumë drejtësi, sa unë po bëhem çdo çast më e qetë dhe më indiferente. Bollëku yt më bën kursimtare; dhe nëse vazhdon të vajtosh për të edhe pak, zemra ime do të bëhet e lehtë si pendë."

"I gjori Uikhem! Ka nje shprehje kaq mirësie në fytyrë! Nj hapje dhe butësi te tillë në sjellje."

"Me siguri ka pasur nje keqmenaxhim te madh ne edukimin e ketyre dy te rinjve. Njeri ka marre gjithe miresine, dhe tjetri gjithë pamjen e saj."

"Nuk kam menduar kurre se Z. Darsi ishte aq i manget ne pamjen e mirësisë sa mendoje ti."

"E megjithatë unë doja të isha jashtëzakonisht e zgjuar duke krijuar nje mospelqim kaq te vendosur ndaj tij pa asnje arsye. Është nje shtyse e tille per gjenine e njeriut, një hapje kaq e mirë per mendjemprehtesi, te kesh nje mospelqim të atij lloji. Mund të fyesh vazhdimisht pa thënë asgjë të drejtë; por nuk mund të qeshësh gjithmonë me një njeri pa u ndeshur herë pas here me diçka të mprehtë."

"Lizi, kur e lexove per herë te parë atë letër, jam e sigurt se nuk mund ta trajtoje çështjen siç po e trajton tani."

"Vërtet, nuk munda. Isha mjaft e trazuar, shumë e trazuar - mund te them e palumtur. Dhe pa pasur askënd me kë të flisja per ate qe ndieja, pa Xhejnin qe te me ngushëllonte dhe të më thoshte se nuk kisha qene aq shume e dobet, e kote dhe pa mend, sa e dija vete se kisha qenë! Oh, sa shumë më mungove!"

"Sa keq qe perdore shprehje kaq te forta kur fole per Uikhemin me Z. Darsi, sepse tani ato duken krejtësisht të pamerituara."

"Sigurisht. Por fatkeqesia e te folurit me hidhërim është pasojë shumë e natyrshme e paragjykimeve që kisha ushqyer. Ka një pikë per te cilën dua këshillën tënde. Dua të më thuash nëse duhet apo nuk duhet t'ua bej te njohur të njohurve tanë në prgjithësi karakterin e Uikhemit."

Zonjushë Benet heshti pak dhe pastaj u përgjigj:

"Me siguri nuk ka asnje arsye per ta ekspozuar kaq tmerrësisht. Cili është mendimi yt?"

"Se nuk duhet te provohet. Z. Darsi nuk më ka dhënë leje ta bëj publik rrefimin e tij. Përkundrazi, çdo hollësi që lidhet me motren e tij ishte menduar të mbahej sa më shumë e mundur vetëm për mua; dhe nëse përpiqem ti zhgënjej njerëzit për pjesën tjeter të sjelljes së tij, kush do të më besojë? Paragjykimi i pergjithshem kunder Z. Darsi eshte aq i fortë, sa do të ishte vdekje per gjysmën e njerëzve të mirë të Merytonit po të perpiqesha ta paraqisja ate ne nje drite te kendshme. Nuk jam e aftë për këtë. Uikhemi do të largohet së shpejti; prandaj nuk do t'ivlejë askujt këtu të dijë se çfarë është në të vërtetë. Pas ca kohe gjithcka do te dale vete, dhe atehere mund te qeshim me marrëzine e tyre qe nuk e dinin më parë. Per tani nuk do të them asgjë."

"Ke plotësisht të drejtë. T'i bësh publike gabimet e tij mund ta shkatërrojë përgjithmonë. Ndoshta tani është penduar për atë që ka bere dhe deshiron të rikthejë karakterin e tij. Nuk duhet ta çojmë në dëshpërim."

Trazimi i mendjes së Elizabetës u qetësua nga kjo bisedë. Ajo kishte hequr qafe dy nga sekretet qe i kishin renduar per dy javë, dhe ishte e sigurt se te Xhejni kishte nje degjuese te gatshme sa herë të dëshironte të fliste përsëri për njërën ose tjetrën çështje. Por ende mbetej diçka e fshehur pas tyre, te cilën maturia ia ndalonte ta zbulonte. Nuk guxonte të tregonte gjysmën tjetër të letres se Z. Darsi, as t'i shpjegonte motres se saj sa sinqerisht ishte vleresuar nga miku i tij. Ketu kishte nje dije në të cilën askush nuk mund te merrte pjesë; dhe ajo e ndiente se vetëm nje mirekuptim i përsosur mes palëve mund ta justifikonte të hiqte këtë barrë te fundit misteri.

"Dhe pastaj," tha ajo, "nese ajo ngjarje shume e pamundur ndodh ndonjeherë, unë thjesht do të mund të tregoj atë që Bingli mund ta tregojë vetë në një mënyrë shumë më t këndshme. Liria per ta thënë nuk mund të jetë imja derisa ta ketë humbur gjithe vleren!"

Tani ge ishte vendosur ne shtepi, ajo kishte kohë të vëzhgonte gjendjen e vërtetë shpirtërore të motrës së saj. Xhejni nuk ishte e lumtur. Ajo ruante ende një dashuri shumë të butë për Binglin. Duke mos e pasur menduar kurrë më parë veten të dashuruar, ndjenja e saj kishte gjithë ngrohtësinë e dashurisë së parë, dhe, për shkak te moshës e natyrës së saj, më shumë qëndrueshmëri sesa shpesh mburren dashurite e para; dhe aq zjarrtesisht e çmonte kujtimin e tij, dhe e parapelqente ndaj çdo burri tjetër, sa i duhej gjithe arsyeja e saj e shëndoshë dhe gjithë kujdesi për ndjenjat e miqve te saj, për të frenuar ato keqardhje që do të kishin qene te dëmshme per shëndetin e saj dhe qetesinë e tyre.

"Epo, Lizi," tha Znj. Benet nje dite, "ç'mendim ke tani për këtë pune te trishtuar te Xhejnit? Sa per mua, jam e vendosur te mos

flas me kurre per te me askend. Ia thashe kete edhe motrës Filips diten tjetër. Por nuk mund te zbuloj që Xhejni të ketë parë diçka prej tij në Londër. Epo, ai është një i ri shumë i padenjë - dhe nuk besoj se ka as mundesine me te vogël në botë që ajo ta marre tani. Nuk flitet qe ai te vije perseri në Netherfield gjatë veres; dhe kam pyetur edhe te gjithe ata qe mund ta dinë."

"Nuk besoj se ai do te jetoje ndonjehere më në Netherfield."

"Oh, mirë! Le te beje si te doje. Askush nuk e dëshiron të vijë; megjithëse unë do të them gjithmonë se ai e trajtoi vajzën time jashtezakonisht keq; dhe po te isha ne vend te saj, nuk do ta duroja. Epo, ngushëllimi im është se jam e sigurt që Xhejni do te vdese nga zemra e thyer, dhe ateherë ai do të pendohet për atë që ka bërë."

Por, meqe Elizabeta nuk mund te gjente ngushëllim në një pritshmëri të tillë, nuk dha pergjigje.

"Epo, Lizi," vazhdoi nena e saj pak më vonë, "pra Kolinsët jetojnë shumë rehat, apo jo? Mirë, mirë, vetëm shpresoj të zgjasë. Po çfarë tryeze mbajnë? Sharlota është një menaxhere e shkëlqyer, jam e sigurt. Nëse është gjysmë aq e mprehtë sa nëna e saj, di të kursejë mjaft. Nuk besoj se ka ndonjë shpenzim të tepruar ne shtepine e tyre."

"Jo, aspak."

"Shume menaxhim i mire, mbaje mend. Po, po. Ata do te kujdesen te mos shpenzojne me shume se te ardhurat. Nuk do të jenë kurrë në hall për para. Epo, u bëftë mirë! Dhe kështu, besoj, flasin shpesh per marrjen e Longbournit kur babai yt të

vdese. E shohin krejt si te tyren, jam e sigurt, sa here te ndodhë ajo.

"Ishte nje teme qe nuk mund ta permendnin para meje."

"Jo; do te kishte qenë e çuditshme po ta bënin. Por nuk kam asnje dyshim ge e flasin shpesh mes tyre. Epo, nëse mund të rrinë të qetë me një pronë që nuk është ligjërisht e tyre, aq më mirë. Unë do të kisha turp të kisha një pronë që thjesht më kalon me trashëgimi të kushtëzuar."

Kapitulli 41

Java e parë pas kthimit të tyre kaloi shpejt. Filloi e dyta. Ishte java e fundit e qendrimit te regjimentit ne Meryton, dhe te gjitha vajzat e reja të fqinjesisë po veniteshin me shpejtësi. Zymtësia ishte pothuajse e pergjithshme. Vetëm zonjushat më të mëdha Benet ishin ende ne gjendje te hanin, te pinin, te flinin dhe të ndiqnin rrjedhën e zakonshme të punëve të tyre. Shumë shpesh ato qortoheshin per kete pandjeshmeri nga Kiti dhe Lidia, mjerimi i të cilave ishte i skajshëm, dhe që nuk mund ta kuptonin nje zemerguresi të tillë tek askush në familje.

"O Zot i madh! Ç'do te behet me ne? Çfare do te bejme?" therrisnin shpesh me hidhërimin e dëshpërimit. "Si mund të buzëqeshësh kështu, Lizi?"

Nena e tyre e dashur e ndante gjithe pikellimin e tyre; ajo kujtonte çfarë kishte vuajtur vetë në një rast të ngjashëm njëzet e pesë vjet më parë.

"Jam e sigurt," tha ajo, "se qava dy dite rresht kur u largua regjimenti i kolonel Milerit. Mendova se do te më thyhej zemra."

"Jam e sigurt se mua do te me thyhet," tha Lidia.

"Sikur të mund të shkonim në Brighton!" vërejti Znj. Benet.

"Oh po! Sikur te mund te shkonim ne Brighton! Por babai eshtë kaq i pakëndshëm."

"Pak larje në det do të më ngrinte përgjithmonë."

"Edhe halla Filips eshte e sigurt se do te me bënte shumë mirë," shtoi Kiti.

Të tilla vajtime jehonin pa pushim në shtëpinë e Longbournit. Elizabeta perpiqej të argëtohej me to; por çdo ndjenje kënaqësie humbiste në turp. Ajo e ndjeu sërish drejtësinë e kundërshtimeve të Z. Darsi; dhe kurrë më parë nuk kishte qenë aq e prirur ta falte ndërhyrjen e tij në planet e mikut të vet.

Por zymtesia e se ardhmes se Lidias u ndriçua shpejt; sepse ajo mori një ftesë nga Znj. Forster, gruaja e kolonelit të regjimentit, që ta shogëronte në Brighton. Kjo mike e paçmueshme ishte një grua shume e re dhe e martuar prej pak kohësh. Një ngjashmëri ne humor te mire dhe gjalleri i kishte afruar ate dhe Lidian me njera-tjetrën, dhe nga njohja e tyre tremujore kishin qenë intime per dy muaj.

Entuziazmi i Lidias me këtë rast, adhurimi i saj për Znj. Forster, kenaqesia e Znj. Benet dhe hidherimi i Kitit, mezi mund te pershkruhen. Krejt e pavëmendshme ndaj ndjenjave të motrës së saj, Lidia fluturonte neper shtepi në një ekstazë të shqetësuar,

duke kerkuar urimet e te gjitheve, duke qeshur e folur me me vrull se kurrë; ndersa Kiti fatkeqe vazhdonte te rrinte në sallon, duke u ankuar për fatin e saj me fjalë po aq të paarsyeshme sa toni i saj ishte i acaruar.

"Nuk e kuptoj pse Znj. Forster nuk me ftoi edhe mua si Lidian," tha ajo, "edhe pse nuk jam mikja e saj e veçante. Kam po aq te drejtë të më ftoje sa ajo, madje më shumë, sepse jam dy vjet më e madhe."

Më kot u përpoq Elizabeta ta bënte të arsyeshme, dhe Xhejni ta bente te pajtohej. Sa per vete Elizabetën, kjo ftesë ishte aq larg nga ngjallja e te njejtave ndjenja si te nëna dhe Lidia, sa ajo e konsideroi si denimin me vdekje te çdo mundësie per mend të shëndoshë tek kjo e fundit; dhe, sado e urryer të dukej një hap i tille po te merrej vesh, ajo nuk mund te mos e keshillonte fshehurazi të atin që të mos e lejonte të shkonte. Ajo i paraqiti të gjitha papërshtatshmeritë e sjelljes së përgjithshme të Lidias, perfitimin e vogël që mund të kishte nga miqesia e një gruaje si Znj. Forster, dhe mundesine qe te behej edhe më e pamatur me nje shoqe te tillë në Brighton, ku tundimet do të ishin më të medha se në shtëpi. Ai e dëgjoi me vëmendje dhe pastaj tha:

"Lidia nuk do te gjeje qetesi derisa të ekspozojë veten në ndonjë vend publik; dhe nuk mund të presim që ta bëjë këtë me më pak shpenzim ose shqetësim për familjen sesa në rrethanat e tanishme."

"Nese do ta dinit," tha Elizabeta, "sa dem i madh mund te na vijë te gjitheve nga vemendja publike ndaj mënyrës së pakujdesshme dhe të pamatur të Lidias - madje sa dëm tashmë ka ardhur prej saj - jam e sigurt se do ta gjykonit ndryshe këtë çështje."

"Tashme ka ardhur!" perseriti Z. Benet. "Çfarë! Mos vallë ajo ka trembur ndonjë nga admiruesit e tu? E gjora Lizi e vogël! Por mos u deshpero. Te rinj aq delikate sa nuk durojne te lidhen me pak marrëzi nuk ia vlejnë te pendohesh per ta. Hajde, më trego listën e atyre djemve të mjerë që janë larguar nga marrëzia e Lidias."

"Në të vërtetë, gaboheni. Nuk kam plagë të tilla për të marrë hak. Nuk po ankohem per te keqija të veçanta, por për të këqija të përgjithshme. Rëndësia jonë, respekti ynë në botë, duhet të preken nga mendjelehtesia e egër, guximi dhe përçmimi i çdo kufizimi qe shenojne karakterin e Lidias. Më falni, sepse duhet të flas qartë. Nëse ju, babai im i dashur, nuk mermni mundimin të frenoni gjallërinë e saj të tepruar dhe t'i mësoni se ndjekjet e saj te tanishme nuk duhet te behen puna e jetës së saj, ajo së shpejti do të jete përtej çdo ndreqjeje. Karakteri i saj do të ngurtësohet; dhe në moshën gjashtëmbëdhjetëvjeçare do të jetë flirtuesja më e vendosur qe ka berë ndonjeherë qesharake veten dhe familjen e saj; madje një flirtuese në shkallën më të keqe dhe me te ulët te flirtimit; pa asnje terheqje përveç rinisë dhe një pamjeje të pranueshme; dhe, nga padituria dhe zbrazëtia e mendjes se saj, krejt e paafte te shmange ndonje pjesë te atij përçmimi të përgjithshëm që etja e saj për admirim do të ngjallë. Ne kete rrezik perfshihet edhe Kiti. Ajo do te ndjekë kudo që e çon Lidia. Mendjemadhe, e paditur, pertace dhe krejt e pakontrolluar! Oh, babai im i dashur, a mund ta mendoni te mundur qe ato të mos qortohen dhe përçmohen kudo ku njihen, dhe qe motrat e tyre te mos perfshihen shpesh në turp?"

Z. Benet pa se gjithë zemra e saj ishte te kjo çështje; dhe, duke ia marrë dorën me dashuri, u përgjigj:

"Mos e shqeteso veten, e dashura ime. Kudo ku ti dhe Xhejni njiheni, do të respektoheni dhe vlerësoheni; dhe nuk do të dukeni më pak të mira pse keni dy - ose mund të them tre - motra shume budallaqe. Nuk do te kemi paqe në Longbourn nese Lidia nuk shkon ne Brighton. Le të shkojë, pra. Kolonel Forster eshte burre me mend dhe do ta mbajë larg çdo të keqeje të vërtetë; dhe për fat, ajo është shumë e varfër për të qenë pre e dikujt. Në Brighton do të ketë edhe më pak rëndësi si flirtuese e zakonshme sesa ka pasur këtu. Oficerët do të gjejnë gra më të denja per vëmendjen e tyre. Le të shpresojmë, pra, se prania e saj atje do t'i mesoje parendesine e vet. Sidoqofte, ajo nuk mund të bëhet shumë më keq, pa na dhënë të drejtë ta mbyllim për pjesen tjeter te jetes.

Me këtë përgjigje, Elizabeta u detyrua të kënaqej; por mendimi i saj mbeti i njëjtë, dhe u largua prej tij e zhgënjyer dhe e trishtuar. Megjithatë, nuk ishte në natyrën e saj t'i shtonte shqetësimet duke u ndalur gjate tek ato. Ishte e sigurt se kishte kryer detyrën e saj; dhe te brengosej per të këqija të pashmangshme, apo t'i shtonte me ankth, nuk ishte pjesë e karakterit të saj.

Po ta kishin ditur Lidia dhe nena e saj permbajtjen e bisedës së saj me të atin, indinjata e tyre mezi do të gjente shprehje në fjalët e tyre te bashkuara. Ne imagjinaten e Lidias, nje vizitë në Brighton perfshinte çdo mundësi lumturie tokësore. Ajo shihte, me syrin krijues te fantazisë, rrugët e atij vendi të gëzuar bregdetar te mbuluara me oficere. E shihte veten objekt vemendjeje per dhjetera e qindra prej tyre, te panjohur për momentin. Shihte gjithe lavdine e kampit: tendat e tij të shtrira ne nje rregullsi të bukur vijash, të mbushura me të rinj dhe të gëzuar, që shkëlqenin me të kuqe; dhe, për ta plotësuar pamjen, e shihte veten të ulur nën një tendë, duke flirtuar ëmbëlsisht me të paktën gjashtë oficerë njëherësh.

Po ta dinte se motra e saj kerkonte ta shkëpuste nga të tilla shpresa dhe nga te tilla realitete, cfare do te ndiente? Kjo mund te kuptohej vetëm nga nena e saj, e cila ndoshta do të ndiente pothuajse te njejten gje. Shkuarja e Lidias ne Brighton ishte gjithçka që e ngushëllonte për bindjen e trishtuar se burri i saj nuk kishte nder mend te shkonte vetë atje.

Por ato nuk dinin asgje nga ajo qe kishte ndodhur; dhe entuziazmi i tyre vazhdoi, me pak ndërprerje, deri në ditën e largimit te Lidias nga shtepia.

Elizabeta tani duhej ta shihte Z. Uikhem per here te fundit. Duke qenë shpesh ne shoqërinë e tij që prej kthimit, trazimi i saj kishte kaluar mjaft; trazimet e parapelqimit të dikurshëm ishin shuar krejt. Madje kishte mesuar të dallonte, pikërisht në butesine qe dikur e kishte magjepsur, nje shtirje dhe një njëtrajtshmëri që e neverisnin dhe e lodhnin. Për më tepër, në sjelljen e tij të tanishme ndaj saj, kishte një burim të ri pakënaqesie; sepse prirja që shfaqi shpejt per të rinovuar ato vemendje që kishin shënuar fillimin e njohjes së tyre, pas gjithckaje qe kishte ndodhur, vetem mund ta acaronte. Ajo humbi çdo interes për të kur e pa veten të zgjedhur sërish si objekt i nje galanterie kaq boshe dhe te kote; dhe ndersa e shtypte me vendosmeri, nuk mund te mos ndiente qortimin që permbante besimi i tij se, sado gjate dhe per çfaredo arsye vemendjet e tij të ishin terhequr, kotësia e saj do të kënaqej dhe parapelqimi i saj do të sigurohej në çdo kohë nga rikthimi i tyre.

Ditën e fundit te gëndrimit të regjimentit në Meryton, ai darkoi, bashkë me oficerë te tjerë, në Longbourn; dhe Elizabeta ishte aq pak e prirur te ndahej prej tij me humor te mirë, sa kur ai e pyeti si e kishte kaluar kohen ne Hunsford, ajo permendi se colonel

Ficuiliami dhe Z. Darsi kishin kaluar te dy tre jave në Rosings, dhe e pyeti nese e njihte të parin.

Ai dukej i habitur, i pakënaqur, i alarmuar; por, pas një çasti kujtese dhe me buzeqeshjen qe iu kthye, u përgjigj se dikur e kishte parë shpesh; dhe, pasi vrejti se ishte një burrë shumë prej zotërie, e pyeti si i kishte pëlqyer. Përgjigija e saj ishte shumë në favor të tij. Me një pamje indiference, ai shtoi pak më vonë:

"Sa thate se gendroi ne Rosings?"

"Gati tre javë."

"Dhe e patë shpesh?"

"Po, pothuajse çdo ditë."

"Sjelljet e tij janë shumë të ndryshme nga ato të kushëririt të tij."

"Po, shumë të ndryshme; por mendoj se Z. Darsi përmirësohet kur e njeh me mire.

"Vërtet!" thirri Uikhemi, me nje veshtrim që nuk i shpëtoi asaj. "Dhe, ju lutem, a mund te pyes-" por, duke u ndalur, shtoi me ton me te gezuar: "A permiresohet në sjellje? A ka denjuar t'i shtoje pak miresjellje stilit të tij te zakonshëm? Sepse nuk guxoj të shpresoj," vazhdoi me një ton më të ulët dhe më serioz, "se është permiresuar në thelb.'

"Oh, jo!" tha Elizabeta. "Ne thelb, besoj se eshte shumë po ai që ka qenë gjithmonë."

Ndërsa fliste, Uikhemi dukej sikur mezi dinte nese duhej të gëzohej nga fjalët e saj apo të dyshonte në kuptimin e tyre. Kishte diçka në fytyren e saj që e bëri të dëgjonte me një vëmendje të frikësuar dhe të shqetësuar, ndërsa ajo shtoi:

"Kur thashe se ai permiresohet me njohjen, nuk doja të thosha se mendja apo sjelljet e tij janë ne gjendje permirësimi; por se, duke e njohur më mirë, karakteri i tij kuptohet më mirë."

Alarmi i Uikhemit tani u shfaq ne ngjyren e shtuar të fytyrës dhe në vështrimin e trazuar; për disa minuta heshti; derisa, duke e hedhur tej sikletin, u kthye perseri nga ajo dhe tha me zërin më të butë:

"Ju, qe i njihni aq mirë ndjenjat e mia ndaj Z. Darsi, do ta kuptoni lehtë sa sinqerisht duhet të gëzohem që ai është mjaft i mençur për të marrë të paktën pamjen e asaj që është e drejtë. Krenaria e tij ne këtë drejtim mund të jetë e dobishme, në mos per veten, për shumë të tjerë, sepse duhet ta ndalë nga një sjellje aq e ndyre sa ajo qe kam vuajtur unë prej tij. Kam frikë vetëm se lloji i kujdesit per te cilin, siç e imagjinoj, ju po aludoni, merret vetëm gjatë vizitave të tij te halla, për mendimin dhe gjykimin e mirë te se cilës ai ka shumë frikë. Frika prej saj ka vepruar gjithmonë, e di, kur kanë qenë bashkë; dhe shumë gjera duhet t'i atribuohen deshires se tij per te çuar perpara martesën me zonjushë de Burg, për të cilën jam i sigurt se e ka shumë për zemër.

Elizabeta nuk mundi ta përmbante një buzëqeshje për këtë, por u pergjigj vetëm me një perkulje të lehtë të kokës. Ajo e pa se ai donte ta përfshinte në temën e vjetër të padrejtësive ndaj tij, dhe nuk ishte ne humor t'ia lejonte. Pjesa tjetër e mbrëmjes kaloi, nga ana e tij, me pamjen e zakonshme të gëzimit, por pa ndonjë

perpjekje tjeter per ta veçuar Elizabeten; dhe ne fund u ndane me miresjellje te ndersjellë, dhe ndoshta me një dëshirë të ndërsjellë për të mos u takuar më kurrë.

Kur shogeria u shpernda, Lidia u kthye me Znj. Forster ne Meryton, prej nga do të niseshin herët të nesërmen në mëngjes. Ndarja mes saj dhe familjes ishte më shumë e zhurmshme sesa prekëse. Kiti ishte e vetmja që derdhi lot; por ajo qau nga inati dhe zilia. Znj. Benet ishte e bollshme ne urimet e saj per lumturine e se bijes dhe e theksuar ne keshillat qe te mos humbiste rastin për t'u kënaqur sa më shumë - këshilla për të cilën kishte çdo arsye të besohej se do të ndiqej; dhe, në lumturine e zhurmshme te vete Lidias gjate lamtumires, përshëndetjet më të buta të motrave të saj u thanë pa u dëgjuar.

Kapitulli 42

Po të ishte formuar mendimi i Elizabetës vetëm nga familja e saj, ajo nuk do te kishte mundur te krijonte një pamje shumë të këndshme te lumturise bashkeshortore apo të rehatisë familjare. Babai i saj, i magjepsur nga rinia dhe bukuria, si edhe nga ajo pamje humori të mirë që rinia dhe bukuria zakonisht japin, ishte martuar me një grua, kuptimi i dobët dhe mendja e ngushtë e së cilës i kishin dhënë fund shumë herët çdo dashurie të vërtetë për të. Respekti, vlerësimi dhe besimi ishin zhdukur përgjithmonë; dhe gjithe shpresat e tij per lumturi familjare ishin rrëzuar. Por Z. Benet nuk ishte nga ata qe kerkonin ngushëllim për zhgënjimin që i kishte sjellë pakujdesia e tij në ato kënaqësi që shumë shpesh i ngushëllojnë fatkeqët për marrëzinë ose vesin e tyre. Ai e donte fshatin dhe librat; dhe nga keto shije kishin lindur kenaqesitë e tij kryesore. Gruas së tij i detyrohej shumë

pak, perveç faktit që padituria dhe marrezia e saj i kishin shërbyer si argëtim. Kjo nuk është ajo lloj lumturie që një burrë, në përgjithësi, do të dëshironte t'ia detyronte gruas së vet; por kur mungojne burime te tjera argtimi, filozofi i vërtetë do të nxjerre dobi nga ato qe i jepen.

Megjithate, Elizabeta nuk kishte qene kurre e verber ndaj papërshtatshmërisë së sjelljes së babait të saj si bashkëshort. Gjithmonë e kishte parë me dhimbje; por duke respektuar aftesitë e tij, dhe mirënjohëse për trajtimin e dashur që ai i bënte asaj vete, perpiqej te harronte ate që nuk mund ta shpërfillte, dhe të largonte nga mendja atë shkelje të vazhdueshme të detyrimit dhe hijeshise bashkeshortore, e cila, duke e ekspozuar gruan e tij ndaj perçmimit te vetë fmijëve, ishte kaq shumë e qortueshme. Por ajo kurre nuk i kishte ndier aq fort sa tani të metat qe duhet te binin mbi femijet e një martese kaq të papershtatshme, as nuk kishte qene ndonjehere aq e vetëdijshme për të këqijat që lindnin nga një drejtim kaq i gabuar i talenteve - talente që, po të përdoreshin siç duhej, të paktën mund të kishin ruajtur respektueshmërinë e vajzave të tij, edhe nese nuk do te kishin qene ne gjendje te zgjeronin mendjen e gruas së tij.

Kur Elizabeta u gëzua për largimin e Uikhemit, gjeti shumë pak arsye tjetër për kënaqësi në humbjen e regjimentit. Daljet e tyre jashtë ishin më pak të larmishme se më parë; dhe në shtëpi kishte nje nene dhe nje moter, ankesat e vazhdueshme te të cilave për mërzinë e gjithçkaje rreth tyre hidhnin një zymtësi të vertetë mbi rrethin familjar. Dhe, ndonese Kiti me kohë mund të rifitonte njëfarë mase të natyrshme arsyeje, pasi shqetësuesit e mendjes se saj ishin larguar, motra tjetër, nga natyra e së cilës mund të pritej një e keqe më e madhe, kishte gjasa të ngurtësohej në gjithë marrëzinë dhe guximin e saj nga një gjendje me rrezik

te dyfishte si nje vend bregdetar dhe nje kamp. Prandaj, në pergjithesi, ajo zbuloi ate qe eshte zbuluar edhe me parë: se nje ngjarje, të cilën e kishte pritur me dëshirë të padurueshme, kur ndodhi, nuk solli gjithe kenaqesinë qe i kishte premtuar vetes. Për pasojë, ishte e nevojshme të caktonte një periudhë tjetër për fillimin e lumturisë së vërtetë; të kishte një tjetër pikë ku dëshirat dhe shpresat e saj te fiksoheshin, dhe, duke shijuar perseri kënaqësinë e pritjes, të ngushëllonte veten për të tashmen dhe të pergatitej per nje zhgënjim tjetër. Udhëtimi i saj drejt Liqeneve tani ishte objekti i mendimeve te saj me te lumtura; ishte ngushëllimi më i mirë per të gjitha orët e pakëndshme që pakënaqesia e nënes dhe Kitit e benin te pashmangshme; dhe po te mund te perfshinte edhe Xhejnin ne ketë plan, çdo pjesë e tij do te ishte e persosur.

"Por është fat," mendoi ajo, "që kam diçka për të dëshiruar. Po të ishte i plotë gjithë organizimi, zhgënjimi im do të ishte i sigurt. Por ketu, duke marre me vete nje burim te panderprere keqardhjeje ne mungesen e motres sime, mund t shpresoj me arsye se te gjitha pritjet e mia per kënaqesi do të realizohen. Një plan, çdo pjese e te cilit premton gëzim, nuk mund të ketë kurrë sukses; dhe zhgenjimi i pergjithshem shmanget vetem nga mbrojtja e ndonje bezdie të vogël të veçantë."

Kur Lidia u largua, premtoi t'i shkruante shumë shpesh dhe me shumë hollësi nënës dhe Kitit; por letrat e saj priteshin gjithmone gjatë dhe ishin gjithmone shume te shkurtra. Ato per nenen permbanin pak gjë tjetër përveçse sapo ishin kthyer nga biblioteka, ku i kishin shoqeruar filan e filan oficere, dhe ku ajo kishte parë zbukurime kaq të bukura sa ishte çmendur fare; se kishte nje fustan te ri apo nje çader te re dielli, të cilat do t'i pershkruante me gjate, por ishte e detyruar ta nderpriste me nxitim te madh, sepse Znj. Forster po e thërriste dhe ato po

shkonin ne kamp. Nga korrespondenca e saj me te motrën mësohej edhe më pak; sepse letrat për Kitin, ndonëse pak më të gjata, ishin tepër të mbushura me nënvizime nën fjalë për t'u bërë publike.

Pas dy ose tri javëve të para të mungesës së saj, shëndeti, humori i mire dhe gezimi filluan te rishfaqeshin ne Longbourn. Gjithçka mori nje pamje me te lumtur. Familjet që kishin qenë në qytet gjatë dimrit u kthyen persëri, dhe zbukurimet verore e angazhimet verore nisën të shfaqeshin. Znj. Benet u rikthye në qetësinë e saj të zakonshme ankuese; dhe nga mesi i qershorit Kiti ishte sheruar aq shumë, sa mund te hynte ne Meryton pa lot - nje ngjarje me premtim aq të lumtur, sa e bëri Elizabetën të shpresonte se deri ne Krishtlindjet e ardhshme ajo mund të bëhej mjaftueshëm e arsyeshme për të mos përmendur një oficer më shumë se një herë në ditë, përveç nëse, nga ndonjë rregullim mizor dhe dashakeq ne Zyren e Luftes, një regiment tjeter do te vendosej ne Meryton.

Koha e caktuar per fillimin e udhëtimit te tyre verior po afrohej shpejt; dhe mungonin vetëm dy javë, kur erdhi një letër nga Znj. Gardiner, e cila njekohësisht e shtyu nisjen dhe e shkurtoi shtrirjen e tij. Z. Gardiner do të pengohej nga punët te nisej deri dy javë më vonë në korrik dhe duhej të ishte persëri në Londër brenda një muaji; dhe, meqë kjo linte nje periudhë shumë të shkurtër per të shkuar aq larg dhe per te parë aq shumë sa kishin planifikuar, ose të paktën për t'i par me atë nge dhe rehati mbi te cilat kishin llogaritur, u detyruan te hiqnin dore nga Liqenet dhe te zevendesonin udhëtimin me një më të kufizuar. Sipas planit te tanishëm, nuk do të shkonin më në veri sesa Derbyshire. Në atë krahinë kishte mjaft për të parë që të mbushte pjesën kryesore të tri javëve të tyre; dhe për Znj. Gardiner ajo kishte një terhegje veçanërisht të fortë. Qyteza ku

ajo kishte kaluar dikur disa vite te jetes së saj, dhe ku tani do të kalonin disa dite, ishte ndoshta nje objekt po aq i madh kureshtjeje per te sa te gjitha bukuritë e famshme të Matlockut, Chatsworthit, Dovedaleit apo Peakut.

Elizabeta u zhgënjye jashtë mase: kishte vënë zemrën te shikimi i Liqeneve; dhe ende mendonte se mund te kishte pasur mjaft kohe. Por detyra e saj ishte te kenaqej - dhe sigurisht natyra e saj ishte të ishte e lumtur; dhe shpejt gjithçka u rregullua përsëri.

Me permendjen e Derbyshireit lidheshin shumë mendime. Ishte e pamundur per te te shihte atë fjalë pa menduar për Pemberlin dhe pronarin e tij. "Por me siguri," tha ajo, "mund te hyj ne krahinen e tij pa u ndëshkuar dhe t'i vjedh disa gurë të ngurtesuar, pa më vëne re ai."

Periudha e pritjes tani u dyfishua. Kater jave duhej të kalonin para mberritjes se xhaxhait dhe halles se saj. Por ato kaluan, dhe Z. e Znj. Gardiner, me katër femijet e tyre, më në fund u shfagën ne Longbourn. Femijet, dy vajza gjashte dhe tete vjec, dhe dy djem me te vegjel, do te liheshin nen kujdesin e veçantë të kusherires se tyre Xhejn, e cila ishte e preferuara e përgjithshme, dhe gjykimi i qëndrueshëm e ëmbëlsia e karakterit e përshtatnin saktësisht për t'u marrë me ta në çdo mënyrë - për t'i mësuar, per te luajtur me ta dhe per t'i dashur.

Gardinerët qëndruan vetëm një natë në Longbourn dhe u nisën të nesërmen në mëngjes me Elizabetën, në kërkim të risisë dhe argëtimit. Një kënaqësi ishte e sigurt - përshtatshmëria e tyre si shoqërues; një pershtatshmëri që përfshinte shëndet dhe karakter per te duruar parehatitë, gëzim për të shtuar çdo kenaqesi, si edhe dashuri e zgjuarsi, qe mund ta siguronin mes tyre edhe nese jashte kishte zhgënjime.

Nuk është gëllimi i kësaj vepre të japë një përshkrim të Derbyshireit, as të ndonjë prej vendeve të shquara nëpër të cilat kalonte rruga e tyre - Oksfordi, Blenheimi, Uoriku, Keniluorthi, Birminghami, etj., janë mjaft te njohura. Nje pjesë e vogël e Derbyshireit është gjithë shqetësimi i tanishëm. Drejt gytezes se vogël Lambton, vendi i banimit të dikurshëm të Znj. Gardiner, dhe ku ajo kishte mesuar se fundmi se ende kishte disa te njohur, ata drejtuan hapat, pasi kishin parë te gjitha mrekullitë kryesore të krahinës; dhe brenda pesë miljesh nga Lambtoni, Elizabeta mesoi nga halla e saj se Pemberli ndodhej aty. Nuk ishte ne rrugen e tyre te drejtperdrejtë; dhe nuk ishte më shumë se nje ose dy milje jashtë saj. Duke diskutuar itinerarin mbremjen e meparshme, Znj. Gardiner shprehu dëshirën ta shihte sërish vendin. Z. Gardiner deklaroi gatishmerine e tij, dhe Elizabetës iu kërkua miratimi.

"E dashura ime, a nuk do te doje te shihje nje vend per të cilin ke degjuar kaq shume?" tha halla. "Nje vend, per me tepër, me të cilin lidhen kaq shumë nga të njohurit e tu. Uikhemi e kaloi gjithe rinine e tij atje, e di."

Elizabeta u shqetësua. Ndiente se nuk kishte punë në Pemberli, dhe u detyrua te shtirej sikur nuk kishte dëshirë ta shihte. Duhej të pranonte se ishte lodhur nga shtëpitë e mëdha: pasi kishte parë kaq shumë, nuk kishte me ndonje kënaqësi nga qilimat e bukur apo perdet prej sateni.

Znj. Gardiner e qortoi për marrëzinë e saj.

"Po te ishte thjesht nje shtëpi e bukur, e mobiluar me pasuri," tha ajo, "as mua nuk do te me interesonte; por terrenet janë të mrekullueshme. Kane disa nga pyjet me te bukura në vend."

Elizabeta nuk tha me asgjë; por mendja e saj nuk mund të pajtohej. Mundësia për të takuar Z. Darsi gjatë vizitës së vendit i shkoi menjeherë ndër mend. Do të ishte e tmerrshme! U skuq vetem nga ideja; dhe mendoi se do te ishte me mirë t'i fliste hapur hallës, sesa te rrezikonte një gjë të tillë. Por kundër kësaj kishte kundershtime; dhe me ne fund vendosi se kjo do te ishte zgjidhja e fundit, nese pyetjet e saj private për mungesën e familjes nuk mermin përgjigje të favorshme.

Prandaj, kur u terhoq per naten, pyeti shërbetoren e dhomës nese Pemberli ishte një vend shumë i bukur, si quhej pronari i tij, dhe, me jo pak shqetësim, nëse familja kishte zbritur atje për veren. Nje pergjigje negative shumë e mirepritur pasoi pyetjen e fundit; dhe, meqe frika e saj tani u largua, pati kohë të ndiente shume kureshtje per ta parë vetë shtepine. Kur tema u hap perseri te nesermen ne mengjes, dhe asaj iu kërkua sërish mendimi, mundi te pergjigjej lehtesisht dhe me nje pamje te pershtatshme indiference, se ne te vertete nuk kishte ndonjë mospëlqim për planin.

Prandaj, do te shkonin në Pemberli.

Kapitulli 43

Elizabeta, ndërsa po udhëtonin, priste me njëfarë trazimi shfagjen e pare te pyjeve të Pemberlit; dhe kur më në fund hynë nga porta e hyrjes, zemra po i rrihte fort.

Parku ishte shume i madh dhe permbante nje larmi te madhe terreni. Ata hynë në të nga një prej pjesëve më të ulëta dhe për

njefarë kohe kaluan përmes një pylli të bukur që shtrihej në një hapësirë të gjerë.

Mendja e Elizabetes ishte teper e mbushur për bisedë, por ajo shihte dhe admironte çdo vend te veçante dhe çdo pamje te bukur. Ata u ngjiten gradualisht per gjysme milje dhe pastaj u gjendën në majë të një kodre të konsiderueshme, ku pylli mbaronte dhe syri kapej menjeherë nga Shtëpia e Pemberlit, e vendosur në anën përballë të luginës, drejt së cilës rruga zbriste me disa kthesa të forta. Ishte nje ndërtesë e madhe dhe elegante prej guri, e ngritur bukur mbi nje terren të lartë dhe e mbështetur pas nje vargu kodrash te larta te mbuluara me pyje; ndërsa përpara saj një lumë me rëndësi natyrore ishte zgjeruar edhe më shume, por pa asnje pamje artificiale. Brigjet e tij nuk ishin as formale, as të stolisura në mënyrë të shtirur. Elizabeta u mahnit. Ajo nuk kishte parë kurrë një vend ku natyra të kishte bërë më shumë, ose ku bukuria natyrore te ishte penguar kaq pak nga një shije e keqe. Te gjithë ishin të ngrohtë në admirimin e tyre; dhe ne ate çast ajo ndjeu se te ishe zonja e Pemberlit mund të ishte diçka!

Ata zbriten kodren, kaluan uren dhe ndaluan para hyrjes; dhe ndersa shqyrtonte shtepine nga afer, gjithe frika e saj për të takuar pronarin u kthye persëri. Ajo druhej se mos shërbëtorja e dhomes ishte gabuar. Kur kërkuan te shihnin vendin, u futën në sallë; dhe Elizabeta, ndërsa prisnin ekonomisten, pati kohë të çuditej që ndodhej aty ku ishte.

Ekonomistja erdhi; një grua e moshuar me pamje të respektueshme, shumë më pak e rafinuar dhe shumë më e sjellshme nga sa e kishte imagjinuar. Ata e ndoqën në sallonin e ngrënies. Ishte nje dhomë e madhe, me përmasa të bukura dhe e mobiluar hijshem. Elizabeta, pasi e pa shkarazi, shkoi te një

dritare për të shijuar pamjen. Kodrina e kurorëzuar me pyje, nga e cila kishin zbritur, dukej edhe më e pjerrët nga largësia dhe ishte një objekt i mrekullueshëm. Çdo pjesë e terrenit ishte e vendosur bukur; dhe ajo vështronte gjithë peizazhin - lumin, pemet e shperndara ne brigjet e tij dhe gjarperimin e luginës, aq larg sa mund ta ndiqte - me kenaqesi te thelle. Ndersa kalonin ne dhoma te tjera, këto pamje merrnin pozicione të ndryshme; por nga çdo dritare kishte bukuri për t'u parë. Dhomat ishin t larta dhe elegante, dhe mobilimi i tyre i pershtatej pasurisë se pronarit; por Elizabeta vuri re me admirim shijen e tij, sepse asgje nuk ishte e tepert apo e stërholluar - kishte më pak shkelqim dhe me shume elegance te vertetë se mobilimi i Rozingsit.

"Dhe e gjithe kjo," mendoi ajo, "mund te kishte qene e imja! Me këto dhoma mund te isha njohur tashmë si në shtëpinë time! Në vend që t'i shoh si e huaj, mund te gëzohesha në to si pronare, dhe te mireprisja xhaxhain dhe hallën time si mysafirë. Por jo," tha duke u kujtuar, "kjo nuk mund te kishte ndodhur kurre; xhaxhai dhe halla ime do te ishin humbur per mua; nuk do të më lejohej t'i ftoja."

Ky ishte nje kujtim fatlum - e shpetoi nga diçka që i ngjante pendesës.

Ajo kishte shumë dëshirë ta pyeste ekonomisten nëse zotëria i saj ishte vërtet larg, por nuk kishte guxim. Më në fund, pyetjen e beri xhaxhai i saj; dhe ajo u kthye me ankth, ndersa Znj. Reynolds u prgjigj se po, duke shtuar:

"Por e presim neser, me një grup të madh miqsh."

Sa u gëzua Elizabeta që udhëtimi i tyre nuk ishte shtyrë as edhe një ditë!

Halla e saj tani e thirri te shihte nje portret. Ajo u afrua dhe pa ngjashmërinë e Z. Uikhem, të varur mes disa miniaturave të tjera mbi oxhak. Halla e pyeti me buzeqeshje se si i dukej. Ekonomistja u afrua dhe u tha se ishte portreti i nje të riu, djalit t administratorit të ndjerë të zotërisë së saj, të cilin ai e kishte rritur me shpenzimet e veta.

"Tani ka hyre në ushtri," shtoi ajo; "por kam frikë se eshte bërë shume i shthurur."

Znj. Gardiner e pa mbesën me buzëqeshje, por Elizabeta nuk mundi t'ia kthente.

"Dhe ky," tha Znj. Reynolds, duke treguar nje miniature tjeter, "eshte zoteria im - dhe shume i ngjashem me të. Është berë në te njejtën kohë me tjetrin - rreth tetë vjet më parë."

"Kam degjuar shume per pamjen e bukur te zotërisë tuaj," tha Znj. Gardiner, duke parë portretin; "është një fytyrë e hijshme. Por, Lizi, ti mund te na thuash nëse i ngjan apo jo."

Respekti i Znj. Reynolds per Elizabetën dukej se u shtua nga ideja se ajo e njihte zotërinë e saj.

"A e njeh kjo zonjushë Z. Darsi?"

Elizabeta u skuq dhe tha:

"Pak."

"Dhe a nuk ju duket një zotëri shumë i pashëm, zonjushë?"

"Po, shumë i pashëm."

"Jam e sigurt se nuk njoh askend me te pashëm; por në galerinë lart do te shihni nje portret me te madh dhe më të bukur të tij se ky. Kjo dhomë ishte dhoma e preferuar e zotërisë tim të ndjerë, dhe këto miniatura janë pikërisht siç ishin atehere. Ai ishte shumë i lidhur pas tyre.'

Kjo i shpjegoi Elizabetës praninë e Uikhemit mes tyre.

Pastaj Znj. Reynolds ua drejtoi vëmendjen te një portret i zonjushës Darsi, berë kur ajo ishte vetëm tetë vjeçe.

"Dhe a eshte zonjusha Darsi po aq e bukur sa vellai i saj?" pyeti Z. Gardiner.

"Oh, po - zonjusha më e bukur q është parë ndonjëherë; dhe aq e talentuar! Lu an dhe kendon gjithe diten. Ne dhomen tjetër ka nje instrument te ri që sapo ka ardhur për të - dhuratë nga zotëria im; ajo vjen nesër këtu bashkë me të."

Z. Gardiner, mënyrat e të cilit ishin të lehta dhe të këndshme, e nxiti të fliste më shumë me pyetje dhe komente: Znj. Reynolds, qoftë nga krenaria apo përkushtimi, dukej qartë se kishte shumë kënaqësi të fliste për zotërinë dhe motrën e tij.

"A gendron shpesh zoteria juaj në Pemberli gjatë vitit?"

"Jo aq sa do te doja, zoteri; por besoj se kalon gjysmen e kohës këtu; dhe zonjusha Darsi është gjithmonë këtu gjatë verës."

"Përveç," mendoi Elizabeta, "kur shkon ne Ramsgate."

"Nëse zoteria juaj do të martohej, do ta shihnit më shpesh."

"Po, zoteri; por nuk e di kur do te ndodhe kjo. Nuk e di kush është mjaftueshëm e mirë për të."

Z. dhe Znj. Gardiner buzeqeshen. Elizabeta nuk mundi të mos thoshte:

"Është shume ne nderin e tij, jam e sigurt, ge ju mendoni kështu.

"Nuk them asgje me shume sesa te verteten, dhe ate qe do te thote kushdo që e njeh," u përgjigj tjetra.

Elizabetes iu duk se kjo po shkonte shume larg; dhe degjoi me habi në rritje ndërsa ekonomistja shtoi:

"Nuk kam degjuar kurrë nje fjalë të ashpër prej tij në gjithë jetën time, dhe e njoh qe kur ishte katër vjeç."

Kjo ishte një lavdërim jashtëzakonisht i pazakontë, krejtësisht në kundershtim me idete e saj. Qe ai nuk ishte njeri me temperament të mirë kishte qenë bindja e saj më e fortë. Vemendja e saj u zgjua plotesisht; deshironte te degjonte më shumë; dhe i ishte mirenjohëse xhaxhait te saj që tha:

Jane shume pak njerez per te cilet mund te thuhet kaq shumë. Jeni me fat qe keni nje zotëri të tillë."

"Po, zotëri, e di që jam. Po të udhëtoja në gjithë botën, nuk do të gjeja një më të mirë. Por gjithmonë kam vënë re se ata që janë

zemërmirë si femijë, mbeten të tillë edhe kur rriten; dhe ai ishte gjithmonë djali me i embel, me bujar dhe me zemren me te mire në botë."

Elizabeta pothuajse e vshtroi me habi.

"A mund te jete ky Z. Darsi?" mendoi ajo.

"Babai i tij ishte nje njeri i shkelqyer," tha Znj. Gardiner.

"Po, zonjë, vertet që ishte; dhe djali i tij do të behet pikërisht si ai - po aq i sjellshëm me te varfrit."

Elizabeta dëgjonte, habitej, dyshonte dhe bëhej gjithnjë e më e paduruar per me shumë. Znj. Reynolds nuk mund ta interesonte per asgje tjeter. Ajo tregonte subjektet e pikturave, përmasat e dhomave dhe çmimet e mobiljeve më kot. Z. Gardiner, i argetuar shumë nga paragjykimi familjar që ai mendonte se ishte shkaku i lavderimeve te saj te tepruara per zoterin, e çoi perseri biseden ne ate drejtim; dhe ajo u ndal me zjarr te virtytet e tij të shumta ndërsa ngjiteshin në shkallët e mëdha.

"Ai eshte pronari me i mire dhe zoteria me i mirë," tha ajo, "që ka jetuar ndonjehere. Jo si te rinjte e shthurur te sotëm, që mendojne vetem per veten. Nuk ka asnje qiramarres apo shërbëtor të tij që të mos flasë mirë për të. Disa e quajnë krenar; por une jam e sigurt se nuk kam pare kurre asgje te tille. Sipas mendimit tim, kjo ndodh vetem sepse ai nuk llomotit si te rinjtë e tjerë."

"Sa e dashur e ben kjo figurën e tij!" mendoi Elizabeta.

"Ky përshkrim kaq i bukur për të," pëshpëriti halla e saj ndërsa ecnin, "nuk perputhet fare me sjelljen e tij ndaj mikut tonë të gjorë."

"Ndoshta mund të jemi mashtruar."

"Kjo nuk ka shume gjasa; burimi yne ishte shumë i mirë."

Kur arritën ne sallonin e gjerë lart, iu tregua një dhomë shumë e bukur ndenjeje, e rregulluar se fundmi me me shume elegance dhe lehtesi se apartamentet poshtë; dhe u informuan se ishte bërë për kënaqësinë e zonjushës Darsi, e cila kishte pëlqyer dhomën herën e fundit që kishte qenë në Pemberli.

"Ai eshte me siguri nje vella i mirë," tha Elizabeta, ndërsa ecte drejt nje dritareje.

Znj. Reynolds parashikonte kenaqesine e zonjushës Darsi kur të hynte në dhomë.

"Dhe keshtu eshte gjithmone me të," shtoi ajo. "Çfarëdo që mund t'i japë kënaqësi motrës së tij, bëhet menjëherë. Nuk ka asgjë që ai nuk do ta bënte për të."

Galeria e pikturave dhe dy a tri nga dhomat kryesore te gjumit ishin gjithçka që mbetej për t'u parë. Në galeri kishte shumë piktura te mira; por Elizabeta nuk dinte asgje per artin; dhe nga ato që kishte parë më parë poshtë, kishte preferuar të ndalej te disa vizatime me pastel te zonjushës Darsi, subjektet e të cilave ishin zakonisht me interesante dhe më të kuptueshme.

Në galeri kishte shumë portrete familjare, por ato kishin pak për te tërhequr vëmendjen e një të huaji. Elizabeta ecte në kërkim të

vetmes fytyre, tiparet e se ciles do t'i njihte. Me ne fund ajo e ndali - dhe pa nje ngjashmeri te fortë me Z. Darsi, me një buzëqeshje në fytyrë si ajo që kujtonte ta kishte parë ndonjëherë kur ai e shikonte. Ajo qëndroi disa minuta para portretit, duke e soditur me vëmendje, dhe u kthye përsëri tek ai para se të largoheshin nga galeria. Znj. Reynolds i informoi se ishte berë gjate jetes se babait të tij.

Sigurisht qe ne ate çast, ne mendjen e Elizabetës, kishte një ndjenje më te butë ndaj origjinalit sesa kishte ndier ndonjëherë gjate njohjes se tyre. Lavderimet e Znj. Reynolds nuk ishin te parëndësishme. Çfarë lavdërimi është më i vlefshëm sesa lavdërimi i një sherbëtoreje të zgjuar? Si vëlla, si pronar, si zotëri, ajo mendoi se sa lumturi njerezish ishin nen kujdesin e tij! Sa shume kenaqesi apo dhimbje ishte në fuqinë e tij të jepte! Sa shume te mira apo të keqija mund të bëheshin prej tij! Çdo ide gë ekonomistja kishte përmendur ishte në favor të karakterit të tij; dhe ndersa gendronte para portretit ku ai ishte paraqitur me syte e drejtuar mbi te, mendoi per dashurinë e tij me nje ndjenje mirënjohjeje më të thellë se kurrë më parë: kujtoi ngrohtësinë e saj dhe zbuti papërshtatshmërinë e mënyrës se si ishte shprehur.

Kur panë gjithe pjesen e shtepise qe ishte e hapur per vizitorët, u kthyen poshtë; dhe pasi i thanë lamtumirë ekonomistes, iu besuan kopshtarit, i cili i priti te dera e sallës. Ndërsa ecnin nëpër lendine drejt lumit, Elizabeta u kthye ta shihte sërish; xhaxhai dhe halla e saj u ndalen gjithashtu; dhe ndersa i pari po hamendesonte per daten e ndërtimit, vetë pronari i saj u shfaq papritur nga rruga qe çonte pas saj drejt stallave.

Ata ishin jo më shumë se njëzet hapa larg njëri-tjetrit; dhe shfaqja e tij ishte aq e papritur, sa ishte e pamundur te shmangej vështrimi. Sytë e tyre u takuan menjëherë, dhe faqet e secilit u

mbuluan nga skuqja më e thellë. Ai u step vertet dhe per një çast dukej i palëvizshëm nga habia; por shpejt e mori veten, u afrua te grupi dhe i foli Elizabetës, nëse jo me qetësi të përsosur, të paktën me mirësjellje të përsosur.

Kapitulli 44

Elizabeta e kishte marrë si të sigurt se Z. Darsi do ta sillte motrën per ta vizituar që te nesërmen e mbrritjes së saj në Pemberli; prandaj kishte vendosur te mos largohej nga hanja gjithë atë mengjes. Por perfundimi i saj ishte i gabuar; sepse pikerisht mengjesin pas mbërritjes së tyre në Lambton, këta vizitorë erdhen. Ata kishin shetitur neper vend me disa nga miqte e tyre të rinj dhe sapo ishin kthyer në han për t'u veshur për darkë te e njëjta familje, kur zhurma e një karroce i tërhoqi drejt dritares, dhe pane nje zoteri e nje zonje në nje karrocë të lehtë që po ngjiteshin në rrugë. Elizabeta, duke njohur menjëherë uniformën e shërbëtorëve, e kuptoi çfar do të thoshte kjo, dhe u shkaktoi te afermve të saj jo pak habi, duke u treguar për nderin qe priste. Xhaxhai dhe halla e saj u mahniten; dhe hutimi i mënyres së saj ndërsa fliste, i bashkuar me vetë rrethanën dhe me shumë nga rrethanat e dites së meparshme, u hapi atyre një mendim të ri për këtë çështje. Asgjë nuk ua kishte sugjeruar më parë, por tani ndien se nuk kishte menyre tjetër për të shpjeguar kaq shume vemendje nga nje ane e tille, perveçse duke supozuar nje parapelqim per mbesen e tyre. Ndersa keto mendime të sapolindura kalonin në kokat e tyre, trazimi i ndjenjave të Elizabetes shtohej çdo çast. Ajo ishte krejt e habitur nga shqetësimi i vet; por, mes arsyeve të tjera të ankthit, druhej se mos parapelqimi i vellait kishte thëne teper ne favor te saj; dhe,

më e shqetesuar se zakonisht per t pëlqyer, natyrshëm dyshonte se çdo fuqi per të pëlqyer do ta braktiste.

U terhoq nga dritarja, nga frika se mos e shihnin; dhe, ndërsa ecte lart e poshtë në dhomë, duke u përpjekur të qetësohej, pa ne fytyrat e xhaxhait dhe halles veshtrime kureshtare habie, që e bënin gjithçka më të vështirë.

Zonjusha Darsi dhe vellai i saj u shfagën, dhe kjo prezantim i frikshëm u krye. Me habi Elizabeta pa se njohja e saj e re ishte te pakten po aq e hutuar sa ajo vete. Qe kur kishte ardhur në Lambton, kishte degjuar se zonjusha Darsi ishte jashtezakonisht krenare; por vëzhgimi i pak minutave e bindi se ajo ishte vetëm jashtëzakonisht e ndrojtur. Ishte e vështirë të nxirrje prej saj qoftë edhe një fjalë më shumë se nje pergjigje njërrokëshe.

Zonjusha Darsi ishte e gjatë dhe më e plotë në trup se Elizabeta; dhe, ndonese pak më shumë se gjashtëmbëdhjetë vjeçe, kishte trup të formuar, dhe pamje femërore e të hijshme. Ishte më pak e bukur se vellai i saj, por në fytyrën e saj kishte zgjuarsi dhe mirësi; dhe sjelljet i kishte krejt të thjeshta e të buta. Elizabeta, e cila kishte pritur te gjente tek ajo një vëzhguese po aq të mprehtë dhe te pa trazuar sa kishte qene dikur Z. Darsi, u lehtesua shumë kur dalloi ndjenja kaq të ndryshme.

Nuk kishin gendruar gjate bashke kur Darsi i tha se edhe Bingli po vinte per ta vizituar; dhe ajo mezi pati kohe te shprehte kënaqësinë e saj dhe të përgatitej për një vizitor të tillë, kur hapi i shpejtë i Binglit u degjua në shkallë, dhe pas një çasti ai hyri në dhome. Gjithe zemerimi i Elizabetes ndaj tij ishte shuar prej kohesh; por edhe sikur te kishte mbetur ende diçka, nuk do të mund t'i rezistonte ngrohtesise së çiltër me të cilën ai u shpreh kur e pa serish. Ai pyeti me miqesi, ndonëse në mënyrë të

pergjithshme, për familjen e saj, dhe dukej e fliste me të njëjtën lehtësi dhe humor t mire qe kishte pasur gjithmonë.

Për Z. dhe Znj. Gardiner, ai ishte pothuajse po aq interesant sa edhe për vetë Elizabetën. Ata kishin dëshiruar prej kohësh ta shihnin. Ne te vertete, gjithe shoqeria para tyre u ngjalli një vëmendje të gjallë. Dyshimet që sapo kishin lindur për Z. Darsi dhe mbesën e tyre e drejtuan vezhgimin e tyre drejt secilit, me një kureshtje të kujdesshme por të thellë; dhe shpejt nga këto vezhgime nxorën bindjen e plotë se të paktën njëri prej tyre e dinte ç'do te thoshte te dashuroje. Per ndjenjat e zonjushës mbetën pak në dyshim; por se zotëria ishte i mbushur plot admirim, ishte mjaft e qartë.

Elizabeta, nga ana e saj, kishte shumë per të bërë. Donte të kuptonte ndjenjat e secilit prej vizitorëve, donte të qetësonte të vetat dhe te bëhej e këndshme për të gjithë; dhe në këtë të fundit, ku druhej me shumë se do të dështonte, ishte më e sigurt për sukses, sepse ata te cilëve perpiqej t'u jepte kënaqsi ishin tashme te prirur ne favor te saj. Bingli ishte gati, Xhorxhiana ishte e etur dhe Darsi i vendosur per te qene i kenaqur.

Kapitulli 45

Tashme e bindur se mospelqimi i zonjushes Bingli ndaj saj kishte lindur nga xhelozia, Elizabeta nuk mund te mos mendonte sa e padeshiruar duhej te ishte prania e saj në Pemberli për atë zonjë, dhe ishte kureshtare të dinte me sa mirësjellje do të rifillonte tani njohja nga ana e saj.

Sapo mberritën në shtëpi, u shoqeruan përmes hollit drejt sallonit, ana veriore e te cilit e bente te mrekullueshëm për veren. Dritaret e tij, qe hapeshin drejt tokës, ofronin një pamje tepër freskuese të kodrave të larta me pyje pas shtëpisë, si dhe të lisave te bukur dhe geshtenjave spanjolle te shperndara në lëndinën mes tyre.

Ne kete dhome u priten nga zonjusha Darsi, e cila rrinte aty me zonjën Hërst, zonjushën Bingli dhe zonjën me të cilën jetonte ne Londer. Pritja e Xhorxhianes ndaj tyre ishte shume e sjellshme, por e shogeruar me gjithe ate hutim qe, ndonëse vinte nga ndrojtja dhe frika per të mos gabuar, lehtë mund t'u jepte atyre qe ndiheshin inferiore bindjen se ajo ishte krenare dhe e rezervuar. Znj. Gardiner dhe mbesa e saj, megjithate, i bënë drejtësi dhe ndien keqardhje për të.

Nga zonja Hërst dhe zonjusha Bingli ato u përshëndetën vetëm me nj përkulje koke; dhe pasi u ulën, pasoi për disa çaste ajo heshtje e sikletshme qe gjithmone shoqeron raste te tilla. Ajo u thye se pari nga zonja Anesli, nje grua elegante dhe me pamje të kendshme, perpjekja e së cilës për të nisur ndonjë bisedë tregonte se ishte shume me e edukuar se dy te tjerat; dhe mes saj dhe znj. Gardiner, me ndihmen e herëpashershme të Elizabetës, biseda vazhdoi. Zonjusha Darsi dukej sikur dëshironte të kishte guxim te mjaftueshem per t'u bashkuar ne të; dhe nganjeherë guxonte të thoshte një fjali të shkurtër, kur kishte më pak rrezik të dëgjohej.

Elizabeta shpejt vuri re se zonjusha Bingli po e vëzhgonte nga afer, dhe se nuk mund te thoshte asnje fjale, sidomos ndaj zonjushës Darsi, pa tërhequr vëmendjen e saj. Ky vëzhgim nuk do ta kishte penguar te përpiqej të fliste me këtë të fundit, po të mos ishin ulur larg njera-tjetrës; por ajo nuk u mërzit që iu kursye

nevoja per te folur shumë: mendimet e saj e mbanin te zënë. Ajo priste çdo çast qe ndonjë nga zotërinjtë të hynte n dhomë; dëshironte, druhej, që i zoti i shtëpisë të ishte mes tyre; dhe nuk mund te percaktonte qartë nese dëshironte apo druhej më shumë. Pasi qëndroi kështu për rreth pesëmbëdhjetë minuta, pa degjuar zërin e zonjushës Bingli, Elizabeta u trazua nga një pyetje e ftohte prej saj per shëndetin e familjes së saj. Ajo iu përgjigj me po aq ftohtesi dhe shkurt; dhe tjetra nuk tha me asgje.

Ndryshimi tjeter qe solli vizita e tyre ndodhi me hyrjen e shërbëtorëve me mish të ftohtë, ëmbëlsira dhe një shumëllojshmëri frutash të stinës; por kjo nuk ndodhi pa u shkëmbyer më parë shumë vështrime dhe buzëqeshje domethënëse nga zonja Anësli drejt zonjushës Darsi, për t'i kujtuar detyren e saj.

Tani kishte diçka që i mbante të gjithë të zënë; sepse edhe nëse nuk mund te flisnin te gjithe, mund te hanin te gjithë; dhe piramidat e bukura të rrushit, nektarinave dhe pjeshkëve shpejt i mblodhën rreth tryezës.

Ndersa ishin kështu të angazhuar, Elizabeta pati një mundësi të mire per te vendosur nese e deshironte apo e druhej më shumë ardhjen e Z. Darsit, nga ndjenjat që e pushtuan sapo ai hyri në dhomë; dhe megjithëse vetëm një çast më parë kishte besuar se dëshira mbizotëronte, tani nisi të pendohej që ai kishte ardhur.

Ai kishte qene per disa kohë me Z. Gardinerin, i cili bashkë me dy a tre zoterinj të tjerë të shtëpisë ishte marrë me peshkim pranë lumit; dhe ishte larguar prej tij vetem kur kishte mesuar se zonjat e familjes kishin nder mend te vizitonin Xhorxhianen atë mengjes. Sapo u shfaq, Elizabeta vendosi me zgjuarsi të dukej krejt e qete dhe pa hutim - nje vendim edhe me i nevojshëm,

por ndoshta jo më i lehtë për t'u mbajtur, sepse ajo vuri re se dyshimet e gjithë të pranishmëve ishin zgjuar kundrejt tyre, dhe se mezi kishte ndonjë sy që të mos vëzhgonte sjelljen e tij kur hyri në dhomë. Në asnjë fytyre nuk ishte aq e dukshme kureshtja e vemendshme sa në atë të zonjushës Bingli, pavarësisht buzeqeshjeve që i mbulonin fytyrën sa herë fliste me njërin prej tyre; sepse xhelozia ende nuk e kishte bere te humbiste shpresën, dhe vëmendjet e saj ndaj Z. Darsit nuk kishin marrë fund aspak. Zonjusha Darsi, me hyrjen e vellait te saj, u përpoq shumë me tepër të fliste; dhe Elizabeta vuri re se ai dëshironte që motra dhe ajo të njiheshin më mirë, duke nxitur sa të mundte çdo perpjekje per bisedë nga te dyja palët. Edhe zonjusha Bingli e pa gjithe këtë; dhe, nga pakujdesia e zemërimit, shfrytëzoi rastin e parë për të thënë, me një mirësjellje tallëse:

"Më thuaj, zonjusha Eliza, a nuk është larguar tashmë regjimenti i -shajërit nga Meriton? Duhet te jetë një humbje e madhe për familjen tuaj.'

Në praninë e Darsit ajo nuk guxoi të përmendte emrin e Uikëmit; por Elizabeta e kuptoi menjëherë se ai ishte në mendjen e saj; dhe kujtimet e shumta te lidhura me te i shkaktuan një çast shqetësimi. Megjithatë, duke u përpjekur me forcë te zmbrapste sulmin e lig, ajo iu përgjigj pyetjes me një ton mjaft të qetë. Ndërsa fliste, një vështrim i pavullnetshëm i tregoi Darsin me fytyrë të skuqur, duke e parë me vëmendje të thellë, dhe motrën e tij të pushtuar nga hutimi, të paaftë të ngrinte sytë. Po ta kishte ditur zonjusha Bingli ç'dhimbje po i shkaktonte mikut te saj të dashur në atë çast, padyshim do të ishte përmbajtur; por ajo kishte pasur ndër mend vetëm të trazonte Elizabetën, duke sjellë në kujtesë idenë e një burri për të cilin besonte se ajo kishte pasur simpati, per ta berë te tregonte një ndjeshmeri qe mund ta dëmtonte në syt e Darsit, dhe ndoshta

per t'i kujtuar këtij te fundit të gjitha marrëzitë dhe absurditetet me te cilat nje pjese e familjes se saj lidhej me ate regjiment. Asnjë fjalë nuk kishte arritur tek ajo për arratisjen e planifikuar të zonjushës Darsi. Askush nuk e dinte, përveç Elizabets, aty ku fshehtesia ishte e mundur; dhe nga te gjithë të afermit e Binglit, vellai i saj dshironte veçanërisht ta fshihte, pikërisht për atë arsye që Elizabeta ia kishte atribuar prej kohësh: dëshirën që një dite ajo te behej pjesë e familjes së tyre. Ai sigurisht kishte formuar një plan të tillë; dhe, pa dashur që kjo të ndikonte në perpjekjet për ta ndarë Binglin nga zonjusha Bennet, ka gjasa që kjo t'i shtonte edhe me shume shqetësimin e tij të gjallë për mirëqenien e mikut.

Megjithatë, sjellja e përmbajtur e Elizabetës shpejt e qetësoi emocionin e tij; dhe meqe zonjusha Bingli, e zemëruar dhe e zhgënjyer, nuk guxonte t'i afrohej më shumë çështjes së Uikëmit, edhe Xhorxhiana u qetesua me kalimin e kohes, megjithëse jo aq sa te mund te fliste perseri. Vëllai i saj, nga sytë e të cilit ajo druhej, mezi e kujtoi interesin e saj ne këtë çështje; dhe vetë rrethana që ishte menduar t'ia largonte mendimet nga Elizabeta, dukej se i kishte perqendruar ato tek ajo edhe më shumë dhe më me gëzim.

Vizita e tyre nuk vazhdoi gjatë pas pyetjes dhe përgjigjes së mësipërme; dhe ndërsa Z. Darsi po i shoqëronte drejt karrocës, zonjusha Bingli po shkarkonte ndjenjat e saj me kritika ndaj pamjes, sjelljes dhe veshjes se Elizabetes. Por Xhorxhiana nuk pranoi t'i bashkohej. Rekomandimi i vllait të saj mjaftonte për t'i siguruar favorin e saj: gjykimi i tij nuk mund të gabonte; dhe ai kishte folur per Elizabeten me terma te tillë, sa Xhorxhianës nuk i mbetej tjeter vecse ta konsideronte te dashur dhe tërheqëse.

Kur Darsi u kthye ne sallon, zonjusha Bingli nuk mundi te mos i persëriste nje pjesë të asaj që kishte thënë motrës së tij.

"Sa keq duket Eliza Bennet kete mengjes, Z. Darsi," tha ajo. "Nuk kam pare kurre ne jeten time dike kaq te ndryshuar që prej dimrit. Është nxire dhe eshte bere kaq e ashper! Luiza dhe unë po thoshim se nuk do ta kishim njohur më."

Sado pak t'i kishte pelqyer Darsit një bisedë e tillë, ai u mjaftua duke u pergjigjur ftohte se nuk kishte vene re ndonjë ndryshim tjetër, përveçse ishte nxirë pak nga udhëtimi gjatë verës.

"Sa për mua," vazhdoi ajo, "duhet ta pranoj se nuk kam mundur kurrë të shoh ndonjë bukuri tek ajo. Fytyrën e ka shumë të hollë; ngjyra e lëkurës nuk ka shkëlqim; dhe tiparet nuk i ka aspak të bukura. Hundes i mungon karakteri; nuk ka asgje te theksuar ne vijat e saj. Dhëmbët i ka të pranueshëm, por jo të veçantë; dhe sa për sytë, që ndonjëherë janë quajtur aq të bukur, unë nuk kam pare kurre ndonje gje te jashtezakonshme ne ta. Kanë një vështrim të mprehtë e thumbues, që nuk më pëlqen aspak; dhe në gjithë sjelljen e saj ka nje vetekënaqesi pa elegancë, që është e padurueshme."

Sado e bindur te ishte zonjusha Bingli se Darsi e admironte Elizabeten, kjo nuk ishte mënyra më e mirë për t'ia fituar zemrën; por njerëzit e zemëruar nuk janë gjithmonë të mençur; dhe kur pa se ai me ne fund u prek disi nga fjalët e saj, ajo ndjeu gjithë kënaqesinë që priste. Megjithatë, ai mbeti me vendosmëri i heshtur; dhe, e vendosur ta detyronte te fliste, ajo vazhdoi:

"Më kujtohet, kur e njohëm për herë të parë në Hertfordshajër, sa shume u habitem te gjithe kur degjuam se konsiderohej bukuroshe; dhe e mbaj mend shume mire qe nje nate, pasi

kishin darkuar ne Netherfild, ju thate: 'Ajo bukuroshe? Po aq mire mund ta quaja edhe nenen e saj grua me humor.' Por më vonë dukej sikur ju pëlqeu më shumë, dhe besoj se në një kohë e konsideronit goxha të bukur."

"Po," u përgjigj Darsi, i cili nuk mundi të përmbahej më, "por kjo ishte vetëm kur sapo e njihja; sepse kanë kaluar shumë muaj që kur unë e konsideroj ate nje nga gratë më të bukura të njohjeve të mia."

Pastaj ai u largua, dhe zonjusha Bingli mbeti me gjithe kenaqesinë qe kishte arritur ta detyronte të thoshte diçka që nuk i shkaktoi dhimbje askujt tjetër prveç vetes së saj.

Znj. Gardiner dhe Elizabeta folën për gjithçka që kishte ndodhur gjate vizites së tyre, teksa ktheheshin, përveç asaj që i kishte interesuar me shume te dyjave. U diskutuan pamjet dhe sjelljet e te gjithe atyre qe kishin pare, perveç atij personi që kishte terhequr më shume vemendjen e tyre. Folën për motrën e tij, miqte e tij, shtepine e tij, frutat e tij, per gjithçka perveç vete atij; megjithatë Elizabeta dëshironte fort të dinte ç'mendonte znj. Gardiner per te, dhe znj. Gardiner do te ishte ndier shume e kënaqur po të kishte qenë mbesa e saj ajo që do ta kishte nisur këtë bisedë.

Kapitulli 46

Elizabeta ishte zhgënjyer mjaft kur nuk kishte gjetur një letër nga Xhejni në mberritjen e tyre të parë në Lambton; dhe ky zhgënjim ishte persëritur çdo mengjes që kishin kaluar atje; por ditën e trete ankesat e saj morën fund, dhe motra e saj u shfajësua, kur

ajo mori dy letra prej saj njeheresh, ne njerën prej të cilave shënohej se ishte dërguar gabimisht diku tjetër. Elizabeta nuk u habit, pasi Xhejni e kishte shkruar adresen ne menyre jashtëzakonisht të keqe.

Ata sapo po përgatiteshin të dilnin për shëtitje kur erdhën letrat; dhe xhaxhai me hallën e saj, duke e lënë t'i shijonte në qetësi, u nisën vetëm. Letra e dërguar gabimisht duhej lexuar e para; ishte shkruar pesë ditë më parë. Fillimi përmbante një rrëfim pr të gjitha vizitat dhe angazhimet e tyre te vogla, bashkë me aq lajme sa mund të jepte fshati; por gjysma e fundit, e datuar nje ditë më vonë dhe e shkruar me nje trazim të dukshëm, sillte lajme shumë më të rëndësishme. Ajo thoshte pak a shumë kështu:

"Që kur shkrova sa me siper, e dashura ime Lizi, ka ndodhur diçka krejt e papritur dhe shumë serioze; por kam frikë mos të të tremb -ji e sigurt se ne të gjithë jemi mirë. Ajo që kam për të thëne lidhet me te gjorën Lidia. Një lajmëtar i posaçëm erdhi në mesnatë, pikërisht kur të gjithë kishim shkuar në shtrat, nga kolonel Forsteri, per te na njoftuar se ajo ishte larguar per në Skoci me nje nga oficeret e tij; per te thëne te vertetën, me Uikhemin! Imagjino habinë tonë. Megjithatë, Kitit nuk i duket krejt e papritur. Me vjen shumë, shume keq. Nje lidhje kaq e pamatur nga te dyja palet! Por dua te shpresoj me te mirën, dhe se karakteri i tij është keqkuptuar. Mund ta besoj lehtë se është i pakujdesshëm dhe i papjekur, por ky hap - dhe le të gëzohemi për këtë - nuk tregon asgjë të keqe në zemër. Zgjedhja e tij është te pakten pa interes, sepse ai duhet ta dije se babai nuk mund t'i jape asgje. Nena jone e gjore eshtë shumë e pikëlluar. Babai e përballon më mirë. Sa mirënjohëse jam që nuk u treguam kurrë se ç'është thënë kundër tij; duhet ta harrojmë edhe vetë. Ata janë larguar te shtunen naten rreth ores dymbedhjetë, siç mendohet, por nuk u vune re deri dje ne mengjes ne oren tete. Lajmetari u

nis menjehere. E dashura ime Lizi, ata duhet të kenë kaluar brenda dhjetë miljeve nga ne. Kolonel Forsteri na jep arsye të presim qe ai të vijë së shpejti këtu. Lidia i la disa rreshta gruas së tij, duke e njoftuar per qëllimin e tyre. Duhet ta mbyll, sepse nuk mund te rri gjate larg nenes sone te gjorë. Kam frikë se nuk do të mund ta kuptosh mirë, por mezi e di vetë çfarë kam shkruar."

Pa i dhëne vetes kohë për mendim, dhe mezi duke ditur çfarë ndiente, Elizabeta, sapo mbaroi këtë letër, rrëmbeu menjëherë tjetrën dhe, duke e hapur me padurimin më të madh, lexoi si vijon; ajo ishte shkruar një ditë më vonë se përfundimi i së parës.

"Tani, motra ime me e dashur, ti e ke marrë letrën time të nxituar; uroj që kjo të jetë më e kuptueshme, por, ndonëse nuk jam e kufizuar nga koha, e kam kokën aq të trazuar sa nuk mund te pergjigjem per qartesine time. E dashura Lizi, mezi di çfarë të shkruaj, por kam lajme te keqija për ty dhe ato nuk mund të shtyhen. Sado e pamatur te ishte një martesë mes Z. Uikhem dhe Lidias sone te gjorë, tani jemi të shqetësuar të sigurohemi se ajo ka ndodhur, sepse ka teper arsye per t'u frikësuar se nuk kanë shkuar ne Skoci. Kolonel Forsteri erdhi dje, pasi ishte larguar nga Brightoni nje dite me pare, vetem pak ore pas lajmetarit. Megjithëse letra e shkurtër e Lidias për Znj. Forster i bëri te kuptonin se po shkonin në Gretna Green, Deni kishte lënë t kuptohej diçka, duke shprehur besimin e tij se U. nuk kishte pasur kurre nder mend te shkonte atje, as te martohej fare me Lidian; kjo iu perserit kolonel F., i cili, menjeherë i alarmuar, u nis nga B., me qëllim te ndiqte gjurmët e tyre. Ai i ndoqi lehtë deri në Clapham, por jo më tej; sepse, sapo hyn në atë vend, ata u futen ne nje karroce me qira dhe e liruan karrocën që i kishte sjellë nga Epsomi. Gjithçka që dihet pas kësaj është se u pane duke vazhduar rrugen per ne Londer. Nuk di çfare te mendoj. Pasi beri çdo pyetje te mundshme ne ate ane të

Londres, kolonel F. vazhdoi drejt Hertfordshajerit, duke i perseritur me ankth pyetjet ne te gjitha doganat e rrugës dhe në hanet e Barnetit e Hatfieldit, por pa asnje sukses - njerez te tille nuk ishin parë te kalonin. Me shqetësimin më të mirëdashur ai erdhi ne Longbourn dhe na i tregoi frikerat e tij ne nje mënyrë që i bën shumë nder zemres së tij. Më vjen sinqerisht keq për të dhe Znj. F .; por askush nuk mund t'u hedhe faj. Shqetesimi ynë, e dashura ime Lizi, është shumë i madh. Babai dhe nëna besojnë më të keqen, por unë nuk mund të mendoj kaq keq për të. Shumë rrethana mund ta bënin më të përshtatshme për ta të martoheshin privatisht në Londër sesa të ndiqnin planin e parë; dhe edhe sikur ai te mund te formonte nje gellim të tillë kundër nje vajze të re me lidhjet e Lidias, gjë që nuk ka shumë gjasa, a mund ta supozoj ate aq të humbur ndaj gjithçkaje? E pamundur! Megjithatë, me dhemb te shoh se kolonel F. nuk është i prirur te mbështetet te martesa e tyre: ai tundi kokën kur shpreha shpresat e mia dhe tha se kishte frikë se U. nuk ishte nje burrë të cilit mund t'i besohej. Nëna ime e gjorë është vërtet e sëmurë dhe rri ne dhomen e saj. Po të mund te bënte ndonjë përpjekje, do te ishte me mirë, por kjo nuk mund të pritet; dhe sa për babanë, nuk e kam parë kurrë ne jetën time aq të prekur. E gjora Kiti eshte e zemeruar qe ka fshehur lidhjen e tyre; por, meqë ishte çështje besimi, nuk mund të habitesh. Jam vërtet e lumtur, e dashura Lizi, që ti je kursyer nga disa prej këtyre skenave të dhimbshme; por tani, pasi tronditja e parë ka kaluar, a mund ta pranoj se kam mall per kthimin tend? Megjithatë nuk jam aq egoiste sa ta kërkoj me ngulm, nëse është e papërshtatshme. Lamtumirë! Po e marr perseri penën për të bërë atë që sapo të thashe se nuk do ta beja; por rrethanat jane te tilla sa nuk mund të mos ju lutem me gjithë zemër të vini të gjithë këtu sa më shpejt te jete e mundur. E njoh aq mirë xhaxhain dhe hallën tonë të dashur, sa nuk kam frikë ta kërkoj këtë, ndonëse kam ende diçka tjeter per t'i kerkuar te parit. Babai po shkon menjëherë

ne Londer me kolonel Forsterin, per t'u perpjekur ta gjejë. Çfarë ka ndër mend të bëjë, jam e sigurt se nuk e di; por shqetësimi i tij i tepruar nuk do ta lejojë te ndjekë asnje masë ne menyrën më të mirë dhe më të sigurt, dhe kolonel Forsteri është i detyruar të jetë përsëri në Brighton nesër në mbrëmje. Në një nevojë të tillë, këshilla dhe ndihma e xhaxhait do te ishin gjithçka ne botë; ai do ta kuptoje menjeherë çfarë duhet të ndiej unë, dhe mbështetem te mirësia e tij."

"Oh! Ku, ku është xhaxhai im?" thirri Elizabeta, duke u ngritur vrullshem nga vendi sapo mbaroi letrën, e etur ta ndiqte pa humbur asnje çast nga koha kaq e çmuar; por sapo arriti te dera, ajo u hap nga nje sherbetor dhe u shfaq Z. Darsi. Fytyra e saj e zbehtë dhe mënyra e vrullshme e bënë të tronditej; dhe, para se ai te merrte veten mjaftueshëm per të folur, ajo, në mendjen e se ciles çdo ide ishte zevendesuar nga gjendja e Lidias, thirri me ngut:

"Ju kerkoj ndjese, por duhet te largohem. Duhet te gjej Z. Gardiner këtë çast për një çështje që nuk mund të shtyhet; nuk kam asnjë çast për të humbur."

"O Zot i madh! Cfare ka ndodhur?" thirri ai, me me shume ndjenje sesa miresjellje; pastaj, duke u kujtuar, shtoi: "Nuk do t'ju mbaj asnjë minutë; por më lejoni mua, ose shërbëtorin, të shkoj pas Z. dhe Znj. Gardiner. Ju nuk jeni mire; nuk mund te shkoni vete."

Elizabeta hezitoi; por gjunjet i dridheshin dhe ndiente sa pak do të fitonte po të përpiqej t'i ndiqte. Prandaj, duke thirrur përsëri shërbëtorin, e ngarkoi, ndonëse me një zë aq të marrë fryme sa pothuajse nuk kuptohej, te sillte menjehere zotërinë dhe zonjën e tij në shtëpi.

Pasi ai doli nga dhoma, ajo u ul, e paaftë të mbahej në këmbë, dhe dukej aq mjerisht e sëmurë, sa ishte e pamundur për Darsin ta linte, apo te përmbahej pa i thënë, me një ton butësie dhe dhembshurie:

"Me lini te therras sherbyesen tuaj. A ka dicka qe mund të merrni për t'u lehtësuar menjëherë? Nj gotë verë; t'jua sjell? Ju jeni shumë keq .*

"Jo, ju falem," u pergjigj ajo, duke u perpjekur të merrte veten. "Nuk kam asgjë. Jam krejt mir, jam vetëm e tronditur nga disa lajme te tmerrshme qe sapo mora nga Longbourni."

Ajo shpertheu n lot teksa e permendi këtë, dhe per disa minuta nuk mundi të thoshte më asnjë fjalë. Darsi, në pritje të mjeruar, mundi vetem te thoshte diçka te paqartë per shqetësimin e tij dhe ta veshtronte ne heshtje plot dhembshuri. Më në fund ajo foli përsëri:

"Sapo mora një letër nga Xhejni, me lajme kaq të tmerrshme. Nuk mund t'i fshihen askujt. Motra ime me e vogël ka lënë të gjithë miqtë - është arratisur; është hedhur në pushtetin e ... të Z. Uikhem. Jane larguar bashke nga Brightoni. Ju e njihni atë shume mire per te dyshuar per pjesën tjetër. Ajo nuk ka para, nuk ka lidhje, nuk ka asgje qe mund ta tundoje ate te- ajo është e humbur përgjithmonë."

Darsi mbeti i shtangur nga habia.

"Kur mendoj," shtoi ajo me nje ze edhe më të trazuar, "se mund ta kisha parandaluar! Une qe e dija çfarë ishte ai. Sikur të kisha shpjeguar qofte vetëm një pjesë - një pjesë të asaj që mësova –

familjes sime! Sikur karakteri i tij te ishte ditur, kjo nuk do të kishte ndodhur. Por tani eshte gjithçka, gjithçka teper vonë."

"Jam vertet i pikëlluar," thirri Darsi; "i pikëlluar - i tronditur. Por a është e sigurt, plotësisht e sigurt?"

"Oh, po! Ata u larguan nga Brightoni bashke te dielen natën dhe u gjurmuan pothuajse deri në Londër, por jo më tej: me siguri nuk kane shkuar ne Skoci."

"Dhe çfarë është bërë, çfarë është provuar, për ta kthyer?"

"Babai im ka shkuar ne Londer, dhe Xhejni i ka shkruar xhaxhait tim duke i kerkuar ndihmen e menjehershme, dhe ne do te nisemi, shpresoj, brenda gjysme ore. Por asgje nuk mund te behet; e di shume mire qe asgje nuk mund te behet. Si mund te ndikohet nje njeri i tillë? Si mund te gjenden madje? Nuk kam as shpresën më të vogël. Është e tmerrshme nga çdo anë!"

Darsi tundi kokën në heshtje, si në miratim të dhimbshëm.

"Kur syte m'u hapen per karakterin e tij të vërtetë, oh! sikur ta kisha ditur ç'duhej, ç'guxoja te beja! Por nuk e dija - kisha frikë se mos beja tepër. Gabim i mjerë, i mjerë!"

Darsi nuk dha pergjigje. Dukej sikur mezi e dëgjonte dhe po ecte lart e poshte ne dhome, i zhytur ne mendime të thella; vetullat i ishin mbledhur, pamja e tij ishte e zymtë. Elizabeta shpejt e vuri re dhe e kuptoi menjeherë. Fuqia e saj po binte; gjithçka duhej te binte nën nje deshmi te tillë dobësie familjare, një siguri të tillë turpi te thellë. Ajo nuk mund të habitej as ta dënonte; por bindja per vetepermbajtjen e tij nuk i solli asgjë ngushëlluese në kraharor, nuk ia lehtesoi aspak dhimbjen. Përkundrazi, ishte

pikërisht ajo që e bëri të kuptonte dëshirat e veta; dhe kurrë nuk e kishte ndier aq sinqerisht se mund ta kishte dashur, sa tani, kur çdo dashuri duhej te ishte e kotë.

Por vetja, ndonese hynte me forcë, nuk mund ta pushtonte. Lidia - poshterimi, mjerimi qe po u sillte të gjithëve - shpejt gëlltiti çdo shqetesim vetjak; dhe duke mbuluar fytyrën me shami, Elizabeta u humb shpejt ndaj gjithçkaje tjeter. Pas një heshtjeje prej disa minutash, u kthye ne vetedijen e gjendjes së saj vetëm nga zëri i shoqëruesit, i cili, me një mënyrë që shprehte dhembshuri, por edhe permbajtje, tha:

"Kam frike se prej kohesh keni deshiruar largimin tim, dhe nuk kam asgje per te sjellë si justifikim per qendrimin tim, përveç shqetësimit të vërtetë, ndonëse të padobishëm. Do ta dëshiroja Qielli qe diçka te mund të thuhej apo të bëhej nga ana ime, që t'i sillte ngushëllim një dhimbjeje të tillë! Por nuk do t'ju mundoj me deshira te kota, qe mund te duken sikur kërkojnë qëllimisht falenderimet tuaja. Kjo ngjarje fatkeqe, kam frikë, do ta pengojë motren time te kete kenaqesine t'ju shohë sot në Pemberli."

"Oh, po! Ju lutem, kini mirësine t'i kerkoni falje zonjushës Darsi për ne. Thoni se një çështje urgjente na thërret menjëherë në shtëpi. Fshiheni te vertetën e palumtur sa më gjatë të jetë e mundur. E di qe nuk mund te zgjasë shumë."

Ai e siguroi menjehere per heshtjen e tij, shprehu perseri dhimbjen per shqetesimin e saj, i uroi nje përfundim më të lumtur nga sa kishte arsye te shpresohej per momentin dhe, duke lene pershendetjet per te afermit e saj, me vetëm një veshtrim serioz lamtumire, u largua.

Ndërsa ai doli nga dhoma, Elizabeta ndjeu sa e pamundur ishte që ata të shiheshin ndonjëherë përsëri në ato kushte përzemërsie qe kishin shenuar takimet e tyre te ndryshme në Derbyshire; dhe, duke hedhur nje veshtrim prapa mbi gjithë njohjen e tyre, kaq plot kundërshti dhe ndryshime, psheretiu per kokefortësinë e ndjenjave qe tani do ta kishin shtyrë ta vazhdonte, ndërsa më parë do te ishte gezuar per perfundimin e saj.

Nëse mirnjohja dhe vlerësimi janë themele të mira të dashurisë, ndryshimi i ndjenjave të Elizabetës nuk do të jetë as i pabesueshëm, as i gabuar. Por nëse jo, nëse dashuria që buron nga burime të tilla është e paarsyeshme ose e panatyrshme, krahasuar me atë që shpesh përshkruhet si e lindur në takimin e parë me objektin e saj, madje para se te jenë shkëmbyer dy fjalë, nuk mund të thuhet asgje në mbrojtje të saj, përveç se ajo e kishte provuar disi metodën e fundit, ne parapelqimin e saj për Uikhemin, dhe se deshtimi i saj i keq ndoshta i jepte te drejtë të kërkonte mënyrën tjetër, më pak interesante, të lidhjes. Sido që të ishte, ajo e pa të largohej me keqardhje; dhe në këtë shembull te hershem te asaj qe turpi i Lidias duhej te sillte, gjeti ankth të shtuar ndërsa mendonte për atë çështje të mjerë. Që nga leximi i letres se dyte te Xhejnit, ajo nuk kishte ushqyer më asnjë shprese se Uikhemi kishte nder mend te martohej me të. Askush perveç Xhejnit, mendonte ajo, nuk mund të mashtronte veten me një pritshmëri të tillë. Befasia ishte ndjenja më e vogël nga të gjitha ne ketë zhvillim. Sa kohë që përmbajtja e letrës së parë mbeti në mendjen e saj, ajo ishte vetëm befasi, vetëm habi, se si Uikhemi mund të martohej me një vajzë me të cilën ishte e pamundur te martohej per para; dhe si Lidia kishte arritur ndonjeherë ta lidhte pas vetes, i ishte dukur e pakuptueshme. Por tani gjithçka ishte teper e natyrshme. Për një lidhje si kjo, ajo mund të kishte mjaft hijeshi; dhe, ndonëse nuk mendonte se Lidia kishte hyre qellimisht ne nje arratisje pa qëllimin e

marteses, nuk e kishte te veshtirë të besonte se as virtyti, as gjykimi i saj nuk do ta ruanin nga rënia si pre e lehtë.

Ajo nuk kishte vene re kurrë, ndërsa regjimenti ishte në Hertfordshajer, qe Lidia te kishte ndonje parapelqim për të; por ishte e bindur se Lidias i duhej vetem inkurajim qe te lidhej me cilindo. Herë nje oficer, herë një tjetër, kishte qenë i preferuari i saj, sipas vemendjeve qe ata i jepnin dhe që i ngrinin në sytë e saj. Ndjenjat e saj kishin qenë gjithmonë të luhatshme, por kurrë pa një objekt. E keqja e neglizhencës dhe e përkëdheljes së gabuar ndaj nje vajze te tille - oh, sa dhimbshem e ndiente tani!

Ajo digjej nga dëshira të ishte në shtëpi - të dëgjonte, të shihte, te ishte ne vend per te ndarë me Xhejnin kujdeset që tani duhej të binin krejt mbi të, ne nje familje aq të çrregulluar; babai mungonte, nëna ishte e paaftë për çdo përpjekje dhe kërkonte kujdes te vazhdueshëm; dhe ndonëse ishte pothuajse e bindur se asgje nuk mund te behej per Lidian, nderhyrja e xhaxhait i dukej me rendësine më të madhe. Derisa ai hyri në dhomë, mjerimi i padurimit te saj ishte i rndë. Z. dhe Znj. Gardiner ishin kthyer me ngut e te alarmuar, duke menduar, nga rrëfimi i shërbëtorit, se mbesa e tyre ishte sëmurur papritur; por pasi i qetësoi menjherë për këtë, ajo u tregoi me nxitim shkakun e thirrjes se tyre, duke lexuar me zë të larte te dyja letrat dhe duke u ndalur te shënimi i fundit i së dytes me një energji që i dridhej. Ndonëse Lidia nuk kishte qenë kurre e parapëlqyera e tyre, Z. dhe Znj. Gardiner nuk mund te mos prekeshin thellë. Jo vetëm Lidia, por të gjithë ishin të përfshirë në këtë; dhe pas thirrjeve të para te habise dhe tmerrit, Z. Gardiner premtoi menjeherë çdo ndihmë që kishte në dorë. Elizabeta, ndonëse nuk priste më pak, e falënderoi me lot mirënjohjeje; dhe të tre, të shtyrë nga i njëjti shpirt, rregulluan shpejt gjithçka që lidhej me udhëtimin. Do të niseshin sa më shpejt të ishte e mundur.

"Po ç'duhet bere me Pemberlin?" thirri Znj. Gardiner. "Xhoni na tha se Z. Darsi ishte ketu kur dergove per ne - a ishte kështu?"

"Po; dhe i thashe se nuk do te mund ta mbanim angazhimin tonë. Gjithçka eshte rregulluar."

“Çfarë është rregulluar?" përsëriti tjetra, ndërsa vrapoi në dhomën e saj për t'u përgatitur. "Dhe a janë në marrëdhënie të tilla sa ajo t'i zbuloje te verteten e plotë? Oh, sikur ta dija si është puna!"

Por deshirat ishin te kota; ose, ne rastin me te mirë, mund të shërbenin vetëm për ta argëtuar në nxitimin dhe rrëmujën e orës që pasoi. Po të kishte pasur kohë Elizabeta të rrinte pa punë, do te kishte qene e bindur se çdo pune ishte e pamundur per një njeri aq te mjere sa ajo; por kishte pjesen e saj te detyrave, ashtu si halla e saj, dhe mes te tjerash duhej te shkruheshin shënime për te gjithë miqtë e tyre në Lambton, me justifikime të rreme per largimin e tyre te papritur. Megjithate, brenda nje ore gjithçka u përfundua; dhe ndërkohë Z. Gardiner, pasi kishte rregulluar llogarinë në han, nuk mbeti gjë tjetër veçse të niseshin. Pas gjithe mjerimit te mengjesit, Elizabeta e gjeti veten, në një kohe me te shkurter nga sa do ta kishte menduar, të ulur në karroce dhe ne rruge per ne Longbourn.

Kapitulli 47

"E kam menduar perseri, Elizabete," tha xhaxhai i saj, ndersa largoheshin me karrocë nga qyteza; "dhe vërtet, pas një shqyrtimi

serioz, jam shumë më i prirur se më parë ta gjykoj çështjen siç e gjykon motra jote e madhe. Më duket kaq pak e mundshme që nje i ri te krijoje nje plan te tille kunder nje vajze qe nuk eshte aspak e pambrojtur apo pa miq, dhe që në fakt po qëndronte në familjen e kolonelit të tij, sa jam fort i prirur të shpresoj më të miren. A mund te priste ai qe miqte e saj te mos ndërhynin? A mund të priste të pranohej përsëri nga regjimenti, pas një fyerjeje te tille ndaj kolonel Forsterit? Tundimi i tij nuk eshte i mjaftueshëm për rrezikun."

"A e mendoni vertet kështu?" thirri Elizabeta, duke u ndriçuar për një çast.

"Per fjalën time," tha Znj. Gardiner, "po filloj te jem e mendimit te xhaxhait tënd. Vërtet është një shkelje tepër e madhe e mirësjelljes, nderit dhe interesit, që ai të jetë fajtor për të. Nuk mund ta mendoj Uikhemin kaq të keq. A mundesh ti vetë, Lizi, ta braktisësh krejtësisht mendimin e mirë për të, sa ta besosh të aftë per nje gje te tillë?"

"Ndoshta jo per te shperfillur interesin e vet. Por për çdo shperfillje tjeter e besoj te aftë. Nese do të ishte vërtet kështu! Por nuk guxoj te shpresoj. Pse të mos vazhdonin për në Skoci, nese ky do te ishte rasti?"

"Së pari," u përgjigj Z. Gardiner, "nuk ka asnjë provë të prerë se nuk kane shkuar ne Skoci."

"Oh, por kalimi i tyre nga karroca në një karrocë me qira është një dyshim kaq i fortë! Dhe, përveç kësaj, në rrugën e Barnetit nuk u gjet asnjë gjurmë e tyre."

"Mirë, atëherë - duke supozuar se janë në Londër - mund të jene atje, ndonëse per t'u fshehur, jo domosdoshmërisht për ndonjë qëllim më të qortueshëm. Nuk ka gjasa që paratë të jenë të bollshme nga asnjera palë; dhe mund t'u ketë shkuar ndër mend se mund te martoheshin ne Londer me me kursim, ndonëse më pak shpejt, sesa në Skoci."

"Por pse gjithe kjo fshehtesi? Pse frikë nga zbulimi? Pse duhet të jetë private martesa e tyre? Oh, jo, jo - kjo nuk ka gjasa. Miku i tij më i afert, siç e sheh nga rrefimi i Xhejnit, ishte i bindur se ai nuk kishte nder mend te martohej me te. Uikhemi nuk do të martohet kurre me nje grua pa para. Nuk ia lejon gjendja. Dhe çfare pretendimesh ka Lidia, cfare terheqjesh ka ajo perveç rinisë, shëndetit dhe humorit te mirë, qe ai për hir të saj të heqë dorë nga çdo mundësi për të përfituar duke u martuar mirë? Sa per pengesën që frika nga turpi në regjiment mund t'i vinte një arratisjeje të pandershme me të, nuk di të gjykoj; sepse nuk di asgje per pasojat qe mund te sjellë nje hap i tillë. Por sa për kundershtimin tjetër, kam frikë se nuk gendron. Lidia nuk ka vellezer qe te dalin perpara; dhe ai mund të ketë menduar, nga sjellja e babait tim, nga plogeshtia e tij dhe vemendja e vogël që ka treguar gjithmonë ndaj asaj qe ndodhte në familjen e tij, se do të bënte po aq pak dhe do të mendonte po aq pak për këtë çështje, sa mund të bënte çdo baba në një rast të tillë."

"Por a mund te mendosh se Lidia eshte kaq e humbur ndaj gjithçkaje përveç dashurisë për të, sa të pranojë të jetojë me të në kushte te tjera perveç marteses?"

"Duket, dhe është vërtet shumë tronditëse," u përgjigj Elizabeta, me lot ne sy, "qe ndjenja e nje motre per nderin dhe virtytin në një çështje të tillë të mund të vihet në dyshim. Por, vërtet, nuk di ç'të them. Ndoshta nuk po i bëj drejtësi. Por ajo është shumë e

re: nuk është mësuar kurrë të mendojë për gjëra serioze; dhe për gjysmën e fundit të vitit, madje për një vit të tërë, nuk i është lënë gjë tjetër veç argëtimit dhe kotesisë. I është lejuar ta kalojë kohën në mënyrën më boshe e më të cekët, dhe të përvetësojë çdo mendim qe i dilte perpara. Që kur regjimenti i -shajërit u vendos për herë të parë në Meriton, në kokën e saj nuk ka pasur gje tjeter veç dashurisë, flirtimit dhe oficerëve. Ajo ka bërë gjithçka që mundej, duke menduar dhe folur për këtë temë, për t'u dhënë ndjenjave të saj më shumë - si ta quaj? - ndjeshmëri; ndjenja qe nga natyra janë mjaft te gjalla. Dhe të gjithë e dimë se Uikhemi ka çdo hijeshi te pamjes dhe sjelljes qe mund të magjepsë një grua."

"Por e sheh qe Xhejni," tha halla e saj, "nuk mendon aq keq per Uikhemin sa ta besojë te afte për nje përpjekje të tillë."

"Per ke mendon ndonjeherë keq Xhejni? Dhe kush është ai, cilado qofte sjellja e tij e mëparshme, që ajo do ta besonte të aftë per nje veprim të tillë, derisa t'i provohej? Por Xhejni e di, po aq mire sa unë, çfare eshte vertet Uikhemi. Te dyja e dimë se ai ka qenë i shthurur ne çdo kuptim te fjales; se nuk ka as integritet, as nder; se është po aq i rremë dhe mashtrues sa është joshës."

"Dhe ti i di vertet te gjitha këto?" thirri Znj. Gardiner, kureshtja e së cilës per mënyrën se si ajo i kishte marrë këto njohuri ishte zgjuar plotësisht.

"Po, vërtet," u përgjigj Elizabeta, duke u skuqur. "Të tregova para disa ditesh per sjelljen e tij të turpshme ndaj Z. Darsi; dhe ti vete, kur ishe se fundmi ne Longbourn, degjove ne ç'menyrë fliste per njeriun qe ishte sjellë me aq durim dhe bujari ndaj tij. Dhe ka edhe rrethana te tjera që nuk jam e lirë - që nuk ia vlen t'i tregoj; por gënjeshtrat e tij për gjithë familjen e Pemberlit janë

të pafundme. Nga ato që tha pr zonjushën Darsi, isha plotësisht e pergatitur te shihja një vajze krenare, të rezervuar dhe të pakëndshme. Megjithate ai vetë e dinte të kundërtën. Duhet ta dinte se ajo ishte po aq e dashur dhe e thjeshte sa e gjetëm ne."

"Por a nuk di Lidia asgje nga keto? A mund te jete e paditur per ate qe ti dhe Xhejni duket se e kuptoni kaq mire?"

"Oh, po! Kjo, pikërisht kjo është më e keqja nga të gjitha. Derisa isha ne Kent dhe pashe aq shume si Z. Darsi, ashtu edhe te afermin e tij, kolonel Fitzwilliamin, une vete nuk e dija të vertetën. Dhe kur u ktheva ne shtëpi, regjimenti i -shajërit do të largohej nga Meritoni brenda nje jave ose dy. Meqë ishte kështu, as Xhejni, të cilës ia tregova të gjitha, as unë nuk menduam se ishte e nevojshme ta bënim të ditur njohurinë tonë; sepse ç'dobi mund te kishte per kedo qe mendimi i mirë që gjithë fqinjesia kishte për të të rrëzohej atëherë? Dhe madje kur u vendos që Lidia të shkonte me Znj. Forster, nevoja për tia hapur syte mbi karakterin e tij nuk me shkoi kurre ndër mend. Që ajo mund të ishte në rrezik nga mashtrimi i tij nuk më hyri kurre ne koke. Se nje pasoje e tille mund të vinte, mund ta besoni lehtë, ishte shume larg mendimeve te mia."

"Kur te gjithe u zhvendosën në Brighton, pra, nuk kishe arsye, mendoj, te besoje se ishin të dhënë pas njëri-tjetrit?"

"As me te voglën. Nuk më kujtohet asnjë shenjë dashurie nga asnjëra palë; dhe po të kishte qenë e dukshme ndonjë gjë e tillë, duhet ta dish se familja jonë nuk është nga ato ku mund të kalojë pa u vene re. Kur ai hyri per here te pare ne regjiment, ajo ishte mjaft e gatshme ta admironte; por kështu ishim të gjitha. Çdo vajze ne Meriton ose prane tij ishte çmendur pas tij per dy muajt e pare; por ai nuk e dalloi kurre ate me ndonje vemendje te

veçantë; dhe per pasojë, pas një periudhe të moderuar admirimi te tepruar e të çmendur, fantazia e saj për të u zbeh, dhe të tjerë nga regjimenti, që e trajtonin me më shumë përkujdesje, u bënë përseri te preferuarit e saj."

Lehte mund te besohet se, sado pak te reja mund tu shtoheshin frikërave, shpresave dhe hamendjeve të tyre mbi këtë çështje kaq shqetësuese nga diskutimi i përsëritur, asnjë temë tjetër nuk mund t'i mbante larg saj per shume kohë gjatë gjithë udhëtimit. Nga mendimet e Elizabetes ajo nuk largohej kurrë. E fiksuar aty nga dhimbja me therese nga te gjitha, veteqortimi, ajo nuk mund të gjente asnjë çast qetësie apo harrese.

Ata udhetuan sa më shpejt që ishte e mundur; dhe pasi fjetën një natë rrugës, arritën në Longbourn ditën tjetër në kohën e darkës. Ishte një ngushëllim për Elizabetën të mendonte se Xhejni nuk ishte lodhur nga pritje të gjata.

Gardineret e vegjël, të tërhequr nga pamja e karrocës, po qëndronin në shkallet e shtëpisë kur ata hynë në livadhin e rrethuar; dhe kur karroca u afrua te dera, habia e gezueshme që u ndriti fytyrat dhe iu perhap ne gjithe trupin, me lloj-lloj kercimesh e hedhjesh, ishte shenja e pare e këndshme e mirëpritjes së tyre.

Elizabeta zbriti me të shpejtë; dhe pasi i puthi secilin me nxitim, nxitoi drejt hyrjes, ku Xhejni, qe po zbriste me vrap nga dhoma e nënës, e takoi menjëherë.

Elizabeta, ndersa e përqafoi me dashuri dhe lotët u mbushën sytë të dyjave, nuk humbi asnjë çast duke pyetur nëse ishte degjuar gje per te arratisurit.

"Ende jo," u pergjigj Xhejni. "Por tani qe erdhi xhaxhai yne i dashur, shpresoj se gjithçka do të shkojë mirë."

"A është babai im në qytet?"

"Po, shkoi te marten, siç te shkrova."

"Dhe a keni degjuar shpesh prej tij?"

"Kemi degjuar vetëm një herë. Më shkroi disa rreshta të merkuren, per te thene se kishte mberritur shendoshë e mirë dhe per te me dhënë udhëzimet e tij, gjë që ia kisha kërkuar veçanerisht. Shtoi vetëm se nuk do te shkruante persëri derisa të kishte diçka te rendesishme pr të thënë."

"Po nëna ime - si është? Si jeni të gjithë?"

"Nëna është mjaft mirë, shpresoj; ndonëse gjendja e saj shpirterore eshte tronditur shumë. Eshte lart dhe do të gëzohet shume kur t'ju shohe te gjitheve. Ende nuk del nga dhoma e veshjes. Meri dhe Kiti, falë Zotit, janë fare mirë."

"Po ti - si je ti?" thirri Elizabeta. "Dukesh e zbehtë. Sa shumë duhet të kesh kaluar!"

Megjithatë, motra e siguroi se ishte krejt mirë; dhe biseda e tyre, e cila kishte vazhduar ndersa Z. dhe Znj. Gardiner merreshin me femijet, u ndërpre tani nga afrimi i gjithë grupit. Xhejni vrapoi te xhaxhai dhe halla, i mirepriti dhe i falenderoi të dy, herë me buzëqeshje e herë me lot.

Kur te gjithë u gjendën në sallon, pyetjet që Elizabeta kishte bërë tashmë u përsëritën natyrisht nga të tjerët, dhe shpejt kuptuan se

Xhejni nuk kishte asnje lajm për të dhënë. Megjithatë, shpresa e zjarrtë për mirë, të cilën ia sugjeronte mirësia e zemrës, nuk e kishte braktisur ende; ajo priste ende qe gjithçka te perfundonte mirë, dhe qe çdo mengjes të sillte ndonjë letër, qoftë nga Lidia, qofte nga babai i saj, per te shpjeguar veprimet e tyre dhe, ndoshta, per të njoftuar martesën.

Znj. Benet, ne dhomën e së cilës shkuan të gjithë pas disa minutash bisede se bashku, i priti pikërisht siç mund te pritej; me lot dhe vajtime pendese, sharje kunder sjelljes së ligë të Uikhemit, dhe ankesa per vuajtjet dhe keqtrajtimin e saj; duke fajësuar këdo përveç personit, përkëdhelja e pamend e të cilit ishte shkaku kryesor i gabimeve te së bijës.

"Po te kisha mundur," tha ajo, "ta arrija timen dhe te shkoja në Brighton me gjithë familjen, kjo nuk do të kishte ndodhur: por e gjora Lidia e dashur nuk kishte askënd që të kujdesej për të. Pse Forsteret e lane ndonjehere te largohej nga syte e tyre? Jam e sigurt se ka pasur ndonje neglizhence te madhe nga ana e tyre, sepse ajo nuk eshte lloji i vajzës që do të bënte një gjë të tillë, po të ishte mbikëqyrur mirë. Gjithmonë kam menduar se ata ishin shume te papershtatshem per t'u kujdesur për të; por mua më kundërshtuan, si gjithmonë. E gjora, e dashura fëmijë! Dhe tani Z. Benet eshte larguar, dhe e di se do te duelojë me Uikhemin kudo që ta takojë, dhe atëherë do të vritet, dhe çfarë do të bëhet me ne të gjitha? Collinsët do të na nyjerrin jashtë, para se ai të jetë ftohur në varr; dhe nëse ti nuk tregohesh i mirë me ne, vëlla, nuk e di ç'do te bëjmë."

Të gjithë kundërshtuan këto ide të tmerrshme; dhe Z. Gardiner, pas sigurimeve te pergjithshme per dashurine e tij ndaj saj dhe gjithe familjes, i tha se kishte nder mend te ishte ne Londer që

të nesërmen dhe do ta ndihmonte Z. Benet në çdo përpjekje për të gjetur Lidian.

"Mos u dorezo ndaj frikes së kotë," shtoi ai. "Ndonëse është e drejtë të jemi të përgatitur për më të keqen, nuk ka arsye ta quajme te sigurt. Nuk ka kaluar as nje jave e plote qe kur u larguan nga Brightoni. Pas pak ditesh mund te marrim ndonjë lajm prej tyre; dhe derisa te dime se nuk jane martuar dhe nuk kane nder mend te martohen, te mos e quajme çeshtjen të humbur. Sapo te arrij ne qytet, do te shkoj te vllai im dhe do ta bej te vije me mua ne Gracechurch Street, dhe pastaj do të keshillohemi se bashku se cfare duhet bere."

"Oh, vellai im i dashur," u pergjigj Znj. Benet, "kjo është pikerisht ajo qe do te doja më shumë. Dhe tani, kur të shkosh ne qytet, gjeji, kudo qe te jenë; dhe nese nuk janë martuar ende, beji te martohen. Sa për rrobat e dasmës, mos i lër të presin për ate pune, por thuaji Lidias se do te kete aq para sa te doje per t'i blere pasi te martohen. Dhe mbi te gjitha, mbaje Z. Benet larg duelit. Thuaji në ç'gjendje të tmerrshme jam - se jam e frikësuar deri në çmenduri; kam dridhje, rrahje në gjithë trupin, spazma në anë, dhimbje koke dhe të rrahura zemre, sa nuk gjej qetësi as naten, as diten. Dhe thuaji Lidias sime te dashur te mos japë asnje udhezim per rrobat derisa të më shohë mua, sepse ajo nuk e di cilat jane dyqanet me te mira. Oh, vella, sa i mirë je! E di që ti do t'i rregullosh te gjitha."

Por Z. Gardiner, ndonese e siguroi perseri per perpjekjet e tij të sinqerta ne kete çeshtje, nuk mundi të mos i këshillonte përmbajtje, si në shpresa ashtu edhe në frikëra; dhe pasi foli me të në këtë mënyrë derisa darka u shtrua në tryezë, e lanë të shprehte gjithe ndjenjat e saj te ekonomja, e cila po e shërbente në mungesë të vajzave.

Edhe pse vellai dhe motra e saj ishin te bindur se nuk kishte vërtet arsye për një izolim të tillë nga familja, nuk u përpoqën ta kundërshtonin; sepse e dinin se ajo nuk kishte mjaft maturi për te mbajtur gjuhën para shërbetoreve, ndrsa ata prisnin në tryezë, dhe menduan se ishte më mirë që vetëm një nga shtëpia, dhe pikerisht ajo se ciles mund t'i besohej me shumë, të kuptonte gjithë frikerat dhe shqetesimet e saj per këtë çështje.

Ne dhomen e ngrenies shpejt u bashkuan me Merin dhe Kitin, të cilat kishin qenë tepër të zëna në dhomat e tyre të veçanta për t'u shfaqur me parë. Njëra erdhi nga librat, tjetra nga tualeti i saj. Megjithatë, fytyrat e te dyjave ishin mjaft të qeta; dhe nuk dukej ndonje ndryshim te asnjëra, përveç se humbja e motrës së saj të preferuar, ose zemërimi që kishte pësuar vetë në këtë çështje, i kishte dhënë zërit të Kitit pak më shumë ankesë se zakonisht. Sa për Merin, ajo e kishte veten mjaft në dorë për t'i pështpëritur Elizabetës, me një fytyrë reflektimi të rëndë, pak pasi u ulën në tryezë:

"Kjo është një çështje shumë fatkeqe, dhe ka gjasa të flitet shumë per te. Por duhet t'i bejme balle vales se ligësisë dhe të derdhim ne kraharorët e plagosur te njera-tjetres balsamin e ngushëllimit motëror."

Pastaj, duke parë se Elizabeta nuk kishte aspak prirje të përgjigjej, shtoi:

"Sado e palumtur te jete ngjarja per Lidian, ne mund të nyjerrim prej saj këtë mesim të dobishëm: se humbja e virtytit te një grua është e parikthyeshme, se një hap i gabuar e përfshin atë në rrënim të pafund, se reputacioni i saj është po aq i brishtë sa eshte i bukur, dhe se ajo kurre nuk mund te jete teper e

kujdesshme ne sjelljen e saj ndaj atyre te padenjëve të seksit tjetër.

Elizabeta ngriti sytë me habi, por ishte tepër e rënduar për të dhënë ndonjë përgjigje. Megjithatë, Meri vazhdoi të ngushëllonte veten me këto lloj përfundimesh morale nga e keqja qe kishin perpara.

Pasdite, dy zonjushat me të medha Benet patën mundësi të gendronin gjysmë ore vetëm; dhe Elizabeta e shfrytëzoi menjehere rastin per te bere pyetjet qe Xhejni ishte po aq e gatshme t'i plotesonte. Pasi u bashkuan ne vajtime të prgjithshme mbi pasojën e tmerrshme të kesaj ngjarjeje, të cilën Elizabeta e konsideronte pothuajse te sigurt, ndërsa zonjusha Benet nuk mund te thoshte se ishte krejt e pamundur, e para vazhdoi temen duke thënë:

"Por me trego gjithçka, çdo gje qe nuk e kam degjuar ende. Më jep hollesi te tjera. Cfare tha kolonel Forsteri? A nuk kishin pasur asnje dyshim per ndonje gje para se te ndodhte arratisja .? Duhet t'i kenë parë gjithmonë bashkë."

"Kolonel Forsteri pranoi se shpesh kishte dyshuar per njefare parapelqimi, sidomos nga ana e Lidias, por asgje qe t'i shkaktonte alarm. Më vjen shumë keq për të. Sjellja e tij ishte sa me e kujdesshme dhe e mirë që mund të ishte. Ai po vinte te ne per te na siguruar per shqetesimin e tij, para se të kishte ndonjë ide se ata nuk kishin shkuar ne Skoci; kur ky dyshim u perhap për herë të parë, kjo e përshpejtoi udhëtimin e tij."

"Dhe a ishte Deni i bindur se Uikhemi nuk do te martohej? A dinte ai për planin e tyre për t'u larguar? A e kishte parë vetë kolonel Forsteri Denin?"

"Po; por kur u pyet prej tij, Deni mohoi se dinte ndonje gje për planin e tyre dhe nuk dha mendimin e tij te vertete per këtë. Ai nuk e perseriti bindjen e tij se ata nuk do të martoheshin, dhe nga kjo jam e prirur të shpresoj se mund të jetë keqkuptuar më parë.

"Dhe derisa erdhi vete kolonel Forsteri, askush nga ju nuk dyshoi, mendoj, se ata ishin vertet të martuar?"

"Si ishte e mundur qe nje ide e tille te na hynte ne mendje? Ndihesha pak e shqetesuar - pak e frikësuar për lumturinë e motres sime me te ne martesë, sepse e dija se sjellja e tij nuk kishte qenë gjithmonë krejt e drejtë. Babai dhe nëna nuk dinin asgjë per këtë; ata ndienin vetëm sa e pamatur duhej të ishte një martese e tillë. Pastaj Kiti pranoi, me nje triumf shumë të natyrshëm ngaqë dinte më shumë se ne të tjerat, se në letrën e fundit te Lidias ajo e kishte pergatitur per një hap të tillë. Siç duket, ajo e kishte ditur prej shume javesh se ata ishin të dashuruar me njeri-tjetrin."

"Por jo para se te shkonin në Brighton?"

"Jo, besoj se jo."

"Dhe a dukej kolonel Forsteri se mendonte keq per vete Uikhemin? A e njeh ai karakterin e tij te vertetë?"

"Duhet ta pranoj se nuk foli aq mirë për Uikhemin sa dikur. E besonte te pamatur dhe shpenzues; dhe qe kur ndodhi kjo çështje e trishtuar, thuhet se ai u largua nga Meritoni me shumë borxhe: por shpresoj qe kjo te jetë e rreme."

"Oh, Xhejn, sikur te kishim qene me pak të fshehta, sikur të kishim treguar ate qe dinim per te, kjo nuk do te kishte ndodhur!"

"Ndoshta do të kishte qenë me mirë," u përgjigj motra.

"Por të nxirrje në shesh fajet e mëparshme të dikujt, pa ditur cilat ishin ndjenjat e tij te tanishme, dukej e pajustifikueshme."

"Ne vepruam me gellimet me të mira."

"A mund t'i perseriste kolonel Forsteri hollesite e letres se Lidias për gruan e tij?"

"E solli me vete qe ta shihnim."

Pastaj Xhejni e nxori nga blloku i saj i vogel dhe ia dha Elizabetës. Përmbajtja ishte kjo:

"E dashura ime Harriet,

Do të qeshësh kur të marrësh vesh ku kam shkuar, dhe as unë nuk mund te mos qesh kur mendoj habine tende neser në mengjes, sapo te verehet mungesa ime. Po shkoj në Gretna Green, dhe nese nuk e merr dot me mend me ke, do te te quaj budallaçke, sepse ka vetem nje burre ne bote që dua, dhe ai është nje engjell. Nuk do të isha kurrë e lumtur pa të, prandaj mos e quaj gje te keqe qe ika. Nuk ke nevojë t'u çosh fjalë në Longbourn per largimin tim, nese nuk dëshiron, sepse surpriza do te jete edhe me e madhe kur t'u shkruaj dhe të firmos me emrin Lidia Uikhem. Çfare shakaje e bukur do te jetë! Mezi shkruaj nga të qeshurat. Të lutem, kërkoji ndjesë Pratit që nuk po e mbaj premtimin per te kercyer me te sonte. Thuaji se

shpresoj te me fale kur te marrë vesh gjithçka, dhe thuaji se do të kërcej me të me shumë kënaqësi në ballin tjetër ku do të takohemi. Do t'i kërkoj rrobat e mia kur të arrij në Longbourn; por do te doja t'i thoshe Sallise te qepte një të çarë të madhe në fustanin tim prej muslini te qndisur, para se të paketohen. Lamtumire. Jepi te fala kolonel Forsterit. Shpresoj të pini për udhëtimin tonë të mbarë.

Shoqja jote e dashur,

L. B."

"Oh, Lidia e pamend, e pamend!" thirri Elizabeta kur e mbaroi. "Çfarë letre per t'u shkruar në një çast të tillë! Por të paktën tregon se ajo ishte serioze per qellimin e udhëtimit. Çfarëdo që ai mund ta bindte me pas, nga ana e saj kjo nuk ishte nje skemë turpi. Babai im i gjorë! Sa shumë duhet ta ketë ndier!"

"Nuk kam pare kurre njeri aq te tronditur. Nuk mundi te thoshte asnje fjalë per plot dhjetë minuta. Nëna u sëmur menjëherë, dhe gjithë shtepia u përfshi nga rrëmuja!"

"Oh, Xhejn," thirri Elizabeta, "a kishte ndonje sherbetor në shtepi qe nuk e dinte gjithë historine para fundit te dites?"

"Nuk e di: shpresoj te kete pasur. Por te ruhesh në një çast të tillë është shumë e vështirë. Nëna ishte në histeri; dhe ndonëse u perpoqa t'i jepja çdo ndihme qe kisha ne dorë, kam frikë se nuk bera aq sa mund te kisha bere. Por tmerri i asaj qe mund të ndodhte pothuajse me mori aftesinë per të vepruar."

"Kujdesi per te ka qenë tepër i rendë për ty. Nuk dukesh mirë. Oh, sikur te kisha qene me ty! Te gjitha kujdeset dhe shqetësimet kanë rënë vetëm mbi ty."

"Meri dhe Kiti kane qene shume te mira, dhe jam e sigurt se do te kishin ndarë çdo lodhje, por nuk mendova se ishte e drejtë per asnjerën prej tyre. Kiti është e dobët dhe delikate, dhe Meri studion kaq shume sa oret e saj te pushimit nuk duhet te prisheshin. Halla Philips erdhi ne Longbourn te martën, pasi babai u largua; dhe pati miresine te qendronte me mua deri të enjten. Ishte shume e dobishme dhe ngushelluese per të gjithë ne, dhe lejdi Lukas ka qene shume e mire: erdhi ne kembe te mërkurën në mëngjes për të na shprehur ngushëllimet, dhe ofroi sherbimet e saj, ose te ndonjeres prej vajzave të saj, nëse mund të na hynin në punë."

"Më mirë të kishte qëndruar në shtëpi," thirri Elizabeta. "Ndoshta e kishte me gellim te mirë, por në një fatkeqësi të tillë, sa me pak te shohesh fqinjet, aq me mirë. Ndihma është e pamundur; ngushëllimi, i padurueshëm. Le të triumfojnë mbi ne nga larg dhe te kenaqen."

Pastaj ajo vazhdoi të pyeste për masat që babai i saj kishte ndër mend te merrte në qytet, për të gjetur të bijën.

"Besoj," u pergjigj Xhejni, "se kishte nder mend te shkonte në Epsom, vendi ku ata nderruan kuajt per herë te fundit, të takonte postilionët dhe te përpiqej të nxirrte diçka prej tyre. Qëllimi i tij kryesor duhet të jetë të zbulojë numrin e karrocës me qira që i mori nga Clapham. Ajo kishte ardhur me nje pasagjer nga Londra; dhe, meqe ai mendonte se rrethana e nje zoterie dhe nje zonje qe kalonin nga një karrocë ne tjetrën mund të ishte vene re, kishte nder mend te bente pyetje në Clapham. Nëse do

te mund të zbulonte në cilën shtëpi karrocieri kishte zbritur më pare pasagjerin e tij, ai vendosi te pyeste atje, dhe shpresonte se nuk do te ishte e pamundur te gjente stacionin dhe numrin e karroces. Nuk di per ndonje plan tjeter që kishte bërë; por ai ishte aq me nxitim per t'u nisur, dhe gjendja e tij shpirtërore ishte aq e trazuar, sa pata veshtiresi të zbuloja edhe kaq."

Kapitulli 48

E gjithe familja shpresonte te merrte një letër nga zoti Bennet mengjesin tjetër, por posta erdhi pa sjellë asnjë rresht prej tij. Familja e njihte si nje korrespondent tepr te pakujdesshëm dhe të ngadaltë në raste të zakonshme; por në një kohë të tillë kishin shpresuar per me shumë perpjekje. U detyruan të arrinin në perfundimin se ai nuk kishte ndonje lajm te mire per te drguar; por edhe per kete do te kishin dashur te ishin të sigurt. Zoti Gardiner kishte pritur vetëm letrat para se të nisej.

Pasi ai u largua, te pakten ishin të sigurt se do të merrin lajme te vazhdueshme per gjithcka qe po ndodhte; dhe xhaxhai i tyre premtoi, para nisjes, se do ta bindte zotin Bennet të kthehej në Longbourn sa me shpejt te mundej, gjë qe ishte një ngushëllim i madh per motrën e tij, e cila e konsideronte këtë si të vetmen garanci qe burri i saj te mos vritej në duel.

Zonja Gardiner dhe femijet do te qendronin edhe disa ditë në Hertfordshire, pasi ajo mendonte se prania e saj mund t'u hynte ne pune mbesave. Ajo merrte pjesë ne kujdesin per zonjën Bennet dhe ishte nje ngushellim i madh per to ne orët e lira. Edhe halla tjeter i vizitonte shpesh dhe gjithmone, siç thoshte vetë, me qëllimin për t'u ngritur moralin dhe për t'i gëzuar; megjithëse, duke mos ardhur kurrë pa sjellë ndonjë histori të re

mbi shthurjen ose borxhet e Uikhemit, rrallehere largohej pa i lënë me të dëshpëruara sesa i kishte gjetur.

I gjithë Meryton dukej sikur përpiqej të nxinte emrin e njeriut që vetem tre muaj më parë ishte pare pothuajse si nje engjëll drite. Thuhej se i kishte borxhe çdo tregtari ne qytet dhe aventurat e tij, te quajtura nga të gjithë "joshje", ishin shtrirë në çdo familje tregtari. Të gjithë deklaronin se ai ishte i riu më i lig në botë; dhe te gjithe filluan te zbulonin se gjithmone kishin dyshuar në pamjen e tij të mirë. Elizabeta, ndonëse nuk besonte as gjysmën e asaj që thuhej, besonte mjaftueshëm sa bindja e saj e mëparshme për rrënimin e motrës të bëhej edhe më e fortë; dhe madje edhe Xhejni, qe besonte akoma më pak, filloi të humbte pothuajse çdo shpresë, sidomos tani që kishte ardhur koha kur, nese do te kishin shkuar në Skoci - gje per të cilën ajo nuk e kishte humbur kurrë plotësisht shpresen - me shume gjase do te ishte marrë ndonjë lajm prej tyre.

Zoti Gardiner ishte larguar nga Longbourn te dielën; të martën, gruaja e tij mori një letër prej tij: ajo i njoftonte se sapo kishte mberritur kishte gjetur menjehere vellanë e tij dhe e kishte bindur te vinte ne Gracechurch Street. Zoti Bennet kishte qene në Epsom dhe Clapham para mberritjes së tij, por pa marrë ndonje informacion te kenaqshem; dhe tani kishte vendosur të pyeste ne të gjitha hotelet kryesore të qytetit, pasi mendonte se ndoshta ata mund te kishin shkuar ne njerin prej tyre kur kishin mberritur fillimisht ne Londer, perpara se te gjenin ndonje banesë. Vete zoti Gardiner nuk priste ndonje sukses nga kjo masë; por, meqë kunati i tij këmbëngulte, kishte ndër mend ta ndihmonte ne kete kerkim. Ai shtonte se zoti Bennet dukej krejtësisht i pavendosur të largohej nga Londra për momentin dhe premtonte te shkruante sërish shumë shpejt. Kishte edhe një shënim pas letrës:

"I kam shkruar kolonel Forsterit per t'i kërkuar te zbulojë, nëse është e mundur, nga ndonje prej miqve të afërt të të riut në regjiment, nese Uikhemi ka ndonje te aferm ose lidhje që mund të dijë në cilën pjesë të qytetit është fshehur tani. Nëse do të kishte dike te cilit mund t'i drejtoheshim me shpresen per te gjetur një gjurmë te tillë, kjo mund të ishte me rëndësi të madhe. Per momentin nuk kemi asgje qe te na udheheqë. Kolonel Forsteri, jam i sigurt, do te beje gjithçka qe ka ne dorë per të na kënaqur ne kete drejtim. Por, duke e menduar me mirë, ndoshta Lizi mund te na tregoje me mire se kushdo tjeter çfare te afërmish ka ende gjallë."

Elizabeta e kuptoi menjëherë nga buronte ky respekt për autoritetin e saj; por nuk ishte ne gjendje te jepte ndonjë informacion aq te vlefshëm sa e meritonte komplimenti. Ajo nuk kishte degjuar kurre qe ai te kishte pasur ndonje te aferm, perveç babait dhe nenes, te cilet kishin vdekur prej shume vitesh. Megjithate, ishte e mundur qe ndonje nga shoket e tij në regjimentin e -shire të mund të jepte më shumë hollësi; dhe ndonëse nuk ishte shumë optimiste për këtë, të paktën ishte diçka per te cilën mund të shpresonin.

Çdo ditë në Longbour ishte tashmë një ditë ankthi; por pjesa më e ankthshme e secilës ishte kur pritej posta. Mbërritja e letrave ishte objekti kryesor i padurimit të çdo mëngjesi. Përmes letrave do te merrej vesh çdo gjë, e mirë apo e keqe; dhe çdo ditë që vinte pritej të sillte ndonjë lajm me rëndësi.

Por perpara se të mermin sërish lajm nga zoti Gardiner, mbërriti nje letër per babanë e tyre nga një drejtim tjetër, nga zoti Collins; dhe meqe Xhejnit i ishte lënë porosia të hapte të gjitha letrat që vinin per te atin ne mungese te tij, ajo e lexoi; dhe Elizabeta, që

e dinte sa kurioze ishin gjithmone letrat e tij, e lexoi gjthashtu mbi supin e saj. Ajo ishte kështu:

"I dashur zotëri,

Endiej veten të detyruar, nga lidhja jonë familjare dhe nga pozita ime në jetë, t'ju shpreh ngushëllimet e mia për fatkeqësinë e rende qe po vuani tani, per te cilën u njoftuam dje me anë të një letre nga Hertfordshire. Ju lutem, i dashur zoteri, te jeni i sigurt se zonja Collins dhe une ju ndiejme sinqerisht pranë juve dhe gjithe familjes suaj të respektuar në këtë vuajtje të tanishme, e cila duhet të jetë nga më të hidhurat, pasi buron nga një shkak që as koha nuk mund ta sheroje. Nga ana ime nuk do të mungojne argumentet që mund të lehtësojnë një fatkeqësi kaq të rëndë ose t'ju ngushëllojnë në një rrethanë që duhet të jetë, mbi te gjitha te tjerat, me e dhimbshmja per mendjen e një prindi. Vdekja e vajzës suaj do të kishte qenë një bekim në krahasim me ketë. Dhe kjo eshte edhe me e vajtueshme, sepse ka arsye te mendohet, siç me informon e dashura ime Charlotte, se kjo shthurje ne sjelljen e vajzës suaj ka ardhur nga një shkallë e gabuar indulgjence; megjithëse, në të njëjtën kohë, për ngushëllimin tuaj dhe te zonjës Bennet, jam i prirur të mendoj se prirja e saj natyrore duhet të ketë qenë e keqe, përndryshe nuk do te mund te ishte fajtore për një sjellje kaq të turpshme në nje moshe kaq te re. Sido qe te jetë, ju jeni vërtet për t'u mëshiruar; dhe në këtë mendim nuk bashkohet vetëm zonja Collins, por edhe lejdi Katerina dhe vajza e saj, te cilave ua kam treguar çështjen. Ato bien dakord me mua se ky hap i gabuar i njeres prej vajzave do të dëmtojë fatin e të gjitha të tjerave; sepse kush, siç thote vete lejdi Katerina me peruljen e saj te zakonshme, do të lidhej me një familje të tillë? Dhe ky mendim më çon gjithashtu të reflektoj, me kënaqësi të shtuar, mbi një ngjarje të caktuar te nëntorit të kaluar; sepse po të kishte

ndodhur ndryshe, do te isha perfshire edhe une ne gjithe pikellimin dhe turpin tuaj. Me lejoni, atehere, i dashur zoteri, t"ju këshilloj të ngushëlloheni sa më shumë që të jetë e mundur, ta hiqni përgjithmonë nga zemra fëmijën tuaj të padenjë dhe ta lini të korrë frytet e fajit të saj të rëndë.

Juaji, i dashur zoteri," etj., etj.

Zoti Gardiner nuk shkroi serish derisa mori nje pergjigje nga kolonel Forsteri; dhe atehere nuk kishte asgje te këndshme per të dërguar. Nuk dihej që Uikhemi të kishte ndonjë të afërm me te cilin të mbante lidhje, dhe ishte e sigurt qe nuk kishte asnjë të afert te ngushte gjallë. Njohjet e tij të mëparshme kishin qenë të shumta; por që prej kohës kur ishte në milici, nuk dukej të kishte pasur miqesi te veçante me asnjërin prej tyre. Prandaj, nuk kishte askënd që mund të tregonte ndonjë lajm për të. Dhe në gjendjen e mjerueshme të financave të tij, kishte një arsye shumë të fortë për t'u fshehur, përveç frikës se mos zbulohej nga të afërmit e Lidias; sepse sapo ishte marre vesh se kishte lënë pas borxhe bixhozi ne nje shume teper të madhe. Kolonel Forsteri besonte se duheshin me shume se nje mije paund per te shlyer shpenzimet e tij në Brighton. Ai kishte borxhe të mëdha në qytet, por borxhet e nderit ishin akoma me te frikshme. Zoti Gardiner nuk u perpoq t'i fshihte keto hollesi nga familja Bennet; Xhejni i dëgjoi me tmerr.

"Një bixhozçi!" thirri ajo. "Kjo është krejtësisht e papritur; nuk e kisha imagjinuar kurrë."

Zoti Gardiner shtonte ne leter se mund te prisnin ta shihnin babanë e tyre në shtëpi të nesërmen, që ishte e shtunë. I dëshpëruar nga dështimi i të gjitha përpjekjeve, ai kishte pranuar lutjen e kunatit te tij qe te kthehej pranë familjes dhe t'ia linte atij

në dorë të bënte çfarëdo që rrethanat mund të kërkonin për vazhdimin e kërkimeve. Kur zonjes Bennet iu tha kjo, ajo nuk tregoi aq kënaqësi sa prisnin fëmijët e saj, duke marrë parasysh ankthin që kishte pasur më parë për jetën e tij.

"Çfarë! po kthehet ne shtepi, dhe pa Lidian?" thirri ajo. "Me siguri nuk do të largohet nga Londra pa i gjetur. Kush do të luftoje me Uikhemin dhe ta detyroje te martohet me të, nëse ai kthehet?"

Meqe zonja Gardiner filloi te deshironte te ishte në shtëpinë e saj, u vendos qe ajo dhe femijet te shkonin në Londër në të njejtën kohë që zoti Bennet do të kthehej prej andej. Karroca, pra, i mori per etapen e parë te udhëtimit dhe solli zotin e shtëpisë përsëri në Longbourn.

Zonja Gardiner u largua ende e mbushur me dyshime per Elizabeten dhe mikun e saj nga Derbyshire, dyshime që e kishin ndjekur që prej kohës së qendrimit të tyre atje. Emri i tij nuk ishte permendur kurre vullnetarisht nga mbesa e saj; dhe ajo gjysme-shprese qe zonja Gardiner kishte ushqyer, se mund të ndiqeshin nga nje leter prej tij, kishte perfunduar ne asgje. Elizabeta nuk kishte marre asnjë letër që prej kthimit të saj, që mund te vinte nga Pemberley.

Gjendja e tanishme fatkeqe e familjes e bënte të panevojshëm çdo shpjegim tjeter per trishtimin e saj; prandaj nuk mund të nxirrej asnje përfundim prej tij - megjithëse Elizabeta, që tashmë i njihte mjaft mire ndjenjat e veta, ishte plotesisht e vetëdijshme se, po të mos kishte njohur Darcin, do ta kishte përballuar turpin e Lidias disi me lehtë. Do t'i kishte kursyer, mendonte ajo, të paktën nje nate pa gjumë nga dy.

Kur zoti Bennet mberriti, ai kishte gjithe pamjen e qetesise se tij të zakonshme filozofike. Fliste po aq pak sa kishte zakonisht; nuk përmendi fare çështjen që e kishte larguar; dhe kaloi ca kohë para se vajzat e tij të merrin guximin të flisnin për të.

Vetëm pasdite, kur u bashkua me to për çaj, Elizabeta guxoi ta hapte temën; dhe kur ajo shprehu shkurtimisht trishtimin për atë që ai duhet të kishte kaluar, ai u pergjigj:

"Mos thuaj asgje per kete. Kush duhet te vuaje, perveç meje? Është vepër e imja, dhe duhet ta ndiej."

"Nuk duhet te jeni aq i ashpër me veten," tha Elizabeta.

"Ke të drejtë te më paralajmërosh kundër një të keqeje të tillë. Natyra njerëzore është shumë e prirur të bjerë në të! Jo, Lizi, më lër këtë herë në jetën time ta ndiej sa shumë kam gabuar. Nuk kam frikë se do te mposhtem nga kjo ndjenjë. Do të kalojë shpejt sa duhet.

"Mendoni se jane ne Londer?"

"Po; ku tjeter mund të fshihen më mirë?"

"Dhe Lidias i pelqente gjithmone te shkonte ne Londër," shtoi Kiti.

"Atëhere ajo eshte e lumtur," tha i ati thatë; "dhe qëndrimi i saj atje ndoshta do të zgjasë."

Pastaj, pas një heshtjeje të shkurtër, vazhdoi:

"Lizi, nuk te mbaj meri qe dole e justifikuar ne keshillën që më dhe majin e kaluar, e cila, duke pare rezultatin, tregon njefarë madhështie mendjeje."

Ata u ndërprenë nga zonjusha Bennet, që erdhi të merrte çajin e së ëmës.

"Kjo është nje paradë," tha ai, "që të bën mirë; i jep njëfarë elegance fatkeqesisë! Një ditë tjetër do të bej të njëjtën gjë; do të ulem në bibliotekën time, me kapelen e natës dhe mantelin tim puderues, dhe do t'u sjell te tjereve sa me shumë telashe të mundem - ose ndoshta do ta shtyj deri kur te ike Kiti."

"Nuk kam nder mend te iki, baba," tha Kiti me inat. "Po te shkoja ndonjehere ne Brighton, do te sillesha me mirë se Lidia."

"Ti ne Brighton! Nuk do te te besoja as afer Eastbourne per pesedhjete paund! Jo, Kiti, te paktën kam mesuar te jem i kujdesshem, dhe ti do t'i ndiesh pasojat. Asnje oficer nuk do te hyje me ne shtepine time, madje as te kaloje neper fshat. Ballot do të ndalohen plotësisht, përveçse nëse vallëzon me njërën nga motrat e tua. Dhe nuk do të dalësh më jashtë ders, derisa të provosh se ke kaluar dhjete minuta të çdo dite në mënyrë të arsyeshme.'

Kiti, qe i mori te gjitha keto kercënime seriozisht, filloi të qante.

"Mirë, mirë," tha ai, "mos u bej e palumtur. Nëse sillesh mirë per dhjete vitet e ardhshme, do te te çoj te shohësh nje paradë ushtarake ne fund të tyre."

Kapitulli 49

Dy dite pas kthimit te zotit Bennet, ndërsa Xhejn dhe Elizabeta po shëtisnin së bashku në shkurret pas shtëpisë, panë ekonomaten duke ardhur drejt tyre dhe, duke menduar se ajo vinte per t'i thirrur te nena e tyre, shkuan per ta takuar; por në vend te thirrjes se pritur, sapo iu afrua, ajo i tha zonjushes Bennet:

"Më falni, zonjushë, që po ju ndërpres, por shpresoja se mund te kishit marre ndonje lajm te mirë nga qyteti, prandaj mora guximin te vij t'ju pyes."

"Cfare do te thuash, Hill? Nuk kemi marre asnje lajm nga gyteti."

"Zot i madh, zonjushë," thirri zonja Hill e habitur, "a nuk e dini gë ka ardhur një korrier per zotërinë nga zoti Gardiner? Ka gjysmë ore këtu dhe zotëria ka marrë një letër."

Vajzat u hodhen menjeherë me vrap, tepër të paduruara për të folur. Kaluan me nxitim hollin dhe hyne ne sallen e mëngjesit; prej andej në bibliotekë ;- babai i tyre nuk ishte në asnjërën; dhe ishin gati ta kërkonin lart te nëna, kur u ndeshën me shërbëtorin e shtëpisë, i cili tha:

"Nese po kerkoni zotërinë tim, zonjusha, ai po ecën drejt pyllit tëvogël."

Me kete informacion, ato kaluan serish neper holl dhe vrapuan permes lëndinës pas babait të tyre, i cili po ecte me qetësi drejt nje pylli te vogel ne njerën anë të fushës.

Xhejni, qe nuk ishte aq e lehte ne ecje dhe as aq e mesuar të vraponte sa Elizabeta, mbeti pas; ndërsa motra e saj, pa frymë nga nxitimi, e arriti dhe thirri me ankth:

"Oh, baba, çfare lajmi? Çfarë lajmi? A keni dëgjuar nga xhaxhai?"

"Po, kam marrë një letër prej tij me korrier."

"Dhe çfare lajmi sjell - te mirë apo të keq?"

"Çfarë të mire mund të presim?" tha ai, duke nyjerrë letrën nga xhepi; "por ndoshta do te dëshironit ta lexonit."

Elizabeta ia rrembeu me padurim nga dora. Xhejni tashmë kishte mbërritur.

"Lexoje me zë," tha i ati, "sepse as vetë nuk e kuptoj mirë për çfarë bëhet fjalë."

"Gracechurch Street, e henë, 2 gusht.

I dashur vëlla,

Më ne fund jam ne gjendje t'ju dergoj disa lajme për mbesën time, dhe lajme që, në përgjithësi, shpresoj se do t'ju japin kënaqësi. Menjëherë pasi u larguat prej meje të shtunën, pata fatin te zbuloj ne cilen pjese te Londres ndodheshin. Hollësitë do t'i ruaj derisa të takohemi. Mjafton të dini se janë gjetur: i kam pare te dy-"

"Atëherë eshte siç kam shpresuar gjithmonë," thirri Xhejni. "Jane martuar!"

Elizabeta vazhdoi të lexonte:

"I kam parë te dy. Nuk janë martuar, dhe nuk mund të zbuloj se ka pasur ndonje qellim për t'u martuar; por nëse jeni të gatshëm te pranoni marrëveshjet që kam guxuar të bëj në emrin tuaj, shpresoj se nuk do të kalojë shumë kohë para se kjo të ndodhë. Gjithçka qe kerkohet prej jush është t'i siguroni vajzes suaj, me marreveshje ligjore, pjesen e saj te barabarte nga pesë mijë paundet qe do te ndahen mes femijeve pas vdekjes suaj dhe të motres sime; dhe per me tepër, të pranoni t'i jepni gjate jetës suaj njeqind paund ne vit. Keto jane kushte te cilat, duke marrë parasysh gjithçka, nuk hezitova t'i pranoja, aq sa mendoja se kisha të drejtë te veproja për ju. Po e dërgoj këtë me korrier që te mos humbet kohe per te marrë pergjigjen tuaj. Nga këto hollësi do ta kuptoni lehtësisht se gjendja e zotit Uikhem nuk është aq e pashprese sa besohet pergjithësisht. Bota është mashtruar në këtë drejtim; dhe kam kënaqësinë t'ju them se do të mbetet pak para, edhe pasi te jenë shlyer të gjitha borxhet e tij, për t'i siguruar mbesës sime diçka përveç pasurisë së saj. Nëse, siç besoj do të ndodhë, më jepni të drejta të plota për të vepruar në emrin tuaj në gjithe këtë çështje, do t'i jap menjëherë udhëzime Haggerstonit për përgatitjen e marrëveshjes së duhur. Nuk do te kete aspak nevoje qe te vini persëri në qytet; prandaj gendroni te qetë në Longbourn dhe mbështetuni te kujdesi dhe perpjekjet e mia. Dërgoni përgjigjen tuaj sa më shpejt dhe kini kujdes te shkruani qarte. Kemi menduar se do te ishte me mire që mbesa ime te martohej nga kjo shtëpi, gjë që shpresoj ta miratoni. Ajo vjen sot tek ne. Do t'ju shkruaj persëri sapo të vendoset diçka më shumë.

Juaji, etj.

E. G."

"A eshte e mundur?" thirri Elizabeta sapo mbaroi letren. "A mund te jete e mundur qe ai do te martohet me të?"

"Atëherë Uikhemi nuk është aq i padenjë sa kemi menduar," tha motra e saj. "Baba i dashur, ju përgëzoj."

"Dhe i keni kthyer pergjigje letrës?" pyeti Elizabeta.

"Jo; por duhet berë shpejt."

Ajo iu lut me gjithë zemër të mos humbiste më kohë pa shkruar.

"Oh! baba i dashur," thirri ajo, "ejani menjeherë dhe shkruani. Mendoni sa i rëndësishëm është çdo çast në një rast të tillë."

"Më lini te shkruaj unë per ju," tha Xhejni, "nëse ju duket e lodhshme."

"Më duket shumë e lodhshme," u përgjigj ai; "por duhet bërë."

Dhe duke thëne keshtu, u kthye me to dhe eci drejt shtepise.

"Dhe - a mund te pyes?" tha Elizabeta; "por kushtet, besoj, duhen pranuar.

"Te pranohen! Më vjen turp që ai kërkon kaq pak."

"Dhe duhet te martohen! Megjithate ai eshte nje njeri i tillë."

"Po, po, duhet te martohen. Nuk ka ç'tjeter te behet. Por ka dy gjera qe dua shume t'i di: e para, sa para ka dhene xhaxhai yt per

ta rregulluar kete punë; dhe e dyta, si do t'ia shpërblej ndonjeherë."

"Para! Xhaxhai im!" thirri Xhejni. "Çfare doni te thoni, zotëri?"

"Dua te them se asnje burre me mend ne kokë nuk do të martohej me Lidian per nje tundim kaq te vogel sa njëqind paund në vit sa të jem gjallë dhe pesëdhjetë pasi të kem vdekur."

"Kjo është shumë e vërtetë," tha Elizabeta; "edhe pse nuk më kishte shkuar nder mend me pare. Borxhet e tij te shlyhen dhe të mbetet ende diçka! Oh, kjo duhet te jetë vepër e xhaxhait tim! Burre bujar e i mire, kam frike se eshte renduar shume. Nje shumë e vogël nuk mund t'i bëjë të gjitha këto."

"Jo," tha i ati. "Uikhemi eshte budalla nese e merr ate me më pak se dhjete mije paund; do te me vinte keq të mendoja kaq keq per te, qe ne fillim te lidhjes sone familjare."

"Dhjete mije paund! Zoti na ruajt! Si mund te shlyhet qoftë edhe gjysma e nje shume të tillë?"

Zoti Bennet nuk u pergjigj; dhe secili prej tyre, i zhytur në mendime, vazhdoi në heshtje derisa arritën në shtëpi. Pastaj i ati shkoi në bibliotekë për të shkruar, ndërsa vajzat hynë në sallën e mëngjesit.

"Dhe ata vertet do te martohen!" thirri Elizabeta sapo mbetën vetëm. "Sa e çuditshme është kjo! Dhe për këtë duhet të jemi mirenjohëse. Që ata do të martohen, sado të vogla të jenë shanset për lumturinë e tyre dhe sado i mjerë të jetë karakteri i tij, ne detyrohemi te gezohemi! Oh, Lidia!"

"Ngushellohem duke menduar," u pergjigj Xhejni, "se ai me siguri nuk do të martohej me Lidian po të mos kishte ndjenja të vërteta për të. Megjithëse xhaxhai ynë i mirë ka bërë diçka për ta ndihmuar, nuk mund te besoj se jane dhene dhjete mijë paund, apo diçka e tille. Ai ka femijet e vet dhe mund te ketë të tjerë. Si mund te jape pese mije paund?"

"Nëse arrijme ndonjëherë të mesojmë sa kanë qenë borxhet e Uikhemit," tha Elizabeta, "dhe sa eshte vendosur nga ana e tij për motrën tonë, do ta dim saktësisht çfarë ka bërë zoti Gardiner per ta, sepse Uikhemi nuk ka asnjë qindark të vetën. Miresia e xhaxhait dhe halles sime nuk mund te shperblehet kurre. Fakti qe e moren ne shtepine e tyre dhe i dhanë mbrojtjen e tyre personale dhe perkrahjen e tyre është një sakrificë për të cilen vite te tera mirënjohjeje nuk do të mjaftonin. Tani ajo ndodhet me ta! Nese nje miresi e tille nuk e bën të ndihet e mjerë tani, atehere nuk do ta meritoje kurrë lumturinë! Çfarë takimi do te jete per të, kur të shohë per here te parë hallën time!"

"Duhet te perpiqemi te harrojmë gjithçka që ka kaluar nga të dyja palët," tha Xhejni. "Shpresoj dhe besoj se ata ende mund të jenë të lumtur. Pranimi i tij për t'u martuar me të është një provë, dua te besoj, se ai ka filluar te mendoje drejt. Dashuria e tyre e ndërsjellë do t'i bëjë më të qëndrueshëm; dhe më pëlqen të mendoj se do te jetojne qetesisht dhe me arsye, ne menyre që me kalimin e kohes pakujdesia e tyre e kaluar të harrohet."

"Sjellja e tyre ka qenë e tillë," u përgjigj Elizabeta, "sa as ti, as une, as askush tjeter, nuk mund ta harroje kurre. Eshte e kote të flitet per këtë.'

Atehere vajzave u shkoi ndër mend se nëna e tyre, me shumë gjasë, nuk dinte asgje per atë qe kishte ndodhur. Shkuan, pra, ne

biblioteke dhe e pyeten babane nese deshironte qe ato t'ia bënin të ditur. Ai po shkruante dhe, pa ngritur kokën, u përgjigj ftohtë:

"Si të doni."

"A mund ta marrim letren e xhaxhait per t'ia lexuar?"

"Merrni cfare te doni dhe me lini te qetë."

Elizabeta mori letrën nga tavolina e tij e shkrimit dhe ato u ngjitën lart bashkë. Meri dhe Kiti ishin të dyja me zonjën Bennet; keshtu qe nje njoftim do te mjaftonte per të gjitha. Pas një pergatitjeje te vogël për lajme të mira, letra u lexua me zë të lartë. Zonja Bennet mezi përmbahej. Sapo Xhejni lexoi shpresën e zotit Gardiner se Lidia do te martohej së shpejti, gëzimi i saj shpërtheu dhe çdo fjali tjetër e shtonte edhe më shumë. Tani ajo ishte po aq e trazuar nga lumturia, sa kishte qene me parë e shqetesuar nga frika dhe zemerimi. Të dinte se vajza e saj do të martohej, mjaftonte. Nuk shqetesohej aspak per lumturinë e saj dhe as nuk ndihej e turperuar nga kujtimi i sjelljes së saj.

"Lidia ime e dashur!" thirri ajo. "Kjo eshte e mrekullueshme! Ajo do te martohet! Do ta shoh perseri! Do të martohet në moshën gjashtëmbedhjetevjeçare! Vëllai im i mirë e i dashur! E dija si do të ndodhte - e dija që ai do ta rregullonte gjithçka. Sa dua ta shoh! Dhe te shoh edhe te dashurin Uikhem! Por rrobat, rrobat e dasmes! Do t'i shkruaj menjeherë motrës Gardiner për to. Lizi, zemra ime, vrapo poshtë te babai yt dhe pyete sa para do t'i japë. Prit, prit, do të shkoj vetë. Bjeri ziles, Kiti, për Hillin. Do te vishem menjehere. Lidia ime e dashur! Sa të lumtura do të jemi kur të takohemi!"

Vajza e saj më e madhe u përpoq t'i zbusë pak këto shpërthime gezimi, duke i kujtuar detyrimin qe kishin ndaj zotit Gardiner për sjelljen e tij.

"Sepse këte perfundim të lumtur," shtoi ajo, "duhet tia atribuojme kryesisht miresise se tij. Jemi të bindura se ai është zotuar të ndihmojë zotin Uikhem me para."

"Mirë," thirri nëna e tyre, "është krejt e drejtë; kush tjetër duhet ta beje përveç xhaxhait të saj? Po të mos kishte familjen e vet, unë dhe femijët e mi do të kishim marrë gjithë paratë e tij, e dini; dhe eshte hera e pare qe kemi marre ndonje gje prej tij përveç disa dhuratave te vogla. Ah! Jam kaq e lumtur. Pas pak kohe do te kem nje vajze te martuar. Zonja Uikhem! Sa bukur tingëllon! Dhe ajo mbushi vetëm gjashtëmbëdhjetë vjeç qershorin e kaluar. Xhejni ime e dashur, jam kaq e emocionuar sa jam e sigurt se nuk mund te shkruaj; keshtu qe do të diktoj unë, dhe ti shkruaj. Me babane tend do te merremi më vonë per paratë; por gjerat duhen porositur menjehere."

Pastaj filloi te fliste per hollesite e basmave, muslines dhe kambrikut, dhe do te kishte diktuar menjehere porosi shumë të shumta, po te mos e kishte bindur Xhejni, megjithese me veshtirësi, të priste derisa të këshillohej me të atin. Një ditë vonesë, tha ajo, nuk kishte shume rendësi; dhe nëna e saj ishte teper e lumtur për të qenë po aq kokëfortë sa zakonisht. Edhe plane te tjera i linden nder mend.

"Do te shkoj ne Meryton," tha ajo, "sapo të vishem, dhe do t'ia tregoj lajmin e mirë motrës sime Philips. Dhe gjatë kthimit mund te ndalem te lejdi Lucas dhe zonja Long. Kiti, vrapo poshtë dhe porosit karrocën. Një shëtitje do të më bëjë shumë mirë, jam e sigurt. Vajza, a mund t'ju sjell ndonje gje nga Meryton? Ah! Ja

ku vjen Hilli. Hilli im i dashur, e degjove lajmin e mire? Zonjusha Lidia do te martohet; dhe ju të gjithë do t keni një tas me punch per te festuar ne dasmen e saj.

Zonja Hill filloi menjeherë të shprehte gëzimin e saj. Elizabeta mori urimet e saj bashke me te tjeret dhe me pas, e lodhur nga gjithe kjo marrezi, u terhoq ne dhomen e saj që të mund të mendonte lirshëm. Gjendja e Lidias se varfer, në rastin më të mirë, duhej te ishte mjaft e keqe; por qe nuk ishte edhe me e keqe, per kete duhej te ishte mirënjohëse. Dhe ajo e ndiente këtë; sepse, megjithëse duke parë përpara nuk mund të pritej as lumturi e arsyeshme e as mireqenie boterore per motrën e saj, duke kthyer syte pas te ajo qe kishin frikesuar vetëm dy orë më parë, ajo ndiente te gjitha perfitimet e asaj që kishin fituar.

Kapitulli 50

Zoti Bennet kishte dëshiruar shumë shpesh, edhe përpara kësaj periudhe te jetes se tij, qe ne vend qe te shpenzonte gjithë të ardhurat, të kishte lënë mënjanë çdo vit një shumë, për sigurimin më te mire te femijëve të tij dhe të gruas, nëse ajo do t'i mbijetonte. Tani e dëshironte këtë më shumë se kurrë. Po ta kishte bere detyren e tij në këtë drejtim, Lidia nuk do të kishte pasur nevoje t'i detyrohej xhaxhait per çfardo nderi ose respekti gë mund te blihej tani per të. Kënaqesia e bindjes së njërit prej të rinjve më të pavlefshëm në Britaninë e Madhe për t'u bërë burri i saj, atehere do te kishte gendruar ne vendin e duhur.

Ai ishte seriozisht i shqetësuar që një çështje me kaq pak përfitim për kedo t përparonte vetëm me shpenzimet e kunatit të tij; dhe

ishte i vendosur, nese ishte e mundur, te zbulonte sa kishte ndihmuar ai dhe ta shlyente detyrimin sa më shpejt të mundej.

Kur zoti Bennet ishte martuar, kursimi ishte konsideruar krejt i panevojshëm; sepse, sigurisht, ata do të kishin një djalë. Ky djalë, sapo te behej madhor, do të bashkohej me të atin për ta hequr kufizimin e trashegimisë, dhe kështu e veja dhe femijët më të vegjël do të siguroheshin. Pesë vajza erdhën njëra pas tjetrës në jetë, por djali pritej ende; dhe zonja Bennet, për shumë vite pas lindjes se Lidias, kishte qene e sigurt se ai do te vinte. Me ne fund, kjo shprese ishte braktisur, por atehere ishte teper vonë për të kursyer. Zonja Bennet nuk kishte prirje për ekonomi; dhe vetëm dashuria e burrit të saj për pavarësi i kishte penguar të shpenzonin me shume se të ardhurat e tyre.

Pesë mije paund ishin siguruar, sipas marreveshjes martesore, per zonjen Bennet dhe femijet. Por në çfarë përpjesëtimi do të ndahej kjo shumë mes fëmijëve varej nga vullneti i prindërve. Kjo ishte nje pikë që, të paktën për Lidian, duhej vendosur tani, dhe zoti Bennet nuk mund te ngurronte të pranonte propozimin që kishte perpara. Me fjale mirenjohjeje per mirësinë e vëllait të tij, megjithese te shprehura sa me shkurt, ai hodhi ne letër miratimin e tij të plotë per gjithçka që ishte bërë dhe gatishmërinë për të përmbushur marrëveshjet që ishin bërë në emrin e tij. Ai nuk e kishte menduar kurrë më parë se, nëse Uikhemi do te bindej te martohej me vajzën e tij, kjo do të bëhej me aq pak shqetësim për të sa në këtë marrëveshje. Ai vështirë se do te humbiste dhjete paund ne vit nga njeqind qe duhej t'u paguante; sepse, duke llogaritur ushqimin, parate e xhepit dhe dhuratat e vazhdueshme ne para qe i kalonin permes duarve të nënes së saj, shpenzimet e Lidias kishin qenë pothuajse sa ajo shumë.

Që e gjithë kjo do të behej edhe me aq pak përpjekje nga ana e tij, ishte nje tjetër surprizë shumë e mirëpritur; sepse dëshira e tij kryesore tani ishte të kishte sa më pak telashe në këtë çështje. Pasi shpërthimet e para të zemërimit, që e kishin shtyrë të vepronte në kërkim të saj, kaluan, ai natyrshëm u kthye te plogështia e tij e mëparshme. Letra e tij u dërgua shpejt; sepse, ndonëse i ngadalshëm në marrjen përsipër të punëve, ishte i shpejte n kryerjen e tyre. Ai kërkoi të dinte më shumë hollësi rreth asaj qe i detyrohej vellait të tij; por ishte tepër i zemëruar me Lidian per t'i derguar ndonjë mesazh.

Lajmi i mire u perhap shpejt neper shtëpi; dhe me po aq shpejtesi neper lagje. Në ketë te fundit, ai u prit me njefarë filozofie të hijshme. Sigurisht, do të kishte qenë më në dobi të bisedave sikur zonjusha Lidia Bennet te kishte mbetur ne turp ne qytet; ose, si alternativa me e lumtur, te ishte mbyllur larg botes ne ndonje ferme te larget. Por edhe martesa e saj jepte shume per të folur; dhe dëshirat mirëdashëse per mirëqenien e saj, që më parë kishin dalë nga goja e të gjitha plakave shpirtliga të Merytonit, nuk humbën shumë nga gjallëria në këtë ndryshim rrethanash, sepse me një burrë të tillë, mjerimi i saj konsiderohej i sigurt.

Kishin kaluar dy javë që zonja Bennet nuk kishte zbritur poshtë, por ne kete dite te lumtur ajo zuri persëri vendin e saj në krye të tryezes, me nje gjendje shpirterore teper te larte. Asnje ndjenjë turpi nuk ia zbehu triumfin. Martesa e një vajze, që kishte qenë dëshira e saj e parë që kur Xhejni ishte gjashtëmbëdhjetë vjeç, tani ishte gati të përmbushej, dhe mendimet e fjalët e saj silleshin vetëm rreth gjerave qe shoqerojnë dasmat elegante: muslinë të bukur, karroca te reja dhe shërbetorë. Ajo po kërkonte me zell nëper lagje një vendbanim të përshtatshëm për vajzën e saj; dhe,

pa ditur apo marre parasysh te ardhurat e tyre, hodhi poshte shumë prej tyre si të pamjaftueshme në madhësi dhe rëndësi.

"Haye Park mund te bente pune," tha ajo, "nese Gouldinget do ta lironin, ose shtëpia e madhe në Stoke, nëse salloni do të ishte më i madh; por Ashworth është teper larg. Nuk do ta duroja ta kisha dhjete milje larg; dhe sa per Purvis Lodge, papafingot janë të tmerrshme.

Burri i saj e la te fliste pa e nderprere per sa kohe sherbetoret ishin te pranishëm. Por kur ata u larguan, i tha:

"Zonja Bennet, para se te marrësh me qira njerën apo të gjitha këto shtëpi për djalin dhe vajzën tënde, le të kuptohemi mirë. Në asnjë shtëpi të kësaj lagjeje ata nuk do të pranohen. Nuk do ta nxis pakujdesinë e asnjërit prej tyre duke i pritur në Longbourn.

Nje debat i gjate pasoi kete deklaratë; por zoti Bennet qendroi i palëkundur. Kjo shpejt çoi në një tjetër çështje; dhe zonja Bennet zbuloi, me habi dhe tmerr, se burri i saj nuk do te jepte asnje gini per te blere rroba per vajzën e tij. Ai deklaroi se ajo nuk do të merrte prej tij asnjë shenje dashurie për këtë rast. Zonja Bennet mezi e kuptonte këtë. Që zemërimi i tij të arrinte deri ne nje pike kaq te paimagjinueshme, sa t'i mohonte vajzës një privilegj pa të cilin martesa e saj mezi do të dukej e vlefshme, e kalonte cdo gje qe ajo mund ta besonte te mundshme. Ajo e ndiente më shumë turpin që mungesa e rrobave të reja do t'i sillte dasmës së vajzës, sesa çdo turp për arratisjen dhe jetesën e saj me Uikhemin për dy javë para martesës.

Elizabetës tani i vinte sinqerisht keq që, nga tronditja e çastit, e kishte bere zotin Darci te dinte frikën e tyre per motrën; sepse,

megenese martesa e saj do t'i jepte së shpejti përfundimin e duhur arratisjes, ata mund të shpresonin ta fshihnin fillimin e saj te pafavorshem nga te gjithe ata qe nuk ishin drejtperdrejt në vendngjarje.

Ajo nuk kishte frikë se lajmi do të përhapej më tej prej tij. Kishte pak njerëz në fshehtësinë e të cilëve do të mbështetej me më shume besim; por ne te njejten kohë nuk kishte askënd tjetër, njohja e dobesise se motres s saj nga i cili do ta turpëronte aq shume. Jo, megjithate, nga frika se kjo do ta dëmtonte personalisht; sepse sidoqofte, dukej se mes tyre tashme kishte nje hendek te pakalueshem. Edhe sikur martesa e Lidias të ishte perfunduar ne kushtet me te nderuara, nuk mund te mendohej se zoti Darci do te lidhej me nje familje ku, peiveç cdo kundershtimi tjeter, tani do te shtohej edhe nje aleance dhe lidhje e afert me njeriun që ai e përçmonte me aq të drejtë.

Ajo nuk mund të habitej që ai të tërhiqej nga një lidhje e tillë. Deshira per të fituar dashurinë e saj, per të cilën ajo ishte bindur se ai e kishte ndier ne Derbyshire, nuk mund te mbijetonte, sipas çdo pritjeje të arsyeshme, pas një goditjeje të tillë. Ajo u përul, u pikellua; u pendua, ndonese mezi dinte per cfare. Filloi te xhelozonte vleresimin e tij, tani që nuk mund të shpresonte më të përfitonte prej tij. Donte të dëgjonte për të, kur dukej se kishte me pak mundesi per te marre lajme. Ishte e bindur se mund të kishte qenë e lumtur me të, pikërisht tani kur nuk kishte më gjasa të takoheshin.

Çfarë triumfi do të ishte për të, mendonte ajo shpesh, po ta dinte se propozimi qe ajo kishte refuzuar me krenari vetëm katër muaj me parë, tani do te ishte pritur me gëzim dhe mirënjohje! Ai ishte bujar, ajo nuk dyshonte, si më bujari i burrave. Por për sa kohë ishte njeri, një ndjenjë triumfi duhej të ekzistonte.

Tani ajo filloi te kuptonte se ai ishte pikerisht burri që, në karakter dhe aftësi, do t'i përshtatej më shumë. Mendja dhe temperamenti i tij, ndonëse ndryshe nga të sajat, do t'u përgjigjeshin të gjitha dshirave të saj. Do të ishte një bashkim në dobi te te dyve: me çiltersinë dhe gjallërinë e saj, mendja e tij mund te ishte zbutur dhe sjelljet e tij përmirësuar; ndërsa nga gjykimi, njohurite dhe pervoja e tij per botën, ajo do të kishte marrë përfitime shumë më të rëndësishme.

Por nje martese e tille e lumtur nuk mund t'i mesonte tani turmes admiruese çfare ishte vertet lumturia bashkëshortore. Një bashkim i një natyre krejt tjetër, që përjashtonte mundësinë e tjetrit, do të formohej së shpejti në familjen e tyre.

Si do te mbeshteteshin Uikhemi dhe Lidia me nje pavarësi të durueshme, ajo nuk mund ta imagjinonte. Por sa pak lumturi e gëndrueshme mund t'i përkiste një çifti që ishte bashkuar vetëm sepse pasionet e tyre kishin qene me te forta se virtyti, ketë mund ta hamendsonte lehtësisht.

Zoti Gardiner shpejt i shkroi perseri kunatit te tij. Falënderimeve të zotit Bennet ai iu përgjigj shkurt, me siguri për gatishmërinë e tij pr të çuar përpara mirëqenien e cilitdo prej familjes; dhe e përfundoi me lutjen që kjo çështje të mos përmendej më kurrë mes tyre. Qëllimi kryesor i letrës së tij ishte t'i njoftonte se zoti Uikhem kishte vendosur te largohej nga milicia.

"Ishte shume deshira ime qe ai ta bënte këtë," shtonte ai, "sapo martesa te ishte vendosur. Dhe mendoj se do te pajtoheni me mua se largimi nga ai trup ushtarak është shumë i kështillueshëm, si per te ashtu edhe per mbesën time. Synimi i zotit Uikhem është te hyje në ushtrinë e rregullt; dhe mes miqve të tij të

mëparshëm ka ende disa që janë në gjendje dhe të gatshëm ta ndihmojne në ushtri. Ai ka premtimin për gradën e nëntogerit ne regjimentin e gjeneralit -, qe tani ndodhet ne veri. Eshtë perparesi qe te jete kaq larg nga kjo pjesë e mbreterise. Ai premton mire; dhe shpresoj qe mes njerezve te ndryshëm, ku secili prej tyre do te kete nje reputacion per te ruajtur, të dy do të jenë më të kujdesshëm. I kam shkruar kolonel Forsterit për ta njoftuar për marrëveshjet tona të tanishme dhe për t'i kërkuar të qetesojë kreditorët e ndryshëm të zotit Uikhem në Brighton dhe përreth, duke u siguruar pagesë të shpejtë, për të cilën jam zotuar vete. A do te mermi mundimin te beni te njejtën gje me kreditoret e tij ne Meryton, per të cilët do t"ju bashkëngjis një liste sipas informacionit te tij? Ai i ka deklaruar te gjitha borxhet; shpresoj të paktën të mos na ketë mashtruar. Haggerstoni ka udhëzimet tona, dhe gjithçka do te përfundojë brenda një jave. Pastaj ata do t'i bashkohen regjimentit te tij, perveçse nëse më pare ftohen ne Longbourn; dhe nga zonja Gardiner kuptoj se mbesa ime deshiron shume t'ju shohe te gjitheve para se të largohet nga jugu. Ajo është mirë dhe kërkon të kujtohet me bindje para jush dhe nenes se saj.

Juaji, etj.

E. G."

Zoti Bennet dhe vajzat e tij i pane te gjitha perparesitë e largimit të Uikhemit nga -shire po aq qarte sa zoti Gardiner. Por zonja Bennet nuk ishte aq e kenaqur me kete. Fakti qe Lidia do te vendosej ne veri, pikerisht kur ajo kishte pritur me shumë kënaqësi dhe krenari nga shogëria e saj, sepse ende nuk e kishte braktisur planin qe ata te banonin ne Hertfordshire, ishte një zhgënjim i rëndë; dhe për më tepër, ishte kaq për të ardhur keq

qe Lidia te largohej nga nje regjiment ku njihte te gjithe dhe kishte aq shumë të parapëlqyer.

"Ajo eshte kaq e dhene pas zonjes Forster," tha ajo, "do të jetë vërtet tronditëse ta dërgojnë larg! Dhe ka edhe disa nga të rinjtë ge i pelqejne shume. Oficeret ne regjimentin e gjeneralit mund te mos jenë aq te këndshëm."

Kërkesa e vajzës së tij, sepse si e tillë mund të konsiderohej, për t'u pranuar perseri ne familje para se të nisej për në veri, u refuzua fillimisht prerazi. Por Xhejni dhe Elizabeta, të cilat ranë dakord se, per hir te ndjenjave dhe pozitës së motres së tyre, ajo duhej te pranohej nga prinderit pas marteses, iu lutën me aq këmbëngulje, por edhe me aq arsye dhe butësi, ta pranonte atë dhe burrin e saj ne Longbourn sapo te martoheshin, sa ai u bind të mendonte si ato dhe të vepronte siç dëshironin. Dhe nëna e tyre pati kënaqësinë të mësonte se do të mund ta tregonte vajzën e saj të martuar në lagje, para se ajo të debohej në veri. Prandaj, kur zoti Bennet i shkroi perseri vellait te tij, i dergoi lejen qe ata të vinin; dhe u vendos që, sapo ceremonia të përfundonte, ata të niseshin për në Longbourn. Megjithatë, Elizabeta u habit që Uikhemi pranonte nje plan te tille; dhe po te keshillohej vetëm me prirjen e vet, çdo takim me të do te kishte qenë gjeja e fundit që do te deshironte.

Kapitulli 51

Dita e dasmes se motres së tyre erdhi; dhe Xhejni e Elizabeta ndienin për të, ndoshta, më shumë sesa ndiente ajo vetë. Karroca u dergua t'i merrte në -, dhe ata duhej te ktheheshin me te para darkës. Ardhja e tyre pritej me frikë nga zonjushat

më të mëdha Bennet - veçanërisht nga Xhejni, e cila ia jepte Lidias ndjenjat qe do te kishte pasur vete po të ishte fajtore, dhe vuante nga mendimi i asaj qe motra e saj duhej te duronte.

Ata erdhën. Familja ishte mbledhur në sallën e mëngjesit për t'i pritur. Buzëqeshjet zbukuronin fytyrën e zonjës Bennet, ndërsa karroca ndaloi te dera; burri i saj dukej i padepertueshëm e serioz; vajzat e saj ishin të shqetësuara, të trembura, të paqeta.

Zeri i Lidias u degjua ne holl; dera u hap me vrull dhe ajo vrapoi në dhomë. E ëma doli përpara, e përqafoi dhe e mirëpriti me ngazëllim; i dha dorën me nje buzëqeshje të përzemërt Uikhemit, i cili ndiqte zonjen e tij; dhe u uroi lumturi te dyve, me një gjallëri që nuk tregonte asnjë dyshim për lumturinë e tyre.

Pritja nga zoti Bennet, drejt të cilit ata u kthyen pastaj, nuk ishte edhe aq e perzemërt. Fytyra e tij u bë edhe më e rreptë; dhe ai mezi hapi buzët. Siguria e qetë e çiftit të ri ishte, në të vërtetë, e mjaftueshme për ta provokuar.

Elizabeta u neverit, madje edhe zonjusha Bennet u trondit. Lidia ishte ende Lidia; e pazbutur, e paturperuar, e shfrenuar, e zhurmshme dhe e patrembur. Ajo u kthye nga njëra motër te tjetra, duke kërkuar urimet e tyre; dhe kur me ne fund u ulën të gjithe, veshtroi me kureshtje rreth dhomes, vuri re disa ndryshime te vogla ne te dhe tha duke qeshur se kishte shumë kohë që nuk kishte qenë aty.

Uikhemi nuk ishte aspak më i shqetësuar se ajo; por sjelljet e tij ishin gjithmonë aq të këndshme, sa, po të kishin qenë karakteri dhe martesa e tij ashtu siç duhej, buzeqeshjet dhe menyra e tij e lehte e te folurit, ndërsa pranonte lidhjen familjare me ta, do t'i kishin kënaqur të gjithë. Elizabeta nuk e kishte besuar më pare

se ai ishte i afte për nje paturpësi të tillë; por u ul, duke vendosur me vete që në të ardhmen të mos i vinte kufij pafytyrësisë së një njeriu te pafytyre. Ajo u skuq, edhe Xhejni u skuq; por faqet e dy personave qe shkaktonin turpin e tyre nuk ndryshuan aspak ngjyrë.

Biseda nuk mungoi. Nusja dhe nena e saj nuk mund të flisnin asnjëra mjaft shpejt; dhe Uikhemi, që rastisi të ulej pranë Elizabetës, filloi ta pyeste për të njohurit e tij në atë lagje, me një lehtësi aq të mirëhumorëshme, sa ajo e ndiente veten krejt të paaftë ta barazonte në përgjigje. Të dy dukej sikur kishin kujtesat me te lumtura ne bote. Asgje nga e kaluara nuk kujtohej me dhimbje; dhe Lidia vete nisi tema te cilave motrat e saj nuk do t'u afroheshin per asgjë në botë.

"Mendoni pak, kane kaluar tre muaj," thirri ajo, "qe kur ika: më duket sikur kanë qenë vetëm dy javë, betohem; e megjithatë sa shumë gjera kanë ndodhur ndërkohë. Zot i madh! Kur ika, jam e sigurt se nuk më shkonte ndër mend se do të martohesha para se te kthehesha! Megjithese mendoja se do te ishte shumë zbavitëse po të ndodhte."

I ati ngriti syte, Xhejni u pikellua, Elizabeta e pa Lidian me shume domethenie; por ajo, qe nuk degjonte e nuk shihte asgjë për të cilën zgjidhte të ishte e pandjeshme, vazhdoi me gëzim:

"Oh, mama, a e dinë njerëzit këtej rrotull që unë jam martuar sot? Kisha frike se mund te mos e dinin; dhe kur kaluam prane Uilliam Gouldingut ne karrocën e tij, vendosa patjetër qe ai ta merrte vesh. Prandaj ula xhamin nga ana e tij, hoqa dorezën dhe e lashë dorën të pushonte mbi kornizën e dritares, që ai të shihte unazën, pastaj u përkula dhe buzëqesha sa më bukur."

Elizabeta nuk mund ta duronte më. U ngrit dhe doli me vrap nga dhoma; dhe nuk u kthye derisa i degjoi duke kaluar nëpër holl drejt salles se ngrenies. Atehere u bashkua me ta mjaftueshem shpejt për të parë Lidian, me një shfaqje të kujdesshme, te ecte drejt dores së djathtë te nënës së saj dhe ta dëgjonte t'i thoshte motrës së madhe:

"Ah, Xhejn, tani une ze vendin tend, dhe ti duhet te ulesh më poshtë, sepse unë jam grua e martuar."

Nuk mund te mendohej se koha do t'i jepte Lidias ate ndrojtje nga e cila ajo kishte qene krejtesisht e lire në fillim. Lehtesia dhe gjalleria e saj vetem sa u shtuan. Ajo digjej nga deshira të shihte zonjen Philips, Lukaset dhe te gjithe fqinjet e tjere, dhe të dëgjonte secilin prej tyre ta thërriste "zonja Uikhem"; ndërkohë, pas darkës, shkoi t'i tregonte unazën dhe te mburrej për martesen zonjes Hill dhe dy sherbetoreve.

"E pra, mama," tha ajo, kur u kthyen te gjithe ne sallën e mengjesit, "çfare mendon per burrin tim? A nuk është burrë magjepses? Jam e sigurt qe te gjitha motrat e mia duhet te më kenë zili. Shpresoj vetëm që të kenë gjysmën e fatit tim. Duhet të shkojnë të gjitha në Brighton. Aty ësht vendi ku gjenden burrat. Sa keq, mama, qe nuk shkuam te gjitha!"

"Shumë e vertetë; dhe po të ishte në dorën time, do të kishim shkuar. Por, Lidia ime e dashur, nuk me pelqen aspak që po shkon kaq larg. A duhet patjetër?"

"Oh, Zot! Po; nuk ka asgje aty. Do te me pelqeje jashte mase. Ti, babai dhe motrat e mia duhet të vini të na shihni. Do të jemi ne Newcastle gjithe dimrin, dhe jam e sigurt se do te ketë ballo, dhe une do te kujdesem t'u gjej partnerë te mirë te gjithave."

"Do të më pëlqente më shumë se çdo gjë!" tha e ëma.

"Dhe kur te ikni, mund te lini pas nje ose dy nga motrat e mia; dhe jam e sigurt se do t'u gjej burra para se te mbarojë dimri."

"Të falënderoj për pjesën time të kësaj mirësie," tha Elizabeta; "por nuk më pëlqen veçanërisht mnyra jote për të gjetur burra."

Vizitorët e tyre nuk do te gëndronin më shumë se dhjetë ditë. Zoti Uikhem kishte marre detyren e tij para se të largohej nga Londra, dhe duhej t'i bashkohej regjimentit ne fund te dy javëve.

Askush perveç zonjës Bennet nuk u pendua që qëndrimi i tyre do te ishte kaq i shkurter; dhe ajo e shfrytezoi kohën në maksimum duke bërë vizita me vajzën e saj dhe duke organizuar shumë shpesh mbledhje ne shtepi. Këto mbledhje ishin të pranueshme per te gjithë; shmangia e rrethit familjar ishte edhe me e deshirueshme per ata qe mendonin, sesa per ata që nuk mendonin.

Dashuria e Uikhemit për Lidian ishte pikrisht siç e kishte pritur Elizabeta; jo e barabarte me dashurine e Lidias per të. Ajo mezi kishte nevojë per vzhgimin e tanishëm për t'u bindur, nga vetë arsyeja e gjërave, se arratisja e tyre ishte shkaktuar më shumë nga forca e dashurise se saj sesa nga e tija; dhe do te ishte habitur pse, pa e dashur fort, ai kishte zgjedhur te arratisej me te, po të mos ishte e sigurt se ikja e tij ishte bere e domosdoshme nga gjendja e vështirë e rrethanave; dhe nëse kjo ishte e vërtetë, ai nuk ishte njeriu që do t'i rezistonte mundesisë për të pasur një shoqëruese.

Lidia ishte jashtezakonisht e dhënë pas tij. Ai ishte Uikhemi i saj i dashur ne çdo rast; askush nuk mund te krahasohej me të. Ai bënte gjithçka më mirë se të gjithë në botë; dhe ajo ishte e sigurt se më një shtator do të vriste më shumë zogj se kushdo tjetër në vend.

Një mëngjes, pak pas mbërritjes së tyre, ndërsa ishte ulur me dy motrat e medha, ajo i tha Elizabetes:

"Lizi, besoj se nuk të kam treguar kurrë për dasmën time. Ti nuk ishe aty kur i tregova mamit dhe të tjerëve gjithçka. A nuk je kurioze te degjosh si u rregullua?"

"Jo, vërtet," u pergjigj Elizabeta; "mendoj se sa më pak të flitet për këtë çështje, aq më mirë."

"La! Sa e çuditshme je! Por duhet te te tregoj si shkoi. U martuam, e di, te Shën Klementi, sepse banesa e Uikhemit ishte ne ate famulli. Dhe ishte vendosur qe te gjithe te ishim aty në oren njembedhjete. Unë, xhaxhai dhe halla duhej të shkonim bashkë; të tjerët do të na takonin në kishë.

"E pra, erdhi mëngjesi i së hënës, dhe unë isha në një rrëmujë të tillë! Kisha kaq frikë, e di, se mos ndodhte diçka që ta shtynte, dhe atehere do të çmendesha fare. Dhe ja halla ime, gjithë kohën qe po vishesha, duke me predikuar e folur sikur te lexonte një predikim. Megjithate, nuk degjova me shume se nje fjalë në dhjetë, sepse po mendoja, siç mund ta marrësh me mend, për Uikhemin tim te dashur. Doja shumë te dija nese do të martohej me pallton blu.

"E pra, pastaj hëngrëm mëngjes në dhjetë si zakonisht: mendova se nuk do te mbaronte kurrë; sepse, meqë ra fjala, duhet ta dish

se xhaxhai dhe halla ishin tmerresisht te pakendshem gjithë kohen qe gendrova me ta. Nëse më beson, nuk dola as edhe një here nga shtepia, megjithese isha aty dy jave. Asnje feste, asnje plan, asgjë! Sigurisht, Londra ishte pak bosh, por sidoqofte, Teatri i Vogël ishte hapur.

"E pra, pastaj, sapo karroca erdhi te dera, xhaxhai u thirr për pune te ai njeriu i tmerrshëm, zoti Stone. Dhe e di ti, kur ata mblidhen bashkë, nuk ka fund. Unë u tremba aq shumë sa nuk dija ç'të beja, sepse xhaxhai duhej të më dorëzonte; dhe po ta kalonim orën, nuk mund të martoheshim atë ditë. Por, për fat, ai u kthye pas dhjetë minutash, dhe ateherë u nisëm të gjithë. Megjithatë, me vonë m'u kujtua se po te ishte penguar të vinte, dasma nuk kishte pse të shtyhej, sepse zoti Darci mund ta kishte bërë po aq mirë."

"Zoti Darci!" përsëriti Elizabeta, në habi të plotë.

"Oh, po! Ai duhej te vinte aty me Uikhemin, e di. Por, o Zot! E harrova fare! Nuk duhej te thoja asnje fjale per kete. Ua premtova kaq besnikerisht! Çfare do te thote Uikhemi? Duhej te ishte nje sekret i madh!"

"Nese duhej te ishte sekret," tha Xhejni, "mos thuaj asnje fjalë tjeter per ketë. Mund te mbeshtetesh tek unë qe nuk do të kërkoj me shume.'

"Oh, sigurisht," tha Elizabeta, megjithese po digjej nga kureshtja; "nuk do të te bejmë asnje pyetje."

"Faleminderit," tha Lidia; "sepse po te pyesnit, me siguri do t'jua tregoja të gjitha, dhe atëherë Uikhemi do të zemërohej shumë."

Me një nxitje të tillë për të pyetur, Elizabeta u detyrua t'ia hiqte vetes mundësinë, duke ikur me vrap. Por të jetonte në padije për një pike te tille ishte e pamundur; ose te paktën ishte e pamundur te mos perpiqej per informacion. Zoti Darci kishte qene ne dasmen e motres së saj. Ishte pikërisht një skenë dhe pikërisht mes njerëzish ku ai dukej se kishte më pak punë dhe më pak arsye për të shkuar. Hamendësime për kuptimin e kësaj, te shpejta e te egra, iu versulën në mendje; por asnjëra nuk e kënaqte. Ato që i pëlqenin më shumë, sepse e paraqisnin sjelljen e tij ne dritën më fisnike, dukeshin më të pamundurat. Nuk mund ta duronte këtë pezullim; dhe, duke rrëmbyer me nxitim një fletë letre, i shkroi një letër te shkurtër hallës së saj, për t'i kerkuar nje shpjegim te asaj qe Lidia kishte lëshuar pa dashje, nëse kjo nuk binte ndesh me fshehtësinë që ishte synuar.

"Mund ta kuptosh lehtesisht," shtoi ajo, "sa e madhe duhet të jetë kureshtja ime për të ditur si një person i palidhur me ne, dhe, krahasimisht, nje i huaj per familjen tonë, gjendej mes jush në një kohë të tillë. Të lutem, shkruaj menjëherë dhe më ndihmo ta kuptoj - përveçse nëse, për arsye shumë të forta, kjo duhet te mbetet ne fshehtesine qe Lidia duket se e quan të nevojshme; dhe atehere duhet te perpiqem të kënaqem me padijen."

"Jo se do te kënaqem," shtoi ajo me vete, ndërsa e mbaroi letrën; "dhe, halla ime e dashur, nese nuk ma tregon ne menyre te ndershme, do të detyrohem patjetër të përdor dredhi e marifete për ta zbuluar."

Ndjenja delikate e nderit e Xhejnit nuk e lejonte të fliste privatisht me Elizabeten per atë që Lidias i kishte shpëtuar nga goja; Elizabeta ishte e kenaqur per kete: derisa te shihej nese

kerkimet e saj do te mermin ndonje pergjigje, ajo parapëlqente të ishte pa një të besuar.

Kapitulli 52

Elizabeta pati kënaqesinë te merrte pergjigje per letrën e saj sa më shpejt që mund të ishte e mundur. Sapo e mori në dorë, nxitoi drejt korijes së vogël, ku kishte më pak gjasa të ndërpritej, u ul në një nga stolat dhe u përgatit të lumturohej; sepse gjatësia e letres e bindi se ajo nuk permbante një mohim.

"Gracechurch Street, 6 shtator.

Mbesa ime e dashur,

Sapo mora letren tende dhe do t'ia kushtoj gjithe kete mëngjes pergjigjes, sepse e parashikoj se pak shkrim nuk do të mjaftojë për atë që kam për të të treguar. Duhet ta pranoj se kërkesa jote më befasoi; nuk e prisja prej teje. Megjithatë, mos mendo se jam e zemeruar, sepse dua vetëm të të bëj të ditur se nuk e kisha imagjinuar se pyetje te tilla do të ishin të nevojshme nga ana jote. Nëse zgjedh të mos më kuptosh, ma fal ndërhyrjen. Xhaxhai yt është po aq i habitur sa unë; dhe vetëm besimi se ti ishe palë e përfshirë do ta kishte lejuar të vepronte ashtu siç ka bërë. Por nëse je vërtet e pafajshme dhe e paditur, duhet të jem më e qartë. Pikerisht diten kur u ktheva ne shtepi nga Longbourni, xhaxhai yt pati nje vizitor krejt te papritur. Zoti Darci erdhi dhe qëndroi i mbyllur me të per disa orë. Gjithçka kishte mbaruar para se të mberrija unë; prandaj kureshtja ime nuk u torturua aq tmerrësisht sa duket se është torturuar e jotja. Ai erdhi t'i tregonte zotit Gardiner se kishte zbuluar ku ndodheshin motra jote dhe zoti Uikhem, dhe se i kishte pare e kishte folur me te

dy -me Uikhemin disa here, me Lidian nje here. Nga sa mund te kuptoj, ai u largua nga Derbyshire vetëm nje ditë pas nesh dhe erdhi ne gytet me vendimin per t'i kerkuar. Motivi që deklaroi ishte bindja se, për faj të tij, pavlefshmëria e Uikhemit nuk ishte bere aq e njohur sa ta bente te pamundur per çdo vajzë me karakter ta donte apo t'i besonte. Ai, me bujari, ia ngarkoi të gjitha krenarise se tij te gabuar dhe rrefeu se me pare kishte menduar se ishte poshte dinjitetit të tij t'i nxirrte veprimet e tij private para botes. Karakteri i tij duhej te fliste vete. Prandaj e quajti detyre te dilte perpara dhe te perpiqej te ndreqte një të keqe qe ishte shkaktuar prej tij. Nëse kishte një motiv tjetër, jam e sigurt se ai nuk do ta turperonte kurrë.

Ai kishte qene disa dite ne qytet para se te mund t'i gjente; por kishte diçka qe e drejtonte kërkimin e tij, më shumë se ç'kishim ne; dhe vetedija per këtë ishte nje tjetër arsye që e shtyu të na ndiqte. Qenka nje grua, duket, një zonja Jang, e cila dikur kishte qenë guvernante e zonjushës Darci dhe ishte larguar nga detyra per nje arsye pakenaqesie, ndonese ai nuk tha çfarë. Më pas ajo mori nje shtepi te madhe në Edward Street dhe qe atëherë ka mbajtur veten duke dhënë dhoma me qira. Kjo zonja Jang, siç e dinte ai, ishte e njohur ngushtë me Uikhemin; dhe sapo mberriti në qytet, shkoi tek ajo per të marrë lajme për të. Por kaluan dy ose tri ditë para se te merrte prej saj atë që donte. Ajo nuk do ta tradhtonte besimin, mendoj, pa ryshfet e korruptim, sepse vertet e dinte ku mund te gjendej miku i saj. Në të vërtetë, Uikhemi kishte shkuar tek ajo sapo kishin mberritur në Londër; dhe po te kishte mundur ajo t"i pranonte në shtepinë e saj, ata do të kishin qendruar aty. Me ne fund, megjithatë, miku ynë i mirë siguroi adresen e deshiruar. Ata ishin në - Street. Ai pa Uikhemin dhe me pas kembenguli të shihte Lidian. Qëllimi i tij i pare me te, siç pranoi vetë, kishte qene ta bindte te largohej nga gjendja e saj e turpshme e tanishme dhe te kthehej te miqtë e saj

sapo ata te mund te bindeshin ta pranonin, duke i ofruar ndihmen e tij sa të mundej. Por e gjeti Lidian krejtësisht të vendosur te gendronte aty ku ishte. Ajo nuk pyeste për asnjë nga miqtë e saj; nuk donte ndihmën e tij; nuk donte të dëgjonte për largimin nga Uikhemi. Ishte e sigurt se do te martoheshin heret a vone, dhe nuk kishte shume rendesi kur. Meqe ndjenjat e saj ishin te tilla, mbetej vetem, mendoi ai, te sigurohej dhe të pershpejtohej martesa, e cila, qe ne biseden e parë me Uikhemin, ai e kuptoi lehte se nuk kishte qene kurrë qëllimi i tij.

Uikhemi pranoi se ishte i detyruar të largohej nga regjimenti për shkak te disa borxheve nderi qe e shtrengonin shumë; dhe nuk ngurroi t"ia vinte te gjitha pasojat e këqija t arratisjes së Lidias vetëm marrëzisë së saj. Ai kishte ndër mend të jepte dorëheqjen nga detyra menjeherë; dhe sa i përket gjendjes së tij të ardhshme, mund të hamendësonte shumë pak. Duhej të shkonte diku, por nuk dinte ku, dhe e dinte se nuk do te kishte asgje me çfarë të jetonte. Zoti Darci e pyeti pse nuk martohej menjëherë me motren tënde. Megjithëse zoti Bennet nuk mendohej të ishte shume i pasur, ai do te mund të bënte diçka për të, dhe gjendja e tij do te permiresohej nga martesa. Por nga pergjigija ndaj kësaj pyetjeje, ai kuptoi se Uikhemi ende ushqente shpresën për ta rregulluar me mire pasurine e tij me martese, ne ndonje vend tjeter. Megjithatë, në rrethana të tilla, ai nuk kishte gjasa t'i rezistonte tundimit të një lehtësimi të menjehershëm. Ata u takuan disa herë, sepse kishte shumë për të diskutuar. Uikhemi, sigurisht, kërkonte më shumë sesa mund të merrte; por më në fund u detyrua te behej i arsyeshëm. Pasi gjithçka u vendos mes tyre, hapi tjeter i zotit Darci ishte ta vinte ne dijeni xhaxhain tënd, dhe per herë te parë erdhi në Gracechurch Street mbrëmjen para se une te kthehesha ne shtepi. Por zoti Gardiner nuk mund të takohej; dhe zoti Darci, pasi pyeti më tej, zbuloi se babai yt

ishte ende me të, por do te largohej nga qyteti mëngjesin tjetër. Ai nuk e gjykoi babane tend si nje person me të cilin mund të keshillohej aq mire sa me xhaxhain tend, dhe prandaj e shtyu me gatishmëri takimin me të deri pas largimit të të parit. Nuk la emrin e tij, dhe deri të nesërmen u dit vetëm se një zotëri kishte ardhur per pune.

Të shtunën erdhi përsëri. Babai yt ishte larguar, xhaxhai yt ishte në shtëpi dhe, siç thashë më parë, ata biseduan gjatë së bashku. U takuan perseri të dielën, dhe atëherë e pashë edhe unë. Gjithçka nuk u vendos para se henes: sapo u vendos, u dërgua korrieri i shpejte ne Longbourn. Por vizitori yne ishte shumë kokëfortë. Më duket, Lizi, se kokëfortësia është, në fund të fundit, e meta e vertete e karakterit të tij. E kanë akuzuar për shumë t meta në kohë të ndryshme; por kjo është e vërteta. Asgjë nuk duhej bërë që të mos e bënte ai vetë; ndonëse jam e sigurt - dhe nuk e them qe te falenderohem, prandaj mos thuaj asgjë per këtë - se xhaxhai yt do ta kishte rregulluar me shumë gatishmëri të gjithë çështjen. Ata u përplasën gjatë për këtë, më shumë sesa e meritonte qofte zotëria, qoftë zonja e përfshirë. Por me ne fund xhaxhai yt u detyrua te dorezohej, dhe ne vend që të lejohej te ishte i dobishem per mbesen e tij, u detyrua të mjaftohej vetëm me meritën e mundshme të kësaj pune, gjë që i shkoi shume kunder natyres; dhe vërtet besoj se letra jote e mengjesit i dha kenaqesi te madhe, sepse kërkonte nje shpjegim që do t'ia hiqte puplat e huazuara dhe do t'ia jepte lavdërimin atij që i takonte. Por, Lizi, kjo nuk duhet të shkojë më tej se ti, ose Xhejni me së shumti.

Ti e di pak a shumë, besoj, çfarë shtë bërë për të rinjtë. Borxhet e tij do te paguhen, që arrijnë, besoj, shumë më tepër se një mijë paund; nje mije tjeter, perveç asaj qe i takon asaj, do te vendoset per të; dhe do te blihet detyra e tij ushtarake. Arsyeja pse te gjitha

këto duhej t'i bënte vetëm ai ishte ajo që të kam dhënë më sipër. Sipas tij, ishte per faj të tij, per rezervën dhe mungesën e kujdesit te duhur, qe karakteri i Uikhemit ishte keqkuptuar aq shume dhe, per pasoje, ai ishte pritur e nderuar ashtu siç ndodhi. Ndoshta ka njëfarë të vërtete në këtë; ndonëse dyshoj se rezerva e tij, apo rezerva e kujtdo, mund te mbahet pergjegjese per ngjarjen. Por pavaresisht gjithë këtyre fjalëve të bukura, Lizi ime e dashur, mund te jesh plotësisht e sigurt se xhaxhai yt nuk do të ishte dorezuar kurre, po te mos i kishim njohur atij nje interes tjetër në këtë çështje. Kur u vendos e gjithë kjo, ai u kthye përsëri te miqte e tij, qe ende gendronin në Pemberley; por u ra dakord që te ishte edhe nje here ne Londer kur të bëhej dasma, dhe ateherë të gjitha çështjet e parave të merrnin përfundimin e fundit. Besoj se tani te kam treguar gjithçka. Është një rrëfim që, siç më thua, do të të befasojë shumë; shpresoj të paktën të mos të shkaktojë pakënaqësi.

Lidia erdhi te ne, dhe Uikhemi kishte hyrje te vazhdueshme në shtepi. Ai ishte pikërisht ai që kishte qenë kur e njoha në Hertfordshire; por nuk do te te tregoja sa pak e kënaqur isha me sjelljen e saj gjatë gëndrimit te ne, po të mos kisha kuptuar nga letra e Xhejnit të merkurën e kaluar se sjellja e saj pas kthimit në shtepi ishte krejt e njejte me atë, dhe prandaj ajo qe po të them tani nuk mund të të japë ndonje dhimbje të re. I fola vazhdimisht me shume seriozitet, duke i treguar ligesine e asaj qe kishte bërë dhe gjithë fatkeqesinë që i kishte sjellë familjes. Nëse më dëgjoi, ishte çeshtje fati, sepse jam e sigurt se nuk me vuri veshin. Ndonjëherë u zemërova shumë; por pastaj kujtoja Elizabetën dhe Xhejnin tim te dashur, dhe per hir të tyre pata durim me të.

Zoti Darci u kthye me perpikëri dhe, siç të tha Lidia, mori pjesë ne dasme. Te nesermen hengri darke me ne dhe duhej të largohej perseri nga qyteti të mërkurën ose të enjten. A do të

zemërohesh shumë me mua, Lizi ime e dashur, nëse e shfrytëzoj këtë rast për të thënë - atë që nuk kam pasur kurrë guxim ta them me parë - sa shume me pelqen ai? Sjellja e tij ndaj nesh ka qenë, ne çdo drejtim, po aq e këndshme sa kur ishim ne Derbyshire. Mendja dhe mendimet e tij me pëlqejnë të gjitha; nuk i mungon asgjë përveç pak më shumë gjallëri, dhe këtë, nëse martohet me maturi, mund t'ia mesoje gruaja. M'u duk shumë i fshehtë; ai mezi e përmendi emrin tënd. Por duket se fshehtësia është në modë. Të lutem më fal nëse kam qenë shumë e guximshme, ose te pakten mos me ndeshko aq sa të më perjashtosh nga P. Nuk do të jem kurrë plotësisht e lumtur derisa të kem shëtitur gjithë parkun. Një faeton i ulët me një palë poni te vegjel e te kendshem do te ishte gjeja e duhur. Por nuk duhet të shkruaj më. Fëmijët kanë gjysmë ore që më kërkojnë.

E jotja, me shumë sinqeritet,

M. G."

Permbajtja e kësaj letre e hodhi Elizabetën në një trazim ndjenjash, ku ishte e vështirë të përcaktohej nëse pjesën më të madhe e kishte kënaqesia apo dhimbja. Dyshimet e mjegullta dhe te pasigurta qe pasiguria kishte krijuar, për atë që zoti Darci mund te kishte bere per të çuar përpara martesën e motrës së saj - të cilat ajo kishte pasur frikë t'i ushqente, si një përpjekje miresie teper te madhe per te qenë e mundshme, dhe njekohësisht kishte pasur frikë të dilnin të vërteta, për shkak të dhimbjes së detyrimit - u provuan, përtej çdo mase, të vërteta! Ai i kishte ndjekur me qellim ne qytet; kishte marrë mbi vete gjithe mundimin dhe turperimin qe shoqeronte nje kërkim të tillë; ku ishte dashur të lutej para një gruaje që duhej ta përbuzte dhe ta urrente, dhe ku ishte detyruar te takonte, ta takonte shpesh, te arsyetonte, te bindte dhe ne fund te blinte njeriun që

gjithmone kishte deshiruar me shume ta shmangte, dhe vetë emri i te cilit ishte ndëshkim per te ta shqiptonte. Ai kishte bërë gjithë këtë për një vajzë të cilën nuk mund ta respektonte e as ta vlerësonte. Zemra i pëshpëriti se ai e kishte bërë për të. Por kjo shpresë u ndal shpejt nga mendime të tjera; dhe ajo shpejt ndjeu se edhe sedra e saj nuk mjaftonte, kur duhej te mbështetej në dashurinë e tij per një grua që e kishte refuzuar tashmë, si të aftë te kapercente nje ndjenje aq natyrore sa neveria për lidhje farefisnore me Uikhemin. Kunat i Uikhemit! Çdo lloj krenarie duhej të revoltohej nga një lidhje e tillë.

Ai kishte berë shumë, pa dyshim. Ajo turpërohej kur mendonte sa shume. Por ai kishte dhene nje arsye per nderhyrjen e tij, që nuk kërkonte ndonjë besim të jashtezakonshëm. Ishte e arsyeshme qe te ndiente se kishte gabuar; ai kishte bujari dhe kishte mjetet per ta ushtruar atë; dhe ndonëse ajo nuk do ta vendoste veten si shtysën e tij kryesore, mund të besonte ndoshta se nje dashuri e mbetur per të kishte ndihmuar përpjekjet e tij në nje çeshtje ku qetesia e saj shpirterore ishte shumë e përfshirë. Ishte e dhimbshme, jashtëzakonisht e dhimbshme, të dinte se ishin nen detyrime ndaj nje njeriu që nuk mund të merrte kurrë shperblim. Ata i detyroheshin atij për kthimin e Lidias, reputacionin e saj, gjithçka. Oh, sa sinqerisht u pendua ajo per çdo ndjenje të pahijshme që kishte ushqyer ndonjëherë, per çdo fjale thumbuese qe i kishte drejtuar! Per veten e saj u përul; por për të ishte krenare - krenare që, në një çështje dhembshurie dhe nderi, ai kishte mundur ta mposhtte veten. Ajo e lexoi përsëri e përsëri lavdërimin e hallës për të. Nuk ishte mjaftueshëm; por e kënaqi. Madje ndjeu edhe pak kënaqësi, megjithese te perzier me keqardhje, kur pa sa të bindur kishin gene ajo dhe xhaxhai se mes zotit Darci dhe saj kishte dashuri dhe besim.

Ajo u zgjua nga vendi dhe mendimet e saj nga afrimi i dikujt; dhe para se te mund te hynte ne nje shteg tjeter, e arriti Uikhemi.

"Kam frikë se po ta ndërpres shëtitjen vetmitare, motra ime e dashur?" tha ai, ndersa iu bashkua.

"Sigurisht që po," u përgjigj ajo me një buzëqeshje; "por nga kjo nuk del se ndërprerja duhet të jetë e padëshiruar."

"Do të më vinte vërtet keq po të ishte. Ne kemi qenë gjithmonë miq te mirë, dhe tani jemi me shumë."

"E vertete. A po dalin edhe te tjerët?"

"Nuk e di. Zonja Bennet dhe Lidia po shkojne me karroce ne Meryton. Dhe keshtu, motra ime e dashur, mësova nga xhaxhai dhe halla jonë se ti e ke parë vërtet Pemberley-n."

Ajo u pergjigj po.

"Gati ta kam zili kënaqësinë, e megjithatë besoj se do të ishte teper per mua; perndryshe mund ta merrja rrugës për në Newcastle. Dhe e pe shtepiaken e vjeter, besoj? E gjora Reynolds, ajo gjithmone me ka dashur shume. Por sigurisht nuk ta përmendi emrin tim."

"Po, ma përmendi."

"Dhe cfare tha?"

"Se kishe hyre ne ushtri dhe se kishte frike se nuk kishe dale - edhe aq mire. Ne nje largesi të tillë, e di, gjërat keqparaqiten çuditshëm."

"Sigurisht," u prgjigj ai, duke kafshuar buzët. Elizabeta shpresoi se e kishte heshtur; por pak me vonë ai tha:

"U habita kur pashe Darcin ne qytet muajin e kaluar. U ndeshem disa herë. Pyes veten çfarë mund të bënte aty."

"Ndoshta po pergatitej per martesen e tij me zonjushën de Bourgh," tha Elizabeta. "Duhet te jete diçka e veçante qe e çon atje në këtë periudhë të vitit."

"Pa dyshim. E pe ndersa ishe ne Lambton? M'u duk sikur kuptova nga Gardineret qe e kishe parë."

"Po; ai na prezantoi me motren e tij."

"Dhe a te pëlqeu ajo?"

“Shumë."

“Kam dëgjuar, në të vërtetë, se është përmirësuar jashtëzakonisht këto një a dy vitet e fundit. Kur e pashë për herë te fundit, nuk dukej shumë premtuese. Jam shumë i gëzuar që të pëlqeu. Shpresoj të dalë mirë."

"Jam e sigurt se po; e ka kaluar moshen me te veshtirë."

"A kaluat nga fshati Kympton?"

"Nuk më kujtohet të kemi kaluar."

"E permend sepse eshte famullia që duhej të kisha marrë unë. Një vend shumë i këndshëm! Shtëpi famullitari e shkëlqyer! Do te me kishte pershtatur ne çdo drejtim.

"Si do të të pëlqente të përgatisje predikime?

"Jashtezakonisht shume. Do ta kisha konsideruar pjesë të detyrës sime, dhe përpjekja shumë shpejt nuk do të ishte më asgjë. Njeriu nuk duhet të qahet; por, sigurisht, do të kishte qenë një gjë e mrekullueshme për mua! Qetësia, tërheqja nga bota e nje jete te tille, do t'u pergjigjej te gjitha ideve te mia per lumturine! Por nuk ishte e thene. A e degjove ndonjehere Darcin ta permendte këtë rrethanë kur ishe në Kent?"

"Kam degjuar nga një autoritet që e konsideroja po aq të mirë, se ajo të ishte lënë vetëm me kusht dhe sipas vullnetit të patronit të tanishëm."

"Ke degjuar! Po, kishte diçka te tille; ta kam thënë që në fillim, mund ta mbash mend."

"Kam dëgjuar gjithashtu se ka pasur një kohë kur përgatitja e predikimeve nuk të dukej aq e këndshme sa duket tani; se madje kishe deklaruar vendimin tend per te mos marre kurrë urdhra kishtarë, dhe se çështja ishte zgjidhur me marrëveshje."

"E ke degjuar! Dhe nuk ishte krejt pa baze. Mund te te kujtohet çfarë të thashë për këtë pikë kur folëm për herë të parë."

Tani ishin pothuajse te dera e shtëpisë, sepse ajo kishte ecur shpejt per t'u çliruar prej tij; dhe, duke mos dashur, per hir të motres se saj, ta provokonte, tha vetem si pergjigje, me nje buzëqeshje të mirëhumorëshme:

"Eja, zoti Uikhem, ne jemi vëlla e motër, e di. Të mos grindemi per të kaluarën. Në të ardhmen, shpresoj të jemi gjithmonë të një mendjeje."

Ajo i zgjati doren: ai ia puthi me një galanteri të përzemërt, ndonëse mezi dinte si të dukej, dhe hynë në shtëpi.

Kapitulli 53

Zoti Uikhem ishte aq plotësisht i kënaqur me këtë bisedë, sa nuk e shqetesoi me kurre veten, as nuk e provokoi motren e tij të dashur Elizabeten, duke e hapur perseri atë temë; dhe ajo u gezua që kishte thëne mjaftueshëm për ta mbajtur të heshtur.

Dita e largimit te tij dhe të Lidias erdhi shpejt; dhe zonja Bennet u detyrua t'i nënshtrohej një ndarjeje, e cila, meqenëse burri i saj nuk hynte aspak ne planin e saj që të shkonin të gjithë në Newcastle, kishte gjasa të zgjaste të paktën një vit.

"Oh, Lidia ime e dashur," thirri ajo, "kur do te takohemi përsëri?"

"Oh, Zot! Nuk e di. Ndoshta jo keto dy ose tre vitet e ardhshme."

"Më shkruaj shumë shpesh, e dashura ime."

"Sa herë te mundem. Por e di qe grate e martuara nuk kanë kurre shume kohe per te shkruar. Motrat e mia mund te me shkruajnë. Ato nuk do të kenë gje tjetër per të bërë."

Lamtumirat e zotit Uikhem ishin shumë me të përzemërta se ato të gruas së tij. Ai buzëqeshi, dukej i pashëm dhe tha shumë fjalë të bukura.

"Është një djale aq i shkëlqyer," tha zoti Bennet sapo ata dolën nga shtëpia, "sa s'kam parë kurrë tjetër. Ai buzëqesh ëmbël, perkedhel me sy dhe na ben dashuri te gjitheve. Jam jashtezakonisht krenar per te. Sfidoj edhe vete Sir William Lucas të nxjerrë nje dhëndër më të vlefshëm.

Humbja e se bijes e beri zonjën Bennet shumë të zymtë për disa ditë.

"Shpesh mendoj," tha ajo, "se nuk ka gje me te keqe sesa te ndahesh nga miqtë e tu. Njeriu ndihet kaq i shkretë pa ta."

"Kjo është pasoja, e shihni, zonjë, e martess së një vajze," tha Elizabeta. "Duhet t'ju bëje më të kënaqur që katër të tjerat janë ende beqare."

"Nuk është aspak kështu. Lidia nuk më lë sepse është martuar; por vetem sepse regjimenti i burrit te saj ndodhet kaq larg. Po të ishte me afer, ajo nuk do të kishte ikur kaq shpejt."

Por gjendja e saj e plogesht, ne te cilën e hodhi kjo ngjarje, u lehtesua shpejt; dhe mendja e saj u hap persëri ndaj trazimit të shpresës, nga një lajm që nisi të qarkullonte. Kujdestarja e shtepisë në Netherfield kishte marrë urdhër të përgatiste shtëpinë per ardhjen e zotërisë së saj, i cili do të zbriste pas një ose dy ditesh per te qelluar zogj aty per disa javë. Zonja Bennet ishte krejt ne ankth. Ajo shikonte Xhejnin, buzëqeshte dhe tundte kokën herë pas here.

"Epo, mirë, pra zoti Bingli po kthehet, motër," tha ajo, sepse zonja Philips ishte e para që solli lajmin. "Epo, aq më mirë. Jo se me intereson, sigurisht. Ai nuk eshte asgje per ne, e di, dhe jam e sigurt se nuk dua ta shoh me kurre. Por, sidoqofte, është i mirëpritur të vijë në Netherfield, nse i pëlqen. Dhe kush e di çfarë mund të ndodhë? Por kjo nuk ka lidhje me ne. E di, motër, ne rame dakord kohe me pare te mos permendim asnje fjalë për këtë. Pra, është krejt e sigurt që po vjen?"

"Mund te mbeshtetesh tek kjo," u pergjigj tjetra, "sepse zonja Nichols ishte mbreme ne Meryton; e pashë duke kaluar dhe dola vetë posaçërisht per të mësuar te vertetën; dhe ajo më tha se ishte pa dyshim e vërtetë. Ai zbret të enjten më së voni, shumë ndoshta te merkuren. Ajo po shkonte te kasapi, më tha, pikërisht për të porositur mish pr të mërkurën, dhe ka tri çifte rosash gati per t'u therur."

Zonjusha Bennet nuk kishte mundur ta degjonte lajmin e ardhjes se tij pa ndryshuar ngjyre. Kishin kaluar shume muaj gëkur e kishte prmendur emrin e tij me Elizabetën; por tani, sapo mbetën vetëm bashkë, ajo tha:

"Të pashë që më shikove sot, Lizi, kur halla na tregoi për këtë lajm; dhe e di qe u duka e trazuar; por mos mendo se ishte per ndonje shkak te marre. U hutova vetem per nje çast, sepse ndjeva se të gjithë do të më shikonin. Të siguroj se lajmi nuk më prek as me gëzim, as me dhimbje. Për një gjë jam e kënaqur: që ai vjen vetëm; sepse kështu do ta shohim më pak. Jo se kam frikë nga vetja, por u druhem komenteve të të tjerëve."

Elizabeta nuk dinte ç'të mendonte. Po të mos e kishte parë në Derbyshire, mund ta kishte menduar te afte te vinte aty pa

ndonje qellim tjeter perveç atij që pranohej; por ajo ende e mendonte te lidhur me Xhejnin dhe lekundej mes mundësisë me te madhe: nese ai po vinte aty me lejen e mikut të tij, apo kishte pasur guxim te vinte pa të.

"Megjithatë eshte e veshtirë," mendonte ajo herë pas here, "që ky i gjore te mos mund te vije ne nje shtepi qe e ka marre ligjerisht me qira, pa ngritur gjithe këto hamendësime! Do ta lë të qetë."

Pavarësisht nga ajo që motra e saj deklaronte dhe besonte vërtet se ndiente në pritje të ardhjes së tij, Elizabeta mund ta kuptonte lehte se shpirtin ia kishte trazuar. Ajo ishte me e shqetësuar, më e paqendrueshme, nga sa Elizabeta e kishte parë shpesh.

Tema qe ishte diskutuar aq ngrohtesisht mes prindërve të tyre rreth një vit më parë, u hap përsëri.

"Sapo te vije zoti Bingli, i dashur," tha zonja Bennet, "ti sigurisht do t'i bësh vizitë."

"Jo, jo. Ti me detyrove ta vizitoja vitin e kaluar dhe më premtove se, po të shkoja ta shihja, ai do të martohej me njërën nga vajzat e mia. Por nuk doli gjë, dhe nuk do të dërgohem persëri në një mision budallallëku."

E shoqja i shpjegoi sa absolutisht e nevojshme ishte një vëmendje e tillë nga të gjithë zotërinjtë fqinjë, meqenëse ai po kthehej në Netherfield.

"Është një etiketë që e përçmoj," tha ai. "Nëse ai do shoqërinë tonë, le ta kërkojë. E di ku jetojmë. Nuk do t'i shpenzoj orët e mia duke vrapuar pas fqinjeve sa here qe ikin e kthehen."

"Epo, unë di vetëm këtë: do t jetë tmerrësisht e pasjellshme nese nuk i bën vizitë. Por, sidoqoftë, kjo nuk do të më pengojë ta ftoj për darkë këtu, jam e vendosur. Duhet të kemi së shpejti zonjen Long dhe Gouldinget. Kështu do të bëhemi trembedhjete me ne vetë, pra do të ketë tamam vend në tryezë për të."

E ngushëlluar nga ky vendim, ajo e përballoi më mirë mungesën e mirësjelljes së burrit të saj; ndonëse ishte shumë poshtëruese të dinte se fqinjët e saj mund ta shihnin të gjithë zotin Bingli para tyre, si pasoje e kesaj. Ndersa dita e ardhjes së tij afrohej:

"Po filloj te me vije keq qe po vjen fare," i tha Xhejni së motrës. "Nuk do te ishte asgje; mund ta shihja me perkryerje të plotë shpirtërore; por mezi e duroj që flitet kaq pareshtur për të. Nëna ime do te mirën; por ajo nuk e di, askush nuk mund ta dijë, sa shumë vuaj nga ato që thotë. Do të jem e lumtur kur qëndrimi i tij ne Netherfield te kete mbaruar!"

"Do te doja te mund të thosha diçka për t të ngushëlluar," u përgjigj Elizabeta; "por eshte krejt jashte fuqise sime. Ti duhet ta ndiesh; dhe kënaqësia e zakonshme e predikimit të durimit ndaj një te vuajturi më mohohet, sepse ti ke gjithmonë kaq shumë durim.'

Zoti Bingli mberriti. Zonja Bennet, me ndihmën e shërbëtorëve, arriti ta merrte lajmin sa më shpejt, që periudha e ankthit dhe shqetesimit nga ana e saj të zgjaste sa më shumë. Ajo numëronte ditët që duhej të kalonin para se të dërgohej ftesa e tyre, pa shpresë se do ta shihte më parë. Por mëngjesin e tretë pas ardhjes se tij ne Hertfordshire, ajo e pa nga dritarja e dhomes së veshjes duke hyrë në kullotë dhe duke kalëruar drejt shtëpisë.

Vajzat u thirrën menjëherë që të merrnin pjesë në gëzimin e saj. Xhejni qendroi me vendosmëri në tryezë; por Elizabeta, për të kënaqur të ëmën, shkoi te dritarja - pa - dalloi zotin Darci me të, dhe u ul përsëri pranë së motrës.

"Ka nje zoteri me të, mama," tha Kiti; "kush mund te jetë?"

"Ndonje i njohur, e dashur, mendoj; jam e sigurt që nuk e di."

"La!" u pergjigj Kiti, "duket tamam si ai njeriu që rrinte me të me parë. Zoti ... si e ka emrin - ai burri i gjatë e krenar."

"Zot i madh! Zoti Darci! - dhe vertet ai qenka. Epo, çdo mik i zotit Bingli do të jetë gjithmonë i mirëpritur këtu, sigurisht; por perndryshe duhet të them se e urrej edhe vetëm ta shoh."

Xhejni e pa Elizabeten me habi dhe shqetesim. Ajo dinte shumë pak për takimin e tyre në Derbyshire, dhe prandaj ndjeu për sikletin që duhej të përjetonte e motra duke e parë atë pothuajse për herë të parë pas marrjes së letrës së tij shpjeguese. Të dyja motrat ishin mjaft te parehatuara. Secila ndiente për tjetrën dhe, sigurisht, per veten; ndersa nëna vazhdonte të fliste për mospelqimin e saj ndaj zotit Darci dhe vendimin pr të qenë e sjellshme me te vetëm si mik i zotit Bingli, pa u dëgjuar nga asnjëra prej tyre.

Por Elizabeta kishte burime shqetesimi që Xhejni ende nuk mund t'i dyshonte, sepse ajo nuk kishte pasur ende guxim t'i tregonte letrën e zonjës Gardiner, as t'i rrëfente ndryshimin e ndjenjave te saj ndaj tij. Per Xhejnin, ai mund te ishte vetëm një burrë propozimin e te cilit ajo kishte refuzuar dhe meritat e të cilit i kishte nenvleresuar; por për njohurinë e saj më të gjerë, ai

ishte njeriu ndaj te cilit e gjithë familja kishte borxhin e përfitimit më te madh, dhe të cilin ajo vetë e shihte me një interes, në mos aq te bute, te pakten aq te arsyeshëm e të drejtë sa ai që Xhejni ndiente per Binglin. Habia e saj per ardhjen e tij - per ardhjen e tij ne Netherfield, ne Longbourn, dhe per faktin qe po e kerkonte perseri me deshire - ishte pothuajse e barabartë me atë që kishte ndier kur kishte parë për herë të parë sjelljen e tij të ndryshuar në Derbyshire.

Ngjyra qe i ishte larguar nga fytyra iu kthye per gjysmë minute me një shkëlqim më të fortë, dhe një buzëqeshje kënaqësie i dha drite syve, ndërsa per atë çast mendoi se dashuria dhe dëshirat e tij duhet te ishin ende te patundura; por ajo nuk donte të ndihej e sigurt.

"Më ler te shoh se pari si do të sillet," tha me vete; "pastaj do të jetë mjaft herët për të pritur diçka."

Ajo u ul e perqendruar në punën e saj, duke u përpjekur të ishte e qetë dhe pa guxuar te ngrinte syte, derisa kureshtja e ankthshme ia çoi shikimin te fytyra e se motres, ndërsa shërbëtori po i afrohej derës. Xhejni dukej pak më e zbehtë se zakonisht, por më e përmbajtur nga sa priste Elizabeta. Kur zotërinjte u shfagen, ngjyra iu shtua; megjithatë ajo i priti me lehtësi të pranueshme dhe me një sjellje të denjë, pa asnjë shenjë zemërimi dhe pa ndonjë përzemërsi të panevojshme.

Elizabeta u foli të dyve aq pak sa ia lejonte mirësjellja dhe u ul persëri te puna e saj, me një zell që ajo punë nuk e kërkonte shpesh. Ajo kishte guxuar vetem nje veshtrim drejt Darcit. Ai dukej serioz si zakonisht; dhe, sipas saj, më shumë siç dukej dikur në Hertfordshire, sesa siç e kishte parë në Pemberley. Por ndoshta, ne prani te nenes se saj, ai nuk mund të ishte ai që

kishte qene para xhaxhait dhe halle's se saj. Ishte një hamendësim i dhimbshëm, por jo i pamundur.

Binglin gjithashtu e kishte pare per nje çast, dhe ne atë kohë të shkurter e pa të dukej njekohësisht i kënaqur dhe i sikletosur. Ai u prit nga zonja Bennet me nje shkallë miresjelljeje që i bëri të turperoheshin dy vajzat e saj, sidomos kur u krahasua me mirësjelljen e ftohtë dhe ceremonioze të përkuljes dhe fjalëve të saj ndaj mikut te tij.

Veçanerisht Elizabeta, e cila e dinte se nena i detyrohej këtij të fundit shpëtimin e vajzës së saj të parapëlqyer nga një turp i pandreqshem, u lendua dhe u shqetesua ne nje shkalle tepër të dhimbshme nga një dallim kaq i vendosur gabim.

Darci, pasi pyeti si ishin zoti dhe zonja Gardiner - nje pyetje së ciles ajo nuk mund t'i pergjigjej pa u hutuar - tha fare pak. Ai nuk ishte ulur pranë saj: ndoshta kjo ishte arsyeja e heshtjes së tij; por nuk kishte qenë kështu në Derbyshire. Atje ai kishte folur me miqtë e saj kur nuk mund të fliste me të. Por tani kaluan disa minuta pa degjuar tingullin e zërit të tij; dhe kur herë pas here, e paaftë t'i rezistonte shtysës së kureshtjes, ajo ngrinte sytë drejt fytyres se tij, e gjente po aq shpesh duke parë Xhejnin sa edhe veten, dhe shpesh duke mos parë asgjë tjetër përveç dyshemesë. Më shumë mendim dhe më pak dëshirë për të pëlqyer, sesa kur ishin takuar per here te fundit, shpreheshin qartë tek ai. Ajo u zhgënjye dhe u zemërua me veten që ishte kështu.

"A mund te prisja te ishte ndryshe?" tha me vete. "Megjithatë, pse erdhi?"

Ajo nuk ishte ne gjendje shpirterore per bisede me askënd perveç tij; dhe atij mezi pati guxim t'i fliste.

Pyeti per motren e tij, por nuk mund te bënte më shumë.

"Ka shumë kohë, zoti Bingli, qekur u larguat," tha zonja Bennet.

Ai e pranoi menjëhere.

"Kisha filluar te kisha frike se nuk do te ktheheshit me kurrë. Njerezit thoshin se kishit nder mend ta linit fare vendin në Michaelmas; por sidoqoftë, shpresoj të mos jetë e vërtetë. Shumë ndryshime kanë ndodhur ne lagje qëkur u larguat. Zonjusha Lucas eshte martuar dhe vendosur ne shtepine e saj; dhe njera nga vajzat e mia gjithashtu. Besoj se e keni dëgjuar; madje duhet ta keni parë edhe ne gazeta. Ishte në 'Times' dhe në 'Courier', e di; megjithese nuk ishte shkruar siç duhej. Thuhej vetëm: 'Kohët e fundit, George Wickham, Esq., me zonjushën Lydia Bennet,' pa thene asnje rrokje per te atin, apo vendin ku ajo jetonte, apo ndonje gje tjeter. E kishte hartuar edhe vëllai im Gardiner, dhe habitem si mund ta kete bere kaq keq. A e pate?"

Bingli u pergjigj se e kishte parë dhe i dha urimet. Elizabeta nuk guxoi te ngrinte sytë. Prandaj nuk mund ta dinte si dukej zoti Darci.

“Është një gjë e këndshme, sigurisht, të kesh një vajz të martuar mirë," vazhdoi nëna e saj; "por në të njejtën kohë, zoti Bingli, është shumë e veshtirë të ma marrin larg. Ata kanë shkuar në Newcastle, nje vend fare ne veri, duket, dhe atje do te qendrojne, nuk e di sa gjatë. Regjimenti i tij është atje; sepse besoj se e keni degjuar qe ai u largua nga -shire dhe hyri ne trupat e rregullta. Falë Zotit! ai ka disa miq, ndonese, ndoshta, jo aq shume sa meriton."

Elizabeta, e cila e dinte se kjo ishte drejtuar ndaj zotit Darci, ishte në një mjerim kaq të madh turpi, sa mezi qëndronte ulur. Megjithate, pikerisht kjo e shtyu te fliste, gje qe asgje tjetër nuk kishte arritur ta bente kaq efektivisht me parë; dhe e pyeti Binglin nese kishte nder mend te qendronte ca kohë në fshat. Disa javë, besonte ai.

"Kur të keni vrarë te gjithë zogjtë tuaj, zoti Bingli," tha nëna e saj, "ju lutem ejani këtu dhe gëlloni sa të dëshironi në pronën e zotit Bennet. Jam e sigurt se ai do te jete shume i lumtur t'ju beje këtë nder dhe do t'i ruaje per ju tufat me te mira."

Mjerimi i Elizabetës u shtua nga nje vemendje kaq e panevojshme, kaq e tepruar! Sikur e njejta perspektivë e bukur te lindte tani, si ajo qe i kishte ledhatuar vitin e kaluar, ajo ishte e bindur se gjithçka do te nxitonte drejt te njëjtit përfundim të bezdisshëm. Në atë çast ajo ndjeu se vite të tra lumturie nuk do të mund t'ia shpërblenin Xhejnit apo asaj vetë çaste të tilla hutimi të dhimbshëm.

"Deshira e parë e zemrës sime," tha me vete, "është të mos jem me kurrë ne shoqerinë e asnjerit prej tyre. Shogëria e tyre nuk mund të japë asnje kënaqesi që të shpërblejë një mjerim të tillë! Te mos e shoh me kurre as njerin, as tjetrin!"

Megjithate mjerimi, per te cilin vite lumturie nuk do te ofronin dot kompensim, mori pak më vonë një lehtësim të madh, kur vuri re se sa shume bukuria e motres se saj ringjalli admirimin e dashuruesit te saj te dikurshëm. Kur hyri për herë të parë, ai i kishte folur pak; por çdo pese minuta dukej se i jepte më shumë vëmendje. Ai e gjeti po aq të bukur sa kishte qenë vitin e kaluar; po aq zemermire dhe po aq te natyrshme, ndonëse jo krejt aq biseduese. Xhejni ishte e shqetesuar qe te mos vihej re asnje

ndryshim tek ajo dhe vertet ishte e bindur se fliste po aq sa më parë; por mendja e saj ishte aq e zënë, sa nuk e dinte gjithmone kur heshtte.

Kur zoterinjte u ngritën per t'u larguar, zonja Bennet nuk e harroi miresjelljen qe kishte ndër mend dhe ata u ftuan e pranuan te darkonin në Longbourn pas disa ditesh.

"Ju me keni borxh nje vizite, zoti Bingli," shtoi ajo; "sepse kur shkuat ne qytet dimrin e kaluar, premtuat te hanit nje darkë familjare me ne sapo te ktheheshit. Nuk e kam harruar, e shihni; dhe ju siguroj se u zhgënjeva shumë që nuk u kthyet për ta mbajtur fjalën."

Bingli u duk paksa i marre nga kjo verejtje dhe tha diçka për keqardhjen e tij qe ishte penguar nga punët. Pastaj u larguan.

Zonja Bennet kishte pasur deshire te madhe t'i ftonte të rrinin dhe te hanin darkë aty atë ditë; por, ndonëse mbante gjithmonë një tryezë shumë të mirë, nuk mendonte se asgjë më pak se dy shërbime pjatash do të ishte e mjaftueshme për një burrë mbi të cilin kishte aq shumë synime te shqetesuara, ose për të kënaqur oreksin dhe krenarinë e një tjetri që kishte dhjetë mijë në vit.

Kapitulli 54

Sapo ata u larguan, Elizabeta doli përjashta për të rimarrë veten; ose, me fjale te tjera, per t'u marre pa nderprerje me ato mendime që do t'ia zbehnin edhe më shumë shpirtin. Sjellja e zotit Darci e habiste dhe e shqetësonte.

"Pse, nese erdhi vetem per të heshtur, per të qenë serioz dhe i ftohtë," tha ajo, "erdhi fare?"

Nuk arrinte ta shpjegonte në asnjë mënyrë që t'i jepte kënaqësi.

"Ai mund te ishte ende i dashur, ende i kendshem me xhaxhain dhe hallen time, kur ishte ne qytet; pse jo edhe me mua? Nëse me ka frikë, pse vjen ketu? Nëse nuk i interesoj më, pse hesht? Njeri i bezdisshem, i bezdisshem! Nuk do te mendoj më per të."

Vendimi i saj u mbajt për pak kohë pa dashje, sepse iu afrua e motra, e cila iu bashkua me një pamje të gëzuar që tregonte se kishte mbetur me e kënaqur me vizitorët sesa Elizabeta.

"Tani," tha ajo, "që ky takimi i parë mbaroi, ndihem krejt e qetë. E njoh forcen time dhe nuk do te vihem me kurrë në siklet nga ardhja e tij. Jam e kenaqur qe ai do te darkojë këtu të martën. Atehere do te shihet hapur se, nga të dyja anët, takohemi vetëm si te njohur të zakonshëm dhe të pandjeshëm ndaj njëri-tjetrit."

"Po, shumë t pandjeshëm, vërtet," tha Elizabeta duke qeshur. "Oh, Xhejn! Ki kujdes."

"E dashur Lizi, ti nuk mund te mendosh se jam aq e dobët sa të jem në rrezik tani."

"Mendoj se je ne rrezik shume te madh qe ta besh ate të dashurohet me ty po aq sa më parë."

Ata nuk i pane zoterinjte persëri deri t martën; dhe zonja Bennet, nderkohë, po u dorezohej te gjitha planeve të lumtura që sjellja e mire dhe mirësjellja e zakonshme e Binglit, gjatë një vizite gjysmë ore, kishin ringjallur.

Te marten u mblodh nje shogeri e madhe ne Longbourn; dhe te dy ata qe priteshin me me shumë ankth, për nder të përpikmërisë së tyre si gjuetarë, erdhën në kohë shumë të mirë. Kur hynë në dhomën e ngrënies, Elizabeta vështroi me padurim nese Bingli do te zinte vendin që, në të gjitha mbledhjet e mëparshme, i kishte takuar pranë së motrës. Nëna e saj e kujdesshme, e zënë me të njëjtat mendime, u përmbajt që ta ftonte te ulej pranë vetes. Me të hyrë në dhomë, ai dukej sikur ngurroi; por Xhejni rastesisht hodhi veshtrimin rreth e rrotull dhe rastësisht buzëqeshi: vendimi u mor. Ai u ul pranë saj.

Elizabeta, me një ndjesi triumfi, hodhi syte nga miku i tij. Ai e perballoi me një shpërfillje fisnike; dhe ajo do të kishte menduar se Bingli kishte marre miratimin e tij për të qenë i lumtur, po të mos kishte parë se syte e tij u kthyen gjithashtu nga zoti Darci, me nje shprehje gjysmë t qeshur alarmi.

Sjellja e tij ndaj së motrës gjatë darkës tregonte një admirim për të, i cili, ndonëse më i përmbajtur se më parë, e bindi Elizabetën se, po të lihej krejtësisht në dorë të vet, lumturia e Xhejnit dhe e tij do te siguroheshin shpejt. Megjithese nuk guxonte te mbeshtetej te perfundimi, ajo prsëri ndiente kënaqësi duke vezhguar sjelljen e tij. Kjo i jepte gjithe gjallerine që mund të kishte shpirtërisht; sepse nuk ishte në humor të gëzuar. Zoti Darci ishte pothuajse aq larg saj sa mund t'i ndante tryeza. Ai ishte nga njra anë e nënës së saj. Ajo e dinte sa pak kënaqësi do t"i jepte një vend i tillë secilit prej tyre, ose sa pak do t'i bënte të dukeshin mirë. Nuk ishte aq afer sa të degjonte bisedën e tyre; por mund te shihte sa rrallë flisnin me njeri-tjetrin dhe sa formale e te ftohta ishin sjelljet e tyre kur flisnin. Mosmiresjellja e nënës së saj e bënte edhe më të dhimbshme për Elizabetën ndjenjën e asaj që i detyroheshin atij; dhe herë pas here do të kishte dhënë

gjithçka që të kishte te drejtën t'i thoshte se mirësia e tij nuk ishte as e panjohur, as e pandier nga familja.

Ajo shpresonte që mbrëmja ti jepte ndonjë mundësi për t'i afruar; qe e gjithe vizita te mos kalonte pa u dhënë atyre mundësinë për të hyrë në diçka më tepër se përshëndetja ceremoniale qe shoqeronte hyrjen e tij. E shqetësuar dhe në ankth, koha që kaloi në sallon para se të vinin zotërinjtë ishte e mërzitshme dhe e rëndë në një shkallë që pothuajse e bënte të pasjellshme. Ajo e priste hyrjen e tyre si pikën nga e cila varej çdo mundesi kënaqësie për mbrëmjen.

"Nese ai nuk vjen tek une ateherë," tha ajo, "do ta heq dorë prej tij përgjithmonë."

Zoterinjte hynë; dhe asaj iu duk se ai dukej sikur do t'i permbushte shpresat e saj; por, mjerisht! Zonjat ishin mbledhur rreth tryezes ku zonjusha Bennet po pergatiste çajin dhe Elizabeta po hidhte kafenë, në një bashkim aq të ngushtë, sa nuk kishte asnje vend bosh prane saj ku te mund te futej një karrige. Dhe kur zoterinjte u afruan, njera nga vajzat u ngjesh edhe më shumë pranë saj dhe tha me pëshpërimë:

"Burrat nuk do te vijne te na ndajne, jam e vendosur. Nuk na duhet asnjëri prej tyre; apo jo?"

Darci u largua drejt nje pjese tjeter te dhomës. Ajo e ndoqi me sy, pati zili çdo njeri me te cilin ai foli, mezi pati durim t'i ndihmonte te tjeret me kafe dhe pastaj u zemërua me veten që ishte kaq budallaqe!

"Një burre që është refuzuar një herë! Si mund të isha ndonjehere aq e marre sa te prisja perteritjen e dashurisë së tij?

A ka ndonje nga meshkujt që nuk do të protestonte kundër një dobesie te tille si nje propozim i dyte per te njejten grua? Nuk ka poshtërim më të urryer për ndjenjat e tyre."

Megjithate, ajo u gjallerua pak kur ai e solli vete filxhanin e kafesë; dhe ajo e shfrytëzoi rastin për të thënë:

"A eshtë ende motra juaj në Pemberley?"

"Po; do te qendroje atje deri për Krishtlindje."

"Dhe krejt vetem? A jane larguar te gjithe miqtë e saj?"

"Zonja Annesley është me të. Të tjerët kanë shkuar në Scarborough prej tri javësh."

Ajo nuk mundi te mendonte asgjë tjetër për të thënë; por nëse ai do te kishte dashur te bisedonte me të, mund të kishte pasur me shume sukses. Megjithate, ai qendroi pranë saj për disa minuta ne heshtje; dhe me ne fund, kur vajza e re i pëshpëriti perseri Elizabetes, ai u largua.

Kur u hoqen gjërat e çajit dhe u vendosën tryezat e letrave, zonjat u ngritën të gjitha; dhe Elizabeta shpresonte se së shpejti ai do t'i afrohej, kur te gjitha shpresat iu permbysen, pasi e pa të binte viktimë e lakmisë së nënës së saj për lojtarë whist-i dhe pas pak çastesh te ulej me pjesën tjetër të shoqërisë. Tani ajo humbi çdo pritje kënaqësie. Ata ishin të mbyllur për mbrëmjen në tryeza të ndryshme; dhe nuk i mbetej tjeter shprese veçse syte e tij të ktheheshin aq shpesh nga ana e saj e dhomes, sa ta bënin të luante po aq pa sukses sa vete ajo.

Zonja Bennet kishte menduar t'i mbante dy zoterinjte e Netherfield-it per darkën e vonë; por karroca e tyre, fatkeqësisht, ishte porositur para të tjerave dhe ajo nuk pati mundësi t'i ndalte.

"Epo, vajza," tha ajo sapo mbeten vetëm, "çfarë thoni për ditën? Mendoj se gjithçka shkoi jashtëzakonisht mirë, ju siguroj. Darka ishte gatuar po aq mire sa çdo darke qe kam pare ndonjeherë. Mishi i drerit ishte pjekur tamam - dhe te gjithë thanë se s'kishin parë kurrë një kofshë kaq të majme. Supa ishte pesëdhjete herë më e mirë se ajo që patëm te Lucasët javën e kaluar; madje edhe zoti Darci pranoi se thëllëzat ishin bërë jashtëzakonisht mirë; dhe besoj se ai ka te paktën dy ose tre kuzhinierë francezë. Dhe, Xhejni ime e dashur, s'te kam pare kurre me të bukur. Edhe zonja Long e tha këtë, sepse e pyeta nëse nuk mendonte ashtu. Dhe çfare mendoni se tha tjeter? 'Ah! Zonja Bennet, me ne fund do ta kemi ne Netherfield!' E tha vertet. Mendoj se zonja Long është krijesa më e mirë që ka jetuar ndonjeherë - dhe mbesat e saj jane vajza shume te sjellshme dhe aspak të bukura: më pëlqejnë jashtëzakonisht."

Me pak fjale, zonja Bennet ishte ne humor shume te lartë: kishte pare mjaft nga sjellja e Binglit ndaj Xhejnit per t'u bindur se më ne fund do ta fitonte atë; dhe pritshmeritë e saj për përfitime për familjen, kur ishte ne humor te mire, shkonin aq larg pertej arsyes, sa u zhgënjye krejt që nuk e pa të nesërmen përsëri aty për t'i bërë propozimin.

"Ka qene nje dite shume e këndshme," i tha zonjusha Bennet Elizabetës. "Shoqeria dukej kaq mirë e zgjedhur, kaq e pershtatshme me njera-tjetrën. Shpresoj të takohemi shpesh përsëri."

Elizabeta buzëqeshi.

"Lizi, nuk duhet ta besh kete. Nuk duhet te me dyshosh. Më lëndon. Te siguroj se tani kam mesuar ta shijoj bisedën e tij si të nje te riu te kendshem dhe te arsyeshëm, pa pasur ndonjë dëshirë përtej kësaj. Jam krejt e bindur, nga sjellja e tij tani, se ai kurre nuk kishte ndonje qellim te fitonte dashurine time. Thjesht është i bekuar me më shumë ëmbëlsi në sjellje dhe me një dëshirë më të fortë për t'u pëlqyer të gjithëve sesa çdo burrë tjetër."

"Ti je shumë mizore," tha e motra, "nuk më lejon të buzëqesh dhe më shtyn ta bëj çdo çast."

"Sa e veshtirë është në disa raste të të besojnë! Dhe sa e pamundur ne te tjera! Por pse do te doje te me bindje se ndiej me shume nga sa pranoj?"

"Kjo është një pyetje që mezi di si t'i përgjigjem. Të gjithë duam të mësojmë të tjerët, ndonëse mund të mësojmë vetëm gjera që nuk ia vlejne te dihen. Më fal; dhe nese këmbëngul në indiferencen tende, mos më bej më te besuarën tënde."

Kapitulli 55

Pak ditë pas kësaj vizite, zoti Bingli erdhi perseri, dhe këtë herë vetem. Miku i tij ishte nisur ate mengjes per ne Londër, por do të kthehej në shtëpi pas dhjetë ditësh. Ai gëndroi me ta më shumë se një orë dhe ishte në humor jashtëzakonisht të mirë. Zonja Bennet e ftoi të darkonte me ta; por, me shumë shprehje keqardhjeje, ai pranoi se ishte i zënë diku tjetër.

"Heren tjeter qe te vini," tha ajo, "shpresoj te kemi më shumë fat.

Ai do te ishte veçanerisht i lumtur ne çdo kohë, e kështu me radh; dhe, nëse ajo do t'i jepte leje, do të përfitonte nga rasti i parë për t'i vizituar.

"A mund te vini neser?"

Po, nuk kishte asnje angazhim per nesër; dhe ftesa e saj u pranua me shumë gatishmëri.

Ai erdhi, dhe aq heret, sa asnjera nga zonjat nuk ishte veshur ende. Zonja Bennet vrapoi ne dhomen e vajzave, me rrobën e mengjesit dhe me flokët gjysmë të rregulluara, duke thirrur:

"E dashura ime Xhejn, nxito dhe zbrit poshte. Ka ardhur - zoti Bingli ka ardhur. Vertet ka ardhur. Nxito, nxito. Hajde, Sarah, eja te zonjusha Bennet këtë çast dhe ndihmoje të veshë fustanin. Mos u merr me floket e Lizzit."

"Do te zbresim sa me shpejt që të mundemi," tha Xhejni; "por mendoj se Kiti eshte me perpara se ne, sepse ka gjysme ore që ka shkuar lart."

"Oh! ne djall Kiti! ç'pune ka ajo me ketë? Hajde, shpejt, shpejt! Ku eshte shiriti yt, e dashur?"

Por kur nena u largua, Xhejni nuk pranoi te zbriste pa një nga motrat e saj.

I njejti ankth per t'i lënë vetëm u duk përsëri në mbrëmje. Pas çajit, zoti Bennet u terhoq ne bibliotekë, siç e kishte zakon, dhe

Meri u ngjit lart te instrumenti i saj. Dy nga pesë pengesat u hoqën kështu; zonja Bennet gëndroi ulur, duke parë dhe duke u shkelur syrin Elizabetes dhe Katerines per një kohë të gjatë, pa berë asnje pershtypje tek ato. Elizabeta nuk donte ta vinte re; dhe kur me ne fund Kiti e vuri re, tha me pafajesi:

"Çfarë ke, mama? Pse me shkel syrin vazhdimisht? Çfarë duhet tëbëj?"

"Asgjë, bije, asgje. Nuk po te shkelja syrin ty."

Pastaj qëndroi e qetë edhe pesë minuta të tjera; por, e paaftë të shperdoronte një rast kaq te çmuar, u ngrit papritur dhe, duke i thënë Kitit:

"Eja këtu, e dashur, dua të flas me ty," e nxori jashtë dhoms. Xhejni i hodhi menjehere Elizabetes nje veshtrim që shprehte sikletin e saj nga një plan i tillë dhe lutjen që të mos i nënshtrohej. Pas pak minutash, zonja Bennet e hapi gjysmë derën dhe thirri:

"Lizi, e dashur, dua te flas me ty."

Elizabeta u detyrua të dilte.

"Mund t'i leme po aq mire vetem, e di," tha nëna e saj sapo ajo doli ne korridor. "Kiti dhe une po shkojme lart te rrime në dhomen time te veshjes.'

Elizabeta nuk u perpoq te arsyetonte me të ëmën, por qëndroi qetësisht në korridor derisa ajo dhe Kiti u zhdukën nga sytë; pastaj u kthye ne sallon.

Planet e zonjes Bennet per atë ditë nuk patën sukses. Bingli ishte gjithçka që mund të ishte i këndshëm, përveçse i dashuri i shpallur i së bijës. Lehtësia dhe gëzimi i tij e bënin një shtesë shume te këndshme ne shoqerinë e mbrëmjes; dhe ai duroi me shume vetepermbajtje zellin e pamend të nënës, si edhe dëgjoi të gjitha vërejtjet e saj të kota me një përmbajtje dhe kontroll të fytyres qe vajza i vlerësoi veçanërisht.

Ai pothuajse nuk kishte nevoje per ftesë që të qëndronte për darkën e vonë; dhe para se të largohej, u bë një marrëveshje, kryesisht falë tij dhe zonjës Bennet, që të vinte të nesërmen në mëngjes per te gjuajtur me t shoqin.

Pas asaj dite, Xhejni nuk foli me per indiferencën e saj. Asnjë fjalë nuk u tha mes motrave per Binglin; por Elizabeta shkoi ne shtrat me bindjen e lumtur se gjithcka duhej te perfundonte shpejt, nëse zoti Darci nuk kthehej brenda kohës së caktuar. Megjithate, seriozisht, ajo ishte mjaft e bindur se e gjithë kjo duhej të kishte ndodhur me pelqimin e atij zotërie.

Bingli ishte i përpiktë në takimin e tij; dhe ai me zotin Bennet e kaluan mengjesin se bashku, siç ishte rene dakord. Ky i fundit ishte shume me i kendshëm nga sa priste shoku i tij. Te Bingli nuk kishte asgje mendjemadhe apo te marrë që mund të provokonte talljen e tij, ose ta neveriste deri ne heshtje; dhe ai ishte me komunikues dhe më pak i çuditshëm se ç'e kishte parë ndonjeherë tjetri. Bingli, natyrisht, u kthye me të për darkë; dhe në mbrëmje shpikja e zonjs Bennet u vu përsëri në punë për t'i larguar te gjithë nga ai dhe e bija. Elizabeta, e cila kishte nje letër per te shkruar, hyri ne dhomen e mengjesit per kete qellim menjehere pas çajit; sepse, meqe te tjeret do të uleshin të gjithë per te luajtur letra, nuk kishte pse te nevojitej për të penguar planet e se ëmës.

Por kur u kthye ne sallon, pasi mbaroi letrën, pa me habi të pafund se kishte arsye te frikësohej se e ëma kishte qenë tepër e zgjuar per te. Me te hapur deren, vuri re te motrën dhe Binglin që gendronin se bashku pranë oxhakut, sikur të ishin përfshirë në një bisedë serioze; dhe edhe po të mos kishte lindur asnjë dyshim nga kjo, fytyrat e të dyve, kur u kthyen me ngut dhe u larguan nga njeri-tjetri, do ta kishin treguar te gjithën. Gjendja e tyre ishte mjaft e sikletshme; por e saj, mendoi ajo, ishte edhe me e keqe. Asnjeri nuk tha asnje fjalë; dhe Elizabeta ishte gati te largohej përsëri, kur Bingli, i cili, ashtu si tjetra, ishte ulur, u ngrit papritur dhe, pasi i peshpëriti disa fjalë së motrës, doli me nxitim nga dhoma.

Xhejni nuk mund te kishte fshehtesi ndaj Elizabetes, kur besimi do t'i jepte kenaqesi; dhe, duke e perqafuar menjeherë, pranoi me emocionin më të gjallë se ishte krijesa më e lumtur në botë.

"Është tepër!" shtoi ajo, "shumë më tepër seç meritoj. Oh, pse nuk jane te gjithe po aq te lumtur?"

Urimet e Elizabetes iu dhanë me sinqeritet, ngrohtesi dhe gëzim që fjalët mezi mund t'i shprehnin. Çdo fjali mirësie ishte një burim i ri lumturie per Xhejnin. Por ajo nuk e lejoi veten te rrinte me te motrën, as të thoshte gjysmën e atyre që mbeteshin për t'u thënë për momentin.

"Duhet te shkoj menjëherë te nëna," thirri ajo. "Nuk do të luaja me shqetësimin e saj të dashur për asgjë në botë, as nuk do ta lejoja ta degjonte nga dikush tjeter perveç meje. Ai ka shkuar tashme te babai. Oh, Lizi, të dish se ajo që kam per të treguar do t'i jap kaq shumë kënaqësi gjithë familjes sime të dashur! Si do ta përballoj kaq shumë lumturi?"

Pastaj nxitoi te nena e saj, e cila e kishte shpërndarë qëllimisht lojen e letrave dhe rrinte lart me Kitin.

Elizabeta, e mbetur vetëm, tani buzëqeshi me shpejtësinë dhe lehtësinë me të cilën më në fund u zgjidh një çshtje që u kishte shkaktuar aq shumë muaj pritjeje dhe shqetësimi.

"Dhe ky," tha ajo, "qenka fundi i gjithe kujdesit te ankthshëm të mikut te tij! i gjithe genjeshtrave dhe kurtheve te motrës së tij! fundi me i lumtur, me i mençur dhe me i arsyeshem!"

Pas pak minutash iu bashkua Bingli, biseda e te cilit me të atin kishte qenë e shkurtër dhe e drejtpërdrejtë.

"Ku eshte motra juaj?" tha ai me nxitim, sapo hapi derën.

"Me nënën time lart. Do të zbresë pas pak, mendoj."

Ai mbylli deren dhe, duke iu afruar, kerkoi urimet dhe dashurine e nje motre. Elizabeta shprehu me ndershmëri dhe me gjithë zemer kënaqesinë e saj për lidhjen e tyre të ardhshme familjare. Ata shtrënguan duart me shumë përzemërsi; dhe pastaj, derisa motra e saj zbriti, ajo duhej të dëgjonte gjithçka që ai kishte per të thënë mbi lumturinë e vet dhe përsosmëritë e Xhejnit; dhe, pavaresisht se ai ishte nje i dashuruar, Elizabeta vertet besonte se te gjitha pritjet e tij per lumturi kishin nje themel të arsyeshëm, sepse mbështeteshin te kuptimi i shkëlqyer dhe prirja edhe me e shkelqyer e Xhejnit, si edhe te ngjashmëria e pergjthshme e ndjenjave dhe shijeve mes saj dhe atij.

Ishte një mbrëmje me gëzim të pazakontë për të gjithë; qetësia e mendjes se zonjushes Bennet i dha fytyres se saj një shkëlqim të

ëmbël gjallërie, që e bënte të dukej më e bukur se kurrë. Kiti buzëqeshte dhe shpresonte se rradha e saj do te vinte shpejt. Zonja Bennet nuk mund ta jepte pëlqimin e saj, apo ta shprehte miratimin me fjalë mjaftueshëm të ngrohta për të kënaqur ndjenjat e veta, megjithëse foli me Binglin per asgjë tjetër për gjysmë ore; dhe kur zoti Bennet iu bashkua në darkën e vonë, zëri dhe sjellja e tij treguan qartë sa vërtet i lumtur ishte.

Megjithatë, asnje fjalë nuk i doli nga goja në lidhje me këtë, derisa vizitori u largua per natën; por sapo ai iku, u kthye nga e bija dhe tha:

"Xhejn, te pergezoj. Do të jesh një grua shumë e lumtur."

Xhejni shkoi menjehere tek ai, e puthi dhe e falënderoi për mirësinë e tij.

"Ti je vajzë e mirë," iu përgjigj ai, "dhe më jep shumë kënaqësi mendimi se do te vendosesh kaq lumturisht. Nuk kam asnjë dyshim se do te shkoni shume mirë bashkë. Temperamentet tuaja nuk janë aspak te ndryshme. Jeni të dy kaq të gatshëm të përshtateni, sa asgjë nuk do të vendoset kurrë; kaq të butë, sa çdo shërbëtor do t'ju mashtrojë; dhe kaq bujarë, sa gjithmonë do të shpenzoni më shumë se të ardhurat tuaja."

"Shpresoj të mos ndodhë kështu. Pakujdesia ose mendjelehtësia në çështjet e parave do të ishte e pafalshme për mua."

"Te shpenzojne me shumë se te ardhurat! I dashur zoti Bennet," thirri e shoqja, "çfare po thua? Ai ka kater ose pese mije ne vit, dhe ndoshta edhe me shume."

Pastaj, duke iu drejtuar së bijës:

"Oh, Xhejni ime e dashur, e dashur, jam kaq e lumtur! Jam e sigurt se nuk do te mbyll sy gjithe natën. E dija si do të shkonte. Gjithmonë kam thënë se kështu duhej të përfundonte. Isha e sigurt se nuk mund te ishe kaq e bukur per asgjë! Më kujtohet, sapo e pashe, kur erdhi per here te pare ne Hertfordshire vitin e kaluar, mendova sa e mundshme ishte që ju të bashkoheshit. Oh, ai eshte i riu me i bukur qe eshte pare ndonjeherë!"

Wickham, Lidia, u harruan te gjithe. Xhejni ishte, pa asnjë konkurrencë, fëmija i saj i preferuar. Në atë çast nuk i interesonte askush tjeter. Motrat e saj më të vogla shpejt filluan t'i kerkonin favore per gjera që mund t'ua siguronte në të ardhmen.

Meri kërkoi perdorimin e bibliotekës në Netherfield; dhe Kiti iu lut shume per disa ballo atje çdo dimër.

Që nga ajo kohë, Bingli, natyrisht, ishte vizitor i përditshëm në Longbourn; vinte shpesh para mengjesit dhe gjithmone qendronte deri pas darkës se vonë; perveç rasteve kur ndonjë fqinj barbar, që nuk mund te urrehej mjaftueshëm, i kishte bërë nje ftese per darke, te cilën ai e ndiente te detyruar ta pranonte.

Elizabeta tani kishte pak kohë për bisedë me të motrën; sepse kur ai ishte i pranishem, Xhejni nuk kishte vemendje per askend tjetër; por ajo e gjente veten mjaft të dobishme për të dy në ato orë ndarjeje qe ndonjeherë duhej të ndodhnin. Në mungesë të Xhejnit, ai gjithmone i afrohej Elizabetes per kënaqesinë e të folurit per të; dhe kur Bingli ikte, Xhejni kërkonte vazhdimisht të njëjtën mënyrë lehtësimi.

"Ai me ka berë kaq të lumtur," tha ajo një mbrëmje, "duke më treguar se nuk kishte ditur fare që unë isha në qytet pranverën e kaluar! Nuk e kisha besuar te mundur."

"E dyshoja këtë," iu përgjigj Elizabeta. "Por si e shpjegoi?"

"Duhet te kete qenë vepër e motrave të tij. Ato sigurisht nuk ishin mike te njohjes së tij me mua, gjë që nuk mund ta quaj të çuditshme, sepse në shumë drejtime ai mund të kishte zgjedhur shumë më me përfitim. Por kur të shohin, siç besoj se do të shohin, se vellai i tyre është i lumtur me mua, do të mësojnë të pajtohen, dhe ne do të jemi persëri n marrëdhënie të mira; ndonese nuk mund te jemi me kurre ato qe ishim dikur per njëra-tjetrën."

"Kjo eshte fjalia më e pafalshme," tha Elizabeta, “që të kam dëgjuar ndonjëherë të thuash. Vajzë e mirë! Do të më mërziste vërtet të të shihja përsëri viktimë të dashamirësisë së shtirur të zonjushës Bingli.'

"A do ta besoje, Lizi, se kur shkoi në qytet ne nëntorin e kaluar ai vertet me donte, dhe asgje tjeter përveç bindjes se unë isha indiferente nuk do ta kishte penguar te kthehej persëri?"

"Bëri një gabim të vogël, pa dyshim; por kjo i bën nder modestisë se tij."

Kjo, natyrshem, solli nje lavderim te gjate nga Xhejni per përulësinë e tij dhe për vlerën e vogël që ai u jepte cilësive të veta te mira.

Elizabeta u kënaq kur pa se ai nuk e kishte zbuluar ndërhyrjen e mikut të tij; sepse, ndonëse Xhejni kishte zemrën më bujare dhe

më falëse në botë, ajo e dinte se kjo ishte një rrethanë që patjetër do ta paragjykonte kundër tij.

"Unë jam padyshim krijesa më me fat që ka ekzistuar ndonjeherë!" thirri Xhejni. "Oh, Lizi, pse jam veçuar unë nga familja ime dhe jam bekuar mbi te gjitha? Sikur të të shihja edhe ty po aq te lumtur! Sikur te kishte edhe nje burre te tille per ty!"

"Sikur te me jepje dyzet burra te tille, une kurrë nuk do të isha aq e lumtur sa ti. Derisa te kem natyren tënde, mirësinë tënde, nuk mund te kem lumturine tende. Jo, jo, me ler te kujdesem vetë për veten; dhe ndoshta, nëse kam shumë fat, mund të takoj me kohë ndonje zotëri Collins tjetër."

Gjendja e puneve ne familjen Bennet nuk mund të mbetej gjatë sekret. Zonja Bennet kishte privilegjin t'ia peshperiste zonjes Philips, dhe ajo guxoi, pa asnje leje, te bente te njejten gje me të gjithe fqinjet ne Meryton.

Bennetët u shpallën shpejt si familja më me fat në botë; edhe pse vetëm pak javë me parë, kur Lidia kishte ikur per herë të parë, të gjithë kishin provuar se ata ishin te destinuar për fatkeqësi.

Kapitulli 56

Një mëngjes, rreth një javë pasi ishte bërë fejesa e Binglit me Xhejnin, ndersa ai dhe grate e familjes po rrinin së bashku në dhomen e ngrenies, vemendja e tyre u terhoq papritur nga dritarja prej zhurmes së nje karroce; dhe panë nje karrocë me kater kuaj qe po ngjitej neper lendine. Ishte teper herët ne mengjes per vizitorë; per me teper, pajisja nuk i ngjante asaj të

ndonjerit prej fqinjeve. Kuajt ishin kuaj poste; dhe as karroca, as livreja e sherbetorit qe i paraprinte, nuk u ishin te njohura. Megjithate, meqe ishte e sigurt se dikush po vinte, Bingli e bindi menjëherë zonjushën Bennet të shmangte bezdinë e një hyrjeje të tillë dhe të dilte me të për një shëtitje në shkurret. Ata u nisën të dy; dhe hamendësimet e tri të tjerave vazhduan, ndonëse me pak kënaqësi, derisa dera u hap dhe vizitorja hyri. Ishte zonja Katerina de Bourgh.

Sigurisht, të gjitha kishin ndër mend të habiteshin; por habija e tyre e tejkaloi çdo pritje; dhe nga ana e zonjës Bennet dhe Kitit, megjithëse ajo ishte krejt e panjohur për to, ishte madje më e vogël se ajo që ndjeu Elizabeta.

Ajo hyri ne dhome me nje pamje edhe më të ashpër se zakonisht, nuk iu përgjigj përshëndetjes së Elizabetës veçse me një përkulje të lehtë të kokës, dhe u ul pa thënë asnjë fjalë. Elizabeta ia kishte përmendur emrin së ëmës sapo hyri zonja e lartë, megjithëse nuk ishte bërë asnje kërkese per prezantim.

Zonja Bennet, e gjitha e mahnitur, por edhe e ledhatuar nga prania e nje mysafireje me kaq rendesi te larte, e priti me mirësjelljen më të madhe. Pasi qëndroi një çast në heshtje, ajo i tha Elizabetes, shume ftohte:

"Shpresoj te jeni mirë, zonjusha Bennet. Kjo zonjë, besoj, është nëna juaj?"

Elizabeta iu përgjigj shumë shkurt se po.

"Dhe ajo, besoj, eshtë një nga motrat tuaja?"

"Po, zonjë," tha zonja Bennet, e kënaqur që po fliste me një zonjë Katerinë. "Ajo është vajza ime e parafundit. Më e vogla është martuar së fundmi, dhe më e madhja është diku jashtë, duke shëtitur me një të ri që, besoj, së shpejti do të bëhet pjesë e familjes."

"Keni një park shumë te vogël këtu," tha zonja Katerinë, pas një heshtjeje të shkurtër.

"Nuk eshte asgje në krahasim me Rosingsin, zonja ime, e besoj; por, ju siguroj, eshte shume me i madh se ai i ser William Lucasit.

"Kjo duhet të jetë një dhomë ndenjeje shumë e papërshtatshme për mbrëmjet e verës: dritaret janë krejt nga perëndimi."

Zonja Bennet e siguroi se ata nuk rrinin kurrë aty pas darkës; dhe pastaj shtoi:

"A mund te marr guximin te pyes zonjerine tuaj nese zoti dhe zonja Collins ishin mirë kur i latë?"

"Po, shumë mirë. I pashë mbrëmë para dy netësh."

Elizabeta tani priste qe ajo te nxirrte një letër për të nga Charlotte, pasi kjo dukej arsyeja e vetme e mundshme e vizitës se saj. Por asnje letër nuk doli, dhe ajo mbeti krejt e hutuar.

Zonja Bennet, me shume miresjellje, iu lut zonjes së larte të merrte diçka për t'u freskuar; por zonja Katerinë, me vendosmëri të madhe dhe jo me shumë edukatë, refuzoi të hante çfaredo. Pastaj, duke u ngritur, i tha Elizabetës:

"Zonjusha Bennet, me duket se ne njerën anë të lëndinës suaj kishte një lloj pyllthi të vogël, jo të pakëndshëm. Do të doja të beja një shetitje aty, nese me nderoni me shoqërinë tuaj."

"Shko, e dashur," thirri e ema, "dhe tregoja zonjes se larte shëtitoret e ndryshme. Mendoj se do t'i pëlqejë vetmia."

Elizabeta iu bind; dhe, duke vrapuar ne dhomen e saj per ombrellën e diellit, e shoqëroi mysafiren e saj fisnike poshtë. Ndersa kalonin neper korridor, zonja Katerine hapi dyert e dhomes se ngrenies dhe te sallonit, dhe pasi i veshtroi shkurt, i shpalli dhoma me pamje të pranueshme, pastaj vazhdoi rrugën.

Karroca e saj gendronte ende te dera, dhe Elizabeta pa se zonja ge e shoqeronte ishte brenda saj. Ato vazhduan në heshtje pergjatë shtegut me zhavorr që çonte te pyllthi; Elizabeta ishte e vendosur të mos bënte asnjë përpjekje për bisedë me një grua që tani ishte më e pacipë dhe më e pakëndshme se zakonisht. "Si munda valle ta mendoja ndonjeherë të ngjashme me nipin e saj?" tha ajo me vete, ndersa i shikonte fytyren.

Sapo hynë në pyllthin e vogël, zonja Katerinë filloi kështu:

"Nuk mund të jeni aspak ne mëdyshje, zonjusha Bennet, për të kuptuar arsyen e ardhjes sime këtu. Zemra juaj, ndërgjegija juaj, duhet t'ju tregoje pse kam ardhur."

Elizabeta e pa me habi të sinqertë.

"Vërtet, gaboheni, zonjë; nuk kam qenë aspak në gjendje ta shpjegoj nderin ge po ju shoh këtu."

"Zonjusha Bennet," u pergjigj zonja e lartë me ton të zemëruar, "duhet ta dini se une nuk jam mesuar te tallem. Por, sado e pasinqertë të zgjidhni të jeni, nuk do të më gjeni të tillë. Karakteri im eshte vlersuar gjithmone per sinqeritet dhe çiltersi; dhe ne nje çeshtje me kaq rëndësi si kjo, sigurisht nuk do të largohem prej tyre. Dy dite me parë me arriti një lajm tepër shqetësues. Më thanë se jo vetëm motra juaj ishte pranë një martese shumë të favorshme, por se edhe ju - se zonjusha Elizabeta Bennet - me shumë gjasa së shpejti do të bashkoheshit me nipin tim - me vetë nipin tim, zotin Darci. Megjithëse e di se kjo duhet të jetë nje genjeshtër skandaloze, megjithëse nuk do ta fyja aq shumë sa te mendoja se mund te ishte e vertetë, vendosa menjëherë të nisem për në këtë vend, që t'ju bëj të njohura ndjenjat e mia."

"Nese e besonit te pamundur te ishte e vërtetë," tha Elizabeta, duke u skuqur nga habia dhe perbuzja, "çuditem që morët mundimin të vini kaq larg. Çfarë synonte zonjeria juaj me këtë?"

"Të kerkoja menjeherë që një lajm i tillë të përgënjeshtrohej kudo."

"Ardhja juaj ne Longbourn, per te pare mua dhe familjen time," tha Elizabeta ftohte, "do te jete me teper një konfirmim i tij - nese vërtet ekziston një thashethem i tillë."

"Nese! Pra bëni sikur nuk dini gjë për të? A nuk është perhapur me kujdes nga ju vete? A nuk e dini se nje lajm i tille po qarkullon?"

"Nuk kam dëgjuar kurrë pr të."

"Dhe a mund te deklaroni po ashtu se nuk ka asnjë bazë për të?"

"Nuk pretendoj te kem te njejten çiltersi si zonjeria juaj. Ju mund te beni pyetje të cilave unë nuk zgjedh t'u pergjigjem."

"Kjo nuk mund te durohet. Zonjusha Bennet, këmbëngul të marr nje pergjigje. A ju ka berë ai - a ju ka bërë nipi im - një propozim martese?"

"Zonjëria juaj e ka shpallur të pamundur."

"Duhet të jetë e tillë; duhet të jetë, për sa kohë ai ruan arsyen. Por dredhitë dhe joshjet tuaja mund ta kene berë, në një çast marrezie, te harrojë çfar i detyrohet vetes dhe gjithë familjes së tij. Mund ta keni mashtruar."

"Nëse e kam bërë, do të jem personi i fundit që do ta pranojë."

"Zonjusha Bennet, a e dini kush jam unë? Nuk jam mësuar me nje gjuhë te till. Jam pothuajse e afermja më e afërt që ai ka në bote dhe kam te drejte te di cdo gje per ceshtjet e tij me te rëndësishme."

"Por ju nuk keni te drejte te dini te miat; dhe as një sjellje e tillë nuk do të më bëje ndonjëherë të jem e hapur."

"Më kuptoni drejt. Kjo martesë, për të cilën keni paturpësinë të synoni, nuk mund te ndodhe kurrë. Jo, kurrë. Zoti Darci eshtë i destinuar per vajzën time. Tani, çfare keni per të thënë?"

"Vetëm këtë: nëse është kështu, nuk keni arsye të mendoni se ai do të më bëjë mua një propozim."

Zonja Katerinë hezitoi për një çast dhe pastaj u përgjigj:

"Lidhja mes tyre eshte e nje lloji te veçante. Që ne foshnjeri janë menduar per njeri-tjetrin. Ishte dëshira më e madhe e nënës së tij, si edhe e nënes së saj. Që kur ishin në djep, ne planifikonim bashkimin e tyre; dhe tani, pikerisht ne çastin kur deshirat e të dy motrave do te permbusheshin, martesa e tyre do te pengohet nga nje vajzë me origjinë inferiore, pa rëndësi në botë dhe krejt pa lidhje me familjen? Nuk keni asnje respekt per deshirat e miqve te tij - per lidhjen e heshtur me zonjushën de Bourgh? A jeni e zhveshur nga çdo ndjenje miresjelljeje dhe delikatese? A nuk me degjuat kur thashë se ai ishte destinuar per kushërirën e tij që në orët e para të jetës?"

"Po; dhe e kisha degjuar edhe me parë. Por ç'lidhje ka kjo me mua? Nese nuk ka kundërshtim tjeter per martesën time me nipin tuaj, sigurisht nuk do të ndalohem prej saj vetëm duke ditur se nena dhe halla e tij dëshironin ta martonin me zonjushën de Bourgh. Ju te dyja betë gjithçka që mundët për ta planifikuar atë martesë. Përfundimi i saj varej nga të tjerë. Nëse zoti Darci nuk është i lidhur me nder apo prirje me kushërirën e tij, pse të mos bejë nje zgjedhje tjetër? Dhe nëse unë jam ajo zgjedhje, pse të mos e pranoj?"

"Sepse nderi, rregulli, maturia - madje interesi - e ndalojnë. Po, zonjusha Bennet, interesi; sepse mos prisni të pranoheni nga familja apo miqte e tij, nese veproni qellimisht kunder dëshires se te gjithëve. Do të kritikoheni, përbuzheni dhe nënçmoheni nga kushdo qe lidhet me të. Lidhja juaj do të jetë turp; emri juaj nuk do te permendet kurrë nga asnjëri prej nesh."

"Këto janë fatkeqësi të rënda," u përgjigj Elizabeta. "Por gruaja e zotit Darci duhet të ketë aq shumë burime të jashtëzakonshme lumturie te lidhura me pozitën e saj, sa qe, ne pergjithësi, nuk do të kishte arsye të ankohej."

"Vajzë kokëfortë dhe kryeneçe! Më vjen turp për ju! A është kjo mirënjohja juaj për vëmendjen që ju tregova pranverën e kaluar? Nuk më detyroheni asgjë për këtë? Ulemi. Duhet ta kuptoni, zonjusha Bennet, se kam ardhur këtu me vendosmërinë për të arritur qellimin tim; dhe nuk do te bindem te heq dorë prej tij. Nuk jam mesuar t'u nenshtrohem tekave të askujt. Nuk kam qenë në zakon të pranoj zhgënjime."

"Kjo e bën gjendjen e zonjërisë suaj tani më të dhimbshme; por nuk do te kete asnje efekt tek unë."

"Nuk do te më ndërprisni! Më dëgjoni në heshtje. Vajza ime dhe nipi im jane krijuar per njeri-tjetrin. Nga ana e nenes, ata rrjedhin nga e njejta linjë fisnike; dhe nga ana e babait, nga familje të respektuara, të nderuara dhe të lashta, ndonëse pa tituj. Pasuritë e tyre nga të dyja anët janë madhështore. Ata janë të destinuar per njeri-tjetrin nga zeri i çdo anetari te familjeve te tyre; dhe çfarë do t'i ndajë? - pretendimet e ngritura te nje vajze pa familje, pa lidhje dhe pa pasuri! A mund te durohet kjo? Por nuk duhet, nuk do te ndodhë! Nëse do të ishit e vetëdijshme për të mirën tuaj, nuk do të dëshironit të dilnit nga rrethi ku jeni rritur."

"Duke u martuar me nipin tuaj, nuk do ta konsideroja veten se po dilja nga ai rreth. Ai eshte zoteri; unë jam bijë zotërie; deri këtu jemi të barabartë."

"E vertetë. Ju jeni bije zotërie. Por çfarë ishte nëna juaj? Kush janë xhaxhallarët dhe hallat tuaja? Mos me mendoni të paditur per gjendjen e tyre."

"Çfaredo qofshin lidhjet e mia," tha Elizabeta, "nese nipi juaj nuk ka kundershtim ndaj tyre, ato nuk kanë pse t'ju shqetësojnë ju."

"Më thoni njëherë e mirë, a jeni e fejuar me të?"

Megjithese Elizabeta nuk do t'i ishte pergjigjur kesaj pyetjeje vetem per te kenaqur zonjën Katerinë, ajo nuk mundi të mos thoshte, pas një çasti mendimi:

"Nuk jam."

Zonja Katerinë dukej e kënaqur.

"Dhe a do të më premtoni se nuk do të hyni kurrë në një lidhje te tille?"

"Nuk do te bej asnjë premtim të tillë."

"Zonjusha Bennet, jam e tronditur dhe e habitur. Prisja te gjeja një vajzë më të arsyeshme. Por mos e mashtroni veten duke besuar se do te terhiqem ndonjehere. Nuk do te largohem pa më dhënë sigurinë që kërkoj."

"Dhe sigurisht nuk do t'jua jap kurre. Nuk mund te frikësohem për diçka kaq krejtësisht të paarsyeshme. Zonjëria juaj dëshiron qe zoti Darci te martohet me vajzën tuaj; por a do ta bënte premtimi im martesën e tyre më të mundshme? Duke supozuar se ai eshte i lidhur me mua, a do ta bente refuzimi im të deshironte t'ia ofronte doren kusherires së tij? Më lejoni t'ju them, zonja Katerinë, se argumentet me të cilat keni mbështetur këtë kërkesë të jashtëzakonshme kanë qenë po aq të kota sa vetë kërkesa ishte e pamatur. E keni kuptuar shumë gabim karakterin

tim, nese mendoni se mund të ndikohem nga bindje të tilla. Sa mund ta miratojë nipi juaj ndërhyrjen tuaj në punët e tij, nuk e di; por ju sigurisht nuk keni te drejtë të ndërhyni në të miat. Prandaj ju lutem të mos më shqetësoni më për këtë çështje."

"Jo kaq shpejt, nese ju lutem. Nuk kam mbaruar aspak. Te gjitha kundrshtimeve që kam paraqitur, kam edhe një tjetër për të shtuar. Nuk jam e panjohur me hollësitë e arratisjes së turpshme te motres suaj me të vogël. E di gjithçka; se martesa e atij të riu me te ishte një pune e sajuar me zor, në kurriz të babait dhe xhaxhait tuaj. Dhe një vajzë e tillë do të bëhet motra e nipit tim? Burri i saj, qe është biri i kujdestarit të babait të tij të ndjerë, do te behet vellai i tij? Qiell e tokë! - çfarë po mendoni? A do të ndoten keshtu hijet e Pemberlit?"

"Tani nuk keni me asgje per te thenë," u pergjigj ajo me zemërim. "Më keni fyer në çdo mënyrë të mundshme. Ju lutem më lejoni të kthehem në shtëpi."

Dhe u ngrit teksa fliste. Zonja Katerinë u ngrit gjithashtu dhe ato u kthyen pas. Zonja e lartë ishte teper e zemëruar.

"Nuk keni asnje respekt, atëherë, për nderin dhe reputacionin e nipit tim! Vajzë e pandjeshme dhe egoiste! A nuk mendoni se nje lidhje me ju do ta turperonte në syte e gjithë botës?"

"Zonja Katerine, nuk kam me asgje per te thenë. Ju i dini ndjenjat e mia."

"Pra jeni e vendosur ta keni?"

"Nuk kam thene asgje te tille. Jam vetem e vendosur te veproj ne menyren qe, sipas mendimit tim, do te perbejë lumturinë

time, pa iu referuar juve apo kujtdo tjetër që nuk ka asnjë lidhje me mua."

"Shumë mirë. Atëherë refuzoni të më bindeni. Refuzoni t'i bindeni detyres, nderit dhe mirenjohjes. Jeni e vendosur ta shkaterroni ne syte e gjithe miqve te tij dhe ta beni objekt përçmimi për botën."

"As detyra, as nderi, as mirenjohja," u pergjigj Elizabeta, "nuk kanë asnjë pretendim ndaj meje në këtë rast. Asnjë parim i tyre nuk do të shkelej nga martesa ime me zotin Darci. Dhe sa i përket zemërimit të familjes së tij apo indinjatës së botës, nëse e para do te zgjohej nga martesa e tij me mua, kjo nuk do të më shqetësonte asnjë çast - dhe bota në pergjithësi do të kishte mjaftueshëm arsye për të mos u bashkuar me përbuzjen."

"Dhe ky është mendimi juaj i vertetë! Ky është vendimi juaj perfundimtar! Shume mire. Tani do ta di si te veproj. Mos mendoni, zonjusha Bennet, se ambicia juaj do të përmbushet ndonjëherë. Erdha për t'ju provuar. Shpresoja t'ju gjeja të arsyeshme; por ta dini se do ta arrij qellimin tim."

Në këtë mënyrë vazhdoi zonja Katerinë të fliste derisa arritën te dera e karroces, kur, duke u kthyer me nxitim, shtoi:

"Nuk ju pershendes, zonjusha Bennet. Nuk i dërgoj pershëndetje nënës suaj. Nuk e meritoni një vëmendje të tillë. Jam jashtezakonisht e pakënaqur."

Elizabeta nuk u përgjigj; dhe pa u përpjekur ta bindte zonjërinë e saj të kthehej në shtëpi, hyri qetësisht vetë brenda. Dëgjoi karrocën te largohej ndërsa po ngjitej lart. E ëma e takoi me

padurim te dera e dhomes se saj te veshjes, per ta pyetur pse zonja Katerinë nuk ishte kthyer brenda të pushonte pak.

"Nuk deshi," tha e bija; "u largua."

"Është një grua me shumë pamje! dhe ardhja e saj këtu ishte jashtëzakonisht e sjellshme! sepse erdhi vetëm, besoj, për të na thene se Collinset ishin mirë. Besoj se eshte rruges për diku; dhe keshtu, duke kaluar nga Merytoni, mendoi se mund të ndalonte e te te shihte. Besoj se nuk kishte ndonje gje te veçantë për të të thënë, Lizi?"

Elizabeta u detyrua të përdorte një gënjeshtër të vogël këtu; sepse të pranonte thelbin e bisedës së tyre ishte e pamundur.

Kapitulli 57

Trazimi shpirteror që i shkaktoi Elizabetes kjo vizitë e jashtëzakonshme nuk mund të kapërcehej lehtë; për shumë orë ajo nuk mundi të mendonte për të ndryshe, veçse pareshtur. Zonja Katerinë, me sa dukej, kishte marre vërtet mundimin të vinte nga Rosings vetëm për të prishur fejesën e saj të supozuar me zotin Darci. Një plan shumë i arsyeshëm, pa dyshim! Por nga mund te kishte lindur lajmi i fejeses se tyre, Elizabeta nuk arrinte ta kuptonte; derisa iu kujtua se fakti që ai ishte miku i ngushtë i Binglit, dhe ajo motra e Xhejnit, mjaftonte, në një kohë kur pritja e nje martese i bënte të gjithë të etur për një tjetr, për të krijuar nje ide te tille. Ajo vetë nuk kishte harruar se martesa e së motrës do t'i sillte me shpesh prane njeri-tjetrit. Prandaj fqinjët e saj në Lucas Lodge, meqe kishin lidhje me Collinset, permes te cilëve, siç mendonte ajo, lajmi kishte mberritur te zonja Katerinë, kishin

marre si pothuajse te sigurt dhe te afert ate qe ajo vetë e kishte menduar si te mundshme ne nje kohe te ardhshme.

Megjithatë, duke risjellë në mendje shprehjet e zonjës Katerinë, ajo nuk mund të mos ndiente një farë shqetësimi për pasojat e mundshme te kembenguljes se saj në këtë ndërhyrje. Nga ajo që kishte thene per vendosmerine e saj për ta penguar martesën, Elizabetës i shkoi mendja se ajo duhej të kishte ndër mend t'i drejtohej nipit të saj; dhe se si mund ta priste ai një paraqitje të ngjashme të të këqijave që lidhej me një bashkim me të, ajo nuk guxonte ta parashikonte. Ajo nuk e dinte shkallën e saktë të dashurisë së tij për hallën, apo varësinë e tij nga gjykimi i saj, por ishte e natyrshme te mendohej se ai e vleresonte zonjërinë e saj shume me lart se ç'mund ta vleresonte Elizabeta; dhe ishte e sigurt se, duke renditur mjerimet e një martese me dikë lidhjet e aferta te se cilës ishin kaq t pabarabarta me të tijat, halla do t'i fliste pikërisht ne pikën e tij më të dobët. Me idetë e tij për dinjitetin, ai me gjasë do të ndiente se argumentet, që Elizabetës i ishin dukur te dobeta dhe qesharake, permbanin shumë mendim te shëndoshë dhe arsyetim të fortë.

Nese ai kishte qenë i pavendosur me parë per atë që duhej të bënte, gje qe shpesh i ishte dukur e mundshme, këshilla dhe lutja e nje te afermeje kaq te ngushte mund t'i shuanin çdo dyshim dhe ta vendosnin menjehere të ishte aq i lumtur sa mund ta bente nje dinjitet i panjollosur. Në ate rast, ai nuk do të kthehej më. Zonja Katerinë mund ta takonte gjatë kalimit nëpër qytet; dhe premtimi i tij ndaj Binglit per te ardhur perseri ne Netherfield do te duhej te anulohej.

"Nëse, pra, brenda pak ditësh mikut të tij i vjen ndonjë justifikim për mosmbajtjen e premtimit," shtoi ajo me vete, "do ta di si ta kuptoj. Atehere do te heq dore nga çdo pritje, nga çdo deshire

per qendrueshmerine e tij. Nese ai kenaget vetëm duke më vajtuar, kur mund te kishte fituar ndjenjat dhe doren time, unë shumë shpejt do të pushoj së vajtuari për të."

Habia e pjeses tjeter te familjes, kur degjuan kush kishte qenë vizitorja e tyre, ishte shume e madhe; por ata e shuan me dashamirësi me të njëjtin supozim që kishte qetësuar kureshtjen e zonjës Bennet; dhe Elizabeta u kursye nga shumë ngacmime mbi këtë temë.

Të nesërmen në mëngjes, ndërsa po zbriste shkallët, u ndesh me të atin, i cili doli nga biblioteka me një letër në dorë.

"Lizi," tha ai, "po vija te te kerkoja: eja në dhomën time."

Ajo e ndoqi; dhe kureshtja per te ditur cfare kishte per t'i thënë u rrit nga mendimi se mund të kishte lidhje me letrën që mbante ne dorë. Papritur i shkoi nder mend se mund të ishte nga zonja Katerinë, dhe me ankth parashikoi te gjitha shpjegimet qe do të pasonin.

Endoqi te atin deri pranë oxhakut dhe të dy u ulën. Pastaj ai tha:

"Sot ne mengjes kam marre nje letër që më ka habitur jashtezakonisht. Meqë ka të bejë kryesisht me ty, duhet ta dish permbajtjen. Nuk e dija me pare se kisha dy vajza ne prag martese. Më lejo të të uroj per nje fitore shume te rendësishme."

Ngjyra iu ngrit menjehere në faqet e Elizabetës, nga bindja e menjëhershme se letra ishte nga nipi, jo nga halla; dhe ajo mbeti në mëdyshje nëse duhej të gëzohej më tepr që ai po shpjegohej, apo te fyhej qe letra nuk i ishte drejtuar asaj vetë, kur i ati vazhdoi:

"Dukesh sikur e di. Vajzat e reja kane depertim të madh në çeshtje të tilla; por mendoj se mund t'i bej sfide edhe mprehtësisë sate per te zbuluar emrin e admiruesit tënd. Kjo letër është nga zoti Collins."

"Nga zoti Collins! Dhe c'mund te kete ai per te thenë?"

"Diçka shumë me vend, sigurisht. Ai fillon me urime për martesën e afert të vajzës sime të madhe, për të cilën, me sa duket, e kane njoftuar disa nga Lucaset zemermire dhe thashethemexhinj. Nuk do te luaj me padurimin tend duke lexuar çfare thote per atë pikë. Ajo që lidhet me ty është si më poshtë: 'Pasi ju kemi ofruar keshtu urimet e sinqerta te zonjes Collins dhe te miat per këtë ngjarje të lumtur, më lejoni tani të shtoj një këshillë të shkurtër për një tjetër çështje, për të cilën jemi njoftuar nga i njëjti burim. Vajza juaj Elizabeta, supozohet, nuk do ta mbajë gjatë emrin Bennet, pasi motra e saj më e madhe ta ketë braktisur atë; dhe partneri i zgjedhur i fatit te saj mund të shihet me të drejtë si një nga personazhet më të shquara të këtij vendi.' A mund ta marrësh me mend, Lizi, për kë bëhet fjalë? 'Ky zoteri i ri eshte i bekuar, në nje mënyrë të veçantë, me gjithçka qe zemra e njeriut të vdekshëm mund të dëshirojë më shumë: pasuri madhështore, farefis fisnik dhe patronazh të gjerë. Megjithatë, pavarësisht nga te gjitha keto joshje, më lejoni të paralajmëroj kushërirën time Elizabetë, si edhe ju vetë, për të këqijat që mund t'ju vijne nga një pranim i nxituar i propozimeve të këtij zotërie, të cilat, sigurisht, do të jeni të prirur t'i shfrytëzoni menjëherë.' A ke ndonjë ide, Lizi, kush është ky zotëri? Por tani del në shesh. 'Arsyeja ime per t'ju paralajmëruar është kjo: kemi arsye te mendojmë se halla e tij, zonja Katerinë de Bourgh, nuk e sheh këtë lidhje me sy miqesor.' Zoti Darci, siç e sheh, është burri! Tani, Lizi, mendoj se te kam befasuar. A mund te kishin

zgjedhur ai ose Lucaset ndonje burrë tjeter brenda rrethit tonë te njohjeve, emri i te cilit do ta pergenjeshtronte më fuqishëm atë qe tregojnë? Zoti Darci, që nuk shikon kurrë një grua veçse për t'i gjetur një të metë, dhe që ndoshta nuk të ka parë kurrë në jeten e tij! Është e mrekullueshme!"

Elizabeta u përpoq t'i bashkohej shakasë së të atit, por mundi të nxirrte vetëm një buzëqeshje shumë të sforcuar. Kurrë më parë zgjuarsia e tij nuk ishte drejtuar në një mënyrë kaq pak të këndshme për të.

"Nuk po argetohesh?"

"Oh, po. Të lutem, vazhdo lexo."

"Pasi ia permenda zonjërisë së saj mbrëmë mundësinë e kësaj martese, ajo menjehere, me miresine e saj të zakonshme, shprehu atë që ndiente për rastin; dhe u bë e qartë se, për shkak te disa kundershtimeve familjare nga ana e kusherires sime, ajo nuk do ta jepte kurre pelqimin per atë qe e quajti nje martesë kaq turpëruese. Emendova detyrë timen t'i jepja kushërirës sime lajmin sa më shpejt, qe ajo dhe admiruesi i saj fisnik të jenë të vetëdijshëm për atë që po bëjnë, dhe të mos hyjnë me nxitim në një martesë që nuk është miratuar siç duhet.' Për më tepër, zoti Collins shton: Jam vertet i gezuar qe çështja e trishtueshme e kushërirës sime Lydia është mbuluar kaq mirë, dhe shqetësimi im i vetëm eshte qe bashkejetesa e tyre para martesës te jetë bërë kaq gjeresisht e njohur. Megjithatë, nuk duhet të lë pas dore detyrat e pozitës sime, as të përmbahem nga shprehja e habisë sime kur degjova se ju e pritët çiftin e ri në shtëpine tuaj sapo u martuan. Ishte një nxitje për vesin; dhe po të kisha qenë rektori i Longbournit, do ta kisha kundershtuar me shume force. Sigurisht, duhet t'i falni si të krishterë, por kurrë të mos i pranoni

në syt tuaj, as të lejoni që emrat e tyre të përmenden në dëgjimin tuaj.' Ky eshtë kuptimi i tij per faljen e krishterë! Pjesa tjetër e letres eshte vetem per gjendjen e se dashures së tij Charlotte dhe pritjen e tij per nje degëz të re ulliri. Por, Lizi, ti dukesh sikur nuk po e shijon. Shpresoj te mos behesh nazelie dhe te pretendosh se je fyer nga nje thashethem i kote. Për çfarë jetojmë, veçse për t'u bërë argëtim fqinjëve tanë dhe për të qeshur me ta kur na vjen radha?"

"Oh," thirri Elizabeta, "po argetohem jashtezakonisht. Por është kaq e çuditshme!"

"Po, pikërisht kjo e bën zbavitëse. Po të kishin zgjedhur ndonjë burre tjeter, nuk do te kishte qene asgje; por indiferenca e tij e persosur dhe mospelqimi yt i hapur e bejne kaq këndshëm absurde! Sado qe e urrej të shkruarin, nuk do ta hiqja dorë nga korrespondenca e zotit Collins per asnje arsye. Madje, kur lexoj nje leter te tij, nuk mund te mos i jap përparësi edhe ndaj Wickhamit, sado qe e çmoj paturpesinë dhe hipokrizinë e dhëndrit tim. Dhe, të lutem, Lizi, çfarë tha zonja Katerinë për këte lajm? A erdhi te refuzonte pëlqimin e saj .?

Kesaj pyetjeje e bija iu përgjigj vetëm me të qeshur; dhe meqë ishte bërë pa as më të voglin dyshim, ajo nuk u vu në siklet nga prsëritja e saj. Elizabeta kurrë nuk kishte enë më në vështirësi per t'i bere ndjenjat e saj te dukeshin ndryshe nga ç'ishin. Ishte e nevojshme të qeshte, kur më mirë do të kishte qarë. I ati e kishte lenduar mizorisht me ato qe tha per indiferencen e zotit Darci; dhe ajo nuk mund te bente gje tjetër veçse të çuditej me mungesen e tij te depertimit, ose të frikësohej se, ndoshta, në vend që ai të shihte shumë pak, ajo vetë kishte imagjinuar shumë

Kapitulli 58

Në vend që zoti Bingli të merrte ndonjë letër justifikimi nga miku i tij, siç e kishte pritur pjeserisht Elizabeta, ai mundi ta sillte Darcin me vete ne Longbourn, para se te kishin kaluar shumë ditë nga vizita e zonjës Katerinë. Zotërinjtë mbërritën herët; dhe, para se zonja Bennet të kishte kohë t'i tregonte se kishin parë hallën e tij, gjë prej së cilës e bija rrinte në ankth çdo çast, Bingli, që donte të ishte vetëm me Xhejnin, propozoi që të dilnin të gjithe per shëtitje. U ra dakord. Zonja Bennet nuk e kishte zakon të shëtiste, Meri nuk mund të gjente kurrë kohë, por pesë të tjeret u nisen bashkë. Megjithatë, Bingli dhe Xhejni shpejt i lanë të tjerët t'i kalonin përpara. Ata mbetën pas, ndërsa Elizabeta, Kiti dhe Darci duhej te mbanin njeri-tjetrin me muhabet. U tha shumë pak nga të dy palët; Kiti kishte teper frikë prej tij për të folur; Elizabeta po formonte fshehurazi nje vendim te dëshpëruar; dhe ndoshta edhe ai po bënte të njëjtën gjë.

Ata ecen drejt shtepise se Lucaseve, sepse Kiti deshironte te shkonte te Maria; dhe, meqe Elizabeta nuk pa arsye pse kjo të behej çështje për te gjithë, kur Kiti i la, ajo vazhdoi me guxim perpara vetëm me të. Tani ishte çasti që vendimi i saj të vihej në jetë; dhe, ndërsa guximi i saj ishte ende i lartë, ajo tha menjëherë:

"Zoti Darci, une jam nje krijese shume egoiste, dhe per hir të lehtësimit të ndjenjave të mia, nuk pyes sa mund të lëndoj tuajat. Nuk mund te rri me pa ju falenderuar per miresine tuaj të pashoqe ndaj motres sime te gjorë. Që kur e mora vesh, kam qenë jashtezakonisht e dëshiruar t'ju shpreh sa mirënjohëse ndihem. Po ta dinte pjesa tjeter e familjes sime, nuk do të kisha vetëm mirënjohjen time për të shprehur."

"Më vjen keq, jashtëzakonisht keq," u përgjigj Darci, me një ton befasie dhe emocioni, "qe ju jeni vënë ndonjeherë në dijeni për diçka që, e parë në një dritë të gabuar, mund t'ju ketë shkaktuar shqetesim. Nuk mendoja se zonja Gardiner ishte kaq pak e besueshme."

"Nuk duhet te fajesoni tezen time. Mendjelehtesia e Lidias me zbuloi së pari se ju kishit qenë i përfshirë në këtë çështje; dhe, natyrisht, nuk mund të qetesohesha derisa të mësoja hollësitë. Më lejoni t'ju falënderoj përsëri e përsëri, n emër të gjithë familjes sime, për atë dhembshuri bujare që ju shtyu të mermit kaq shumë mundim dhe te duronit kaq shume poshtërime, për hir te gjetjes se tyre.'

"Nëse do të më falënderoni," u përgjigj ai, "le të jetë vetëm për veten tuaj. Që dëshira për t'ju bërë ju të lumtur mund t'u ketë dhënë force nxitjeve të tjera që më udhëhoqën, nuk do të perpiqem ta mohoj. Por familja juaj nuk më detyrohet për asgje. Sado që i respektoj, besoj se mendova vetëm për ju."

Elizabeta ishte tepër e hutuar për të thënë qoftë edhe një fjalë. Pas një pauze të shkurtër, shoqëruesi i saj shtoi:

"Ju jeni teper bujare për të luajtur me mua. Nëse ndjenjat tuaja jane ende ato qe ishin prillin e kaluar, ma thoni menjehere. Dashuria dhe deshirat e mia janë të pandryshuara; por një fjalë e vetme nga ju do të më bëjë të hesht përgjithmonë për këtë çështje."

Elizabeta, duke ndier gjithë sikletin dhe ankthin më shumë se të zakonshëm t gjendjes së tij, tani e detyroi veten të fliste; dhe menjëherë, edhe pse jo shumë rrjedhshëm, i dha të kuptonte se ndjenjat e saj kishin pesuar një ndryshim kaq të madh që nga

koha per të cilën ai po fliste, saqë ajo i priste me mirënjohje dhe kënaqesi sigurimet e tij të tanishme. Lumturia që shkaktoi kjo pergjigje ishte e tillë që ai ndoshta nuk e kishte ndier kurrë më pare; dhe ai u shpreh per kete rast aq me ndjenje dhe aq ngrohtesisht sa mund te pritet nga nje burrë i dashuruar marrezisht. Sikur Elizabeta te kishte mundur t'i perballonte sytë e tij, mund të kishte parë sa i shkonte shprehja e gëzimit të përzemërt që i ishte përhapur në fytyrë; por, ndonëse nuk mund ta shikonte, ajo mund të dëgjonte; dhe ai i foli për ndjenjat që, duke treguar sa e rendesishme ishte ajo per të, ia bënin dashurinë e tij çdo çast më të çmuar.

Ata vazhduan te ecnin pa ditur në cilin drejtim. Kishte tepër shume per te menduar, per te ndier dhe per te thenë, qe të mund t'u kushtonin vemendje gjerave të tjera. Ajo shpejt mësoi se mirekuptimin e tyre të tanishëm ia detyronin përpjekjeve të halles se tij, e cila vertet e kishte vizituar gjate kthimit ne Londer dhe i kishte treguar udhetimin e saj në Longbourn, arsyen e tij dhe thelbin e bisedes me Elizabeten; duke u ndalur me theks te veçantë në çdo shprehje të kësaj të fundit që, sipas mendimit të zonjërisë së saj, tregonte veçanërisht kokëfortësinë dhe paturpesine e saj, me besimin se nje rrefim i tillë do ta ndihmonte në përpjekjet për të marrë nga nipi premtimin që Elizabeta kishte refuzuar t'i jepte. Por, fatkeqesisht per zonjerinë e saj, efekti kishte qenë krejt i kundërt.

"Kjo më mësoi të shpresoj," tha ai, "siç mezi ia kisha lejuar vetes të shpresoja më parë. E njihja mjaft mirë karakterin tuaj për të qenë i sigurt se, po të kishit qenë plotësisht dhe perfundimisht e vendosur kunder meje, do t'ia kishit pranuar zonjes Katerinë hapur dhe sinqerisht."

Elizabeta u skuq dhe qeshi ndërsa u përgjigj:

"Po, ju e njihni mjaft mire sinqeritetin tim për të më besuar të aftë për këtë. Pasi ju fyeva aq tmerrësisht në sy, nuk do të kisha asnjë ngurrim t'ju fyeja edhe para gjithë të afërmve tuaj."

"Çfarë thatë per mua që nuk e meritoja? Sepse, megjithëse akuzat tuaja ishin të pabaza, të ngritura mbi supozime të gabuara, sjellja ime ndaj jush në atë kohë kishte merituar qortimin më të ashpër. Ishte e pafalshme. Nuk mund ta kujtoj pa neveri."

"Nuk do te grindemi per pjesen me te madhe të fajit që lidhet me atë mbrëmje," tha Elizabeta. "Sjellja e asnjërit prej nesh, po te shqyrtohet rreptesisht, nuk do te dalë e patëmetë; por që atëherë, shpresoj, të dy jemi përmirësuar në mirësjellje."

"Unë nuk mund te pajtohem aq lehtë me veten. Kujtimi i asaj që thashë atëherë, i sjelljes sime, i mënyrave të mia, i shprehjeve të mia gjate gjithe asaj kohe, eshte tani, dhe ka qene per shume muaj, i dhimbshem pertej çdo fjale. Qortimin tuaj, aq me vend, nuk do ta harroj kurre: 'Sikur te ishit sjellë në një mënyrë më prej zotërie.' Këto ishin fjalët tuaja. Ju nuk e dini, mezi mund ta përfytyroni, sa m kanë torturuar; ndonëse kaloi ca kohë, e pranoj, para se te behesha mjaft i arsyeshem per të pranuar drejtësinë e tyre."

"Unë sigurisht isha shume larg nga mendimi se ato do të linin nje pershtypje kaq te forte. Nuk e kisha as idenë më të vogël se do te ndiheshin ndonjehere ne kete mënyrë."

"E besoj lehte. Ju me mendonit atehere pa asnje ndjenje të drejtë, jam i sigurt që ashtu më mendonit. Shprehjen e fytyrës suaj nuk do ta harroj kurrë, kur thatë se nuk mund t'ju kasha

drejtuar propozimin në asnje mënyrë të mundshme që t'ju shtynte ta pranonit."

"Oh, mos i persërisni ato që thashë atëherë. Këto kujtime nuk na vlejne aspak. Ju siguroj se prej kohësh jam turpëruar thellesisht per to."

Darci permendi letrën e tij.

"A ju bëri," tha ai, "a ju bëri shpejt të mendonit më mirë për mua? A i besuat permbajtjes se saj kur e lexuat?"

Ajo i shpjegoi çfarë ndikimi kishte pasur letra mbi të, dhe si, pak nga pak, ishin hequr të gjitha paragjykimet e saj të mëparshme.

"E dija," tha ai, "se ajo qe shkrova do t'ju shkaktonte dhimbje, por ishte e nevojshme. Shpresoj ta keni shkaterruar letrën. Kishte një pjesë, sidomos hyrja, që do të më tmerronte po ta dija se ju keni ende mundesi ta lexoni perseri. Mbaj mend disa shprehje që me të drejtë mund t'ju bënin të më urrenit."

"Letra sigurisht do te digjet, nese e mendoni thelbesore për ruajtjen e respektit tim; por, ndonese te dy kemi arsye të mendojme se mendimet e mia nuk jane krejt te pandryshueshme, shpresoj të mos jenë aq lehtë të ndryshueshme sa nenkupton kjo."

"Kur e shkrova atë leter," u përgjigj Darci, "e besoja veten krejt të qetë dhe të ftohtë; por më vonë jam bindur se ajo u shkrua në nje hidhërim të tmerrshëm shpirtëror."

"Letra, ndoshta, fillonte me hidherim, por nuk mbaronte ashtu. Lamtumira eshte vete miredashja. Por mos mendoni më për

letrën. Ndjenjat e atij që e shkroi dhe të asaj që e mori janë tani kaq të ndryshme nga ç'ishin atëherë, sa çdo rrethanë e pakëndshme qe lidhet me te duhet të harrohet. Duhet të mësoni pak nga filozofia ime. Mendoni per te shkuarën vetëm aq sa kujtimi i saj ju sjell kënaqësi."

"Nuk mund t'ju jap merita per nje filozofi te tillë. Kujtimet tuaja duhet te jene kaq krejt te lira nga qortimi, saqe kenaqesia qe lind prej tyre nuk vjen nga filozofia, por, çka është shumë më mirë, nga padija. Por me mua nuk eshte keshtu. Kujtime te dhimbshme do te me nderhyjne, te cilat nuk mund, dhe nuk duhet, të përzihen. Kam qenë egoist gjithë jetën, në praktikë, edhe pse jo në parime. Si fëmijë më mësuan çfarë ishte e drejtë, por nuk më mësuan të rregulloja temperamentin tim. M'u dhanë parime te mira, por u lashe t'i ndiqja me krenari dhe mendjemadhesi. Fatkeqesisht, si djalë i vetëm, për shumë vite edhe femijë i vetëm, u përkëdhela nga prindërit e mi, të cilët, ndonëse ishin vetë të mirë, veçanërisht im atë, i gjithë mirësi dhe dashamirësi, më lejuan, më nxitën, gati më mësuan të isha egoist dhe urdherues, te mos shqetesohesha per askënd jashtë rrethit tim familjar, te mendoja keq per gjithë pjesën tjetër të botës, të doja te paktën te mendoja keq per mendjen dhe vlerën e tyre në krahasim me timen. I tillë isha, nga tetë vjeç deri në njëzet e tetë; dhe i tille mund te kisha mbetur ende po të mos ishte për ju, më e dashura, me e bukura Elizabetë! Çfarë nuk ju detyrohem! Ju më dhatë një mësim, të vështirë vërtet në fillim, por jashtëzakonisht të dobishëm. Prej jush u përula siç duhej. Erdha tek ju pa asnje dyshim per pritjen time. Ju me treguat sa të pamjaftueshme ishin te gjitha pretendimet e mia per të kënaqur nje grua te denje per t'u kënaqur."

"Pra e kishit bindur veten se unë do ta pranoja?"

"Vërtet e kisha. Çfarë do të mendoni për kotësinë time? Besoja se ju i dëshironit, i prisnit propozimet e mia."

"Sjellja ime duhet te kete qene fajtore, por jo me gëllim, ju siguroj. Nuk kam dashur kurre t'ju mashtroj, por gjalleria ime shpesh mund të më ketë çuar gabim. Sa duhet të më keni urryer pas asaj mbrëmjeje!"

"T'ju urreja! Ndoshta isha i zemëruar në fillim, por zemërimi im shpejt filloi te merrte drejtimin e duhur."

"Kam pothuajse frike te pyes çfare menduat per mua kur u takuam ne Pemberley. Më fajesuat që erdha?"

"Jo, aspak; nuk ndjeva gjë tjetër veç habisë."

"Habi me te madhe se e imja, kur u vura re prej jush, nuk mund te kishit. Ndergjegija më thoshte se nuk meritoja ndonjë mirësjellje të jashtëzakonshme, dhe e pranoj se nuk prisja të merrja më shumë se ç'më takonte."

"Qëllimi im atëherë," u përgjigj Darci, "ishte t'ju tregoja, me çdo miresjellje që kisha në dorë, se nuk isha aq i ulët sa të mbaja mëri për të shkuarën; dhe shpresoja të fitoja faljen tuaj, të zbusja mendimin tuaj të keq, duke ju lënë të shihnit se qortimet tuaja ishin marre parasysh. Sa shpejt u shtuan dëshira të tjera, vështirë se mund ta them, por besoj rreth gjysme ore pasi ju pashe."

Pastaj ai i tregoi për gëzimin e Xhorxhianës për njohjen me të, dhe per zhgenjimin e saj nga ndërprerja e papritur; gjë që natyrshëm çoi te shkaku i kësaj ndërprerjeje, dhe ajo shpejt mësoi se vendimi i tij për ta ndjekur nga Derbyshire në kërkim të motrës së saj ishte marrë para se të largohej nga hanit, dhe se

serioziteti dhe mendueshmeria e tij atje kishin ardhur vetëm nga lufterat e brendshme që duhej të përfshinte një qëllim i tillë.

Ajo shprehu përsëri mirënjohjen e saj, por ishte një temë tepër e dhimbshme për të dy, që të zgjatej më tej.

Pasi ecen disa milje me nge, dhe ishin teper te zënë per të vënë re ndonjë gjë, më në fund, duke parë orët, kuptuan se ishte koha të ktheheshin në shtpi.

"Çfare mund te jete bere me zotin Bingli dhe Xhejnin?" ishte çudia që hapi bisedën per punët e tyre. Darci ishte i kënaqur nga fejesa e tyre; miku i tij i kishte dhënë lajmin i pari.

"Duhet te pyes nëse u befasuat?" tha Elizabeta.

"Aspak. Kur u largova, e ndjeva se do te ndodhte shpejt."

"Domethene, ju i kishit dhëne lejen. E mora me mend." Dhe, megjithëse ai e kundërshtoi këtë fjalë, ajo e kuptoi se pothuajse ashtu kishte qenë.

"Mbremjen para se te shkoja ne Londer," tha ai, "i bera një rrëfim, të cilin besoj se duhej ta kisha bërë shumë kohë më parë. I tregova gjithçka qe kishte ndodhur dhe qe e bënte ndërhyrjen time të mëparshme në punët e tij absurde dhe të pahijshme. Habia e tij ishte e madhe. Ai nuk kishte pasur as dyshimin më të vogël. I thashë gjithashtu se besoj se kisha gabuar kur mendoja, siç kisha menduar, se motra juaj ishte indiferente ndaj tij; dhe, meqe mund ta shihja lehte se dashuria e tij per te ishte e pandryshuar, nuk kisha asnje dyshim për lumturinë e tyre së bashku.

Elizabeta nuk mundi te mos buzeqeshte me menyren e tij të lehtë të drejtimit të mikut.

"A folet nga vezhgimi juaj," tha ajo, "kur i thatë se motra ime e donte, apo thjesht nga informacioni im pranverën e kaluar?"

"Nga i pari. E kisha vezhguar me kujdes gjatë dy vizitave që i kisha bere se fundmi ketu; dhe u binda per dashurinë e saj."

"Dhe siguria juaj, mendoj, e bindi menjeherë."

"Po. Bingli eshte me te vertete teper modest. Pasiguria e tij e kishte penguar të mbështetej në gjykimin e vet në një çështje kaq të ankthshme, por besimi i tij tek imi e bëri gjithçka të lehtë. U detyrova te pranoja nje gje, e cila per një kohë, dhe jo padrejtesisht, e zemëroi. Nuk mund t'ia fshihja se motra juaj kishte qenë në qytet tre muaj dimrin e kaluar, se unë e kisha ditur, dhe gellimisht ia kisha mbajtur të fshehtë. Ai u zemërua. Por zemërimi i tij, jam i bindur, nuk zgjati më shumë sesa zgjati dyshimi per ndjenjat e motres suaj. Tani me ka falur me gjithë zemër."

Elizabeta kishte shume deshire te verente se zoti Bingli ishte një mik i mrekullueshëm; aq lehtë i udhëhequr, sa vlera e tij ishte e paçmuar; por e permbajti veten. Ajo kujtoi se ai ende duhej të mesonte të qeshej, dhe ishte pak herët për t'ia nisur. Duke parashikuar lumturinë e Binglit, e cila natyrisht duhej të ishte më e ulët vetëm se e tija, ai vazhdoi bisedën derisa arritën në shtëpi. Ne korridor u ndanë.

Kapitulli 59

"E dashur Lizi, ku ke qene duke shetitur?" ishte pyetja që Elizabeta mori nga Xhejni sapo hyri ne dhome, dhe nga te gjithë te tjerët kur u ulën ne tryezë. Ajo kishte vetëm të thoshte si pergjigje se kishin bredhur aq shumë, sa ajo vetë nuk e dinte më ku ndodheshin. U skuq ndersa fliste; por as kjo, asgje tjeter, nuk ngjalli dyshim per te vertetën.

Mbrëmja kaloi qetë, pa ndonje gje te jashtezakonshme. Të dashuruarit e pranuar flisnin e qeshnin; te papranuarit rrinin të heshtur. Darci nuk ishte njeri tek i cili lumturia shpërthente në gaz; dhe Elizabeta, e trazuar dhe e hutuar, më shumë e dinte se ishte e lumtur, sesa e ndiente vertet; sepse, përveç sikletit të menjehershëm, kishte edhe shqetesime të tjera perpara saj. Ajo parashikonte çfare do te ndodhte ne familje kur gjendja e saj të behej e ditur: e dinte se askush nuk e pelqente ate perveç Xhejnit; madje kishte frike se te te tjerët ishte një mospëlqim që as gjithe pasuria dhe rendesia e tij nuk mund ta shuanin.

Naten ajo ia hapi zemren Xhejnit. Ndonese dyshimi ishte shumë larg zakoneve te zakonshme te zonjushes Bennet, këtu ajo ishte krejt mosbesuese.

"Po bën shaka, Lizi. Kjo nuk mund të jetë! E fejuar me zotin Darci! Jo, jo, nuk do te me mashtrosh: e di qe eshte e pamundur."

"Ky qenka një fillim i mjerë, vërtet! Mbështetja ime e vetme ishe ti; dhe jam e sigurt se askush tjetër nuk do të më besojë, nëse nuk me beson ti. Megjithate, une jam serioze. Nuk them asgje veç se vertetës. Ai më do ende, dhe ne jemi të fejuar."

Xhejni e pa me dyshim.

"Oh, Lizi! nuk mund te jete. Une e di sa shume nuk e ke pëlqyer."

"Ti nuk di asgjë për këtë çështje. Kaq. E gjitha kjo duhet harruar. Ndoshta nuk e kam dashur gjithmone aq sa e dua tani; por në raste të tilla, kujtesa e mirë është e pafalshme. Kjo është hera e fundit qe do ta kujtoj vetë."

Zonjushë Bennet vazhdonte të dukej krejt e habitur. Elizabeta e siguroi persëri, dhe më seriozisht, se ishte e vërtetë.

"Zot i madh! A mund te jete vertet keshtu? Tani duhet të të besoj," thirri Xhejni. "E dashura, e shtrenjta ime Lizi, te uroj, po, te uroj me gjithe zemer; por a je e sigurt - më fal për pyetjen - a je krejt e sigurt se mund të jesh e lumtur me të?"

"Nuk ka asnje dyshim per ketë. Madje e kemi vendosur tashmë mes nesh se do të jemi çifti më i lumtur në botë. Po ti, a je e kenaqur, Xhejn? A do te te pelqeje te kesh nje vella të tillë?"

"Shume, shume. Asgje nuk mund te na jepte mua dhe Binglit më shumë kënaqësi. Por ne e mendonim, flisnim për këtë si për diçka te pamundur. Dhe ti e do vertet aq sa duhet? Oh, Lizi! bëj gjithçka tjetër, por mos u marto pa dashuri. A je krejt e sigurt se ndien ate qe duhet te ndiesh?"

"Oh, po! Madje do te mendosh se ndiej me shumë sesa duhet kur te t'i tregoj te gjitha."

“Çfarë do të thuash?"

"Epo, duhet te pranoj se e dua me shume se Binglin. Kam frikë se do te zemërohesh."

"Motra ime e dashur, tani behu serioze. Dua te flasim shumë seriozisht. Më trego gjithçka që duhet të di, pa vonesë. A do të me thuash sa kohe ke qe e do?"

"Ka ardhur kaq gradualisht, sa mezi e di kur filloi; por besoj se duhet ta datoj nga hera e pare qe pashe tokat e tij të bukura në Pemberley."

Një tjeter lutje qe ajo të ishte serioze, megjithatë, solli efektin e deshiruar; dhe ajo shpejt e bindi Xhejnin me sigurimet e saj solemne per dashurine qe ndiente. Pasi u bind per këtë, zonjushë Bennet nuk kishte më asgjë për të dëshiruar.

"Tani jam krejt e lumtur," tha ajo, "sepse ti do të jesh po aq e lumtur sa unë. Une gjithmone kam pasur vleresim per të. Edhe sikur vetëm për dashurinë që ka për ty, do ta kisha çmuar gjithmonë; por tani, si miku i Binglit dhe si burri yt, vetëm Bingli dhe ti mund te jene me te dashur për mua. Por, Lizi, ke qenë shume dinake, shume e rezervuar me mua. Sa pak më tregove per çfarë ndodhi në Pemberley dhe Lambton! Gjithçka qe di per këtë ia detyroj dikujt tjetër, jo ty."

Elizabeta i tregoi arsyet e fshehtesise se saj. Nuk kishte dashur të permendte Binglin; dhe gjendja e pasigurt e ndjenjave të saj e kishte berë po aq të shmangte emrin e mikut të tij: por tani nuk do t'ia fshihte me pjesen e tij në martesën e Lidias. Gjithçka u pranua, dhe gjysma e nates kaloi ne bisedë.

"Zot i madh!" thirri zonja Bennet, ndersa qendronte pranë dritares mengjesin tjetër, "a nuk është ai zoti Darci i

padurueshem qe po vjen perseri ketu me Binglin tone te dashur! Çfarë kërkon duke qenë kaq i mërzitshëm, që vjen gjithmonë këtu? Mendova se do te shkonte per gjah, ose diçka t tillë, dhe nuk do të na shqetësonte me praninë e tij. Çfarë do të bëjmë me të? Lizi, duhet të dalësh të shëtisësh përsëri me të, që të mos i zere rrugën Binglit.

Elizabeta mezi e mbajti të qeshurën për një propozim kaq të përshtatshëm; megjithatë u mërzit vërtet që nëna e saj vazhdonte gjithmonë t'i vinte atij një epitet të tillë.

Sapo hyne, Bingli e pa aq shprehshem dhe ia shtrengoi dorën me aq ngrohtesi, sa nuk la asnjë dyshim se ishte në dijeni; dhe pak me vonë tha me ze:

"Zonja Bennet, a nuk keni më ndonjë shteg këndej rrotull ku Lizi mund te humbase rrugen perseri sot?"

"Unë i këshilloj zotin Darci, Lizin dhe Kitin," tha zonja Bennet, "të shkojnë ne kembe deri në Oakham Mount këtë mëngjes. Është një shëtitje e këndshme dhe e gjatë, dhe zoti Darci nuk e ka parë kurrë pamjen."

"Mund të jetë shumë mirë për të tjerët," u përgjigj zoti Bingli; "por jam i sigurt se do te jete teper per Kitin. Apo jo, Kiti?"

Kiti pranoi se do te preferonte te gendronte në shtëpi. Darci shprehu një kureshtje të madhe për të parë pamjen nga kodra, dhe Elizabeta pranoi ne heshtje. Ndërsa u ngjit lart për t'u bërë gati, zonja Bennet e ndoqi, duke thënë:

"Më vjen shume keq, Lizi, qe do te detyrohesh ta kesh atë burrë te padurueshem vetem per vete; por shpresoj te mos të të

bezdisë. Është e gjitha per hir të Xhejnit, e di; dhe nuk ka nevojë t'i flassh veçse herë pas here; prandaj mos e mundo veten."

Gjatë shëtitjes së tyre, u vendos që pëlqimi i zotit Bennet të kërkohej gjatë mbrëmjes; Elizabeta e mbajti për vete kërkesën per nënën e saj. Ajo nuk mund ta përcaktonte si do ta priste nëna këtë; herë dyshonte nëse gjithë pasuria dhe madhështia e tij do te mjaftonin per te mposhtur neverine e saj ndaj tij; por, qoftë nese do te ishte me dhunë kundër martesës, qoftë me dhunë e gezuar prej saj, ishte e sigurt se menyra e saj do te ishte po aq e papershtatshme per t'i bere nder gjykimit te saj; dhe ajo nuk mund të duronte që zoti Darci të degjonte shpërthimet e para të gezimit të saj, po aq sa shpërthimin e parë të mosmiratimit.

Në mbrëmje, pak pasi zoti Bennet u terhoq në bibliotekë, ajo pa zotin Darci të ngrihej gjithashtu dhe ta ndiqte, dhe trazimi i saj kur e pa ishte i skajshëm. Ajo nuk kishte frikë nga kundërshtimi i të atit, por ai do të bëhej i palumtur, dhe kjo do të ndodhte për shkak të saj; ajo, femija i tij i preferuar, do ta shqetësonte me zgjedhjen e saj, do ta mbushte me frikë e keqardhje kur po vendoste per jeten e saj. Ky ishte nje mendim i mjerë, dhe ajo gëndroi në ankth derisa zoti Darci u shfaq perseri; atëherë, duke e parë, u qetesua pak nga buzëqeshja e tij. Pas disa minutash ai iu afrua tryezes ku ajo ishte ulur me Kitin; dhe, duke berë sikur po admironte punën e saj, tha me peshperime:

"Shko te yt atë; ai te kerkon ne bibliotekë."

Ajo shkoi menjeherë.

I ati po ecte nëpr dhomë, me pamje serioze dhe të shqetësuar.

"Lizi," tha ai, "çfarë po bën? A je jashtë mendjes që po pranon kete burre? A nuk e ke urryer gjithmone?"

Sa me zjarr deshiroi atehere qe mendimet e saj te meparshme të kishin qenë më të arsyeshme, shprehjet e saj më të përmbajtura! Kjo do ta kishte kursyer nga shpjegime dhe deklarata qe ishin jashtezakonisht të sikletshme për t'u dhënë; por tani ishin të nevojshme, dhe ajo e siguroi, me ca hutim, per dashurine e saj ndaj zotit Darci.

"Ose, me fjalë të tjera, je e vendosur ta marrësh. Ai është i pasur, sigurisht, dhe mund te kesh më shumë rroba të bukura e karroca te bukura se Xhejni. Por a do te te bejne ato të lumtur?"

"A keni ndonje kundershtim tjeter," tha Elizabeta, "përveç besimit se une jam indiferente ndaj tij?"

“Asnjë. Të gjithë e dimë se është një njeri krenar dhe i pakëndshëm; por kjo nuk do të kishte rndësi, nëse ti vërtet e pëlqen.'

"E pëlqej, e pelqej," u pergjigj ajo, me lot në sy; "e dua. Në të vertete, ai nuk ka krenari te pahijshme. Eshte krejt i dashur. Ju nuk e dini si është ne te vërtetë; prandaj, ju lutem, mos më lendoni duke folur per te me fjalë të tilla."

"Lizi," tha i ati, "unë ia kam dhëne pelqimin tim. Ai është vërtet ai lloj burri te cilit nuk do te guxoja kurre t'i refuzoja asgje qe ai do të zbriste të kërkonte. Tani ta jap edhe ty, nëse je e vendosur ta marresh. Por me lejo te te këshilloj ta mendosh më mirë. Unë e njoh natyrën tënde, Lizi. E di se nuk mund të jesh as e lumtur, as e respektueshme, nëse nuk e çmon vertet burrin tënd, nëse nuk e sheh atë si dikë me të lartë se veten. Talentet e tua të gjalla

do të të vinin në rrezik të madh në një martesë të pabarabartë. Mezi do t'i shpëtoje turpit dhe mjerimit. Fëmija im, mos më jep dhimbjen të të shoh të paaftë të respektosh shokun e jetës. Ti nuk e di çfarë po bën."

Elizabeta, edhe më e prekur, u përgjigj me seriozitet dhe solemnitet; dhe, më në fund, me sigurime të përsëritura se zoti Darci ishte vrtet objekti i zgjedhjes së saj, duke shpjeguar ndryshimin gradual që kishte pesuar vlerësimi i saj për të, duke treguar sigurinë e plotë se dashuria e tij nuk ishte punë e një dite, por kishte qendruar perballe proves se shume muajve pezull, dhe duke permendur me force te gjitha cilesitë e tij të mira, ajo arriti ta mposhtte mosbesimin e te atit dhe ta pajtonte me martesën.

"Mirë, e dashura ime," tha ai, kur ajo mbaroi se foluri, "nuk kam me ç'te them. Nese eshte keshtu, ai te meriton. Nuk do të mund te ndahesha nga ty, Lizi im, per askënd me pak të denjë."

Për ta plotesuar përshtypjen e mirë, ajo i tregoi më pas çfarë kishte bere vullnetarisht zoti Darci per Lidian. Ai e degjoi me habi.

"Kjo qenka vertet nje mbremje mrekullish! Pra Darci bëri gjithçka; e rregulloi martesën, dha paratë, pagoi borxhet e atij djaloshi dhe i siguroi gradën! Aq me mirë. Do të më kursejë një bote te tere mundimesh dhe kursimesh. Po të kishte qenë puna e xhaxhait tënd, do të duhej dhe do ta paguaja; por këta të rinj të dashuruar me zjarr i bejne te gjitha sipas kokës së tyre. Do t'i ofroj t'ia paguaj neser, ai do të shpërthejë e do të stuhisë për dashurine e tij per ty, dhe ceshtja do te mbyllet."

Pastaj iu kujtua hutimi i saj disa ditë më parë, kur lexoi letrën e zotit Collins; dhe pasi qeshi me te per ca kohë, më në fund e lejoi te largohej, duke thene ndërsa ajo dilte nga dhoma:

"Nese vjen ndonje i ri per Merin ose Kitin, dërgojeni brenda, se jam krejt i lirë."

Mendja e Elizabetës tani u çlirua nga një peshë shumë e rëndë; dhe, pas gjysme ore reflektimi te qete ne dhomën e saj, ajo mundi të bashkohej me të tjerët me një qetësi të pranueshme. Gjithçka ishte tepër e freskët për gaz, por mbrëmja kaloi paqësisht; nuk kishte më asgje të rëndësishme për t'u frikësuar, dhe rehatia e qetesisë e e familjaritetit do të vinte me kohë.

Kur nena e saj u ngjit naten ne dhomën e zhveshjes, ajo e ndoqi dhe i beri njoftimin e rendesishem. Efekti ishte me i jashtëzakonshëm; sepse, kur e dëgjoi për herë të parë, zonja Bennet qendroi krejt e palevizur dhe e paafte te shqiptonte qoftë edhe një rrokje. U deshën shumë, shumë minuta para se të kuptonte ate qe kishte degjuar, ndonëse zakonisht nuk ishte aspak e ngadalte per te besuar diçka qe ishte ne dobi të familjes se saj, ose qe vinte ne formën e një dashnori per ndonjerën prej vajzave. Më në fund nisi të vinte në vete, të lëvizte e shqetësuar në karrige, të ngrihej, të ulej përsëri, të habitej dhe të bekonte veten.

"Zot i madh! Zoti me bekofte! Vetem mendoje! E dashura ime! Zoti Darci! Kush do ta kishte menduar? Dhe a eshte vertet e vertetë? Oh, Lizi im i embël! Sa e pasur dhe sa e madhe do të jesh! Çfarë parash për shpenzime, çfarë bizhuterish, çfarë karrocash do te kesh! E Xhejnit s'eshte asgje para kësaj - asgjë fare. Jam kaq e kenaqur - kaq e lumtur. Nje burre kaq terheqes! Kaq i pashem! Kaq i gjate! Oh, e dashura ime Lizi! Te lutem,

kërkoji falje që nuk e kam pëlqyer më parë. Shpresoj të ma falë. E dashur, e dashur Lizi. Nje shtepi ne qytet! Gjithçka që është e mrekullueshme! Tre vajza të martuara! Dhjetë mijë në vit! Oh, Zot! Çfare do te bëhet me mua? Do të çmendem fare."

Kjo mjaftonte per të provuar se miratimi i saj nuk duhej vënë n dyshim; dhe Elizabeta, e gezuar qe nje shpërthim i tillë u dëgjua vetem prej saj, shpejt u largua. Por para se të kishin kaluar tre minuta në dhomën e saj, e ëma e ndoqi.

"Femija im me i dashur," thirri ajo, "nuk mund të mendoj për asgje tjetër. Dhjetë mijë në vit, dhe shumë mundësi më shumë! Është njesoj si te martohesh me nje lord! Dhe nje leje e posaçme - duhet dhe do te martoheni me leje t posaçme. Por, dashuria ime më e shtrenjtë, më thuaj çfarë gjelle i pëlqen veçanërisht zotit Darci, që ta përgatis nesër."

Kjo ishte nje shenje e trishtueshme e asaj qe mund te ishte sjellja e nënes së saj ndaj vetë zotërisë; dhe Elizabeta kuptoi se, ndonese kishte sigurine e plotë te dashurisë së tij më të ngrohtë dhe pelqimin e të afërmve, kishte ende diçka për të dëshiruar. Por e nesërmja kaloi shumë më mirë nga ç'e priste; sepse zonja Bennet, per fat, kishte aq respekt te trembur ndaj dhendrit te saj te ardhshem, sa nuk guxoi t'i fliste, perveç kur mund t'i ofronte ndonje vemendje ose të tregonte nderim për mendimin e tij.

Elizabeta pati kënaqësinë të shihte të atin duke u përpjekur ta njihte më mirë; dhe zoti Bennet shpejt e siguroi se ai po ngrihej çdo orë në vlerësimin e tij.

"Une i admiroj shume te tre dhendurët e mi," tha ai. "Wickham, ndoshta, është i preferuari im; por mendoj se burrin tënd do ta pelqej po aq sa ate te Xhejnit."

Kapitulli 60

Humori i Elizabetes shpejt u kthye perseri ne gjalleri, dhe ajo donte qe zoti Darci t'i shpjegonte si kishte ndodhur qe ishte dashuruar me të.

"Si fillove?" tha ajo. "Mund ta kuptoj qe vazhdove mrekullisht, pasi e kishe nisur nje here; por çfare te shtyu ne fillim?"

"Nuk mund te percaktoj as oren, as vendin, as veshtrimin, as fjalet qe hodhen themelet. Ka kaluar shume kohë. Isha ne mes të saj para se ta kuptoja se kisha filluar."

"Bukurisë sime i rezistove që herët, dhe sa për sjelljet e mia - sjellja ime ndaj teje ishte gjithmone thuajse e pasjellshme, dhe nuk të flisja kurrë pa pasur pak a shumë dëshirën të të lëndoja. Tani, ji i sinqertë: a më admirove per pafytyresinë time?"

"Për gjallërinë e mendjes sate, po."

"Mund ta quash menjëherë pafytyrësi. Nuk ishte shumë më pak. E verteta është se ti ishe i lodhur nga mirësjellja, nga nderimi, nga vemendja e tepruar. Ishe i neveritur nga gratë qe flisnin, shikonin dhe mendonin vetem per miratimin tend. Unë të zgjova dhe te interesova, sepse isha kaq ndryshe prej tyre. Po të mos kishe qenë vertet i dashur nga natyra, do të më kishe urryer për këtë; por, pavarësisht përpjekjeve që bëje për ta fshehur veten, ndjenjat e tua ishin gjithmonë fisnike dhe të drejta; dhe në zemrën tënde i prbuzje plotësisht ata njerëz që të kërkonin me aq ngulm. Ja, ta kurseva mundimin e shpjegimit; dhe vertet, duke i marre te gjitha parasysh, po filloj ta quaj krejt të arsyeshme. Sigurisht, ti nuk di ndonje te mire te vertete për mua - por askush nuk mendon per kete kur bie në dashuri."

"A nuk kishte asgje te mire ne sjelljen tende te dashur ndaj Xhejnit, kur ajo ishte semurë në Netherfield?"

"Xhejni me e dashur! Kush do te kishte bere me pak per të? Por beje virtyt po deshe. Cilësitë e mia të mira janë nën mbrojtjen tënde, dhe ti duhet t'i zmadhosh sa të mundesh; ndërsa mua, në kembim, me takon te gjej raste per te te ngacmuar e për t'u grindur me ty sa më shpesh; dhe do të filloj menjeherë, duke të pyetur çfare te beri kaq ngurrues per te dale me në fund te çështja? Çfarë te beri kaq të turpshëm me mua, kur erdhe për here te pare dhe me pas darkove ketu? Pse, sidomos kur erdhe, dukeje sikur nuk të interesoja fare?"

"Sepse ti ishe serioze dhe e heshtur, dhe nuk me dhe asnje inkurajim."

"Por unë isha në siklet."

"Edhe unë po ashtu."

"Mund te me kishe folur me shume kur erdhe per darkë."

"Nje burre qe do te kishte ndier më pak, mund ta bënte."

"Sa keq ge ke nje pergjigje të arsyeshme për të dhënë, dhe që une jam aq e arsyeshme sa ta pranoj! Por pyes veten sa gjatë do të kishe vazhduar, po të ishe lënë vetëm. Pyes veten kur do të kishe folur, nese nuk do të të kisha pyetur unë! Vendimi im për te te falenderuar per miresine ndaj Lidias pati pa dyshim shumë ndikim. Ndoshta tepër; sepse ç'bëhet me morali, nëse rehatia jonë buron nga shkelja e nje premtimi, pasi unë nuk duhej ta permendja ate ceshtje? Kjo nuk shkon.'

"Nuk ke pse shqetesohesh. Morali do te jetë krejt i drejtë. Përpjekjet e pajustifikueshme të Lady Catherine për të na ndarë ishin mjeti që largoi të gjitha dyshimet e mia. Lumturinë time të tanishme nuk ia detyroj dëshirës sate të zjarrtë për të shprehur mirënjohjen. Nuk isha në gjendje të prisja një rast prej teje. Lajmi i tezes sime më kishte dhëne shpresë, dhe isha i vendosur ta dija menjëherë gjithçka."

"Lady Catherine ka qene pafundesisht e dobishme, gje qe duhet ta bëjë të lumtur, sepse ajo e do shumë të jetë e dobishme. Por me thuaj, perse erdhe ne Netherfield? Vetem per te kalëruar deri në Longbourn dhe per t'u vene në siklet? Apo kishe ndër mend pasoja më serioze?"

"Qellimi im i vertete ishte te te shihja ty, dhe të gjykoja, nëse mundesha, nese mund te shpresoja ndonjeherë të më doje. Qëllimi im i shpallur, ose ai qe ia shpalla vetes, ishte të shihja nese motra jote ishte ende e lidhur me Binglin; dhe, nese ishte, t'i bëja atij rrëfimin që i kam bërë më pas."

"A do te kesh ndonjehere guxim t'i njoftosh Lady Catherine çfarë po i ndodh?"

"Më tepër ka gjasa të më mungojë koha sesa guximi, Elizabetë. Por duhet berë; dhe nese me jep një fletë letre, do ta bëj menjëherë."

"Dhe sikur te mos kisha edhe une nje leter per të shkruar, mund të ulesha pranë teje dhe të admiroja rregullsinë e shkrimit tënd, siç bëri dikur një tjetër zonjushë. Por kam edhe unë një teze, që nuk duhet ta le me gjate pas dore."

Nga ngurrimi për të pranuar sa shumë ishte mbivlerësuar afërsia e saj me zotin Darci, Elizabeta nuk i kishte kthyer ende pergjigje letres se gjatë te zonjës Gardiner; por tani, duke pasur për t'i komunikuar diçka qe e dinte se do te mirëpritej shumë, pothuajse u turperua kur kuptoi se xhaxhai dhe tezja e saj kishin humbur tashme tri ditë lumturie, dhe shkroi menjehere keshtu:

"Do t'ju kisha falënderuar më parë, tezja ime e dashur, siç duhej të kisha bërë, per rrefimin tuaj të gjatë, të mirë dhe kaq të kënaqshëm të hollësive; por, të them të vërtetën, isha tepër e mërzitur për të shkruar. Ju supozuat më shumë nga sa ekzistonte në te vërtet. Por tani supozoni sa të doni; lëreni të lirë fantazinë, kënaqeni imagjinatën tuaj në çdo fluturim të mundshëm që lejon kjo çështje, dhe nëse nuk më besoni tashmë të martuar, nuk mund te gaboni shume. Duhet te me shkruani persëri shumë shpejt dhe ta lavdëroni shumë më tepër se në letrën tuaj të fundit. Ju falenderoj perseri e perseri qe nuk shkuat te Liqenet. Si munda te isha kaq e marre sa ta dëshiroja! Ideja juaj per ponitë është e mrekullueshme. Do ta pershkojme parkun çdo ditë. Jam krijesa me e lumtur ne bote. Ndoshta edhe te tjere e kanë thënë këtë më parë, por askush me aq të drejtë. Jam edhe më e lumtur se Xhejni; ajo vetëm buzëqesh, unë qesh. Zoti Darci ju dërgon gjithe dashurine e botes qe mund të ndahet nga unë. Të gjithë duhet të vini në Pemberley për Krishtlindje. E juaja," etj.

Letra e zotit Darci drejtuar Lady Catherine ishte ne nje stil tjetër; dhe krejt ndryshe nga te dyja ishte ajo që zoti Bennet i dërgoi zotit Collins, si pergjigje ndaj letres së tij të fundit.
"I dashur zoteri,

Duhet t'ju shqetësoj edhe nje herë per urime. Elizabeta së shpejti do te behet gruaja e zotit Darci. Ngushellojeni Lady Catherine

sa te mundeni. Por, po te isha ne vendin tuaj, do te mbaja anën e nipit. Ai ka më shumë për të dhënë.

Sinqerisht i juaji," etj.

Urimet e zonjushës Bingley per vellanë e saj, me rastin e marteses së tij te afert, ishin gjithçka e perzemërt dhe e pasinqerte njekohesisht. Ajo i shkroi madje edhe Xhejnit me këtë rast, për të shprehur kënaqésinë e saj dhe për të përsëritur te gjitha deklaratat e meparshme te miqesisë. Xhejni nuk u mashtrua, por u prek; dhe megjithëse nuk kishte asnjë besim tek ajo, nuk mundi te mos i kthente nje pergjigje shumë më të sjellshme nga sa e meritonte.

Gezimi qe zonjusha Darci shfaqi kur mori te njejtin lajm, ishte po aq i sinqerte sa ai i vellait te saj kur e dergoi. Kater faqe letër nuk mjaftuan per te permbajtur gjithë lumturinë e saj dhe deshirën e zjarrtë për t'u dashur nga motra e ardhshme.

Para se te mberrinte ndonje pergjigje nga zoti Collins, apo ndonje urim per Elizabetën nga gruaja e tij, familja Bennet mori vesh se Collinset kishin ardhur vete ne Lucas Lodge. Arsyeja e këtij largimi te papritur u bë shpejt e qartë. Lady Catherine ishte zemëruar aq shumë nga permbajtja e letrës së nipit të saj, sa Sharlota, e cila ne t vërtetë gëzohej për këtë martesë, kishte dashur te largohej derisa stuhia të kalonte.

Në një çast të tillë, ardhja e shoqes së saj ishte një kënaqësi e sinqerte per Elizabeten, megjithese gjate takimeve të tyre ajo duhej ndonjehere te mendonte se kjo kënaqësi po blihej shtrenjte, kur shihte zotin Darci te ekspozuar ndaj gjithë miresjelljes se tepruar dhe servile te burrit të saj. Ai e përballonte gjithçka me nje qetesi te admirueshme. Madje arrinte te degjonte

edhe Sir William Lucasin, kur e pergezonte qe kishte fituar xhevahirin me te ndritur të vendit dhe shprehte shpresën që të gjithe te takoheshin shpesh ne St. James's, me nje vetepermbajtje mjaft të denjë. Nëse ngrinte supet, këtë e bënte vetëm pasi Sir William dilte nga syte.

Vulgariteti i zonjes Philips ishte nje tjeter barrë per durimin e tij, dhe ndoshta edhe me e madhe; dhe megjithese zonja Philips, po aq sa motra e saj, kishte teper frikë prej tij për të folur me atë familjaritet që natyra e mirë e Binglit e nxiste, prapëseprapë, sa herë që fliste, ajo ishte vulgare. As respekti që kishte për të, ndonëse e bënte më të heshtur, nuk kishte gjasa ta bënte më elegante.

Elizabeta bënte gjithçka mundej për ta mbrojtur nga vëmendja e shpeshte e secilës prej tyre, dhe gjithmone perpiqej ta mbante prane vetes dhe atyre pjesetareve te familjes se saj me te cilet ai mund të bisedonte pa u ndier në siklet; dhe megjithëse ndjenjat e pakëndshme që lindnin nga e gjithë kjo ia zbehën shumë kënaqesine periudhes se fejeses, ato i shtuan shpresën për të ardhmen; dhe ajo priste me kenaqesi kohen kur do të largoheshin nga nje shoqeri kaq pak e këndshme për të dy, drejt gjithe rehatise dhe elegances se jetës së tyre familjare në Pemberley.

Kapitulli 61

E lumtur per të gjitha ndjenjat e saj amtare ishte dita kur zonja Bennet u nda nga dy vajzat e saj me te denja. Me çfarë krenarie te lumtur ajo me pas vizitonte zonjen Bingley dhe fliste per zonjën Darcy, mund të merret me mend. Do të doja të mund të

thoja, per hir të familjes së saj, se përmbushja e dëshirës s saj më të zjarrtë, për t'i parë kaq shumë nga fëmijët e saj të martuar mirë, pati nje ndikim aq të lumtur sa ta kthente ate ne nje grua të arsyeshme, të dashur dhe të kulturuar për pjesën tjetër të jetës; megjithese, ndoshta, ishte fat per burrin e saj, i cili mund të mos e kishte shijuar lumturine familjare ne nje forme kaq të pazakontë, qe ajo vazhdoi të ishte herë pas here nervoze dhe perherë budallaqe.

Zoti Bennet e ndiente jashtezakonisht mungesen e vajzës së tij të dytë; dashuria që kishte për të e nxirrte nga shtëpia më shpesh se çdo gje tjeter. Atij i pëlqente te shkonte në Pemberley, sidomos kur pritej më pak.

Zoti Bingley dhe Xhejni qendruan ne Netherfield vetem nje vit. Nje afersi kaq e madhe me nenen e saj dhe te afermit e Merytonit nuk ishte e dëshirueshme as për temperamentin e tij te bute, as per zemren e saj te dashur. Deshira më e madhe e motrave të tij u plotesua ateherë: ai bleu një pronë në një qark fqinj me Derbyshire; dhe Xhejni dhe Elizabeta, perveç çdo burimi tjeter lumturie, ndodheshin tani jo me larg se tridhjete milje nga njera-tjetra.

Kitty, per perfitimin e saj te madh, kalonte pjesën më të madhe të kohës me dy motrat e saj më të mëdha. Në një shoqëri kaq shumë më të mirë se ajo që kishte njohur zakonisht, përmirësimi i saj ishte i madh. Ajo nuk kishte nje temperament aq te pakontrollueshem sa Lidia; dhe, larg ndikimit te shembullit të Lidias, me kujdesin dhe drejtimin e duhur, u be me pak nervoze, më pak injorante dhe me pak e mrzitshme. Nga ndikimi i demshem i shoqerise se Lidias ajo u mbajt, sigurisht, larg me kujdes; dhe megjithese zonja Wickham e ftonte shpesh te

shkonte e te gendronte me ta, duke i premtuar valle dhe djem te rinj, i ati nuk pranoi kurre ta lejonte të shkonte.

Maria ishte e vetmja vajze që mbeti në shtëpi; dhe ajo u tërhoq domosdoshmerisht nga ndjekja e talenteve dhe arritjeve të saj, sepse zonja Bennet nuk ishte aspak në gjendje te rrinte vetëm. Maria u detyrua te perzihej më shumë me botën, por prapeseprape vazhdonte të moralizonte mbi çdo vizitë të mëngjesit; dhe, meqë nuk ndihej më e fyer nga krahasimet midis bukurise se motrave te saj dhe mungeses se saj, i ati dyshonte se ajo e kishte pranuar këtë ndryshim pa shumë kundërshtim.

Sa per Wickhamin dhe Lidian, karakteret e tyre nuk pesuan ndonje revolucion nga martesa e motrave te saj. Ai e perballoi me filozofi bindjen se Elizabeta tani duhej te msonte gjithçka nga mosmirënjohja dhe mashtrimet e tij që më parë kishte qenë e panjohur për të; dhe, pavarësisht gjithçkaje, nuk ishte krejt pa shpresë se Darci mund të bindej ende për t'i siguruar fatin. Letra e urimit që Elizabeta mori nga Lidia me rastin e martesës së saj, i shpjegoi se, te paktën nga gruaja e tij, në mos prej vetë atij, një shpresë e tillë ushqehej ende. Letra ishte kështu:

"E dashura ime Lizi,

Të uroj lumturi. Nëse e do zotin Darcy qoftë edhe gjysmën sa une e dua Wickhamin tim te dashur, duhet te jesh shume e lumtur. Është një ngushëllim i madh që je kaq e pasur; dhe kur të mos kesh gjë tjetër për të bërë, shpresoj të mendosh për ne. Jam e sigurt qe Wickhamit do t'i pelqente shumë një vend në oborr; dhe nuk besoj se do te kemi mjaftueshëm para për të jetuar pa ndonje ndihme. Cdo vend me rreth tre ose katerqind paund ne vit do te ishte i mirë; por, sidoqofte, mos i fol zotit Darcy për këtë, nëse nuk dëshiron.

"E jotja," etj.

Meqe Elizabeta shume me teper nuk dëshironte, ajo u përpoq në përgjigjen e saj t"i jepte fund çdo lutjeje apo pritshmërie të këtij lloji. Megjithatë, aq ndihmë sa ishte në mundësinë e saj të jepte, duke kursyer në shpenzimet e veta personale, ua dërgonte shpesh. Asaj i kishte qene gjithmone e qarte se një e ardhur si e tyrja, nen drejtimin e dy njerezve aq shperdorues dhe të pakujdesshëm për të ardhmen, do të ishte tepër e pamjaftueshme per jetesen e tyre; dhe sa herë që ndryshonin vendbanim, ose Xhejni ose ajo vete kerkoheshin per ndonjë ndihmë te vogël për të shlyer borxhet e tyre.

Mënyra e tyre e jetesës, edhe kur rikthimi i paqes i kishte kthyer në një shtëpi të gëndrueshme, mbeti jashtëzakonisht e çrregullt. Ata lëviznin vazhdimisht nga një vend në tjetrin në kërkim të një vendi më të lirë, dhe gjithmonë shpenzonin më shumë seç duhej. Dashuria e tij për të shpejt u kthye në indiferencë; e saja zgjati pak më gjatë; dhe, pavarësisht rinise dhe sjelljes se saj, ajo ruajti gjithe respektin qe martesa i kishte dhene. Megjithëse Darci nuk mund ta pranonte kurre ne Pemberley, per hir të Elizabetes ai e ndihmoi me tej ne profesionin e tij. Lidia ishte herë pas here vizitore atje, kur burri i saj shkonte të argëtohej në Londer ose Bath; dhe tek Bingleyt qendronin te dy aq gjate, saqe edhe natyra e mire e Binglit lodhej, dhe ai arrinte deri aty sa te fliste për t'u dhëne nje nënkuptim se duhej të largoheshin.

Zonjushë Bingley u ndje thellësisht e fyer nga martesa e Darcit; por meqe mendonte se ishte e keshillueshme te ruante të drejtën për të vizituar Pemberleyn, ajo e la mënjanë gjithë pakënaqësinë; u be me e afert se kurre me Georgjanen, pothuajse po aq e

vemendshme ndaj Darcit sa më parë, dhe i shleu Elizabetës çdo borxh mirësjelljeje.

Pemberley ishte tani shtepia e Georgjanes; dhe dashuria midis motrave ishte pikerisht ajo qe Darci kishte shpresuar të shihte. Ato arriten ta donin njera-tjetrën po aq sa kishin dëshiruar.

Georgjana kishte mendimin më të lartë në botë për Elizabetën; megjithëse në fillim shpesh degjonte me një habi që shkonte deri ne alarm menyren e saj të gjallë dhe plot humor per të folur me vëllanë. Ai që tek ajo kishte frymëzuar gjithmonë nje respekt që pothuajse e kapërcente dashurinë, tani ishte bërë objekt shakash te hapura. Mendja e saj fitoi njohuri qe nuk i kishte hasur kurrë më parë. Nga mesimet e Elizabetës ajo filloi të kuptonte se një grua mund te marre liri me burrin e saj, te cilat nje vella nuk do t'ia lejonte gjithmone nje motre më shumë se dhjetë vjet më të vogël se vetja.

Lady Catherine u zemerua jashtezakonisht nga martesa e nipit të saj; dhe, duke i dhënë shprehje gjithë sinqeritetit të karakterit të saj, në pergjigjen që i dërgoi letrës ku i njoftohej fejesa, përdori nje gjuhe aq fyese, sidomos ndaj Elizabetes, sa per njëfarë kohe çdo marredhenie mes tyre mori fund. Por me në fund, me bindjen e Elizabetes, Darci pranoi ta harronte fyerjen dhe të kërkonte pajtim; dhe, pas njëfare rezistence të mëtejshme nga ana e hallës së tij, zemërimi i saj u zbut, qoftë nga dashuria për të, qofte nga kurioziteti per te parë si sillej gruaja e tij; dhe ajo denjoi t'i vizitonte në Pemberley, pavarësisht "ndotjes" që pyjet e tij kishin marrë, jo vetëm nga prania e nje zonje të tillë, por edhe nga vizitat e xhaxhait dhe hallës së saj nga qyteti.

Me Gardineret ata mbeten gjithmone ne marredhëniet me te ngushta. Darci, po aq sa Elizabeta, i donte vërtet; dhe të dy

ndienin gjithmonë mirënjohjen më të ngrohtë ndaj atyre njerëzve që, duke e sjellë atë në Derbyshire, kishin qenë shkaku i bashkimit të tyre.

FUND

“Është një e vërtetë e pranuar gjerësisht
se një beqar i pasur ka nevojë
për një bashkëshorte.”

Krenari dhe paragjykim është një nga romanet më të dashura të letërsisë klasike, që sjell historinë e Elizabeth Bennet dhe z. Darcy – dy personazhe të ndryshëm në botëkuptim e karakter, të cilët përballen me krenarinë, paragjykimin dhe keqkuptimet, për të zbuluar në fund fuqinë e dashurisë së vërtetë.

Jane Austen, me mprehtësinë e saj të hollë dhe vëzhgimin e mrekullueshëm të shoqërisë së kohës, na dhuron një roman plot humor, ndjeshmëri dhe mendime të përjetshme mbi njeriun, zemrën dhe zgjedhjet që ndryshojnë jetën.

“Z. Darcy, pavarësisht të metave të tij, është bërë një nga personazhet më të paharrueshëm të letërsisë.”
— *The Guardian*

“Një roman i përsosur për ata që besojnë se zemra dhe arsyeja mund të ecin krah për krah.”
— *BBC Culture*

“Jane Austen është stil, vëzhgim, inteligjencë dhe ndjeshmëri – e pakrahasueshme.”
— *Virginia Woolf*